OBSERVATIONES

ET

INDICES

IN

TIBVLLVM.

EDITIONIS

HEYNIO-WVNDERLICHIANAE

PARS POSTERIOR.

LIPSIAE, MDCCCXVII

SVMTIBVS FRID. CHRIST. GVIL. VOGELII.

IN LIBR. I.

ELEG. I.

In toto Tibulli volumine vix unquam maiores difficultates obiiciuntur interpreti, quam in ipſa fronte. Hiant enim inter ſe ac diſſident ſententiae; ſunt etiam verſus ſenſu commodo deſtituti. Luxatione igitur et corruptela laborare carmen hoc, ut nonnulla alia, in promtu eſt. Ioſ. Scaliger, quo erat acumine, transpoſitione verſuum tanto malo mederi voluit. Sed an boni medici partes ea in re tuitus ſit, qui nihil niſi idoneis de cauſſis, re explorata, et probabili ſatis cum ſpe boni eventus moliatur, valde dubites; ita enim pro arbitrio et auctoritate magis, quam cum ratione certa et perſpecta verſatus eſt. Statim v. 3. et 4. poſt v. 44. collocatum voluit, quod tamen Broukhuſius demum exſecutus eſt. At reliqua in ipſa Scaligerana editione novata ſunt: primum v. 9. 10. ante v. 7. 8. et poſt v. 10. inſerti ſunt vſ. 29-32. 35. 36. poſt v. 24 autem vſ. 37-40. hinc 33. 34 et 41-50. quibus ſubiiciuntur ii, quos paullo ante diximus, v. 3. 4. inde 25-28. eosque excipiunt vſ. 51-58. Tum ex altera Elegia huc retracti ſunt vſ. 71-78. et 65-70. Iam primum ſi quaeras, cur mutationes hae ac translationes hoc nec alio modo factae ſint, nullam aliam defenſionem eae habent, quam ſententiarum ſimilitudinem aliquam; ita tamen, ut non minus commode ſatisque opportune pluribus aliis ſimilibus traiectionibus uti poſſis; quo iure autem Scaligerana aliis rationibus praeferenda ſit, dicere non habeas. Tum vero illud multo magis moleſtum eſt, quod ipſa illa dilaniatione corporis nihil effectum videas; hiantes enim ac disiunctae ſententiae in Scaligerano contextu non minus occurrunt et multae et importunae. Itaque Scaligerana, a Broukhuſio adſcita, perturbatione carminis liberandum eſſe poetam cum Vulpio cenſuimus. Nunc vero et illud adiicimus. Luxata eſſe multa, in primis maxime elegiis, recte vidit Scaliger; verum idem non vidit, nos non habere nonnullarum elegiarum niſi particulas et excerpta e pluribus carminibus. Haec

1 * autem

autem vulnera nequaquam eiusmodi ſunt, ut ulla medela critica ſanari poſſint; verum ea indicaſſe ſatis eſt. Cum enim, quod alias nos ſtatuere oſtendimus, Tibulli unus codex ſervatus poſt longum tempus, caſu ne an viri alicuius docti ſollertia, in lucem eſſet protractus, lacer ille et attritus multis paginis, prioribus in primis, legentis et deſcribentis librarii oculos fugiſſe videtur. Deſcripta igitur ſunt, relictis ceteris, ea, quae legi poterant; ſigna tamen, quibus intervalla inter excerpta diverſa deſignarentur, aut apponere oblitus eſt librarius, aut appoſita ab iis, qui inde nova exemplaria petierunt, neglecta ſunt. Atque ea quidem multis in locis facile reperiri poſſunt, ut in ipſa noſtra recenſione ſigna apponere non dubitaverimus; in aliis ſatis quidem probabili iudicio ſuſpicari licet eiusmodi hiatus. Sed acceſſere aliae perturbationum cauſſae, quae iudicium implicant et impediunt. Nam exſtitere primum iam ſuperioribus ſaeculis, qui conſulere ſenſui carminis, et modo coagmentare et reponere luxata, modo hiatus ſupplere inſititiis verſibus male inſtituerent. Alii tantum loca, quae videbantur praeſtantiora, fortaſſe etiam quae caſtiora, exſcripſere; eius generis erant Scaligeri excerpta, quae ait eſſe pervetuſta. Elegias porro in antiquioribus libris non fuiſſe diſtinctas inter ſe, niſi forte obſcuriore ſigno, in aliis rubro, aut vacuo ſpatio relicto, ſatis conſtat. Has disiunxere adeo ac diſtinxere homines non omnino doctiſſimi. Nec tamen novare multa ne in his quidem conſultum eſt; primum, quia pauca tuto ſatis novare licet in hoc genere, tum, quia Scaligeranae traiectiones iam ſatis docuere, plus incommodi et moleſtiae iſta discrepantia numerorum in editiones auctorum inferri. Relinquere igitur ſatius eſt in primis ea, quorum correctio ſatis explorata non eſt, et de iis in obſervationibus criticis monere, quae nobis aliter conſtituenda videbuntur.

Inſcriptiones librorum librariis aut grammaticis deberi, notum eſt. In libris eſt fere praefixum: *Albii Tibulli equitis Ro. poëtae clariſſimi primus liber.* Sic Guelf. quoque 4. In Guelf. 2. *Albii Tibulli poetae illuſtris elegiarum liber I. incipit de Amoribus Deliae.* Alii libri omni rubro carent.

2. *culti iugera magna ſoli*] Ita in plerisque ſcriptis, teſte Broukh. et ſic etiam in Cod. Reg. et Corvin. et Guelf. omnibus, vulgatum, idem in omnibus, quas novi, edd. etiam vett. utriusque ſectae. (Add. Zwic. 1. 2. Goth., ex quo Voſſius *multa* affert. W.) Probant Goeſius a Broukhuſio

husio laudatus et Vulpius, et nuper Heuley. Debes itaque *iugera* accipere simpliciter *rura*, *arva*; aut cum Vulpio dices, esse illud perpetuum iugeri epitheton. Quidam tamen Codd. (Add. Voss. 2. W.) *iugera multa* praeferunt; quod secuti sunt Statius, Scaliger et Broukh., quia iugeri certa magnitudo, neque aliud parvum est, aliud magnum. Et verum est, dixisse veteres fere *iugera multa*, vel *pauca*. v. Broukh. ad h. l. cf. Ovid. III. Fast. 192. IV. ex P. 9, 86. Adde Burmann. ad Virgil. Ge. IV, 127. Rutil. I, 556. Burmann. Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 260. Et sic ipse Noster inf. III, 3, 5. II, 3, 42., unde tamen potest videri *multa* in hunc locum venisse. Nunc *iugera multa* retraxi, quia librorum auctoritate nihil hic expediri potest; ad sensum autem *multa* praestant, *magna* et otiosa sunt et molesta. Nam si quem possidere audio *agros multos*, etsi poeticum non est — desiderabo enim *iugera mille* aut aliud quid — elegia tamen indignum non est, quamquam tenue vocabulum; at si quem possidere audio *magna iugera*, *magnos agros*, sentire videor aliquid incommode dictum, in primis pro elegiae simplicitate H. Nullo adhuc exemplo, *iugera* pro *arvis* vel *agro* positum esse a Latinis, comprobatum est. Nam apud Horatium Od. III, 24, 12., quem locum affert H. Vossius, *immetata iugera* Getarum non sunt immensa, sed, contra morem Romanorum, certis finibus non distincta, nec certis possessoribus propria. Itaque epitheton *magna*, ut *iugeribus* inconveniens, adspernatus, *multa*, quod alii poetae hac in re frequentarunt — vid. Statium h. l. — retinui. Vossius, qui *magna*, ut poeticum, restituit, neque Huschkii neque aliorum assensum tulit. W.

3. 4. Reiecit hoc distichon post vs. 44. Broukhusius ad Scaligeri arbitrium. Accedo in hoc viris doctissimis, quod cum tota sententia male illud cohaerere et ipse profiteor. Ut autem eo, quo inseruere loco, opportuniorem illud stationem acceperit, vereor. Tum vero in ipsis verbis nonnulla sunt, quae totum distichon aut suspectum faciunt aut certe interpolatum arguunt. Sed primum videamus, quam male illud locum suum tueatur. Non agi potest nisi de eo, qui in castris versatur, hosti ex adverso positis, ut adeo partim perpetuus metus ab adsidente hoste, ne castra adoriatur, legionarium agitet, partim, ubi somnus obrepserit, repente classicum auditum quietem interpellet, cum adversus hostem vallum tuendum sit; nam si quis sensus verborum est, hic fere esse debet.

Sic

Sic autem ei primum diſtichon parum reſpondet. Nam qui adhuc ſub ſignis habetur, etſi forte ille congerere divitias dici poſſit, nondum tamen ille *tenet* culti iugera ſoli; aut, ſi tenet, alienum tamen hoc nunc a tota ſententia Alioqui bene convenit hoc, quod in nota poſui, duplex ex militia lucrum, praedae et aſſignatorum agrorum h. l. reſpici. Cogitabam de veteranis limitaneis, in imperii finibus adverſus barbaros collocatis, qui et agros tenere, et ſimul militiae terrores experiri poterant. At Tibulli aetate nondum legiones in limitibus habebantur. Ita vero verſus a ſeriore poëta inſertos credere neceſſe eſt. Sunt porro alia, quae in his verſibus premunt. Nam vocabulum *adſiduus* ſtatim tertio hinc verſu redit; unde etiam nonnulli eo devenere, ut illo verſu *exiguo igne* reponerent. Sed non minus hoc altero loco vitium quaeri poterat. Tum vicino hoſte recte terreri aliquis ſe dicat: ſic Ovid. IV. ex P. 9, 82.

Et quam vicino terrear hoſte, roga.

At illud parum accurate dictum videtur, quod vicino hoſte *labor terrere* dicitur. Quomodo hoc fieri poſſit, ut labor terreat? Quod apud Silium legitur lib. XV, 52 *partique timore labores*, non minus in vitio cubare videtur. Recte quidem *terror* et *labor* iunguntur, militiae comites; *terrent* tamen ea, quae metuuntur, terrent mala, pericula, discrimina; *labor* autem, quippe qui tolerandus eſt, premit, urget, exercet. Placetne hoc ſubſtituere: *Quem labor aſſiduus vicino exerceat hoſte?* quod et in mentem venerat Musgravio, ut nunc ex Henley didici. An labor pro periculo, tanquam labor mentis dictus? an is mutandus in *pavor*, qui frequenti lapſu librariorum ceſſit alteri? cf. Markland. Epiſt. crit. p. 113. Terreri ſane metu, pavore, dicimur. Ovid. IV. Met. 801. *ut attonitos formidine terreat hoſtes.* Vix tamen in militem cadit *pavor aſſiduus*; etſi perpetua trepidatio in caſtris, quae ab hoſte circumdata ſunt, eſſe poteſt, et poëtae ea ipſa notione univerſe in re bellica utuntur: *puer — Vitamque ſub divo et trepidis agat In rebus* Hor. Od. III, 2, 5. Vulpius, quem unum inter interpretes hoc loquendi modo, ut *labor terrere* dicatur, offendi vidi, laudabat amici coniecturam parum felicem: *torreat*. An olim fuit: *Quem clamor ſubitus vicino terreat hoſte.* Ita legi poſſe, inquis, non dubito; ſed olim ita ſcriptum fuiſſe, quo pignore contendas? Recte; ergo relinquamus hoc, quod ad liquidum perduci nequit. Vides alterum non minus improprie dictum: *claſſica pulſa,* quae cani vel inflari dicuntur,

non

non pelli. Poterat tamen vitari hoc; erant poëtae ad manus *classica rauca.* Aut igitur exoleverant litterarum ductus in vetere charta et male reparati sunt, aut debetur totum distichon homini docto ex seriore aevo: ei classica *pulsa* esse poterant, quia *tympana pulsa* cogitabat, quae nunc signis militaribus edendis adhibentur. Nodell in Not. crit. p. 70 *tibiam pulsatam* ap. Lucret. comparat. Verum ibi est *tibia digiteis pulsata.* IV, 587. et V, 1384. At *classicum* canitur *tuba* vel *lituo.* H. Hexametrum vide qua equidem interpretatione in Notis tuitus sim; tuetur Huschkius hac annotatione: labor, qui semper instat, saepe de improviso venit, recte dici potest *terrere.* Idem coniecturam suam *deterat* multis exemplis locutionum, *labor terit, frangit,* πόνος τρίβει, τρύει, illustrat. Pentametri sanitas docetur explicatione Heynii; cui assentitur Eichstadius, notans, verba, instrumentis, quae plectro aut digitis temperantur, propria, translata esse ad ea, quorum modulatio ore ac spiritu efficitur, Aristophanemque similiter dixisse Av. 682. καλλιβόαν κρέκουσ᾽ αὐλὸν φθέγμασιν ἠρινοῖς; assentitur et Huschkius, afferens e Plutarch. Sympos. II. Quaest. 4. Vol. VIII. p. 528. ed. Reisk. καὶ κρούματα αὐλήματα καλοῦσιν, ἀπὸ τῆς λύρας λαμβάνοντες τὰς προσηγορίας. et Claud. XVII, 312. *cui tibia flatu, Cui plectro pulsanda chelys.* Forcellinius etiam *pulsa* pro inflata per abusionem dici statuerat. Idem *classica* pro instrumentis accipit, quibus signa dantur, tubis, cornibus, lituis, secutus Asconium in Divinat. Verr. Cic. c. 17. qui haec notat: *Symphoniaci servi* capiuntur, ut in classe pugnantibus classicum canant; unde ipsi tubae classis nomen est positum *classicum;* et Servii notam ad Aen. VII, 637.: *classicum* dicimus et tubam ipsam et sonum. Recte, opinor, si exempla supra posita comparas. Ceterum bene Heynius censet, ad nocturnos incursus haec signa esse referenda, non, quod Vossius quoque putat, ad vigilias nocturnas. Chorus in Soph. Aiace queritur, bello sibi eripi ἐννυχίαν τέρψιν ἰαύειν 1203. et 1211. ἐννυχίου δείματος mentionem facit. De scriptura unius codicis *quoi,* a Vossio reposita, vid. Obss. ad I, 10, 64. W.

5. *Me mea paupertas vitae traducat inerti*] Ita vulgo legitur. *vita — inerti* Corvin. cum Guelf. 2. et Vincent. Bellov. Speculo morali VI. c. 81., ut olim coniiciebat Fruter. Verisim. I, 6.; parum commode, si *traducere* h. l. dicas esse παραδειγματίζειν, deridendum praebere aut in contemtum ex ignavia adducere; melius est, si dicas *vita* esse pro *per vitam.* Ut *vitae* est *iter, cursus;* quidni et *ductus per* eam? Expo-

Exposui in notis, quantum facere licuit, versus sententiam e vulgari lectione. *Ad vitam inertem eum adducit paupertas,* h. e. ut inertem agere vitam possit, consequitur eo, quod paupere vita contentus est. Admodum tamen insolentem et insuavem loquendi modum hunc esse bene sentio; et pro inutili nota super alliteratione in *Me mea* mallem Broukhusius usum illum loquendi declarasset: *paupertas traducit me vitae inerti.* At est aliud dicendi genus satis frequentatum: *traducere vitam,* etiam, *vitam otiosam, tranquillam;* et Petron. 14. *Ipsi qui Cynica traducunt tempora coena,* h. e. victu tenui. H. Cum *paupertas,* in qua Tibullus degebat, conf. 19., ut tum mores erant, *probro haberetur,* teste Sallustio Catil. 12., homines cum alias divitiarum parandarum vias tum militiam sequebantur, qua illae facile quaerebantur. Cum igitur arma deprecetur, optat, ut *paupertas* se ad *vitam inertem* ducat, nec ad *militiam* stimulet. Constructione *traduci vitae* pro ad vitam non offendor, quippe qui sciam, verba motus, *venire, redire, pergere, intrare, succedere, compellere, jacere* cum dativo poetice construi. Et Huschkius scripturam Tibulli veram habet. Goerenzius vero, statuens, poetam non cupere, ut ad vitam inertem perveniat, sed ut in ea permaneat, praefert *vita,* per vitam; quod nollem factum. Nam nec causa allata vera, et usus loquendi comprobandus erat. Scripturam et interpretationem Fruterii, qui et *inertis vitae* suspicatur, opinionemque suam versibus 57. 58. defendit, amplexus est Gronovius Elench. Antidiatr. p. 209 - 211. ed. Lips.: propter paupertatem licet infament me homines, et per ora traducar tamquam piger, iners, nihil curo, dum assiduo igne focus mihi luceat. Sed ut de sensu taceam, ubi exempla constructionis *traducere aliquem aliquà re?* Handius ibi p. 211. *inertem vitam* interpretatur non speciosam, ignobilem; Cruceius in Muscario p. 324. ita: *Traducat,* proprie, id est avocet mentem meam ab aliis studiis, quae secum volutat, ad poeticum. *Hic* enim *dux* sum *milesque bonus,* ait mox Tibullus. Quam explanationem nemo probabit. W.

6. *assiduo — igne*] Ita vulgo editum usque ad Scaligerum, etiam in vett. edd. utriusque sectae. Sic scriptorum quoque pars, et Cod. Reg. cum Corvin. Alii scripti, cum Vincent. l. l., Guelf. 2. pro var. lect. *exiguo,* quod cum Scaliger reposuisset, a Broukh. reiectum est. Placere potest utraque lectio. Codicum auctoritas fere par, si omnino in Tibullo ex librorum auctoritate quidquam constitui

ſtitui poteſt; nam *numero* fere *librorum* lis transigi ſolet; quandoquidem *vetuſtatis* vel *diligentiae* et *doctrinae auctoritas* vix de uno et altero codice prodita eſt ab iis, qui eos verſaverunt. *exiguo igne* ſe commendat, ne bis occurrat intra paucos verſus vox *aſſiduus*. Reprehendunt quidem eam, quod *exiguus* et *parcus ignis* in foco vix eſſe poteſt in laude. Enimvero extenuare ſolemus ea, quibus nos contentos eſſe ſignificamus. Contra verum poëtae votum declarat alterum *aſſiduo*, quod hactenus maiorem veritatis ſpeciem prae ſe fert. Ita ex hoc ipſo verſu dixiſſe creditur Martialis X, 47. 4. *focum perennem*, et e quo ſtabilit lectionem Jortin (*Tracts* T. II. p. 448.) Theocritus Idyll XI, 51 ἀκάματον πῦρ; ſed haec tantum illuſtrant lectionem, non ſtabiliunt. Nec ἀκάματον eſt quod *aſſiduus*, ſed eſt perpetuum ignis epitheton ex natura eius petitum, quod materia ſuppetente non exſtinguitur. Addit Broukh. et hoc, *lucere* non niſi de magnis ignibus a poëtis dici; quod tamen et ipſum leve eſt. Reſpexit hunc locum Statius I. Silv. 2, 255.

diresque foco lucente Tibullus.

Verum ad lectionem dubiam nullum praeſidium inde nanciſcimur. Omnibus expenſis pronior ſum in alteram lectionem *exiguo*. H. Eamque recepi. Magis placet declaratio animi continentiſſimi: dummodo pauca mihi ſint ad vitam ſuſtentandam, quam ſententia, epitheto *aſſiduo* ſignificata: modo ne unquam inopia vel fame premar. Mecum faciunt Eichſtadius et Voſſius, cui *aſſiduus ignis* vitam luxurioſi notare videtur. *aſſiduo* tamen praefert Gruterus, eumque ſecutus Gronovius Diatrib. Stat. lib. IV. c. 43. p. 434., denique Huſchkius, hunc ſenſum ineſſe ſtatuens: ut *perennis* ſit domeſtica felicitas, optat Tibullus; lectionemque illam et propter auctoritatem veterum Grammaticorum et propter repetitionem vocis retinendam eſſe. Suaviter enim focum Tibulli *aſſiduo igne* lucentem opponi *aſſiduo* militis *labori*; (ſimilem oppoſitionem, aequabilis nimirum tranquillitatis et laboris non interrupti, Henley ſibi finxerat). Haec interpretatio viri Latine doctiſſimi mihi non magis probatur, quam quae adiecit: *exiguum ignem* hominem deſignare, in magna inopia viventem; idque a Tibulli conditione alienum eſſe. Verbis enim *ignis exiguus* pro diverſa ſententiarum iunctura diverſa ineſſe poteſt ſignificatio. W.

7. 8. Diſtichon hoc pro fragmento a ceteris diverſo habendum eſſe videtur. H. Cohaerentiam ſententiarum in Notis demonſtravi, nuncque Huſchkium mecum ſentire video. Idem locutionem *ſpes deſtituit* abſolute poni ex Livio

vio I, 41. docuit. Goerenzius, qui *me* ſupplendum eſſe putat, coll. I, 5, 40. II, 6, 13. 45., correctione *neu* pro *nec* nexum reſtitutum cenſet. — Goth. 10. *in* pro *et*. v. 11. *ſtirpes*. W.

11. *ſtipes — deſertus*] qu. Palat. *deſectus*, male. Salmaſ. de Cruce p. 514. malebat *deſixus*, ut inf. I, 3, 43. *fixus in agris lapis*. Burmann. ad Virg. Aen. II, 714. *deſertum ſtipitem* accipiebat, ut *deſertam Cererem* illo in loco, h. e. vetuſtate relictum et parum frequentatum ſignum dei. Nec vidit vir doctus, obſtare *florea ſerta*, quae ſi habebat, non erat prorſus deſertus deus. *Deſerere* pro defigere accipiendum, ut in nota monitum. Sic *deſtituere* quoque. Apud Varron. R. R. I, 20, 2. *furcae deſtitutae*, ubi v. Intpp cf. Burmann. Sec. Anthol. Lat. lib. III, 174. ubi eſt *deſiſtere*. H. Broukhuſii ſententia diſplicet. Nam grammatica obſtat, ne *deſertus* a *ſero*, *ſatum*, derivetur, neve a *ſero*, *ſertum*, ſenſus. Neque hilum probant compoſitiones *deſigere, deſodere* (κατορύττειν). *Deſertus* eſt ſolus, ſolitarius, in loco infrequenti poſitus. Forcellinius notavit, *alcyones*, quas Ovidius *ſolas* Heroid. XVIII, 81. vocaſſet, apud Propertium I, 17, 2. *deſertas* dici. Lachmannus mecum communicavit Propert. 1, 20, 36. *deſertae arbores*, quod convenit cum ἐρημαίῃσι δρυσὶν Moſchi III, 21., quem locum Huſchkio debeo. Apud Virgilium Aen. XI, 843. *Nec tibi* deſertae *in dumis coluiſſe Dianam Profuit*, Camilla dicitur *deſerta* h. e. ſolitaria. Vindob. *agros*, in marg. *agris*. Rem illuſtrare Nodell. Not. Crit. p. 72. notat Heynius. W.

12. *florea ſerta*] Nos *Feſtons* dicimus. Alii libri, etiam Regius et Corvin. (Add. Zwic. 1. 2. et Goth.) habent: *florida ſerta*, quod ubique in edd. viſitur; ſed recte illud (quod eſt in Ask.) praetulit Broukh. quem vide. Eadem varietas El. 2, 14. H. Vide Burm. quoque ad Anthol. L. T. I. p. 658. de vocabulis *floreus* et *floridus*. W.

14. *Libatum agricolae ponitur ante deo*] Ita Muretus correxit. Plures libri, etiam Regius, et vett. edd. cum Ald. pr. habent *deum;* nempe mutatum propter particulam *ante*, quam non meminerant Tibullo abſolute poni. v. II, 1, 24. 5, 66. III, 1, 10. hoc loco, antequam ipſe poma guſtem. Alii adeo *agricolam* repoſuere, ſcilicet ut accuſativo *deum* conveniret. Ald. ſec. unus Gebh. et pro var. lect. Guelf. 3. *deos;* quod et Barthio placuit, ut legeretur *agricolas deos*. H. Mureti correctionem firmant codd. Ask. et Vindob. — Cetera apogr. cum Zwic. 1. 2. dant *deum;* marg. Vindob. *agricolam*, Goth. *libatur*. In verbis *ponitur ante* nihil ſupplendum eſſe mihi videtur. *Ponere ante* eo ſenſu dictum,

dictum, quo Plautus Men. II, 2, 2. *Bonum anteponam prandium pransoribus* verbum compositum *anteponere* usurpavit. Confirmat sententiam locus Horatii Sat. I, 5, 92.

Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens.

Adde infr. II, 5, 98. *coronatus stabit et ante calix* similem usum verborum *stare ante*; et *agere ante* Virg. Ge. III, 552. *Pallida Tisiphone Morbos agit ante Metumque*, cum quo cf. Tibull. I, 2, 69. ibique Santenium Bibl. Crit. III. p. 68. Similiter eodem significatu usurpatur *praeit* et *i prae* (Ter. Eun. V, 2, 69., et *abi prae* Ad. II, 1, 13., nisi quod hoc poetarum est — De sententia ad particulam *ante* supplenda vid. Obss. ad II, 1, 24. Locus II, 5, 66. non convenit. — Ad rem illustrandam facit Censorinus de Die Nat. c. 1. de maioribus referens: *cum perceperant fruges, antequam vescerentur, dis libare instituerunt*, ubi vid. Lindenbr. p. 5. W.

15. *tibi sit*] in Reg. *sit* deest. pro *rure* vitiose *thure*. In nonnullis interpolatum *sit*. Sed est dedicantis *sit*, ut iam Broukh. monuit. *Flava* autem *Ceres* est pulchra, quis dubitet? Male ad mellem referas

17. *ponatur*] Maluere viri docti apud Broukh. *donatur*, qui defendit alterum: esse verbum proprium, ut notet sedem certam ac stabilem etc. Hoc est argutari. *Poni* proprium est de statuis et signis, quae collocantur. Nihil amplius. H. Pro *ponatur* Zwic. 1 *potiatur*, sed a correctore mutatum in *ponatur*. Tria apogr. (Goth.) *ortis*. W.

18. *Terreat et*] Corvin. sicque unus Statii cum Guelf. 3. Nec displicet *curva falce* unus Broukh.; *saeva* duo, ex more librariorum; unus *saevas*; et quartus Palat. *saevas*, quo alii alludebant, unde veram lectionem esse putabat Gebhardus *saevas aves*. Broukhusius miratur, eum non vidisse, *saevas* ad auguria et auspicia spectare. Possunt tamen *saevae aves* esse inultrae, odiosae, molestae, inprimis in poeta. H. Monac. *terreat et*, atque *ubi* pro *tibi* v. 18. — Ask. et Goth. (ap. V.) *saevas*, Voss. 1. *saeva*. *Saeva* mihi videtur falx vineatica eodem significatu dici, quo *dura* illa audit I, 7, 34; utpote mutilibus arboris vel vitis abscindendis putandisque non parcens, ab hominibus falcem tractantibus translato epitheto. Qui usus loquendi in instrumentis caedis et necis tritissimas; neque in fabris ferrariis aut arte eorum insolitus. Vid. Tibull. I, 3, 48

nec ensem
Immiti saevus duxerat arte faber.

Positura verborum mira ob vocem *Priapus* ita in pentametrum

trum reiectam egregie illuſtratur loco ſimillimo Val. Flacc. I, 468.

Quin et Cecropiae proles *vacat Orithyiae,*
Temperet ut tremulos Zetes fraterque *ceruchos.* W.

19. *felicis quondam nunc pauperis agri Cuſtodes*] Cod. Reg. *felices,* ut etiam alii ap. Broukh. et Guarnerianus, minus bene; ſic enim oppoſitionis perit gratia. (Quatuor apogr. (Goth.) *felices.*) Porro pro *agri* Vulpiana utraque habet *horti,* operarum, puto, vitio; nam in nulla Edit. neque Cod. reperitur, praeterquam in Exc. Lipſ. Niſi hoc forte viro docto ex *Luſibus* in animo ſedebat; nam Carm. 21. (Virg. Ecl. VII, 34. W.)

— *cuſtos es pauperis horti.*

et 86. quod eſt Catulli 20, 4.

Herique villulam hortulumque pauperis.

20. *Cuſtodes*] unus Broukh. *Cultores* male. *veſtra*] Ed. Lipſ. cum ceteris edd. vett. Guelf. 3. cum altero in marg. *noſtra.* et v. 23. *nobis.* II. Zwic. 1. et Voſſ. 3. *noſtra. veſtra* ſunt vobis debita. Pro *quondam* mira ſcriptura in Corv. *condam.* W.

21. *Tunc*] Voſſio in *tum* de coniectura mutanti accedere non poſſum. Is poetas huic regulae ſe adſtrinxiſſe affirmat, ut ante conſonantem vel plures *tum, tunc* tantum cum vi poſuerint; cf. Ge. Virg. I, 136-145.; loca, quae illi adverſarentur, çorrigenda eſſe cenſens. Sed ut particulis *tum* et *tunc* eadem ſignificatio eſt, ita uſum earum diverſum eſſe, negari nequit. Particula enim *tunc,* non *tum,* tempus aliquod praeteritum, praeſenti oppoſitum, notat, ita ut ferme ei *nunc* reſpondeat. Cic. Philipp. VII, 5. *Sed erat tunc excuſatio oppreſſis — nunc nulla eſt.* cf. Tibull. I, 6, 10. 11. Antitheſi autem notationi temporis conciliatur vis aliqua, quae vel absque illa huic vocabulo ineſt. Iuven. II, 30. de Domitiano moecho: *qui tunc leges revocabat Amaras — Quum tot abortivis fecundam Iulia vulvam Solveret.* Add. Tibull. I, 9, 79. 10, 19. ubi nulla varietas. Aen. I, 408. *Quis tibi tunc, Dido, cernenti talia, ſenſus?* quod Mediceus quoque habet. Cf. Tibull. I, 4, 53. In talibus locis tantum abeſt, ut *tunc* de coniectura tollendum, ut cum altera lectione *tum* permutandum non ſit. Et vide, an e codicibus illud ſit reſtituendum Aen. IV, 596. *Nunc te facta inpia tangunt? Tunc decuit, quum ſceptra dabas.* Etiam ubi notationi temporis nulla ineſt vis, codices tamen non variant, aut minus boni *tum* praebent, *tunc* mihi retinendum eſſe videtur, ut apud Horatium Od. I, 13,

I, 13, 8. *Tunc nec mens mihi nec color,* qui locus Vossii diligentiam effugit. Cur enim poetas, *hunc* et *nunc* ante consonas qualescunque usurpantes, particulam *tunc* ibi tantopere odisse statuis, ut eam semper respuerint? Adde quod suum quisque in re tam parva morem sequi, aut, ut Huschkius observat, fieri potuit, ut pro diversitate consonae sequentis modo *tum* scriberetur, modo *tunc*. Ex iis autem, quae supra posui, Virgilio Ge. I, 454.

Sin maculae incipient rutilo miscerier igni,
Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis
Fervere.

tum reddes e cod. Mediceo, quem nec Vossius secutus est; et Ge. I, 341. 342. Ceterum formulae *tum vero, tum primum* magis frequentantur, quam *tunc vero, tunc primum.* Tacitus Hist. 2, 6. *tunc primum* dixit. Sed ille, si codices cum fide comparati sunt, *tum* et *tunc* promiscue saepius posuit. — Goth. (ap. V.) *lustrabit.* W.

22. *hostia magna*] *magna* comparative, ratione angustorum finium habita et tenuitatis agelli. Sic et Cod. Reg. quod recepit Scaliger, a Mureto iam in scholiis e libris propter sensus rationem praelatum alteri lectioni, quae in plerisque libris, omnibus Guelff. et edd. ant. etiam Rom. et Lips. cum Corvin. est, *hostia parva.* Habet et haec lectio, quo se tueatur, si cogites opes poetae accisas; et vim habet ad multo magis extenuandam fortunam. Pro suo quisque sensu de his statuet. Nam sunt innumera, inprimis in poëtis, de quibus nulla nec iudicii subtilitate nec auctoritate pronuntiari potest, ita ut arrogantiae aut pertinaciae sit, alios ad assensum cogere velle. H. Apogr. (Goth.) et Zwic. 1. 2. cum Guarn. *parva,* marg. Vind. *magna.* W.

24. *clamet*] Reg. *clamat*, ut et alii scripti et editi ap. Broukh. H. Adde Guarn. et tria apogr. in quibus Goth., ubi et *messae.* — Pro *vobis* Zwic. 1. *nobis.* Guarn. *mystica* pro *rustica.* — *quam.* In Zwic. 2. superscriptum *al. qua.* W.

25. *Iam modo non possum contentus vivere parvo*] Broukhusius magnopere contendit, alteram negationem deesse, cum esse deberet: *non possum vivere non contentus.* Huius loquendi rationis exempla collegisse ait Manutium ad Cic. ad Div. I, 9. Muretum Var. Lect. X, 7. Verum illa tum locum haberent, et cum nostro committi possent, si hic esset: *non modo possum — sed ne — quidem.* Ita enim comparatum est cum omnibus exemplis, quae ab illis viris doctis, item ab Horatio Tursell. et aliis laudantur, ut primum *non modo,* nunquam *modo non,* sit, deinde ut vel *ne — quidem,*

quidem, sed vix, vel *sed etiam, verum etiam* sequatur: v. c. Cic. ad Div. I, 9. *non modo praemiis -- sed ne periculis quidem compulsus ullis.* Unum exemplum est, ab nemine tamen horum notatum, quod huc conferri possit, in Cic. ad Att. XIV, 5. *eos — tantum non laudari atque amari, sed parietibus contineri.* Verum Broukh. adeo *non possum* simpliciter pro *non possum non* poni posse putavit: cuius rei exemplum exstare non putem. Vulpius *modo non* pro *non modo* positum accipit, quod primum nescio, an bene fieri possit; deinde sententia languens inde efficitur: *non modo modico contentus possum vivere — sed etiam aestum vitare sub umbra.* Scaliger Excerptorum suorum fidem sequitur, in quibus est: *Quippe ego iam possum.* Sed hoc interpolatricem manum nimis aperte prae se fert; quae omnino in illis Excerptis saepe sententiarum capita aliter constituit: nimirum ut iis sensus constaret, seorsum lectis. Ego *modo non* aliter posse accipi non puto, quam pro μονονουχὶ, fere, propemodum. Ita video etiam Statium sensisse, qui laudat illa Aeneidis IX, 141.

— penitus modo non genus omne perosos
Femineum.

ut sensus sit: *Iam fere possum, iam tandem animum meum ita paravi, ut, deposito illo divitiarum per militiam parandarum studio, in agro meo otium ferre possim.* quod Horat. II. Carm. 6, 5. dicere voluit:

Tibur Argeo positum colono
Sit meae sedes utinam senectae,
Sit modus lasso maris et viarum
Militiaeque!

Illa verba: *contentus vivere parvo*, respondent istis: *Me mea paupertas;* ista vero: *Sed Canis* etc. his: *vitae traducat inerti. deditus esse viae* dictum videtur, quia iter illud, animo ad divitias comparandas intento, instituitur. cf. v. 49. Ne quis porro ad *rivos praetereuntis aquae* offendat, et fortasse *ripas* hic quaerat, tenendum, *rivum aquae* etiam alios, v. c. Horat. III. Carm. 16, 29. Virgilium et ipsum Livium dixisse. (Plura loca vid. collecta Heynio ad Virg. Ecl. VIII, 87. Similes compositiones sunt *crateras olivi* Ecl. V, 68. — τρίπους λουτρῶν Soph. Ai. 1405. ἄστρων εὐφρόνη Electr. 19. W.) Particula vero *Sed* maxime referenda ad v. 26. quanquam fere reponendum putem *et:* v. ad I, 9, 44.

Ita quidem locum expediri posse, olim putabam. Sed languet et friget vel sic sententia, nec videtur versus tam

male

male concinnatus: *Iam modo non possum*, a Tibullo proficisci potuisse. Tum sequentia quoque luxata esse arguit hiatus inter sententias. Ad sensum saltem praeferam *Iam modo, iam possum*, (in quod Guyetus incidit. W.) elegantius quam, *Iam modo nunc*: quod in codd. est Guelf. 3. et Ask. Nisi forte iuncta fuit superioribus sententia: *Agna cadet vobis — Si modo nunc possum*. Exciderat profecto una ex particulis, eaque male suppleta est. Sed alterum *Nec semper longae deditus esse viae* multo magis laborat. Contorti et ingenii et sermonis est: *longae viae deditum esse*. Ad litterarum ductum prope quod accedat, nihil succurrit, cui satis fidam. Sententia fere haec esse debuit: *Nec semper longae taedia ferre viae*. Comparato versu ex Copa 5. (Virg. T. IV. p. 204.) *Quid iuvat aestivo defessum pulvere abesse*, ariolari possis: *Nec semper longa fessus abesse via*. Totum autem distichum h. l. sublatum esse velim; insertum fortasse ea de caussa, quod sequens versus: *Sed Canis* legitur depravate ex: *Sit Canis aestivos ortus vitare* h. contingat hoc, liceat; ut inf. I, 6, 24. *Tunc mihi non oculis sit timuisse meis*. Mox *Canis aestivos ortus* suspectos habebat Bentleius ad Horat. I. Sat. 6, 126.; non enim tempus Caniculae, sed aestum vitari posse sub umbra. Sed velificabatur ille caussae suae, dum ea scribebat ad Horatii lectionem antiquam revocandam. Canicula enim et ipsa et eius ortus pro aestu poni et possunt et ubique solent. Multo minus admittemus viri summi coniecturam: *Canis — ictus*. Ad sensum cf. Prop. III, 4, 6. seqq.; et Alcaei fragmentum a Mureto comparatum:

— — λασίας θάμνῳ ὑπὸ πλατάνου
Καῦματ' ὀπωρινοῖο φυγὼν κυνός.

Ait se sub umbrosae platani fronde aestum fugere Caniculae sub aestatem adultam. H. Henley ὑποθετικῶς versus 25. 26. accipere: Si *non possum vivere — sed* (at) possum *vitare*, notat Heynius. Lacunae signa post v. 24. sustuli, ita sententias singulas cohaerere ratus: Cum Laribus se in posterum etiam agnam mactaturum esse promisisset, non vero hostiam maiorem, causam huius rei subiiciens a versu 25., ampliora se numquam appetiturum, nec castra amplius secuturum, sed parvo contentum vitam rure quietam exacturum esse profitetur. Ut Heynius voluit, et Vossius fecit, dedi *Iam modo, iam*, pro quo censor editionis Vossianae *Iam, modo iam* postulavit; non quod Tibullum ita scripsisse mihi persuaderem, sed ut negatio abesset, quae sententiam totam perturbaret. Huschkius correctionem illam prorsus improbans

bans et compositionem *iam modo,* proponit: *Iam volo, nam possum, contentus* etc. Goerenzius *nam* pro *iam* coniiciens, quae particulae saepe confunduntur, cetera, ut sana, ad verba *Io messes et bona vina date* refert: Tibullum optare, ut ipsi *quovis anno* (v. 9.) *frugum acervi et pleno pinguia musta lacu* subnascantur; nam exiguo tantum frugum fructuumque (ex anni vitio) proventu contentum vivere ipsum non posse, licet ceteroqui divitiis facile careat. Goth. *possem.* — Zwic. 2. *contemtus,* sed sic ut *m* sit correctoris. — 26. Verba *nec semper* etc., quorum sensus est: et abstinere militia, quam prius toleravit, ut vidit et Henley, sana sunt, cf. Not. *Semper* de rebus, quae assidue fere vel saepius fiunt. Propert. I, 20, 1. *semper adire lacus.* — 27. *aestivos ortus* defendit et Huschkius contra Bentleium. Zwic. 1. *hortus.* — 28. *rivos* Vossio mutatum in *rivum,* emendationem Burmanni; hominem ad unum rivum requiescere. Quid si duo vel tres per silvam serpunt, ubi requiescis? Quis novit regionem Pedanam, ubi praediolum Tibulli? Nec his adminiculis opus est. Nam neque se *iacentem* vel *dormientem* singit poeta, neque, si hoc velis, ad plures rivos *simul* iacentem. Vossius memor non fuit Virgilii Ecl. I, 52.

Fortunate senex, hic inter flumina nota
Et fontis sacros frigus captabis opacos.

ubi ipse hunc sensum reddit: requiesces in umbra ad *rivos* obliquo cursu labentes; neque Horatii Ep. I, 4, 4.

An tacitum silvas inter reptare salubres.

— Neque necessarium aut poëta dignum statuere, *rivos* esse canales, qui in hortos vel agros ducebantur. Ge. I, 106. *fluvium inducit rivosque sequentis.* Ovid. Remed. Amor. 194. *Ipse potes rivos ducere lenis aquae.* cf. Horat. Ep. I, 10, 6. W.

29. *Non tamen*] Colot. *pigeat bidentem.* Reg. Guelf. 3. et Corvin. *bidentes,* ut alii. Et sex apogr. (Goth.) Guarn. *ludentes.*

31. *Non agnamue sinu pigeat — referre*] *Nunc* — *agnamque* — *foetumque* Colbert. et ed. Brix. *pudeat* Ed. Rom., ut etiam e.. Colot. notavit Broukh., ex aliis Statius. Repetitum est ex v. 29. H. Vindob. *pudeat,* in marg. *pigeat.* — Apogr. duo et Zwic. 1. 2. *foetumque.* Goth. *foetusque* (apogr. m. *foetisque.*) Goth. *defertur* et *fitresque.* *Pudeat* — *pigeat* e more Tibulli pro *pudebit* - *pigebit.* W.

34. *de magno praeda petenda grege est*] *Est* in finem reiecit Brouh., sequutus aurium iudicium, ex uno Heinsii. Nihil tamen molesti inest alteri, quod ubique legitur: *de magno est p.* A quibusdam Statii aberat *est.* (Et eiecit Vossius,

ſius, ut oratio fieret ποιητικωτέρα. Equidem cum Huſchkio id verbum in finem verſus reiicere, quam prorſus eiicere malo. Broukhuſii ſententiam, firmatam auctoritate Zwic. 2. et Voſſ. duorum, amplexi ſunt Goerenzius et Lenzius, ne pentameter in brevem deſineret ſyllabam. Vid. Obſſ. ad I, 4, 4. W.) Deinde Ed. Rom. *praeda tenenda*, valde obvio errore. Ad ſenſum ſimilis eſt luſus Catulli 19, 19.

Quare hinc, o pueri, malas abstinete rapinas.
Vicinus prope dives est, negligensque Priapus,
Inde ſumite.

Inf. IV, 1, 187. *Et domino ſatis et nimium ſurique lupoque.* Poſt hunc verſum aliqua intercidiſſe nullus dubito. Reliqua bene cohaerent usque ad finem Elegiae. H. Vide an ita ſententiae cohaereant. Ne fures lupive gregem exiguum imminuant, optans, illum conſervatum et auctum iri ſperat; nam Palilia ſe pie celebrare. Similiter Goerenzius cohaerentiam ſingulorum conſtituit. Itaque ſigna lacunae, cuius Huſchkius veſtigia nulla reperire potuit, delenda cenſui. W.

35. *Paſtorumque deum* vel *Paſtoremque deum*, ſc. Panem, male coniiciebat Paſſeratius. cf. Broukh. Tum *Nunc ego* Comelin. mſ. apud Gebhard.

36. *Palen* alii ap. Statium. H. et Zwic. 2. Voſſius, qui hanc ſcripturam recepit, refutatus eſt ab Huſchkio, qui in Italicis nominibus Latinam terminationem uſurpaſſe optimos ſcriptores notavit, praeeunte Chariſio p. 69. Santenio, et Bentleio ad Od. Horat. III, 17, 7. — Apud Ovid. Faſt. IV, 746. codex Francofurtenſis praebet *Palem.* W.

37. *Adſitis divi*] Scal. Exc. *Vos quoque adeſte dei.* v. inf. ad II, 6, 19. *neu vos* bene revocavit e libb. Broukh. pro *nec.* mox Reg. Guelf. omnes, et Corvin., ut multi, *e paupere menſa.* Sic et Edit. Lipſ.: at ex Rom. praepoſitio excidit. Primus Broukh. mutavit. Hoc loco nil refert, utrum ſerves; ſed ap. Cornel. Nep. in Themiſt. 2. §. 6. *quidnam facerent de rebus ſuis* non male legeris *e rebus ſuis.* (Vulgata apud Nepotem bona. cf. Sall. Cat. 50. W.) Porro *menſa* h. l. non eſt ſacra menſa, etſi inter utenſilia ſacra id genus habebatur, ſed Tibulli menſa; in qua appoſitae fruges ac poma ſunt, unde pars praelibata diis in ara ponitur. H. Apogr. fere omnia *Neu — de.* Voſſ. 3. *donec vos e.* Monac. Zwic. 1. 2. *e.* Goth. *eſt.* Praepoſitio *de* unice vera. Supr. 15. *noſtro de rure coronat.*

Iuven. I, 137. *de pulchris et latis orbibus comedere patrimonia.* — *Affitis* Muret. W.

38. *nec e puris fpernite fictilibus*] Scaliger ex vetufto fuo codice repofuerat *parvis*, quod poffit placere, quia convenit magis iftis: *de paupere menfa.* Sed comparare debes *fictilia* et *pauperem menfam*, quae bene fibi refpondent. Suftulit *parvis* Broukh., quem vide. H. Et Hufchkius *puris* defendit. Vindob. *fictilis.* W.

39. *primum*] vulgo legitur. *primus* Witt. pr. cum binis Anglic. Heinfii. H. *Primum*, ita extra enumerationem pofitum II, 1, 59. I, 7, 35. Plaut. Afin. 5, 2, 37. fignificat, antiquiffima pocula fictilia fuiffe; de qua opinione docte egit Hufchkius. Conf. in primis eruditiffimum Boettigerum *Prael. archaeol.* p. 28. W.

42. *avo*] *agro* Exc. Lipfii et Palat. quint. Guelf. 3. cum altero in marg. H. Add. Monac. Vindob. Voff. 5. cuius marg. *avo.* De *antiquo avo* vid. Obff. ad X, 18. W.

43. *Parva feges fatis eft; fatis eft requiefcere lecto Si licet, et folito membra levare toro.*] Principio in quibusdam fcriptis, in Guelf. 2. in marg., legitur: *parva fatis menfa eft*, quod videntur refinxiffe ii, qui in fuis habebant *meffis; menfa* enim et *meffis* permutari folent, vid. inf. ad IV, 1, 185., non minus ac *meffis* et *feges* v. I, 8, 19. Sed *meffis* antecedit v. 42.; nec *menfa* locum habet; nam refpondet hoc difichon antecedenti, in quo erant *fructus* et *meffis.* (Henley tamen illam lectionem praeferre, notat Heynius. W.) Alii aliter interpolarunt. *Parca* etiam fuere, qui mallent. Pro *fatis eft* altero loco in quibusdam eft *uno* vel *parvo*, quod et Guelf. 3. cum altero in marg.; nempe intrufum ab iis, in quorum libris *fatis eft* femel tantum exaratum erat. (*Parvo* et Monac. cum Voff. 4.) *Lecto* habent omnes libri; cum tamen ftatim *torus* fequatur, Fruterius coniecerat *tecto*, (inventum nunc in Voff. 3. 4.) et recepit Broukh., qui etiam in hoc argutatur, quod tectum ftramineum ex *fegete* proxime memorata infert. *Requiefcere* tamen *lectum* poftulare videtur, et vix bene dicitur: *tecto requiefcere* pro fub tecto (quamquam *tecto* pro *in tecto* Latinum eft. Aen. I, 725. *Fit ftrepitus tectis.* W.); *torus* autem et *lectus* multo magis iuxta memorari poterant, quoniam proprie diverfae res funt: nimirum pulvinus fpondae impofitus. Itaque malui cum Vulpio retinere, et dicere: paullo languidius et indiligentius haec videri a Tibullo dicta; praefertim cum eodem modo *undae* et *aquae* inf. I, 7, 13. 14. fe excipiant. Quid? quod eundem fere in

in modum Fl. 3, 71. cum Cerberum *in porta* eſſe dixiſſet, ſubiicit fere *ταυτολόγως*:

— et aeratas excubat ante fores.

Heinſius ad Ovid. I. Faſt. 287. p. 30. pro *lecto* coniecerat *feſſo*, Guietus *lento*. Pro *membra levare toro* Stat. unus et duo Palat. Gebhardi habebant: *membra referre toro* dictum, ut *referre ſe, reddi quieti.* Pro *Si licet* mendoſe in edd. usque ad Scaligerum et in libris, etiam Reg. Guelff. eſt *Scilicet.* (Muretus, errata operarum in fine Tibulli recenſens et correctionibus augens ex ingenio depromſit coniecturam palmariam *ſi licet* pro *ſcilicet* — nam *ſcilicet et ſi licet* et alibi et apud Propertium II, 28, (21) 50. confunduntur — addens, ſe non auſum eſſe a vetuſtis libris recedere; quam ſcripturam in Exceptis ſuis inventam, Mureti mentione non facta, Scaliger primus in editionem 1577. recepit. Hanc correctionem, quam mirum eſt e recentioribus nonnullos et Voſſium ignoraſſe, quo loco poſuiſſet Muretus, firmant Voſſ. 1. 3. 4. cum Bern. — Zwic. 1. 2. et Goth. dant *ſcilicet.* W.) Mox in *ſolito toro* magna eſt ſuavitas, h. e. non peregre, ſed in domo ſua. Scaliger ex Exc. ſuis maluit *ſolo*, quaſi vero ſolus torus Tibullo ſuperfuerit, (quod Scaliger ſtatuebat. W.) aut ille ſolus in toro cubare maluerit; nam, quod docet exemplis Broukh., *ſolus torus* eſt is Latine, in quo ſolus, ſine puella, recubas. Rom. Ed. vitioſe *ſalulo*, frequenti errore. v. Burm. ad Ovid. I. Art. 94. H. Si *lectus* et *torus* idem ſignificant, aſſentior Heynio, negligenter hoc diſtichon exaratum eſſe, ut I, 3, 71. 72.; neque ab hac reprehenſione liberari poteſt Tibullus obſervatione Huſchkii, uſum illum eſſe amplificatione ſententiae, uſitatiſſima claſſicis ſcriptoribus. Eſt illa, fateor, non ſolum propria priſcae ſimplicitatis, ſed omnium poetarum et oratorum; ſed quamquam bonum eſt *lecto requieſcere et membra levare*, num item probabis coniuncta *requieſcere lecto et membra levare lecto?* Nam quod *toro* altero loco ſubſtitutum eſt, nihil mutat. Diverſa vero a prioribus inerit verbis *lecto — toro* ſententia, ſi *torum* peculiari ſignificatione uſurpatum notare ſtatues lectum, in quo legere et ſcribere (de quo vid. Plin. Epiſt. V, 5.; et Horatius egit Sat. I, 6, 122. *Ad quartam iaceo*, cum quo conferes Iuven. VII, 79. *Contentus fama* iaceat *Lucanus in hortis*), vel, quod malim, quo ſe ab opere (Tibullus ipſe agrum ſuum curare optat) aut ab ambulatione conferre ſolebant Romani. De lecto lucubratorio cogitabat iam Statius: eſt, inquit, in veteri libro *referre*, non *levare*, ut idem ſit, quod reddere vel quieti, vel, quod malim, labori. Quae verba Voſ-

ſius non bene ita intellexit, quaſi Statio in mentem veniſſet *referre lecto* accipere pro ſurgentem lecto ſe ad laborem conferre. Ex interpretatione mea ſaltem ferenda ſunt verba *levare membra toro.* Difficultatem non ſuſtulit Voſſius, cum, ut exquiſitius, recepit *referre,* quod quatuor codices, in his Goth., praebent. Propertius II, 33, 41. dixit *ſe recipere lecto.* Argutatur cenſor editionis Voſſianae, ſtatuens, *membra referre toro* nil amplius notare quam: ad torum ire. Verba motus cum dativo iuncta etiam motum in locum notare quis neget? Horat. Od. III, 21, 17. *Tu ſpem reducis mentibus anxiis.* Ovid. Met. VII, 588. *Quis non altaribus illis Irrita tura tulit?* Add. ex Pont. IV, 8, 24. Aen. IV, 392. Iuven. VII, 215. W.

45. *Quam iuvat*] Reg. *quem.* Heinſius malebat *quam iuvet. audire* ſuperſcripto *ſſe* Guelf. 3. *immunes* a pr. m. 2. H. Monac. et Voſſ. 4. *audiſſe.* Male. Coniungunt Latini poetae, nullo diſcrimine, infinitivos praeſentis et perfecti. Aen. Virg. X, 14.

Tum certare odiis, tum res rapuiſſe licebit.

Perſius Sat. II, 66.

Haec baccam conchae raſiſſe et ſtringere venas
Ferventis maſſae crudo de pulvere iuſſit.

Add. Iuven. XIV, 281-3. *poſſum reverti et vidiſſe.* — Infinitivum perfecti infinitivo aoriſti in talibus reſpondere quis neget? Vid. Perſ. I, 132. *ſcit riſiſſe.* — Diſſert I, 2, 95. 96. *Stare — detinuiſſe puduit.* Nam verbi *pudet* ſignificatio infinitivum et praeſentis et perfecti admittit. W.

46. *Et dominam tenero continuiſſe ſinu*] Haec eſt vulgaris lectio, quam ipſe in priore editione ex Vulpio ſervaveram. *Continere* tamen de complexu puellae dici, non memini. In uno Palat. emendatiſſimo, Gebhardo teſte, libro, et in Exc. Colot. fuit *detinuiſſe;* idem Corvin. habet, idque recepit Broukh. Et eſt ſane elegantius. Compoſita per *con* et *de* ſaepe permutantur. Sic IV, 1, 102. *decurrat,* ubi alii *concurrat.* (Add. II, 1, 24. et Aen. Virg. IV, 267. *urbem exſtruis,* al. *conſtruis.* Firmatur *detinuiſſe* auctoritate Monac. Voſſ. 2. 4. et Ask. — *continuiſſe* Zwic. 1. 2. Hamb. margo Vindob. *conticuiſſe.* — Handius tamen ad Diatrib. Stat. p. 435. an editores optimo iure *detinuiſſe* praetulerint, dubitat; nam *contineri* dici proprie eos, quos tempeſtas et imber moretur et domi teneat. Virg. Ge. I, 259. Non vidit vir doctus, *cubantem* deſignare tempus nocturnum, ubi homines ad opera non exeunt, et locutionem *tempeſtas me continet* nihil probare, cum ſit h. l. *homo me*

con-

continet. Latine autem dicitur *homo me cohibet*, cf. Tac. Ann. III, 5 f. — *Detinere* proprie eſt tenere, ne quis in alio loco vel negotio verſari poſſit, cf. Eleg. II, 96., tum *tenere*, ut apud Virg. Aen. IV, 84. *Aut gremio Aſcanium, genitoris imagine capta, Detinet.* cf. Tibull. I, 2, 75. *retinere.* Unde ſimul probatur, iungendum eſſe *detinere ſinu:* nec quemquam morabitur, quod ſinum ſuum appellat *tenerum.* Ovid. Art. II, 452.

Ille ego ſim, teneras cui petat ungue genas.

Monac. et Voſſ. 4. dant *tenero dominam.* W.) Deinde Vulpius iungit: *dominam tenero ſinu;* ſed facilius ſinum Tibulli intelliges, cui ſe puella applicat. Sic El. 2, 75. *teneros* ſibi *lacertos* tribuit; ead. v. 98.

Deſpuit in molles et ſibi quisque ſinus.

conſ. Propert. IV, 3, 23. Alioquin legi poſſet *tepido;* Ovid. Epiſt. III, 114.

Te tenet in tepido mollis amica ſinu.

III. Amor. 6, 68.

Spargebat tepidos flebilis imbre ſinus.

ubi in quatuor Heinſianis legebatur *teneros.* Sed nil movendum; eſt epitheton ſimpliciter ornans.

48. *Securum ſomnos, imbre iuvante, ſequi*] Ita primus repoſuit Scaliger, ſuffragante Guelf. 2.; vulgg. *igne iuvante;* hoc et pars Codd., etiam Guelf. 1. 3. et Corvin. Et ſane ille calore ſuo membra ſoluit et ſomnum conciliat; ſed alienus ignis eſt ab h. l. et e librariorum lapſu ortum eſſe, docuit Broukh., qui eodem modo *imbre* pro *igne* repoſuit apud Propert. III, 5, 36. (III, 3, 58.) H. *Imbre* Voſſ. 1. 4. — Guarn. Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *igne*, quod Gruterus (vid. Diatr. Stat. p. 435.) defendit: otioſe hic *imbre iuvante* ponatur, cum illud *aquas*, quod proxime antecedit, *imbrem* facile inferat, nec minus ignis ſopiat quam imber. Ibi Handius notat, Perreium quoque *imbre iuvante* in codd. inveniſſe. Et Muretus ad lectionem *imbre* praeferendam propenſus eſt. Hamb. *ibernus.* Scriptura *quom*, quam huic loco e Monac. et Hamb. intulit et in toto reſtituit Tibullo, etiam de coniectura, Voſſius, mihi non probatur. vid. ad I, X, 64. Goth. *Auſper* et *Sompnos* (ap. V.). W.

49. *Hoc mihi contingat*] Ed. Lipſ. *Non.* Male. Albinov. III, 15.

Hoc mihi contingat: iaceam tellure ſub aequa. H.

Hoc

Hoc ad praecedentia referendum. Similis transitus eſt I, 10, 43. *Sic ego ſim.* — Zwic. I. *non.* W.

ib. *ſit dives iure, furorem*] Cod. Reg. *ſit laetus:* et verſ. ſequ. pro *qui* Ed. Lipſ. *quis;* Guarner. *ſim* et Zwic. 1. 2. unde ſcribi poſſet:

- ſim laetus rure; furorem
Quis maris et triſtes ferre poteſt pluvias?

Rure etiam Exc. Scal. habebant cum mſ. Comelin. Sed vulgata multo melior. H. Accedit eadem ſententiarum iunctura I, 10, 29. *Sic placeam vobis: alius ſit fortis in armis.* Pro *ſit* Voſſ. 1. *ſi.* — Goth. *ſavorem* pro *furorem.* W.

50. *qui maris et triſtes ferre poteſt pluvias*] Ita quicquid usquam librorum eſt legit, praeterquam quod in Exc. Scalig. ad evitandum in fine triſyllabum interpolatum eſt:

Qui maris et caeli nubila ferre poteſt.

de quo v. inf. ad II, 6, 20. Primus Broukh. ex Nic. Heinſii emendatione repoſuit *Hyadas* pro *pluvias*, quod eſſe elegantiſſimum non nego; et ſic, quoties de tempeſtate agitur, cum alii poëtae (cf. Heinſ. ad Virgil. Aen. III, 516.) tum Horat. I. Od. 3, 14.

Nec triſtes Hyadas, nec rabiem Noti.

Verum non video, quomodo hoc in illius locum in textum venire potuerit, niſi dicas, quod poëtis ſaepe *pluviae Hyades* dicuntur, propterea *pluvias* a quopiam adſcriptum fuiſſe, idque, magis notum, librarium quemdam arripuiſſe. Nam pro interpretamento vix adſcriptum eſſe potuit. *Pluviae* et *Pliades* permutantur interdum, v. Heinſ. ad Virg. Aen. III, 516., ſed non *pluviae* et *Hyades.* Sed neque in vulgata aliquid deſideres, modo de itinere terreſtri, ſive de militia, cum ſub dio agendum eſt, accipiatur. *Hyadas* autem ne convenire quidem carminis huius ſimplicitati cenſeo. H. Heinſius vocabulo *pluvias* offenſus eſt, quia *imber* praeceſſiſſet; quod vanum eſſe argumentum vidit et Huſchkius. Coniecturam Heinſii, ut neceſſariam, recepit Voſſius, quippe de itinere maritimo ſolummodo cogitans. Recte, ſi *triſtes pluviae* ad mare referendae ſunt; quod ſecus. Nam *furori maris* h. e. navigationi periculoſae *triſtes pluviae* h. e. itinera gravia, ſaevis imbribus vexata, ut Heynius iam animadvertit, recte opponuntur. cf. Not. ad 26. — Simplicius Horatius II, 6, 7. utrumque verbis *mare* et *vias* notavit. Inepte Schrader *lituos* coniecit. W.

51. *potius pereatque*] Ordinem hunc, ut concinniorem, ex uno Statiano reſinxit Broukh.; et iam Livineius ita coniecerat. Vulgo: *pereat potiusque.* Scripturam *zmaragdi*

ragdi tuetur Broukh. ad h. l. et ad Propert. II, 16, 43. (II, 13, 43.) Ei accedit Burmann. ad Ovid. Met. II, 24. Res tanti non eſt; ſed vitioſam eam librariorum et artificum ſcripturam eſſe, probabilius ſit; non enim ſuppetit ratio, cur σμάραγδος non efferatur *ſmaragdus*. H. Bene Huſchkius ex Priſciano p. 564., veram ſcripturam eſſe *ſmaragdi*, probavit, eamque recepit. Voſſius tamen Broukhuſio obſecutus eſt; quamquam in pluribus apographis (Hamb.) altera eſſet lectio. — *potius pereatque* in Ask. et Bern. — Hamb. *pereatque potius*, ex qua translatione ortum eſt *pereat potiusque*, quod in Zwic. 1. 2. et Goth. Statius coniicit *pereunt*. — 52. *Quum* pro *quam* Voſſ. 1. *et* pro *ob* Voſſ. 5. W.

53. *hoſtiles — exuvias*] Reg. *exiles*, ut alii ap. Broukh. Male. *perferat* et *praeferat* Guelf. 2. H. Zwic. 1. *hoſtiles*; ſic et Zwic. 2. ſed punctis improbatum, et correctum *exiles*, quod in apogr. quatuor (Hamb. Goth.). — Monac. *et* pro *ut*. — Voſſ. 2. *perferat*, 3. *praeferet*, Guarn. *proferat*. — Goth. *eximias* pro *exuvias* (ap. V.). W.

55. *Me retinent vinctum formoſae vincla puellae*] Non placebant haec Heinſio, nempe quod vincla vinctum retinent. Atqui Tibullum ea negligentia decet. Fuit in uno Broukhuſii: *me retinet vinctum f. cura puellae*; minus bene. Ovid. Remed. 213.

Tu tantum i, quamvis firmis retinebere vinclis.

inf. II, 4, 3.

— — — teneorque catenis,

Et nunquam miſero vincla remittit Amor. H.

In locutione *vinculo vinciri* nulla vis ineſt. Sophocles Ai. 62. dixit

Τοὺς ζῶντας αὖ δεσμοῖσι συνδήσας βοῶν.

Et praeivit Homerus, v. c. Il. X, 443. Imago bene in ſequentibus continuatur. vid. Not. — *victum* Goth. Voſſ. 3. — *retinet* Hamb. — Gloſſator in Zwic. 2. notat, Horatium aut *compede* (I. Od. 33, 14.) aut *loro* (nemo hoc dixit) aut *vinclo* ſaepe puellae *detineri*. W.

56. *Et ſedeo duras ianitor ante fores*] Heinſius mallet: *et ſedeo ut d.*, ſed id intelligitur; et ſaepe ipſum Heinſium hoc obſervare memini. Supra v. 7. *Ipſe ſeram* — *Ruſticus*, h. tanquam ruſticus; vide ibi Vulp. Horat. I. Epiſt. 2, 41.

— Vivendi recte qui prorogat horam,

Ruſticus exſpectat, dum defluat amnis —

v. Gronov. de Pec. Vet. I, 1. *diras* un. Broukh.

57. *lau-*

57. *laudari curo*] recte Broukh. ut exquisitius praetulit e libris alteri lectioni: *cupio*, quae est etiam in Ed. Rom., et hinc in ceteras fluxit; at Vicent. fortasse cum aliis vett. edd. *curo*. quod in Guelf. 3. est in marg. H. *curo* de cupiditate et studio dictum accedit prope ad significationem verbi *cupio*, quod vel constructio apud Horat. Epist. I, 17, 5. *quod cures proprium fecisse* evincit. Hamb. *cupio me*. et *vomer* pro *vocer*, sed *c* super *m* a manu antiqua scripto. Goth. *totum* pro *tecum*. Verba *mea Delia* ad sequentia traxit Vossius; improbatur Huschkio. W.

59. *Te spectem* — *Te teneam*] utroque loco Reg. Guelf. 2. 4. Guarn. item Edd. Rom et Lips. cum Venetis *Et* vitiose; priore loco mutatum in Guelf. 1. Hemistichium, *suprema mihi quum venerit hora,* repetiit Auson. Ephem. Orat. 72. H. *Et*—*Et* plura apogr. (Hamb.) — Zwic. 1. *Te spectem et sup.* Zwic. 2. *Haec* corr. in *Et.* Voss. 3. *quam spectem.* Hamb. *dum* pro *quum* cum Corv. — Goth. omittit *hora.* Muretus *Te teneam.* W.

60. *Te teneam m.*] Alii, et Guelf. 3. c. Aldinis, *Et teneam* vel *Et tenear,* hoc etiam Corvin. et Hamb. Expressit Ovidius III. Am. 9, 58.

Me tenuit moriens deficiente manu.

61. *Flebis et arsuro positum me, Delia, lecto*] *Ante meum veniat* — *moesta Neaera rogum* inf. III, 2, 11. Et *arsuro lecto* Ovid. XIV. Met. 747.

Luridaque arsuro portabat membra feretro.

Dictum autem exquisite pro: *flebis me arsurum.* Beckius Comment. II. de Interp. p. 87. coni. *mea Delia.* H. Hanc coniecturam recepit Vossius, *me* languidum esse pronuntians. Omitti *me* in participiis ita usurpatis, concedo. Num ideo, ubi ponitur, languet? Languebit vero et apud Ovidium Trist. III, 3, 39.

Nec mea consueto languescent corpora lecto?
Depositum nec me qui fleat, ullus erit?

et apud Maronem Aen. III, 209. — Liv. 27, 19. *vocatum eum interrogat.* Neque ea causa mutationis iusta, quod codices nonnulli, ut Hamb. 57. Goth. VI, 55., in verbis *mea Delia* variant. — *Lectus* est lectus funebris, in quo corpora efferenda componebantur. cf. Pers. III, 103. Idem, quod Tibullus a Delia, a Cynthia in lecto funebri compositus exspectat Propertius II, 10, 29.

Osculaque in gelidis ponas suprema labellis,
Quum dabitur Syrio munere plenus onyx.

Et Ovidius Am. III, 9, 53. hunc locum ob oculos habuit: *Cum-*

Cuique tuis sua iunxerunt Nemesisque priorque
Oscula, nec solos destituere rogos.

Voss. 2. *posito.* — Goth. *mesta* (non meum apogr.). Hamb. *feres* pro *dabis.* Muretus ubique *mistus* cum Ald. II. W.

62. *Tristibus et lacrimis*] In Reg. vitiose *testibus.*

63. *Flebis: non tua sunt duro p.*] in Reg. *Non tua sunt in me duro* interpolatum. v. ad IV, 1, 39.

64. *ferro Vincta*] Reg. Ed. Rom. cum aliis *iuncta,* perpetua varietate. v. Broukh. h. l. Heinf. ad Ovid. I. Met. 121. VIII, 248. cf. Horat. I, 25, 1. *iuncta* Guelf. 3. cum altero in marg. ut 2. *vincta* c. altero. Apud Rutil. I, 489. recte emendarunt, *vincta fluenta gelu.* H. Ask. *phoebo ferro.* — Voss. 3. *iuncta* cum Corv. et Guarn. De confusione crebra verborum *vincta* et *iuncta* egerunt Statius ad h. l. et Bentleius ad Epist. Horat. II, 3, 202. — Goth. *sibi* pro *tibi.* — 65. Goth. *iuveneis* (ap. V. at *desiuire* pro *de funere*). Hamb. *defundere* pro *de funere,* nec emendatum — *nec* — *referre.* — Burmannus ad Anthol. Lat. T. II. p. 181. cum post *virgo* e codice Eboracensi commate distinguendum monet, quasi ante eum *virgo sicca* iunxerint, *nec* exhibet. — 69. Zwic. 1. *fata que.* — 70 Hamb. *mox* pro *iam* et Goth. (ap. m.) *adopta* pro *adoperta.* W.

71. *nec amare decebit*] Reg. et Ed. Lipf. *licebit,* ut alii, et Guelf. 3. pro var. lect.; sed iam reiectum a Broukh. Notum illud, quod Statius laudavit:

Turpe senex miles, turpe senilis amor. H.

De re et oratione pluribus egit Bentleius ad Horat. Epist. II, 2, 216. Hamb. et Guarn. *neque,* quod non sequar. Nam Tibullus *nec* ante vocalem non vitavit; vid. I, 2, 23. et Obss. ad II, 4, 43.; neque ullus poetarum. Reizio igitur in prologo Persii *neque in* rescribenti non assentior. — Goth. *amore* (et *subcrepet* teste Vossio). — Zwic. 1. Ask. Bern. *licebit.* W.

72. *cano* — *capite*] e scriptis, adde Guelf. 2. 3. 4. ita Muretus e veteribus libris legendum putavit, recepit Scaliger. Vulgg. *capiti,* qui antiquus ablativus foret, sed hic parum gratus. cf. Vulp. h. l. H. Statio *capiti* non magnopere placuit, notanti: Haud paulo melius in veteribus libris *Dicere nec cano blanditias capite,* id est, nos iam canos. At recte vero e terso Tibullo expelluntur ablativi, *capiti, operi* I, 4, 48. qui caleam antiquitatem sapiunt. — Apogr. omnia *capite.* Zwic. 1. 2. *capiti.* — *dicere nec* non maiorem vim habet quam *nec dicere.* cf. I, 8, 4. Ita *et* apud

apud poetas poſtpoſitum ſimpliciter annectit. Virg. Aen. I, 35. 262. — 73. *lenis* Zwic. 2. — Guarn. *poſſes.* W.

74. *et rixas inferuiſſe iuvat*] Heinſ. ad Ovid. Faſt. I, 287. coniicit: *inferuiſſe ferae,* ingenioſe quidem, ſed parum probabiliter. Nec placet hoc: *rixari cum fera.* Malo dicere *inſerere* eſſe dictum pro ſimplici *ſerere,* facere, rixas, et poëtam dulces amantium rixas omnino commemorare. An *in* natum ex *con?* *conſerere rixas,* ut pugnam. Sic *committere rixas.* H. Hanc coniecturam, a libro Schefferi et Bern. confirmatam, recepit Voſſius; Columbo quoque, qui excerpta codicis Schefferiani ad Heinſium miſit, cf. Syllog. Epiſt. V. Illuſtr. T. V. p. 178., *conſeruiſſe* ſatis plenam efficere orationem viſum eſt. Nihil attulit Huſchkius. Tu vide, an verbum compoſitum *inſerere* h. l., ut apud alios ſcriptores, translate pro admiſcere, immiſcere uſurpatum ſit, ita ut dativus in verbis *frangere poſtes* lateat. Similiter *innectere* poſitum puto apud Virg. Aen. IV, 51. *Indulge hoſpitio, cauſasque innecte morandi.* Voſſ. 3. *riſſas.* — Exemplis in Not. ad 76. allatis add. Virg. Aen. IV, 424. *I atque adſare.* W.

78. *Deſpiciam dites*] Ordinem hunc ex MStis, quibus adde Guelf. 2. et Vindob., induxit Broukh. Alii, etiam noſtri, languide: *Dites deſpiciam.* Alias eleganter variatur verborum poſitus, etiam ab hiſtoricis aliisque pedeſtri oratione utentibus. v. Cort. in Sall. Cat. 2, 2. H. Zwic. 1. 2. *dites deſpiciam* cum Goth. Hamb. — Guarn. *vites deſp.* — Goth. *famam.* W.

E L E G I A II.

De lacunis huius carminis v. inf. ad v. 67. et 81.

1. *Adde merum*] Bene in Guelf. 2. adſcriptum ex Ovid. Rem. 809.

Aut nulla ebrietas aut tanta ſit, ut tibi curas
Eripiat; ſi qua eſt inter utramque, nocet.

novos compeſce dolores] Ed. Ald., ſec. cum iis, quae inde expreſſae ſunt, *graves dolores* habet; firmat id pars librorum apud Muretum, et, quantum ſenſu valeo, malim hoc ſolum lectum. Nunc critica praecepta iubent minus ſollenne praeferre; et magna pars librorum *novos dolores* tuetur, ut adeo poëtae relinquendum ſit. Nec tamen *novos* dicam cum Broukhuſio ſuper veteres novos, ſed recentes. Nam redierat paullo ante ab occluſa puellae ianua, vina popo-

popofcerat. In aliis *novos* — *furores* legi teftatur Broukh., qui et ipfi non male locum tueri poffent. Sed permutantur fere inter fe *dolor* et *furor*. v. Burm. ad Ovid. Epift. VI, 140. Praeftat igitur tenere vulgatum. H. Defendere et Santenium p. 67., notat Heynius. Nam *novi dolores* funt quales antea non fenferat. Iam enim fpem Delia, praeter exfpectationem nupta, fruendi omnem abiecerat, et gravius dolebat. Ita *novus magiftratus* eft quem antea non geffi Liv. 22, 35. *quia in tali tempore nulli novus magiftratus videbatur mandandus.* Lectio *graves* vel eft gloffa vulgatae, vel ab eo inventa, qui dolorum, quos iam antea, difcidio facto, ex amore fe cepiffe carmine quinto expofuit, immemor, adiecto *novos* offendebatur. Hamb. *furores*. Goth. *occupet et*. Voff. 5. *dolor al. fopor.* W.

2. *lumina victa*] tanquam fomno obnitentia, cf. Broukh. Scripti nonnulli *vincta*, quae et ipfa recte dicuntur; Homerus faepe: *μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ*. Eurip. Bacch. 379.

Κισσοφόροις δ' ἐν θαλίαις
Ἀνδράσι κρατὴρ ὕπνον ἀμφιβάλλῃ.

ita ut difficile fit pronuntiare, utrum praeftet cum h. l. tum alibi. Non raro enim in libris ita variatur: vid. inf. IV, 1, 57. et Cirin 206.; alterum tamen firmare poteft Propert. III, 15, 42.

Atque hoc follicitum vince fopore caput.

Et Ovidius *fuccumbere oculos* dixit I. Met. 714. H. Add. Met. XIV, 779. *corpora victa fopore.* W.

3. *multo perfufum tempora Baccho*] Ita editum conftanter, ficque noftri cum multis aliis fcriptis. Add tria apogr. Alii libri pari ferme numero, in his Guelf. 2. et octo apogr., (Guarn. *percuffo*) *percuffum*, tuente Heinfio. cf. Doufa in not. c. 1. et 7.; hoc et ipfe verius puto, faltem exquifitius, ut Gr. *βεβολημένος*. Notum illud Ovidii Remed. 146.

— *multo tempora quaffa mero.*

Habet quoque rationem, fcil. ut tangi, percelli adeoque et percuti videatur caput, dum vino turbatur; *hominem cum vini vis penetravit acris et in venas difceffit diditus ardor* — *quod vehemens violentia vini conturbare animam confuevit.* Lucret. III, 475. Et ita Graecis *οἰνόπληξ* dicitur, quod tanquam attoniti et fulmine tacti mentis compotes effe definunt ebrii, ut omnino mente capti *icti* dicuntur. cf. Heinf. Notas in Propert. III, 6, 14. quas eius Adverfariis P. Burmannus

mannus attexi curavit, nunc Burmannus inſeruit editioni ſuae. *Tempora* vero, quia ea pars capitis, vino largiter hauſto, maxime incaleſcit et acriores pulſus facit, quod iam Cyllenius vidit: hinc Propert. III, 15, 13. *feruida tempora* dixit. et Ovid. I. Am. 6, 37.

> *Ergo Amor et modicum circum mea tempora vinum*
> *Mecum eſt.*

Dicerem adeo cum Burmanno ad Valer. Flacc. VIII, 81. *percuſſum tempora* unice verum eſſe. Habet enim rationem hoc, quod modo vidimus; et ſimiliter de ſomno ibid. *percuſſus nube ſoporis,* quemadmodum in Orphic. Argon. 540. γλυκερῷ βεβολημένος ὕπνῳ. Contra autem, tametſi *vino perfundi* bene dici videtur per ſe, uti et ſimilia: *vino madere, tingui* (Horat. IV, 12, 23.), *proluere ſe* (Virg. Aen. I, 739.), dilui, τέγγεσθαι, βρέχεσθαι, non tamen, quomodo aliquis *tempora vino perſuſus* dici poſſit, facile eſt docere. Id nihilominus dici poſſe, manifeſtum ſit inf. ex lib. I. El. 7, 50.

> — *multo tempora funde mero.*

Videtur vinum, cum calore per venas diffuſo concitatiores per caput motus facit, hactenus etiam caput ac tempora perfundere dici poſſe. Sunt quoque *uda Lyaeo tempora* ap. Horat. I, 7, 22. Omnino uterque tropus tam frequenti uſu habetur, ut utrumutrum praeferre recte poſſis. Horat. II. Serm. I, 24. *ictum caput;* et v. 9. *irriguum corpus* dixerat. Broukhuſ. multa, ut ſolet, exempla coacervavit, nullo dilectu adhibito. Aliud enim eſt, ſi vino diffunditur animus et vultus, aliud, ſi quis perſundi dicitur. Difficultatem autem faciebat nec hoc nec illud, ſed quod *tempora perſundi* dicuntur. H. Ad lectionem *percuſſum* illuſtrandam comparat Lenzius p. 186. Amphin apud Athen. IV, 66. T. 2. p. 152. διασειόμενοι τοὺς κροτάφους ὑπὸ τοῦ ἀκράτου. et Archiloch. 36, 3. οἴνῳ συγκεραυνωθεὶς φρέρας. et Plaut. Caſin. III, 5, 15., ſed praefert *perſuſum*, ut Voſſius, qui alterum, ut nimiam ebrietatem notans, convenire negat. W.

4. *infelix dum requieſcit amor*] Ita omnes Codd. At in Edd. ant. eſſe *amans*, ait Broukh. Inveni hoc in Ed. Reg. Lep. et Lipſ., et eſt pro var. lect. in Guelf. 3.; at in Romana, et quae hinc fluxere, Venetis 1491. 1493. 1500. et 1520. etiam in Vicent. 1481. et in Ald. pr. conſtanter *amor* legitur. At Ald. ſec. iterum *amans* intulit, quod ſequuntur edd. inde expreſſae. Similis varietas eſt inf. El. 9, 1. *amores — amantes.* H. Voſſ. 5. *amans* al. *amor.* Zwic. 1. *amans.* W.

5. no-

5. *nostrae*] In Broukhus. libro erat *mater*, fortasse ex vocis compendio: *nr.* Voss. 3. *naturae*.

6. *dura ianua fulta sera*] *fulta* recte Broukh. reposuerat, quanquam Vulpius denuo revocavit *firma*, quod in aliis est, etiam in Cod. Reg. Guelf. 1. 4. et Edd. Lips. et Rom. (Add. maximam partem apogr. (Hamb. Goth.; quamquam ex hoc Vossius *iuncta* affert) et Corv. W.] Est hoc haud dubie istius interpretamentum. cf. inf. ad El. 8, 76. Ita etiam variatur in Metam. Ovidii XIV, 780.

Invadunt, portasque petunt, quas obiice firmo
Clauserat Iliades.

quae Priscianus, teste Heinsio, ita laudat:

— — *quas obiice* fultas
Clauserat Iliades.

Art. II, 244.

Atque erit apposita ianua fulta *sera.*

Duo Burmanni: *ianua firma*. Etiam Virgil. VIII. Aen. 227.

— *fultosque emuniit obiice postes.* H.

Add. Ovid. Am. I, 6, 28. *Roboribus duris ianua fulta riget.* W.

7. *difficilis domini*] int. maritum Deliae. Alii, cum iis Guelf. 4. et 1. a pr. m. *dominae*, quod tuetur vir doctus in Biblioth. crit. P. III. p. 67. ex compendio scripturae *dm.* Utrumque bene! H. Bentleius ad Horatium Od. I, 25, 5. p. 40. *difficilis domini* potius coniungenda esse, quam *ianua difficilis*, indicavit. Quod si sit, epitheton *difficilis* friget, sive ad Deliam illud refertur, sive ad amatorem. Nam neuter maritum facilem sperare poterat. Ferrem, si epitheton legeretur, quale apud Ovid. Heroid. IV, 141. *Non tibi per tenebras duri reseranda mariti Ianua.* Accedit, quod epitheton desideratur ad *Ianua*, quam imprecationibus incessit, non ad *domini*. Denique ianuae, quam precibus et sertis 13. 14. sibi conciliatam putaverat poeta, optime illud convenit. cf. Ovid. Am. I, 6, 2. et Obss. ad I, 9, 20. *Domini* non esse commodum, sensit Santenius, vidit Goerenzius, demonstravit Vossius; quippe quod neque ad ianuam neque ad Deliam referri posset. Accedit auctoritas codicum. Nam apogr. quoque quatuor (Goth. Hamb.) cum Guarn. dant *dominae*. In Zwic. 1. vocabulum per compendium scriptum, ut *dominae* et *domini* legi possit; Zwic. 2. *domini*, supersc. *dominae*. Santenius denique distinguendum esse statuit:

Ianua, difficilis dominae, te verberet imber.

Ianuam esse *difficilem dominae* (ut casus sit tertius), quod clau-

claufis foribus (5. 6.) amatorem admittere non potuerit Delia. Quae ftructura quamquam Latina eft, *difficilis* tamen magis proprie ad Tibullum defiderio amatae aeftuantem et fruftra optantem, ut aperiretur ianua (vid. v. 9.), referri patet, quam ad Deliam. Itaque recepi *dominae*. Voff. 1. *dominae ite;* apogr. nonnulla *hymber.* — V. 9. margo Vindob. *at ianuam;* Hamb. *vini* pro *uni.* — 10. Voff. 1. *nec.* Goth. *aperte.* Hamb. *fomnes, m* punctis notato. W.

8. *Iovis imperio*] Voffius interpretatur: Iove iubente. At novum hoc, quod fulmina non a Iove ipfo mitti dicuntur. Exemplum vero Minervae fulminantis non apte commemorabitur. W.

12. *Ignofcas*] Corvin. *ignofces.*

13. *voce peregi*] Liv. I, 18 f. *Tum peregit verbis aufpicia. Iuvet* pro *decet* Bern.; et *nocte* pro *voce* a manu recentiori. Goth. (m. ap.) *Et* pro *Te.* W.

14. *florea ferta*] fecundum Statii libb. Broukhuf. edidit pro vulg. *florida,* quod et noftri (add. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — At Voffiani tres cum Ask. *florea*) retinent. Haec funt *munera* ap. Propert. I, 16, 36. in fimillimo loco. v. fup. ad I, 1, 12. H. *quom* Monac. Hamb. — Vindob. *quo.* liber Sfortiae apud Statium *dabam,* quod admifit Voffius, imperfecti indicativo fignificari monens rem temporis fpatio non certo durantem El. X, 8. 20. aut, ut hic, repetitionem, at coniunctivo, rem certo temporis momento transigi, quod iisdem ferme verbis iam olim ad Ecl. Virg. X, 10. p. 503. docuerat. Mihi fecus videtur. Imperfectum enim indicativi ftatum rei vel actionis per certum temporis praeteriti fpatium fine intermiffione manentem notat, ut I, 10, 7. *nec bella fuerunt, Faginus adftabat quum fcyphus ante dapes.* Mos ille, fagino poculo utendi per illud tempus, per quod durabat, intermiffus non erat, cf. I, 10, 20. I, 3, 35. 45. Indicativus autem in mera temporis notatione poftulatur, ubi talis enuntiatio per coniunctionem *quum* alteri annectitur. Itaque lectio *dabam* Tibullum fine ulla intermiffione fertis ianuam amatae ornantem faceret. At fententia, per coniunctionem *ubi* vel *quum* vel *poftquam* prioribus iuncta et coniunctivo enuntiata, indicantur ea, quae a cogitatione pendent, aut res vel actio faepius rediens. Virg. Aen. IV, 409. *Quosve dabas gemitus, quum litora fervere late Profpiceres.* cf. Aen. I, 651. Vides coniunctivum *profpiceres,* effectumque et caufam interno nexu cohaerere. Ita accipies Tibulli verba

I, 10,

I, 10, 15. *aluiſtis et idem, Curſarem veſtros quum tener ante pedes*, quae verba Ayrmannus Latinitatis incuriofus ita reddidit Vit. Tib. §. 6. *patrios Lares* dicit *ipſum aluiſſe, cum tener ante eorum pedes curſaviſſet.* Voſſius rationem coniunctivi non perſpiciens de coniectura *curſabam* repoſuit. Repetitionis notio ineſt (*quum, uoi*, ſo oft, ſo oft als) Juven. IV, 136. *Noverat ille — aliam famem, quum pulmo Falerno Arderet.* Tac. Hiſt. I, 10. *Nimiae voluptates* (erant), *cum vacaret* (Mucianus). Liv. 21, 42. *Ubi vero dimicarent, is habitus animorum erat.* Convenit apud Graecos ὅτε vel εἴτε cum optativo Hom. Od. VIII, 87. et 90. Callim. Lav. Pall. 61. Tibullus igitur coniunctivo, quae lectio integerrima eſt, notat, ſe *ſaepius* coronaſſe; ſi ſemel feciſſet, *dedi* dicendum erat. Errores ſimiles erravit Voſſius ad I, 8, 55. I, 9, 46. — 15. 16. Voſſ. 3. *me — gaudendum.* Hamb. *fallae* (ap. m.). W.

16. Aberat hic vſ in Colot., et in Ald. ſec., hoc verſu omiſſo, lacuna ſtellula inſignita eſt. Damnavit eum Statius quoque non idonea de cauſſa.

17. *ſeu quis iuvenis*] in multis Stat *iuvenum*. H. Quod Voſſius, ut elegantius et ſuavius ſonans, invexit. Vereor, ut interpretes ſaepe perſpiciant, quid ſit elegans vel elegantius. Vulgata defenditur loco IV, 3, 1. *Seu quis aper.* De ſono vid. Obſſ. ad I, 7, 21. — *portem tentare* eodem ſenſu poſuit Val. Fl. I, 835. Goth. habet *lumina — puellae.* Voſſ. 1. *referat.* Goth. *res erat* (ap. V.). W.

19. *furtim molli deſcendere lecto*] *Deſcendere* Broukh. repoſuit e coni. Douſae patris; vulgo ubique eſt *decedere.* Ciris 209.

Cum furtim tacito deſcendens *Scylla cubili.*

Erat tamen in quibusdam *diſcedere.* quod ſaepe cum *deſcendere* permutatur. v. Heinſ. ad Ovid. Rem. 121. et I. Met. 398. et al. quia nempe pingebant *diſcēdere.* Gruterus e Cod. Friſingenſ. ap. Gebhardum notarat *derepere*, quod probabat Heinſ. ad h. l. Ceterum cf. cum his Ovid. III. Am. 1, 51. 52. H. *Deſcendere* firmant Monac. et Voſſ. 3. cf. I, 5, 41. — Hamb. *deducere.* — Zwic. 1. 2. Corv. Guarn. *decedere.* Voſſius dedit *derepere*, quaſi huic verbo ineſſe poſſet notio *clam deſcendere.* — Ad rem conf. Virg. Ecl. VIII, 47. *Saevus Amor docuit* cet. — 18. Muretus erratum Ald. II. *referat* propagavit. W.

21. *nutus conferre loquaces*] *Conferre*, quia mutuo fiunt; ita *conferre ſermones*, quos mutuo facimus, *conſilia* dicimur; itaque melius, quam *proferre*, quod Statius e libris

bris affert, quodque eſt in Exc. Ital. In uno Broukh. Guelf. 2. etiam *vultus*, ex interpretatione; etſi ſic Ovid. I. Am. 4, 17. qui hac de re claſſicus eſt:

Me ſpecta nutusque meos vultumque loquacem:
Excipe furtivas et refer ipſa notas.

fere ut in noſtro. Propert. III, 6, 25.

Tecta ſuperciliis ſi quando verba remittis

22. *Blandaque compoſitis abdere verba notis*] Plerique male *addere*, Statianorum nonnulli *reddere*. Regius, Guelf. 2. tenet *abdere*, quod et magna pars libb. Broukh. tuetur. (cum ſex apogr. (Goth.). — *addere* in Zwic. 1. 2. Corv. Hamb. a manu ſecunda et Aldinis. Muretus *abdere*. W.) Tum pro *notis* unus Broukh. *modis*, Guarner. *iocis*. in marg. alias *notis*. Ovid. I. Art. 489.

Neve aliquis verbis odioſas afferat aures,
Quam potes, ambiguis callidus abde notis.

23. *Nec docet*] Vett. edd. Ven. et Ald. et quae inde fluxere: *Nec decet*, male. (Apogr. quinque *decet* (Goth. Hamb.), quod Guarn. hic et ſup. 19. praebet. — Ask. *Haec* pro *Nec*. Muretus edidit *docet*. W.) Mox un. Broukh. *ſed quas*: hoc non male. Nam metus in puellas cadit, et de iis in antecedentibus actum. H. Sed in univerſum hic et 29. de amantibus ſermo eſt. Voſſius quoque tuetur *quos*. W.

24. Poſt hunc in libris et primis Edd. aliud diſtichon ſequitur:

En ego cum tenebris tota vagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit eſſe Venus.

Sic quoque Guelf. 1. 3. 4. In primo verſu pro *cum* Ed. Rom. habet *quin*, fortaſſe pro *qui in*: (Nec ex *qū in* ortum eſſe videtur *quin*, ut Voſſius putat, ſed ex *quum* vel *cum*, cum qua voce etiam I, 3, 14. IV, 1, 26. confunditur. De ablativo *tenebris* ſine praepoſitione vid. Obſſ. ad II, 1, 76. — In pentametr. Ald. I. et Stat. *ipſa*. — Muretus cum Ald. II. *eſſe*. W.) in altero pro *eſſe ipſa*; hoc quidem cum Guelf. 4. Sed pentameter variis modis effertur; in aliis, ut in Corvin.:

Non mihi nocte quies, non mihi nocte ſopor.

(Statius affert: *Non mihi nocte ſopor, non mihi nocte quies*. W.) vel:

Ille deus certae dat mihi ſigna viae.

(in quo Statius *ipſe* pro *ille* legi malit; non male, cf. I, 8, 56. W.) vel, ut in Guelf. 2.:

Usque meum cuſtos ad latus haeret Amor.

vel in cod. Sfort. apud Statium:

Prae-

Praesidio noctis sentio adesse deam.

v. Stat. et Gebhard. ad h. l. In Guelf. 7. adscripti in marg. aliter: *Praesidio* — et *Non mihi.* Haec varietas versum iam olim suspectum reddidit viris doctis. Iam Pocchus et Statius notarant, ab Aurispa, homine Siculo, qui saec. XV. vixit, et Eugenio IV. P. M. ab epistolis latinis fuit, illum, quem primo loco posuimus, pentametrum *Securum in t.* et a Pontan. illum: *Usque meum c.* suppositum esse. v. Broukh. In Cod. Reg. post longiorem versum ille: *Praesidio noctis* etc. deinde alter: *Securum in t.* etc. ponitur: sed in margine ab eadem manu ad priorem: *Seneca sic supplevit;* ad alterum: *Aurispa vero sic,* adscriptum est. Conf. de his Praefat. De eo igitur constat, pentametrum esse *κίβδηλον.* Sed quid de hexametro dicemus? Sustulit et hunc Scaliger, Broukh. et Vulpio suffragantibus. At si neque is poetae est, quomodo in mentem venit interpolatoribus pentametrum supplere? Fit ergo probabile, eum Tibulli esse, pentametrum autem excidisse. Confirmat ista statuentem Guarnerianus, in quo solus versus prior, teste Vulpio, legitur. cf. inf. ad II, 5, 14. III, 5, 17. Aiunt etiam Muretus et alii, lacunam pro pentametro esse in nonnullis. Sic apud Ovidium haud semel accidit, ut alius pentameter substitueretur, cum verus excidisset. Potuit tamen hoc quoque evenire, ut, cum adscripsisset aliquis in margine distichon, maiore versu servato, excideret aut obscuraretur in aliquo apographo minor versus; isque adeo ab aliis aut omitteretur aut sufficeretur. H. Ut textus a Broukhusio et Vulpio constitutus est, aliquid ante verba *Nec sinit occurrat,* quae, si locus sanus, novum documentum tutelae Veneris exhiberent, deesse, iam inde suspicari possis, quod illa, versibus 23. 24. interpositis, cum prioribus, in quibus v. 17–23. de praesidio Veneris exposuerat, per coniunctionem *nec* non bene vincta cohaerent. Accedit, quod tum versus *Quisquis — decet* sententiam continent, a priori *Nec sinit* non multum diversam, neque ad praeceptum *Quisquis amore tenetur* via est satis munita. Denique codices suspicionem lacunae firmant. Nam, praeter Vindob. et Bern., qui distichon a Scaligero proscriptum omittunt, omnes aut duos versus praebent, ut apogr. novem (Hamb. et Goth. — a. V. —) et Zwic. 1. 2, aut hexametrum solum, eumque sine ulla varietate insigni. At hexameter servatus viam ad restitutionem et explicationem totius loci ostendit. Nam, eo recepto, apparet, Tibullum, Venerem tutela sua a periculis quoque iuvenes sibi deditos tueri, neque audaci quidquam esse timendum, ostensurum,

 surum,

ſurum, ſuo ipſius exemplo rem demonſtrare aggreſſum, hanc eloqui ſententiam: etiam me nocte vagantem defendit dea a periculis urbis; verbaque *Nec ſinit* non generaliter accipienda, ſed ad ipſum referenda eſſe. Tum quidem apte ſubiicitur ab ipſius incolumitate petita ſententia illa: *Quisquis — decet;* plane ut I, 3, 21., infelici diſceſſu ſuo deſcripto, monet: *Audeat invito ne quis discedere Amore, Aut ſciat egreſſum ſe prohibente deo.* Hexametrum igitur elegantem, quem ſenſus poſtulat, et codicum auctoritas genuinum praeſtat, ut Goerenzius vult, nec Heynius non vult, in ordinem recepi, praeſertim cum ſenſus deperditi pentametri facile de coniectura ſuppleri poſſet. Nam hunc interiiſſe patet, neque ullum ex quinque oblatis a Tibulli manu eſſe, mihi eſt perſuaſiſſimum, quamquam Voſſius praeter hexametrum et hunc pentametrum: *Securum tenebris me facit ipſa Venus,* ut genuinum, recepit. Nam et codicum diſcrepantia — Guarn. nullum exhibet — et ſenſus ineptus eos novitios et ſupplementa aliena arguit. Ut ceteros omittam, in verſu a Voſſio probato diſplicet primum repetitio vocis *tenebris* ut languida, deinde dicere non potuit Tibullus quod verba ſignificant: Venus a metu me liberat. Nam friget ſententia, et ſequentia, de latronibus et graſſatoribus nocturnis agi, aperte demonſtrant. Voſſianam autem interpretationem *anxius amore* cave admittas. Num timet perfidiam amatae? Num, ne a marito deprehendatur? At vero locus Ovidii verum vocabuli ſenſum indicabit, quem Voſſius laudavit, Heroid. XX, 129. *ad limina crebro Anxius huc illuc diſſimulanter eo.* Acontius ibi vitae Cydippes aegrotantis timet, ut 198. ibidem apparet *Anxia ſunt vitae pectora noſtra tuae.* Ergo ſollicitus de vita amatae? Sed unde hoc auguraris? Et quid hoc ad ſententiam facit? Non magis convenit quod Goerenzius voluit: *anxius moerore.* Nec *ſecurus* pro *tutus* accipies, quod Rupertio videtur accidiſſe, cum in Iuven. VI, 237. *Abditus interea latet et ſecretus adulter, Impatiensque morae pavet.* bonam lectionem *ſecretus* in *ſecurus,* trium librorum auctoritate fretus, corrumpebat. *Securus* eſt amator et tamen *pavet!* Iuvenalis componendus eſt cum Horatio Sat. II, 7, 56. *metuens induceris atque Altercante libidinibus tremis oſſa pavore.* Nec novum profecto, eandem notionem duobus vocabulis, ut *abditus* et *ſecretus,* enuntiari. cf. Iuv. III, 109. Itaque non vereor, ne quis, licet Voſſianus codex anni 1441 pentametrum *Securum me* cet. cum tribus aliis exhibeat, coniecturae Voſ-

ſii,

sii, Aurispam e codice nescio quo meliore versiculum illum dedisse, multum tribuat aut signa lacunae, quae intuli, improbet. Ceterum pentameter *Securum* est in Voss. 1. Monac. Hamb. et Goth, ubi mire depravatur: *En ego cum tenebris me facit esse Venus.* In Voss. 3. duo pent. *Securum — Praesidio;* in Voss. 2. *Securum — Non mihi nocte;* in Voss. 5. *Praesidio — Securum.* Cod. Ask. dat solum *Praesidio — deam.* W.

27. *occurrat*] Reg. *accurrat,* impetum ut significet. Horat. I. Sat. 9, 3.

Accurrit *quidam notus mihi nomine tantum.*

Ovid. Fast. II, 372.

— Accursu *praeda recepta Remi.*

ubi in aliis *occursu.* Similia loca, in quibus variant Codices, congessit Heins. ibi et ad Fast. III, 757. H. Nec tamen *occurrat* cum *accurrat* permutem. Nam verbum militare *occurro,* obviam fio pugnandi causa, (ἀπαντᾶν) praedonibus nocturnis, vi grassantibus, convenit. Vid. Ern. Not. ad Tac. Hist. III, 16. *proelio occurrerent.* W.

28. *aut raptu praemia veste petat*] Broukh. reposuerat *ferat* pro *petat,* retinuit Vulpius, sed auctoritate duorum tantum librorum et quidem recentium. Add. Vossianos tres et Bern. a manu secunda. Variant saepe haec duo verba. v. Burmann. ad Ovid. V. Trist. 8, 30. et ad Ibin v. 20., ubi *petit* recte tuetur. Sed *praemia petere* rarius occurrit altero, ideoque retinendum. Occurrit tamen v. c. apud Propert. III, 11. (13.) 46. *Sive petas calamo praemia, sive cane.* Sup. El. 1, 34.

— *de magno praeda petenda grege est.*

Pro *praemia* Reg. *vulnera;* obversabatur librario ex initio versus: *Vulneret.* H. Tritae sunt compositiones similes apud Virg. Aen. XI, 790. *Non exuvias, pulsaeve tropaeum Virginis, aut spolia ulla peto* et II, 644. *Exuvias que petet.* Tacit. Ann. XI, 1. *gloriam petere.* Nec tamen *ferat* praetulerim. Nam *praemium* cum rem quamvis, tum, ut hoc loco, pecuniam labore vel opera impensa partam significat. Tacit. Hist. IV, 41. *neque se praemium aut honorem ex calamitate civium cepisse.* Et *pecuniam* primam vocis *praemium* notionem fuisse, tradiderunt grammatici veteres. Qui de hac significatione non cogitabant, vestemque esse praemium latronis, remque raptam non amplius peti posse ponebant, ab iis lectio altera *ferat* invecta esse

 vide-

videtur. Ceterum *praemiatores* praedones nocturnos dictos esse, Nonius c. 2. n. 629. commode tradit. Goth. *ut veret aut rapida.* W.

30. *Qualibet*] Libri nonnulli *quolibet.* Corvin. *quaslibet.* Mox liber Statii *nec,* idque melius. At illud deterius, quod pro *decet* legitur in duobus et pro var. lect. in Guelf. 3. *iuvat.* H. Vossiani *qualibus.* Vindob. *quaslibet,* marg. *quolibet.* — *nec*, quod et in Voss. 3. et Ask., Heynio probatum, recepit Vossius; *nec* esse *ne* — *quidem.* Nos caussas diversarum lectionum examinabimus. Primum verba *eat tut. s.* non sunt pro praecepto iungenda; nam neminem, ut *tutus eat,* hortari possumus. Feram dicentem *eat securus.* Tu coniunge vel *eat qualibet, tutus sacerque,* cum sit tutus praesidio Veneris, ut *eat* sit praecipientis, vel, quod malim, *eat tut. s. q.* pro ibit tutus s. q., ut *eat* cogitate positum sit. Utramcunque probabis interpretationem, ea quae sequuntur non apte illis cohaerent. Etenim pentameter ita hexametro annexus plerumque caussam prioris sententiae affert. I, 8, 47.

At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Utere; non tardo labitur illa pede.

eaque iunctura Tibullo est frequens, vid. I, 2, 36. 90. 4, 16. IV, 3, 4. Raro autem *nam* vel *namque* in pentametro tum leges, cf. I, 4, 10. 9, 46. 5, 60. III, 4, 36. — Caussam vero verbis *insidias* — *decet* enuntiatam sententia praecedens non patitur. Accedit positura verborum. Nam, particula *nam* omissa, negatio apud Albium praeponitur. Conf. praeter I, 8, 47. etiam I, 1, 63. 2, 90. 3, 5. 8, 67. Melior igitur iunctura sententiarum praebetur coniunctione *nec*, ut coniungatur *eat nec decet,* oratioque variata sit pro *eat nec timeat* aut *eat neu timeat*, ἂν ἴοι, μηδὲ φοβοῖτ' ἄν. De *nec* in initium alterius partis pentametri reiecto vid. I, 8, 4. Vossiana interpretatione particulae *nec,* de qua vide ad I, 6, 45., facile ita carebis. Ceterum verba *tutusque sacerque* observationi locum dant, Latinos interdum, ut Graecos per particulas τε καὶ (Xenoph. Anab. III, 3, 2. φίλον τε καὶ εὔνουν), per particulas *que* — *que* vel *que* — *et* verba enuntiationesque copulare, significatione *non diversas.* Tibull. II, 3, 25.

Quisquis inornatumque caput crinesque solutos
Adspiceret, Phoebi quaereret ille comam.

Add. I, 9, 20. et Pers. I, 48.

Sed

Sed recti finemque extremumque esse recuso
Euge tuum et belle.

ut Virg. Aen. IV, 430. et Liv. 25, 37. *Inde in castra avidos adhuc caedisque et sanguinis reduxit.* — Differunt loca I, 2, 47. 6, 61. 71. 5, 64. ubi partes *diversae* unam sententiam reddunt. — Marg. Goth. (ap. Voss.) *tener.* W.

31. *hibernae frigora noctis*] In Reg. *sidera*, nimis grave vocabulum pro elegiae simplicitate, ceterum aberratio librariorum valde obvia. v. Heins. ad Claudian. VI. Cons. Hon. 444. Gronov. Obss. III, 15. Burm. ad Ovid. V. Met. 281. ubi *frigus* haud dubie vera lectio. In Catal. Virg. XI, v. 45. T. IV. p. 193. (Anthol. Lat. lib. II. ep. 122. ubi v. Burmann. p. 297. 8.)

Immoderata pati nunc frigora nuncque calores?

minus bene Scalig. ex aliis praefert *sidera*. H. Hamb. *non pigra,* superscripto *mihi* - *ibernae* (ap. m.) et *brumae* pro *noctis*, fortasse ex I, 4, 5. *hibernae produc s frigora brumae.* Goth. *iberna* (ap. V.) — 32. Hamb. *quom.* — Vindob. *decidet.* Frisemannus Collect. Crit. p. 186., ut et Heynius notat, coniecit *Non mihi qui, qui* et *quum* millies permutata esse monens, fierique potuisse, ut *m* sequentis vocis prioribus adhaereret. Sed virum doctum fugiebat, subiectum vel obiectum omitti, ubi membrum a particula *quum* incipiens sequitur. vid. Aen. XII, 632. W.

33. *Non labor hic laedit*] fortasse rectius *laedat.* Regius: *laedet*, et mox pro *Delia Lydia,* sed aliis in locis vulgatum retinet. *Delia* etiam amicae nomen memoratur in Catal. Poet. vet. p. 202. Scalig., sed ex Scaligeri emendatione. H. Video offensos interpretes compositione *laedit, referet modo* desiderasse *laedat* vel *laedet.* Et vero ea est compositio legitima. cf. Aen. III, 116. Tibull. III, 6, 9. Nihilominus tamen etiam illa modorum et temporum ratio usurpata fuisse videtur, ex qua est res et futura sit, si conditio aliqua suppetat. Iuven. VII, 87. *Esurit, intactam Paridi nisi vendat Agaven.* Add. Terent. Adel. II, 1, 51. *Id quoque possum ferre, si modo reddat* et 48. *Age iam cupio, modo si argentum reddat.* Goth. *cedit* pro *laedit*, et *referet* (ap. m.). Vindob. *reseret non.* W.

35. *seu vir seu femina fias Obvia*] *Fias* etiam Reg. Sed Edd. antiquiores, Rom. et Lips., et pars librorum *fiat*, minus docte. H. *Fias* sex apogr. Structuram legitimam firmant loca II, 2, 2. IV, 5, 2. Etiam I, 6, 39. secundam perso-

perſonam *colis* in tertiam oſcitantes corruperunt librarii. Zwic. 1. 2. cum Guarn. et Hamb. dant *ſiat.* Vindob. cum Thuan. *ſiet,* quod a Guyeto in *fies* mutatum probatur Voſſio, non mihi. Nam coniunctivo Deliae ſignificatur, incertum eſſe, an quis obvius futurus ſit. Hamb. (m. ap.) *celarae* corruptum ex *celare.* Nam codex ille ſaepe *ae* pro *e* repraeſentat. Supr. 15. *ſallae.* Semper ſcribitur *Daelia.* — Idem *e* pro *ae* I, 3, 2. W.

37. *Neu ſtr.*] Reg. et Ed. Lipſ. *Ne.* Rom. *Nec.* H. Voſſiani antiquiores duo dant *nec* cum Guarn., aſſumſit Voſſius, ut ſignificaret *ne — quidem.* Non nego, *nec* (μηδὲ) cum imperativo copulatum eſſe. Ovid. Heroid. XVI, 11. *Parce, precor, ſaſſo, nec vultu cetera duro Perlege.* Ge. Virg. II, 96. *nec cellis ideo contende Falernis,* ut habet et optimus Mediceus. — Nec tamen vidi usquam (ſuſpectus eſt locus Virg. Ge. III, 435.) compoſitionem *nec — neu — neu;* at *neu — neu — neu,* μήτε — μήτε. vid. Obſſ. ad I, 6, 17. Non obſto, ſi quis enuntiationem priorem *Neu ſtrepitu t. p.* cum verbis *Parcite luminibus* arctius coniungat, ut *neu — neu — neu* ſit μηδὲ — μηδὲ — μηδέ. cf. Obſſ. ad I, 4, 39 — 41. — Vindob. *non* pro primo *neu.* Zwic. 1. *ne.* Goth. *ſtrepite.* Hamb. *terete.* Voſſ. 3. *luſa* pro *lumina.* — Ad compoſitionem *lumina ferre face* conf. Ovid. Heroid. II, 120. *Suntque ſepulcrali lumina mota face,* ibiq. Burm. Ceterum ſententiae Mitſcherlichii (Tentam. Crit. p. 4.), verſus 37. 38., ut e margine illatos, delendos eſſe, nemo ſuffragabitur. W.

39. *Si quis*] nonnulli ap. Broukh. *Si quid.* H. *Si quid* apogr. duo (Goth.). Voſſ. 5. *oculat — omnis.* — Ald. 1. *ſpexerit.* W.

42. *rapido*] Recte retinet Broukh. Alii *rabido:* quod et ipſum poteſt defendi. Nec refert. Mox multi *ſentiat* c. Guelf. 4. et Ald. 1. Abeſt *e* ab uno Pal. et Witt. Iunges autem *ſentiet natam eſſe.* H. *rubido* defendit Santenius p. 68., recepi cum Voſſio. Cum de *ſaeva* natura e *mari* ortae Veneris agatur, epitheton illud mari accommodatius eſſe videtur. Id, quod verſu abhinc quinto *rapidi* recurrit, me non ita movet, ut Bentleium ad Lucan. III, 235., Santenium et Voſſium; vid. quae de *repetitione verborum* expoſui ad I, 9, 67. Erunt tamen, qui *rapido,* quod in apogr. omnibus et Zwic. 1. 2. eſt, retentum velint. Nam *rapidus* (ὀξὺς) eſt ſolemne fere epitheton fluviorum et maris apud Tibullum; *rapidum mare* IV, 1, 126.; nec neceſſe, ut epitheton quodque ad ſententiam propoſitam faciat.

faciat. III, 4, 86. ubi puellam immitem et duram his dicit verbis:

Nam te nec vasti genuerunt aequora ponti

quid *vasti* notionem *saevitiae* auget? Add. Catull. 64, 155. — *E mari ortum esse* satis saevitiam significabat. — Pro *natam* Goth. *natet.* — *e*, quod in Zwic. 1. 2. et apogr. — Voss. 3. *est* — sustulit Vossius, ne duplex constructio, et apud pedestres obvia scriptores, exstaret. Mitscherlichium (Tent. Crit. p. 4.) pro *esse* coniicere *isse* notat Heynius, quod non defendam. Ceterum falsum est, quod viri docti statuunt, sapientes et eruditos e Graecis Latinisque, ubi religionibus vel superstitionibus popularium suorum se obnoxios profitentur, semper simulatores falsi esse atque data opera decipere et mentiri. vid. Notam Staeudlinii Gesch. u. Geist des Scepticismus T. 2. p. 301. — Et Vossio largiri, Tibullum haec et complura eiusmodi in gratiam Deliae, superstitione captae, simulata mente scripsisse, est veritatem sensuum et affectuum et huic detrahere loco, et sexcentis aliis, ubi pium et superstitiosum animum pariter ille testatur. Goth. *credit* — *tu* — *vera* (Voss. *verum*). Hamb. *coniunx*, receptum Vossio. W.

46. *Fluminis haec rapidi carmine vertit iter*] Revocavi vulgatam lectionem, quae in Corvin. item et Guelf. 1. 2. 3. 1. exstat, quaeque erat ante Broukh. Is ex uno suo *Fulminis*, quae var. lectio adscripta Guelf. 2., et ex alio uno *sistit* pro *vertit* reposuit, quod arridere potest etiam propter adiectum *rapidi*, et quia *coelum* et *sidera* modo memorata fuerunt. Videtur tamen illud docta manus refinxisse ex illis Ovidii: *obliquaque fulmina sistit*, Epist. 6, 87. ubi tamen eadem varietas: *flumina* quidem defendit Burm. quod et h. l. faciendum arbitror. (*fluminis* contra Broukhusium retinendum esse Burmannus quoque ad Ovid. Amor. I, 8. 6. p. 355. censuerat, non bene dubitans, an *iter fulmini* recte tribui posset. Quo iure *via fulminis*, de quo Heynius ad I, 9, 36. disputavit, eodem *iter fulminis* dici potest. Idem tamen postea ad Lucan. Pharf. V, 600. p. 363. sententiam illam mutavit. W.) Certe uni isti libro parere, spreta omnium librorum et edd. auctoritate, nolui. *Vertit iter* vero est *facit*, ut versus caput et fontem flumen revertatur. Ovid. IV. ex P. 6, 45.

— — — — *Ister*
In caput Euxino de mare vertet iter.

I. Am.

I. Am. 8, 6.

Inque caput rapidas arte recurvat aquas.

cf. Lucan. VI, 473. Claudian. I. in Ruf. 159. Petron. c. 134. extr. Vulpius *vertit* revocaverat, ſed retenta voce *fulminis:* verum fulmen *ſiſtere* dicuntur ſagae, non *vertere*. vid. Broukh. ad h. l. H. Cum ad auctoritatem Aldinarum, quae *fulminis* habent, nunc quatuor codices Voſſiani et Ask. accedant, cum Voſſio reduxi *fulminis — ſiſtit.* Nam et imago nobilior tritae praeferenda, et poſt *ſidera* commode *fulmen* memoratur, ut I, 9, 35. 36. — *iter fulminis ſiſtere* eſt fulmen ruens ſiſtere, ut I, 8, 20.

Cantus et iratae detinet anguis iter

h. e. anguem remorari, ne irruere poſſit. — *Siſtit* in Hamb. Comparat Voſſius e Seneca Herc. Oet. 469. *et cantu fugax* ſtet *deprehenſum fulmen.* Voſſ. 3. *vertitur.* Goth. *celſo* pro *caelo.* W.

48. *tepido devocat oſſa rogo*] Regius a prima manu *rapido.* Ovid. I. Triſt. 7, 20.

Impoſui rapidis *viſcera noſtra rogis.*

et docet ſane Lucan. VI, 533., ardente adhuc rogo, id feciſſe ſagas:

— — ardentiaque oſſa
E mediis rapit illa rogis.

Sed teneamus vulgatum; leguntur omnino oſſa, ubi ignis in cinerem ſubſedit, et ſaepe *rapidus* et *tepidus* permutantur. v. Heinſ. ad Ovid. Faſt. II, 311. et hic modo *rapidum mare* v. 46. praeceſſerat. Videtur noſtrum in animo habuiſſe Naſo Epiſt. VI, 90.

Certaque de tepidis colligit oſſa rogis.

In Guelf. 4. eſt *devorat* et in Zwic. 1. 2. a manu recentiori. Etiam Cyllenius, qui hunc verſum laudat, legit *devorat*, voluit *devocat,* ex hoc, puto, loco. Ceterum haec vulgo eo referunt Interpretes, ut oſſa e cineribus legat veneſica, quibus ad maleficium utatur. Enim vero enumerat poëta miras iſtas et ſtupendas plane ſagae potentiſſimae praeſtigias. Quantum autem illud eſt, oſſa de rogo legere? Niſi forte in eo artis ſumma poſita eſt, quod videntibus et praeſentibus iis, qui in funeris officio ſunt, cadaver e rogo ſubducit. conf. Lucan. l. l. Malim tamen ita accipere, quaſi anus cadaver in rogo poſitum deſcendere

dere faciat et vitae reſtituat. Hoc eſt, quod apud Statium Theb. IV, 507. attollere buſtis corpora, et plenas antiquis oſſibus urnas egerere dictum. Similem narratiunculam in Apuleio lib. II. p. 162. legere memini. Continuatur etiam Manium evocatio vſ. ſequ. H. Contendit Voſſius, oſſibus rogo dereptis ad evocationem numinum infernorum uſam eſſe ſagam. Cui opinioni vel propter *Manes ſepulcris evocatos*, quod praecedit, Heynii ſententia eſſet praeferenda. At, puto, Tibullus de uſu oſſium devocatorum non cogitavit, ſed vim tantum et artem magae novo argumento adumbrare voluit. Nam ad furtum clandeſtinum verbum *devocare* nemo referet. — Quartum exemplum per *et* annectitur, cum *hanc* — *haec* — *haec* praeceſſiſſet. Legitimum fere eſt in repetitione ultimum exemplum per coniunctionem *et* vel *que* adiungere. — Virg. Aen. II, 394. *Hoc* — *hoc* — *que*. Supr. 17 — 22. *Illa* — *illa* — *illa* — *illa* — *que*. 8, 14. *fruſtra* — *fruſtra* — *et*. 8, 43 — 46. *Tum* — *tum* — *et*. Add. Horat. Epiſt. I, 7, 5 — 8. 25 — 28. Od. II, 8. 21. Iuven III, 26. 27. et I, 35. 36. *quem* — *quem* — *et*, quem locum, cum loco Virgilii Aen. II, 677. *cui* — *cui* — *et* collatum, intactum velim relinquant interpretes. — Tertium, quod praecedit, exemplum duas continet enuntiationes, per particulas *que* — *que* bene vinctas. cf. Virg. Ecl. X, 65. 66. — Voſſ. 3 *ſuditque*. — Ask. *trepido*. W.

49. *Iam tenet infernas*] Ita iam Statius e ſuis maluerat, et Broukh., cum etiam in aliis inveniſſet, recepit. Vulpius tacite revocavit id, quod ante legebatur, quodque etiam noſtri exhibent, *ciet*. Sed *tenet* hic multo accommodatius eſt, ne idem bis dicatur, cum iam fuerit: *Maneſque ſepulcris Elicit*, et quia ſequitur, *referre pedem*. *Ciet* vero aliquis vel adſcripſit, vel interſit, quia fere dici ſolere norat: *excire*, *ciere Manes*, ut Seneca Oedip. 568.

Graviore Manes voce et attonita ciet.

Sed potiſſimum ex Virg. Aen. IV, 489. interpolatum eſſe videtur, quo loco et alia ſimilia his noſtri:

Siſtere aquam fluviis et vertere ſidera retro;
Nocturnoſque ciet Manis.

Porro *magico ſermone* tres ap. Broukh. et pro var. lect. Guelf. 3. perperam. H. Si vera eſt explicatio verborum *infernas* — *catervas*, retinendum eſt *tenet*, et dicendum, Tibullum in imagine umbrarum evocatarum immorari. Sin *infer-*

infernae catervae ſunt numina inferna, ut Voſſius cenſet, Horatii Satiram I, 8. laudans, quae quidem, *Hecaten Tiſiphonen*que ad ſacra magica iuvanda vocatas, non vero, ſermonem cum deabus iſtis, ſicut cum umbris, habitum eſſe, probat, tum *ciet* praeferendum, quod dant quinque apogr. (Hamb.) et Zwic. 1. 2. Et, quamquam neque de uſu loquendi conſtat neque de more numina ipſa lacte adſpergendi, et explicationem poſteriorem, *catervas inſ.* eſſe *numina magica,* quae Virgilio Aen. IV, 510. 511. memorantur, et lectionem *ciet* praefero. Ceterum ſententias ſingulas, quibus 45—55. idem declaratur, arte eximia non eſſe ordinatas, non eſt quod diſſimulem. Nam verſus 51. 52. primo loco poni, tum 45. 46., deinde 47—50. et 53. 54., ſententiarum et cohaerentia et gravitas poſtulat. Simile exemplum ordinis melioris neglecti vid. III, 5, 7—14. W.

50. *adſperſas lacte*] Novum hoc eſt, quod lactis adſperſione animae reverti ad inferas ſedes coguntur. Dicas hoc interponi: *adſperſas lacte:* pro, *eas,* tanquam animarum epitheton amplificans. Nam ſacrum in hac evocatione ſit ſanguine, vino et lacte in ſpecum defuſo, v. c. Senec. Oedip. 564. ut omnino in inferiis, vid. inf. III, 5. 33. 34. Manet tamen ſic mos minus notus *adſpergendi lacte Umbras.* cf. not. II. Statius tamen notavit, interpretes Lycophronis de eo agere; attulerunt alii locum Thebaidis Statii IV, 544., *alias* (animas) *avertere greſſus Lacte quater ſparſas — iube,* ubi Barthius p. 1150. loci noſtri memor fuit. W.

52. *aeſtivo convocat orbe nives*] Hanc lectionem, quam magna pars librorum, etiam noſtri, tuentur, revocavit Vulpius. Broukh. aliam receperat, quae Statio rectior viſa erat:

— *aeſtivas convocat ore nives.*

quae non minus in multis Italicis libris eſt, etiam in vetuſtis Exc. Perreii, etiam in Guelf. 2. Itaque librorum par fere auctoritas, utraque lectio elegans; niſi quod haec altera potius a correctoris manu veniſſe videtur, cum ſemel peccatum eſſet, ut pro *orbe* ſcriberetur *ore.* Sane *orbe* et *ore* ſaepiſſime in libris permutantur, ut interdum difficile ſit, dicere, utrum verius ſit. Ita Ovid. Met. XV, 274. de Lyco fluvio:

Exſiſtit procul hinc alioque renaſcitur ore.

in perquam multis eſt *orbe;* quod fere praetulerim. v. ib.

Heinſ.

Heinſ. cf. Burm. ad Flacc. II, 57. Cum itaque hic aliquis haberet *ore*, mutavit alterum, ut ſenſus procederet, in *aeſtivus*. Inſolenter tamen dictum *aeſtivo ore*. Ovidius, qui hunc locum ante oculos habuiſſe videtur, legit etiam *orbe*; nam I. Am. 8, 9. de venefica:

Cum voluit, toto glomerantur nubila caelo;
Cum voluit, puro fulget in orbe dies.

Convocat etiam verius, quam quod in libris Mureti, Guelf. 1. et 4. et in Edd. Mureti, Brix. et Rom. et aliis *provocat*; nam Ovidius modo dixerat: *glomerantur nubila*. Broukh. laudat lectionem antiqui libri, quae quid ſibi velit, divinare non poteſt:

Quum libet, aeſtivo fulgerat orbe deos.

Nempe hoc voluiſſe videtur: *aeſtivo fulgerat orbe dies*: quod ex Ovidio fortaſſe, loco modo laudato, I. Am. 8, 10. interpolatum. H. Ad verba *aeſtivus orbis* compara I, 7, 22. *aeſtiva aqua*. Lectio bona *aeſtivo — nives* in apogr. omnibus et Zwic. 1. 2. exſtat. At Voſſius offenſus nive aeſtate cadente, utque antitheta accuratius effingerentur, repoſuit *aeſtivo fugit ab orbe dies*. Quomodo dies ab orbe aeſtivo fugere poſſit, nec ipſe rationibus aut exemplis docet, neque ego exputare poſſum. Vide etiam hanc coniecturam refutatam Weicherto in Epiſt. Crit. de Val. Fl. p. 19 — 21. Noti ſunt ablativi *caelo, caelo aperto*. — Burmannus iunior tentavit *aeſtivo fulgerat orbe deus*. Voſſius ex Hamb. et libro Schefferi aſſumſit *quom — quom*. Ask. dat *lubet*. W.

53. *malus Medeae — herbas*] Quidam apud Statium et Gebh. *artes*. Lucan. VI, 485.

Omne potens animal leti genitumque nocere
Et pavet Haemonias et mortibus inſtruit artes.

Sed vulgata verior, inprimis propter epitheton *malas herbas*. Etſi et ſimpliciter *Medeïdes herbae* occurrunt apud Ovid. II. Art. 101.

Non facient, ut vivat amor, Medeïdes herbae.

cf. Broukh.

54. *Hecatae*] recte Broukh. e libris. Inſuaviter noſtri *Hecates* cum vulgatis. *feros* pro var. lect. Guelf. 3. H. Lectionem *Hecates*, quam Corv. Zwic. 1. 2. praebent, reſtitui, Bentleii auctoritatem ſecutus, qui de huius genitivi forma Graeca, a poetis uſurpata, accurate diſputavit ad Horat.

Horat. Epist. XVII, 17. Sat. II, 5, 76. Ita III, 4, 45. ubi libri variant, *Semeles* Tibullo reddidi. At IV, 1, 61. *Circes* iam erat receptum. Non me moratur, quod versus in syllabam *es* desinit, cum Tibullum duobus pentametri membris similiter cadentibus delectatum fuisse vel quindecim huius elegiae exempla probent. Nec Latinos terminationes *es* verborum *Hecates* — *canes* eodem modo pronuntiasse, constat. Sigmatismus autem, quem vocant, exiguus; maior I, 3, 54., de quo vid. Ern. ad Tacit. Ann. IV, 34. — De canibus Hecatae cum dea prodeuntibus vid. Horat. Sat. I, 8, 35. et Apoll. Rhod. III, 1216. 17. ubi vid. Brunck. Voss. duo *echates*. W.

56. *despue*] v. inf. v. 98. Ed. Rom. cum aliis et Guelf. 3. *exspue;* alii *conspue.* cf. Broukh. H. Quinque apogr. cum Corv. *expue* (Hamb. *exspue*). Voss. 1. *possis.* 2. et 3. *posset.* 5. *possem.* Versu 55. Voss. 3. *Nec* pro *Haec.* Scripturam *quis,* Bentleii auctoritate, ubique reponere haud cunctatus sum, praesertim cum Heynius ad Aen. Virg. I, 95. *queis* improbaverit, nec in Virgilio admiserit. Et Goth. habet *quis.* — In Ald. II. disticho 55. 56. appositus est asteriscus. W.

58. *si in molli*] Exciderat *in* nonnullis apud Broukh. cf. mox 76. Tum libri nonnulli: *viderit esse toro.* Aldina secunda autem *esse sinu,* et ex ea alii. Petitum fortasse ex El. 1, 46. *Et dominam tenero detinuisse sinu.* H. Praepositionem *in* delevit Vossius, collatis exemplis 77. *recubare toro.* I, 3, 26. *secubuisse toro.* quibus adde praeter ea, quae Heynius ad 76. attulit, Iuven. II, 120. *gremio iacuit,* VI, 290. *et stantes Collina turre maritos,* XIV, 267. *Corycia semper qui puppe moraris,* ubi Rupertius male *in* e sex codicibus recipiendum censet. Vid. ibidem 86 et 230. et I, 136. Virg. Aen. I, 301. *Libyae citus adstitit oris.* Locum Taciti Ann. II, 31. *appositum mensa lumen* coniecturis male tentarunt; Ernestius *in* intelligi posse notavit. Catull. 31, 10. *acquiescere lecto.* Virg. Aen. II, 245. *sistere arce monstrum.* Horat. Od. II, 13, 10. *agroque statuit meo Te, triste lignum.* Sed ibi sunt verba, quae significant *esse* vel *ponere* in aliquo loco, a quibus abhorret *videre.* Insolitum mihi videtur *videre te toro.* Iuven. XIV, 311. *Sensit Alexander, testa quum vidit in illa Magnum habitatorem.* Nec Vossii mutationem defendam loco Virg. Ge. II, 186. *Qualem saepe cava montis convalle solemus Dispicere.* — Muretus dedit *ipse sinu.* W.

59. *Tu tamen*] *Tu tantum* aliquot Statiani, sicque edd. Ven. Guelf. 1. et 4. et Zwic. 2. at 1. correctum in *tamen.*

60. *sen-*

60. *sentiet ipse nihil*] Broukh. tacite recepit *ipse*; vulgo *esse*. Reg. *ille*, et hoc mollius ad meum sensum est. *ipse* etiam Corvin. H. *ipse* Muretus ante Broukh. pro *esse* intulit. Sed cum *cetera — me uno* contraria, neque emphasi, quam facit pronomen *ipse*, locum esse viderem, e libris *ille*, ut Heynius voluit et Vossius fecit, in textum admisi. Vid. Not. ad I, 5, 18. Carmen sagae prohibiturum erat, ne maritus amores furtivos Deliae aut sibi visos aut aliis cognitos crederet. Hamb. *nosset* pro *cernet*; et versus 59. 60. post 62. *posse meos* collocat. W.

62. *amores Cantibus aut herbis solvere posse meos*] In Statianis erat *fallere*, languide. Proprium in hac re *solvere*. v. Broukh. ad h. l. Propert. I, 4, 15 *nostros contendis solvere amores*, ubi v. notas. H. Goerenzius distinguendum censet *Quid? credam?* Tum *quid* non habere videtur, quo referatur. Transitus autem similis est apud Ovidium Fast. II, 667. *Quid, nova quum fierent Capitolia? Nempe deorum Cuncta Iovi cessit turba locumque dedit: Terminus — restitit.* Ubi *quid* pro quid factum est? Vides hac ratione enarrandi animum audientis ad novam rem, quae sequitur, intendi. Saepius in voce *quid* distinguenda erratum est, ut apud Tacitum Hist. IV, 17. mala est interpunctio: *Quid? si Galliae iugum exuant*, corrigenda illa ad IV, 42. *Quid, si floreat vigeatque* (nequitia)? Nam ad *quid* supplendum est *fore*. — *haec* omittit Voss. 1. — Ask. *si* pro *sc.* — 63. Ald. II. et Mur. *tedis*. — *thedis* Ask. — *puella* 64. tria apogr. (Goth.) W.

65. *Non ego, totus abesset amor*] Reg. *Non totusque abesset*, vitiose. v. ad IV, 1, 39. Nempe *ego* primum exciderat, ut etiam in aliis et Ed. Lips. factum. Alii pro eo habent *ut*, quod Ald. sec. dederat, unde alii vulgaverunt, non invito Statio. H. Goth. *ergo*, marg. *ego* (ap. V.). Voss. 5. *abest et*. Bern. *mitius*. Zwic. 1. *non totus quin ab*. W.

67. *Ferreus ille fuit, qui*] Broukh. contendit, certum hominem designari, et coniicit, eum esse C. Sosium, Syriae et Ciliciae ab Antonio praefectum. Ego non video, cur eo devenire, et tam incertam rationem amplecti necesse sit, et cur non potius ὑποθετικῶς dictum accipiamus, pro *fuerit*, vel *sit*, quod vel illa: *maluerit*, *agat*, *ponat*, exigunt. Nam si *fuit* absolute positum est, debebat sequi *maluit*. Neque necesse, cum Scaligero *fuat*, vel cum Heinsio *sinu* reponere. Indicativus saepe pro potentiali ponitur. Seruem adeo etiam, quod in nonnullis est, *possit*. Ceterum haec belle cum superioribus cohaerent, nec a

Sca-

Scaligero in primam post v. 66. reiici debebant: Te carere nolim: nam qui id ferre possim? Ferreus sim etc.

Quod tam belle cohaerere haec dicebam, id mihi nunc secus videtur; nam diversa illa ratio est, qua puellam aeternum se amare velle dicit, nec unquam eius amore solvi velle ac liberari, alia, si quis, puella relicta, ad militandum discedat. Itaque aut intercidisse hic alia, aut hoc fragmentum alterius Elegiae esse necesse est. Porro si in his vss. 65. 67. certum aliquid sibi propositum habuisse dicendus erat poëta, ad ipsum Messalam respexisse eum dicerem. Nam eum Ciliciae res sub haec tempora constituisse, satis intelligas ex El. 7, 13–16. cf. post ad El. 3. pr. H. Versus 67–100 a prioribus abrumpi non posse, his mihi persuasi argumentis. Primum enumeratione votorum, quibus inter sacra magica mutuum Deliae expetiverit amorem, 65. 66. carmen finiri posse non credo. Nam doloribus suis gravissimis ex erepto usu Deliae nuptae breviter declaratis, id sedulo quum egisset, ut animum illius, quam Veneri secum indulgere etiamnunc cupientem sibi fingit, 5. 15., audacia muniret, eique nihil in amoris sui fructu a marito timendum esse ostenderet, paucis addit, se amore in illam per sagam exsolvi noluisse. — 66. Exspectas hic saltem testificationem uberiorem amoris saevorumque dolorum. Nam illud, quod carmine aliquo tractandum sibi sumsit Albius, in fine imprimis attingere vel urgere solet, ut ex elegiis I, 1. 3. 6. 8. 9. 10. comparatis patet. At sententiis expolitis: sub tutela Veneris et auxilio sagae sine ullo periculo maritum decipere potes — 60. amorem fidum meum respicias doloresque magnos, innocenti mihi ferendos nec deridendos, invocatione Veneris: *At mihi parce Venus — quid messes uris, acerba, tuas?* bene et commode terminatur carmen. Vides, eum acquiescere in precibus, ut dea, cui multum confidit, vota secundet, curasque graves benigne expellat. Deinde sententiam de solicitudine et moerore ex infelici amore 77 — 80. et *mala nostra* 89. apte cum verbis 4. *infelix dum requiescit amor* convenire apparet. Denique ea, quae a versu 67. sequuntur, cum superioribus ita mihi cohaerere sunt visa: Delia admonita, ut maritum audacter deciperet, viaque ad id ostensa certissima, carmine magico, quod saga veracissima sibi composuisset, v. 61. occasione opportuna ad amoris sui constantiam et fidem testandam utitur, verbisque 67. *nec te posse carere velim,* se id optare declarat, ut ne velit quidem unquam sine Delia vivere posse. Tum hominem

minem quendam notat, qui laudis militaris studiosus militiam amori Deliae praetulerit, quo magis 73. constantiam suam in amore extollat. Iam versibus 75. 76. de dolore suo admonitus, qui vel somnum auferat, eo delabitur, ut a diis impietatis poenam sibi impositam esse opinetur. Accedit quod Propertius quoque, ne commemorationem amatoris pristini ineptam putes, lib. III, 20, ut constantiam suam laudaret, Cynthiam de amatore perfido, qui eam lucri causa reliquerit, admonet. — Ad verba *carere posse velim* compares Ovid. Art. II, 454. *Ille ego sim — Quo sine non possit vivere, posse velit.* Quis vero ille fuerit, qui a Delia discesserat, ego quidem non magnopere curo, nec Romani, qui carminibus Tibulli delectabantur, scire laborabant. Coniunctivus *maluerit* non magis offendere debet quam *iussisset* I, 2, 91. Restat, ut Vossii opinionem (vid. Praefat. eius p. XXII. XXIII.) apponam. Is a verbis *Ferreus ille fuit* novam elegiam incipere statuit, librariorum errore annexam priori. Compositam eam esse a Tibullo, quum in cohorte Messalae, Aquitanis perdomitis, aestate extrema anni 724. in Ciliciam navigantis, Corcyram peteret, hoc argumento: Albium, Delia relicta, se castra secutum esse iam poenitet, atque militiae taedio fessus, et amatae, quam fidam sibi fingit, et praedioli sui fructum desiderat. Amicum ridentem 89. esse Messalam. Sed huius argumenti nulla comparent vestigia. Ut taceam de versibus 81—89. argutius expositis et annexis, ubi iter? ubi votum revertendi? Quid facies denique versibus 99. 100.? — Accedunt difficultates linguae. Tibullum 67—72. se ipsum incusare statuit Vossius, huncque inesse sensum: o me ferreum, qui te reliqui, mea Delia! Quid mihi prosit victoria de Cilicibus et splendor auri argentique? At nemo, Latinos loquentes tertia persona se solum significasse, docuit. Ratio loci II, 3, 2. alia est. Neque animadvertit antitheta manifesta *ille — ipse.* — Apogr. quatuor *posset* cum Zwic. 1. 2. — Goth. et Hamb. *possit,* quam lectionem Burmannus Anthol. Lat. T. I. p. 273. sequitur. Voss. 3. *posse — maluerat.* W.

69. *victas agat ante catervas*] *Victas* etiam nostri; Broukh. quod in quibusdam est, *vinctas* tacite reposuit; Livius v. c. VII, 27. *eos vinctos consul ante currum triumphans egit.* Pro vulgata est Horat. I. Carm. 12, 53.

Ille, seu Parthos, Latio imminentes,
Egerit iusto domitos triumpho.

Nec

Nec tamen haec de triumpho accipi possunt propter versus sequentis sententiam, sed potius aut de eo tempore, cum victor ab persequendis hostibus in castra rediens, ex iis captos ante se agit, aut *victas agat ante catervas* de ipsa hostium fuga accipere praestat. v. Notam. H. Posteriorem interpretationem unice veram visam esse Santenio p. 68. conferenti Senec. Ep. 94. notat Heynius. Omnia fere apogr. *victas* cum Zwic. 1. 2. — Hamb. *Silicum,* et Goth. (ap. V.) W.

70. *capto Martia castra solo*] Regius *campo;* nempe in animo habebat librarius campum Martium.

71. *contextus*] unus Stat. *contectus,* minus docte, expeditius tamen ad interpretandum: praeda onustus, ut adeo criticis praeceptis etiam h. l. sententiae rationes obstent, utque non absim ab existimatione, veram lectionem esse *contectus.* Ita censebat Schrader. quoque Emendat. p. 112. H. *contextus* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — Vossianus quidam *totus contextus et auro;* in aliis apogr. *contestus, contectus, consectus, conspectus.* — 72. Goth. *insidiat,* alia *incideat.* W.

73. *mea, sim tecum modo*] nostri, etiam Guelff., cum aliis: *mea si.* inf. el. 6, 64. *sit modo fas,* idem *si modo fas.* Broukh. ex uno Statii ordinem mutarat: *modo sim tecum, mea D.* eod. versu Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *possum.* H. Aldinae, Muret. cum Plantin. et Statio, suffragantibus Corv. et Guarn., habent *si tecum modo,* usque ad Scaligerum, qui de coniectura vel ex veteri libro, quem Statius comparavit, *sim,* assentiente Guyeto, recepit. Lectio *mea, si tecum modo,* quam dant plurima apogr. (Hamb. Goth.), non video, cur tantopere displiceat, in qua Statius bene supplevit: si tecum modo id faciam. Ut hoc loco *si modo,* omisso verbo, ita apud Ovidium *dummodo* usurpatur Amor. II, 16, 19.

Tum mihi, si premerem ventosas horridus Alpes,
Dummodo cum domina, molle fuisset iter.

ubi supplendum est vel: dummodo cum domina id facere potuissem, vel: dummodo cum domina iter fuisset. Ad posituram verborum compares Ovid. Heroid. I, 61. *Quamque tibi reddat, si te modo viderit usquam, Traditur huic digitis charta notata meis.* Ita codicum auctoritatem usu loquendi firmari vides. Erunt, qui molliorem structuram praeferant:

Ipse boves, modo si tecum, mea Delia, possim.

Modo si quamquam iurisconsultis (vid. Forcellinium) usitatissimum, tamen et analogia formularum *modo ut, modo ne* defen-

defenditur et loco Terentii Adelph. II, 1, 48: *Age, iam cupio, modo si argentum reddat*, uti bene Bentleius edidit; idem sine caussa v. 51. rescripsit *Id quoque possum ferre, modo si reddat*, ubi metrum librorum scripturam *si modo reddat* patitur. Vossius textum Broukhusii propagavit, nisi quod ordinem verborum ex arbitrio ita immutavit *tecum modo sim*, ut vocabulo *tecum* maior vis accederet. Sed ea non conciliatur vocabulis in secundo pede hexametri ita collocatis. Add. Virg. Ecl. X, 43. *Hic nemus; hic ipso tecum consumerer aevo.* — Voss. 1. *mea sim* cum Zwic. 1. 2. — Voss. 5. *modo sim — modo D. possem.* 3. *si tecum modo me D.* — Goth. *non iungere* pro *modo, Delia.* Zwic. 1. 2. *possem.* W.

74. *in solo — monte*] Reg. et Guelff. et Ed. Lips. vitiose cum aliis *solito*. Rom. *solido*. H. Aldinae cum Statio exhibent vitiose *insolito;* et Goth. *Delia et insolito.* Plura apogr. *in solito* (Hamb.), Zwic. 1. Guarn. et Muretus, qui *in solo* probavit. — *in solido* Zwic. 2. Vid. Obss. ad I, 1, 44. W.

75. *liceat teneris*] In aliis: *teneris liceat*, quod expulit Broukh. H. at Scaligero praeeunte reduxit Vossius, ut plenius affectu. Idem de coniectura rescripsit *O, te* pro *Et te.* Nam, absoluta priori sententia, post *pecus* plene, signo exclamandi, distinguendum; quod Scaligerum quoque (puncto is usus est) vidisse; quasi vero eius editio accurata niteat distinctione. Novam autem sententiam requirere hanc mutationem. Nihil prorsus hac argumentatione probatur. Tibullus, qui Delia nupta aegre carebat, ait: dummodo Deliam habeat, se duros labores ferre et commoditatibus vitae libenter carere posse; quam sententiam contemplare quomodo duplici protasi et apodosi elocutus sit 73 — 76. Non haec sunt verba precantis vel optantis, quod vetant interiecta *modo — dum.* W.

76. *mollis et inculta sit mihi somnus humo*] Ita etiam nostri. Propert. I, 18, 28.

Et datur inculto tramite dura quies.

Broukh. e Statianis et aliis *mollis in inculta:* et potest *et* insertum videri ab eo, in cuius libro *in* geminatum non esset; quod saepe factum. In quibusdam *in nuda,* ut Ovid. Art. II, 238.

Frigidus et nuda saepe iacebis humo.

4 ubi

ubi etiam in aliis *in nuda.* Doufa fil. in notis c. 1. coniecit *in dura:* et fic Propert. III, 13, 16.

Et caput in dura ponere iuffit humo!

Virg. in Catal. T. IV. p. 193. Eleg. ad Meffalam v. 46.

Stertere vel dura poffe fuper filice.

et hoc effet elegans propter antitheton *mollis,* ut ap. Ovid. XIV. Met. 709.

— — — pofuitque in limine duro
Molle latus.

Albinovanus *non ftratam* dixit El. 2, 96. Anthol. Lat. To. I. p. 273. ubi v. Burmann. Sec.

Membra nec in ftrata fternere difcat humo.

h. *in non conftrata,* ut Virg. Ge. III, 230.

— — — — inter
Dura iacet pernix inftrato faxa cubili. H.

Graeci dicunt ἄστρωτον πέδον. Eurip. Herc. Fur. 52. ἀστρώτῳ πέδῳ πλευρὰς τιθέντες. Apographum *et in culta,* aliqua *in inculta.* Goth. *homo* marg. *humo.* W.

79. *nam neque tum plumae*] *nunc* pro *tum* Guelf. 2. Ed. Ven. 1520. it. Palat. fecundus, Guelf. 1. et 4. cum Vindob., cuius tamen margo *pluma* dat, *pluviae:* poffet placere ex El. I, 48., nifi *ftragula* fequerentur. Sententiam ipfam ornate expreffit Propert. I, 14, 15. fq. Locum hunc cum aliis huius elegiae fcite imitatus eft Sannazar. I. Eleg. 1, 61. fqq.

80. *poffit*] Corvin. *poffet:* c. Guelf. 1. 2. 4. etiam 3. fed adfcr. *i.* H. *Poffit,* quod in Goth. et Hamb. eft, retinendum et contextui reddendum, quamquam et Aldinae cum Mureto aliaeque editiones et apogr. fere omnia cum Zwic. 1. 2. et Guarn. dant *poffet,* idque recepit Voffius. Nam coniunctivus imperfecti referendus effet ad rem, quae tantum fingeretur, neque effe poffet, fententia vero Albii, dolores paffi, eft: quum nox fine puella, quam infeliciter amas, vigilanda venit, tum nihil dolorem levare fomnumque adducere poffit; itaque coniunctivo praefentis apodofis cogitate ponitur; quod in fententiis generalibus frequens. Terent. And. 38. *ita facillume Sine invidia invenias laudem, et amicos pares.* Virg. Aen. IV, 296. *quis fallere poffit amantem!* — Pro *tum* Goth. (m. ap.) et Guarn. *tunc.* W.

81. *Num*

81. *Num Veneris magnae*] *Non* male intulerat Ald. sec. (*Num* et *non* in codicibus confusa. vid. Aen Virg. IV, 369. et Tacit. Hist. I, 83. Muretus *num*. W.) Reg. hic et v. 87. cum aliis *quin*, et mox cum uno Heinsii *magni*. Passerat. e vet. libro *magno* praefert, ut etiam Gebhardus coniecerat. *magnum verbum* est superbum. vid. Broukh. ad II, 6, 11. Sed *magnae* saepe dicuntur deae potiores. v. IV, 13, 16. Sic *verbum* simpliciter positum est pro verbo impio. Ceterum, quia haec, quae sequuntur, cum superioribus non bene cohaerent, hic aliquot versus desiderari putavere antiqui interpretes, idque Statius etiam vetere suo libro admonebatur. (Et Ald. II. asteriscum post *aquae* posuit. W.) Neque ego nexum, qui inter ea intercedat, animo assequi possum, quamquam Vulpius sibi eum invenisse videbatur. Scaliger in Elegiae quintae extrema reiecit; quod ut vix est probandum, ita tutius est statuere, fragmentum hoc esse novae Elegiae. In iis, quae periere, magnam calamitatem, quae sibi acciderat, exposuisse videtur; fortasse non dissimilem illam ab ea, quam inf. El. 5, 41-42. exponit. Conf. similem locum Petron. 128. Obscenitas loci fuit fortasse caussa, cur versibus expunctis lacunam habeamus. H. Vid. Obss. ad v. 67. W.

82. *et mea nunc*] Ed. Lips. Guelf. 2. *num*. mox pro *luit* quidam *tulit*, ut ap. Ovid. Epist. 10, 99. *nec fata luisses* multi *tulisses*. Quidam etiam h. l. *Ut—luat*. H. *ut—luat*, quod, ut verum, Vossius recepit, praeterquam quod auctoritate codicum destituitur, pedestrem etiam orationem referre mihi videtur. Pro *nunc* Vossianus *non*, alius *num*, duo *tulit*. — 83. Vossianus *non feror* et *numina* pro *sedes*, ex v. 85. Hamb. (m. ap.) *adisse*. W.

84. *deripuisse*] Ita ex Turnebi lib. XVI, 4. emendatione legitur, primum in Ed. Plant. pro vulgato *diripuisse*. Rom. Ed. cum cod. Guelf. 1. 4. *eripuisse*, ut etiam Brixiana et Statiana, non vero Cyllenius; is in notis laudat *diripuisse*. Tum malim *Sertave*. H. Quod contra Broukhusium monetur, qui *sertave* maluerat, ut duae proponerentur res, contemtus religionis et sacrilegium. At sententia hexametri hoc versu amplificatur. vid. Not. — *diripuisse*, quod est in codd. Zwic. 1. 2. et apogr. pluribus (Hamb.), reduxit Vossius, notans syllabam *di* vel *dis* in compositione non solum divisionem rei in plures partes, sed etiam separationem rei ab alia significare, ut *dimittere*, *digredi*; itaque *diripere*, ut contextu significaretur, esse *rapere ab*

ara, deripere autem notare rapere de loco alto, deorſum rapere. Verum eſt, verba plura ex ſyllaba *di* vel *dis* compoſita etiam ſeparationem rei a re ſignificare, ut *diſſociare a* Tac. Ann. 1, 28. *divellere a* Ann. 3, 34. *dividere* c. abl. Virg. Ecl. 1, 66. De verbo *dimovere* vid. Forcellinium ſ. voc. *demovere*. Adde *discedere* et *distrahere*. Sed actio rem de loco aut deorſum movendi notatur verbis ex praepoſitione *de* compoſitis, ut *detrahere, depellere, decedere, delabi, deripere.* Apud Plautum Rud. III, 5, 5. optimae editiones unanimi conſenſu dant *de ara deripere*, ubi Pareus in Lexico loci noſtri memor fuit. Retinui igitur *deripuiſſe*, auctoritate quatuor apogr. firmatum. Goth. cum Scheff. *eripuiſſe*. W.

85. Aldina altera cum Muret. et Stat. v. 87. 88. huic praepoſuit. H. Eadem vitioſe *luminibus*. W.

87. *perrepere*] Cyllen. laudat: *prorepere*, quod in Guelf. 1. 2. 4. et explicat *obrepere*. male.

88. *ſancto — poſte*] Stat. et Colb. *tacto*. Goth. *posce* (a. m.).

89. *qui laetus rides*] Broukh. mallet *lentus*. Sed *laetus* bene convenit verbo *ridere*. Ceterum huius diſtichi, quod nondum ſatis expeditum habeo, triplex eſt interpunctio: in Scalig. et Broukhuſiana: (ut iam in vett. edd. v. c. Ven. 1491 - 1493. et codd. Guelf. 1. 4.) *At tu q. — noſtra, caveto Mox tibi: non unus ſaeviet usque deus. non unus* adverbialiter, ut *non idem*, non eodem modo, οὐχ ὁμαλῶς, non conſtanter ita in me ſaeviet fortuna. Et hoc tenendum eſſe arbitror. In vetuſtiſſimis Excerptis Perreii eſt: *non uni*: ſc. mihi. Poſſis hoc probare. Scilicet primum *s* adhaeſerat ex ſequenti voce; tum *unis* mutatum fuiſſet in *unus; deus* autem eſt *Amor.* ut adeo ſit: *caveto mox tibi: non uni ſaeviet usque deus,* non in unum me, ſed etiam aliquando in te. Ita tamen minus accommodatum *usque.* Alii cum Vulpio ita diſtinguunt: *At tu q. — noſtra, caveto: Mox tibi non unus ſaeviet usque deus:* (ut in libris veteribus invenit Statius. W.) tanquam non unum, ſed omnes deos infeſtos habiturus ſit; quod parum placet; et ſic *caveto* nude poſitum. Cui rei medentur Edd. Baſil. Plant. et al. cum Guelf. 2. (et Corv.), in quibus ita diſtinctum: *At tu, qui laetus rides, mala noſtra caveto: Mox tibi non —*. Porro pro *non unus* multi, etiam editi, cum Ed. Rom. et cod. Hamb. (a. m.) cum Goth. (a. m.) *non unus.* Sic Ald. quoque pr., in altera etiam *ipſe* pro *usque,* quod

quod retinent editiones ex ea profectae. Aberratio haec frequens, v. ad El. 5, 74. *non vanus deus* eſt, potens, gravis, adeoque metuendus. Placebat quoque Medebachio in Amoenit. litter. p. 67. qui explicabat potens, pollens, ut Ovid. Met. III, 559. Ferri poteſt: ſed ſententiae naturalis curſus, quem h. l. expectabam, is profecto non eſt. Illuſtravit ex Eurip. et Aeſchylo Nodell Not. crit. p. 71. H. Cum ſenſus verborum *non unus ſaeviet deus* aperte ſit: ſed plures dei ſaevient, neque *unus* illam, quam Scaliger voluit, habere poſſit ſignificationem, lectionem *uni,* quam poſt Santenium p. 70. dedit Voſſius, recipiendam duxi, ut ſententia generalis includat ſpecialem: in alios quoque h. e. in te quoque ſaeviet deus. Simillimus locus Sophoclis Elect. 916.

ἄγ', ὦ φίλη, θάρσυνε· τοῖς αὐτοῖσί τοι
οὐχ αὑτὸς αἰεὶ δαιμόνων παραστατεῖ.

Chryſothemis fore promittit, ut fortuna domus mutata emendetur. — Accedit elegantia ſtructurae verbi *ſaevire,* cuius exemplum exſtat apud Ovid. Heroid. IV, 148.

Qui mihi nunc ſaevit, ſic tibi parcat Amor.

Add. Virg. Aen. I, 458. *ſaevum ambobus Achillem.* Ovid. Heroid. XIX, 144.

Aut etiam totis claſſibus eſſe trucem.

Goerenzius coniecit *uni is*, quod Lenzio placuiſſe miror. De verbis *At tu* vid. Obſſ. ad II, 3, 33. — Goth. *vides* pro *rides.* Voſſ. 1. *ſaeviat.* W.

91. *Vidi ego, qui iuvenum miſeros luſiſſet amores*] Hanc ego ante Broukh. vulgatam unice veram lectionem eſſe iudico, cum et omnium fere librorum, etiam noſtrorum et Guelff. omnium, auctoritate nitatur, et unice ſenſui conveniens ſit. Irriſori infelicis ſui amoris ſimilem aliquando, et, quod turpius eſt, in ſenectute, ſortem, ab aliorum exemplo, qui tam parum humaniter ſenſerint, ut miſeros amantes exagitarent, minatur, ut Propert. I, 9, 1.

Dicebam tibi venturos, irriſor, amores.

Ludere eſt h. l. ludificari, irridere, ludibrio habere. cf. inf. I, 8, 71. *Amores iuvenum* active dicuntur, quibus in puellas ipſi feruntur. *Miſeri amores*, ut inf. Eleg. 9, 1.; et 8, 71. *miſeri amantes* et al. In nonnullis legitur *leſiſſet* vel *laeſiſſet*, quod in libris idem eſt, variatione ſollenni.

lenni. v. inf. I, 9, 6. II, 3, 10. Ovid. III. Am. 3, 4: ibique Burm. Auctor Ciris 240.

Laedere utrumque uno ſtudeas errore parentem.

ubi Scaliger corrigebat *ludere,* quod nimis tenue pro *ſcelere neſando* in ſuperiori verſu. Sed *laedere amores* eſt amantium, qui fidem datam fallunt, ut inf. Eleg. 9, 1. ubi vide Broukh. aut eorum, qui aliis amicas ſubducunt et corrumpunt, vel quocunque modo violant. Sic de Sole, qui amores Veneris vulgarat, Ovidius IV. Met. 191.

Inque vices illum, tectos qui laeſit amores,
Laedit amore pari.

(Utroque ſignificatu et *violare* uſurpatur I, 9, 19. I, 3, 81. W.) Sed horum neutrum recte huc facit. Scaliger tamen, qui etiam in ſuo *leſiſſet* deprehenderat, inde aliam lectionem confecit:

Vidi ego, qui iuvenem ſeros deſiſſet amores.

duriori ſane traiectione, nec commodo ſenſu, ut mireris Broukhuſium eam recepiſſe, quod Scaliger ipſe auſus non erat. Sane *deſinere* ex loquendi uſu eſt deſerere, deponere. v. Heinſ. ad Ovid. II. Art. 725.: at hic de relicto amore, eoque ſero, non agitur; etiamſi *ſeros amores* dicas eſſe, qui diu iam viguerunt, non nuper demum nati. Apud Ovid. IV. Met. 156.

Ut, quos certus amor, quos hora noviſſima iunxit.

unus Moreti habet *ſerus amor* eleganter, ſi eo ſenſu accipias (De uſu vocis *ſerus* pro longus, diuturnus mihi perſuaſum non eſt, nec lectio *ſeros* quidquam ad ſenſum facit. W.) Doctus Britannus (Iortin in *Tracts* Vol. II. p. 450.) in Obſ. Miſcell. Vol. II. p. 241. veram lectionem eſſe credebat:

Vidi ego, qui iuvenis ſeros luſiſſet amores.

(quam coniecturam Scaliger quoque propoſuerat. W.) nec facili nec commoda ſententia; et recte ibi eruditiſſimus Batavus vulgatam praeferebat. Ceterum *iuvenem* etiam Editio Lipſ. cum multis libris Statii habet, unde hic legebat: *Vidi ego, qui iuvenem miſeros l.* Add. Voſſ. 1. 3. *Miſeros* in *ſeros* mutavit Broukhuſius in Propertio quoque I, 15, 21.

Coniugis Euadne ſeros elata per ignes.

Sed

Sed omnes libri constanter servant: *miseros — ignes.* Optime Ovid. Fast. VI. 491.

> *Moesta Learcheas mater tumulaverat umbras;*
> *Et dederat miseris omnia iusta rogis.*

potiori iure usus est Burm. in Ovid. III. Trist. 13, 3. *Dure.* (Natalis) *quid ad miseros veniebas exsulis annos?* Color autem orationis in his versf. ante oculos fuisse videtur Ovidio ex P. I, 1, 51.

> *Vidi ego linigerae numen violasse fatentem*
> *Isidis Isiacos ante sedere focos.*

Ceterum Santenii, qui praetulit *iuvenis miseros risisset*, disputationem ad h. l. in Biblioth. crit. V. I. P. III p. 69. adeat, cui otium est; contra eam Huschke Epist. Crit. in Prop. p. 105. disputat. H. Voss. 3. *collo.* — v. 95. *stare nec — puduit. nec, neque,* οὐδὲ, interpositum notat etiam non, vel non. cf. I, 8, 58. Virg. Ecl. III, 102. Nec pedestres hunc usum adspernati sunt scriptores. vid. Plin. Paneg. c. 16. *ut neque hostes.* Aliis locis postpositum sine vi annectit. cf. Obss. ad I, 8, 4. — De *stare — detinuisse* vid. Obss. ad I, 1, 46. W.

97. *turba circumterit arta*] dictum ut *premere, urgere;* et ita Reg. cum melioribus. Alii cum Bern. et Ask., sicque editum in Aldina utraque et iis, quae inde fluxere, *circumstetit,* quod istius est glossema. Scaliger inde faciebat *circumstrepit.* Unus Palat. cum binis Broukh. *circumvenit.* Pro *arta* in Guelf. 1. pro var. lect. *atra.* H. Ita in veteribus libris, quos Statius inspexit. Bern. *aucta. Arta,* non *arcta,* est scriptura, quam in Virgilio Mediceus praebet. *Nunc* pro *hunc* Voss. 3. et Bern. — Vindob. *circumit.* W.

99. *dedita*] Apud Broukh. nonnulli c. Guelf. 2. *debita.* cf. Statius. Tum Scal. et Broukh. edidere *serviit.* H. De contractione *perit* cf. Heins. ad Ovid. Fast. I, 109. Ferri posset et praesens *servit,* quod dant Voss. duo. Tibull I, 3, 57. *quod facilis tenero sum semper Amori.* — Voss. 1. Zwic. 1. *debita.* Viro, qui sero amore captus inclementer a Venere tractatur, se opponit verbis *At mihi,* cf. I, 10, 67. 5, 83.; ita carmen apte finitur. W.

ELEGIA III.

M. Valerius Messala Corvinus anno pugna Actiaca notabili, ab V. C. Varr. 723., cum Octaviano Caesare consul fuit,

fuit, eumque, eodem anno in Graeciam adverſus Antonium profectum, ſecutus, et claſſi praefectus eſt. Cum autem Octaviano, circa Actium haerenti, Gallorum defectio nunciata eſſet, in Galliam Proconſule miſſus eſt Meſſala, ut diſerte tradit Appian. Bell. Civ. IV. c. 38. p. 984. Igitur neque ei Gallia ex more provincia decreta fuit, neque ex magiſtratu ſequente anno in eam abiit, ut Ayrmannus putabat in Vita Tib. §. 39. Iam ex noſtri, tum hac, tum Eleg. VII. v. 13 ſqq. et ex Dione p. 638. l. 66. ed. Reimar. apparet, Meſſalam in Aſia, Syria et Aegypto fuiſſe; ſed quo tempore? id quaeritur. Illud conſtat, eum poſt annum 724. (nam Dio l. l. voce ὕστερον, n. poſt anni 724. acta, eam commemorationem orditur) et ante 727., quo triumphum ex Aquitania egit, in iſtis terris commoratum eſſe. Itaque probabile eſt, eum, Gallia pacata, et Aquitania in provinciam redacta, quod ante annum 725., quo Ianus clauſus eſt, factum eſſe videtur, a Caeſare eſſe evocatum. Is autem anno altero poſt pugnam Actiacam, V. C. 724. bellum in Aegypto contra Antonium et Cleopatram geſſerat; inde redux, hieme in Aſia transacta, circa aeſtatem anni 725. in Italiam rediit. Utrum vero Caeſarem in Aegyptum ſecutus ſit Meſſala, ut Noriſ. Cenotaph. Piſ. Diſſ. 2. c. 16. §. 7. contendit, et Broukhuſio luculenter demonſtraſſe putatur, cui a Tibullo commemorata Aegyptus, praeterea Cilicia, Syria et Tyrus favere videtur, quas Octavius, ex Aegypto redux, itinere perluſtravit, an decedente eo ad res Aſiae conſtituendas relictus ſit, quod Ayrmanno l. l. placet, donec anno 727. Romam revocaretur, et triumphum de Aquitanis haberet, in neutram partem pro certo affirmari poteſt; quanquam poſterior ſententia veroſimilior eſt. Ita enim probabilis ratio reddi poteſt, cur poſt tam longum intervallum demum triumphaverit. Neque etiam illud definire auſim, utrum legatus Caeſaris, an cum imperio extraordinario in Aſia fuerit, de quo disputat Ayrmannus contra Noriſium; nam coërcitio iſta gladiatorum apud Dionem l. l. neutrum exigit; neque etiam ſcire refert. Tibullus, Meſſalam ex Gallia ſecutus, in itinere in morbum inciderat, eoque decumbens in Corcyra inſula ſubſtitit. Haec paullo copioſius diſſerere volui, quod coniecturis doctorum virorum alia incerta reddita, alia, quae tamen nulla auctoritate nituntur, pro certis venditata videbam. (Aeſtate extrema anni 724. Meſſalam in Aſiam navigaſſe, ex verſibus 85 — 89. ſtatuit Voſſius. W.) Ceterum inter Catalecta Virgilii T. IV. p. 189 ſqq. eſt carmen:

Pauca mihi, niveo ſed non incognita Phoebo.

p. 90.

p. 90. Collect. Scal. Anthol. Lat. Burm. To. I. lib. II. ep. 122. p. 292 ſqq. Wernsd. Poet. Lat. Min. T. III. p. 147 ſqq. quod in hunc Meſſalae triumphum a Virgilio ſcriptum eſſe, Scaliger et Barthius Adverſ. XV, 22. putant. Ut concedebam propter v. 40., alicui ex gente Meſſalarum ſcriptum eſſe: ita dubitabam, an huic noſtro. Nam poeta recentior eius auctor eſſe mihi videbatur; quippe qui v. 48. *Saepe audendo mare* ultimam in *audendo* corripiat, quod antiqui non faciunt. v. inf. ad III, 6, 3. Nunc hoc levius eſſe argumentum, quam ut ei multum tribui poſſit, video, et verſum illum emendatiorem exhibuit Burmann. Sec. *Saepe mare audendo vincere, ſaepe hiemem.* Vide nunc disputata in notis ad Catalecta Virgilii To. IV. ed. Lipſ. p. 189. et p. 193. 4.

2. *ipſe*] Paſſerat. liber *tuque.* H. Elegantiam vulgatae lectionis *ipſe* ſatis tuetur uſus loquendi ſcriptorum vel pedeſtrium. Liv. 23, 24. *Nova clades nunciata — L. Poſtumium, conſulem deſignatum, in Gallia ipſum atque exercitum deletos.* cf. Tacit. Hiſt. II, 92. Eandem verborum ſtructuram Graeci frequentarunt. Soph. Oed. Col. 1124.

Καί σοι θεοὶ πόροιεν, ὡς ἐγὼ θέλω,
αὐτῷ τε καὶ γῇ τῇδε.

Praeivit Homerus Il. XIII, 330. *ipſe* convenit duci, ceteris dignitate praeſtanti. Voſſius tamen lectionem unius codicis *tuque* pro *ipſe,* veluti orationem illa redderet vividiorem, recepit, comparans Ovid. Her. VI, 142.

Intraſſes portus, tuque comesque, meos.

Brevitatis, quam in Notis monſtravi, exempla ſunt apud Cicer. Ep. ad fam. XII, 25. §. 10. *quam quidem* (navem) *nos damus operam ut rectam teneamus; utinam proſpero curſu!* Similiter *modo ut* uſurpatur apud eundem Ep. XVI, 12, 8. *Videtur, ſi inſaniet, poſſe opprimi; modo ut urbe ſalva!* Similiter etiam verbum *opto* ad adiiciendam ſententiam uſurpatur apud Virg. Aen. III, 497.

Effigiem Xanthi Troiamque videtis,
Quam veſtrae fecere manus; melioribus, opto,
Auſpiciis.

Voſſ. 3. *ſic* pro *ipſe.* — De ſtructura *Ibitis — Meſſala* vid. Obſſ. ad II, 5, 62. — Goth. *abitis* (a. V.) Hamb. *Egeas,* ut 3. *Pheatia* et 80. *Leteas.* cf. Obſſ. ad I, 1, 35. W.

3. *ignotis — terris*] Argutatur Broukh., cum *tectis* mavult; in hoſpitium enim alicuius viri Corcyraei cum devertiſſe

vertisse videri. Illud maxime urebat Tibullum, quod ignota terra mori, adeoque contumulari timebat. Hoc enim grave et infaustum. v. Ovid. III. Trist. 3, 29 seqq. ubi inter alia v. 37. 38.

Tam procul ignotis igitur moriemur in oris,
Et fient ipso tristia fata loco?

Et III. Am. 9, 47. hunc ipsum locum expressit:

Sed tamen hoc melius, quam si Phaeacia tellus
Ignotum vili supposuisset humo.

Voss. 1. *tellus.*

4. *Mors, precor, atra, manus*] Reg. Edit. Rom. cum aliis, Guelf. 1. 4. et in marg. 3. *mors violenta*, quod recte, ut et alteram lectionem, *mors modo nigra*, quae in Guelf. 2. sed superscripta meliore lectione, in Corvin. etiam, occurrit, reiecit post ceteros Broukh. H. Heynii lectionem firmant apogr. tria cum Zwic. 1. 2. — apogr. unum *precor, nigra,* alia *modo nigra* (Goth. Hamb.) cum Guarn., alia *violenta,* unum *violanda.* Ceterum de *manibus,* quas Mors iniicit, contulit Statius Ovid. Am. III, 9, 19. et docte egit Huschkius. Sicut Morti, ita Parcis *manus iniicere* tribuitur apud Virgilium Aen. X, 418.

Ut senior leto canentia lumina solvit,
Iniecere manum Parcae, telisque sacrarunt
Euandri.

ubi verba iuris cum Servio non agnosco. — Ad *moest. sinus,* h. e. quales sunt moerentium, conf. Horat. Od. III, 14, 8. — *supplice vitta.* Soph. Electr. 451. λιπαρῆ τρίχα. W.

7. *Assyrios cineri quae dedat odores*] *dedere* h. l. durius dici visum est Broukh., ideoque maluit legere *fundat,* quod sollenne est ea in re. Verum si hoc a Tibulli manu fuerat, quomodo tam obvium verbum in illud depravari potuit? Modestius foret *reddat* legere, inprimis cum id cum altero in libris saepe permutetur. v. Burm. ad Ovid. XIII. Met. 662. 664. Accommodatius etiam fortasse: *didat;* nam diduntur, disperguntur seu diffunduntur per cinerem unguenta. Vocabulum Lucretio inprimis frequentatum. *Dedere* Vulpius explicat dedicare, ego simpliciter pro *dare* positum puto, quod alias in hoc more solitum. Albinov. II, 143.

Semper serta tibi dabimus, tibi semper odores. H.

Exempla,

Exempla, quae Forcellinius congessit, non sinunt dubitare, *dedat* pro *det* genuinum esse; neque aliena videtur ea verbi *dedat* notio, quam Muretus ad Catull. 61, 59. (Opp. M. T. 2. p. 796.) ponit: *dedimus* ea, quae volumus accipienti propria ac perpetua fieri. *Dare* autem in usu de iis, quae mortuis tribuuntur. Ovid. Met. XI, 669. *da lacrimas.* Vossius, improbata lectione codicum, quam firmant apogr. omnia cum Zwic. 1. 2., et coniecturis priorum interpretum, suam *condat* invexit, quam interpretatur: condat in honorem cineris, in urna conditi, odores. Scio *condere* absolute poni, quando de sepultura agitur, pro condere tumulo. Lucan. IX, 151. Cic. Tusc. I, 45. At inde non sequitur, *condere* significare etiam condere urna ferali. Si quis iungere velit *condat cineri* pro immittat cineri, eum, tum etiam abscondendi notionem, quae ab sententia huius loci abhorret, verbo illi subesse, admonitum velim. Mart. de spect. XV, 3.

Ille et praecipiti venabula condidit urso.

quo exemplo satis defenditur Lucanus I, 607.

ignes
Colligit, et terrae maesto cum murmure condit.

quem locum, auctoritate codicum munitum, mala manu attrectavit Cortius. cf. Drakenb. ad Liv. V, 51. f. — Accedit quod Huschkius contra Vulpium et Vossium monuit, sepulcris et cippis unguenta adspersa, non in urnam recondita esse. vid. ad III, 2, 23. W.

8. *effusis — comis*] pro *fusis,* quod usitatius. Sed et Lucanus sic I, 188. H. Quamquam *sepulcrum* de busto dici et Ernest. ad Tacit. Ann. II, 73. docuit, hoc tamen loco propriam vocis *sepulcrum* notionem retinendam esse demonstrant et *ossa lecta, odoresque dati,* de quibus antea memoratum, et locus infra III, 2, 23 — 25. Nec tamen intercedo, si quis de columbario, in quo urna feralis reponebatur, cogitare malit. Ceterum versus 5 — 8 reddidit Ovidius Am. III, 9, 49 — 52. — Voss. 3. *calores,* apographum *honores.* Corv. *aut fleat* male; Vossiani *fluat — sepulchra.* W.

9. *quae me quam mitteret urbe, Dicitur ante omnes consuluisse deos*] h. antequam me dimitteret, antequam ego ab ea discederem. *Quam* est ex emendatione Doulae in Praecid. c. 2. receptum a Broukh. Omnes scripti et impressi habent *quum* sollemni errore e compendio *qn* orto. In

In Guarneriano etiam erat: *Delia non usquam, et quae me cum:* voluit nempe: *Delia non usquam est quae me quam;* non male, ne *quam,* bis se excipiens, offendat aurem. *est* habet Corvin. quoque. H. Copulam restituit Heynius, quem, cum illa ad priora quoque *non hic mihi mater, non soror,* pertineat, ut I, 10, 4, sequi haud cunctatus sum; quamquam illam et maior codicum pars omittit, et deesse enuntiationibus inprimis, quae adverbium loci vel temporis habent, memini. Virg. Aen. IV, 373. *Nusquam tuta fides.* Aen. I, 703. *Quinquaginta intus famulae.* Add. Ge. III, 356. Tib. I, 1, 75. Exstat autem copula in Vindob. et Hamb. Non apparet in Zwic. 1. 2.; neque apud Vossium et Huschkium. — Iidem viri *quam* retinent, confirmatum nunc auctoritate Vindob. Mon. Bern. et Voss. 2. similique positura verborum IV, 7, 8. *Ne legat id nemo, quam meus, ante.* Lectioni *quum* leve praesidium peteretur ex Livio 27, 28. *Paulo ante hic nuntius consulis Salapiam venerat, quum literae ab Hannibale adlatae sunt,* nisi ibi libri multi praeberent *quam,* quod praeferendum. Zwic. 1. 2. *quae cum* sine *me.* W.

10. *omnes consuluisse deos*] Quid consulere deos sit, bene novi. At Romae quot oracula aut dii fatidici fuerint, qui adiri et consuli de euentu itineris Tibulli potuerint, ignoro. Privatas huiusmodi superstitiones plures fuisse necesse est, fortasse Isidis, Serapidis, Fortunae. Ad urbem fuere sortes Antiatinae, Praenestinae, et fortasse plura oracula. Certe Tiberius apud Sueton. c. 63. dicitur *oracula urbi vicina disiicere* conatus esse. Ut *consulere deos* simpliciter pro, adire deos, dictum esse statuamus, vix admitti potest.

11. *Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi Retulit e triviis omina certa puer*] Dicit eam sortibus expertam esse de reditu suo. *E triviis,* quod et inf. El. 5, 56. ita positum, contra omnium librorum consensum in *e trinis* mutavit Broukhous. ex emendatione doctorum virorum, nempe quia *ter sustulit.* Sed ab Tibullo tam exactam diligentiam exigere non licet. Erant haud dubie Romae passim in viis eiusmodi sortilegi, qui praetereuntes, ut sortibus uterentur, invitarent; certe in Circo frequentes fuere, ut vel ex Horatio notum. Hos intelligo, non cum Scaligero (qui hanc interpretationem Statio debet. W.) puerum e trivio, τὸν τυχόντα, nec cum Broukhusio Camillum aliquem de templo Fortunae. *Ter* vero *sustulit* sc. ex urna h. duxit, quia tertium demum

omen

omen priora confirmat. Vulpius alterum verſum ad Praeneſtinas, alterum ad vulgares ſortes trahit, quod factum nollem.

Fateor tamen, nunc parum me abeſſe, quin virorum doctorum emendationem non modo pro venuſtiore, ſed et pro unice vera habeam. Ita enim fert perpetuus poetarum mos: *ter e trinis*. Et *e triviis* impeditum quid habet; *puer e triviis* alium offert ſenſum; et erit pro *ſuſtulit in trivio*. Quod *pueri* et *puer* ſe excipiunt, non modo uſu defendes, ſed erunt, qui inter elegantias referant. At Burmann. ad Propert. IV, 5, 34. ſe offendi profeſſus legit: *Illa ſacras pure ſortes ter ſuſtulit*. Tam diverſa virorum doctorum ſunt iudicia. H. In Scholiis Mureti in Tibullum impreſſum *et trinis*, unde alii et Broukhuſius *e trinis* recte coniecerunt, quod et Voſſius amplexus eſt. Sed huic coniecturae primum iteratio pronominis *illa — illi*, de qua ad III, 6, 13. egimus, obſtat, quippe qua vaticinandi rationem, quae verbis *illi — puer* deſcribitur, a priori diverſam eſſe, doceatur; deinde loquendi ratio *omina e ſortibus referre* uſurpata de ſortibus interpretandis. Quae difficultas non tollitur coniunctione verborum *puer e triviis*, quam Huſchkius exemplo *de circo aſtrologi* ex Cic. de Div. 1, 58. illuſtrari cenſet. Verba ſi ſpectantur, hunc vides ſenſum, puerum ad omina capienda miſſum e triviis retuliſſe certa; quod in tot et tantis ſuperſtitionibus Romanorum ſtatuere non eſt abſurdum. Tum et proprie uſurpatum eſt *retulit*, et, duabus futura explorandi viis expoſitis, apte ſubiicitur: *Cuncta* dabant reditus. Itaque vulgatam *triviis* non temere movendam eſſe puto, neque audiendum Voſſium, cui coniectura illa vel propter repetitionem *ter — trinis* placet. Nam loca, ubi talis repetitio, diſſimilia ſunt poſituru verborum. Virg. Aen. II, 792.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum,
Ter fruſtra comprenſa manus effugit imago.

Cf. Ovid. Met. XI, 419. Virg. Aen. IV, 690. Voſſius dedit *rettulit*, quod eſt in Hamb. (a. m.) et I, 7, 62. *rettuleritque*, et IV, 1, 54. *reppulit*. Ego magna rei literariae nomina ſequor, quae etiam ſine illa geminatione praepoſitionem *re* produci poſſe cenſeat. Vid. Forcell. ſub voce *re*. In apogr. vitia *ille — omnia certe*. Zwic. 1. cum Guarn. *omnia*, et 2. ſed correctum in *omina*. Goth. *ille*. W.

11. *illi R.*] *ille*, ſc. puer, Corvin. cum libris Stat. uno Paſſerat. et uno Falkenb.

13. *redi-*

13. *reditus*] un. Laud. *reditum*; et ſic Ald. ſec. cum ſua ſecta. Sed poëtam decebat alterum. *nusquam* plerique libb. etiam Corvin. et edd. Pocchi var. lect. cum aliis: *tamen haud d. fruſtra eſt.* H. Voſſius revocavit *reditus. Tamen haud deterrita fruſtra eſt, Quum*; quibus verbis ſi ſenſum ineſſe velis, ſupplebis ad *deterrita*, *ne me mitteret.* Nam a qua re *deterrita* ſit Delia, nec Voſſius docet. Illo vero ſupplemento duro oppoſitio *Cuncta — tamen* prorſus perit. Particulae *numquam* ſua conſtat notio, ut ſit h. l.: quamvis omen certiſſimum fauſti reditus nuntiatum eſſet. Handius ad Diatr. Gron. T. I. p. 275. propter *deterrita* Gronovii interpretationem veram putat, ſed praeter loca, quae ad uſum verbi *deterrere* illuſtrandum attuli, adeat etiam Huſchkium, qui et interpretationem Heynii exemplis defendit et vulgatam veram habet. — Zwic. 1. *nusquam.* Hamb. *quicquam* a m. ſecunda. — Goth. *deterrima nusquam* (a. m.). W.

14. *Quin fleret*] Ita recte legitur inde ab Aldina pr. In antiquioribus et in codd. male *Quum, Cum, Quom.* Etiam Corvin. *Cum.* Mox Reg. *deſpiceret.* At *reſpicere* eſt ἐντροπαλίζεσθαι Homericum. H. Hanc vocem Homericam (Il. VI, 496.) nihil ad hunc locum facere, cum Tibullus nondum digreſſus ſit, notavit bene Goerenzius, praeferens *reſpueret*, quod in Zwic. 1. At *reſpicere* aliquid eſt de eo cogitare, animum ad id advertere, h. l. adiecta notione anxietatis. De vocabulo *viae* vid. Not. ad I, 1, 26. — Apogr. nonnulla *deſpiceret.* Pro *quin*, quod in ſex apogr., dant Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. Guarn. *cum.* W.

15. *dediſſet* pro var. lect. Guelf. 3. ſcil. Delia. H. Utraque lectio bonum praebet ſenſum. *Mandare* enim et *mandata dare* ſunt formae dicendi elegantes et legitimae fere de abeuntibus aut morientibus (Ovid. Triſt. III, 3, 43.), cum dicunt, quid poſt diſceſſum aut mortem fieri velint; vel de remanentibus, quum diſcedentibus, quid fieri velint, praecipiunt. Hoc ſenſu Sappho Phaoni ſcribit apud Ovid. Heroid. XV, 105.

Non mandata dedi; neque enim mandata dediſſem
Ulla, niſi ut nolles immemor eſſe mei.

Ita *dediſſet* etiam apud Tibullum accipiendum eſſet; ſed vulgata vel propter auctoritatem codicum mutari non debet. Vindob. *ſolabor.* W.

17. *Aut ego ſum cauſſatus, aves, aut omina dira, Saturni aut ſacram me tenuiſſe diem*] Iungenda ſunt: ſum cauſ-

caussatus, aut aves me tenuisse, aut omina, aut sabbata. In omnibus libris et editt. ante Scalig. est: *Aut ego sum caussatus, aves dant omina dira:* hic primus *dant* in *aut* mutavit ex ingenio, ut videtur; neque sane illud, sequente infinito modo, locum habet. Sed idem non recte de coniectura reposuerat: *omina dira Saturni sacra me t. die.* Scilicet in edd. et in magna librorum parte *aut* non legitur. Exsulat etiam e nostro Reg. Guelf. 1. 2. 3. et Ed. Rom. et Corvin., in quo est *dant.* Legi tamen in vett. libris *aut* testatus est Statius: adde duo alios cum edit., quam principem appellat Broukh. Primum *aut* receptum video a Mureto, inde in Plantin. Tum in vett. libb. Statii erat *timuisse.* (Vide de hac permutatione solemni Burm. ad Lucan. Pharf. VIII, 463. W.) Ceterum *caussari* ita, ut sit, caussam praetexere, culpam in aliquem conferre, dixit Propert. IV, 4, 23.

Saepe illa immerita caussata est omina Lunae.

Iungunt vulgo idem verbum cum casu et cum infinitivo: ut saepe, v. Bentl. ad Horat. I. Od. 1. *caussatus aut aves aut tenuisse.* (Bentleius longe alia docuit, subiectum modo *substantivum* modo *infinitivum* esse posse, ut loca, Horat. Od. IV, 1, 29 — 31. Iuven. XI, 199. testantur; sed h. l. de rebus, quae a verbo pendent, sermo est. Commodum est exemplum apud Virg. Aen. IV, 469.

Eumenidum veluti videt agmina Pentheus,
Et solem geminum, et duplicis se ostendere Thebas.

Add. Horat. Od. II, 16, 37 — 40. Non melius Bentleii observatione in Notis ad I, 8, 57. usus est Heynius. Distinctionem meam et numeri ratio adiuvat. cf. Virg. Ge. I, 136. W.) Melius distingues, quod fecimus, ut *aves, omina,* referantur ad *tenuisse.* Sic σχηπτεσθαι quoque. In Guelf. 2. apposita est lectio *aves dare numina diras* ex interpolatione. *Saturni diem* ominosum habuisse Romanos, quod Iudaei religioni videbant esse, die sabbati iter facere, aut solita negotia peragere, in nota monuimus. Scaliger hinc ab Severo in Aetna 242. *Saturnum tenuem* dici volebat, sed reliqua ibi docent, eum ad horoscopum referendum esse. H. Lectio *aut omina* firmatur etiam auctoritate Vind Bern. Hamb. Apogr. alia *dant* et *omnia* cum Guarn Goth. et Zwic. 1. *dant.* 2. *dont omnia,* sed corr. et[illegible] al. ma. — Versu 18. cum decem apographa omitterent *aut* (Hamb. Goth.) cum Zwic. 2., displiceretque compositio *Saturni aut,* ut auribus molesta, Vossius dedit *Saturnive.* At primum *aut* apud

apud optimos poetas poſtponitur, Virg. Aen. IV, 187. 317. 619. Aen. I, 369. Ge. I, 274. Propert. III, 21, 27. Ovid. Heroid. XIX, 12. Horat. Od. II, 12, 24. Adde Tibull. II, 5, 112. Similiter *vel* poſtpoſitum videas apud Virg. Ge. II, 321. *Prima vel.* III, 204. Tibull. II, 4, 9.; et *ſive* Tibull. IV, 1, 80. *fabula ſive;* et *ſed* II, 4, 3. IV, 1, 34. Horat. Epiſt. II, 1, 89. II, 2, 46. Deinde quomodo concurſus vocalium *i a, i au* iniucundus eſſe potuerit, non demonſtratur; et exempla contrarium probant. Virg. Aen. IV, 302. *ubi auditor,* Ecl. VI, 59. *viridi aut.* Horat. Sat. I, 6, 9. *Tulli atque.* Virgilius denique Aen. IV, 619. *regno aut* ſimiliter et poſtpoſuit *aut* et ſyllabas coalescere facit. Itaque *aut,* quod in Zwic. 1., retinendum contra lectionem ſuſpectam *ve.* Tum autem *omina* ſignificatione peculiari uſurpatum explicabis ex Cicerone de Div. lib. I, 45. §. 102. *Neque ſolum deorum voces Pythagorei obſervarunt, ſed etiam hominum, quae vocant* omina. Quo ſenſu Graeci dixerunt φήμη. vid. Weſſel. ad Diod. XVI, c. 92. p. 152. et Wyttenb. ad Iulian. p. 153. Veram igitur vulgatam puto lectionem. Si qui fortaſſe auctoritate codicum, qui maximam partem *aut* omittunt, movebuntur, iis aliam oſtendam rationem hac diſtinctione:

Aut ego ſum cauſatus aves, aut, omina dira,
Saturni ſacram me tenuiſſe diem.

ita ut *omina dira* ſint appoſitio verborum *ſacram diem,* quae apud pedeſtres etiam ſcriptores praecedit. Tibull. II, 3, 43.

urbique tumultus
Portatur validis mille columna iugis.

Add. II, 5, 71. Compara inprimis Virgil. Aen. III, 537.

Quatuor hic, primum omen, *equos in gramine vidi*
Tondentes campum.

Omen eſt quodvis augurium triſte ſive laetum, et *omina dira* pro omen dirum dici poteſt, ut ſtatim *ſigna* pro ſignum. cf. II, 1, 23. — Voſſius *timuiſſe* contra auctoritatem librorum coll. II, 6, 50. praetulit. Inde Huſchkii obſervatio: libri Statiani *timuiſſe;* quod qui praeferunt, vereor ne Tibullum faciant Iudaeum. Iudaei enim ex religionis ſuae ritu et ſermone proprie dicuntur, etiam a Romanis ſcriptoribus, *metuere, timere ſabbata,* pro *religioſe obſervare, colere.* Iuven. XIV, 96. Perſ. V, 184. Verum qui Iudaeorum ſuperſtitione contacti iter facere die ſabbati dubitabant Romani, ut Tibullus, eos Saturni dies rectius dicitur *tenere,* vel, quod Ovi-

Ovidius Rem. Am. 219. ſcribit, *morari*. De *ſermone* erunt qui dubitent. Addere iuvat, verbum *tenere* eo, quo dixit Albius, ſignificatu legitimum eſſe apud Latinos Liv. 32, 9. *Conſulem — properantem in provinciam prodigia nunciata atque eorum procuratio Romae tenuerunt*, ubi Gronovius et Drakenb. exempla congeſſerunt. Handius ad Gronov. Diatr. T. I. p. 275. notavit: Verſu 18. Alexander Syncliticus, Cretenſis, cuius notae calamo ſcriptae apud me ſunt, e codd. puto, emendat *aut ſacrum me timuiſſe diem*. cf. Achill. Stat. ad l. l. — 19. Voſſius *quotiens* ex apogr. pluribus (Hamb.) recepit; unum praebet *totiens*. 20. Voſſius *in* ſuperfluum eſſe notat, ex *m* praecedente ortum. Quae obſervatio falſa. Nam *offenſus pes* abſolute dicitur, non adiecta re, in quam quis offendit, ut Ovid. Met. X, 452. *Ter pedis offenſi ſigno eſt revocata.* — *in porta* locum ſignificat, ubi id factum eſt. cf. Ovid. ex Pont. IV, 14, 22. W.

21. *neu quis* Guelf. 2. *neuquis* Reg. H. Multa apogr. (Hamb.) cum Guarn. *neu quis*, unde Voſſius, offenſus etiam ſono ſyllabarum *quis dis*, *nemo* coagmentatum recepit. Eadem de cauſa I, 4, 6. mutavit *Sicca Canis* in *ſaeva Canis* et loca I, 6, 39. I, 2, 17. — Tantum vero ille aurium indicio tribuit, ut in poſterum etiam corrupturus ſit Virg. Ge. IV, 107. *Non illis quisquam cunctantibus*, et IV, 226. *viva volare*, Ecl. VI, 73. *Ne quis ſit lucus*, Perſ. II, 29. *mercede deorum*, vel adeo e Latinitate ſublaturus ſit formas *dederat, bibiſti*, alias. Vitiis autem librariorum, quorum cauſas non perſpicis, cave utaris ad ſollicitandas bonas integrasque lectiones. Contra Voſſium etiam Huſchkius disputat. Voſſ. 5. *peribente*. Ald. 1. *discedat*. W.

22. *aut ſciat egreſſum ſe, prohibente deo*] Unus Palat. *aut faciat egreſſum*. In Anglicanis deerat: *aut* An fuit: *Sentiet egreſſum ſe prohibente deo* h. magno ſuo malo iter, invito deo, faciet? *Aut ſciet* malit Doring. leniore ope. H. Si mecum ſuppleveris, *aut, ubi egreſſus fuerit, ſciat*, hoc interpretans, ſciet, ut equidem puto, ſuo malo edoctus — vid. quae de coniunctivi notione apud Tibullum disputata ſunt in Obſſ. ad I, 9, 63. — nihil vitii ſubeſſe ſtatues. Add. Perſ. III, 73. *diſce, neque invideas* h. e. diſce, neque, ubi didiceris, invidebis. — *Scire* pro cognoſcere Virg. Aen. I, 692. *Ne qua ſcire dolos — poſſit*. Graeci uſurpant ἴσϑι, *cognoſce*, Soph. Elect. 40. Unde hoc loco idem notat, quod *ſentire* I, 2, 41. W.

23. *Isis mihi*] Ita Scaliger refinxit ex vetere scriptura apud Statium et al. Sic Corvin. quoque. Antea ubique editum *tibi*, Guelf. 1. 3. 4., sic Lipf.; et Rom. *sis tibi*. Quod non video, cur displicere debuerit. Nam et ipsa Delia, se sua religione nil profecisse, videbat. (Zwic. 1. 2. *tibi*, Goth. *usis tibi*, Voff. 1. *hysis tibi*. Maxima pars apogr. *mihi* (Hamb.). W.) Ceterum interpretes, Turnebum sequuti, propterea Deliam in Isidis casto fuisse autumant, ut deae, in cuius fide ac tutela navigantes essent, ut ex noto Luciani dialogo probant, amatorem suum, mari iter facturum, commendaret. Sed nusquam reperimus, Isidem ista aetate Romae eo nomine cultam fuisse; tantum in curandis morbis potens habebatur. Nihil etiam h. l. de periculo maritimo, in quo dea opem suam desiderari passa sit, sed de morbo agitur, quo conflictatur poëta; et v. 27 eo nomine laudat deam, quod *mederi* possit, non quod navigantes servare. Neque aliter accipiebat Ovidius, qui in epicedio Tibulli v. 33. hunc locum expressit:

Quid vos sacra iuvant? quid nunc Aegyptia prosunt
Sistra? quid in vacuo secubuisse toro?

nimirum cum vester amator nihilominus ex morbo perierit. Haud dubie Tibullus ea tempora respicit, cum Romae esset, et Deliam frequenter pro sua utriusque salute Isidi sacra facere videret; itaque addit *toties*. Pro *aera* quidam *sistra*, quod eius interpretamentum, quanquam et Ovidius hoc expressit l. l. H. Mur. dedit *sistra*; Ald. 1. vitiose *aere*. — *aera repulsa* sunt sistra concussa. Manu enim *quati* solebant illa, non percuti. Est vero insolens compositio *pulsa aera*, nec tamen non congruens significatui verbi *pellere*; cui adiuncta praepositio *re* iteratas et crebras iactationes sistri indicat. Apparet igitur, locum I, 8, 22. *aera repulsa* cum hoc comparari non posse; simulque, feminas quoque sistra iactasse, quod non satis certum fuit *Bossio*, qui de sistro in Thesaur. Ant. R. ed. Sallengr. T. 2. p. 1382. disseruit. W.

25. *Quidve, pie dum sacra colis, pureque lavari Te (memini) et puro secubuisse toro?*] *Memini*, ut iam Statius voluit, cum Vulpio ἐν παρενθέσει posui; nam repetendum ἀπὸ κοινοῦ *prodest*. (Simili repetitione opus est post *quidve* apud Horat. Ep. II, 2, 177. *Quid vici prosunt aut horrea? quidve Calabris Saltibus adiecti Lucani?* Similiter apud Albinovanum Conf. ad Liv. 43. ad *quidque* ex verbo *prosunt* 41. assumendum est *prodest*. W.) Ea omissa, iungendum

dum esset: *Quidve memini?* quod minus commode fieret. In vulgg. edd. distinguebatur vitiose: *Quidve pie dum sacra colis? pureque lavari Te memini et p.* Ceterum, quoquo te vertas, *memini* semper importunum, certe otiosum est. Coniiciebam aliquando: *pureque lavari Te membra, et puro secubuisse toro.* Certe *purum torum* dixit, quem Ovidius *vacuum* dicere fere solet, ut Am. III, 9, 34. cf. III. Am. 10, 2. Deinde pro *colis* Reg. *facis*, pro *secubuisse succubuisse* haud insolito errore. Negligentius omnino elaboratum distichon, etiam interiectis illis: *pie dum sacra colis.* Poterat tamen exarari: *Quidve pie tibi sacra coli? pureque lavari Te* etc. Nulla varietas notata est praeter Exc. Lips. *deum dum s.*; ferrem, si esset: *deae dum.* scil. Isidis. H. Locum varie tentarunt viri docti: Slothouwer in Act. Societ. Trai. T. 3. p. 146. pro *memini*, ut importune posito, *mane* refingens; mane enim homines religiosos lavari solitos, cf. Horat. Sat. II, 3, 281—91.; Doeringius particulam *et* ante *memini* transponendo, sed pronomine *te* retento; quo deleto rationem Doeringianam amplexus est Huschkius; nam, se iudice, mendum aliquod in his versibus certe latere. Iacobsius denique, ut Heynius in margine notavit, *Saepe viri* pro *Te memini* coniecit. Quibus et meam qualemcunque sententiam addere iuvat. *Castus Isidis* duobus, *lavatione* et *secubitu*, describitur, quae voculis *que—et* iuste copulantur, vid. Not. ad El. I, 1, 35. *Utrumque* igitur, casti deae recordans, *meminisset* necesse erat, et quidem, cum amata secubanto abstinendum fuisset, *tristi mente*: quam notionem natura rei, cuius meminit amans, suppeditat. Nostrates illam fere eiusmodi interpositis addere videbis. Atque sententia interposita, ad duo membra, per coniunctiones *que—et* vel *et—et* vel *nec—nec* coniuncta, pertinens, aut priori aut posteriori interposita vel addita est, et sensus totius docet, ad utrumque membrum interposita pertinere. Manifestum exemplum Horatii Od. II, 17, 6—8.

quid moror altera,
Nec carus aeque nec, superstes,
Integer?

h. e. si superstes ero, nec carus nec integer. Vides *superstes* posteriori interpositum, ut *precor* Od. I, 31, 17.

Frui paratis et valido mihi,
Latoë, dones et, precor, *integra*
Cum mente.

 Infra

Infra I, 6, 71. 72.

Et, si quid peccasse puter, ducarque capillis
Immerito, *pronas proripiarque vias.*

ubi *immerito* priori adiectum ad utramque pertinet poenam. Adde e Graecis Callim. in Dian. 16. 17. In quibus tamen exemplis alia verborum vel membrorum positura pedester certe scriptor cohaerentiam singulorum declarabit; at in hac sententia nulla membrorum positura aut distinctio excogitari potest, qua interpositum *memini* ad utrumque trahendum esse ostendatur. Mendosum igitur esse locum Tibulli nego, codicum quoque auctoritate firmatum. Et Goerenz. interpretatur: cum dolore recordor, conferens Ovid. Trist. I, 5, 3., ubi *memini* in parenthesi positum notat: gratus memini, et scripturam vulgarem non sollicitandam esse indicat. Vossianus dat *pure levari,* alius *puro levari;* Voss. tertius omittit versum 25. Zwic. 1. *pure quoque;* Goth. (a. m.) *pitreque.* Hamb. *succubuisse.* De infinitivis *lavari* et *secubuisse* vid. Obss. ad I, 8, 11. W.

27. *Nunc dea, nunc succurre mihi: nam posse m.*] Ed. Bas. *Nunc — mihi iam. posse m.* pro *mederi* Reg. *videri.* H. Hamb. *precor* pro *mihi. Docet — posse* pro te posse, ut Virg. Aen. IV, 305. *Sperasti — posse.* Accusativum pronominis omitti posse multis exemplis probavit Huschkius. Ad exempla compositionis *mult. tab.* adde Iuv. IV, 47. *multus delator.* Pers. III, 73. *multa fidelia.* W.

29. *Ut mea votivas persolvens Delia voces A.*] *persolvat* Corvin. et sic multi libb.; *Et mea — persolvet* Guelf. 2. a pr. m. Hamb. *Ut — persolvet. — Et* pro *ut* liber Sfortiae cum apogr. nonnull. Tum *votivas voces:* haec constans est librorum lectio; et videntur *voces votivae* dictae, ut *preces votivae,* pro voto ipso, quod bene persolvi dicitur; nam *voces* de hymnis cum Statio accipere nolim. Scaliger tamen e coniectura, primo adspectu probabili, reposuit *noctes.* Haec duo vocabula saepe permutantur. v. Heins. ad Ovid. VI. Fast. 140. II. Art. 308. ubi vulgatam praefero, Burm. ad Epist. III, 116. et Broukh. ad Propert. III, 5, 20. Ita in Propert. IV, 8, 60. libenter legerim:

Omnis et insana semita voce sonat.

Enimvero *noctes* inter vota esse docendum erat; tum vero istas noctes non sedendo ante fores exegisset. Vulpius, neutra lectione contentus, ex ingenio *poenas* reposuerat, quod factum nollem. Pro *ut* Reg. cum aliis *et*, frequenti errore,

errore, qui etiam in Propert. I, 2, 10. commiſſus videtur. Certe eo loco melius leges:

Ut veniant hederae ſponte ſua melius.

Cum v. 30. convenit Ovid. Am. II, 13, 17. ad Iſidem de Corinna:

Saepe tibi ſedit certis operata diebus,
Qua cingit lauros Gallica turba tuas. H.

Statio *votivas voces* interpretanti: vota ſuſcepta, id eſt, hymnos, quos Tibullus v. 31. vocat *laudes*, verbum autem *debere* ad votum pertinere, aſſenſus eſt H. Voſſius. Idque Latinitas deſiderat. Nam perſolvimus rem, quam vovimus, non verba, quibus votum nuncupavimus. *Votivum* autem id appellatur, quod ex voto diis debemus. Praeter *tura votiva, iuvenca votiva* compara Ovid. Art. I, 205. *votivaque carmina reddam,* pro quo Statius Silv. III, 2, 131. *votiva plectra* dixit. Alienum autem conferre *preces votivae* h. e. preces, quibus aliquid cum voto poſcimus, vel *verba votiva.* — Oudendorpius tamen ad Apul. Metam. XI. p. 768. Heynium ſequitur notans: „*voces votivae* ſunt vota, ut *voces precantes* apud poetas ſunt *preces.*" — Coniecturam Scaligeri *noctes* dant libri Voſſ. tres 1. 2. 4. — Goth. *votiva* et *foras.* Voſſ. 3. *voce.* W.

32. *dicere — debeat*] minus elaborate dictum videri poteſt pro *dicat.* Sed adiuncta eſt notio, quod ex voto illud ſit; *ex voto* autem quae fiunt, ſunt diis *debita.* Vindob. *infelix — deſinat*, ſed margo *inſignis — debeat.* Bern. *deſinat.*

33. *At mihi*] Vaticanus Stat. *Ac* et in marg. *Fac*, inanis argutiola. Pro *patrios* Ed. Romana *primos.* Voſſ. unus *ac*, alter *aut.*

34 *menſtrua tura*] Duo ap. Broukh. cum Corvin., id quod iam Muretus in aliis eſſe dixit, habent *maſcula*, minus bene hoc loco, quo ad ſignificationem religionis epitheton valet, quod ſingulis menſibus Laribus facta facit poeta, more religioſorum hominum, qui ſingulis menſibus, et quidem ſub novilunium, Laribus litabant, ut ex Horatio conſtat III. Carm. 23, 1. *Coelo ſupinas ſi tuleris manus* etc. H. — 36. Zwic. 1. *Tellus et in*, credo, ut metro conſuleretur. — Voſſ. 1. 2. 5. *ſit* pro *eſt*; unde H. Voſſio facultas data eſt proferendi coniecturam a Latinitate abhorrentem *it*, quaſi *tellus ire* vel *in longas vias ire* poſſet.

Quam

Quam ſtulte in codicibus modi verborum vitiati eſſent, apographa illum ſua ſatis docere poterant. Ceterum Virgilius Aen. I, 472. pariter verbis *prius quam* hexametrum terminavit, ubi niſi cod. Mediceus ſeiuncta illa daret, *priusquam* h. l. ſcripſiſſem. W.

37. *pinus contemſerat undas*] Guelf. 2. vel *conſcenderat,* Regius *contexerat,* ut et alii ap. Broukh. cum Guarn. Sed *tegere* non placet de una navi. Nam claſſes tegunt mare, non unum navigium. Vellem utique, ut alia lectio ad manum eſſet; nam vulgata pro Tibulli ſimplicitate mihi nimis gravis et magnifica videtur; quanquam non magis tenuia illa Ovidii Met. I, 134.

Fluctibus ignotis inſultavere carinae. H.

Lectionem *contemſerat* firmant apogr. Voſſ., niſi quod Goth. praebet *Entemperat,* in marg. *contemnerat,* Zwic. 1. 2. et codex Datianus Santenii — vid. Huſchk. — cui illa nihil nimis grave aut magnificum pro Tibulli ſimplicitate habere videtur; nec mihi. Nam *contemnere undas* eſt non timere undas, quod declaratur per verba *ventis praebere ſinum.* Ita vides lectionem *praebueratque* unice veram eſſe. Nam ubi ſententia aliqua ſubiecta altera illuſtratur, coniunctione *et, que* opus eſt. Mire H. Voſſius in lectione, ex Hamb. recepta, *praebueratve,* argutatur, quaſi *ve* notaret *atque adeo.* Ceterum dicendi rationem *pinus conſcendit undas* Latinam eſſe docet vel locus Statii Thebaid. III, 57. *pelago iam deſcendente carina.* W.

40. *preſſerat externa navita merce ratem*] oneraverat, adeoque advexerat. Hoc ſenſu accipio Virgilii Ge. I, 303. *preſſas carinas,* ubi, ut Burmanni dubitationi occurreretur, legi poſſet: *prenſae* h. quae ex procelloſi maris periculo ſalvae evaſere; ſed nil neceſſe. H. Verba motus e praepoſitione *re* compoſita crebro cum ablativo iunguntur. Virg. Ge. IV, 88. *ubi ductores acie revocaveris ambo;* quam ſtructuram Tacit. Agr. c. 18. *inſulam, cuius poſſeſſione revocatum Paullinum rebellione totius Britanniae ſupra memoravi* imitatus eſt. Ge. I, 442. *medioque refugerit orbe.* Ge. II, 520. *glande ſues laeti redeunt.* Aen. II, 115. *adytis haec triſtia dicta reportat.* Ovid. Heroid. XV, 53. *At vos erronem tellure remittite noſtrum.* Ad hanc conſtructionem Albius compoſuit *repetere compendia terris.* — v. 41. Vindob. *validi ſubeunt — tauri.* — 45. pro *ipſae* marg. Voſſ. 4. *dulcia.* W.

47. *Non*

47. *Non acies, non ira fuit, non bella*] Pro corruptis haec post Heinsium, qui, *Non acies ferrive*, legit, habet Broukh. et corrigit, quod probatum etiam Vulpio: *Non animi, non ira fuit.* quae duo verba sane iungi solent. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 166.; sed quomodo ex *animi* potuerit fieri *acies*, non video. Proclivior fuisset error, si librarius habuisset in suo: *Non rabies, non ira fuit;* quod etiam in mentem venisse video viro docto in Obss. Misc. Vol. II. p. 240. Alius eod. loco: *Non acris tunc ira fuit.* Sed hi viri dignam Horatio aliquo vel Virgilio curam et diligentiam in dilectu verborum et ordine a Tibullo exigunt, qui in hac parte non ita morosus fuit. In hac saltem elegia *acies* aut pro pugna, aut pro ferro, quod acuerunt homines, dictum accipi debet; hoc malim. Etiam Iortin (*Tracts Vol. II.* p. 449.), loco frustra tentato, in hoc acquiescit. Paullo post *ensem* Reg. et Mur.; sed Ed. Rom. et Lipf. *enses* cum aliis. H. Idem apograph. nonnulla (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. Corv. et Ald. 1. 2. praebent. — H. Vossius *aciem* interpretatur instrumenta secandi et feriendi; cui interpretationi vel commemoratio *ensis* obstat. Huschkius sibi visus est locum contra coniecturas satis munivisse versu Empedoclis, qui hanc terram, ubi animis exsilium subeundum esset, ut sedem molestam et gravem ita describeret: Ἔνθα φόνος τε κότος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν. Vid. libellum Sturzii de Emped. p. 452. Sed praeterquam quod, propter verba ἄλλων ἔθνεα κηρῶν (*vitiorum*), φθόνος pro φόνος, ut Synesius habet, legendum ibi esse videtur, indoles sententiae Empedocleae ad Tibullum illustrandum nil prodest. Agitur enim hic de singulari et non iusto ordine rerum. Atqui nec pedestres scriptores in enumerationibus ordinem iustum sollicite servarunt. Vid. Lipsium ad Annal. Tacit. I. c. 10. p. 33., Wolfium ad Suet. Caes. c. 44. p. 61., Heyniumque ad Virg. Ecl. VI, 41. 42. Add. Virg. Aen. X, 36 sqq. — Apud Tacitum Histor. I, 50. *Pharsaliam, Philippos, et Perusiam ac Mutinam, nota publicarum cladium nomina, loquebantur* ordinem chronologicum de industria cum exquisitiore mutatum esse animadvertes. — *acies* est exercitus ad proelium paratus; *ira* autem rabies, furor, quo concitati milites pugnant; quae significatio verbi frequens apud Virgilium. W.

48. *immiti — arte*] nil habet, quod offendat. Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 191. coni. *aere.*

49. *nunc vulnera*] *nunc* Broukh. e libris Statii. Vulgo *et*, ut etiam nostri. H. *Nunc vuln.* quatuor apogr. cum Zwic.

Zwic. 1. 2.; idque Tibullianum esse ostendunt loca II, 3, 38. I, 10. 3. — Goth. Hamb. Corv. *et vul.* W.

50. *nunc leti mille repente viae*] Hanc vulgatam lectionem reduxit iam Vulpius. Broukhusius ex uno Vatic. dederat *multa reperta via;* quod pro var. lect. habet Guelf. 3. Simplicitate sua se probare haec lectio poterat, modo ne e correctione venisse videretur. *Repente* in libris scriptum *repēte:* hinc in aliis *reperte* legi coepit et contaminatius *referte,* in aliis *repertae:* quod cum metro quis repugnare videret, ita effinxit, ut in illo libro est. Apud Rutilium etiam I, 434. tale quid videtur evenisse:

Sic dubitanda solet gracili vanescere cornu
Defessisque oculis luna reperta latet.

Commodius enim legatur: *repente latet,* nempe cum prorsus evanuit. Defendi tamen potest vulgata. Etiam *via reperta* ap. eundem legitur lib. I, 364.

Ferro vivendi prima reperta via est.

Mille vero et *multa* permutantur inf. II, 3, 44. *Repente* existunt istae viae, seu modi mortis, quas Propertius et Ovidius IV. ex P. 7, 12. *caussas* dixere, (cf. Gronov. Obss. II, 9.) quia improvisae et inexpectatae, ut Vulpius illas explicat. Neque *nunc* morari debet, est enim pro *tunc* positum, ut rem tanquam praesentem exhibeat. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 321. (Haec Burmanni observatio, de qua alibi diligentius quaerendum, vereor, ut huic loco conveniat. Agitur enim his versibus de saeculo Tibulli; cui praeterita tempora opponuntur 35. *Quam bene Saturno vivebant rege* ita: *Tunc* beati erant homines, cum Saturnus imperium tenebat, *nunc, Iove imperante,* et reliqua, prorsus ut I, 10, 7 — 13. — Burmannus ipse *nunc* pro *tunc* male Virgilio Aen. IV, 408. obtrudit. W.) Infra I, 10, 4. ita eloquitur:

Tunc brevior dirae mortis aperta via est.

Utrumque belle imitatus Fracastorius in Epicedio Ant. Turriani, carmine plane Catulliano v. 126.

Et via non uni plurima aperta neci.

Pro *leti* Broukh. ex uno *leto* reposuerat. *Nunc maris et leti* alius liber apud eund. H. Idem Vindob. praebet. Hamb. *mille reperte viae.* Goth. *mille reperta via.* Voss. 4. *multa reperta via.* Voss. 2. *leto mille reperta viae.* Voss. 5. *leto mille repertae viae,*. marg. *multa reperta via.* Zwic. 1. 2. dant

dant Heynii lectionem, sed in cod. 2. a recentiori manu superscriptum *multa reperta via.* H. Vossius Broukhusii lectionem reduxit, ut *letum multas vias invenisse* dicatur. Quid autem significent verba *letum multas vias reperit,* quisve ita dixerit, equidem ignoro. Nam *via,* ita metaphorice usurpatum, adiunctum necesse est habeat rem, ad quam *ferat* vel *pateat.* vid. exempla a Broukh. collecta. Neque *leto* tribui potest idem quod *morti.* Ipse rescripsi *leti multa reperta via,* non quo *multa via* magis poeticum esset quam *mille viae,* nec quod *repente* grammatice ita poni negarem, sed quia *repente* sententiae generali non aptum mihi videbatur. Nunc magis me offendit lectio *reperta* quam *repente.* Homines enim, qui mortem sibi arcessunt vel properant, *viam mortis reperire* quis dicat? Num illam quaerunt? Num parare student? Restitue *leto mille repente viae.* Tibullus *repente* sententiae adiecit, credo, recordans, quam inopinato in morbum ipse incidisset. Scriptura *mille viae leto sunt* exquisitiorem praebent iuncturam, quam *viae leti.* Grat. Cyneg. 465. *quae — leto propior via?* Similem usum dativi Virgilius Aen. II, 661. *patet isti ianua leto* praestat. Huschkius Heynii lectionem defendit. W.

51. *timidum non me*] Guelf. 3. habet *tumidum non me.* H. Pro *non* Zwic. 1. *ammo. timidum* erunt qui explicent: ut timeam; quae prolepsis, quamquam ingrata saepe, veteribus tamen scriptoribus eripi nequit. Virg. Ge. II, 353. *ubi* hiulca *siti findit canis aestifer arva.* cf. Schaefer. ad Theocrit. p. 215. Sed h. l. interpretari malim: cum, gravi conflictans morbo, saluti meae timeam, non conscientia periuriorum animum hoc metu vexat. Similiter explices Virg. Aen. XII, 761. *terretque trementes;* et ibid. 875. Iuturna: *Ne me terrete timentem, obscenae volucres.* timentem se appellat, utpote quae vitae fratris timeat. — Opinionem, morbos ab infestis numinibus immitti, illustrat locus Iuven. XIII, 229. Add. Hom. Od. V, 396. — Voss. 4. *parce, precor.* W.

54. *his scriptus*] Broukh. reposuit ex aliquot libris; in aliis, *his scriptis:* vulgo, etiam nostri, *inscriptis.* Nempe fuit primum *is scriptus.* Nisi contendas, *inscriptus* ab initio fuisse. Rutil. II, 10.

Qui notat inscriptus millia crebra lapis.

Quinctil. Inst. IV, 5, 22. *Non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inscriptis lapidibus spatia.* H. Apographa sex (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. *inscriptis.*

ptis. — Ask. et Goth. (ap. m.) dant *inſcriptus*, quod Muretus in antiquis quibusdam libris ſe cum lectione *oſſa mea* pro *oſſa meis* reperiſſe teſtatur; atque H. Voſſius, ſono verborum *lapis his ſcriptus* offenſus, recepit. De ſigmatismo ad I, 2, 54. monui; et, ut *his* abeſſe poſſe concedo, modo *notis* explices *carmine* — cf. Virgil. Aen. III, 287. *rem carmine ſigno: Aeneas haec de Danais victoribus arma* — ita Latinitas utique in lectione Broukhuſiana exquiſitior eſt. *Scribi* pro *inſcribi* eſt apud Livium XXII. c. 1. *Augebant metum prodigia ex pluribus ſimul locis nunciata* — *ſortes ſua ſponte attenuatas, unamque excidiſſe, ita ſcriptam: Mavors telum ſuum concutit.* Ovid. Heroid. XIV, 128. *Scriptaque ſint titulo noſtra ſepulcra brevi.* Ita ſollicitandum eſſe non puto locum Suetonii Caeſ. 85. *Poſtea* (plebs) *ſolidam columnam prope viginti pedum lapidis Numidici in foro ſtatuit, ſcripſitque · Parenti patriae,* ubi Wolfius *inſcripſitque* legendum eſſe cenſuit. Similiter Graecos γράφειν cum quarto caſu compoſuiſſe, teſtatur locus Euripid. Phoeniſſ. 583. Καὶ σκῦλα γράφεις Lotichius Eleg. I, 6, 84. *fac lapis inſcriptis indicet illa* (*oſſa*) *notis* Tibullum et lectionem *inſcriptis* — *notis* ſecutus eſſe videtur; ubi Burmannus p. 48., Tibulli memor, utramque ſcripturam h. l. *his ſcriptus* et *inſcriptis* bonam eſſe iudicans, poſteriorem tamen propter voces multas in *s* deſinentes praefert. Bachius nihil novi attulit p. 19. — Verbum *fac* in particulam *at* mutavit H. Voſſius, interpretans *at tamen, ſaltem;* ſed ita nec bona exſiſtit ſententia, neque illam ſignificationem particula *at* niſi poſt *ſi non, ſi minus* habuit. W.

55. *morte*] un. Statii *Marte,* recte damnatum a Broukh. *amore* in Voſſ. 5. *immitis* in Voſſ. 3.

57. *quod ſ.*] Guelf. 3. *qui.* H. Quam lectionem, a codice Goth. (ap. V.) firmatam et Paſſeratio praelatam, ut elegantiorem recepit H. Voſſius, ſimulque ex uno Voſſiano *ſim.* Utrum elegantius ſit rationem reddere ita, ut ſententia per relativum *qui* annectatur, an per coniunctionem *quod,* aliorum ſit iudicium; coniunctivus certe, cum ſenſus cogitate enuntiatus non ſit, neque Tibullus, mortem imminentem metuens, ſe in poſterum etiam amori deditum fore, cogitare potuerit, importunus eſt. — Voſſianus dat *facili.* W.

58. *campos ducet ad Elyſios*] Reg. et Ed. Rom. cum multis *ad.* Guelſ. 1. a pr. m. 2. a ſec. m. cum ſex apogr. (Hamb.)

(Hamb.) recte, ut ſolent poëtae ea, quae vulgari orationo praepoſitione *in* efferuntur, pronuntiare per praepoſitionem *ad*. Sic in hac ipſa re, et h. l. reſpiciens, Domitius Marſus:

Mors iuvenem campos miſit ad Elyſios. H.

Vulgo *in*, quod in Goth. et Zwic. 2. (in Zwic. 1. *in* et *ad* abeſt) exſtat, et retinuit Huſchkius, quod Homerus Od. δ, 563. ἐς Ἠλύσιον πεδίον dixerit. W. Eleganter vero noſtro Venus eſt ψυχαγωγός, cum reliquorum ſit Mercurius. v. Vulp. In Anal. Brunck. To. III. p. 304. eſt epitaphium, in quo Proſerpinae hoc idem tribuitur: Ἀλλὰ σὺ — τήνδ' ἄγ' ἐς εὐσεβέων χῶρον, ἔλοῖσα, χερός. H. Ut Tibullus v. 59. voce *vigere* ad aſſiduitatem delectationis notandam uſus eſt, ita Valerius Flaccus verbo *durare* I, 844. deſcribens Elyſium, *ubi ſol totumque per annum* Durat *aprica dies thiaſique chorique virorum Carminaque.* — v. 60. pro *tenui* in Voſſ. 1. lacuna comparet. — 62. Vindob. *odorantis*. W.

63. *Hic iuvenum ſeries teneris immixta puellis*] *Hic* Broukhuſius ex uno libro Colotiano, cui Corvin. accedit, recepit; in aliis *hac*, *ac* vel *ut*. (quod ultimum praelatum mallem.) Pro *immixta* fortaſſe elegantius dixiſſet *innexa*; nam de choreis agi docet voc. *iuvenum ſeries*, et *iuncti* invicem *alterno terram quatiunt pede*, ut Horat. I. Od. 4, 6. Ovid. VI. Faſt. 329.

— — — *pars brachia nectit*
Et viridem celeri ter pede pulſat humum.

Herel. Annot. crit. in Vellei. p. 19. coni. *immiſſa*. Venuſtius etiam extulit auctor epigrammatis in Erinnam, Anthol. III, p. 262. DXXIV.

— — οὔ σε — —
Φθίσθαι, ἔχειν δὲ χοροὺς ἄμμιγα Πιερίσιν. H.

Quod Heynius praefert, dant Zwic. 1. 2. et ſeptem apogr. (Hamb. et Goth.). — Ex quatuor apogr. H. Voſſius *ac*, quae lectio in Aldinis et Mureto etiam exſtat, recepit, quod deſcriptio 59. inchoata continuaretur. Quae ratio non vera. Nam in deſcriptione plurium rerum in uno loco obviarum *hic* repetitur. cf. Virg. Aen. VI, 24. 27. Mihi autem, cum, deſcriptione Elyſii 59 — 62. abſoluta, ad rem, cuius gratia illam inſtituit, ad luſus iuvenum et puellarum, in quo numero ipſe futurus ſit, memorandos accedat, *Hic* aeque neceſſarium eſſe videtur, quam apud Virgilium Aen. I. poſt deſcriptionem *portus* 170. *Huc* (Aeneas

neas ſubit) vel infra 81. *illic.* Facile librarii *hic* in *hac* corruperunt, idque in *ac* vel *at.* Senſus autem verborum 63—66 eſt: Hic in iuvenum et puellarum ludentium turba, ubi amans vita deceſſero, verſabor. — Ceterum cum de ſaltatione non agatur, ſed de *luſibus* iuvenum et puellarum, cf. Horat. Od. III, 15, 5. *Inter ludere virgines,* recte Santenius Bibl. Crit. p. 71. coniecturam *innexa* improbavit, et multo magis improbaturus fuit emendationem Fruterii *implexa* ab H. Voſſio receptam. Nam *iuvenes implexi puellis,* ſi uſum loquendi tenes, miram ſpeciem praebent. Non me magnopere movere repetitionem verbi *miſcet,* ad I, 9, 67. profeſſus ſum. Huſchkius uſum loquendi locis Horatii Od. IV, 11, 9. et Propertii II, 34, 57. firmare ſtuduit. W.

64. *aſſidue praelia miſcet Amor*] Doctus Britannus (eſt is Iortin *Tracts* To. II. p. 449.) in Obſſ. Miſcell. Vol. II. p 241. malebat *aſſiduus,* ſed et pro elegia durius nec neceſſe. Recte id a Batavis improbatum eod. loc. *amor* neſcio an melius ſit ipſe deus, ut ſcribendum ſit *miſcet Amor.* H. Hanc ſcripturam dedi, ut v. 65. *Mors.* Propert. II, 10, 50. *O Mors, cur mihi ſera venis?* Add. Tibull. I, 10, 33. W.

67. *iacet ſedes in nocte profunda*] Regius *in parte p.* Sic et alibi peccatum. v. Burman. ad Ovid. II. Art. 138. Vir doctus in Probab. Crit. p. 9. legi etiam volebat: *tacet ſedes.* Sed vide notam. H. Cod. Ask. *ac* — Voſſianus *hac* et *ſonent.* Goth. (a. m.) *ſodes* et *abitaque,* et omittit *quam.* Ceterum pronominibus frequentiſſime poſtponitur praepoſitio *circum.* Praeter locum I, 5, 51. cf. Horat. Od. II, 16, 33. *Te greges centum Siculaeque* circum *Mugiunt vaccae.* Apud Virgilium Aen. IV, 561.

Nec, quae te circum ſtent deinde pericula, cernis?

circumſtes ſcriberem cum Mediceo, et quod pedeſtres ſcriptores verbum *circumſtare* cum quarto iungunt caſu, ut Livius 25, 34, niſi metri ratio vetaret. W.

69. *impexa feros p. c. angues*] hoc elegantius quam in Culice 217.

— *Tiſiphone, ſerpentibus undique comta.*

Regius cum Corvin. *implexa,* quod iam viri docti coniecerant, et facile aliquis coniiciat ex Virg. Ge. IV, 482.

— *caeruleos implexae crinibus angues*
Eumenides.

Sed

Sed id altero multo foret deterius. v. Not. Tum in aliis locis permutantur haec duo verba. v. Heinf. ad Claud. R. Prol. II, 359. Alias etiam *innexa* aliam varietatem afferre folet. Sed *Tegumen leonis Terribili impexum faeta* dixit Virgil. quoque Aen. VII, 667. Porro pro *feros* Ed. Rom. *ferox*. Simile mendum apud Ovid. III. Met. 213. in nonnullis libris. H. Heynium fecutus eft H. Voffius, Hufchkiusque verfus 69. 70. defendens contra Mitfcherlichii iudicium Tent. crit. p. 10.: „In utroque difticho aptum orationis nexum defidero. Uterque pentameter vel omnino utrumque diftichon (69-72.) ab aliena manu effe videtur. Nam et maiorum verfuum oratio impexa atque horrida, et per fententiarum feriem iidem recte abeffe poffunt.“ Exemplis, quae in nota ad fententiarum *Tifiphone faevit et turba fugit* cohaerentiam declarandam attuli, adiiciatur locus Virgilii Aen. X, 39. 40. *Nunc etiam* (Iuno) *Manis movet, et — inmiffa — Alecto — bacchata* (eft) pro vulgari: immifit Alecto, quae bacchata eft. — Hamb. et Goth. (a. m.) *Thefiphone*. — Ceterum ellipfis adverbii *ubi* lenior eft apud Virgil. Ge. IV, 9. 10. *ftatio — quo neque fit ventis aditus — neque oves haedique petulci floribus infultent.* W.

71. *Tum niger in porta ferpentum Cerberus ore*] *in porta* bene poëta ponere non potuit, cum ftatim fequatur: *ante fores*. Nec tamen aliter libri meliores legunt, quos Scaliger fequutus eft; et decet fortaffe negligentia grata poëtam. Antea vulgatum erat: *in turba*. In uno Stat. *Hic niger*. Cum haec placere non poffent, Scaliger, probante Barthio ad Stat. Theb. IV, 486., legit: *Tum niger in porta ferpens: tum C.*, et intelligit Hydram ex Aen. VI, 287. ubi in Orci aditu occurrit cum ceteris monftris. (Melius *hydram*, quae intus in Tartaro fedem habet, memoraffet ex Aen. VI, 576. ubi Heynius p. 808. rem recte expofuit. W.) Sed male fic Cerberus ore (fuo) ftridit. Heinfius vero: *Tum niger interto ferpentum vel ferpentes C.* Iacobs Animadverf. p. 13. *in, uro — ore*. H. H. Voffius Scaligeri correctionem *Tum — ferpens, tum Cer.* recepit, Virgilii locum Aen. VI, 576. huc pertinere monens. Qua ratione ut repugnantia verborum *in porta — ante fores* tollitur, ita et repetitio particulae *tum — tum* — de cuius ufu in defcriptione vide etiam Virg. Ge. III, 357. — inanis eft, nec, quomodo Cerberus, ad Stygis ripam collocatus, *ante fores* Tartari excubare poffit, Voffius monftrat. Ut vero Cerberus, non *ore* fuo, fed ferpentibus in tribus *crinibus* vel capitibus fuis *ftridere* diceretur, de coniectura *ora* intulit.

At

At ſi quis *ſtridere ora* dicitur, neceſſe eſt, ut *ora* ipſa ſtridorem edant, non id, quo *ora* cincta ſunt. Compara quaeſo Virg. Ge. III, 421. *colla tumere,* III, 84. *tremit artus,* Horat. Sat. II, 7, 57. *tremis oſſa.* Add. Ge. IV, 99. Et ſi hac interpretatione uti vis, ut *os* pro ſerpentes in ore accipere velis, non opus eſt coniectura, ſed *ore* interpretaberis oribus, ut apud Horat. Od. III, 11, 18. *caput Cerberi* de tribus capitibus explicabis. *Os* pro toto capite poni docuit Forcellinius. — At compoſitio *ſerpentum ore ſtridet Cerberus* bona eſt. Nam cum ſerpentium proprium ſit *ſtridere* vel *ſibilare*, *Cerbero* et *Furiis* turba ſerpentium cinctis tribui poteſt *ſtridere* vel *ſibilare ſerpentibus,* ut Virgilius fecit Aen. VII, 447. *tot Erinnys ſibilat hydris*, cui conſtructioni comparari poteſt illa Lucani I, 431. *aere recurvo ſtridentes tubae.* Hinc factum eſt, ut *ſtridor Cerbereus* apud Silium VI, 177. ſtridorem notet, quem ſerpentes capitum Cerberi edunt, utque Iuno Tiſiphonae *ſtridorem* tribuat apud eundem Silium II, 537. *Stridoremque tnum — congere in Rutulos.* Pro *ſerpentibus ſtridet* Tibullus dixit *ore ſerpentum ſtridet;* neque hoc uſui loquendi repugnat. Nam *ore* pro oribus de pluribus frequens. Virg. Ge. III, 273. *illae Ore omnes verſae in Zephyrum ſtant.* et Ge. IV, 200. *ipſae e foliis natos et ſuavibus herbis ore legunt.* Huſchkius, qui textum Heynii retinuit, affert exemplum Typhoei, cui ſunt apud Heſiodum Theog. 824. ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφιος. et ibid. 834. ἄλλοτε δ' αὖ ῥοίζασκεν tribuitur. — Sed ad inanem repetitionem in verbis *in porta* — *ante fores* molliendam vel tollendam nihil vidi praeſidii. Ferrem ſaltem, modo verbum *excubat* epitheto ornaſſet poeta, ut duae res, *terribilis ſtridor* et *acres excubiae,* animo obverſarentur. Huſchkius tamen iudicat: „Cerberus *in porta* ſerpentum ore ſtridit, et *ante fores aeratas* excubat ad eum plane modum, quo idem apud Sophoclem (Oed. Col. 1568—73.) *in porta aerata* excubat, et *ex antro* ululat.“ Tibullique et Sophoclis ut ſimilitudinem ita ſanitatem ſatis demonſtraſſe ſibi videtur. Goerenzius corrigendo *a porta,* duce libro Zwic. 2. ubi a manu recentiori ſuperſcriptum *al. a,* difficultates omnes, quae viros doctos exercuerint, expediviſſe putat. — Bachius denique, qui *ſerpentum ore* iungendum eſſe bene intellexit et demonſtravit p. 20., *informi* pro *in porta* coniecit, quaſi *in porta* e gloſſemate, verbis *ante fores* adſcripto, ortum eſſet. — Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *in porta.* — *Tunc* male Zwic. 1. Goth. et Guarn. W.

72. *Stri-*

72. *Stridit et — excubat ante fores*] Ieiunus versus et hoc poeta vix dignus: *Stridit et excubat.* Debebat saltem esse: *Stridens excubat.* Totum distichon ab aliena manu venisse suspicor. *Stridit* recepit Broukh. ex emendatione Statii; vulgo *stridet.* H. Lectionem omnium librorum, et Zwic. 1. 2. Goth., *stridet* reduxi, quam cum aliorum, tum Ovidii Met. VI, 646. *Pars verubus stridet,* et Iuvenalis V, 160. *stridere moliri* auctoritas confirmat. Neque in formis *strideo* et *strido* distinguendis eandem metri rationem Latini secuti esse videntur, quam in diversis formis *possido* et *possideo.* In codic. Hamb. *stridit* et *stridet* a manu sec., Vossianus dat *strident.* — Goth. *foras.* W.

73. *Versantur*] Colbert. ap. Broukh. *vexantur.* Male; inf. El. 5, 70. *Versatur celeri Fors levis orbe rotae.* H. Pro *Ixionis* Vindob. *Hysiphonis,* Guarn. *Illic et iuveni tentare;* pro *ausi* Hamb. *auxi* (a. m.). — Voss. 5. *vexantur* mutatum in *versantur.* Ald. 1. 2. *versatur.* — Cum Tibullus in verbis *Delos, Tyros* aliisque terminationes Graecas secutus sit, cumque Heinsius ad Ovid. Met. IV, 456. *Tityos* fere apud poetas in optimis exemplaribus scribi notaverit, hanc scripturam recepi; idem Burmannus Anthol. Lat. T. I p. 109. Vossius et Huschkius fecerunt. — 76. Pro *atro* Goth. *acio.* W.

77. *et circum stagna*] Scal. in prima editione: *et circeat,* h. *circumit,* de qua voce v. ad Propert. IV, 9. 35. et ad Anth. Lat. T. 2. p. 213. Burmann. (et Scalig. p. 113.) sed ipse coniecturam et notam editione postrema 1600. eiecit, et merito. Severus Aetna v. 80.

> *Sollicitant magna te circum Tantale poena,*
> *Sollicitantque siti.*

ubi Scaliger *circum* etiam mutabat in *siccum,* vel *curvum.* Sed vult poeta, ei ex omni parte cupidinem incendi. H. Offensus erat Scaliger adverbio *circum,* ita posito ante accusativum. Sed et *post* ita usurpatur apud Suet. Aug. c. 42. Tac. Ann. I, 10. — Verba *circum* et *circa* crebro ita ad notionem in prioribus positam referuntur, ut pronomine addito relatio pateat. Ita *circum* h. l. pro circum eum, et I, 5. 11. pro circum te, atque *circa* 87. pro circa te. Add. Horat. Sat. II, 8, 7. et Virg. Aen. II, 767. — Hamb. *sed circum* (a. m.). — Ask *signa,* in marg. *stagna.* — Voss. 5. *poturo.* Vindob. et Colb. *potanti.* Voss. 3. *deserat.* W.

79. *Veneris quae numina laesit*] Reg. *munera* vulgari errore. v. Heins. ad Ovid. I. Met. 411. *numina* verum h. l.

est,

eſt, ut inf. I, 9, 6. *numina laedere veſtra.* (De periurio recte locum accepit Heynius ad I, 9, 6. et Excurſ. I. ad Aen. I. p. 139., quamquam deus etiam aliis malefactis laeditur. Conf. III, 6, 26. *Quid valeat laeſi, ſentiat, ira dei. Laedimus* enim *deum,* ſi officia mortalibus ab eo praeſcripta negligimus. Ita ap. Virg. Aen. IV, 27. *te violo, Pudor,* accipies. Apud Virg. Aen. II, 183. *numen laeſum* eſt ſignum deae impuris manibus contrectatum et contaminatum, cf. Virg. Aen. 167.; neque *laeſum* ad deam ipſam referendum. W.) — *quae* Broukh. e libris, ut etiam Reg. et Rom. Lipſ. Edd., quibus adde Corvin.; vulgo *quod.* Guelf. 3. *quia.* H. Goth. *lumina* (a. m.). Zwic. 2. *portet.* Hamb. *leteas* (a. m.). — Val. Fl. I, 674. *tua numina* de uno deo dixit. W.

82. *lentas — militias*] Heinſ. coniiciebat: *delitias* ſc. *amatorias.* At *militias* egregie dictas puta pro abſentia militandi cauſſa. Porro Vulpius pro *optavit* et *violavit* legendum exiſtimat *optarit* et *violarit,* quia de re nondum conſtiterit. At v. not. ad 81. H. Vulpii emendatio H. Voſſio vera viſa, quamquam per illam alienum ſenſum inferri, in promtu eſt. Nam *violarit* et *optarit* indicaret, Tibullum veritum eſſe, ne quis *in poſterum* puellae ſuae amore frueretur. Ea nimirum eſt futuri exacti vis, ut rem non factam notet. Tibull. I, 9, 56. *Et quum furtivo iuvenem laſſaverit uſu, Tecum interpoſita languida veſte cubet.* Et conſtat ſatis, *Illic ſit, quicunque — violarit,* componi ut: *Illic ſit, ſi quis — violarit.* Cf. I, 2, 41. 42. At perfectum *violavit* rem factam notat, et ad tempus referendum eſt praeteritum, quod poſt diſceſſum Tibulli ex urbe exactum erat. Quodſi Iuvenalis I, 158. dixit: *Qui dedit ergo tribus patruis aconita, vehatur Penſilibus plumis?* de re, puto, facta loquutus eſt, non de maleficio futuro cogitavit. Add. I, 9, 19. 20. — Diſcrimen notum optime illuſtratur duobus Virgilii locis. Is Aen. XI, 591. canit: *Quicunque ſacrum violarit volnere corpus — mihi — det ſanguine poenas.* Verba ſunt Dianae, Camilla cara nondum vulnerata. Eadem, *corpore* Camillae vulnere iam *violato,* haec profatur XI, 848. *Nam quicumque tuum violavit volnere corpus, Morte luet merita.* Quem locum peſſime ad Viger. p. 196. intellexit *Hoogeveen.* Neque verba: *At tu caſta, precor, maneas* cum verbis *violavit amorem* pugnant. *Violaſſe amores* alicuius is dici poteſt, qui fidem amatae labefactare tentavit. Noli enim putare, fidem Deliae tam parvi habitam eſſe Tibullo, ut crediderit, virum aliquem artibus illius

illius amore vere iam potitum esse vel potiturum. — 82. De effectu precum corruptoris cogitare nec lingua nec sensus patitur. Bern. et Ask. *est* pro *sit* —. Ask. *m ilitias.* W.

85. *positaque lucerna* vel *apposita lucerna* legitima est dicendi ratio. Ovid. Heroid. XIX, 151. *sternuit et lumen; posito nam scribimus illo.* Similis compositio *posito vino* pro apposito in mensa apud eundem Heroid. XIX, 14. Vide igitur apud Iuvenalem Sat. I, 89.

Neque enim loculis comitantibus itur
Ad casum tabulae, posita sed luditur arca.

quam vehementer erraverit Rupertius, scribens *ponere* esse *aufs Spiel setzen.* Non id dicere voluit Iuvenalis, *uno iactu de tota arca contendisse* Romanos, sed arcam ad lusum apportandam curasse, ut pecunia ad ludendum sufficeret; quam interpretationem vel verba contraria *non loculis comitantibus* monstrare poterant. W.

86. *pleno colo* aliquot libb. ex lapsu librarii, non antique dictum, ut recte censet Broukh. (assentitur Forcellinius. W.) *deducat* vel *deducas* Guelf. 2. *pleno* Hamb. *nec* Voss. 3. pro *haec.*

87. *Ac c.*] *At* alii ap. Broukh. H. Ita tria apogr. Vossii (Goth.). Voss. 7. *cura* pro *circa.* Vulpio obloquitur Huschkius, unam enim ancillulam Deliae fuisse cisse, eamque *unam* dici potuisse *circa* dominam esse. At, credo, fortunam Deliae omnes ignoramus; deinde si Seleucus apud Athenaeum VI. p. 267. C. ἀμφίπολον interpretatur τὴν περὶ τὴν δέσποιναν θεράπαιναν, inde non sequitur, Latinos dixisse de *una* ministra *esse circa dominam* pro praesto esse ad officia. De pluribus hoc dici constat. Et fac, exemplo aliquando probari hanc dicendi rationem posse, nihil id ad nostrum pertinet locum. Nam si metaphorice dicitur *puella circa aliquam esse*, num etiam adverbiale *circa* ita usurpari potest? Num Latini dicere potuerunt *neo circa dominum?* — Sed ut *puella* ita *virgo* ad modum collectivi positum apud Silium II, 84. *virgine densior ala est.* Ceterum hunc locum 83 — 88. ex Menandri Heautontimorumeno ductum esse, ex Terentio II, 3, 44 — 54. concludit Huschkius. W.

88. *opus*] Scaliger ex suo malebat *onus.* Sed illud h. l. est pensum.

89. *nec quisquam*] Broukh. ex aliquot libris *ne;* in aliis, etiam nostris, *nec quisquam.* H. Idque firmant Hamb. *Voss.* 1. 2.

1. 2. Goth. Explicatur adverbium *ſubito* per adiecta *nec quisquam nuntiet ante*, ut *impune* apud Virg. Aen. III, 628. *Haud* impune *quidem; nec talia paſſus Ulixes.* Add. Tib. I, 5, 67. *Heu! canimus fruſtra, nec verbis victa ſatiſcit Ianua.* Altera lectione *ne quisquam*, quam Broukh. et Vulp. habent, oratio mihi poſt *Tunc veniam ſubito* ingrato aſyndeto abrumpi videtur. — Pro *tunc* H. Voſſ. *tum* ex Ask. W.

90. *caelo miſſus* ex θεόπεμπτος. H. *Caelo miſſi* dicuntur non ii ſolum, qui ex improviſo adſunt, ſed etiam qui inſperatum gaudium vel auxilium afferunt. Vid. praeter Vulpium interp. ad Iuven. II, 40., D'Orvill. ad Charit. p. 133., et Forcell. ſub v. *caelum.* — 91. Guarn. *Nunc mihi.* W.

93. *Hoc precor; hunc illum*] *Hoc* Broukh. ex ſuo libro mutabat in *hunc*, quo alludebant alii, et ita iam Statius maluerat; *illum* vero in *utinam*, ſed ſine ulla auctoritate. Vulgatam defendebat Richterus in Specim. Obſſ. crit. Ienae 1713. edito, ex Aen. VII, 255. 272. H. Broukhuſii emendationem firmat Voſſianus 3. H. Voſſius de coniectura dedit *hoc precor, hoc! Illum.* Nam vulgatam lectionem ineptiſſimam eſſe, et in Thuan. exſtare *huc illum*, in Voſſiano *huc nobis illum*, in alio *hoc nobis*, omiſſo *illum.* Ita vero languere mihi videtur eadem ſententia *ter* poſita. Si veterum morem dicendi perſpectum habeo, ſolent illi ſententiam aliquam *ſemel* tantum repetere *in aſyndetis*, et repetitam plerumque augere vel ornare. Verbis *Hoc precor*, quae ad 85—92. pertinent hoc ſenſu: hoc habitu et ſtatu ex improviſo offendere Deliam, poterat adiicere: hunc diem fauſtum; quod quidem ornatius elocutus eſt. Ita Virg. Aen. IV, 621. *Haec precor; hanc vocem extremam cum ſanguine fundo.* Quamquam igitur per ſe Latinum eſt *Hoc precor, hoc* — cf. Ovid. Met. XI, 694. *Hoc erat, hoc* — vulgata tamen ſatis mihi placet. Nam pronomina *hic ille* ita iunguntur, ut *hic* id, quod paulo ante deſcriptum erat, deſignet, *ille* vero praeſtantiam notati. Virg. Aen. VII, 272. *Hunc illum* (Aenean) *poſcere fata reor.* Inde differt quod apud Terentium legitur Andr. I, 1, 99. *Haec illa'ſt miſericordia*, ubi iunges: illa miſericordia eſt haec h. e. ex hac cauſa proficiſcitur; differt etiam Virg. Aen. III, 558. *Nimirum haec illa Charybdis.* — Huſchkius quoque cum Bachio vulgatam praetulit. Ceterum per ſe non ſpernendum, quod Statius e libro veteri profert: *Haec precor*—. Vindob. Goth. et Bern. a manu ſecunda *rubentem* pro *nitentem.* — Zwic. 1. *portat.* — Voſſianus *parte.* W.

ELE-

E L E G I A IV.

1. *umbroſa tecta*] Vulpius quaerit, quomodo nivem arbores, amiſſis frondibus, prohibere poſſint. Oportet locum eſſe συνηρεφῆ, qui certe aliqua parte ramorum mutuis vinculis eum tegat. Priori loco *nec* in Ed. Lipſ. eſt, pro *ne*. H. Guarn. *Hic* pro *ſic*. — Vindob. *contingam*. — *tesqua* pro *tecta* reponere aliquando D'Orvillio in mentem venerat, ut memorat Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 560. — Zwic. 1. *nec*. — Voſſ. 3. *tibi* pro *certe*. W.

4. *nec t. c. e.*] duo Broukh. H. Recentiſſimo editori, ne quis duas pentametri partes ita mutare poſſet, *Non tibi culta coma eſt, non tibi barba nitet*, copulam *eſt* delere placuit. Sed primum in pentametris ita compoſitis, ut partes transferri poſſint, quid vituperandum ſit, me quidem, leges metri ſpectantem, fugit; deinde, quo minus verbum ſubſtantivum temere h. l. de coniectura tollatur, metrices praecepta obſtant. Hermannus enim de Emend. Rat. Gr. Gr. p. 17. notavit: *Aegre in fine pentametri elegiacos Latinorum verba collocaſſe, quorum ultima ſyllaba produci nullo pacto poſſet.* Quam quidem regulam quamquam in his locis non eſt ſecutus Tibullus I, 1, 24. 34. 2, 38. 3, 92. 5, 24. 66. 8, 48. 10, 34. II, 1, 90. III, 5, 16. IV, 13, 10. — I, 4, 20. II, 2, 14. 5, 80. III, 3, 2. 4, 64. 76. 6, 46. III, 3, 10. 4, 10. — I, 1, 72. II, 1, 8. I, 5, 62. 10, 14. II, 1, 66. I, 10, 66. II, 6, 34. — I, 5, 42. 9, 78. 9, 14. III, 4, 28. I, 9, 18. III, 4, 82. IV, 11, 6. III, 1, 28. 4, 38. 5, 6. 6, 30. I, 4, 84. III, 2, 24. IV, 10, 4.; non tamen, ubi vocalem brevem in verſu extremo adiecta *copula* idem produxit, alia per coniecturam ei obtrudenda exempla eſſe cenſeo. Ideo tamen editor contra illam Hermanni, naturae conſentaneam, legem et librorum omnium auctoritatem I, 10, 4. *via eſt*, et II, 6, 10. *tuba eſt*, add. I, 1, 34. copulam fini pentametri ſubtrahere auſus eſt. Et mirum II, 6, 44. *ipſa puella bona eſt* eius manum effugiſſe. Cave hanc regulam transferas in brevem vocalem, in quam hexameter exit. Nam ultimae hexametri ſyllabae non eſt arſis. Neque illam ultimae ſyllabae pentametrorum adhibebis, cuius vocalem brevem conſonans claudit. Nam conſonans efficit, ut verſus plenius exeat, ita ut brevis ſyllaba longam aequet. Ceterum nec alibi copula ſine iuſta ratione aut auctoritate delenda eſt,

 neque

neque opinandum, poetas Latinos hoc in genere uni omnes se adstrinxisse normae. Nam Horatius in sermonibus minus sibi indulget, quam Virgilius in Aeneide. Catullus vero quam raro copulam omiserit, vix credes. Unde viro docto in Obss. Crit. illam apud Catull. XIII, 10. delenti neutiquam assenserim. — De copula brevi vocali ultimae syllabae pentametri non subtrahenda intelligenter disseruit Goerenzius Tent. crit. p. 6. — Vindob. *culpa* pro *culta.* — Goth. *coma haec est* (a. m.). — Zwic. 2. *formosa*, sed ab alia manu correctum. W.

5. *hibernae — frigora brumae*] Reg. Ed. Rom. cum aliis *tempora.* H. Goth. *in* pro *et* (a. V.). — Ask. *tempora* in marg. *ut frigora.* Versu sequenti παρήχησις syllabarum *ca Ca* et tenuitas epitheti H. Vossium movit, ut *saeva* de coniectura reciperet. De hoc aurium iudicio vid. Obss. ad I, 3, 21. Cf. IV, 2, 16. IV, 4, 1. W.

7. *rustica proles*] Reg. cum Corvin. et tribus apud Broukh. *pubes.* Sed hoc est collectivum, et huc venit ex El. 1, 23. Contra inf. El. 7, 27. pro *pubes* duo libri *proles* exhibent. Porro multi cum Zwic. 1. 2. Hamb. Corv. et Edit. Lips. Ald. II. et Muret. *respondit;* Rom. Ed. etiam, cum aliis ap. Broukh., *cum* pro *tum.* Fortior oratio in simili loco Martialis VI, 10, 11.

Sic ego; sic breviter posita mihi Gorgone Pallas.

Et vero Muretus etiam h. l. *sic* in quibusdam legi tradit. H. Et hanc lectionem H. Vossius, comparato Ovidio Fast. III, 171. 512., ut genuinam recepit, atque in pentametro pro *sic mihi falce* de coniectura *falce minante* intulit, *minante* tamen Tibullo non satis dignum esse fassus. Displicebat ei vocabulum *sic* in pentametrum ita translatum, nec pronomine *mihi* opus esse videbatur. Sed primum *mihi,* cum *ego* praecederet, commode abesse non posse, ostendere poterant loca duo Mart. VI, 10, 11. et Ovid. Fast. III, 171. deinde particulae *sic* ob posituram in initio alterius partis pentametri singularis inest vis, ut relativo *cui* I, 6, 32. 40. II, 1, 78. IV, 6, 6. *qui* I, 9, 24. *quod* I, 10, 6. *qua* II, 5, 96. *quam* IV, 5, 16. particulae *quum* I, 10, 8. 16. II, 5, 14. *dum* I, 3, 56. et Ovid. Am. I, 2, 14. *si* IV, 11, 4. De particula *sed* vid. Obss. ad III, 5, 28. — Adde similem posituram verborum *tum — sic* ap. Virg. Aen. XI, 120 — 24.

Dixe-

> *Dixerat Aeneas: olli obſtupuere ſilentes.*
> *Tum ſenior ſemperque odiis et crimine Drances*
> *Infenſus iuveni Turno ſic ore viciſſim*
> *Orſa refert.*

Denique coniunctione particularum *tum — ſic* hac ſententiarum iunctura invitus careo; quippe quae ibi fere legitima. cf. Virg. Aen. IV, 114. Ovid. Faſt. I, 255. — Variatur alibi et ſumitur *et — ſic* Virg. Aen. I, 325. *Sic Venus, et Veneris contra ſic filius orſus,* vel *ſic deinde* Virg. Aen. XII, 195. *Sic prior Aeneas, ſequitur ſic deinde Latinus.* Vulgata igitur vera. Varietas tamen *quum* pro *tum* non adeo ſpernenda, ut aliis videtur. Ovidius enim Metam. IX, 1. *Quae gemitus truncaeque deo Neptunius heros Cauſa rogat frontis;* cum ſic *Calydonius amnis Coepit.* — Monac. *Hic ego; tum —.* Guarn. Hamb. et Zwic. 1. 2. *ſit* pro *ſic.* — Goth. *falsce* (a. m.). W.

8. Verſus in nonnullis Mureti deerat; etſi, quos ille veteres viderit, non conſtat. H. Mureti iudicium: „neque ego ſane, eum Tibulli eſſe, praeſtare auſim." improbarunt Scaliger et H. Voſſius. W.

9. *te credere turbae*] Rom. Ed. *tradere* cum aliis ap. Broukh. et Guelf. 1. 4.; permutatio crebra: vid. Burmann. ad Ovid. II. Met. 378. H. In Zwic. 2. ſuperſc. *tradere.* — v. 10. Cod. Bern. *non* mutatum in *nam.* vid. Obſſ. ad I, 9, 46. — *cauſam amoris habent* notat iis ineſt cauſa, cur amentur. Similiter Graeci uſurparunt *ἔχειν.* Sophoclis pulchra ſententia hinc explicanda Electr. 467. *τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον ἐρίζειν, iuſtum non habet cauſam diſceptandi.* Ibidem 351. *οὐ ταῦτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει; Nonne huic agendi rationi — timiditas ineſt?* W.

11. *anguſtis quod equum compeſcit habenis*] Reg. *armatis*, voluit nempe *artatis* vel *arctatis* h. adductis. Sic IV, 1, 91.

> *Aut quis equum celerem artato compeſcere freno.* H.

Voſſ. 3. *qui* pro *quod,* et Goth. (a. V.) — v. 12. H. Voſſius offenſus ſono verborum *Hic placet an — Hic placidam,* corruptionem ex initio ſuperioris verſus ortam ſtatuens, pro *placidam.* maris et fluminum epitheto ſolemni, *facilem* de coniectura repoſuit; quod hoc ſenſu III, 5, 30. et ap. Prop. I, 11, 12. legitur. Voſſii ratio non ſufficit; et epitheton *placidam*, ſi puerum niveo pectore nantem cogitabis, aptiſſimum tibi videbitur. W.

13. *Hic*

13. *Hic, quia f. adest audacia, cepit*] Rom. Ed. cum aliis, Guelf. 1. 4. *huic,* fortasse verius: *Huic quia fortis adest audacia, cepit;* certe venustius; quo spectant alii, v. c. Ed. Reg. Lep. et Lips. cum Corvin. et Vindob. in quibus *hunc.* Similis positus est, ac ap. Ovid. II. Am. 4, 25.

> *Haec quia dulce canit flectitque facillima vocem,*
> *Oscula cantanti rapta dedisse velim.* H.

Heynii iudicium cum Vossio secutus scripturam *huic* recepi, a librariis, qui pronomen ad verbum *cepit* referri malebant, mutatum. Me etiam contrariorum ratio *Huic — illi* movit. Nam si antitheton alterum protasin et apodosin complectitur, et notio aliqua ad utramque pertinet, ad protasin illa plerumque ita adiungitur, ut coniunctionibus *si, quia, quum,* aliis, praeponatur. Liv. IV, 3. *Ex peregrinone patricius, deinde consul fiat: civis Romanus si sit ex plebe, praecisa consulatus spes erit?* Add. XXI, 41. *peditum agmen quia* et cet. — Goth. *qua* pro *quia, et* pro *at* (a. V.). W.

14. *stat pudor ante genas*] inest genis; alioqui potest *Pudor* scribi, qui ante genas stat, tanquam qui tueatur, qui in iis excubet. H. Confer locum Iuvenalis, Senatores, Domitiano domino, ita depingentis IV, 74.

> *In quorum* facie *miserae magnaeque* sedebat
> *Pallor amicitiae.*

ubi *sedere* perpetuitatem palloris notat. — Zwic. 1. 2. *stet.* W.

15. *negarit*] Broukh. reposuit ex emendatione Heinsii; ubique vulgo, *negabit.* paullo ante in aliis: *Sed ne te capiant.* Concinniorem ordinem Broukh. reduxit ex Sfort. et Thuaneo. H. Eum dant tres Voss. Ask. et Hamb. — Zwic. 1. 2. Goth. Guarn. *ne te — negabit* — — Ask. Voss. 1. 2., et Guarn. firmant Heinsii coniecturam *negarit.* Adde similem locum Horatii Sat. II, 5, 24.

> *neu,* si *vafer unus et alter*
> *Insidiatorem praeroso* fugerit *hamo,*
> . . *Aut spem* deponas *aut artem illusus* omittas.

Hamb. *recuset.* Corv. male iunxit: *Sed — capiant: primo — negabit taedia, paulatim.* Zwic. 1. *subiuga.* W.

20. Voss. 1. *certae vitae.* — 21. Voss. 3. *vitare.* Goth. *timent* (a. m.). W.

22. *per freta summa*] non placebat Broukh.; itaque ex uno, sed antiquo, codice reposuerat *per freta longa.* Verum

rum Vulpius *freta summa* defendebat; levitatem enim illorum periuriorum bene ita notari. Quae enim levia sunt, non deprimuntur, sed in superficie feruntur, et *dorsum maris radunt summisque fluctibus tonsis emicant*, ut Minucius Felix loquitur in eleganti loco Octav. c. 3. Haec omnia arguta magis, quam vera sunt. Sed *summa* poeticus ornatus est, a natura rei petitus, quatenus ventus summum mare, h. e. superficiem, verrere ac crispare solet. Eleganter igitur dictum est. *Longa* vero in illo libro esse, nihil mirum, cum saepe haec duo verba permutentur. Sic apud Ovid. Epist. 5, 20. *per iuga summa.* Heins. ex aliis reposuit *longa.* vide et III. Met. 193. *et loca summa* Guelf. 2. H. *Longa freta*, h. e. freta longinqua, in duobus Vossianis et Bern. a manu sec. repertum reduxit H. Vossius, quem secutus sum. Sententia enim hoc epitheto adiuvatur. — Comparat Heynius in Not. man. Apoll. Rhod. I, 1334. *ἀλλ' ἀνέμοισιν δώομεν ἀμπλακίην.* Sed hoc est *oblivioni tradamus.* cf. Mitsch. ad Horat. Od. I, 26, 1. — Goth. *summa freta* (a. m.). W.

23. *pater ipse*] Heinsii auctoritatem secutus rescripserat Broukh. *pater ille,* quia optimus quisque auctor ita locutus est, ut multis docet ad h. l., cum ea, quae ab Heinsio copiose ad Aen. VII, 110. notata sunt, intercidisse putaret. Vulpius h. l. exempla pro vulgata affert, sed ea maximam partem ab Heinsio l. l. corriguntur. cf. Drakenb. ad Liv. I, 24. Burmann. ad Sulpiciae Carm. v. 12. Dubito tamen, an eiusmodi elegantia ubique intrudenda sit, praesertim ubi nulla lectionis varietas eo ducit, et nec sententia loci nec suavitas quidquam inde lucratur, ut h. l. cf. inf. IV, 2, 2. H. Cum *ipse* emphasin addat verbis *pater vetuit valere,* atque notet, *summum deum* illud *vetuisse,* haud a me impetrare potui, ut H. Vossium sequerer, qui ex cod. Voss. 2. *ille,* alteram lectionem sensu apto carere indicans, contextui dedit. — *valere* est rata esse, servari. Ovid. in Ibin 245. *promissa valent.* W.

24. *Iurasset cupide quicquid ineptus amor*] *cupidae* Guelf. 2. — *cupide* h. calide exprimit studium et contentionem amatoris. Sed cur *ineptus?* an, quod ea iurat, quae neque servare postmodo possit, neque velit? an fortasse simpliciter stultus? Sed v. Notam. Nolim enim indulgere coniecturae, fuisse olim *inultus,* n. quia ista periuria non vindicantur; quanquam duo ista permutantur, ut inf. I, 6, 48. *inulta* et *inepta.* H. Coniecturam Heynii *inultus* Santenio B. C. p. 62. probabilem visam improbavit Nagelius in Act. Soc. Trai.

Trai. Vol. 4. p. 256 — 58. *amorem* ab effectu *ineptum* dici statuens. h. e. homines stultos efficientem; quem effectum multis ille locis comprobavit. Mitscherlichius ad Horat. T. I. p. 426. vulgatam praefert. Me iudice, poeta satis dignum est, ea tribui amori, quae amanti conveniunt; neque opus Nagelii interpretatione. Male seduli verba *ineptus amor* componunt cum Catulli loco Carm. 8. *Miser Catulle, desinas ineptire.* W.

25. *finet*] Broukh. ex uno; vulgo, *finit*, quod servatum malim, et nunc revocavi. H. Lectioni *finit*, quam Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. Corv. dant, alteram *finet* ex Voss. 1. 5. Ask. et Monac. praetuli, quippe cum, sententia futuro enunciata, iucundior temporum varietas orationi 21 — 26. reddatur, et praecipienti usus futuri conveniat. Sensus: *Et*, immo, deae severissimae periuria numinum suorum non punient. Cave ne verba *perque — perque* contraria putes. Nonnulla apogr. *Diana* vel *Dictina*. Goth. *Dyana* (a. m.). W.

26. *crines perque Minerva suos*] Comam in Minerva non inepte laudari, in nota docui. Sufficeret unum exemplum Ἀθηναίης ἠϋκόμοιο ex Homero Il. Ζ, 92. Manet alterum, post *sagittas* Dianae exspectari posse simile quid ex armis Minervae; de quibus si circumspexeris, habes *hastam*, *galeam*, *scutum*, unde coniecturae duci possunt, uti *clipeos* coni. Santenius Biblioth. crit. T. III. p. 73 — 77. magis tamen per lusum ingeniosum, quam ex re et veritate. H. Mitscherlichius Tent. Crit. p. 4. 5, exspectandam cum Santenio iudicans Minervam armis insignitam, iisdemque periurium ulturam, *cristas* legendum putat. Sed praeterquam quod nusquam memoratum legi, Minervam *crista* vel *clipeo* periurum aliquem vel scelestum punivisse, *pulchritudo* comae Minervae probatur Callimachi quoque loco in Lav. Pall. 31.

Οἴσετε καὶ κτένα οἱ παγχρύσεον, ὡς ἀπὸ χαίταν
Πέξηται, λιπαρὸν σμασαμένα πλόκαμον.

Et optime vulgatam lectionem *Heinrich* ad Scut. Hercul. 216. p. 170. defendit. W.

27. *At si tardus eris*] pergit Priapus tradere praecepta sua; tanto autem opportunius hoc, quod sequitur, cum flos aetatis tam cito depereat. Sed Scaliger ex alia persona, nempe amantis, dici putabat ad puerum, et esse μίμησιν; propterea legit: *Ah! si t.*

ib. *transiit aetas Quam cito!*] ita Broukh. ex tribus libris rescripsit, cum in libris scriptis et editis, etiam in Vulpii

pii editione, legatur *transiet*, quod antique dictum volunt pro *transibit*. Sed vix hoc tam culto Poeta eaque aetate, qua vixit, dignum; quae vero ad illud tuendum tum alii, tum Vulpius afferunt, ex inquinata recentiorum, inprimis Afrorum, dicendi ratione petita sunt. Quid tandem Vir ille Cl. cum Plauti Epid. I, 1, 84. *depolict*, ac si pro *depoliet* sit dictum, sibi velit, non assequor. At *transiit* pro *transit* eleganter et poëtis sollenni enallage dictum, nec quidquam ad temporum fugam et aetatis h. ἥβης brevitatem tempore hoc praeterito accommodatius; etsi hoc omnino aoristum tempus est. Simili modo *mollibit* olim edebant apud Horat. III. Carm. 23, 19., ubi nunc *mollivit*. H. Quamquam Tibullus infra 48. formam *alterius* non respuit, exemplaque futuri *ibo, ibis, ibit* in compositis in *iam, ies, iet* mutati exstant, quae in voce *eo* collegit Forcellinius, ea tamen loca omnia dubiae lectionis esse, et cum consuetudine probata pugnare, idem recte indicavit. Accedit etiam auctoritas quatuor Vossianorum et Bernatis, in quibus est *transiit*. Et usus perfecti accommodatissimus more hanc sententiam Teutonice eloquendi firmatur. At in Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Corv. *transiet*. W.

28. *stat remeatve dies*] In uno Colot. *it*, quod ex vitio scripturae ortum, nisi fortasse erat adscriptum, ut explicaretur *non stat*. Si tamen sequi hoc malis, antiqua etiam interpunctio servanda erit: *Transiit aetas. Quam cito non segnis it remeatque dies!* (Ita Corv. dedit. W.) Tunc *remeare* est *iterum ire*. *Non segnis*, ut I, 8, 48. *non tardo pede*. Porro *remanetque* Bodlei. *ve* secundum Heinsium reposuit Broukh. pro *que*. H. Voss. 4. *remeatve*. Ceter. apogr. *que*. — Voss. 5. *ne segnis*. Vindob. *nec s.* W.

30. *populus alba*] perpetuum populi epitheton; itaque h. l. praetuli cum Broukhusio et Heinsio Advers. II, 12. praecipue quia hic coloris nomen convenientius videtur, quam altitudinis et mensurae. v. Horat. II. Carm. 3, 9. Et tuetur id pars codd., in his Guelf. 1. Voss. 3. Vindob. Bern. et edd. vet. ut Ven. 1491. In aliis, etiam Regio et Corvin. (Add. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. pluraque V. apogr. W.) est *alta*, quod Vulpius praetulit. Hoc etiam Edd. ante Broukh. pleraeque habebant inde a vett. et Aldinis c. Mureto. Scaliger in uno invenerat *ante*, quod ita accipiebat cum Passeratio, ut *ante comae* essent αἱ πρὶν κόμαι. hornotina folia, cuius formae exempla congessit Lamp. Alardus Epiphyll. philol. c. 10. Sed ex obscurata scriptura et hoc natum videtur; nec pla-

placet Tibulli nitori iſtam robiginem affricare. H. Ex Voſſ. 5. praetulit H. Voſſius *disperdit*, ut verbum gravius et exquiſitius, comparans Lucret. II, 831. *color disperditur omnis.* Obſtat codicum auctoritas, neque ego vero illas virtutes in hoc verbo inuſitato reperire potui. W.

32. *Qui prior Eleo eſt carcere miſſus equus*] Broukh. rogat: *quomodo hic prior dici potuerit, qui cum aliis aliquot centenis cucurrerit, quum prior non niſi de duobus dicatur.* Scilicet accepit ille *prior*, ut ſit priore loco vel tempore; itaque hoc monere voluit: illud *prior* non bene convenire verbis *carcere mitti.* Nemo enim hic vel prior vel ſerior eſt, ſed aequato paſſu proſiliunt equi. At in curſu eſſe poteſt alius prior, attingere metam prior vel primus, ut Horat. Art. 84. *equus certamine primus.* Heinſius iam coniecerat: *Victor ab Eleo carcere miſſus equus,* meo iudicio non male; et *ab* facile excidere potuit. Sic in ſimili loco Sulpiciae v. 26.

> *Deinde velut ſtadio victor qui ſolus Achaeo*
> *Languet, et immota ſecum virtute quieſcit.*

ubi legendum eſt: *ignota — virtute* h. ignobilis; fortaſſe etiam pro *ſecum* ponendum *ſegnis.* Virgil. Aen. VII, 655.

> *Poſt hos inſignem palma per gramina currum*
> *Victoresque oſtentat equos.*

Broukh. illam Heinſianam emendationem longius abire putabat, ipſe reſingens: *Qui prius;* ſed neſcio, cur *prior* non poſſit pro *prius* poſitum accipi, ut ſaepe adiectiva pro adverbiis. Vulpius *prior* retinuit, et exponit *praeſtantiſſimum, excellentiſſimum;* id quod tamen paullo durius eſt, ſic nude poſitum ad ſignificandum eum, qui prior, ſuperior eſt ceteris curſu. *prior* enim eo ſignificatu poſitum aliquid adiectum fere habet, ut ex ipſis laudatis ab eo exemplis apparet. *prior* igitur, ſi tenendum illud eſt, malim prius, ante, exponere. Poſſit tamen legi: *Firmior, Acrior,* aut, quod praeferam, *Acer ab Eleo carcere miſſus equus,* omiſſo *eſt,* quod a quibusdam abeſt. Ita *acrior* et *infirma ſenecta* ſibi reſpondent. Ovid. Met. VII, 542.

> *Acer equus quondam magnaeque in pulvere famae*
> *Degenerat palmas.*

H. ex P. 11, 21.

> *Acer et ad palmae per ſe curſurus honorem,*
> *Si tamen horteris, fortius ibit equus.*

V. Triſt.

V. Trist. 9, 29.

Utque fores nondum reserati carceris acer
Nunc pede, nunc ipsa fronte lacessit equus.

cf. III. Met. 704. *Acer* etiam bene de iuvenili vigore. Ovid. III. Met. 540.

— vosne, acrior aetas,
O! iuvenes, propiorque meae.

Tamen vel sic nunc, si de elegantia carminis quaeritur, praefero Heinsianam lectionem: *Victor ab E.* Est enim hoc perpetuum, *victor equus.* v. Virgil. Ge. III, 499. Ovid. Trist. IV, 10, 95.

Postque meos ortus Pisaea victor oliva
Abstulerat decies praemia victor equus.

Sed dubitatio superest illa: an a poëta hoc loco id, quod elegantius est, profectum sit. Potuit autem paullo negligentior in fingendo versu esse. Similis ieiunitas in Ciri v. 33. *Qui prius* h. antea. Dubitavi aliquando, an omnino versiculus hic Tibulli esset, nec potius, cum in libris excidisset, ex Ovidiano illo suppletus:

Ut celer Eleo carcere missus equus.

Epist. XVIII, 166. H. Nondum vidi exemplum usus vocabuli *prior* pro *prius*; et affirmare, *adiectivum* pro *adverbio* in sententia aliqua positum esse, est dicere: legitime ibi adverbium usurpari. Tum vero necesse est, *adiectivum* etiam sensum praebeat rationis regulis consentaneum. Si quis igitur *prior missus* dicitur, necesse est haec ita intelligas: *prior aliis.* Idque recte improbavit Broukhusius reponens *prius,* quod iam in Voss. 1. 3. comparet. Difficultates interpretationis Vulpianae H. Vossius non sustulit. Nam intelligenter Heynius monuerat, deesse, quo *prior* referatur, neque exstare exempla comparativi *prior* absolute pro praestantior positi. Neque illa Vossius attulit, aut Slothouwer in Act. Soc. Trai. T. III. p. 147. — Usque dum igitur hic usus comprobatus fuerit, ipse *prius* praefero, lectionem sententiae accommodatissimam. Notio praestantiae equi satis inest adiecto *qui Eleo carcere est missus.* — Voss. 5. dat *primus.* — Copulam *est,* quae in Voss. 2. et Monac. deest, et ab H. Vossio deleta est, cum Heynio abesse velim. Sine ratione iusta repugnat Huschkius p. 16. Mirum, Slothouwerum *fuit* postulare. — Hamb. et Goth.

Goth. *facta*, quod Vossius annotare neglexit. — Goth. *oleo* (a. m.). W.

33. *Vidi ego iam*] *ego* Broukh. ex quibusdam inseruit; etiam a nostris abest. *iam* vel pro modo, vel, *iam vidi*. Remotius esset: *iam praeteriisse*. (*iam iuvenis* iungi posse, ut apud Iuv. III, 206. *iam vetus cista*, cf. Tib. I, 4, 58., noli dubitare, sed tum necesse est *iuvenis* appositio sit. Latinum est: vidi Caesarem iam iuvenem, non vero *vidi iam iuvenem*. Deinde compositio illa statum rei, qualis hoc tempore est, non qualis fuit, significat. Vellem Vulpius *iam* pro *modo*, *antea* usurpatum esse demonstrasset, vel Forcellinius, qui sub v. *iam* Vulpium est secutus. — apogr. unum *quom*. — *ego* deest in Goth. Hamb. et Guarn. W.) *premeret quem* Corvin. eleganter. (Lectio *quem* quo modo grammaticae conveniat, non perspicio. Nam tum non est, unde modus verbi *premeret* pendeat. Accedit quod vulgata vere elegans. Verba enim *urgere, premere, instare*, omisso casu, quem regunt, exquisite ponuntur. Hamb. *merrentem* (a. m.). W.) Deinde in uno *segnior aetas*. Color orationis similis in Nemesian. IV, 33.

> *Ver erat, et vitulos vidi sub matribus istos,*
> *Qui nunc pro nivea coiere in cornua vacca* etc.

34. *stultos — dies*] Minus bene Ed. Rom. cum Ven. 1487. habet: *tardos — dies*, quos Passeratius mutabat in *tacitos*. In Exc. Pocchi fuit *celeres*; et hic est fortasse liber, in quo ita legi narraverant Statio; sed est illud ab interpolatore. Ne vero quis emendet: *stulto* sc. sibi, adeat notam.

35. *exuit*] Broukh. e duobus: *exuat*, signo interrogationis post *annos* posito, et post *moram*; quod sane est elegantius, minus tamen commodum. H. Quum Vossianus etiam antiquissimus daret *exuat*, ut interrogatio indignationem notaret, Broukhusii rationem amplexus est H. Vossius. Ad indignationem pronuntiandam usurpatur interrogatio; hoc argumentis non eget; sed coniunctivus in interrogatione est improbantis, dissuadentis, velut in exemplo: *Huic cedamus?* Atqui poeta non id improbat, quod serpens *pellem nitidam* resumit, sed quod, cum serpenti illud contingat, homini *formam* diutius retinere non liceat. Et si *exuat* scribitur, exspectabis et *dederint*; nam sunt antitheta. Accedit quod dolorem his versibus exponit Albius, non indignationem. Hamb. *annus*, supersc. *o*. W.

36. *non*

36. *non ullam — moram*] Sic et Reg.; et praetulit Broukh. Alii: *non illam*, quod nescio quam vim prae altero habet. Sic et Guelf. 1. 4. H. Zwic. 2. *ullam*, 1. *illam*, sed alia m. in *ullam* mutatum. Aldinae cum Mur. *ullam*, quod cum H. Vossio dedi. Scriptura enim *illam*, quod in Hamb. et Guarn. est, poetam serpentium naturam homini optare, significaretur. — Hamb. *formam*. W.

38. *Nam decet intonsus crinis utrumque deum*] Caussam videntur haec reddere, cur Bacchus Phoebusque perpetuo iuventutis flore gaudeant, nempe quod eos deceat suus crinis prolixus. Quod cum non recte collectum sit, Broukhusius reposuit: *Tam d.* quod iam in Voss. 2. repertum, hac mente: Apollinem et Bacchum coma esse tam decora, ut deorum omnium soli hoc ipso crinium beneficio semper sint ephebi. Sed id ipsum contortum est, et languet. Vulpius, ut iam Cyllenius fecerat, vulgatam ita explicat: colligere poetam, Phoebum et Liberum semper esse iuvenes, quod eorum simulacra promissa singantur coma, tonsi autem capilli eos nullo pacto deceant. Ita non est urgendum illud *decet*, quod pro substantivo verbo *est* ponitur. Signum nempe, unde appareat, eos semper iuvenes esse, intonsi crines sunt. Iacet tamen hoc non minus, quam illud superius. Necdum tamen vidi, quod omni ex parte probarem: v. c. *Hinc decet. En decet. Quam decet!* Praestaret simplex copula: *Et*, ut sit: *Et decet*, et ornat adeo utrumque deum capillus iuvenilis promissus. Ceterum *iuventas* in sup. versu Regius recte cum aliis apud Broukh.; reliqui: *iuventa*. Corvin. *iuventus*. cf. Heins. ad Ovid. IV. Met. 17. Virg. V. Aen. 398. H. *iuventa* Guelf. 1. 4. et Voss. 5., superscr. *iuventus*, cum Aldinis et Zwic. 1. — sed *iuventas* in Zwic. 2. et Mur. — *iuventus* Goth. et Hamb. — Ordo *Baccho Phoeboque*, quem dant Zwic. 1. 2. Goth. Guarn. aliique apud Broukh., H. Vossio verior visus est; nam filium patris prius recordari. Cui argumento non multum tribuo. — 38. Lenzius in Ephem. Heidelb. Iahr. II. p. 183. tentat (Nam decet) *intonsus crinis utrique deo*, comparans Apoll. Rhod. II, 708. *αἰεί τοι, ἄναξ, ἄτμητοι ἔθειραι, αἰὲν ἀδήλητοι· τὼς γὰρ θέμις.* H. Vossius *quam decet*, quod et Schradero placuit, recepit, Plautum afferens Mil. I, 1, 64. *Pulcer est nimis et liberalis visus. Caesaries quam decet!* Sed locus Plautinus dicendi rationem, de qua nemo ambiget, non sententiarum iuncturam eandem offert. Et sensus, qui vulgatae inest, languidus: nam iuventute (quae *intonso crine* significatur) insignes

gnes conſpiciuntur, illa correctione, ſi ſententiarum connexionem expendas, non multum emendatus videbitur. Nam de *perpetuitate formae* agit poeta. Pronior eſſem ad coniecturam *et* recipiendam, ut Heinſius ad Ovid. Amor. I, 1, 11. p. 326. locum laudavit, vel *ac decet*, niſi loca ſimilia, ut II, 3, 35. 36. II, 1, 57. 58. me retinerent; quae, cum te non delectent, cave ideo ſpuria iudices aut in corruptelae ſuſcipionem voces. Huſchkius in Ep. Crit. p. 106. iudicat: vulgata bene ſe habere videtur, licet veram eius explicationem afferre non poſſim. cf. Apoll. Rh. II, 708. W.

39. 40. Retraxerat hos verſus Scaliger ſupra ante vſ. nonum: at h. l. vix iis carere poſſumus, et *Neu c.* manifeſte orationem continuat. (Nam nemo veterum praeceptum aliquod vel orationem a particula *neu* eſt exorſus. Eſt ubi *neu* in principio periodi ponatur, ſed ita ut *neu* pro *et ne* uſurpetur, et cauſa ſequatur, unde *neu* pendeat. Ovid. Met. II, 482. *Neve preces animos et verba potentia flectant, Poſſe loqui eripitur.* Met. I, 151. *Neve foret terris ſecurior arduus aether, Affectaſſe ferunt regnum coeleſte Gigantas.* Iunges igitur verba *neu comes ire neges* cum ſuperioribus *Tu — cedas*, ita ut, quod in univerſum 39. 40. praeceptum eſt, *obſequium in amatum*, tum 41 ſqq. per partes explicet Tibullus, ſubiiciens quae non negligenda nec recuſanda ſint. In qua ſententiarum connexione *neu* proprie poſitum eſſe neque interpoſita *obſequio—amor* iuncturam turbare notabis, cf. I, 10, 15—17. Nec abſimilis eſt locus I, 8, 47—49. *At tu — utere — Neu torque.* Nam admonitio amore mature fruendi illud etiam includit, ne Marathum torqueret Pholoe. Ubique diſtinctione rem monſtravi. W.) Deficit autem particula, quae in pedeſtri ſermone negligi non poſſet: *Tu* porro *cedas in omnibus puero.* Guelf. 2. *licebit, Credas — vincet.* H. In apogr. Voſſii aberrationes exſtant: *tum — licebit* (Goth. Hamb.) — *credas* (Guarn. Goth. Ald. I.) — *obſequia — vincet.* — 42. Hamb. dat miram ſcripturam *aeſtiva — ſiti.* Goth. *torveat.* Ad conſtructionem verborum *Neu comes ire neges* compara Virg. Aen. II, 704. *nec, nate, tibi comes ire recuſo.* W.

43. *picea ferrugine*] Hanc lectionem, quae eſt in quatuor Heinſianis, Bern. Vindob. et Zwic. 1. 2. et in Edit. prima, recepit Vulpius. Vulgatam, *picta,* tuetur Broukh., ut colores illi in arcu caeleſti confuſi exprimantur; at recte Vulpius monet, non magis ferruginem, quam purpuram

ram aut alium colorem pictum vocari posse; sed caelum pictum esse ferrugine dicitur. In uno Broukh. erat *nigra*, interpretamentum vocis *picea*. Sic Ovid. XV. Met. 789. *ferrugineum atram*, et Virg. I. Georg. 467. *obscuram* dixit. (De *ferrugine*, quod *nigrorem* notat, H. Vossius ad Ge. I. p. 189. accuratius, quam Goethius in doctrina colorum T. 2. p. 54 – 59. disputavit. — Vindob. *praetexta*. W.) Similis dubitatio est in Horat. II, 5, 10.

> *— iam tibi liridos*
> *Distinguet Autumnus racemos*
> *Purpureo varius colore.*

ubi *Autumnum varium colore purpureo* recte dici negat Bentl. Sed potest ibi iungi: *Autumnus varius distinguet racemos lividos colore purpureo.*

44. *venturam admittat imbrifer arcus aquam*] *admittat* est incitet, impellat, ut *admittere equum*, quia, iride conspecta, largi imbres non magno post intervallo cadere solent. Ita malim cum Scaligero interpretari, qui ex Ovid. Am. I, 8, 50. comparavit: *ut celer admissis labitur amnis aquis,* quam cum aliis ita accipere, ut *portendere* sit. Longe enim alia ratio est, si aves *admittere* seu addicere dicuntur, quam si *iris*. Ex posteriore tamen interpretatione varians lectio profecta est, alterius glossema: *annuntiet*. Guelf. 1. in litura habet, *annutet* 2. *annutiat* cum illo in margine. In quibusdam (Guarn.) invenitur *amiciat*, quod Scaliger, modo *amiiciat* scriberetur, praeferebat; sed haud dubie natum est ex scriptura: *ammittat*. *Admittere* alii accepere sursum attrahere, ut sit ex vulgari veterum opinione dictum: Ovid. I. Met. 271. *Concipit Iris aquas*. v. Passerat. ad Propert. p. 430. D. Cerda ad Ge. I, 380. et cf. Vulp. h. l.; sed dubito de isto verbi usu. Pro *imbrifer arcus* in quibusdam est *nubifer*, unde Heinsius faciebat: *nimbifer*, eleganter; hocque est in marg. Guelf. 2. In Edit. Bas. *hymbrifer Arcas*. H. Cum in fine prioris partis pentametri syllaba anceps esse nequeat, nisi forte ubi sensus terminetur, quod H. Vossius ad h. l. et ad I, 6, 66. p. 219. observat, *nimbifer* cum eo recepi. Ceterum *admittat* dant novem apogr. H. Vossii, et Zwic. 1. — alter *admittit*. Goth. *imber*. — 45. Zwic. 2. *velit*. W.

47. *duros subiisse labores*] ita iam edd. Aldinae cum ceteris; idque Scaliger retraxit, cum in Ald. tertiam Ven. 1558. a Mureto, nec monente, illatum esset. in vulgg. Edd.

duro

duro — labori, quae ſollennis eſt varietas, ſaepius ad Virgilium notata. Unus Pal. *obiiſſe.*

48. *aut opere inſuetas atteruiſſe manus*] Edd. fere omnes antiquiores, Romana, Veneta 1500. et 1520. Aldinae et hinc profectae *operi;* et ſic Regius habebat, et Guelf. 1., cum tamen Broukh. id in nullo Codice reperiſſet. Ita *inſuetas operi* intelligendum erit, aut *operi* habendum pro antiquo ablativo. vid. Vulp. ad I, 1, 72. Codices fere, ut et Guelf. 2. et Voff. 1. Hamb. Guarn., *opera* exhibent; unus Palatinus: *opere,* ſicque Guelf. 3. ſuperſcr. *i*, quod Broukh. recepit et retinuit Vulpius; nec quidquam refert. Bene enim *opere atteri* dicentur manus, vel etiam *inſuetae opere manus.* Nam ita Latini interdum, v. Curt. V, 12, 9. conf. Michaelis Heuſingeri Emendatt. p. 212. et Gronov. ad Liv. XXIV, 48. et XXXI, 35. Praeterea *atteruiſſe,* quod inde ab Aldina ſec. ed. legitur, pro *attriviſſe* conſtanter libri, praeter paucos, in quibus *attenuaſſe,* quod et edd. vett. Ven. 1491. et al. cum Ald. pr. habent. Hoc oriri potuit ex vitio ſimili illi, quod eſt in Ed. Rom. *attenuiſſe.* cf. Livinei. ad h. l. H. Scripturam *opere,* quam pars maxima apogr. dat, cum H. Voſſio Tibullo reddidi. Nam ad rationem dicendi, quam firmat Virgilius quoque Ge. IV, 114. *Ipſe labore manum duro terat,* accedit codicum auctoritas, et quod oratio elegantior ſit uſu adiectivi *inſuetus,* quod abſolute ita uſurpatum apud Livium legitur XXI, 35. *quia inſuetis* (hoſtibus) *adeundi propius metus erat.* Cf. Not. ad I, 7, 38. — An *inſuetas opere* conſtrui poſſit, dubito; nam quod *adſuetus* et *adſueſactus* cum caſu ſexto componitur, hoc nihil ad *inſuetus* pertinet. Vulgaris conſtructio *operi inſuetas* in nullo apographo H. Voſſii exſtat. — Zwic. 1. 2. Goth. praebent *opere.* Pincierus Parerg. II. c. 53. p. 317. coniecturam *operi — attinuiſſe,* h. e. manus in opere quaſi defixas habuiſſe, vulgavit; cui tamen ipſe non multum tribuiſſe videtur, neque uſus dicendi ſuffragatur. W.

49. *inſidiis altas ſi claudere valles*] Enim vero expectabam *ſaltus,* vel *montes,* in quibus retia fere tendi ſolent. Ovid. Rem. 201.

Nunc leporem pronum catulo ſectare ſagaci;
Nunc tua frondoſis retia tende iugis.

cf. II. Met. 427. X, 172. 533. Epiſt. 5, 20. et noſter inf. IV, 3, 7.

— *den-*

— densos indagine colles
Claudentem.

ut adeo aliquis paullo calidior mutandum esse censeat *altos — colles.* Et non raro haec duo voc. permutantur; v. ad Ovid. VI. Fast. 327. et Burman. ad Val. Flacc. VII, 391. Verum etiam in vallibus retia et tenduntur et poëtis tendi narrantur. Gratius 102.

Per non adsuetas metantem retia valles.

inprimis si apros venantur; vide Ovid. I. Art. 46. VIII. Met. 334 — 338. Virgil. Aen. X, 707 — 10. *Claudere* vero proprium venationi voc. Seneca Thyest. 491.

Plagis tenetur clusa dispositis fera.

add. eund. Hippol. 46. 47. Manil. V, 185.

— claudunt campos formidine mortis.

v. Intpp. ad Gratium v. 49. p. 49. 50. Atque ea vox restituenda videtur Rutilio I, 625.

Funditur insidiis et rara fraude plagarum
Terribilisque cadit fulmine dentis aper.

Immo vero *Cluditur* vel *Clauditur.* H. Hamb. *Hec — vales.* Goth. *se.* Male Ald. 1. 2. *altos.* W.

50. *humeri retia ferre negent*] Ed. Rom. cum paucis aliis et Mur. et Corvin. cum Guelf. 1. 3. a m. pr. 4. *humeris r. f. neges,* quod vulgare est. H. Receptam lectionem firmat locus Ovidii Ar. II, 189. in notis laudatus, et bene defendit Statius p. 70. — V. 51. adiectum *levi* Handius ad Diatr. Gronov. T. I. p. 101. explicat: quae non gravi ictu ferit. — 52. Hamb. *fessum* pro *nudum.* W.

53. *Tunc mihi*] tres ap. Broukh. *rapias tum c. l. Oscula;* Reg. et Ed. Rom. *capias*, male h. l. v. Heins. ad Ovid. Ep. XIII, 120. II. Met. 603. Cyllenius vero *rapias* in suo legerat. H. H. Vossius ex Vindob. et Vossianis duobus *tum — tum.* — *Tunc cara*, quod in Zwic. 1. 2. exstat, et Santenius, vid. Bibl. Cr. p. 71., probasse videtur, praetuli. Heynius *tum cara.* Goth. *cum* pro *tum* et *sibi* pro *tibi.* Guarn. *Tunc mihi — rapiat cum.* W.

54. *sed tamen apta dabit*] Santenius in Bibl. Crit. P. III. p. 71 — 73. emendat: *sed male rapta dabit,* ut *male* sit vix et cum aliqua difficultate erepta. Feram hoc, si est *male dabit;* sed *male rapta* sunt inscite rapta. H.

 Est

Eſt vero repetitio aliqua verſu 55., ut Santenius ſtatuit, ſed haec iteratio ad verba 53. *rapias licebit oſcula* referri poteſt; neque ideo requiritur *rapta dabit* 54. Et recte vidit Heynius, oſcula *male rapta* eſſe *inſcite rapta,* ut Ovid. Ar. I, 667. *Tantum ne noceant teneris male rapta labellis;* unde ortum habet Santenii emendatio. Neque equidem video, cur is, qui in ſpeciem oſculis obnititur, *apta* dare nequeat, h. e. quae amatorem delectent. — Mira admodum mihi viſa eſt 55. compoſitio *Rapta dabit* pro rapi ſibi patietur. Diverſa eſt compoſitio apud Ovid. Heroid. XV, 44. *Oſcula cantanti tu mihi rapta dabas* h. e. rapiebas, et Amor. II, 4, 26. *Oſcula cantanti rapta dediſſe velim* h. e. rapuiſſe. Unde quum legendum eſſe conieciſſem: *Rapta dabis primo* — hanc ſcripturam in Guarn. exſtare laetus vidi. Suſpicionem illam firmare videtur pronomen, quod ſequitur, *ipſe,* quod neceſſarium, cum ſubiectum mutetur, et antitheſis perſonarum fiat. Qua ſublata *offeret ipſe* notat: offeret nullis precibus tuis, nullaque opera tua. Atqui hanc notionem excludit adiectum *roganti.* Quod incommodum cum librarii vidiſſent, *volenti* correxerunt. — Pro *dabit primo* Zwic. 2. *ferit pr.,* ſed a manu recentiore in *feret* mutatum. W.

55. *mox offeret ipſe roganti.*] Ita primum Scaliger ex ſuo, cui maxima librorum Statii et aliorum pars cum Guarn. accedit, repoſuit; *volenti* Guelf. 1. 4. cum antea inde a Rom. edd. Ven. et Aldinis lectum eſſet: *poſt offeret ipſe volenti.* Tum *poſt* Reg. cum Ed. Ven. utraque retinet; item Guelf. 3. cum var. lect. *mox.* Pro *ipſe* Reg. *ille,* Ed. Lipſ. *ipſa.* Ed. Vicent. *mox adſeret ipſe roganti;* Guelf. 2. *poſt afferet.* — Mox *velit* Corvin. II. Hamb. *poſt offeret — mox etiam.* Goth. *poſt affert ipſa.* Guarn. *poſt effert.* — Zwic. 1. *ipſa volenti;* in altero *volenti* ſuperſcriptum. *Rogare* abſolute poſitum eſt amantium, qui fructum aliquem ſibi precibus expetunt. Catull. VIII, 13. *Nec te requiret, nec rogabit invitam.* — Santenius p. 73. „v. 55. *offeret* pro *adſeret* error eſt typographi." — Columbus in Excerptis, quas Heinſio miſit Syllog. Epiſt. T. V. p. 178. Ms. Scheſferi *poſt auferet ipſe. auferet* mihi ſe ſatis probat. Idem liber cum Guarn. dat *roganti.* 56. H. Voſſius *velit,* in multis apogr. (Hamb. Goth. Guarn.) repertum, ut genuinum, intulit. Scio Tibullum coniunctivum pro futuro ponere, nec tamen ob codicum auctoritatem (quibus add. Zwic. 1. 2.), et quod futura praecedunt, vulgatam movere ſuſtinui. W.

57. *tra-*

57. *tractant*] un. Heinf. *damnant.* et Ask.; iuxtaque *tractant.* Omnino negligentior eft verfus dictio; *mal tractant artes,* male habent, contemnunt. Alio modo dicitur aliquis *tractare artem*, qui in carminibus eft occupatus; *male*, infeliciter, nullo cum fucceffu. H. Voff. 1. *ofcula* pro *faecula.* H. Voffius *artes miferas* refert ad *artis* capiendi, quas hucusque docuit Albius; *miferas* effe nihil proficientes; et *male tractare* interpretatur contemnere, non refpicere et curare. Sed *tractare artem* eft exercere artem; quod fi *male* fieri dicitur, *imperite* vel *prave* vel etiam *infeliciter* ars exercetur. *male tractare* fi eft male cum aliquo agere, male aliquem accipere, cum accufativo *perfonae*, non *rei*, conftruitur. Nec, quomodo *artes* ad priora referri poffint, intelligo. Heynianae interpretationi repugnat pluralis *artes.* Ceterum *artem muficam tractare* obvium apud Terent. Phorm. prol. 18. — 58. *Iam tener*, ut alibi *iam vetus,* cf. Obff. ad 53. — *Heu male* coniungere mavult Goerenzius Tent. crit. p. 7. W.

59. *At tibi, q.*] Sic Broukh. ex optimis libris; ante erat: *Iam tu,* quod et Guelf. 1. 2. retinent. Add. Zwic. 1. Hamb. et Guarn. In edd. Reg. Vicent. et in codd. parte *Iam tuu*, ut etiam Regius habet, quod equidem praeferam. Add. Zwic. 2. In aliis *at tu;* Corvin. *Iam tibi.* et Goth. Mox Ed. Rom. *primis.*

61. *Pieridas*] Ed. Rom. Lipf. *Pierides.* v. Heinf. ad Ovid. I. Met. 152. *doctos adamate* Guelf. 1. in litura. H. Goth. *Pyerides.* — Hamb. et Zwic. 1. *Pierides.* — 62. Goth. *munera — aurea.* Hamb. *ne vincant,* unde H. Voffius ad correctionem *nec vincant* proclivis eft. W.

63. *Carmine purpurea eft Nifi coma*] Reg. *purpureae Nifi comae;* nempe primo fcriptum erat per compendium: *purpurea é.* Hamb. *carmina* pro *carmine*, et omittit *eft*, ut Voff. 2. — *Nifi eft coma* Voff. 1.

64. *non viruiffet* Guelf. 2. cum var. *nituiffet.*

65. *referent*] *referunt*, quod H. Voffius, ut neceffarium, de coniectura repofuit, fententiae generali aptius mihi videtur. — Vindob. *ciuat.* Hamb. *robore* et *annis.* — 67. Vindob. *et.* Hamb. *Mufis — Addicae* pro *Idaeae — Opus.* Bern. *fequetur.* W.

69. *Et ter centenas erroribus expleat urbes*] v. Notam. *explere* ad numerum refertur, quafi dicat: urbes adeat usque ad trecentas. (v. not. ad h. l.) *Implere* in ea re Ovidius dixit VIII. Met. 166.

— ita Daedalus implet
Innumeras errore vias.

et Faſt. II, 223.

Sic Fabii latis vallem discurſibus implent.

et hoc ipſum exhibet Ed. Rom. cum multis aliis, etiam Guelf. 1. 4.: *erroribus impleat urbes,* quod fortaſſe ferri poſſit, ſed non eſt elegantius. Unus Italicus Heinſii *explicet;* verum etiam ſic *explicare errores,* non *urbes* dicendum eſſet, ut *explere errores* proprie dictum, non *urbes.* Quae Vulpius affert, ſenſum potius illuſtrant, quam verba; Broukh. plane praeteriit. Statius vero ad emendationem confugiebat: *et tercentenos erroribus expleat orbes* h. menſes. Male. Galli Deam ſuam circumgeſtabant et oppidatim vicatimque ſtipem mendicabant; nota res vel ex Apuleio. In Ed. Rom. et Comelin. *tercentenis — erroribus.* H. — 68. Pariſ. *Ydaeae.* Venet. *Ideae.* 69. Zwic. 1. *tercentenis,* ſed a manu recentiore in *tercentenas* mutatum. Hamb. *explicet* — et *ſicet* pro *ſecet.* — 70. Goth. *pheigios.* Paris. *Frigios.* Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 662. *erronibus* Tibullo reſtitutum velit Gallosque ſtipem oppidatim et vicatim emendicantes *errones* vel vagabundos nebulones apte dici annotat. At ille vellem ſimul docuiſſet, *explere* ſine ullo additamento notare *pererrare,* dicique Latine *pererro Caio* pro pererro cum Caio. Mitſcherlichius l. l. p. 5. ex lectionibus *explicet* et *impleat* novam compoſuit *implicet,* h. e. errando adeat, uſus Lucano VIII, 5. *implicitasque errore vias,* et Silio XV, 618. *Implicat actas caeco errore vias.* Ei enim paulo duriorem dictionem *explere urbes erroribus,* de qua conſulas Not., terſa ac perſpicua Tibulli reſpuere viſa eſt loquendi ratio. W.

71. *Blanditiis* etc.] Scaliger haec ita concinnaverat:

Blanditis vult eſſe locum Venus ipſa querelis.
Supplicibus miſeris flentibus ipſa favet.

flentibus enim in multis eſt, etiam noſtris; ſed recte reiecit Broukh. In Ed. Baſil. ita diſtinctum: *Blanditiis vult eſſe locum Venus, ipſa querelis Supplicibus, miſeris flentibus illa favet,* non male; ſed concinnius erit etiam primo loco *illa* legere, et hoc modo diſtinguere:

Blanditiis vult eſſe locum Venus: illa querelis
Supplicibus, miſeris fletibus illa favet.

Habent tamen et haec, quod diſpliceat. Docta eſt nota Burmanni ad Propert. IV, 6, 72. ubi ipſe emendat:

— Ve-

— *Venus ipsa, querelis*
Supplicis, et miseris fletibus illa favet.

(Quam coniecturam Heynianae praetulit Santenius Bibl. Crit. p. 76. W.) Videtur totum hoc distichon aut inter alia, quae exciderunt, nudum sic adhaesisse, aut in alienum locum illatum esse. H. Ultimum hoc praeceptum puerorum animos *blanditiis*, et *precibus lacrimisque* capiendi, quod exemplo I, 9, 29. 30. praeclare illustratur, non alienum, et rationem superioribus sententiam novam adiiciendi supra 39. eandem esse apparet. Integritatem igitur scripturae explorare restat. Nam H. Vossius, Heynii vestigia sequutus, *ipsa locum Venus; illa querelis* edidit, et colo post *Venus* distinxit. Nam neque *ipsa* in fine collocari, neque *illa* ad *querelis* referri posse. At loca afferenda erant, quibus demonstraretur, in formula *locum esse* copulam omissam esse. Quae loca H. Vossius ad significationem verbi *velle* pro *cupere*, quasi illa librarium latere potuisset, declarandam attulit, horum omnium compositio, in primis Terentii illa Hec. I, 2, 44. *Praesidium velle se senectuti suae,* facit, ut mirus huic loco inferatur sensus. Pronomen autem *ipsa* in finem sententiae reiectum mihi quidem non displicet, quippe cum illud infra I, 10, 51. *Rusticus e lucoque vehit male sobrius ipse* in fine versus positum legatur, et eadem potestate nomini suo modo praeponatur modo postponatur. Virg. Ge. I, 121. *Pater ipse* et 328. *Ipse pater.* Horat. Od. II, 8, 13. *Ridet hoc, inquam, Venus ipsa.* Neque de positura pronominis *ille* fidem te habere editori novissimo patitur locus Tibulli I, 2, 59. *nam cetera cernet Omnia, de me uno sentiet ille nihil.* Add. Iuven. VI, 111. *Hoc pueris patriaeque, hoc praetulit illa sorori.* Me quidem asyndeton pentametri non magnopere delectat. Itaque, nisi similia asyndeta, quale est apud Tacit. Agr. cap. 42. *Domitianus paratus simulatione, in arrogantiam compositus, et audiit preces excusantis et — agi sibi gratias passus est,* me retinuissent, Heynianam rationem amplexus essem. Ceterum hos versus, si post 67. collocati essent, explicarem: Ipsa Venus vult, ut *blandis carminibus* pueros sibi concilient amatores. Nam *blanditiae* ad carmina amatoria pertinent. Ovid. Amor. II, 1, 21. *Blanditias elegosque leves, mea tela, resumsi; Mollierunt duras lenia verba fores.* — Lectiones et posituram verborum, quae 71. in textu est, firmant Paris. et Venet. Apogr. duo *modum* pro *locum,* plura *flentibus* (Goth. Hamb.) cum Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. Unus liber Broukh. pro *ipsa* dat *ista.* W.

73. *Haec*

73. *Haec mihi, quae canerem Titio, deus edidit ore*] Priapum tanquam *oracula edentem*, ſe tanquam ſacerdotem *canere* fingit, ut monet Broukh. (ſed cf. not.). Scaliger et Menagius, ut de hoc Heinſ. Adverſ. II, 8. prodit, e ICti perſona dicta putabant, et corrigebant, *caverem:* ſed in iuris notiones non incidit, niſi in ſeqq. Nam ad ICtum pertinent illa: *conſultent*, *ianua noſtra patet*, *deducat;* ſed interpoſita eſt alia notio *magiſtri* v. 75. Porro *Titium* Iurisconſultorum perſonam ὑποθετικὴν eſſe putabat Scaliger. Sed docte Broukh. monuit, Titium non Iureconſultorum eſſe nomen, ſed eorum, quorum cauſſam agi fingebant, ut etiam Caii et Sempronii nomine utuntur ICti. (Fama integritatis inſignia fuerunt nomina *Titius* et *Seius*. Vid. Iuv. IV, 13. *Nam quod turpe bonis, Titio Seioque, decebat Crispinum.* W.) Ipſe Titium Septimium, nobilem ea aetate poëtam, Horatio familiarem, (ad quem illius Carmen 6. Lib. II. ſcriptum; quemque ille commendat Tib. Claudio Neroni L. I. Epiſt. 9. et laudat I. epiſt. I, 3, 9 — 14.) ſed unico nominis argumento uſus, intelligi contendit, et erudite de eo disputat. (Idem H. Voſſio veriſimile videtur. W.) Ayrmannus in Vita Tibulli §. 63. aliquem, cui illudere voluerit, bene ſibi notum hominem iſto ICtorum loquendi more notari exiſtimat. Sed quid ſcire refert, quis iſte αἰσχροδιδάσκαλος fuerit? Tum vero ipſa res ſatis docet, Titium eſſe ex poëtae amicis, in cuius gratiam hoc carmen ſcripſerit. H. Cod. Paris. *Tacio* et 24. *Tacium.* Venet. *Titiio* et *Titiium.* Formam *coniunx*, quae in Hamb. et Ald. 1. exſtat, dedit H. Voſſius. W.

77. *qui ſpernentur*] Nusquam legi video: *qui ſpernuntur.* H. Hamb. praebet *ſpernuntur*, quod Heynio, ſi recte coniicio, priora et ſequentia: *cunctis ianua noſtra patet*, poſtulare videbantur. Ipſe vero non intelligo, quod H. Voſſius pro vulgata *ſpernentur* affert, illi nimirum maiorem vim ineſſe. Goth. *cui* pro *cuique.* Paris. *qui me.* W.

79. 80. *tempus erit, quum me — Deducat i.*] Nimis accurate ex grammatico canone dictum videtur; fortaſſe putes refingendum eſſe, quod poëtae amant, *Deducet. Tempus erit, quum me deducet.* Nam ſic v. c. Ovid. III. Art. 69.

Tempus erit, quo tu, quae nunc excludis amantem,
Frigida deſerta nocte iacebis anus.

Add. I. Art. 213.; et Faſt. I, 529.

Tempus erit, quum vos orbemque tuebitur idem,
Et fient ipſo ſacra colente deo.

Sed

Sed et alterius moris exempla sunt: Statius Theb. VIII, 206.

Iamque erit ille dies, quo te quoque conscia fati
Templa colant, reddatque tuus responsa sacerdos.

et III. Sylv. 2, 127.

Ergo erit illa dies, qua te maiora daturus
Caesar ab emerito iubeat discedere bello?

Ovid. III. Met. 519.

Iamque dies aderit, iamque haud procul auguror esse,
Qua novus huc veniat, proles Semeleïa, Liber.

Porro pro *ferentem* in uno Medic. Statii *canentem*; sicque unus Heinf. Miror neminem coniectasse *ferentem*. *Diducat* et *diludat* aberrationes; v. Gebhard., qui et pro *senem* edidit *domum* e Scalig. notis. H. Et vero etiam Laur. Santenium solum vidisse, Tibullum scripsisse *deducat — domum*, praedicat Valckenarius in Callim. Eleg. Fragm. p. 204. Ipse vero Santenius Bibl. Crit. P. III. p. 62. *senem* veram lectionem esse iudicavit, quamvis alteri loca plurima a Broukhusio et Vulpio, et ab Oudendorpio ad Cic. II. de Invent. c. 1., quamquam non eo consilio ad partes vocata, veri speciem conciliare possent. — Vindob. et Voss. 4. *quo* pro *quum*: Hamb. *quom*, ut 84., quod H. Vossius amplexus est. Paris. Hamb. et Goth. *diducat*. Omnes vero libri collati coniunctivum retinent; et Latini verba *tempus erit quum* vel *quo*, *dies erit qua*, similiaque cum coniunctivo praesentis, futuri tum vim aequiparante, composuerunt. Sed et praeterito, quamquam alia de causa, coniunctivus post *tempus fuit quum* ponitur. Caes. B. G. VI. c. 24. *Ac fuit antea tempus, quum Germanos Galli virtute superarent.* Cavendum igitur censeo, ne coniunctivos in talibus locis mutes, aut pro *quum* substituas *ut*, id quod primus Moreti liber fecit in Virg. Ecl. VIII, 7. *en erit unquam Ille dies, mihi cum liceat tua dicere facta!* W.

81. *Heu, heu, quam lento*] Minus concinne in aliis *quam Marathus lento*; ut taceam *eheu* legi. *Marathum* fuisse puerum Asiaticum, a Phoenicum urbe, Maratho, dictum, putat Broukh.; verum eius nomen esse *Cyrum*, ap. Horat. I. Carm. 33, 6.; ibi enim Pholoe cum fastidire memoratur, quam Tibullus ei conciliare studet infra Eleg. 8. Pro *torquet* fortasse rectius legeretur *torret*, quod melius conveniret *lento amori*. ut Horat. Od. I, 13, 8. dixit: *lentis macerari ignibus.* H. Vel locus Ovidii Art. II, 124. *Et tamen aequo*

aequoreas torsit amore deas satis prohibet, ne ad locum tentandum proclivis fiam. cf. Tibull. II, 6, 17. Neque Burmannus ad Propert. III, 4, 39. p. 531. Heynio assentitur; at Santenius l. l. p. 62. — *lento amore* h. e., ut Forcellinius interpretatur et H. Vossius, longo et diu macerante. Posituram verborum *Marathus lento*, quam ut elegantiorem Tibullo reddidi, tuentur Ald. Mur. Scal. apog. Vossii octo (Goth.) Corv. Guarn. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. Illa offensus non est Heynius in Virg. Ecl. III, 100. *Heu, heu, quam pingui macer est mihi taurus in ervo!* Add. Liv. 27, 39 f. *reputantem* — quam *ipse* frustra *eandem illam coloniam* — *tentasset.* — Hamb. *Marachus.* — *eheu* habent Ald. Mur. et Scal. — Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. cum Venet. praebent *heu, heu.* — Paris. *he heu.* Vid. Stat. ad h. l. et interpretes ad Virg. Ecl. II, 58. W.

83. *ne turpis fabula fiam*] Legebatur ante Broukh. *turbis,* quod et in libb. ut Guelf. 3.; etsi Statius iam e libb. monuerat, esse *turpis* scribendum; et sic iam editum video in Vicent. et in Reg. Lep. Nec aliter Corvin. H. *turbis* in duobus apogr. et in tertio aliquo a manu sec. Venet. et Zwic. 1. — 84. *ministeria* duo apogr. W.

ELEGIA V.

1. *discidium*] ante Broukh. *dissidium* legebatur, sollenni errore. (At in Ald. 1. et Stat. *discidium* iam exstat; Paris. Venet. Zwic. 1. 2. cum duobus apogr. (Hamb.) et Corv. praebent *dissidium.* De differentia nominum *discidium* et *dissidium* intelligenter Gronovius ad Liv. XXV, 18. p. 991. disseruit. W.) *ferre* pro *laturum esse*, vel, *ferre posse,* dixit. pro *abest* Ed. Rom. *habet,* quod in binis Broukh. erat, nimis argute. H. Infinitivo *ferre* animi fortitudinem, quam tum, quum haec *loquebatur* Albius, sibi inesse praedicabat, significare mihi videtur. — pro *At* Ham. *Ast.* — *mihi — abest.* Verbum *abesse* cum dativo personae vel rei, cui aliquid deest, iungunt et alii scriptores, ut Cicero Brut. c. 80. §. 276. *hoc unum* illi, *si nihil utilitatis habebat,* abfuit, *si opus erat, defuit.* Quam constructionem Gernhardus non recte admovit Ciceroni de Off. I, 14, 4. p. 55. *Id autem* (eripere aliis, quod aliis largiare) *tantum abest officio, ut nihil magis officio possit esse contrarium.* Nam sententiae eius loci significatio supra posita non convenit, sed ibi *abesse* notat *alienum esse* vel *remotum esse,* quod eodem

eodem ſenſu uſurpatur apud Cicer. de Off. I, 19, 4. *ſcientia, quae eſt remota ab iuſtitia,* et ſextum caſum requirit. Illud vero, quod *officio* primum caſu ſexto, tum tertio uſurpatum eſt, virum eruditum ſine cauſa offendit. Neque in partes vocaveris ſenſum locutionis *longe abeſſe alicui* h. e. minime prodeſſe, nil iuvare. Quae Broukhuſius h. l. comparat et disputat, ea magnam partem aliena ſunt. — Voſſ. 1. *longae.* Voſſ. 1. 3. 5. et Guarn. cum Paris. *fortis.* W.

3. *turbo*] Statius et Scaliger ex Chariſio *turben;* ut ſaltem inde conſtet, olim in libris etiam hoc lectum fuiſſe. cf. Broukh. mox pro *celer* duo *tener.* H. idem dat Haub. — *Turben* pro omnium librorum lectione *turbo* ex Chariſio p. 117. ed. Putſch. recepi, cuius vel potius C. Iulii Romani, ex quo illa hauſit Chariſius, auctoritas apud Bentleium ad Hor. Od. I, 25, 11 p. 42. valuit, et apud H. Voſſium. — Idem e Voſſ. 4. *namque vagor per* praetulit, cum hac lectione actus late vagandi deſcriberetur. Sed primum notio *late* neque ineſt verbo *vagor*, neque requiritur. Satis eſt tenere, Tibullum ſe repraeſentare voluiſſe furore amoris ita actum, ut nusquam mente tranquilla conſiſteret, ſed modo huc modo illuc aegritudine animi ferretur, itaque ſe turbini, qui concitato motu volitaret, comparaſſe. Deinde grammatica non patitur verba ſic conſtrui: *turben citus verbere per ſola;* at in vulgari textu iuſta eſt conſtructio: *ut turben* agitur *verbere per ſola.* Denique compoſitio *ego vagor turbo* pro *ut turbo* Latina mihi non videtur, nedum Tibulliana ſit. Nam Latini in praedicatis perſonis vel rebus adiungendis ea omnia auſi non ſunt, quae auctores linguarum vernacularum. Nemo dixit: *tu es turbo.* Inde ſequitur, non maiorem in appoſitionibus ſubſtantivorum vel ſubſtantivis participialiter uſurpandis eſſe libertatem. Quis igitur Latine dixerit: ego vagor turbo? At apud Horatium Epiſt. II, 3, 475. *Quem vero arripuit, tenet occiditque legendo Non miſſura autem, niſi plena cruoris, hirudo,* ſi recitator acerbus tenere et occidere dicitur legendo *hirudo* pro vulgari: ut hirudo, recte verba ita compoſita eſſe, teſtatur locus Ciceronis *plebecula eſt hirudo aerarii.* Indubitata eſt, cum uſurpetur *tu es ruſticus,* eiusdem poetae dictio Epiſt. I, 2, 41. *Qui recte vivendi prorogat horam, Ruſticus exſpectat, dum defluat amnis.* Quo loco cum ad fabulam aliquam reſpiciatur, eo clarius ratio compoſitionis intelligitur, ut Epiſt. I, 3, 18–20., vel apud Theogn. 347. ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην,

Χειμάῤ-

Χειμάῤῥῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος, h. e. *mihi vero accidit quod cani* etc. Itaque vulgata *agor ut,* quam etiam Paris. et Venet. dant, unice vera eſt. W.

4. *verſat ab arte*] Conſtructionis exquiſitioris in commentario notatae exempla praebet Ovidius Faſt. III, 321. *Iupiter huc veniet, valida deductus ab arte.* Aen. II, 4, 30. *Et tenerum molli torquet ab arte latus.* cf. Triſt. II, 462. Neque pedeſtres ſcriptores hunc uſum respuerunt. Vid. Cic. p. Mil. c. 21. §. 56. *Adde — Martem communem, qui ſaepe ſpoliantem iam et exſultantem evertit et perculit ab abiecto.* Adde Epiſt. ad Fam. XI, 10. ab in. *Tu a certo ſenſu et vero iudicas de nobis.* Et iis, quae Heuſinger ad Cic. de Off. I, 2, 12. ſine ordine collegit, inſunt, quae ad rem faciant. — Paris. *adſueta.* Venet. Ald. Muret. Scal. *aſſueta.* W.

5. *libeat ne d.*] Ed. Rom. cum aliis *liceat,* et mox *poſthaec;* et interpungunt ante hanc vocem. Tum *aſpera verba* aliquot codd. apud Broukh. Fortaſſe etiam *neu* legendum pro *ne,* vel *nec* Guelf. 1., ut coniungantur inter ſe iſta. Ita occurras etiam Statii ſuſpicioni, eſſe ſuppoſitos verſus, cum bis eadem res dicatur. In Guelf. *ſerum* mutatum in *feri,* haud inſcite. H. Gothofredus, qui in notis ad Pandect. lib. 50. tit. 4. l. 18. p. 767. edit. 1708. hunc locum et I, 9, 21. ad auctoramentum gladiatorum, *occide, ure, verbera,* refert, ibidem verba huius loci ſic affert: *Ure, feri et torque.* Haec in marg. lib. Heyn. — Verba *libeat — poſthac* ad *Ure — torque* pertinent, quae per ſe plenum non habent ſenſum; at in iis, quae ſequuntur, *horrida v. d.* ad integritatem ſenſus nil deſideres. Conſtructio igitur. *doma h. v., ne libeat — poſthac,* quam H. Voſſius iniit, mihi improbatur. Ceterum verba adiecta *horrid. v. d.,* quibus ſenſus priorum auctus iteratur, magnam habent vim, qualis ineſt Virgilio Aen. I, 562. *Solvite corde metum, Teucri, ſecludite curas.* Statii autem iudicium a prava et lectione *nec* pro *ne* (quam dat Zwic. 2. Corv. *me*) et coniunctione *poſt haec h. v. d.* (quae et in Corv.) et ſententiarum 5 — 8. interpretatione profectum eſt. Aliena eſt coniectura *neu.* Variae lectiones apogr. ſunt: *ferrum* (Hamb.) — *liceat* (Goth. et Venet.) — *cuiquam — poſt haec* (Goth. Hamb. Guarn. Corv. Paris. Venet. Ald. 1.) — *aſpere vera.* W.

7. *parce tamen per te f.*] pro *per te* noſtri cum antiquis fere Edd. et libris *parce* importune repetunt. Sed iam

in

in Ed. 1520. eft *te per*, et in Aldinis Muretoque. In Guelf. 2. autem diferte *per te*, ut et in 3.; in 1. erafum et *parce* refictum. H. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. cum pluribus apogr. (Hamb. Goth.) *parce* pro *per te*; perperam. Nam praepofitio *per*, quae eft ante *Venerem*, ad *foedera* retrahi nequit. Pro *tamen* liber Voffianus *mihi*. — *Ille ego — dicor*. In pronominibus ita coniungendis brevitatis ftudiofiffimi fuerunt veteres. Tacit. Annal. XIII, 36. *ardebant vifere, quis ille — fpreviffet.* Ut *dicor* h. l., ita *feror* ufurpatur apud Ovid. Heroid. VI, 114. *En ego Minoo nata Thoante feror.* W.

11. *Ipfeque ter circum luftravi fulfure puro*] *puro* a vi purificandi. Broukh. corrigendum arbitratur *fulfure vivo*, quod perpetuum fere fulphuris epitheton eft, fequutus Heinfium in Ovid. Faft. IV, 739. Sed vide ibi Burmann. cf. Art. II, 329. et ibi Burmann. Pro *ter* alii, etiam noftri, *te*, quod probarat Scaliger. Sed eft aberratio librarii. Sic fup. I, 3, 11. Ed. Rom. etiam *te fuftulit*. H. Et Hamb. cum Corv. exhibet *te*, quod ab illis illatum opinor, quibus ad verbum *luftravi* pronomen *te* ex prioribus arceffere durum videbatur. H. Voffius ad lectionem Florentini, quam Statius affert, *ipfe ego* pro *ipfeque* probandam proclivis eft. Sed vid. Not. ad I, 2, 63. W.

12. *Carmine cum magico praecinuiffet anus*] ita in optimis. At veterem fcripturam effe *procubuiffet*, Scaliger contendebat, idque receperat, quafi anus procumberet, carmen immurmurans; nec tamen nifi in uno Statii ita lectum videas. Alius liber Statii *praetimuiffet*, tertius cum Venet. *pertimuiffet*. (Goth. a. m. *pertinuiffet*) quod contorte explicat Statius ad I, 2, 41. p. 33. *Praecinere* vero vel *praecantare* dicebantur ἐπῳδοί. v. Gronov. Obff. II. c. 1.

13. *Ipfe p.*] *Ipfe ego curavi* Flor. Statii et Vindob. *facra — fomnia*. quidam *fcaeva*. cf. notam. H. *Scaeva fomnia*, h. e. fomnia triftia, nullum e veteribus dixiffe, contendit H. Voffius. quod falfum, fi quidem Apuleius Metam. lib. I. p. 5. *fcaeva et gravia fomniare* dixit, et lib. IV. p. 296. *fcaeviffimo fomnio cumulatur infortunium meum*, ubi vid. Oudend. Omitto. *fcaevitatem fortunae*, *fcaevum eventum* apud eundem ufurpari, et fimilia apud Gellium aliosque. Sed cum formae *faevus*, *fcaevus* vel *fcevus* (vid. Virg. Aen. I, 293.) in libris fcriptis crebro permutatae fint, quamquam in codice Tibulli Hamburg., excepto loco IV,

IV, 3, 22., ubique pro *saevus* et *saevio* forma altera reperta est, hanc in auctoribus saeculi Augustei non nimis calide arripiendam esse iudico. Cf. Drakenb. ad Liv. II. c. 27. p. 354. — Ad *saeva somnia* illustranda H. Vossius Senec. Herc. Fur. 1082. *En fusus humi saeva feroci Corde volutat somnia* non apte affert. Nam ibi Herculem, post caedem liberorum somno oppressum, facinora crudelia et impia somniare, opinatur chorus, ut ea, quae illum versum sequuntur, clare ostendunt. Aptius comparaveris Val. Fl. I, 329. *Quos ego iam mente dies, quam saeva insomnia curis prospicio?* Add. Soph. Electr. 500. δεινοῖς ὀνείροις. Ceterum interpunctionem post *procuravi* et *nocere* sustuli, ut iungeretur: *procuravi somnia saeva*, ne etc. — Terent. Eunuch. III, 5, 34. *Continuo haec adornant ut lavet* pro *adornant, ut haec lavet.* Et in versibus, quos Aeneidi assutos autumant, *vicina coegi, Ut quamvis avido parerent arva colono*, dictum pro *coegi arva vicina, ut* etc. Apud alios poetas similia sunt liberioris verborum collocationis exempla. H. Vossius cum Mureto, Statio, aliis commate post *procuravit* distinxit, sed verbum *procurare*, significans exsequi ea, quae ad expiandum pertinent, cum coniunctione *ut* vel *ne* non construitur. Pro *ne* Goth. *nec*; Venet. *possint* pro *possent*, male. W.

14. *sancta — mola*] vetus erat lectio, cui Aldina sec. (cum Mur.) substituerat *salsa*, quod eiecit Scaliger, librum suum sequutus, cui adstipulantur plerique alii. *semina* Guelf. 1. 4. *omina* pro var. lect. Guelf. 2. H. In apogr. *semina* et *nomnia — mala* (Goth.). H. Vossius, tempora *procuravi — ne possent — deveneranda* male componi, arbitratus, de coniectura Guyeti *devenerata* recepit, hoc fortasse sensu: *si ter ea deveneratus essem mola sancta.* Qui sensus primum quantopere langueat, dici vix potest. Deinde participium *deveneratus*, aevo certe Tibulli, passive usurpatum non est. Nam quod *veneratus* in compositionibus *venerata Ceres vel sacerdos* passive usurpatum ex prisco sermone restat, et *venero* apud Plautum legitur, hoc nihil ad formam aetatis sequentis *deveneror* pertinet. Coniectatio autem, quae in tali analogia nititur, lubrica est. Adde quod difficultas temporum, quam ille movit, ad falsam referenda est notionem formae *deveneraudus,* quam pro participio scilicet futuri vulgo habent. Ego quidem verba *ter sancta deveneranda mola* ad *somnia* apposita puto, ut causa declaretur, cur Tibullus somnia procurarit. Simile est appositum apud Horatium Ep. II, 1, 229. *Sed tamen est*

est operae pretium cognoscere, quales Aedituos habeat belli spectata domique Virtus, indigno non committenda poëtae. Add. Tibull. I, 7, 2. — In Voss. 3. distichon 13. 14. post I, 6, 22 collocatum est. Pro *mola* Goth. *mala*. W.

15. *velatus filo*] recte revocavit hanc lectionem Vulpius. *filum* est vitta, infula. Liv. I, 32. *capite velato filo*, (*lanae velamen est*); ut ibi cum Drakenb. interpungendum. Broukhusius nulla auctoritate mutarat in *lino*; quod in Guelf. 2. pro var. lect. Multa ille tradidit parum accurate ad hos versus. H. Statius *filum capitis* tegumentum capitis esse putat apud Arnob. VI. p. 118. l. 4. ed. Elmenh.; sed ibi significari figuram vel formam capitis Forcellinius recte notavit Nam apud scriptores illius aetatis *filum* figuram, habitum, formam notat, ut apud Apulei. Metam. lib. IV. p. 288. ed. Oudend. *virgo filo liberali*, ubi vid. Elmenh. et Oudend. E plurali *tunicis solutis* Tibullum duas tunicas gestasse apparet, de quo more vid. Forcellin. sub v. *tunica*. W.

16. *Vota novem Triviae n. s. dedi*] *Triviae* Scaliger cum melioribus libris, etiam Regio et Guelf. 3.; ante legebatur: *Veneri*; sic etiam Guelf. 1. 4. et apogr. duo (Goth.) cum Venet. Quidam libri *circum*. sic Guelf. 2. (et Bern. superscr. ab alia manu *ut Veneri*. Vindob. *Truviis*.) Guarnerianus: *Craemae*, et Paris. *Creme*, utrumque ex *Triviae* factum. Hoc iam Corradus in Quaestura p. 326. Ed. Lips. e codice antiquo reponebat, invito tamen magistro suo Egnatio, qui *Veneri* defendebat ex Virg. Ecl. VIII, 73. 78. Sed et ibi res sacra fit dis magicis vel inferis, minime vero ad aras Veneris. Pro *dedi*, quod est *reddidi, persolvi*, Statius habuisse videtur *tuli*. H. Sed cum ea lectio in commentario eius tantum sit posita et explicita, neque in ullo appareat codice, eam scripturae mendam puto. Memoriae enim illius fortasse obversabantur loca I, 7, 54. IV, 1, 9. — Paris. *voca* pro *vota*. Goth. *silenti*. Voss. 5. *libente*. Male post *persolvi* ab aliis plene distinctum esse vidi. W.

20. *sed renuente deo*] Santen. ad Propert. p. 917. malebat *et*. H. idque, quia *At* praecederet, ut opinatur H. Vossius; qui ipse, tamquam particulae *at* — *sed* incommode usurpatae essent, *Ah mihi*, ut animo agitato conveniens, de coniectura reposuit. At enim particulae *at* et *sed* ita differunt, ut recte ita componi possint. Nam primum *At mihi* oppositum est verbis *fruitur alter*, hoc sensu:

At

At ego spe mea sum destitutus. Placuit autem Tibullo opposita *incipere* a particula *at* cum pronomine vel nomine iuncta. I, 6, 27. *Saepe mero somnum peperi tibi: at ipse bibebam Sobria — pocula.* et I, 9, 37. *at ego.* Add. loca I, 10, 41. 57. et I, 5, 59. Deinde iunge *fingebam — sed renuente deo* sc. fingebam, h. e. fingebam frustra, ita ut *demens* in sententiam non maiorem vim habeat, quam I, 9, 45. *Tum miser interii* interpositum *miser* aut *malus* apud Virg. Aen. I, 352. *et aegram, multa malus simulans, vana spe lusit amantem.* Similiter Graeci adiectiva orationi interserunt. Soph. Electr. 165. *ἄτεκνος, Τάλαιν᾽, ἀνύμφευτος αἰὲν οἰχνῶ.* ibid. 1075. *τὸν ἀεὶ πατρὸς, Δειλαία, στενάχουσ᾽.* Adde Philoct. 185. *ἔν τ᾽ ὀδύναις ὁμοῦ Λιμῷ τ᾽, οἰκτρὸς, ἀνήκεστα Μεριμνήματ᾽ ἔχων*, uti hunc locum interpungendum censeo. Exempla interpositi adiectivi *miser* dedit Forcellinius. Ita carere poteris correctione Santenii, cui cum verbis *renuente deo* eadem notio, quae adiecto *demens*, inesse videretur, *et* pro *sed* reponi placuit, ut alterum altero explicaretur. Particulam quidem *et* ferendam nego. Nam iustae compositiones hae sunt: *felicem vitam fingebam demens*, *renuente deo*, vel: *f. v. f. d.; nam renuebat deus.* — Ceterum scriptores illi, quos adiectiva ita interposuisse docui, aptiore ea collocarunt loco, quam Tibullus adiectivum *demens.* Codices omnes tuentur *at;* Hamb. *ast.* W.

22. *Area dum messes sole calente teret*] h. fruges terentur in area. v. not. Ita etiam Hor. I. Sat. 1, 45.

Millia frumenti tua triverit area centum.

Virg. Ge. I, 192.

Nequidquam pinguis palea teret area culmis.

Martial. IX, 91, 11.

Messes area cum teret crepantes.

Senec. Thyest. 356.

Non, quidquid Libycis terit
Fervens area messibus.

(Similiter dixere Latini: *caminus urit,* ut Horat. Sat. I, 5, 81.

Udos cum foliis ramos urente camino. W.)

Sole calente vero ex Romanorum more, tum, quia area patebat; erat enim, quod iam in Homero occurrit Il. *Υ*, 496. locus in ipso agro editior, in quo frumentum statim ex

ex agro congeſtum terebatur, non, ut nunc, in horreis (qua re factum, ut fruges in horrea devectas teri tam novum haberetur, ut Pytheas illud inter memorabilia ſeptentrionalis plagae referret, quod legis apud Strabonem p. 201. lib. IV. c. 5. §. 5. *e marg.*): v. Geopon. II, 261. Schoettgen. in Antiqq. Triturae §. 4.; tum, quia triturae tempus in Auguſto erat; meſſis vero fiebat in Italia menſe Iulio et Auguſto: Geopon. III, 11. ἕως δὲ τῆς πρὸ θ' Καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἀλοήσομεν. οὐ γὰρ ὄμβροι οὐδὲ δρόσοι ἐν ταύταις γίνονται ταῖς ἡμέραις, quem locum debemus eidem, dum fuit, doctiſſimo viro. Ut tamen talem morem ſequi poſſint homines, neceſſe eſt eos vivere ſub caelo clementiore, et minus variabili. In Luſitania etiamnum manipulos in agro relinquunt, et, quando commodum tempus incidit, terunt; vix ante Octobrem in horrea devehunt. Unde a. 1766. factum, ut pluviis inſolito more per ipſam aeſtatem ingruentibus tota meſſis corrumperetur. Hinc Virg. Ge. I, 298.

Et medio toſtas aeſtu terit area fruges.

et v. 190.

Magnaque cum magno veniet tritura calore.

In Ed. Baſ. legitur: *ſole cadente:* quod et Corvin. et Voſſ. 3. exhibet; male: nam ſub ipſum meridiem tundebantur frumenta. v. Virg. III. Ge. 132. 133. Vindob. *torret.*

23. *Aut mihi ſ.*] *Haec* vulgatae habent, inquit Broukh. Hoc nomine appellare videtur edd. Plantin., ductas ex Mureti editione, qui illud intulit. In lib. *Et,* quod et Corvin. habet, *At, Ac.* H. Veram puto eſſe lectionem *et,* quam pro *aut* in contextum induxi. Primum enim Tibullo, aureas apud animum ſpes repetenti, enumeratio rerum tempore diverſarum, quas ſibi finxerat, convenit: hoc mihi officium praeſtabit Delia et illud, non vero diviſio earum per particulam ſeparativam *aut.* Vide et locum ſimilem Albinov. Conſol. ad Liviam 31 — 36. Deinde uſus particulae *aut* hoc loco ea etiam gratia excluditur, quod 25. 27. res, quas praeterea ſibi finxit, per aſyndeta adduntur. Similiter vero IV, 1. ſatis Ulyſſis quatuor enumeratis et coniunctionum ope copulatis, quintum ſine copula addidit panegyrici auctor 59. *Incultos adiit Laeſtrygonas Antiphatenque.* Itaque apud Iuvenalem III, 86 — 90. *Quid, quod — laudat — et aequat — miratur?* eandem ſingula copulandi rationem agnoſces ad eamque emendabis diſtinctionem.

nem. Similis neque rarus afyndetorum ufus eft in praeceptis vel defcriptiónibus fingulis annectendis Tibull. I, 4, 39. 51. Virg. Aen. I, 490. Apogr. quaedam habent *et* aut *at*. Zwic. 1. *At* correct. in *Aut*, Zwic. 2. *Aut* fuperfc. al. *At*; Paris. et Venet. *at*. Goth. *lancibus* pro *lintribus*. Ceterum vide, an apud Livium 27, 39. *Hae literae confules — exire — coegerunt, ea mente, ut uterque hoftem in fua provincia contineret, neque conjungi* aut *conferre in unum vires pateretur, et conferre*, quod fenfus flagitat, reponendum fit. W.

24. *candida mufta*] ita Edd. ante Broukh. et maxima pars librorum, etiam noftri. Cum tamen ea deteriora fuiffe reliquis e Plinii XXIII, 1. conftet, Broukh. e nonnullis libris repofuerat *pinguia*. Sed videri hoc debet ex Eleg. I, 1, 10. ab aliquo refictum effe. Quomodo enim pauperis agelli dominus praeftantiora vina condidiffe credendus? Tum nec vilia ifta vina fuere, fed tantum fecundo loco a fufcis ac nigricantibus. Idem Broukh. de conditura vinorum haec accipi volebat; etiam hoc argute magis, quam vere. Servat uvas et muftum Delia, dum affidet. Deinde *mufta* plurali dixit numero, ut fupra eod. loc., ubi v. Broukh., et Burmann. ad Ovid. I. Am. 15, 11. H. Neque hoc mirum, dum plures, ut *vini*, ita *mufti* fint fpecies. Add. Plin. H. N. XXIII. c. 1. med. *Mufta differentias habent naturales has.* Quem locum accurate perluftrans, ex verbis ibi pofitis: *Ad omnia infirmius album* cum Broukhufio, vina candida non habita effe pro laudatiffimis, neutiquam efficies. Nam antequam illa pronuntiaret Plinius, de natura muftorum ad ufum medicinalem pertinente expofuerat. *Candida* praebent libri Paris. Zwic. 1. 2. Corv. et apographa (Hamb.) cum Venet.; tria tantum (Goth.) et quartum in marg. *pinguia*. W.

26. *verna*] mira in hac voce fuavitas et homine elegante digna; pueri enim, domi nati, blaefa fua garrulitate et familiari quadam confuetudine dominis accepti effe folebant. H. Male Corvin. *domini*. W.

27. *Illa deo fciet agricolae p.*] Dacerius Silvanum, Broukhufius Bacchum, Vulpius autem Deos agriculturae praefides omnino intelligit. Nil refert; malo tamen ex follenni religione Priapum. Nam in eius Lufibus Carm. 85.

Mihi corolla picta vere ponitur:
Mihi rubens arifta fole fervido:

Mihi

Mihi virente dulcis uva pampino:
Mihi glauca duro cocta oliva frigore.

adde Carm. 84. et 86. ex quo eodem v. 15. 16. et aliis locis conſtat, Priapo hircum vel porcellum aut aliam hoſtiam fuiſſe mactatam, v. ad eum loc. Burmann. Sec. Cuſtodia vero non hortorum ſolum Priapo, ſed et agri et vineae et villae committebatur. v. Carm. 30. 86. 87. H. Dacerium H. Voſſius ſecutus et hic et I, 1, 14. Silvanum intelligit; vid. eum ad locum priorem diſputantem. Nam Silvanum auctorem culturae agrorum habitum, itaque primitias ei eſſe oblatas; loco I, 1, 14. id accedere, quod primitiae pomorum certum aliquem requirerent deum. Idemque ad Virg. Ecl. X, 24. ſacrificiis, qualia apud Tibullum commemorantur, Silvanum eſſe placatum, ex nonnullis ſcriptorum locis docuit. At *deus agricola* abſolute ita dictum, ut Silvanum notaret, ille non demonſtravit; et qui I, 1, 15. 17. ſequuntur dei, in *agricolis* habiti ſunt; nec h. l. ſacrificiorum ſimilitudo quidquam probat. Nam Priapo quidem eadem fere ſacrificia, quae hic memorantur, data ſunt, vid. Catull. XIX, 10 — 16.; et diis agricolis plura ſacrificia communia fuiſſe probabile eſt. Ita re incerta, cum *deus* II, 5, 95. et II, 1, 9. collective Tibullo uſurpatum eſſe negari nequeat, ego quidem Vulpii opinionem amplector. W.

28. *pro ſegete ſpicas*] Utraque Edit. cum multis: *et ſpicas*, ut ſcilicet verſum fulcirent. Cod. Reg. *ſpicam.* H. Apogr. quinque dant *et ſpicas* cum Guarn. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. — Hamb. *cerere et.* In Corv. et Goth. *et* recte deeſt. Nam ſyllaba brevis *te* producitur, quia initio vocis ſequentis duae ſunt conſonantes; vid. Bentl. ad Horat. Od. III, 19. p. 137. W.

29. *Illa regat*] *reget* duo Angl. apud Broukh. cum Guelf. 2. H. Tibullus futura ſibi laeta fingens, ea modo ut vere exſtatura — *colam* — *aderit* — *ſciet*, modo ut cogitata *regat* — *detrahat* — *curet* ponit; de quo coniunctivo, qui ad indicativum futuri proxime accedit, vid. Obſſ. ad I, 9, 63. W.

30. *et iuvet*] alii, ut Reg. Guelf. 2. 3. et Ed. Lipſ., *adiuvet*, vel *adiuvat*, vel *at iuvet;* volunt nempe, *ac iuvet.* H. Apogr. plura, Guarn. et Zwic. 1. 2. cum Pariſ. et Venet. dant *adiuvet*, ſed in Zwic. 1. ſeriori manu correctum; Voſſ. duo *ac iuvet;* Hamb. *audiat.* Goth. *et iuvet.* — H.

Vossius *At iuvet* recepit, quod mihi cur non probetur, ex annotatione ad 19. apparebit. W.

32. *detrahet*] Cod. Reg. Guelf. 1. 4. cum Ald. 1. Mur. Guarn. et Corvin. *detrahat*, ut multi ap. Broukhusium, quod convenit sequentibus. H. *Detrahat,* quod in novem apogr. (Hamb. Goth.) et Venet. exstat, quodque, Heynio probatum, dedit H. Vossius, cur receperim, caussa inde est repetenda, quod nova modi commutatio displiceret, praesertim quum coniunctivi *curet* — *gerat* sequantur. Paris. *detrahet.* Ceterum *veniet* non esse in *veniat,* quod Goth. (ap. m.) dat, mutandum, in Notis expositum est. W.

33. *virum hunc, sedula curet*] *m* in *virum* non eliditur, ut saepe fit; adeoque eo quidem nomine non mutem; mihi tamen *hunc* durius h. l. et otiose positum, et utriusque versus oratio male iuncta videtur, etsi mutata interpunctione emollii versum. Nam vulgo interpungitur: *Et tantum venerata virum, hunc s. c.* Ayrmann. §. 66. Vitae Tibullianae legit: *nunc,* et id Corvin. firmat; etsi et hoc languet. Versus fiet rotundior, si legas: *nunc sedula curet; Nunc paret atque epulas ipsa ministra ferat;* et hoc legitur in Guelf. 3. diserte; ut latius sit *curare,* quod ad omne officium, quo hospitem excipimus, balneo, veste, foco, referri debet. (*curare hospitem* ad balneas et epulas pertinet. vid. Terent. Eun. 3, 2, 52. Plaut. Stich. 5, 3, 9. Alio sensu Plinius Ep. I, 5. ad fin. *curatur a multis* h. e. observatur. W.) Broukh. malebat, quod in quibusdam est, *huic,* quia *curare* cum tertio casu iunctum legitur. Ita stribliginis in his verss. satis nondum erat? — *hunc et* in vno Statii et in Guelf. 2., et in marg. *hunc assecula,* pro ancilla, (cui vel metrum obstat. W.) — in Ed. Lips. *virumque,* ad fulciendum versum. Ut ex animo dicam, quod sentio: quale illud nunc habemus, vix hoc distichon a Tibulli manu venire potuit. Nitor omnis abest et ipsa sermonis ratio. H. De quo iudicio Heynio assentitur Santenius p. 78., recte improbans coniecturam Withovianam, quam Schrader p. 173. Emendat. proposuit: *Et tantum v. v., cui s. curet, cui paret atque.* Heynius autem distinxerat: *Et, tantum v. v. hunc, s. curet,* ut iungeretur *tantum h. virum;* ad quam compositionem Lenzius p. 187. e Sall. Iug. c. 10. §. 8. *talem hunc virum* comparavit. Sed huic interpunctioni obstat primum quod *curet* obiecto destitutum est. Neque enim construes: *curet* (ut) *paret et gerat,* quia particulae *ut* post verbum *curo* omissae exempla desunt, et quia Latine

tine dicitur: *curo* (ut) *epulae parentur.* vid. Plaut. Stich. 5, 3, 7. *meis curavi amicis, coena ut cocta esset.* Tum Tibullum non nisi sensu vel distinctione suffragante synaloephen neglexisse, crediderim. cf. Iuven. II, 26. III, 70. Nam quod aspirationem *h* saepe consonantis mutae partes gerere notat Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 605., laudans Reines. ad Class. XVII. Inscr. Vet. N. 167. p. 861., et similia afferens exempla: *tandem haec, saer. hic,* illud in nisi tertii, hoc in arsi quarti pedis, hanc caussam veram non puto. Neque licentias Comicorum vel Satyrae Albio inferam, usumque vocularum *dum, tum, num, cum,* de quo Bentleius de Metr. Terent. p. 15. et ad Terent. Adel. II, 2, 24. accurate disseruit, ad partes vocabo. Quae metri ratio nisi vetaret, omni hexametri distinctione sublata, verba sic construerem: *Et curet sedula tantum hunc virum, venerata* sc. eum; quae Latinis usitata est constructio, ut Horatio Sat. II, 6, 11. *mercenarius agrum Illum ipsum mercatus aravit,* et Tacito Annal. IV, 51. *Quidam pontes et scalas ante fabricati inferre propugnaculis.* Adde locum nostro simillimum Nemes. III, 27. *Quin et Silenus parvum veneratus alumnum Aut gremio fovet, aut resupinus sustinet ulnis, Et vocat ad risum digito, motuve* (ut pro *motuque* legendum est) *quietem Adlicit.* Ceterum cum in distinctione, quam recepi, pronomen *hunc* neque metro adversetur et vim habeat aliquam, praesertim cum *huic* repetitum sequatur, versus, ut editi sunt, integros iudico. Goerenzius nil mutat, nisi quod verba *tantum vener. virum* parenthesi includit. Depravationes textus sunt in Hamb. *nunc s. currat;* in Zwic. 1. *virumque hunc;* pro *huic* Vindob. *tunc,* Goth. *hinc,* apogr. tria *illa* pro *ipsa.* Correctionem *nunc — curet, nunc paret* non magis amplector quam illam Burmanni Secundi, *ferat* pro *gerat,* quamquam Santenio probatam p. 79. Supplent illi: *in mensam.* Sed cum locus, in quem epulae latae sint, adiectus non sit, *gerere epulas* aeque mihi Latinum videtur ac *gerere hastilia,* vel *liberos in manu.* Add. Tibull. I, 10, 27. *canistra geram.* — *ipsa ministra* h. e. ipsa servae ministerium faciens. W.

34. *ipsa*] Reg. *illa.*

35. *Eurusque Notusque*] *Eurum*, quod iam in Vicentina video expressum, Broukh. e XX libris recepit, quia ille vicinus alteri et fere cum ipso iungitur: vulgo fuit *Caurus*, ut etiam Rom. Ed. Ex hoc tamen illud potius fieri potuit, quam hoc ex illo. H. Et H. Vossius, quia

Eurus res ab urbe in Orientem portare nequiret, *Caurusque* recepit. At *Notus* illud non magis efficere poteſt. Accedit quod *Notus* et *Eurus* pro ventis vehementioribus a poëtis uſurpati eſſe videntur. Apud Virg. Aen. I, 575. Dido: *Atque utinam rex ipſe, Noto compulſus eodem, Adforet Aeneas.* Quis, quaeſo, in mari mediterraneo navigans, ad litora Africae *Noto* defertur? Denique apogr. H. Voſſii omnia cum Zwic. 1. 2. Guarn. Pariſ. et Venet. vulgatam *Eurus* defendunt. *Caurus* autem ab iis, qui poetarum morem vel negligentiam perſpectam non habebant, ſubſtitutum eſt. Loci Iuvenalis XIV, 267. *Quam tu, Corycia ſemper qui puppe moraris Atque habitas, Coro ſemper tollendus et Auſtro,* alia eſt ratio. Pariſ. *Nothusque* et *Armonios.* Goth. *factat* pro *iactat.* W.

37. Vellem utique, carminis ſuperioris venuſtatem non eſſe contaminatam foeda lacinia, quae attexta eſt. Sententiarum tamen ordo ac nexus non omnino verſus, qui ſequuntur, reſpuit. Scaliger non modo novam Elegiam exorſus eſt: *Saepe ego* etc., verum etiam ſuperiori carmini attexuit verſus ex El. II. huc retractos, qui molliſſimae elegiae nitorem non minus obſcurant. Quod per bonae criticae leges facere licet, hoc feci. Seiunxi verſus, ut novae Elegiae ſeu initium, ſeu, quod credere malo, fragmentum. Romanos autem illos a Platonico vel Petrarchico amore ſatis alienos fuiſſe, vel ex h. l. facile quisque intelligat. H. Cum Albius ad animum Deliae movendum enarraſſet, quantopere de illa aegrotante eſſet meritus, quasque tum ſpes de vita cum illa, ſanitate recepta, ſuaviſſime transigenda concepiſſet, inde a verſu 37 — 47., quo amoris vinculo etiam nunc, his falſis, irretitus teneatur, explanat, quod ad puellam alliciendam haud incommode memoratum eſſe, neque iis, quae praeceſſerunt, adverſari, dixeris. Itaque ſigna lacunae tollere non dubitavi, non moratus ſingularem illam amoris erga Deliam teſtificationem 39 — 42.; quam qui abeſſe cupiunt, ex indole altiore et generoſiore amorem Romanorum aeſtimant. Goerenzius iudicavit, verſus 36. 37. ad verſum 18. referri, a quo poeta, interpoſito quaſi episodio 19 — 34., disceſſiſſet. W.

37. *depellere*] Hamb. *deponere.* 38. idem *ſed* pro *at.* Poſt 39. Voſſ. B. ex carmine ſexto 53 — 86. inſeruit. W.

40. *deſeruitque Venus*] quod Ovid. III. Am. 7, 13.

Tacta tamen veluti gelida mea membra cicuta,
Segnia propoſitum deſtituere ſuum.

Etiam

Etiam in Tibullo duo ap. Broukh. et Regius cum Corv., haud dubie ex interpolatione, *destituitque* legunt. H. Id H. Vossius ex quatuor apogr. ut poeticum recepit. Sed *destituere aliquem* est fraudare aliquem, quae notio fraudis et doli aliena est a Venere; si *destituere aliquem* eodem sensu diceretur, quo legitur *destituere spem, exspectationem*, ad spem a Tibullo conceptam referrem, fore ut hac via curas et dolores abigeret. Cum autem huius compositionis exempla desiderem, retineo lectionem bonam *deseruitque*, quam Guarn. Hamb. Goth. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. firmant. Nam *deserere* dicuntur dii, qui non adiuvant neque optata afferunt. Plaut. Pseud. I, 3, 147. II, 2, 6. — Zwic. 1. *adiram*. — Ratio coniunctivi ex Obss. ad I, 2, 14. patebit. W.

41. *Tunc me devotum descendens femina dixit*] Revocavi lectionem, quam Broukh. ex aliquot libris recte induxerat; vulgo *Tunc me discedens devotum f.* Similis aberratio erat sup. El. 2, 19. Ovidius in eadem re *desiluit* dixit III. Am. 7, 81. (Sed is locus hac re differt, quod ibi, se cum amica *in toro* iacuisse, Ovidius narraverat. W.) Metus Vulpii, ne quis ita, ut apud Catull. carm. 112, 2., accipiat, inanis est, cum hic de femina, non de mare, sermo sit. H. Lectionem editam firmat Veneta et Voss. 1. — Bern. *descendens devotum*, et Zwic. 1. sed corr. in *discendens dev.* — Hamb. Goth. Zwic. 2. *devotum discedens.* — Paris. Guarn. cum septem apogr. *discedens devotum.* — *Tunc* in Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. Guarn. Paris. Venet. W.

42. *et, pudet heu! narrat scire nefanda mea*] est ex emendatione Scaligeri; vulgo *et pudet et n.*, quod natum ex *et pudet et.* An altera versus pars a Tibullo profecta sit, dubito. Extrita fortasse ea erat a pio homine in codice, inde ab alio restituta. In Tollianis excerptis narratur ab aliis legi: *Et dominae narrat scire nefanda meae.* Sic ipsi Deliae renuntiat puella rem. („In veteribus etiam libris legi affirmant: *Et dominae narrat*" haec Statius, addens: „Sin illud malumus, *Mea* fortasse mutandum sit in *meae*, ut illa quidem se dicat non nescire *nefanda*, illa nimirum veneficia, *dominae meae.*" Ita etiam lectio Excerptorum Tollianorum intelligenda esse videtur, et quod Auratus reposuit. W.) Ab Aurato refingi coepit: *Et dominae narrat sacra nefanda meae.* Quod si semel eam viam ingredimur, liceat refingere: *femina dixit, Et, pudet heu!* (sc. dixit) *dominam scire nefanda meam*: h. e. veneficiis eam uti. Tum nexum

nexum habent quae sequuntur: *Non facit hoc verbis.* Nodell. Not. crit. p. 72. non multum abfuit ab hac coniectura, cum legebat: *Et, pudet heu, narrat, scire nefanda meam.* H. Eodem redit coniectura: *Et dominam narrat scire nefanda meam.* Sed femina illa, qua frui volebat Tibullus, eum *devotum* esse pronuntians, addere non potuit, hoc a *domina* Tibulli esse factum vel a puella, quam *suam* appellare posset. Nam devotionibus ille peti potuit vel a muliere, quae eius amore potiri cupiebat, vel a saga aliis de caussis. cf. Ovid. Am. II, 7, 26 — 35. Neque ad sequentia 43. 44. annectenda opus hic est vocabulo aliquo, quale est *domina* vel *mea.* Nihil enim in bonitate juncturae desidero: femina tum dixit et vulgat, me esse devotum; neque hoc mihi accidisse nego; nam puella mea pulchritudine sua me vere devovet. Accedit quod *nefanda* notans turpia bonum habet sensum. Apud Virg. Aen. VI, 26. *nefanda Venus* est turpis V., et *nefas* est flagitium vel turpitudo apud Iuven. II, 127. *Unde nefas tantum Latiis pastoribus?* ubi de nuptiis virorum agitur. Lectio *dominae* vel versui 40., qui praecedit, debetur, vel correctori, qui verba corrupta *et pudet et* emendare voluit. Si Scaliger genuinam lectionem restituit, distinguas: *Et, pudet, heu! narrat scire nefanda mea.* Nam si *heu* vel *vae* ad vocem singulam pertinet, praeponere huic solent Latini particulam exclamandi, non postponere. Ipse tamen Tibullo redditum malim: *Heu pudet,* aut *Vae pudet, et narrat scire nefanda mea.* Nam verba *Heu pudet* aut *Vae pudet.* fere ut *memini* I, 2, 26., interposita ad utramque sententiam *dixit et narrat* pertinere possunt. Et cum medio aevo *ve* scriberetur pro *vae,* haec scriptura facile in *e* atque *et* potuit mutari, praesertim initio versus. Apogr. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. et Venet. *et pudet et narrat.* Paris. Venet. *nephanda.* W.

43. *non facit hoc verbis*] quidam, sed pauci, *herbis:* quod tueri possis ex Propert. III, 6 (4), 25.

Non me moribus illa, sed herbis improba vicit,

et infra El. 8, 23.

Quid queror, heu, misero carmen nocuisse? quid herbas?

H. Probabilem alteram lectionem *herbis* indicaverat Statius, usus loco Tibulli I, 8, 17. 18. *Num te carminibus, num te pollentibus herbis Devovit tacito tempore noctis anus?* Qui locus neutri lectioni favet. Et alibi modo *carmina* modo *herbae* in devotionibus memorantur. Ovid. Heroid. VI, 83. *Non*

Non facie meritisve placet, sed carmine *movit.* et 93. *male quaeritur* herbis, *moribus et forma conciliandus amor.* — Vide igitur, quo alia argumenta rem deducant. Primum forma loquendi *facit hoc* ex iis, quae praecesserunt, explicanda est, vid. Ovid. Heroid. XX, 55. *Tu facis hoc, oculique tui*, et quae Burmannus ad Propert. III, 12 (10), 4. notavit. Aliquoties tum *hoc* omittitur, ut apud Tibull. I, 8, 22. Et h. l. *facis hoc* idem est ac *devovet.* Deinde *verbis* pro *carmine* esse dictum, ex compositione *devovet verbis* apparet, et probatum loco Horatii Epist. I, 1, 34. *Sunt verba et voces.* Itaque exquisitior cum sit ratio loquendi *devovere verbis*, et codicum auctoritas accedat — nam *verbis* in apogr. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. et Venet. exstat — receptam tuendam esse censeo. Ask. *haec* pro *hoc.* W.

ib. *facie tenerisque lacertis*] quidam boni libri ap. Broukh. et Regius noster cum Guelf. 3. (et Corv. et quatuor apogr. W.) *niveis*, ut Virgil. Aen. VIII, 387. de Venere:

— niveis hinc atque hinc Diva lacertis
Cunctantem amplexu molli fovet. —

hoc placere possit etiam propterea, quia in altero versu color memoratur: *flavis — comis;* eadem ratione, qua Scaliger et Bentleius apud Horatium I. Carm. 13. tuentur *lactea brachia* propter *roseam cervicem;* et qua dixit Virgil. XII. Aen. 605.

Filia prima manu flavos Lavinia crinis
Et roseas laniata genas —

Retinui tamen *teneris*, quia id vocabulum nostro in deliciis est. v. I, 1, 46. 64. 68. I, 2, 73. et al. In cod. Scheff. fuit *mutis*, depravatum ex *niveis.* H. *niveis*, ut γραφικώτερον, recepit H. Vossius. Add. Fast. Ovid. II, 763. *Forma placet niveusque color, flavique capilli.* Heroid. XX, 57. *Hoc flavi faciunt crines et eburnea cervix.* Sed *teneri lacerti* perpulchri sunt, et variatio epithetorum delectat. Itaque nil temere movi. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Paris. cum Venet. *tenerisque.* Voss. 3. *a flavis.* W.

47. *Nereis Pelea*, interposito *quae*, multi codd. et vett. edd. usque ad Ald. pr., quod non videbant librarii, *Nereis* trisyllabum esse. In Ed. Lips. inserciebatur *quem.* At *Nereis Pelea* Guelf. 3. H. Hoc etiam quatuor apogr. — At Zwic. 1. 2. Hamb. Guarn. Corv. Venet. interposuerunt *quae.*

quae. — Parif. *que,* quod in libris legi teftatur Statius, qui ad bonam lectionem *Nereis Pelea* defendendam locum attulit Manilii V, 563. *Extulit et liquido Nereïs ab aequore vultum.* Nam fecundam vocis *Nereïs* modo productam, Stat. Achill. I, 527., modo correptam, Stat. Achill. I, 24., vides. Ieiuna eft eiusdem Statii coniectura *Nereis quoque.* Cetera apogr. *que, quae, quam.* Parif. *Pellea.* Vindob. *Pelleo.* Venet *hemonium.* Goth. *aeris* pro *Nereis* (a. m.). apogr. Voff. *aerisque.* Hamb. *qualis* pro *talis.* Exemplis ufui vocabuli *talis* adde Val. Fl. I, 725 — 729. Pelias ira furens *rerum afperrima verfat. Biftonas ad meritos quum cornua faeva Thyoneus Torfit, et infelix iam mille furoribus Haemus, Iam Rhodopes nemora alta gemunt, talem incita longis Porticibus coniuxque fugit natique Lycurgum;* ubi iungas: *Talem,* h. e tali furore incenfum, *fugit Lycurgum coniux, quum Thyoneus — torfit, et — nemora gemunt.* Pelias enim furens cum Lycurgo comparatur. Locum male intellexit Wagner. p. 47. — Venet. *cerula.* W.

46. *frenato — pifce*] delphine. vid. Ovid. Met. XI, 237. Gronov. Obff. 1. c. 17. p. 143. malebat etiam hic, *prifte.* Sed eum iam refellit Broukh. cf. Valer. Argon. I, 130. fqq.

47. *Haec nocuere mihi, quod adeft h.*] Ita malui diftinguere, quam cum Broukh. diftinctionem maiorem ante *quod* ponere, unde duriffima verborum iunctura exifteret; etfi nec altera ratio fatis expedita eft. Senfus eft: Mihi hoc nocuit, et animum Deliae abalienavit a me, quod dives amator et lena peffima illam obfederunt. Altero verfu particula connectendi intelligenda; nifi malis reponere: *Venit et exitium, callida lena, meum,* quod et Ayrmanno placuiffe video in Vita Tibulli §. 70. H. H. Voffius de coniectura dedit: *Haec nocuere mihi! Quod — vertit in,* interpretans: *haec n. mihi,* facies, lacerti et comae Deliae me devoverunt (coll. Horat. Sat. I, 8. 22. *herbas nocentes;* ad quem ufum verbi *nocere* declarandum aptius comparari poterat Tibull. I, 8, 23. 25.); illa tamen formae praeftantia captus etiam dives Deliam pecunia ambit, qua lena in perniciem meam utitur. Sane Ovidius Metam. IX, 612., enumeratione rerum nocentium finita, addit *Haec nocuere mihi,* et *nocere* tribuitur pulchritudini, qua quis in fuum aut alterius detrimentum capitur. Apud Sabinum epift. III, 54. Paris Oenonae reiectae caufam amoris in Helenam aperit: *Quod non eft facies pulcrior ulla, nocet;* at primum

fen-

ſententia verborum *Haec nocuere mihi*, praeſertim cum verſus 45. et 46. interpoſiti ſint, languet; deinde ſententiae huius cum ſequenti nexus, qualem H. Voſſius finxit, multis eget adminiculis. Iunctura autem, quam in Notis propoſui: Tam pulchrae puellae amorem et fructum abstulerunt mihi dives et lena, bona eſt; neque, cum duae res ſequantur, quae nocuerint, pluralis *haec* male me habet, praeſertim cum de *una* re et Graeci *ταῦτα* ſaepe dixerint, ut Plat. Crit. c. 14. *μεγάλα ἡμῖν τοῦτον τεκμήριά ἐστιν*, et Latini *haec*, quod fecit Catullus, qui unam eandemque rem et ſingulari et plurali notavit XXIX, 1. *Quis hoc poteſt videre, quis poteſt pati?* et 5. *Cinaede Romule, haec videbis et feres?* Adde quod in affectu, quali haec ſcribens perculſus erat Albius, ferri poteſt aſyndeton *adeſt* — *venit*, quod alii absque illo affectu poſt coniunctionem *quod* admiſerunt. Iuven. VI, 509. *vivit tamquam vicina marito, Hoc ſolo propior, quod amicos coniugis odit Et ſervos, gravis eſt rationibus.* Ex quo facile alium Iuvenalis locum VII, 88. *Ille et militiae multis largitur honorem, Semeſtri vatum digitos circumligat auro*, a correctione *largitus*, aut *Semeſtri et* defendes. Vide etiam Virg. Ecl. I, 37. 38. Nihil denique vituperabis in compoſitione *venit in exitium* pro venit ad puellam meam corrumpendam. Saepius enim *in* cauſam finalem notat. H. Voſſio mulierem, quam *lenam* vocat Tibullus, matrem Deliae fuiſſe opinanti, cum locus I, 6, 58. ubi illa *aurea anus*, et 63. ubi *dulcis anus* audit, tum verbum *venit* refragatur. Pro *adeſt* Zwic. 1. *abeſt*, et pro *amator* Goth. (a. m.) *arator*. W.

52. *ſemper*] Similiter initio verſus poſitum eſt *ſemper* apud Virg. Ge. I, 247. *Illic, ut perhibent, aut intempeſta ſilet nox Semper.* Verba *circum hunc* pertinent ad ea, quae ſequuntur: *e tectis canat.* Et *canere* abſolute poſitum apud Cic. de Divin. I, 7. *cornix canit.* Goth. *eſt tectus* (a. m.). W.

53. *herbasque ſepulcris Quaerat*] Muretus invexit *eſcas*, ut ſilicernium intelligeretur. Sed hoc dabatur ad rogum, non ad ſepulcrum, ait Gebhard. h. l. ultima fortaſſe non ſatis accurate; etſi religio in his valde variavit. Dapes appoſitas fuiſſe rogo aut in rogum nemo dubitet; ſepulcrum etiam latius dici, nemo infitietur; vel ſic tamen non auſim in contextum *eſcas* e coniectura Mureti repoſitas admittere, quamdiu apparet, poetam aliud voluiſſe, quod et ipſum bene ſe habet. Docte de h. l. diſputantem v. Doring. ad Catull. p. 173. H. Recte Broukhuſius quoque hunc

hunc locum defendit, de ſanctitate ſepulcrorum bene admonens, quorum herbas carpſiſſe nec pecori impune fuerit, cuius culpae veniam precibus expoſci iubet Ovid. Faſt. IV, 749.

Sive ſacro pavi, ſedive ſub arbore ſacra
Pabulaque in buſtis inſcia carpſit ovis.

ubi vid. Neap. Lenae igitur voracitatem nefandam, quae proxima ſacrilegio habita eſt, imprecatur Albius. Conſtructionem autem eandem praebet Virg. Aen. VII, 758.

Et Marſis quaeſitas montibus herbas.

Verba *ſtimulante fame* leguntur apud Iuven. XIV, 84. Burmannus in Anthol. Latin. T. 2. p. 62. *eſcas* probat, et ad epulas ſepulcrales, partem dapum funeralium, refert. Nam egeſtatem lenae vix tantam ſtatui poſſe, ut famem herbis e ſepulcro enatis depellere neceſſe fuerit. Si ita argumentaris, fortaſſe contra Scaligerum p. 139., *oſſa* te Tibullo reliquiſſe miror; nec de fame lenae loquitur Albius, qualis fuerit, ſed quantam ei eſſe velit. Pariſ. Zwic. 1. 2. *ſepulcris.* Venet. *ſepulchris*, ut *lachrymas*, alia ſimilia. W.

55. *Currat et*] Cod. Pal. *quaerat*, quod non temerarium iudicat Gebhardi; quo ſenſu, non dixit. Eſt indocta repetitio voc. e ſuperiore verſu. H. Santenius Bibl. Crit. p. 69. ſenſum non malum iudicavit, ſi locum cum verſu, qui praecedit, conferres; quod factum nollem. Nam repetitioni vel vocula *et* repugnat. Hamb. *umbras* pro *urbes*. W.

56. *e triviis aſpera turba canum*] In Romana et aliis antiquis Edd. eſt *poſt agat hanc t.* Scaliger e ſuo repoſuit, *poſt agat a triviis.* Sed Broukh. in plerisque invenit: *e*, et ſic Regius. H. Idem dant Zwic. 1. 2. Pariſ. Corvin. Venet. Guarn. apogr. omnia (Goth.) praeter duo, in quibus *et* (Hamb.) Si *et* legitur, res nova a priori 55. diverſa optatur, vid. IV, 1, 56. *Ceſſit et*, 58. *Vexit et.* Sed ne duas res diſticho 55. 56. enuntiatas putem, monet congruentia diſtichorum praecedentium 49. 50., 51. 52., 53. 54., quibus ſingulis una res exponitur. Adde quod haec res nova, ceteris, quae iratus imprecatur, malis infirmior, dirarum ſeriem male claudit. At ſi unam rem verſibus 55. 56. comprehenſam ponis, ſententia pentametri bonum eſt ſententiae hexametri complementum; nec linguae ratio repugnat. Nam non raro talia imaginis complementa, nulla coniunctione aliove vinculo uſurpato, adiecta animadvertes. Vid. Virgil. Aen. I, 150. *Iamque faces et ſaxa volant; furor*

ror amor ministrat, I. 106. et 467. 468. cf. Tibull. I, 6, 76. Has adiectiones in ablativos absolutos facile mutabis. *Post* pro a tergo, pone. Cic. p. Mil. c. X. §. 29. *Servi, qui post erant*. Liv. 21, 34. *ipsi post — incedebat*. Add. Tibull. II, 1, 16. 89. Ut *post agat* illam, lenam, componitur, ita I, 10, 24. *Postque* (ferebat) *comes purum filia parva favum*; et *post* h. l. notat post sequens, persequens. Scaliger e membrana sua receperat *a trivus*, ut iungeretur *canes a trivis*: de quo loquendi genere vid. Obss. ad II, 1, 57. Saepius autem in libris permutatae praepositiones *e* et *a*. vid. II, 4, 30. II, 3, 22. W.

57. *Evenient*] Ita Broukh. ex antiquis Edd. et libris quibusdam, uti iam Heinsius legendum viderat, quem v. ad Ovid. III. Met. 524. IV. Fast. 775. cf. inf. I, 7, 5. II, 1, 25. et ad Tibull. Broukh. p. 445. Vulgo *eveniet*. H. Receptam lectionem praebent Voss. duo et Monac. — altera est in Zwic. 1. 2. Corv. Hamb. Goth. Venet. — *Et venient* in Paris. Ovid. Ib. 127. *Evenient; dedit ipse mihi modo signa futuri Phoebus*. Cod. Ask. *amantum*. W.

60. *nam*] Alii *non* perperam. vid. Broukh. *omnis amans* duo Broukh. et Ask. *ipsa Venus* duo alii. H. et marg. Bern. Verba *nam donis v. o. amor*, quaeritur, quem sensum per se habeant, quemque hoc orationis contextu. Ac primum *amor* alicuius *vincitur* significat amor exstinguitur. Tibull. III, 6, 4. *Saepe tuo cecidit munere victus amor*. Similiter *dolor, ira vinci* h. e. exstingui, opprimi dicitur. *omnis amor* est uniuscuiusque hominis amor. Propert. I, 11, 18. *Sed quod in hac omnis parte timetur amor*. Itaque verba *donis vinco omnem amorem* notant donis uniuscuiusque puellae amorem exstinguo, eiusque animum, ut mihi indulgeat, capio. Si autem expendis, divitem opera lenae iam potitum esse Delia, a quo illam revocare studet, hunc sensum verbis *nam — amor* inclusum esse patebit: nam dives ille tuus, qui pecunia sua omnem puellam expugnare potest et confidit, nec fidus neque officiosus erit. Quae sententia primum sequentibus convenit, quibus, 61 — 66., pauper diti opponitur, doceturque, qualia a paupere, h. e. a se, illa exspectare officia possit; deinde a Romanorum moribus et sensu non abhorret. Vide querelas de donis ad amorem expugnandum potentibus Tibull. I, 4, 57 sqq. II, 3, 35 — 58. II, 4, 29 sqq. Similem denique oppositionem apud Propert. II. 26 (20), 27. 28. vides: *Multum in amore fides, multum constantia prodest; Qui dare multa potest, multa*

ta et amare potest. Sententiam, quam Broukhusius et Heynius constituerunt, vid. Not., neque adiectum *omnis* neque ea, quae sequuntur, patiuntur. *Nam* dant Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Guarn. Corv. Paris. Venet. et omnia apographa H. Vossii, qui nihilo minus *non* recepit hoc sensu: falsum est praeceptum sagae, dona praestare omni amori. Nam 61 sqq. pauper amator diti longe praeferendus est. Sed, si Latine scio, sensus: dona omni amore potiora non sunt, ita reddendus est: non a donis vincitur omnis amor. Vid. Aen. VII, 310. et Aen. IV, 95. W.

61. *Pauper erit praesto tibi, praesto pauper adibit Primus*] *praesto esse* praecipue servulis convenire, recte docet Vulpius; sed *praesto adire* qua ratione dicatur, nemo docet, nec simile exemplum memini. Varia quidem substitui possint, v. c. *Pauper erit praesto: si prodis, pauper adibit Primus et* etc., sed quae praestare nemo ausit. In Mureti edit. versus ita legitur: *Pauper erit praesto semper tibi, pauper a.* In Exc. Scalig. autem sic: *Pauper erit praesto. semper te pauper adibit Primus;* quod satis probabile est. Sic Ovid. I. Art. 488. *Lecticam dominae dissimulanter adi.* Ex *per te* fieri potuit *praesto;* fortasse etiam ex prima syllaba vocis *semper* natum est illud *nam,* quod in una Statii pro *tibi* erat. Sed, ne ab interpolatrice manu sit, ut verear, facit alter versiculus, qui in iisdem ita exhibetur: — *et in duro limine fixus erit,* quod sine dubio ab eo est, qui pentametrum trisyllabo claudi aegre ferebat. v. inf. II, 6, 20. Ut vulgo legitur, etiam Ovidius dixit III. Am. 11, 17.

Quando ego non fixus lateri spatiantis adhaesi.

Adde Propert. III, 14 (12), 22.

Et licet in triviis ad latus esse suae.

H. Lectionem *praesto pauper adibit*, quae est in Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. et Venet., tuenti *praesto* pro participio (ad officia paratus) accipiendum est, ut apud Plautum Mil. IV, 6, 1. *Hera, eccum praesto militem;* quem locum distinguere malim: *Hera, eccum praesto, militem,* ut substantivum *militem* explicandi causa adiectum putes. Sed eiusmodi appositionis exemplum vix invenietur; nec placet repetitio vocabuli *praesto.* Apparet denique, verba *pauper erit praesto* exemplis, quae sequuntur: *pauper adibit — pauper subiiciet — pauper deducet* declarari, ut I, 8, 43. verba *Tum studium formae* exemplis *coma tum — tollere tum.* Add. II, 1, 43 sqq. Verbum igitur *pauper* initio singulorum exemplorum melius

collo-

collocabitur. Itaque Mureti lectionem, quam et H. Vossius dedit, recepi, qua versus suavior redditur, et *semper* suo loco ponitur. Iuven. XIV, 267. *Quam tu, Corycia semper qui puppe moraris Atque habitas, Coro semper tollendus et Austro.* Lectio *nam*, quae in Vaticano Statii pro *tibi* est, ab eo substituta, qui exempla cum superiori sententia accuratius connexa cupiebat. Hamb. *adhuibit*; Goth. *adhibit.* Vossianus aliquis *praesto tibi p. a.* Constructionem Corv., in quo versus ita constituti: *Pauper erit praesto: tibi praesto pauper adibit, Primus et in tenero,* non invidebis. W.

64. *Subiicietque manus*] intelligendum esset, subter brachia puellae. Id enim est *subiicere.* Ovid. III. Met. 167.

Altera depositae subiecit brachia pallae.

Accommodatius fortasse: *obiiciet* h. opponet, ut Horatius Sat. II, 5, 94.: *extrahe turba Oppositis humeris. Efficiet viam* ex praecepto Ovidii II. Art. 210.

Ipse fac in turba, qua venit illa, locum.

65. *Pauper ad occultos furtim deducit amicos*] videtur pauperi perductoris et lenonis partes dare; quas quis, nisi forte in aula potentium versetur, sustineat? Aliter inf. I, 9, 42. res se habet. Ferrem, si esset *ad occultas — amicas.* Ovid. II. Am. 2, 21.

Ibit ad adfectam, quae non languebit, amicam
Visere.

In Corvin. et in binis Angl. erat *amictus; et — amictus* pro var. lect. in Guelf. 2., et *ad excultos f. d. amantes* in aliis esse audierat Statius; et hoc etiam invenisse videtur Corradus. Nam in Quaestura p. 328 tum ex coniectura, tum ex libro suo legere se profitetur: *Pauper et excultos furtim deducet amictus*; nec tamen video, quo sensu. *Et* etiam in Guelf. 4. et in Ed. Rom. est. *amictus* valde arrident propter versum sequentem. „Sed quid erit *deducet amictus? deducere vestem* est a summa parte trahere vel scindere. v. Heins. ad Ovid. III. Met. 480. I. Am. 7, 47. id vero huc non facit. An *conducet?*" Ita olim ad h. l. commentabar, in quo prorsus coecutii. Vix enim nunc dubito, veram lectionem esse: *Pauper et excussos furtim deducit amictus.* Inter officia amantium hoc quoque est, pallam, quae male sedeat, aut rugas duxerit, aut motu aliquo adducta fuerit, excutere et ad talos ac pedes demittere seu deducere, deorsum tractam, ut contra ex Nasone praecipitur Art. I, 155. *Pallia si terrae nimium*

nimium demissa iacebunt, *Collige* etc. *Excussos* autem facile depravatum fuit in *excultos*. Porro futurum tempus *deducet* et mox *detrahet* in aliis est, etiam in Regio, Guelf. 1. 2. 3. et Corvin. ut conueniat praecedenti *subiiciet*; sed id non semper obseruatur. vide sup. v. 27. 29. 31. 33. H. Istius loci diversa est ratio. Nam ibi, quae Tibullus cogitatione finxerat, enarrantur, hic Delia de iis admonetur, quae pauper illi praestiturus sit. Et, ubi sententia aliqua generalis specialibus declaratur, eadem tempora usurpantur. cf. I, 8, 43 sqq. II, 1, 43 sqq. Haec una ratio evincit, futura addenda esse futuris, quae praecesserunt, et lectionem *deducet* — *detrahet* recipiendam, quae in Zwic. 2. Paris. Hamb. et duobus tribusve apogr. H. Vossii exstat, qui eandem praetulit. Ceteri libri cum Venet. *deducit*, *detrahit*, Vindob. *detrahat*, Goth. *deludit* pro *deducit*. — 63. *agminae* Hamb. (a. m.). 64. Venet. *subicietque*. 66. Paris. *ille* pro *ipse*. Hamb. *vincto* pro *niveo*. Pro *ad occultos*, quod firmant Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Venet. cum apogr., H. Vossius de coniectura recepit *et ad cultos*. Nam pauperem a divite amatore, Tibullo iudice, eo differre, quod hic in hominum libidinosorum coetum deduceret amicam, ille in conventum amicorum cultorum, idque furtim, atque insuper in convivio illic soleas officiose ipse demeret. Lectionemque suam ad illam accedere, de qua Statius: In veteribus libris etiam sic esse testantur, *Pauper ad excultos furtim d. a.* At Tibullus monet, divitem omnino nulla officia exsequi, nihil largiri nisi dona. Accedit quod notio, quam H. Vossius appositioni *occultos* intulit, quasi ea *latebrae pudendae* significarentur, isti reapse non inest. Si tales puellae *furtim* ad amicos conviviantes deducebantur, quod editor novissimus non negat, quid mirum, *occulte* illos coenasse? Ex libro III, 6, 59. puellas conviviis intersuisse apparet, et Plutarchus in Alex. c. 38. conviviis luxuriosis amicos regis cum puellis affuisse testatur. — *Amictus* in tribus Voss. W.

67. *nec verbis victa fatiscit ianua*] Ita Broukh. ex aliquot libris post Gebhardum; in aliis, etiam Regio, et Ed. Rom. ac Corvin. *patescit*, quod istius interpretamentum. H. Adde apogr. omnia (H. et G.) Paris. Venet. — At Zwic. 1. 2. cum Guarn. *fatiscit*. — Proprie loquitur Virgil. Ge. I, 180. (area) *pulvere victa fatiscat*. Negantibus *nec* — *fatiscit* declarantur priora, *Heu! canimus frustra*. Eiusmodi explicationes et pedestres adiecerunt scriptores. Liv. 27, 17. *Ita prorsus respondet facturum Romanus, nec pro transfugis habiturum, qui non duxerint societatem ratam.* — *victa*. Vincuntur ii, qui

qui obnisi sunt. Hinc sensus locutionis *vincor precibus alicuius* patet. Senec. Hippol. 239. *Precibus haud vinci potest?* Similiter Suet. Tib. c. 21. *expugnari precibus*. Audacius ad inanima usus transfertur, ut I, 2, 9. *ianua -- victa querelis*. Male Hamb *vincta*; et 68. Voss. aliquis *metu*, in marg. *manu*. De usu loquendi *manus plena*. h. e. plena auri, *manus gravis*, *manus vacua*, et χεὶρ πλήρης, χεῖρες κεναὶ docte egit Mitscherl. p. 6. 7. W.

69. sqq. Haud dubie hoc est fragmentum alterius carminis, ex quo lacinia servata et superioribus attexta est, fortasse propter argumenti similitudinem aliquam, etsi diversa res est. Scaliger vss. 69. 70. reliquit, et sequentes sex versus in Elegiam proximam post v. 32. reiecit, nec parum se in hoc ausu confirmatum credebat Ovidii loco Trist. II, 459. ubi, cum Naso alios istius Elegiae versus recitasset, subiicit etiam hoc distichon:

Scit, cui latretur, quum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas exscreet ante fores.

Nec diffiteor, primo intuitu praesidium hic non exiguum Scaligeranae translationi inesse videri, quod tamen, re accuratius excussa, intellexi esse nullum. Nam ut alias rationes, ad El. sequ. v. 37. commemorandas, nunc taceam, primum nec ceteros versus Albianos ordine suo recitat Naso; et omnino dubitandum videtur, an hoc distichon a Nasonis manu profectum sit. Adeo enim male cohaeret cum ceteris, et sententiarum ordinem turbat, ut a male sedulo homine in Nasonis codice aliquo appictum esse suspicer. Nam post ea, quae antecesserant, sequebatur v. 457.

Denique ab incauto nimium petit ille marito,
Se quoque uti servet, peccet ut illa minus.
Scit, cui latretur, quum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas exscreet ante fores.
Multaque dat talis furti praecepta, docetque
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.

Quam alienum sit medium illud distichon, tria potissimum docent; primum, quod *Denique* finitas sententias superiores arguit; alterum, quod *furti praeceptum*, qualia in prioribus commemorasse videri vult, nullum in eo disticho est; tertium, quod de fraudibus maritorum egisse se significat Naso: at in illis: *Scit, cui latretur* etc. si cum nostro Tibulli loco conferas, intelliges de rivalibus agi, non de marito. Dehac Meliore itaque iure fragmentum hoc relinqui eo loco videtur, quo in codd. illud collocatum est, asteriscos tamen prae-

praefigendos curavi, ut a ſuperiore elegia ſeiungerem. H. Rationibus, quibus diſtichon Ovidianum ſpurium eſſe arguere conatus eſt Heynius, mihi non perſuaſit. Nam poſt *denique* etiam duae ſubiici poſſunt ſententiae; tum *praeceptum furti* nec in diſticho 457. 458. *Denique — mirum* ineſt; neque ita opus. Nam Ovidius oſtendit 447 — 462., Tibullum exemplo ſuo et carminibus flagitioſos *in nuptas* amores docere; huiusque rei documenta e carmine Albiano ſexto commode depromit. Itaque *tale furtum* 461. eſt tale commercium amoris furtivi cum nupta. Neque vero mirum eſt, Naſonem, memoria lapſum, pentametrum Tibulli 5, 74. *ante ipſas exſcreat usque fores*, eo compoſitum tempore, ubi Delia viro nupta non erat, in illud transtuliſſe, quo illa matrimonium inierat. Ita vero nullum praeſidium Scaligeri opinioni ex verſu 74. paratur; et quae 69. ſequuntur, *At tu, qui,* cum ſuperioribus commode cohaerent. Nihil enim his, quae inde a v. 59. de pauperis amore praedicaverat, animum auro corruptae Deliae moveri, cum v. 67. intellexiſſet, de amoris fructu iam deſperans et iratus, ad eam, a v. 69., non ſine laetitia et ſolatio aliquo tranſit cogitationem, fore ut mox divitem corruptorem eiusdem perfidiae oppreſſura ſit calamitas. Quae ſententiarum ſeries: Delia, quae fidem violavit, ad amorem mei non revertetur; neque vero maiorem ei, qui nunc illa fruitur, praeſtabit fidem; et naturae congruens eſt, et Horatii exemplo firmatur, qui perfidia Neaerae laeſus, rivali feliciori idem auguratur Epod. XV, 17. *At tu, quicunque es felicior — translatos alio moerebis amores.* Conf. ſimilem fere et ſententiarum nexum et uſum formulae transeundi *At tu* II, 3, 59 — 61. — Ceterum ad 69. 70. compares Propert. II, 9, 1. *Iſte quod eſt, ego ſaepe fui, ſed fors et in hora Hoc ipſo eiecto carior alter erit.* W.

69. *mea fata timeto*] Erat *furta*. Reduxi lectionem, quam Plant. et aliae quaedam Edd. inde a Mureto habent, qui primus induxit. Nam etſi codicum auctoritas deeſſet: ratio tamen et ſententia *fata* poſtulat, non *furta*, quae ex ſeqq., interpolatione facta, illata ſunt. *timeto* Broukhuſ. recepit e pluribus, ut ait, libris, pro vulg. *caveto*. E Guelf. 1. 4. *furta caveto*, 2. 3. *furta timeto* exhibent. *Fata timeto*: nempe, ne eodem modo aliquando, ut nunc ego, deſeraris ab ea; nam inconſtans et incerta eſt fortuna: *Verſatur celeri Fors levis orbe rotae.* Sic Horat. V. Carm. 15, 17.

At tu, quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo, —

Eheu!

Eheu! translatos alio moerebis amores:
Ast ego vicissim risero.

Ut *furta* aliquis defendenda suscipiat, statuere necesse est, ipsum Tibullum novas insidias rivali suo parare. Sed absurdae sunt ita sententiae omnium trium distichorum, si de se poeta illa monet; et satis lepidum est praemonere eum, cui insidias facturus es, inprimis in amore, eumque hortari, ut fruatur puella, dum liceat. Praesidium tamen huius et lectionis et interpretationis peti possit ex Ovidii loco paullo ante laudato Trist. II, 450.; inde enim intelligitur, nec Nasonem versus aliter quam de Tibullo ipso accepisse:

Scit, cui latretur, cum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas excreet ante fores.

Sed primum in suspicionem adductum est a nobis totum distichon. Tum meliorum librorum lectio est: *obambulet ille.* Latet etiam vitium in *quam* vel *cum*, pro quo scribendum *cur.* *Scit, cui latretur: cur solus obambulet ille: Cur* etc. ut sit: Scit, cur ille (sc. cui latratur) solus obambulet. Nec adeo, de se poetam haec dicere voluisse, seu Naso seu quisquis auctor distichi est, existimasse videtur. (Versus Ovidii e codicum vestigiis ita emendandos puto: *Scit, cui latretur, cur solus obambulet ille, Qui toties clausas excreet ante fores.* Nam additamentum vulgare *quum solus obambulat ipse* alienum est et a verbis *Scit, cui latretur*, et a loco, unde haec ducta, Tibull I, 6, 31. 32. At ex correctione mea verba *cur solus obambulet ille, Qui* — Tibullo 5, 73. 74. accurate respondent. W.) Ceterum *qui potior vinces* un. Stat. et un. Heins. perperam. H. Hamb. *petitor vincis;* Goth. *vinces* pro *nunc es* cum uno apogr. — *fata* in Monac. Vindob. et Ask. — *furta* in ceteris apogr. (Hamb. et G.) Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet — *Caveto*, quod H. Vossius praetulit, praebent Voss. secundus et Vindob. cum Ald. 1. 2. Muret. et Scal. — Alterum *timeto* est in Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. et novem apogr. (H. et G.). *Caveto* illi, puto, intulerunt, qui Tibullum rivalem ex animo monere credebant. W.

70. *Versatur celeri Fors levis orbe rotae*] Fortunam antiqui interdum globo, alias (v. c. Cic. in Pison. 10.) rotae insistentem exhibebant, ut late docet Broukh. contra Scaligerum, qui, cum id non meminisset, ex suis reposuerat: *orbe cito.* Pro *fors* fere in libris, ut solet, *sors;* (id in tribus apogr. et Corv. — In Zwic. 1. 2. Paris.

 Guarn.

Guarn. Hamb. Goth. et Venet. *Fors.* W.) in Regis *fors brevis.* Uti h. l. *orbis rotae*, fic contra *orbis rotam* dixit Virgilius in noto illo Georg. IV, 484.: *vento rota conſtitit orbis.* Abfolute *rotam* Propert. II, 8, 8. (7, 32.) dixit in hunc modum:

Vinceris aut vincis; haec in amore rota eſt.

H. *celeris* Goth. *rota* in uno apogr. et Venet. W.

71. *Nam fruſtra q.* Guelf. 2. H. Opinione H. Voſſii, quae hic narrantur, non vera, fed per iocum et rifum ficta eſſe, quid proficiatur, profecto me fugit. W.

72. *ac refugit*] al. *atque fugit:* cum Guelf. 4. H. Statius notavit: in veteribus libris legi adfirmant, *Sedulus, et crebro proſpicit atque fugit.* Inde et ex tribus apogr. H. Voſſius recepit *et crebro,* ut fuavius fonans. — Voſſ. 1. aliquis cum Hamb. (a. m.) *et refugit.* — Ceteri libri bis *ac.* — Hamb. *cito* pro *crebro.* — v. 73. Goth. *Si ſimulat.* — Guarn. *inde* pro *deinde.* W.

74. *exſcreat usque*] Regius, Guelf. 3. cum aliis (quales funt plures Statii, Corv. Parif. Goth. W.) folemni permutatione, vid. I, 8, 36. et I, 2, 89., *ipſe.* — apogr. unum *ille.* Guelf. 4. *atque.* H. *exſcreet usque* imitatione Ovidii Trift. II, 460. *toties — exſcreet,* fatis defenditur. W.

75. *Neſcis* Colot., nec alius adſtipulatur. — *utere quaeſo*] Verfus fententia vix digna eſt, de qua multum labores; nec tamen fatis intelligo, quorfum fpectet. Videtur eſſe: utere fortuna, dum ea potiri licet; nec tamen *utere* abfolute a poëta videtur poni potuiſſe. Subſtitui voci *quaeſo,* quae per fe friget, poſſunt multa: *utere vento,* feu *velis,* feu *remis.* Haec ex ipfa re petita eſſent; at e litterarum ductu ductum eſt, quod Wakefield pro certa emendatione appofuit Silv. crit. P. IV. p. 63. *utere quaeſtu.* commodis tuis et exerce mercaturam. Quae nefcio an multis fit probaturus. H. *furtivus amor* (κρυπταδίη φιλότης ap. Mimnermum) eſt amor, quo clam frui Delia a Tibullo arguitur, ad rivalem inquietandum. Virg. Aen. IV, 171. *Nec iam furtivum Dido meditatur amorem.* Et *furtivus amor* pro puella amori furtivo indulgens dicitur, et *parare* de clandeſtinis dolis et artibus. Commode autem ex verbis *clandeſtinus amor* pronomen *eo* ad verbum *utere* aſſumferis; ut I, 8, 47.

At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Utere.

Adde

Adde Propert. IV, 5, 57.

Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,
Utere.

Latinos verbum *uti* absolute ponere potuisse, nemo demonstret. *quaeso* est ironice oblectantis vel irridentis, et verba *nescio quid* certo affirmantis. cf. I, 6, 6. 55. W.

76. *in liquida nat tibi linter aqua*] pro *nat* alii *iam* vel, ut Reg. et Guelf. 3., *nam.* Tum scribendum foret: *it liquida nam tibi linter aqua.* pro *linter* glossam exhibet Ed. Rom. *navis.* H. *nam* Voss. duo Monac. et Vind. cum Paris. et Hamb. (a. m.) — *lyntus* Vindob. W.

ELEGIA VI.

1. *ut inducar*] Sic Reg. et Corvin. Guelf. 1. 2. 3., sicque editi ante Scal. et Broukh., qui *inducas* e paucis intulerunt. H. *Inducar* in Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. et Venet. est, et in omnibus apographis esse testatur H. Vossius. — Goth. (a. m.) *indicat* — *in* pro *inducar* — *mihi.* — In Voss. 3. versus 2 — 22. post 52. collocati sunt. W.

3. *saeve puer*] haec lectio a Broukh. recepta; nec tamen alia eius auctoritas, quam quod Muretus alios sic habere ait, usus verbo: alii *Quid tibi saeve puer:* quod et de virorum doctorum emendatione pronuntiari solet. Vulgo *saevitiae* legitur. Vix dixeris, quomodo haec corruptela oriri inde potuerit, nisi forte ex scripturae compendio. Non quidem prorsus alienum illud. *quid saevitiae tibi est mecum,* in me, quare tam saevus es in me? parum tamen commodum. In fine versus multi addunt: *est.* H. *Saeve puer* Vossiani duo 1. 4. cum Guarn. tuentur. Cetera apogr. cum Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Paris. Corv. et Venet. *saevitiae,* quae lectio defensorem nacta est Goerenzium p. 8. Is sibi eam tueri posse videbatur constructione simili *quid causae.* De compositione *quid saevitiae* nemo, puto, dubitavit, at constructio *saevitia mihi est cum aliquo,* cuius nullum exstet exemplum, neque ratio cogitari possit, improbanda mihi videtur. — Terent. Adel. II, 1. 23. *Quid tibi rei mecum est?* Apud Plaut. Aul. IV, 4, 4. Strobilus vexatus et verberatus queritur: *Quid tibi mecum est commercii, senex?* — Ceterum Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Goth. et plur. apogr. c. Venet. et Ald. 1. praebent *magna est*, quam lectionem, ut vim maiorem verbis conciliantem, retinendam censet Goeren-

zius; neque exempla copulae *eſt* in pentametro bis poſitae in Ovidio eſſe infrequentia, cf. Faſt. III, 836. — Ald. 2. Muretus, Statius et Scaliger eiecerunt copulam, quos non ſine ratione ſecutus eſt Broukhuſius. Hamb. *magis*. W.

5. *Iam mihi t.*] Ita inde ab Ald. ſec. editur. Alii *nam*, ſicque Reg. cum Corvin. Guelf. 3. H. *Nam mihi* Paris. Hamb. Guarn. Corv. Zwic. 1. (2. *iam mihi — iam Delia*, ſed a ſeriori manu utrumque in *nam* mutatum) cum Venet. et apogr. nonnullis. — Goth. *iam mihi* tuetur. Pro *iam Delia* Hamb. *mea Delia*. Goerenzio *iam* utroque loco languere viſum eſt, et requiri particula cauſam indicans ſaevitiae Amoris; itaque ſcribendum eſſe *Nam mihi — nam Delia*. Ego ſentio, particulam cauſalem neque pentametro praecedenti neque diſticho 1. 2. convenire. Etenim, ex linguae ratione, verba *nam mihi tenduntur caſſes*, ad pentametrum relata, cauſam continerent, cur gloria magna non eſſet, inſidias homini compoſuiſſe deum; quae ſententiarum connexio inepta; et poſt ſententiam generalem *Semper — Amor* exſpectes non particulam *nam*, ſed ſpecialem: etiam nunc id mihi uſu venit; eaque incluſa eſt verbis *Iam mihi tend. caſſes*. Amor inſidias ſtruens apud Ovidium Heroid. XX, 45.

Ut partem effugias, non omnia retia falles,
Quae tibi, quam credis, plura tetendit Amor.

Verſus ſextus a Goth. (a. m.) abeſt. Voſſ. 3. *calida*. Voſſ. 5. *mente*, in marg. *nocte*. W.

7. ſqq. Totum locum ad verbum fere reddidit Ovidius Triſt. II, 447 — 62. Adſcribam numeros verſuum poëtae noſtri:

Credere iuranti durum putat eſſe Tibullus,
Sic etiam de ſe quod neget illa viro.
(vſ. 7. 8.)

Fallere cuſtodem demens docuiſſe fatetur,
Seque ſua miſerum nunc ait arte premi.
(v. 9. 10.)

Saepe, velut gemmam dominae ſignumve probaret,
Per cauſſam meminit ſe tetigiſſe manum.
(v. 25. 26.)

Utque refert, digitis ſaepe eſt nutuque locutus,
Et tacitam menſae duxit in orbe notam.
(v. 19. 20.)

Et

Et quibus e succis abeat de corpore livor,
Impresso fieri qui solet ore, docet.
(v. 13. 14.)

Denique ab incauto nimium petit illa marito,
Se quoque uti servet, peccet ut illa minus.
(v. 15. 16.)

Scit, cui latretur, cum solus obambulet ipse, (v. 32.)
Cur toties clausas excreet ante fores.
(ex Eleg. sup. v. 74.)

Multaque dat talis furti praecepta, docetque
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.

7. *Illa quidem tam multa negat*] *Tam multa* Latini quidem dicere solent pro *tot*; vid. Burmann. ad Lucan. I, 369. IV, 579.; hic tamen sententiam parum commodam reddit. Vulpius ita explicat: fatetur quidem, se cum rivali meo fuisse, tamen negat graviora illa, n. concubitum. Sed et hoc a Tibulli facilitate abest. Facile in animum venire potest, legendum esse: *iam* pro *tam*, ut *multa* sit pro *multum*, ut Scaliger scribendum esse coniecit, comparans Ennii illud *multa manus tendebam*. Ovidius II. Trist. 447. hunc locum ante oculos habens:

Credere iuranti durum putat esse Tibullus,
Sic etiam de se quod neget illa viro.

unde coniicere possis, eum legisse: *Illa quidem iurata negat*. Propert. I, 8, 27.

Hic erit, hic iurata manet.

Ovid. III. Am. 3, 3.

Quam longos habuit nondum iurata capillos.

ubi v. Burm. Fuit, qui vellet: *Illa quidem insimulata negat*. Potest etiam sic refingi: *Illa quidem sua furta negat*; quod expeditissimum foret. In Ed. Bas. expressum: *Illa quidem tam multa negat se credere. Durum est.* H. *Multa* pro *multum* vel apud pedestres legitur scriptores. Nep. in Epamin. c. 6. *Cum in oratione sua multa invectus esset in Thebanos.* Caec. ad Cic. 6. Ep. 7. *Qui multa deos venerati sunt contra eius salutem*, quibus comparanda sunt Graeca Aesch. Pers. 497. *Πολλὰ θεοκλυτεῖ*. Add. Val. Fl. I, 737. *multa cunctari* et Virg. Aen. IV, 390. Particula autem *tam* adiectivis et adverbiis ita, ut neque *quam* neque *ut* sequatur, saepe adiuncta vim fere superlativi conciliat. Catull. 8, 6. *Ibi illa multa tam iocosa fiebant.* Ad verbum *negat*

negat advoces, ad sententiam complendam, pronomen *hoc*. *Pernegare* etiam versu sequenti *sine casu* positum esse apparet, et *negare* apud Cic. Philipp. II, 28. §. 69. *Ussi iam negat*. Frequentius *negare* ita usurpatum vidi, ubi quem *rogatum* vel *invitatum* rem recusasse, significare vellent. Cic. ad Fam. IV, 4. §. 7. *dixit* (Caesar), *se senatui roganti de Marcello ne hominis quidem causa negaturum*. Iuven. XIV, 134. *Invitatus ad haec aliquis de ponte negabit*. Ita de Mena, qui ad coenam vocatus venire recusaverat, Philippus orator apud Horat. Ep. I, 7, 63. *Neget ille mihi?* Similiter *credere* h. l. et apud Horat. Od. II, 8, 3—5. *Dente si nigro fieres vel uno Turpior ungui, Crederem*. Ovidium, vim verborum *tam multa negat*, quibus *obtestationes* etiam significantur, spectantem, non mirum, dixisse: *Credere iuranti* h. e. *tam multa neganti*. Itaque, quamquam Santenio B. Cr. p. 64. Heynius coniectura *iurata* Tibulli manum assecutus esse videtur, ipse quidem versum sanum iudico cum H. Vossio, qui coniecturam Santenii: *Illa quidem delicta negat*, loco Ovidii Am. II, 4, 3. *delicta fateri* firmatam, attulit, secutusque unum codicem Heins. copulam *est* sustulit. Quam nisi etiam Zwic. 1. 2. Guarn. Paris. Corv. Hamb. et Goth. cum ceteris apogr., et Venet. cum Ald. 1. 2. Mur. Stat. Scal. tuerentur, omissioni non obniterer, quae in fine hexametri Horatii Sat. I, 9, 42. *ut contendere durum est* probata est Bentleio p. 269. W.

8. *usque*] *ipsa* unus Gebh. *quod neget illa* un. Broukh., petitum ex Nasone. Etsi *pernegat illa* pro *usque* lenius ac mollius esset. Unus Statii etiam: *Nam sic et de me p.* H. De vocula *usque* cum pronomine in libris mutata cf. I, 5, 74 Et Statius dedit *illa viro*, quod in Voss. 3. exstat. Compositum tamen *pernego* non facit, ut adiectum *usque* superfluum putem. W.

9. *ludere*] Guelf. 2. *laedere*. H. H. Vossius e codice uno recepit *posset quo*, coll. I, 7, 3. Sane *qui* et *quisquis*, *si*, *ne* aliaque verba, initio fere sententiarum collocanda, postulante vel metri lege vel sensus ratione vel soni suavitate, interponuntur, vid. I, 3, 79. I, 10, 1.; at h. l. editori novissimo sententiae metrique obstat ratio, ex qua verbum, cui pondus inest maius, post caesuram tertii pedis ponendum est. Praeter ea, quae ad I, 5, 61. allata sunt, conf. I, 4, 15. I, 10, 1. II, 1, 39. 41. Atque pondus inest verbis *quo — pacto*, ut relativo III, 1, 15. *Dicite, Pierides, quonam donetur honore*. Add. Horat. Ep. II, 1, 211.

git. 233. Et altera pars pentametri, si quis requirat, similiter apud Albium composita est I, 3, 84. I, 7, 21. His denique adde codicum auctoritatem. — V. 10. Hamb. *iam* pro *nunc* (a. m.). — Ald. 1. 2. Mur. Scal. Stat. *eheu.* At apogr. Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. *heu, heu.* W.

11. *Fingere tunc didicit caussas, cur sola cubaret, Cardine tunc tacito vertere posse fores*] Reposui e codd. in quibus Guelf. 1. 4. utroque versu *tunc* pro *nunc*. Ita erat in antiquis Edd. etiam Rom. et Lips. et in vulgg. inde ab Ald. sec., male mutatum in Scaligeri edit., qui Ald. 1. sequitur; et ita sensus exigebat, structuraeque et totius loci ratio. Omnia enim praeterito tempore efferuntur, et si *nunc* stare deberet, requireretur *cubet;* sed est etiam in seq. *abiret* Viderat hoc etiam Ayrmann. in Vita Tibulli §. 68. Porro pro *cur,* quod ab Aldinis Mur. Stat. Scal. receptum, in Ed. Rom. et Lips. aliisque vett. edd., ut et in Guelf. 1. 2. 4., est *ut:* in Corvin. autem: *quis.* Tum in Vicent. *forem,* a qua totum sequens distichon abest. H. H. Vossius, ea secutus, quae ipse ad I, 1, 21. praecepit, 11. 12. 13. dedit *tum*, idque in pluribus apogr. esse testatur. Ego ter reposui *tunc* et secundum notam ad eundem locum factam et ex codicum auctoritate. Paris. quidem ter illud exhibet; et Ald. 2. Mur. cum Stat. Apographorum pars *tum*, pars *nunc* praebet. Particulas autem *nunc* — *tunc* sibi oppositas esse, docet etiam Tibull. I, 9, 29 — 31. et Iuven. VII, 94 — 96. *Quis nunc erit aut Proculeius —? Tunc par ingenio pretium, tunc utile multis.* — Goerenzius, ad lectionem *nunc* — *nunc* proclivis, notat: „didicit, ἔμαθεν, est h. l. *scit, tenet,* &c. a me edocta, et exercitatione confirmata. Ita optime sibi opponuntur *nunc didicit* — *tunc didici.*" Et sane sententiae eius suffragantur libri Zwic. 1. 2. Guarn. lib. Scheff. cum Venet. At contra eam rationes Heynii satis valent. — Hamb. et Corv. *nunc* — *tum.* Goth. *tunc* — *tum.* — Pro *cur*, quod firmat Monac. et Guarn., dat Hamb. *quis*, Ask. *qua*, in marg. *ut;* cetera apogr. (Goth.) cum Zwic. 1. 2. Paris. lib. Scheff. *ut.* — Goth. *fertere* (a. m.) pro *vertere.* Venet. *forem* pro *fores.* W.

13. *Tum succos h.*] Etiam hic Rom. et Lips. cum aliis, Guelf. 2. a pr. m. 3. 4. *Tunc*, quod maiorem vim orationi conciliat. Novatum in Scaligerana *tum.* H. quod est in Corv. Hamb. Guarn. At Zwic. 1. 2. Goth. Venet. *tunc.*

tunc. — Parif. Guarn. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *queis,* quod cum Heynio propagavit H. Voffius. Reduxi *quis,* fcripturam Ald. 1. 2. Mur. et Stat. — Corv. *abeffet* pro *abiret.* — Forcellini fub v. *Endiadys* primo loco ponit verba Tibulli *fuccos herbasque* h. e. fuccos herbarum. W.

16. *peccet ut illa minus*] Servavi hanc lectionem, quia non multum referebat, utro modo legeretur, quanquam pro vera non habeo. Verius eft, quod in omnibus legitur: *peccet ut illa nihil,* nifi quod Venetae: *peccet ut ipfa nihil* habent. Broukh. in duobus Italis invenerat *minus,* quod probabat, quia ita etiam Ovid. in illo loco II. Trift. 458. Mihi vero ex hoc ipfo ifta lectio in duos illos libros veniffe videtur. H. Heynii iudicium amplexus H. Voffius repofuit *nihil;* quem fequor. Nam *nihil* habent praeter codices etiam Corv. Venet. Ald. 1. 2. Mur. Scal. Stat. omnesque editiones ante Broukhufium, qui primus, quod fciam, dedit *minus,* quod eft in Voff. 4. et Guarn.; vid. etiam Stat. Broukhufius, ut lectionem *nihil* praeter Albii mentem iudicaret, eo, puto, motus eft, quod exiftimabat, Tibullum ftultum fuiffe, fi, dummodo rivales fructu Deliae intercluderet, ipfe ea carere voluiffet, neque vim zelotypiae Albianae animo capiebat. W.

17. 18. *neu iuvenes celebret*] Reg. cum aliis, *ne.* mox *laxo — finu,* vett. edd. eft lectio; quod male mutarunt Aldinae et Stat. in *laffo,* ut habent Parif. et Guarn. cum tribus apographis; unum apogr. *laffu;* in Thuan. *lapfo;* utrumque vitiofe, fed erratum ex more. (Cf. infr. 40. et I, 9, 55. W.) Apud Rutil. I, 371. recte contra libros receptum:

Laxatum cohibet vicina Faleria curfum.

Vulgatam, quam in noftro reftituit Muretus, tuetur Ovid. Epift. 16, 247.

Prodita funt, memini, tunica tua pectora laxa.

et in Faft. IV, 436.

Haec gremium, laxos degravat illa finus.

ubi Neapolis item ex aliis laudat *lapfos.* H. Apogr. duo praebent *non,* unum *heu,* Voff. unus *ne,* aberrationes notas, vid. Obff. ad I, 2, 37. At H. Voffius intulit *ne iuvenes.* Nam praecepto generali ea, quibus illud figillatim declararetur, per particulam *neu* annecti non poffe. Quae obfervatio ut vera, ita falfo ad hunc locum translata eft.

Nam

Nam praecepti, quod 15. 16. de uxore custodienda datum erat coniugi, partes sigillatim 17 — 22. exsequuturo Albio non opus erat vinculo ad orationem horum versuum cum superioribus copulandam. Atque, qua ratione H. Vossius illa, quae versus 15. 16. excipiunt, per verba *caveto. ne*, eadem ipse per verba *caveto. neu* adiungo; utque constructio continuaretur: *caveto, neu celebret, neve cubet, neu decipiat*, punctum post *sinu* sustuli. Animadvertant vero Latinitatis studiosi, Latinos post notionem *prohibere* vel *vitare* vel *deprecari* particulas *neu — neu — neu* ita posuisse, ut sententiae singulae accurate distinguerentur. Liv. 25, 38. *Scipiones me — excitant saepe somno*, (scil. precantes) *neu se neu cives per octo annos in his terris milites suos, commilitones vestros, neu rempublicam patiar inultam.* Virgil. Ge. II, 298 — 302. *Neve tibi ad solem vergant vineta cadentem; Neve inter vites corulum sere; neve flagella Summa pete — neu ferro laede retuso Semina; neve oleae silvestris insere truncos.* Add Ge. IV, 47 — 50. Aen. IX, 42. Horat. Ep. II, 3, 139. Ovid. Met. II, 138. 139. et Grati. Cyneg. 1 2. cf. Obs. ad I, 2, 37. 38. Ex quo apparet, Latinos res, si factae non erant, per voculas *neque — neque*, sin vetabant, per voculas *neu — neu* disiunxisse. Neque hoc non cohaeret cum usu vocularum *seu — seu*. — Quartum *neu* Tibullus cum *que — ne* mutavit; quas particulas pro *neu* alibi usurpatas vidi, ut Aen. III, 159. 160. *Tu moenia magnis Magna para, longumque fugae ne linque laborem.* et Aen. VI, 465. *Siste gradum, teque adspectu ne subtrahe nostro.* Similis variatio exstat apud Horatium Sat. II, 2, 82 — 86.

> *Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,*
> *Sive diem festum rediens adduxerit annus,*
> *Seu recreare volet tenuatum corpus, ubique*
> *Accedent anni, et tractari mollius aetas*
> *Imbecilla volet.*

ubi cum pro tertio *sive* positum sit *et ubi*, et tertia sententia similiter, ut quarta apud Tibullum, duo comprehendat, vereor ut coniectura Bentleii *ubive* p. 287. proposita multos nactura sit approbatores. Idem Bentleius loci Horatiani Ep. II, 3, 182 sqq. *non tamen intus Digna geri promes in scenam, multaque tolles Ex oculis, quae mox narret facundia praesens: Ne pueros coram populo Medea trucidet; Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus* etc., cum eo congruentis, quod paulo ante notatum est; ubi prae-

cepti

cepti generalis propositi partes sigillatim subiiciantur, non opus esse vinculo ad partes cum summa praecepti connectendas, rationem non perspexit, notans p. 425. „Tolles, inquit, ex oculis, *ne, ἵνα μὴ*, coram populo nefaria illa et atrocia et incredibilia ostendantur.“ Mitto cetera. Nam per logicen fieri nequit, ut *ne* pendeat a verbo *tolles*; sed Horatius inde a verbis *Ne pueros* id, quod posuerat, exemplis declarat. — In Tibullo H. Voss. ex Hamb. hunc posuit verborum ordinem: *multo celebret*, repugnantem iis, quae ad v. 9. notata sunt, et ceterorum codicum auctoritati. — Goth. *virens* pro *iuvenes*, apogr. duo *iuvenis*. — 19. Hamb. *heu* pro *neu*. — 20. Goth. *detrahat* pro *Ne trahat*, Hamb. (a. m.) *mense* pro *mensae*. Librum Scaligeri *ut* pro *in* praebere Broukhusius nescio unde acceperit; id vero novissimum editorem movit, ut de coniectura *ut mensae* scribendum censeret, scilicet ut oratio vulgaris fieret. W.

20. *detrahat* Guelf. 1. — *ducat in orbe notus*] Ovid. Trist. II, v. 454. *notam*.

21. *Exibit quam saepe, time, seu visere d.* etc.] *quum* Corvin., et sic male Statius corrigebat. Admonitio istis temporibus valde utilis. v. Propert. II, 15, 20. Iuven. VI, 489. Lucian. de Amor. c. 42. ubi verba: πᾶς θεατὴς ἐπιτρίβων, corrupta esse omnes clamant; fortasse leg. πᾶς θεὸς θεατὴς ἐπιτρίβων. Et Lucilius iam ab aliis laudatus:

> *Aut cum iter est aliquo et caussam commenta viai —*
> *Aut apud aurificem, ad matrem, cognatam ad amicam,*
> *Aut operatum aliquo in celebri cum aequalibus fano.*

H. Apogr. Voss. *exhibuit* (Guarn.) — *neu* (Goth.) — *viscere* (Hamb.) — *decet*. Goth. *adeundo* (a. m.). — *visere sacra* notat ire ad visendum, vel ire, ut intersit sacris. In Orat. pro dom. c. 40. *Quid tibi necesse fuit — sacrificium, quod alienae domi fieret, invisere?* — Exemplis, quibus in commentario notionem particulae *seu* illustravi, addere liceat Pers. I, 67. ubi *sive* pro *vel si* usurpatur:

> *Sive opus in mores, in luxum et prandia regum*
> *Dicere, res grandes nostro dat Musa poetae.*

Qui locus nulla eget emendatione. Populi iudicium hoc erat: Vel si vitam communem describit vel describendi impositum ei est officium, grandis est vates. *et prandia* est vera lectio. Nam prandia regum, h. e. nobilium et divitum,

tum, ad luxum pertinent. Ubi penes rationem est disceptare, codicum numero et auctoritate frustra certaveris. W.

27. *illam sequatur unus ad aras*] Scaliger reposuerat *ad aram*, quod una tantum fuisset, in eius consulis domo sita, cuius eo mense fasces essent. Sed cum in hoc operto non nisi primariae feminae adfuisse videantur, non vero libertinae, qualis Delia erat, cumque, nisi semel, istud factum in anno non fieret, Broukh. recte revocavit *aras*, ut intelligantur publica Bonae Deae templa, ad quae quotidie adibat promiscua feminarum multitudo. Duas autem fuisse eius aedes Romae, idem docte ostendit. H. Apogr., nescio quae, *credis — nunc — finivisse*. Codices fere omnes et editores *Tunc*. Editio Statii *tum*, quod H. Vossius amplexus est. — Goerenzius, cohaerentiam sententiarum restituendam esse arbitratus, absonumque iudicans argumentum, quo, a suo commodo desumto, amator maritum permovere studeret, corrigit 24. *Tunc tibi non* etc. hoc sensu: tunc non est, quod timeas, cum oculis modo domina frui liceat. Quae sententia obscure enuntiata, vereor, ut verbis Tibulli conveniat, quorum integritas manum emendatricem non desiderat. W.

25. *signumve*] Broukh. ex uno, et sic Ovid. II. Trist. 451.; vulgo *signumque*. Tum *eius* observandum, quod, ut nimis tenue et exile, in elegis ferebat, in Oda vero reiiciebat Bentlei. ad Horat. III, 11, 18. Laudavit quidem plura loca Burm. ad Ovid. Met. VIII, 16., quibus aduce Grat. Cyneg. 224. Nec tamen efficere potuit, ut h. l. minus ieiuna fieret oratio vocula *eius*, quam facile evitare poterat poeta, v. c. *gemmam digiti signumve*. Naso Trist. II. l. c. *gemmam dominae*. mox Reg. *manu*; et v. 31. *nec me nunc* d. H. *Signumve* septem apogr. firmant et Guarn. cum Zwic. 1. 2. *signumque* Paris. Hamb. Goth. Venet. — 26. Zwic. 1. *manu*. — 27. apogr. unum *vino* pro *mero*. Hamb. *ad*, suo more, ubi vel metrum obstat. — 30. *feret* apogr. duo. cf. Obss. ad III, 1, 19. De positura verborum *contra deos* vid. Obss. ad I, 7, 56. — 31. *nec me nunc* Voss. unus et Bern. W.

32. *Indulget t.*] hinc, ut alia huius Elegiae, effecti versus 459. 460. ap. Ovid. II. Trist., quos tamen ab aliena manu accessisse existimo, male enim cum ceteris cohaerent. H. Inprimis vide de iis disputata ad I, 5, 69. — Ad Tibullum hic notandum est, interposita *nec me — pudebit* constructio-

ctionem *Ille ego ſum — cui* non turbare; neque Horatium Od. II, 4, 21 — 24. hoc ſtructurae genus repudiaſſe:

Brachia et voltum teretesque ſuras
Integer laudo — fuge ſuſpicari —
Cuius octavum trepidavit aetas
Claudere luſtrum.

aut Graecos. Soph. Ai. 421.

Οὐκ ἔτ᾽ ἄνδρα μὴ
Τόνδ᾽ ἴδητ᾽, ἔπος
Ἐξερῶ μέγ᾽, οἷον οὐ κ. τ. λ.

Metus eſt, ne non amplius virum hunc conſpiciatis, magnifica verba eloquar, qualem non etc. — Ceterum verſus 32. e Goth. (a. m.) exulat. W.

33. Ante hunc verſum inſerti ſunt a Scaligero verſus ſex noviſſimi ex ſuperiore Elegia: *Non fruſtra quidam iam* etc. Disputatum eſt de hac translatione copioſe ad e. l. Nunc vero etiam illud monendum, vix alium tam parum commodum locum illis reperiri potuiſſe. Exponit poëta Deliae marito ea, quae facta erant, fraudes ſuperiorum temporum, quibus excitaret eum et aſperaret in moechum, quicum tum conſueſcebat Delia:

Ille ego ſum, nec me iam dicere vera pigebit,
Inſtabat tota cui tua nocte canis.

Quam male nunc ſubiicitur!

Non fruſtra quidam iam nunc in limine perſtat
Sedulus, ac crebro proſpicit ac refugit.

etc, inprimis illa: *utere quaeſo, Dum licet.*

34. *Servare, ah fr.*] Reduxi hoc, quod male in priore editione eliſeram, Vulpium ſequutus, qui Scaligero nimium obtemperaverat. Ab hoc enim extruſum *ah,* quoniam ex eius codice, ut ex aliis, exciderat. Atqui id facile fieri potuit, praeſertim cum ſcribi fere ſoleat *a.* Et verſus parum numeroſus eſt, eo ſublato. Habent denique *a* vel *ah* codd. et edd. fere omnes; alii, ut Guelf. 1. 4., *ac* vel *heu.* Guelf. 3. *et.* Cum Scaligero tamen Regius faciebat. H. Omittunt *ah* Pariſ. Hamb. apogr. nonnulla et Stat. — In Monac. *et.* — Burmannus ad Anthol. Lat. T. I. p. 610. Broukhuſio obtemperandum fuiſſe monuerat. Ad codicum enim auctoritatem accedit, quod Latini finalem brevem ante *fr* et *bl* haud crebro producunt. Ald. 1. 2. Scal.

Stat. Corv. poſt *ſervare* diſtinguunt. Voſſ. 2. *tenear* et 5. *quid opus eſt tenere tibi coniuge.* W.

35. *abſentes alios ſuſpirat amores*] Broukh. maluit: *abſentis*, ut genitivus eſſet. Sed etiamſi ſic ſcriberem, nollem ita accipere, quia durum eſt: *amores alios abſentis ſuſpirat*, elegantia autem poëtis ſollennis eſt *amores abſentes* dicere pro amatore abſente. *amores ſuſpirare* eſt deſiderare abſentem amantem. Inf. IV, 5, 11.

Quod ſi forte alios iam nunc ſuſpirat amores.

Sic Galli *ſoupirer*. In uſu illuſtrando multus eſt Broukhuſius, qui, ut aliquid eſſiceret, in hunc ſaltem modum notata diſpeſcere debebat: vulgari loquendi modo *ſuſpirare* dicimur *aliqua re*, vel, *propter aliquam rem.* Adeoque recte Lucret. IV, 1183.

Nec mulier ſemper ficto ſuſpirat amore.

Ut vero tot alia ſimilia in actionem deflexa ſunt a poëtis, v. c. *ſonare cantus*, *olere myrrham*, ſic dici coepit: *ſuſpirare amorem.* Mox paullo doctius deflexum eſt in eum ſenſum, ut ſit, *ſuſpirando deſiderare*, ut in illo Iuven. XI, 152.

Suſpirat longo non viſam tempore matrem.

H. Aliam, neque felicem, viam conſtructionis explicandae eſt ingreſſus Aſtius ad Catull. 64, 98. Anth. Lat. p. 158., qui praepoſitionem *in* omiſſam eſſe ſtatuit. — Pro *ſim. ſub.* Hamb. *ſubito ſingit.* W.

37. *At mihi*] Guelf. 2. *Hanc mihi.* H. Monac. *Et mihi*, marg. Bern. *ut mihi.* Frequens eſt verborum *at* — *et* — *ut* permutatio, cf. ad I, 9, 48.; hic Pariſ. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. ceteraque apogr. praeter Monac. cum Ald. 1. 2. Mur. Stat. Scal. et Venet. *at* tuentur. — Stat. *ſervandum.* Vulgo poſt *pedum* puncto diſtinctum vidi; quam interpunctionem mutavi, cum verba *Tunc procul abſitis* ad priora *At mihi* — *credas* referenda eſſe appareat; atque *tunc* ſignificet: *ſi mihi illam ſervandam credideris.* Verba autem *non ſaeva* — *pedum*, pro adiectis habenda hoc ſenſu: *in qua re ſervi conditionem libenter ſubibo*, qua fide, quoque eſſectu officium ſuum marito praeſtiturus ſit, oſtendunt. Sententiam *At* — *credas* optata notare, ita ut ſequentia *Tunc procul* etc. protaſin inde accipiant, ad I, 10, 11. docui. Cave igitur particulam *ſi* ante *credas* intelligendam putes. Diverſus eſt locus 53. *attigeris*, ubi certe

ſi

ſi intelligi poteſt. Nam ad hunc poſteriorem locum illuſtrandum monere iuvat, ut Theodiſcam linguam, ita Latinam eam ſententiarum conditionalium iuncturam inveniſſe, ut particula *ſi*, ſalvo ſenſu, abeſſe poſſit, quamquam poetis crebrius, in primis Horatio in Satiris et Iuvenali, quam pedeſtribus ſcriptoribus uſurpatam. Hor. Sat. II, 6, 39.

Dixeris, experiar, ſi vis, potes, addit, et inſtat.

cuius conſtructionis exempla permulta congeſſit Bentleius ad Sat. II, 6, 48. p. 326. quibus adde Iuven. III, 78.

Graeculus eſuriens in coelum, iuſſeris, ibit.

et III, 193 — 6.

Nos urbem colimus, tenui tibicine fultam
Magna parte ſui. Nam ſic labentibus obſtat
Villicus; et veteris rimae contexit hiatum,
Securos pendente iubet dormire ruina.

ubi neque Ruperti verum vidit, clamans: „Oratio ſcabra eſt: *obſtat — et contexit — iubet.* Fluet, ſi reſcripſeris *iubens,*" neque Heinecke, in Animadv. p. 73. e libris *cum texit* recipiendum eſſe cenſens. Omnia conſtant, modo *ſic* explices: tam negligenter et oſcitanter — quae notio prioribus ſubeſt, cf. XIV, 92., — et *contexit* pro vulgari *ſi contexit* poſitum eſſe ſtatuas. E pedeſtribus unum apponam Livii locum XXI, 44. *Inde ceſſero, in Africam tranſcendes.* Quae omnia contemplans, H. Voſſio aſſentiri non poſſum, qui in hac ſententiarum coniunctione protaſin interrogative pronuntiatam eſſe cenſet ad Virg. Ge. II, 519. *Venit hiems? teritur Sicyonia bacca trapetis.* W.

38. *detrecto*] Broukh. ex una Ed. Reg. Lep. archaiſmum captabat: *detracto.* H. Formam *detracto*, quam textui intulit Broukh., praebet Pariſ. cum Voſſ. 3., et 4. a manu ſec. W.

39. *quisquis colis a.*] ita e ratione ſermonis Broukh. recepit; recte. Ubique *colit.* H. Lectionem *colis*, quam olim Guyetus et Heinſius probaverunt, nuper Huſchkius ad I, 3, 21. p. 36., firmant libri Voſſ. 4. Zwic. 1. 2. et Guarn. Et permutationis ſecundae et tertiae perſonae exempla non rara. Vid. ad I, 2, 35. et infr. 53. Add. I, 8, 55. De ſono denique adeas Obſſ. ad I, 3, 21. — At H. Voſſius de coniectura dedit *Tum: Procul hinc abſit, quisquis colit arte capillos,* et ſono verborum *abſitis, quisquis* offenſus,

fenfus, et ianitori nocturno ratus, fi quid ante fores moveretur, clamanti, tertiam melius convenire perfonam. Fingit enim ille, poft *Tum* fupplendum effe *clamo*, quatuorque verfus 39 — 42. effe verba, quibus ipfe ianitor aliquando, ftrepitu audito, ufurus fit. Quam interpretationem neque verfus 39. 40. poftulant, et 41. 42. refpuunt. Non ianitoris fibi onus depofcit, fed cuftodis; neque aliud quid pollicetur, nifi hoc: fi Deliam fibi fervandam credidiffet, fe curaturum effe, ne quis foribus adrepere (39. 40.), aut in via Deliam tentare auderet (41. 42.). Itaque verba *Tunc procul abfitis* notant: Tunc faciam, ut procul abfitis. Cumque duae fint fententiae, quibus fenfa 39 — 42. elocutus eft Albius, perfonarum *abfitis, quisquis colis — et quisquis occurret, flet*, neminem morabitur diverfitas. Conf. I, 1, 15 — 18. in votis *Flava Ceres tibi fit — et ponatur Priapus.* Ad conftructionem verborum *abfitis, quisquis colis* compares Catull. XXXI, 14. *Ridete, quidquid eft domi cachinnorum.* *Tum* ex Voff. 2. et libro Angl. Heinfii repofuit H. Voffius. Hamb. *collit* (a. m.). W.

40. *Effluit effufo cui toga laxa finu*] Regius. Ed. Rom. cum aliis *et fluit*, ut faepe in libris et variatur et peccatur. Sic apud Ovid. II. Met. 141. *effulget* unus, ubi reliqui *et fulget*. (Apud Virg. Ge. II, 352. in libris verba *effufus* atque *et fufus* permutantur. W.) Simplex *fluere* in hac re ufitatius. Sed v. Gronov. II. Obff. c. 7. Hoc tamen loco copula fuaviorem verfum reddit: *Et fluit* e. Albinov. II, 26. tales finus *ventofos* vocat. Pro *laxa* male Aldinae Mur. et Stat. invexerant *lapfa*, quod rurfus Scaliger eiecit. In libb. etiam *laffa* v. ad v. 18. H. *Et fluit*, quod Heynius praetulit, et H. Voffius recepit, dare non dubitavi. Notio enim verbi *effluit* ab hoc loco aliena eft; quod fenfiffe videtur Statius, qui haec notavit: „In veteri libro fuiffe dicunt *Et fluit*. *Fluere veftem* dixit, ut Catullus (64, 68.) *fluitantis amictus*, et Tacitus (Germ. c. 17.) *fluitantem veftem* et Virg. (Aen. I, 320.) *finus fluentes*." Nec Claudianum, non optimae Latinitatis auctorem, moror, qui de IV. confui. Honorii canens dixit 208. *Simili chlamys effluit auro*; quamquam Brouklufius eo loco nititur, atque Gronovius l. l. p. 264. ad Claudianum explicandum Tibulli attulit verfum. Nec codicum auctoritate deftituta eft lectio, quam Albio reddidi, quippe quae fit in apogr. quinque (Hamb.) et Corv. — Accedit quod, me iudice, afyndeton duo hominum elegantium genera notaret, finguli

autem

autem corruptores et capillis et toga insignes singendi sunt. Duae vero sententiae per *qui et qui* vinctae ad unum referri possunt; vid. not. ad III, 2, 4. — Ceterum *fluens vestis* contraria est adstrictae, quod Tacitus docet Germ. c. 17. *Locupletissimi veste distinguuntur — non fluitante — sed stricta et singulos artus exprimente.* Gronovius l. l. „proprium hoc verbum (*effluere*) vestitus laxi, qui ad ornatum diducitur.“ Add. Heyn. ad Tib. I, 7, 46. Paris. *lassa. laxa* praetulit et Statius. W.

42. *Stet procul, atque alia stet procul ante via*] Ex aliquot libris, quibus adde Guelf. 2., versum ita concinnavit Broukh., parum concinne, me quidem iudice. In Libris et Edd. est *aut alia;* fortasse leg. ex usu et genio poëtarum:

Stet procul ante, alia stet procul ante via.

et sic iam Statium coniecisse nunc reperio. (Hanc coniecturam Heynii, et Statii, qui alia praeterea coniectavit, recepit H. Vossius, quem secutus sum, quamquam ne sic quidem persanatum versum iudicabam. Mitscherlichius in Tent. crit. p. 10. haec notavit: „Verba *aut alia stet procul ante via,* pro emblemate misselli versificatoris habenda esse, unumquodque eius verbum arguit.“ *Procul* cum vi repetitum II, 1, 82., et apud Iuvenal. XIV, 44 — 46.

Nil dictu foedum visuque haec limina tangat,
Intra quae puer est: procul hinc, procul inde puellae
Lenonum et cantus pernoctantis parasiti.

ubi e codicibus duobus Paris. leg. *Procul hinc, procul ite puellae.* Nam verba *hinc — inde* significant *ab hac* et *ab illa parte*, vid. ibid. 12. 13. *Barbatos licet admoveas mille inde magistros, Hinc totidem.* — *Stet procul* est faciam, ut stet procul, custodiae, puta, diligentia. Si hoc, de tempore nocturno cogitari non potest, neque hilum admonet oratio Tibulli. Verba *ne possit crimen habere* ad Deliam pertinent, hoc sensu: ne in suspiciones minimas venire possit de alio cupiendo. *Crimina* apud Ovid. XIX, 112. sunt criminationes, laesam esse fidem. Add. Tibull. IV, 14, 3. Voss. libri tres *atque*, ceteri omnes *aut.* W.) In longiori versu mollior in aliis iunctura: *ne crimen possit habere.* (Hunc ordinem verborum et Statius praefert, cui recte repugnat H. Vossius. Conf. I, 5, 17. *ne possent saeva nocere.* Maxima apogr. pars (Hamb.) tuetur posituram receptam cum Paris. Guarn. et Corv. At Zwic. 2. *crimen possit;*

possit; et Zwic. 1. cum Venet *crimen posset*. perperam. *posset* etiam unum apogr. — Duo apogr. (Goth.) *circum possit*. W.) mox v. 44. in Regio vitiole *finu*.

43. *ipse deus*] Quod contra Vulpium, qui ad *Bellonam* retulit verba *ipse deus*, nuperrimus monuit editor, scribendum tum fuisse *ipsa deus*, verum non videtur. Nusquam enim, quod sciam, vocabulum *deus* ita posuerunt Latini, ut pro vero feminino habitum appositioni feminini generis adiungerent; sed ita aliquoties, ut *deus* notaret numen; unde *deam* etiam illo significari non mirum est, ut apud Virg. Aen. II, 632. Aeneas *ducente deo* dicit, quamquam Venerem illud, quod enarrat, praestitisse officium bene scit. Certe scriptoribus aetatis aureae usum, qualem ille ponit, alienum iudico. W.

46. *non amens v. l. timet*] Ita iam emendatum in Ald. sec. et hinc vulgata lectio facta, quam firmavit Broukh. e melioribus libris, in quibus Guelf 3.; in aliis fere: *non et amans* vel *non et amens*. Nempe ferre non poterant [illegible] homines, post *nec* in altero membro esse *non*; hinc inferebant copulam; alius, ut metrum ne laederetur, scribebat *amans*. H. Pentametrum apogr. duo, Corv. Mur. et Statius, uti Heynius, exhibent. — Guarn. Paris. Zwic. 2. et Scal., qui Ald. 1. sequitur, et Venet. dant *non et amans*; apogr. novem, pars *non et amens* (et Zwic. 1. cum Venet.), pars *non et amans* (Hamb. Goth.). Haud scio an *nec* — *non* pro *nec* — *nec* vel *non* — *non* posuerit Tibullus. Graeci certe similiter particulas οὔτε — οὐ et μήτε — μὴ coniunxerunt. Herodot. VIII, 98. τοὺς οὔτε νιφετὸς, οὐκ ὄμβρος, οὐ καῦμα, οὐ νὺξ ἔργει κ. τ. λ. Anacr. 17, 7. *Ποίει δ' ἐμοὶ κατ' αὐτὸ Μήτ' ἄστρα, μήθ' ἅμαξαν, Μὴ στυγνὸν Ὠρίωνα.* Vid. magnam exemplorum copiam a Schaefero ad L. Bos. p. 2[illegible]9. congestam. Erunt tamen, qui cum H. Vossio *nec* pro *ne* — *quidem* dictum esse malint. Iuven. II, 152. *nec pueri credunt*. conf. Not. ad I, 6, 69 — Exemplis, quibus *verbera torta* illustravi, add. Soph. Antig. *πλεκταὶ ἀρτάναι* et Oed. R. 1264. *πλεκταὶ αἰώραι*. — In hexametro Ask. *tibi* [illegible] *victa* pro *n'i* [illegible] *motu*. Paris. et Goth. (a. m.) *mota*. Ut hic *Bellonae motu*, ita apud Cicer. de Divin. II, 30. *Iovis pullus* dictum est. W.

47. *suos caedit violenta lacertos*] Ita emendatum in Ald. sec.; at in pr. *violata*, quod et in aliis vett. edd. et codd. erat, ut contra factum inf. IV, 1, 76. *violenta* h. l. est saeva, trux. v. IV, 2, 3. H. Guarn. *caedit* — *violata*. Hamb. (a. m.) *bibenne* — *caedit*. Zwic. 1. 2. Paris. cum Venet. *violata*.

10

lata. In apogr. *cedit violata,* etiam *viduata.* Notes *bipenne* pro *bipenni.* A Goth. abest versus (a. m.). W.

48. *Sanguineque effuso spargit inulta Deam*] quorsum *inulta?* Vulpius verbum ita interpretatur, ut dicat, neminem fuisse, qui vulnera illa ulcisceretur. Ita vero friget illud vocabulum. In Ed. Rom. *Sanguine et e. s. inepta D.*, et sic etiam habebat liber Commelini; sed hoc pro reliquo carmine nimis tenue. Enimvero vide notam ad h. v. *Sanguine et* est etiam in Guelf. 1. 2. 4. H. Paris. *sanguine et* —. Zwic. 1. et in apogr. *multa* pro *inulta.* W.

49. *praefixa*] Corvin. *perfixa.* H. Et Zwic. 2. Ad constructionem illustrandam facit locus Val. Fl. I, 837. *galeis praefixa domus.* — v. 50. Apogr. quinque cum Guarn. et Zwic. 2. *movet* pro *monet.* — 52. Venet. et Zwic. 1. *decidisse* pro *didicisse.* — Goth. (a. m.) *nec* pro *ne.* W.

53. *Attigeris*] Broukh. e melioribus, ut iam coniecerant Auratus, Fruter., Dousa. Vulgo: *Attigerit.* mox Ed. Lips. cum quibusdam: *ut hinc v.* nempe ex ara. H. *Attigeris* tuentur Monac. Bern. Voss. 5., ceteri libri cum Venet. *attigerit.* Praeterea Hamb. *libenter* pro *labentur;* apogr. *et hic ventus,* etiam *deripereque* (Goth.); Venet. *hinc* pro *hic.* Ceterum imprecantes a rebus, quae forte tractantur vel fiunt, verba transferre solent, ut Il. III, 299. Soph. Ai. 1177 — 79., vel ob id actionem aliquam transigere, ut inde translationes verborum petant, et imprecationi vim addant. cf. Liv. 21, 45. — Cod. Voss. 3. versus 53 — 86. post 39. translatos habet. — 55. pro *et tibi* Voss. 3. *et mihi.* — Goth. *me* pro *mea.* W.

56. *sit, precor, illa levis*] Contra interpretationem Scaligeri Broukhusiique, quos Heynius in Notis sequutus est, disputat H. Vossius, monens, neque *levis* pro vaniloquus dictum esse, neque futurum tempus, quod coniunctivo praesentis *sit* significetur, aptum esse. Etenim si quis mentiatur, eo tempore, quo loquatur, mendacium dicere, non quum taceat. Itaque Tibullo, si sensum, quem viri nominati apponerent, reddere voluisset, dicendum fuisse, vel *illa levis fuerit,* vel melius, *vana, precor, fuerit.* Neque Vulpium certam sequi bonamque rationem, qui notarit: „velim sacerdotem illam Bellonae *levem* esse, nimirum vel minus severam, vel minus constantem, ut id non curet efficere, quod minata est.“ Nam, si dea rem non perfecisset, ipsam *facilem* appellandam fuisse, non *levem,* nedum eius sacerdotem.

Quae

Quae ut recte expoſita ſunt, ita improbanda coniectura, quam ille recepit: *ulla levis* ſcil. poena, h. e. ulla e levium poenarum numero. Nam vereor, ne illa Voſſii verborum compoſitio: *ſit tibi ulla levis poena* e lingua Teutonica originem ducat, non e Latinorum ſermone, qui dicunt *levis aliqua poena.* Certe exempla laudata Iuven. XIII, 209. Val. Fl. IV, 582. Quinct. Declam. V. p. 66. nil probant. Ceterum *ille* et *ullus* permutantur. vid. I, 4, 36. et Horat. Epiſt. I, 18, 37. — Quid reſtat? Aut ut ſtatuamus, Tibullum, *illa* ad *poenas* referentem, ſoloecismum feciſſe, quali Bentleius coniectura ſua liberare voluit Horatium Sat. I, 1, 63., ubi verba *illi — miſerum* prioribus *bona pars hominum* non accurate conveniunt. — A ſingulari ad pluralem optimi Graecorum ſcriptorum transierunt, ut Soph Philoct. 446. οὐδέπω κακόν γ' ἀπώλετο, ἀλλ' εὖ περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες. Add. ibid. 305. 307. — Aut ſupereſt, ut verba *illa ſit levis* explicemus: fiat, ut illa ſacerdos levis ſit, h. e. fidem et auctoritatem amittat; hoc vero fiebat, ſi Delia, ubi peccaverat, punita non erat. Itaque verbis ſenſus ineſt: *nulla te, Delia, ſequatur poena. Levem* autem dici, qui fide careat, conſtat, nec de explicatione: fiat ut levis ſit, dubitabis, modo memineris, verba El. 1, 49. *ſit dives iure* ſignificare: fiat, ut dives ſit, divitias ſibi comparet. Hanc poſteriorem rationem nunc praefero. Addam denique ſententiam Burmanni Sec., qui in Anthol. Lat. T. I. p 612. a Broukhuſio diſſentiens Tibulli locum ita interpretatur: „precatur poeta, ut antiſtita Bellonae, quae poenas Deliae indixerat, ſi peccaret, *levis* ſeu vaniloqua eſſet, ſi, eiecto rivali, admitteretur, uſus beneficio lenae adducentis." Hunc ſenſum poſtulare ſequentia 59 — 62.; ex iis enim patere, *admittere* hic pro peccare dici non poſſe, ſed pro *admittere amantem*, ſeu recipere. Sed huius explicationi verſus 57. 58. ſatis repugnant. — Corv. *admittat.* W.

58. *me movet*] al. *monet.* male. H. Ald. 1. 2. Stat Scal. et apogr. nonnulla (Goth.) *monet.* Muretus recte Tibullo reddidit *movet*, et reddendum eſſe monuit Statius, idque firmant Pariſ. Zwic. 1. 2. Hamb. Guarn. cum Venet. In apogr. quibusdam *te prope — parcer propter — parcor* (Hamb.) — *ad iras.* W.

59. *Haec mihi te adducit*] Sic pars codd., etiam Guelf. 2. 3. Bene quidem *adduci* de lenonia perductione diceretur, neque illud inſolens olim, puellas ad iuvenes venire; v. inf. I, 8, 65.; ſequentes tamen verſus 61. 62., ubi anus

venientem excepiſſe ad fores dicitur, eum ſenſum non admittunt. Fortaſſe malis: *Haec tibi me adducit.* Sed res ita tenenda: anus eum ad fores praeſtolatur, et, ubi venit, puellam e cubiculo furtim ad eum adducit. Lectio vero haec, in Aldina ſec. primum illata, eſt illa quidem in multis et bonis libris, etiam in Regio et Corvin., ſed non in omnibus. Alii habent: *Haec mihi te adiungit,* et permulti cum Guelf. 1. 4. *Haec me deducit,* et ita reposuerat Broukh., idque lectum in antiquis edd. etiam Ald. pr. Quam lectionem ſi teneas, neque ea aliter interpretanda eſt, quam eum ab anu, quae ad fores ſedebat, ad cubiculum dominae perduci. Ceterum v. 60. Regius *moras* pro *manus,* et v. 62. *ſtrepitum* habet. H. H. Voſſius, veſtigia codicis Laudi, *haec mihi te abducat*, et alius, *abduat*, ſecutus primum incidit in verbum *ſociat*, dein mavult *placat;* in textum vero recepit *Haec me deducit* h. e. in cubiculum Deliae, ut apud Ovid. Met. X, 462. dicitur; nam ſequentia hunc poſtulare ſenſum. Accedit auctoritas librorum Pariſ. Zwic. 1. 2. et Venet. Obſtant illi apogr. et Guarn. cum Mur. Stat. et Scal., qui exhibent *Haec mihi t. ad.* Adde quod in lectione Voſſio probata ordo rerum 59 — 62. diſplicet. Namque anus ſine dubio eum primum ad fores praeſtolabatur, tum ad Deliam deducebat. Praeterea pronominibus, *Haec* — *Haec,* repetitis, diverſa matris praedicari beneficia, ſignificatur. Denique amatorem *deduci* inſolitum eſt, quaſi anus illum arceſſiverit. Sed, ſi lectionem ab Heynio recte retentam ſequimur, anus et adducendo filiam ad Tibullum et intromittendo Tibullum in aedes Deliae bene de eo promeruit. Goth. *adiungit* pro *adducit;* et Hamb. *ad hunc*, atque *moltoque* (a. m.). — 61. apogr. unum *noctuque affixa,* aliud *nocturne effixa.* Par. *adſixa.* — 62. Voſſ. 1. *cognovit.* Hamb. *agnoſcit.* W.

63. *Vive diu mihi, dulcis anus*] Scaliger archaiſmum hic fuiſſe putabat *mi dulcis anus* pro *mea,* et ita refinxerat. Sane ita apud Ovidium Epiſt. 19, 17.

— — — teque, o mea ſola voluptas,
Plus quoque, quam reddi quod mihi poſſit, amo.

in prima editione et tribus Libris *mi ſola* legitur. Sed recte Broukh. *mihi* reduxit, quod conſtanter Libri ſervant. Quin et *mi,* ſi recipiatur, aliter accipi nolim quam pro *mihi.* Propert. I, 12, 19.

Mi neque amare aliam, neque ab hac diſcedere, fas eſt.

64. *pro-*

64. *proprios ego tecum, sit modo fas, annos contribuisse velim*] Ita quidem omnes Libri et Edd.; dura tamen oratio; debebat saltem: *contribuisse velim tibi p. annos* h. de mea vita tibi largiri. Nam haec est sollennis optandi forma. Itaque Broukh. coniecturam Nic. Heinsii (ad Ovid. Heroid. XIX, 17. propositam. W.) recepit: *conteruisse*, quae forma verbi supra fuit El. 4, 48. Et sic Propert. I, 7, 9.

Hic mihi conteritur vitae modus.

cf. Cort. ad Sall. Catil. 4, 1.; sed nec in hac lectione acquiescit doctus Britannus (Iortin *Tracts* To. II. p. 451.) in Misc. Obss. Vol. II. p. 242., et aliena est verbi vis ab h. l. Non enim Tibullus cum ea vivere optare poterat, sed de sua vita eius annos augere. Si autem hoc volebat, doctius dictum est, quod vulgo legitur. *contribuere* esset impendere et consumere annos una cum altero. Ferenda itaque et notanda est illa ratio: *tecum contribuisse*, non mutanda. (Idem censui cum H. Vossio. vid. Not. Et lubricum est, sola analogia duce, insolentem eiusmodi formam de coniectura inferre, qualis est *conteruisse*, cuius exemplum indubitatum ne Heinsius quidem proferre potuit. Nec moror, quod duo libri Voss. 2. 4. Heinsii coniecturam praebent. W.) Si tamen mutatur, admittenda Burmanni emendatio: *tibi, dulcis anus, proprios ego vitae, Sit modo fas, annos contribuisse velim.* (quam audacem, sed egregiam coniecturam praeferendam censuerat Santenius B. C. p. 79. W.) Porro pro *sit* Reg. et Guarn. *si*. v. sup. ad II, 73. H. Ask. *Sit mihi*; Hamb. *sed modo*, duo Voss. *si modo* cum Goth. (a. m.) et Guarn. — Mon. *Sive diu* pro *Vive diu.* — 65. In apogr. nescio quibus vitia haec: *iratamque* et *propius ambo.* W.

66. *quidquid agat*] Broukh. e Libris. Alii cum Regio et Ed. Rom. et Lips. Guelf. 1. 2. 3. et Corv. *agit*, quod magis placet. H. Lectionem *agat* (quae in Guarn.) reliqui, quam Statius probaverat, et H. Vossius retinuit. Coniunctivum enim, quo actiones temporis futuri significantur, postulat sensus; nam promisit Albius, se Deliae, si quid se offendisset, matris gratia condonaturum. Adverte etiam animum ad futurum *amabo*. Indicativus *agit*, quem dant apogr. sex (H. et G.), Zwic. 1. 2., Paris. et Venet., solum praesentis temporis, ubi Tibullus haec scripsit, comprehenderet momentum; neque ad hanc lectionem tuendam prodest v. 5. *Iam mihi tend.* etc. Ceterum cum peccatorum omnium licentiam Deliae se pentametri verbis dedisse intelligeret

Tibul-

Tibullus, dicta retractat et corrigit vota adiecto *Sit modo casta.*. — Parif. *meus* pro *tuus.* W.

67. *quamvis non vitta — impediat crines, nec ftola longa pedes.* De *ftola* remifi ad Broukhuf., e quo tamen haud facile difcas, quae ftola fuerit; etfi rem nondum omnino expeditam effe video, fueritne eadem cum tunica, an diverfa. Nam tunicae iniectam videmus in fignis matronarum aliam veftem, cui fuperinduitur *palla;* veftis illa poteft pro ftola haberi. Licet tamen tenere alterum, ftolam fuiffe eandem cum tunica matronarum ad pedes demiffa; eidem *inftitam* fubfutam, fafciam purpuream, quod Ferrarius docuit de re veftiar. III, 17., quamquam nullam difertam auctoritatem veteris fcriptoris afferre potuit; nam ex Horat. I. Serm. 2, 29. et ex locis Ovidianis res in aperto non eft. Pro *quamvis non* eft *q. nec* in Guelf. 1. 4. H. Iuvenalis II, 124. ftolam longam dicit *longos habitus.* Par. *victa* pro *vitta.* W.

69. *Et mihi fint*] Reg. et alii et utraque Edd. cum aliis *funt* (Stat. notat: in omnibus fere libris *funt;* idem in apogr. nonnullis — Goth. — W.), et 70. *poffum,* ut et alii apud Broukh. (et apogr. quaedam — Goth. — W.) cum Ald. utraque; in fecunda etiam *ego* omiffum. Muret. *fint — poffim, quin,* expulfo *ego.* H. Ald. 1. 2. *Sint — poffim — putat — ducorque — proripiorque.* Mur. *Sint — poffim — putor — ducorque — proripiorque;* a quo Statius, nonnifi *poffum* exhibendo, discedit. Scaliger modos emendavit, quippe qui *ducterque — proripiarque* edidit; quocum facit Corv., nifi quod *ducarque* praebet. Zwic. 1. 2. Guarn. Parif *fint — poffum.* — Venet. *funt — poffum,* quae lectio per fe fenfu non caret, fi, ad 67. 68. his relatis, ftatuis, Tibullum exponendo, quae fibi patienda fint, oftendere velle, iufta fe poftulare. Eamque noviffimus editor, ut fenfu flagitante, dedit, ftatuens, his verbis transitum ad caftigationem, quam 73. Albius denuntiaverit, aptum parari. Et pronomen *ego,* quod nec apogr. nonnulla nec Statius habet, eiecit, ut voculam infirmam, vimque verbi *poffum* infringentem. Sed alteram ut defendam, primum id facit, quod in carminibus Tibulli veftigia nusquam exftant, Deliam tanta zelotypia incenfam, in Albium tam feveram et acerbam fuiffe, qualem verba *poffum — meos* illam exhibent; nec verifimile eft, quippe quae fibi tam multa permiferit. Deinde quoties in verba *Et mihi* fignificantia: *mihi quoque,* incidi, illa ad priora femper relata vidi, non ad fequentia, conf. II, 6, 10. Itaque Voffii fententiam

tentiam non capio, his verbis transitum ad castigationem 73. inesse. In recepta denique lectione idem et sententiarum et structurae color placet, modo ita explices: A Delia nihil nisi, ut castitatem tueatur, postulans 67. 68., sibi ipsi graviora 69—72. imponit, promittens insuper 73. *Non ego te pulsare velim.* Coniunctivi *sint* — *possim* (*εἴην ἄν* — *δυναίμην ἄν*) et *ducar* — *proripiar* prioribus *Sit modo casta* ita sunt iuncti, ut protasin inde accipiant: *si Delia sit casta.* Hunc autem coniunctivi usum amat Albius. cf. Obss. ad I, 10, 11. Necesse vero, ut, qui modus est sententiae *Et mihi sint durae leges*, idem in sequentibus, quibus illa declaratur, retineatur. Nec pronomen *ego*, quod codices satis tuentur, vi sua carere concesserim, praesertim cum *illa* sequatur. Scaliger, commate post *pedes* posito, verba *sint* — *possim* — *ducterque* — *proripiarque* ad *quamvis* referre nos iubet; inscite. — Ceterum si quis *laudare nec* pro *nec laudare* accipere malit, comparet I, 1, 72. *dicere nec* pro *nec dicere.* Add. Virg. Aen. II, 159. — *Duras leges* Iuvenalis *saevas* dicit VII, 229. W.

71. *puter*, *ducarque*] *puter* est a Broukh. e libris: ante erat e Plantin. *putor*, ut etiam in Regio, vel *putat*, ut in Edd. Rom. Lips. et Aldinis, vel *putem.* *Ducter* a Scaligero immutatum. Nam Libri et ant. Edd. *ducor*, ut Rom. et Lips., vel *ducar*, ut Regius et Corv., quod servari debebat; etiam *ducit.* In Guelf. 2. emendatum: *Ac si* — *putet*, *ducar* in 3. *puter*, superscripto *o* et *putat.* H. *puter* — *ducar* — *proripiar* in plerisque Statii, Monac. et Voss. 5. Cetera apogr. lectiones *putem*, *putat*, *putet*, *putor*, *ducam*, *ducor*, *proripior* varie cum bonis compositas praebent. — Voss. 1. *putat*, et cum Vindob. *ducterque*; Hamb. *putem* — *ducarque* — *proripiarque.* Guarn. et Par. *putat* — *ducorque* — *proripiorque.* Zwic. 1. *putat* — *ducarque* — *proripiarque.* Zwic. 2. *putat* — *ducorque* — *proripias propiorque.* Goth. *proprias propriosque.* Voss. 1. *proprias propiorque.* Venet. *putat* — *ducorque* — *proripiarque.* In lectione illa *putet* durum est omissum pronomen *me* ante *peccasse*, quamquam suavior sonus. — *At si*, quod H. Vossius de coniectura recepit, nec Latinitas mihi ferre, neque eius interpretatio postulare videtur. W.

72. *pronas proripiarque vias*] Non dubitavi reponere, quod temere mutatum erat. In antiquis Edd. et Codd. legitur fere: *proprias proripiarque*, vel, ut in Ald. utraque et cett. *proripiorque*, quia *ducor* eas insedit. *proprias vias*

Sca-

Scaliger ex ingenio mutaverat in *properas,* quae essent, per quas quis propere praecepsque ducitur. (*Via propera,* si *via* proprie usurpatur, compositio est non Latina. W.) Ex Corvin. expressum: *propria proripiarque manu,* in quo haereo, an ab interpolatoris manu sit. Sed in bonis aliquot libris Broukh. post Statium invenit *pronas*, ut iam Fruterius coniecerat, et recte recepit, quamvis difficile dictu sit, quomodo hoc in *proprias* depravari potuerit, nisi incerto et fugienti librarii oculo, dum proximum vocabulum arriperet, imputemus, ut in ed. Vicent. corruptum video: *proriprias propriarque vias.* Et in Guelf. 2. *properans* erat, cum var. lect. *properas* vel *pronas.* Guelf. 3. *proprias — manus.* Paullo audentius aliquando legebam, — *ducterque capillis Immerito prensis.* Ovid. XII. Met. 223.

Raptaturque comis per vim nova nupta prehensis.

Proripiar in *per rapiar* mutaverat Heinsius, (Heinsii coniecturam praebet Voss. 4. W.) et reposuere Broukh. et Vulpius; temere tamen. Sive enim simpliciter dictum putes, sive, ut ex aedibus protractum intelligas, recte se habet *proripiar.* Docte autem *per* omissum, poëtarum more, ut in illo: *ire redire viam.* Vitia reliqua 71. 72. etiam in Guelferbytanis insident. H. Novem apogr. cum Zwic. 1. Par. Guarn. *proprias.* Duo apogr. *properas* et *properans.* — *manus* Voss. duo et Hamb. (a. m.) pro *vias.* — H. Vossius, cui plurium viarum memoratione, *pronas vias,* Albii poena super modum exaggerari visa est, de coniectura *pronus proripiarque viae* reposuit. Nam *viae* dici pro *in viam,* ut *rivo fluenti iace, compellere hibisco, it clamor caelo,* et Tibull. II, 5, 44. *caelo miserit;* et voce *pronus* notari eius statum, qui crinibus ex aedibus raperetur. Posterius argumentum non vanum, si aedes tibi fingis, ad quas altis gradibus aditus, per quos deorsum quis rapi potest. Quod autem per dativum *viae* significari ille velit, Latine, quod sciam, vocabulo *foras* enuntiatur. Si quis H. Vossio de re inepta exaggerata mecum assentiatur, ei auctor sim, ut reponat *prona — via,* vel *prona — manu.* Nam hoc habitu est manus eius, qui prehensis crinibus aliquem trahit. De significatu vocis *pronus* vid. III, 6, 6. *prona manu,* et Catull. 64, 314. *prono pollice.* Et si mihi homines, qui libros veteres descripserunt, vel descriptos emendarunt, illam regulam secutos esse fingam, qua regi sese patiuntur permulti editores, vid. ad I, 9, 65., ut repetitiones verborum quovis modo e scriptoribus tollendas censerent, *vias* ab

ab eius studio profectum esse indicem, qui intra septem versus *manu* — *manus* — *manu* ferre nequiverit. Muretus hexametrum corruptum existimat, quod etiam asterisco post *immerito* interposito indicavit, et ex aliis affert *In proprias merito.* W.

73. *venerit ipse* Guelf. 3. et maxima pars apogr. (Goth.). — *pulsasse* Regius et Corv. *manum.* E cod. Hamb. exsulat distichon 73. 74.

75. *Nec saevo sis*] Scal. ex suo *ne.* H. Ut scilicet *optarim non habuisse manus, ne sis* iungas; itaque puncto post *velim* et commate post *manus* distinxit. Sunt verba fingentis sibique persuadentis, Deliam amore et fide castitatem esse servaturam. Itaque *nec*, quod omnes libri dant, praeter Hamb., in quo *non* exstat, significationem suam obtinet, et cohaerentia versuum 73 — 76. perspicua est. Ceterum verba *sed mente fideli* cum Mureto et Corv. ad *casta* retuli. Nam coniunctione verborum *sed mente fideli Mutuus — amor*, quam Broukhusio Vulpioque debet Heynius, *mutuus amor fideli mente*, h. e. ob fidelitatem erga Tibullum, castam servare Deliam dicitur. Ipse didici, amore mutuo amantes esse fidos. Horat. Od. II, 12, 15. *bene mutuis Fidum pectus amoribus.* In ea, quam secutus sum, ratione hexametro adiecto causa *fidelitatis* proponitur: hanc fidelitatem, adeoque hanc castitatem praestet mutuus amor. *Servare aliquam alicui* est fidam et castam praestare vel custodire. H. Vossius eo offensus praecipue, quod eodem loco 73. positum est *sed venerit iste*, hic *sed mente fideli*, primum tentavit *sac*, *mente fideli*, dein *sic m. f.* de coniectura recepit. Codicem Angl. praebere *si*, et *sic* esse obtestantis. Ipse vero, quo *sic* tum referatur, non intelligo. Nec eandem clausulam hexametri intra breve spatium vitavit Albius II, 3, 53. 55. *Quas femina Coa — Quos India torret*, aut repetitionem particulae *sed*, vid. I, 9, 71. 73. — 76. Bern. *me tibi* pro *te mihi.* W.

77. *At quae fida fuit nulli* —] Broukh. transitionem non probabat, et reponebat e libris aliquot, paucis tamen, *Nam.* Et sic in Ald. sec. et Stat. immutatum erat. At Muret. (ob summum veterum librorum consensum. W.) *at* revocaverat. Idem abesse aliquot versus arbitratus est, quibus castarum mulierum praemia exposita essent. Scaliger tamen deesse aliquid negavit, cui assentiendum puto. Ed. Rom. *Ast.* H. Assentitur Heynio H. Vossius; recte. Nam cohaerentia sententiarum est haec: Tu mihi mutuo amore

amore ſemper fida ſis; at non tibi infidae incommoda aliquando afferat perfidia. Tibullus autem primum incommoda perfidiae deſcripſit, tum 85. ea ſubiecit, ad quae particula *at* referenda eſt. Similiter I, 3., ubi in Elyſio ſe verſaturum 57 — 66. oſtenderat, poenas in Tartaro puellae ſuae corruptoribus imprecaturus incipit a particula *at*, tumque primum faciem Tartari horrendam proponit 67 — 81., deinde 81. 82. *Illic ſit* ea demum ſequuntur, quibuscum *at* connexum eſt. — *At* apogr. fere omnia, unum *aſt*. Hamb. *atque* (a. m.) — unum ap. *infida*, aliud *nullis*, Venet. *poteſt* pro *poſt* — Hamb. *ſtamina longa*, ex I, 3, 86. — 79. *Firma* ad *illa quae* referenti, atque ad laborem aſſiduum ſtudiumque eius pertinax, quod H. Voſſius fecit, ei vereor primum ut uſus loquendi ſuffragetur, deinde ne appoſitum feminae *firma* male cum eius *tremula manu* conveniat et cum verbis *victa ſenecta*. Ipſe incommoditatem epitheti ſenſiſſe videtur, cum *fera* pro *firma* ſuaderet. Atque ſi H. Voſſio epitheton *liciorum* primo loco poſitum displicet, ſi languidum illud videtur, ſi denique ſuperfluum, quoniam haec liciorum natura ſit, verendum profecto eſt, ne in editione altera aliquando pulcherrimum etiam verſum corrumpat II, 2, 14. *Fortis arat valido ruſticus arva bove*, qui noſtro ſimillimus poetica verborum poſitura. Venet. *litia*. Virgilius Ge. I, 285. *licia telae addere* eadem ratione dixit. W.

80. *Tractaque de niveo vellere ducta putat*] Sic maxima pars librorum, inque his Guelf. 2. 3.; quidam apud Stat. et Broukh. pro *ducta*, *dente*, *fila*, vel *texta*, et pro *putat*, *parat*. Scilicet *ducta putat* recte ed. Reg. Vicent. At Venetae *ducta parat*; mutatum in Ald. pr. *fila parat*; Ald. ſec. et Stat. *dente putat*; Muretus retraxit prioris lectionem; Plantin. *dente parat*; denique Scaliger retraxit: *ducta putat* ſecundum codicem ſuum. H. Accedunt apogr. octo (tria *docta* — Goth. —), Pariſ. Zwic. 1. 2. Guarn. Corv. Venet. Nihilo minus H. Voſſius dedit *dente putat* h. e. carmine dentato, offenſus repetitione *conductis* — *ducta*, et *putare* ſine adiecto pro *carminare* poſitum eſſe negans. Sane *dens* pro *pectine* et *pecten* pro inſtrumento ad lanam carminandam apto uſurpatur; ſed, ut omittam quae Forcellinius ſub v. *putare* attulit, quaeque Scaliger, qui de verbis *putare lanam* erudite disputavit, vel definitio huius verbi, quam Gellius VI, 5. dedit, optime uſum verbi abſolutum defendit. Et ſi duo, quae huic operi incumbentes efficiunt, *ducere lanam* — Ovid. Met. IV, 34. —

et

et *putare lanam* — h. e. purgare lanam — ita quodque usurpatur, ut alterum complectatur, quis quaeso, utrumque ad opus illud describendum componi non posse, argumentetur? Nemo, opinor, Virg. II, 490. *amplexaeque tenent postes* vituperat, aut Catull. XI, 18. *Quos simul complexa tenet trecentos.* Cantilenam vero illam de repetitione ad I, 9, 67. exploravimus. Huschkius Heynianam lectionem probat ad I, 1, 50. p. 21. W.

81. Comma post *vident* recte non posuit Heynius. Nam eam verborum posituram non aspernatus est Tibullus, ut is, qui agit, in secunda demum sententia nominetur. I, 7, 27. *Te canit atque suum pubes miratur Osirim Barbara.* Vid. Virg. Aen. I, 115. 695. Aen. II, 494. — Pro *tot mala* Hamb. *talia.* W.

83. *Hanc Venus ex alto s. — spectat*] Hinc fortasse Ovid. III. Art. 451.

Has, Venus, e templis multo radiantibus auro
Lenta vides lites.

H. Iuno apud Sil. Ital. optat I, 50. *campumque cruore Ausonio mersum sublimis Iapyga cernam;* et apud Virg. Aen. X, 3. Iupiter siderea e sede *terras* arduus *omnes — adspectat.* Add. Soph. Ai. 1279. *Ἠδη̃ν ἄρδην — τάφρων ὕπερ.* — Paris. et Venet. *Olimpo.* W.

84. *infidis quam sit acerba, monet*] Ita Muretus correxerat, et Broukh. e melioribus retraxit, cum in Scaligerana reductum esset *quod,* lectio Aldinarum et earum, quae inde fluxere. Atqui *quod* non dictum Latine, etsi sic etiam Reg. cum Ed. Rom. et Corv. Sed Lips. *que,* ex *quae,* quod in Vicent. est; *quod* vel *quo* Guelf. 2. Pro *infidis* Broukh. in Ed. Veneta a. 1487. et in uno Anglic. vetustissimo invenerat *infelix,* ut est in Edd. 1500. et 1520. *et infelix quod sit, a. m.;* hoc et in Guelf. 1. Etiam Ed. Basil. a. 1569. in margine habet: *infelix cur sit, acerba monet;* ex correctione. H. Apogr. nonnulla cum Zwic. 2. Paris. Guarn. et Stat. *quod.* — Zwic. 1. et Venet. *quae.* — Hamb. *canit* pro *monet.* — 85. Zwic. 2. *cadent.* W.

86. *stemus*] Revocavi lectionem, quam receperat Broukh. e bonis aliquot libris. Et sic Ed. Rom. cum Venetis et Guelf. 4. Vulgo *simus* inde ab Aldina pr. Broukh. usque. *Stare* eleganter pro *esse* ponitur, inprimis cum simul significat, rem durare. v. Broukh. h. l. H. Firmatur lectio *stemus* codicum quoque Voss. 3. Bern. et Ask. aucto-

auctoritate; Zwic. 2. *ſimus*, ſuperſc. al. *ſtemus*, ut in ed. Lipſ. factum eſt. Libri ceteri cum Vulpio *ſimus*; Vindob. *firmus*. W.

ELEGIA VII.

1. *Hunc c. diem*] Ed. Lipſ. *Hanc*, ut aliae quaedam ap. Broukh. H. Et Zwic. 1. c. Pariſ., quod ab iis, puto, repoſitum, qui, ne quis verba *hunc fore* ad *diem* referret, prohibere voluerunt; non vero tamquam femininum exquiſitius eſſet, quod ſibi perſuaſit H. Voſſius. W.

3. *Hunc fore, A. p.*] intelligendum, *diem*, h. eum, qui eo die natus eſſet, fore illum, qui Aquitanos vinceret. Sed hoc paullo durius eſſe, negari non poteſt. Heinſ. primo verſu coniiciebat *ducem* pro *diem*. Putabam aliquando legendum: *Nunc fore*; et ſic ſcriptum in Guelf. 3. et Hamb. Sed elegans eſt Ayrmanni coniectura: *Hoc fore* h. naſciturum eſſe, in Vita Tibulli §. 42.; ut tamen ea expediretur res, legendum erat etiam primo verſu: *Hoc cecinere die — Hoc fore, qui*. Ceterum moneri adverſus haec omnia poteſt hoc: eſſe hoc Parcarum vaticinium, adeoque aſſurgere poëtae orationem. Pro *fundere* eſt *frangere* in Guelf. 2. H. H. Voſſius, Heynii veſtigia ſecutus, intulit *Hac cecinere die*; nam diem natalem pro homine nato ponere, hoc fines poeſeos et rationis humanae excedere. Ab hac correctione textum exemplis defendit Huſchkius, audaciamque Tibulli, diei tribuentis res geſtas hominis, eo die nati, felicem praedicat. Sed exemplis allatis, e Virg. Aen. IV, 169. *Ille dies primus leti primusque malorum Cauſſa fuit*, et Lucan. VII, 131. *Adveniſſe diem, qui fatum rebus in aevum Conderet humanis, et quaeri, Roma quid eſſet, Illo Marte, palam eſt*, ut Graeca, his ſimilia, omittam, lectio vulgata ſatis defendi mihi non videtur. Num, illis exploratis, patet, *diei* tribui a ſcriptoribus veteribus *eventum*, *rei* illo die *geſtae* vel *facto* illius diei, ut cauſae, proprie tribuendum, ſi proprie loqui velis. Virgilio igitur *amores furtivi*, Lucano *proelium* proprie dicendum erat. Cum autem res, die natali aliquo Meſſalae geſta, inventa non ſit, cui tantus eventus — *fundere gentes* — tribui poſſet, neque quisquam illum actioni pariendi facile tribuat, hac ratione rem explanatam ne credas. Sin vero *diem* pro Meſſala illo die nato poſitum iudices, neque exempla laudata quadrant, et audacia Tibulli nimia eſt. Ayrmanni emendationi id omnino repugnat, quod Parcae

eo

eo ipso die, quo natus est Messala, eius fata cecinerunt, non antea, quod inesset verbis: *hoc* (die) *fore, qui posset;* neque omnibus contigit, quod Peleo et Thetidi. Rationi, quam in Not. proposui, favet quod I, 9, 75. *Huic tamen accubuit noster puer; hunc ego credam Cum trucibus Venerem iungere posse feris,* pronomen ad diversos homines relatum est; neque aliter Aeschines c. Ctes. p. 446. *Καὶ τούτων ἀπεστερήθητε διὰ Δημοσθένην καὶ Φιλοκράτην καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας;* alterum *τούτων* ad commoda enarrata, alterum ad Demosthenem Philocratemque retulit. Add. Plat. Crit. c. 16. Praeiverat Homerus Od. *π*, 88. *Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν Μᾶλλον ἐποτρύνω, καὶ οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω*, ubi prius *οἱ* Ulyssem, posterius Telemachum significat. Exempla plane similia invenire non potui. In apogr. *nunc forte, fere* (Goth.) — *Equitanas* (Hamb. Goth.) — *possint, possem* — *fudere.* Par. *Quitanas.* H. Vossio, qui *frangere* ex Guelf. 2. textui intulit, recte assensus non est Huschkius. W.

4. *Atur*] in libris legitur *Atax*, (unde corrupte alii *Arax*, etiam Corvin., et Hamb. in Guelf. 1. em. *Atrax*) qui est fluvius Galliae Narbonensis. Sed cum Messala triumphum egerit ex Aquitania, Scaliger, in cuius libro erat *Attas*, emendavit *Atur* (qui vulgo *Aturus* dictus est. W.); quod tamen non puto omnino necessarium esse; nam et v. 11. Arar et Rhodanus, fluvii Narbonensis Galliae, memorantur, quia vicini Aquitanis; et Narbonensis provinciae res et ipsae a Messala potuere constitui. H. Heynii rationes secuti H. Vossius et Huschkius reposuerunt *Atax*, quem fluvium et ipse Tibullo nunc reddidi. Et Scaligerum, memorationem *Araris* et *Rhodani* v. 11. ipsius correctioni *Atur* obstare, sensisse, apparet ex nota versui 11. ab illo apposita p. 145. W.

6. *et evinctos*] *evictos, invictos, invinctos,* aberrationes librariorum; item *euntes et;* hoc etiam Corvin. H. In apogr. *evictos* (H. et Goth.) et *cunctos.* Paris. *evictos,* sed *n* superscriptum. Venet. *evenire.* Cum verbis *brachia capta* compares illa Silii I, 53. *caesos artus.* Ald. 1. *rapta.* W.

7. *lauros.* emendatum *laurus* in Guelf. 2. quod frequentant alii poetae. H. Vid. et ad II, 5, 63. H. Vossius, obstante auctoritate apogr. — add. et Par. et Guarn. cum Venet. — *laurus,* ut formam elegantiorem, recepit. Quod ille contendit, ignorant Charisius p. 9. et Priscianus p. 717. qui

qui *laurus* et ſecundae et quartae declinationi aſſignarunt, ignorant et alii grammatici, ex quorum canone *laurus, lauri* exquiſitius eſſe videtur. W.

8. *Portabat niveis currus eburnus equis*] Scaliger e ſuo malebat: *portabit,* tanquam ex Parcarum praedicentium futura perſona; quod etiam eſt in Reg. et in Ed. Lipſ. natum, puto, ex *portavit. Niveis* Broukh. e libris, quibus accedit Regius, repoſuit pro *nitidis.* Saepe permutantur haec verba. v. inf. III, 6, 8. Burm. ad Ovid. III. Art. 74. Triumphantium currus equis albis iungebantur. vid. Broukh. *ferentem* etiam Corvin. H. *Niveis* habet Ald. 2. Mur. Stat. — *nitidis* Ald. 1. Scal. quod in pluribus apogr. (H. et Goth.) Pariſ. Corv. et Venet. Statius utrumque probandum non recte iudicaverat. Nam appoſitum *nitidis* ad colorem non pertinet, neque proprium eſt equorum, quibus uſi triumphantes. vid. Virg. Aen. VII, 275. — At idem bene *Portabat* defendit. Scal. in edit. 1577. „vitium librariorum *b* pro *u. Portavit* enim debuerant ſcribere." Idem in edit. 1600. „noſter *Portabit,* tanquam nondum triumphaſſet. Nam ex perſona Parcarum haec dicit μιμητικῶς. Non enim hac elegia celebratur triumphus Meſſalae, ſed natalis. Ideo Parcarum interiecta mentio. Naſcentibus enim fata a Parcis ſcribebantur. Auctor Tertull." Haec verba ita, ut Heynius, interpretatus eſt Broukhuſius. In textu Scal. 1577. 1600. *portabat.* Venet. *portabit.* Voſſ. unus *portabitur.* W.

9. *Tarbella Pyrene*] Eſt et hoc ex ingenioſa Scaligeri emendatione. In libris, *tua bella,* vel in paucis, *per bella,* in Rom. Ed. etiam *pirenes.* H. Correctionem Scaligeri egregiam firmant Monac. et Voſſ. 1. 3. — Muretus *honos per bella* de coniectura aliorum recepit, et poſt *bella* punctum appoſuit. Pariſ. *Pirene.* Venet. *pyrenae.* Pariſ. *honor,* et *Sanctonici* cum Hamb. (a. m.). Voſſ. unus *Xantonici.* — H. Voſſius, Broukhuſii ſententiam ſecutus, *eſt* auctoritate cod. Vatic. ſecundi ſuſtulit; neque oblocutus eſt Huſchkius. Virgilius tamen Ecl. V, 4. *Tu maior; tibi me eſt aequum parere, Menalca.* W.

11. *Teſtis Arar R.*] hoc et in Guelf. 2. al. *Arax,* ut Ed. Rom. vel *Atax,* qui vel nunc ferri poterat. H. Errores apographorum hi: *arat* (Hamb.) — et *arax* (ſic Guarn.). — *Garuna* (Hamb.) — *Carnoti* (ſic Hamb. et Par. Venet.) aut *Carnotici* aut *Cartoni* (Goth.) — *Lige* (Goth.) aut *Lyge.* — Par. *cerrula limpha.* Venet. *cerula* — *Lyger.* W.

12. *Car-*

12. *Carnuti et flavi caerula lympha Liger*] In libris, etiam Corvin., fere scribitur *Carnoti.* at Guelf. 3. diserte *Carnuti.* (quod Tibullo reddidit Scaliger. Ante eum Ald. 1. 2. Mur. Stat. *Carmoti.* W.) pro *flavi* reposuerat Scal. *fluvii,* permutatione quidem etiam alibi obvia, v. Propert. II, 9, 12. (7, 50), sed non ad hunc locum faciente; debebat enim tum aut abesse *Liger,* aut esse *Ligeris.* H. Interpretationem verborum *caerula lympha* Heynius Scaligero debet. Sed *fluvios* ipsos *caeruleos* appellatos esse, docuit Forcellinius et H. Vossius p. 227. — Scaliger loco Iuvenalis XV, 7. utitur ad probandum, *caeruleus* idem esse atque *aequoreus.* W.

13. *An te, C.*] Ita Broukh. ex uno Colot. et Exc. Pocchi, uti et Nic. Heins. emendaverat. Vulgo: *At. An te,* et in marg. *Et te* Guelf. 3. H. Accedit auctoritas Guarn. et apogr. septem. Adde, quod formula nova annectendi *An canam* similis est illi *An memorem* apud Virgilium Ge. II, 158. *In mare, quod supra, memorem, quodque alluit infra.* — Hamb. Goth. (a m.) Voss. 1. Zwic. 1. 2. Paris. Venet. *At.* Monac. et Corv. *Et.* — Ald. 1. 2. Paris. *Cidne.* — Corv. *Cythne.* Goth. (a. m.) *Cione.* — *leviter* Zwic. Voss. unus, ed. Lips. Ald. 1. 2. W.

14. *Caeruleis placidus per vada serpis aquis*] Ita ex Statii emendatione reposuere Broukh. et Vulpius, quos ego deserere nolui. In Libris et Edd. est: *Caeruleus placidis — aquis;* hoc aiunt naturae huius fluvii repugnare, qui albo aquarum colore esse proditur (unde etiam Ovidio III. Art. 204. *lucidus* dicitur — quod notat Stat. —): melius itaque iungi *vada caeruleis aquis,* h. vada caerulea, ut saepe Virgilio. v. Aen. VII, 198. *tot per vada caerula* poni, ut sint sinus maris Issici, in quem *serpit,* h. evolvitur Cydnus. (*vada caeruleis aquis* pro vada caerulea dici, nemo nisi Vulpius putat, notans vada esse loca maris vadosa litori proxima. Sed ut ablativum hac ratione adiungi non nego, ita constructio *serpit fluvius per vada* rationi Vulpii repugnat. Broukhusii vero argumenta, quibus vulgata est impugnata, cuncta e Statii commentario petita sunt. W.) Non tamen video, cur is fluvius non possit communi epitheto *caeruleus* appellari, multo magis *tum, cum in mare se immittit:* ut Hebrus, per se tardissimus, tamen sollenni fluviorum nomine a Virgil. Aen. I, 317. *celer,* Ladon contra, rapidissimum flumen, ab Ovidio I. Met. 702. *placidum* appellatur, utrumque ex natura fluviorum universum spectata. Synonymorum vero et epithetorum similis coacervatio est inf. III, 3. extr.

Pro-

Propert. I, 11, 11. 12. in Culice 146. 147. Pro *vada* Regius vitiose *prata;* an voluit *freta?* H. Contra Statium, cuius correctio in tribus apogr. et Guarn. inventa, disputat H. Vossius; superfluum esse *placidus* appositum fluvio, qui *tacitis leniter undis serpere* dicatur; et decipi lectores, qui *caeruleis* cum voce praecedente *undis* coniungerent, nisi *aquis* in fine versus positum mutare eos sententiam cogeret. Itaque *caeruleus* amplexus de coniectura reposuit *tacitae — aquae.* Quae quamquam haud improbabilis visa est Huschkio, ipse tamen statuens, *caeruleum* rectius dici mare vel lacum, in quem influeret Cydnus, quam fluvium, qui a candido aquarum colore nomen cepisse traderetur, *caeruleae placidus — aquae* Tibullo reddendum esse censet. Nam compositionem verborum *Cydnus tacitis undis placidus serpit* defendi loco Horatii Carm. I, 31, 7. *quae Liri quieta Mordet aqua, taciturnus amnis*, et illam *leniter placidus serpit* verbis Tibulli II, 1, 80. *Felix, cui placidus leniter afflat Amor!* At locum utrumque a nostro differre apparet, quippe ubi appositum ad substantivum pertineat. Et in compositione: *qui leniter placidus serpit* vel *leniter* vel *placidus* superfluum est. Dicitur quidem: *Is tacitus decedit* vel *tacite decedit;* at duo adiectiva vel adverbia, idem fere significantia, coniungere, ut *placide quiete serpit Cydnus*, per logicen non licet, et adiectivum cum adverbio tum componere redundantia est non probanda. Accedit quod verba *tacitis leniter undis* rem satis declarant. — Withofium Praemet. Cruc. Crit. p. 158. coniecisse *garrulus et placidis* memorat H. Vossius. — Apogr. quatuor (H. et G.), Zwic. 1. 2. Paris. cum Venet. sententiam firmant, quam in Notis exposui. Apogr. tria *caeruleus placidus*, unum *caeruleis placidis.* W.

15. *contingens*] Pal. *consurgens.* Reg. *aërio*, permutatione sollenni. v. Burmann. ad Ovid. II. Met. 533. H. ubi libri alii *aera,* alii *aethera* praebent. H. Vossius cum intelligeret, monti, qui *nubes contingeret, verticem aethereum* tribui accurate non posse, cumque ei et appositum *contingens v. nub.* tenui ornare Taurum laude videretur, et vocabulum *quantus* maiorem postulare vel indicare, *conscindens* de coniectura reposuit, ut Taurus *cacumine nubes superare* (Met. Ovid. I, 317.) nubesque findere diceretur. Sed locus Plinii H. Nat. II, 44., quem affert, nil probat: *Montium vero flexus crebrique vertices et conflexa cubito aut confracta in humeros iuga, concavi vallium sinus, scindunt inaequaliter inde resultantem aera,* quibus caussas *echus* exponit Plinius. Neque

reli-

reliqua, quibus nititur, meliora. Brukhusio lectione Cod. Reg. et Voss. unius *aerio*, perpetuo montium epitheto, restituta difficultas ab apposito *aethereo* orta, videtur sublata. Etsi imago altitudinis Tauri tenuis est, eadem reprehensio in Virgilium cadit Aen. XII., 702. *quantus gaudetque nivali Vertice se attollens pater Apenninus ad auras.* Adde Avienum 842. de Tauro monte: *nunc autem subrigit [illegible] Obliquas arces et flexilis aera pulsat*, altitudinem non maiori laude praedicare. Ceterum locus sine distinctione exhibendus erat, quam Heinsius Vossiusque post *aer* atque *nubes* posuerunt; nam duo sunt apposita Tauro *aerio cont. c. n.* et *frigidus*, cf. IV, 2, 19. 20. et Virg. Ge. III, 350 *turbidus torquens flaventes Ister arenas.* — Paris. *aethereo* c. Venet. — Ask. *ab aeth.* in marg. *et.* W.

16. *Frigidus intonsos Taurus arat Cilicas*, De hoc versu nondum liquet. Cyllenius et Scaliger per hypallagen explicant, quae tamen Elegiae non conuenit, pro eo, quod sit: *Cilices arant Taurum.* Saue Taurus, etsi in nonnullis locis male habitatur (v. Strabo XIV. p. 984. B.), in paucis tamen partibus conualles habet mellibus faciendis idoneas, v. Strabo XII. p. 854. C. Statius (quamquam Strabonis verbis ductus *alit* coniecerat, tamen W.) ex illis Ovidii ex Pont. I, 4, 2:

Iamque meos vultus ruga senilis arat,

accipit de rugis, quas frigus inducit; atqui sic saltem *rugis* adiectum esse debebat. Turnebus Advers. XVI, 4. cum aliis legit, *alat*, seu quatenus agri in convallibus sunt, qui seri et arari possunt, seu respectu pascuorum, herbarum etc. adde, venatu. Est tamen hoc ipso Tauro frigidius, inprimis in poëta; non minus quam *amat*, *habet*, et alia, quae viri docti extuderunt. Broukh. *arat* exponit secat, dividit, dirimit, sc. Ciliciam a Pamphylia et Isauria: idque probat Vulpius. Saltem sic statuas, *ipsam Ciliciam* per montes dirimi, montis iuga per Ciliciam protendi. Ut enim *arare aequor* non est secernere illud ab littore et excludere a terra, sed per medium mare facere navigio quasi sulcos aliquos: ita neque, si vel maxime *arare* esset dirimere, alia, quam *terrae* ipsius, divisio intelligi potest, ut montis iugis, tanquam sulcis, distincta sit et diffissa Cilicia. Attamen sic duo sunt insolenter dicta: primum, *arare* unde dictum pro *dividere*, *dirimere*; deinde fac *arari terras* esse *secare* iugis montium, *arare Ciliciam* dicendum erat, non, *Cilices*, quo dictio multo sit durior. Libri nil mutant. In uno Italico

 est

eſt *alat;* verum ille non eſt codex, ſed editio Gryph. cum var. lect., inter quas adeo tanquam varia lectio relata eſt emendatio Turnebi ac Mureti. (Ita ſuſpicatur Heynius. At H. Voſſius, quoniam editio illa cum libris manuſcriptis collata dicitur, e codicibus lectionem *manat* fluxiſſe putat. Sed quod idem Muretum e codicibus *alat* recepiſſe pro certo ſumit, hoc e verbis Mureti: „inepte in aliis libris *Taurus alat Cilicas,*" eruere non potui; nec quisquam inde huius rei argumentum repetat, quod Muretus Var. Lect. XIV, 11. f. hunc Tibulli locum ad fertilitatem montis declarandam cum lectione *alat* appoſuit. W.) In Ed. Lipſ. *intonſas.* Etſi ad ſententiam nonnulla coniectari poſſunt, nihil tamen video, quod iudicio recto ſatisfaciat. Inter haec relinquitur, lectionem eſſe veram et ab ipſo poëta profectam, etſi non probandam: alluſiſſe illum ad nomen Tauri, tanquam bovis, qui araret; eumque arare Ciliciam, quatenus per eam quaſi ſulcos ducit, et iugis convallibusque dirimit. Frigidum et puerile hoc, et quod a Tibullo abeſſe velim; diuque repugnavi, etiam nuper, cum a Wernsdorfio ad Avienum p. 998. P. Lat. M. T. V. P. 2. verſum ſic expoſitum legerem, qui etiam, eleganter ita *arat* poſitum eſſe, aiebat. Saltem ut ne repugnet, afferri poſſunt haec: tauri formam monti tribuerunt veteres: v. Priſcian. Perieg. 633. 4. 5.; fortaſſe et Avien. 844. *nunc directa ſolo tentus veſtigia figit,* qua in re Dionyſ. 642. dixit ὁδεύει. (Mihi nulla eius rei veſtigia deprehensa ſunt in Avieni loco, poetica quadam circumlocutione uſi ad enuntiandum ſenſum *recta tendit Taurus.* Conf. Withoſ. Praem. Cr. Cr. p. 160. W.) Etiam in numis tauri forma Taurus mons adumbratur: v. Eckhel Doctr. num. Vol. VI. p. 99. H. Dedi cum Mureto, quem et H. Voſſius ſeguitur, *alat.* Textu enim ita conſtituto ſignificatur, Tibullum mirari non fertilitatem ſummorum cacuminum huius montis, quod, quanquam Heynio frigidum viſum, placuit tamen H. Voſſio, ſed inſignem montis magnitudinem, modo vocabulum *quantus,* in quo ſenſus cardo vertitur, explices *qua magnitudine et mole,* brevitatemque notes verborum pro vulgari: *quantus ſit – frigidus Taurus, qui alit.* Cf. Virg. Aen. III, 641. ibique Heynium, cuius rationem ibi propoſitam ad h. l. amplexus eſt Huſchkius. Is tamen, ut omne orationis frigus evaneſceret, et primaria ſententia, ſi *alat* retineretur, ſecundaria fieret, ita ut et narrationi Strabonis conveniret et iudicio poetae, verbis mutatis *contingat – alens* reponendum eſſe iudicavit; coll. 19. 20. — Withoſius Praem. Cruc. Crit. p. 159. coniecit:

fecit: *adit* h. e. procurrit ad Cilicas usque ab Indico mari. Bene Goerenzius p. 9. contra lectionis, ut ait, monstrum, *arat*, eiusque explicandi rationes disputavit; simulque notavit, *intonsos* ad ipsos montis illius incolas pertinere, et omnino ad eam Ciliciae partem, quae τραχεῖα appellata; maritimam autem partem cultiorem fuisse. Illos Ovidium Am. II, 16, 39. *feros* appellasse. W.

17. *ut volucres* Guelf. 1. H. Voss. unus *aut volitet.* Goerenzius p. 7. distinguendum censet: *Quid? referam ut volitet* et cet. W.

18. *Palaestino — Syro*] Scal. in priori edit. e libro legebat *suo*, quod Syrum Palaestinum non dici putabat. Sed etiam Ovidius ita Art. I, 416. cf. Heins. eo loc., et ad v. 76., et Neapol. ad Fast. II, 464. H. Neapolis docte rem illustravit et refutavit opinionem Scaligeri, in cuius editionibus 1577. 1600. exstat *suo;* sed annotatione ad priorem *Syrum Palaestinum* dici negaverat, velut ac si quis coniungeret *Celtam Gallum;* ad posteriorem ita componi posse non negavit quidem, comparans *Psyllus Poenus* ex Cinna, sed tamen ad lectionem libri sui propensus est. Par. *Siro.* Venet. *Palestino* — 19. Vindob. *atque* pro *utque*, deterius; Voss. unus *curribus;* Hamb. *vento.* — Zwic. 1. 2. Venet. *Tyrus.* Statius *Tyros* bene defendit. W.

21. *quum findit Sirius agros*] in duobus Statianis, non insolenti errore, *scindit.* v. Burman. ad Ovid. Ep. XII, 94. ad II. Met. 159. (cf. I, 10, 53. Guarn. *cum fundit.* Venet. *confindit Syrius.* W.) in Reg. *confundit.* Notum Virgilii Ge. II, 353.

Hoc, ubi hiulca siti findit canis aestifer arva.

Etiam Ovid. III. Met. 152. II. Am. 16, 3. H. H. Vossius collocandum esse opinatur *findit quum,* coll. I, 4, 33. II, 5, 109. IV, 6, 19.; sine causa. Nam in locis, quibus utitur, metrum mutatam verborum posituram postulat. Pro *quum* Vindob. et Voss. unus *quo:* Goth. *scindit*, et *abundat.* Quod posterius cum et libri aliquot apud Broukh. offerrent, recipiendum esse iudicavit Hulschkius. Saepe enim classicos scriptores hoc modo variare orationem, ut Val. Fl. I, 277. sqq. Propert. II, 16, 29. 30. 31, 33 sqq.; quibus addere poterat Propert. II, 30, 28—30. Vid. quae ipse prius ad I, 7, 15. notaveram. Sed ut Latina est haec modorum varietas bonisque poetis usurpata, ita Tibullo, insolitam modorum coniunctionem usumque non sectanti, obtrudenda

nec H. Vossio nec mihi videtur. Vid. etiam ad II, 4, 18. At in Iuvenale VI, 106. *Dic igitur, quid causidicis civilia praestent Officia?* haud scio an, ad Graecorum rationem, ex auctoritate codicum *praestant* reponendum sit. Nam illam Iuvenalis sequitur XIV, 211. *Dic, o vanissime, quis te Festinare iubet?* W.

23. *quanam possum te dicere caussa*] in Reg. Ed. Rom. et multis ap. Broukh. Guelf. 1. 4. *possim*, idque rectius. Nam, omisso hoc verbo, sine dubio diceres: *qua caussa dicam*, non *dico*. mox v. 25. Ed. Lips. *te* pro *tua*. H. Heynii sententiam firmant apogr. fere omnia (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. 2. cum Paris. libr. Scheff. et Venet. Et res lectionem *possim* flagitat; nam ignorat Tibullus, quaenam eius rei sit causa, eamque cognoscere optat; inde allocutio: *Nile pater.* Si recte sentio, lectio *possum*, quam Huschkius tuetur, coll. Horat. Ep. I, 6, 42. Propert. II, 20, 28., Nilum rogantem Tibullumque se de ignorantia sua excusantem facit. — Bern. *te possim.* Vindob. *possem te.* Ask. *tibi.* Paris. *Nille*, ut 22. *Nillus.* — Goth. *occuluisset.* W.

27. Versum hunc Ovidii nomine laudat Seneca Qu. N. IV, 2. memoriae lapsu. *pubes* iam Ald. pr. dederat, et codices tuentur. At Ald. sec. *proles* receperat, minus bene. *pubes barbara* sunt Aegyptii.

28. *Memphiten plangere docta bovem*] *Memphiten* revocavi, ut doctius et h. l. ad aurem iucundius, ex vett. edd. etiam Aldinis: male mutatum in Muretina. Est enim *Μεμφίτης*. quidam *plaudere*, male. Apis quaerebatur cum luctu et planctu. *Plangere bovem* est *plangere se propter bovem*, ut, *plangere mortuum, se propter m.* Rem declarat alterum, quod dici solet, *plangere alicui*, v. c. apud Senecam Troad. 117.; cf. Perizon. ad Sanct. Min. p. 369. In Epitaphio apud Boissard. P. III, 48. Gruter. p. 655.

Qui colitis Cybelen, et qui Phryga plangitis Atyn.

unde *plangere* dici coepit pro simplici lugere. Mela I. 9. p. m. *mortuos obliti limo plangunt.* In Epitaphio quodam:

Te genetrix, fratresque simul, te compare luctu
Perpetuis lacrimis plangit amata domus.

Dictum vero, ut Graecis *κόπτεσθαι, τύπτεσθαι*, quod minus recte in Herodoto accipiunt (nunc meliora v. in ed. Wesseling.); ut II. c. 42. *τύπτονται οἱ περὶ τὸ ἱρὸν ἅπαντες τὸν κριόν*, male vertitur: *cuncti, qui circa templum sunt, arie-*

arietem verberant, immo se, sua pectora tundunt, *propter arietem*, in honorem arietis, quod cultus religiosi genus erat, quo certos deos prosequebantur. Expressit ipsa pectora Auctor Epigr. a Reiskio olim Misc. Lips. nov. Vol. IX. p. 157. vulgati: *Τῇ σῇ* (n. Adonidis) *κοψαμένη στήθεα παννυχίδι.* Fortasse etiam *ἱερὸν* est victima, et *οἱ περὶ ἱερὸν*, qui sacrificant: nam c. 40. *καιομένων τῶν ἱερῶν τύπτονται πάντες.* Vis reciproca in hoc verbo observanda erat etiam in aliis locis, v. c. II, 61. (ubi recte Gronou. reponit *τὸν δὲ τύπτονται* pro *ᾧ*, cf. c. 132.) it. II, 85. VI, 58. ap Luc. de Dea Syria c. 6. Dial. Meretr. 9 c. 4. Evang. Luc. 8, 52. apud LXX. 1 Sam. 25, 1. Gen. 23, 2. Ioseph. Ant. VIII, 11, 1. XIII, 15, 5., ubi Spanhemius laudat LXX. Genes. L, 10. *ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν*, et mallet *κόπτον*, nescio quare; nam eadem vox legitur in Act. Apost. VIII, 2., Dionys. Halic. p. 90. I, 42. Eurip. Troad. 628. *κἀπεκοψάμην νεκρόν.* Ipse Homerus *τίλλεσθαί τινα* dixit Il. ω, 710. Similis error notandus Schol. Callimachi in Del. 321. ubi nautae memorantur in cursu Delum adire:

> — — — *καὶ οὐ πάλιν αὖθις ἔβησαν,*
> *Πρὶν μέγαν ἢ σεῖο βωμὸν ὑπὸ πληγῇσιν ἑλίξαι,*
> *Ῥησσόμενον καὶ πρέμνον ὀδακτάσαι ἁγνὸν ἐλαίης,*
> *Χεῖρας ἀποστρέψαντας.*

ita interpungi is locus debet, non post *ῥησσόμενον*. (nunc ibi vide Ven. Virum, Ernesti p. 205.) Scholiastes male observat, aram pulsatam fuisse; quomodo enim, si manus post tergum revinctas habebant? Immo ipsi saltantes vapulabant, ut recte Hesychius in *Δήλου κακὸς βωμός*. Quanquam non ignoro, interdum ipsa deorum simulacra a stolidis hominibus pulsata fuisse. v. Theocr. Idyll. VII, 106. Est etiam Tryphiodori versus male vulgo acceptus de luctu Amazonum in Penthesileae morte 33. *Αἱ δὲ — Κοπτόμεναι περὶ κύκλον ἀθηλέος ὀμφακα μαζοῦ*, h. e. in orbem stantes pulsabant mammam excisam, papilla carentem. Ceterum in nostro *docta plangere* dictum, ut in Fragm. Callimachi CLXXVI. ubi de eodem Api: feminam *Εἰδυῖαν φάλιον ταῦρον ἰηλεμίσαι.* De re cf. Spanhem. ad. Callim. p. 590. II. Caeterum desunt versus 28. et 29. in Gothano. Causa est novae paginae inceptio. Iuxta vers. 26. glossa picta est haec: Primus Osyris fecit aratra et aravit. Nalo tamen Cererem dixit fuisse primam, quod prius Maro dixerat,

tamen haec in diverſis locis qui fuerunt potuit Ceres alibi id feciſſe, Oſyris autem alibi. W.

32. *legit in arboribus* Guelf. 2.

35. *iucundos — ſapores*] Reg. *ſopores*. v. ad IV, 4, 9. *iocundos* ſcribit Guelf. 3.

40. *pectora triſtitiae disſoluenda dedit*] Muretus, Paſſerat. Guietus, Heinſius, omnes malebant: *laetitiae*, quod etiam Statius in uno Colotii libro, quanquam vano forte rumore, eſſe audierat. Sane τὸ *dedit* videtur dativum eo ſignificatu poſitum requirere; licet enim eo, quo feci in notis, modo explices, ſemper tamen durum illud et ingratum eſſe deprehendas, ſi *triſtitiae disſoluenda* iungendum dixeris. Ut ſaltem ambiguitas iuncturae tolleretur, poëta debebat *triſtitia* ponere, quod recte Statius maluit, ut illud Virgilii: *Solvite corda metu*. Similiter etiam *pectora* bene poſſe dici puto *laetitia ſolvi*, ut ablativus ſit agentis, quicquid Burman. ad Ovid. Ep. XIII, 116. contra dicit; neque etiam illud inſolens, haec duo verba *laetitiae* et *triſtitiae* permutari. v. Ovid. l. l. In ſuperiori verſu pro *confecta* Heinſius malebat *conſtricta*, ut exactius reſponderet τῷ *disſolvi*. Vſ. 39 — 42. ex alio carmine illatos ſuſpicor: nimis aliena eſt Bacchi commemoratio. H. Zwic. 1. *triſtitia*; Zwic. 2. *triſtitiae*. W.

42. *Crura licet dura compede pulſa ſonant*] Lectionem hanc, quae fuerat editionum plerarumque ante Broukhuſium inde ab Aldinis, bene reduxit Vulpius. Libri fere omnes, exceptis paucis, in his Guelf. 2. cum antiquis editionibus *cuſpide* exhibent, quod Broukh. cum Salmaſio in Tertull. de pallio 5., qui *cuſpite* ſcribebat, cupide arripuit, tanquam verum et genuinum. Non me adeo movet, quanquam movet, iſta dubitatio, vocem hanc nusquam ea ſignificatione inveniri, ut *compes* ſit, niſi quod in recentiſſimis *cuſpus* occurrit. v. Cangium Gloſſar. h. v. nam Geſnerus plane praetermiſit in ſuo Theſ. L. L. Sed videtur nimis manifeſto errore ex compendioſa ſcriptura alterius vocabuli ortum eſſe, quod ſcriptum erat *cuzpede*, ut vidi in Ed. Rom. Inf. II, 6, 25. in ſimili loco: *Spes etiam valida ſolatur compede vinctum*; ſed ibi nulla variatio, ut nec ap. Ovid. IV. Triſt. 1, 5. I. ex P. 6, 31. Etiam Horat. V. Carm. 4, 4. *Et crura dura compede. Pulſa*, quod ubique editur, eſt in pleriſque, etiam noſtris libris, et bene exprimit catenarum euntis fluctuantem ad pedes allapſum et ſtrepitum. In quibusdam tamen

Statii

Statii et Broukhusii *pressa*, in uno Scaligeri, quod ille probabat, et in tribus Broukhusii *multa*, unde hic fecit *multa*, nullo vindice, impune; quod tamen merito Vulpio displicet, ut et docta Britanno (Jortin *Tracts* T. II. p. 452. 3.) in Obss. Misc. Vol. II. p. 242., qui malebat *musta*. Medebach vir doctiss. in Obss. p. 70. effingit *vincta*, quia in uno Eboracensi legitur: *pulsa* vel *victa*. Sed quorsum in una variante, quae omnino ex correctione orta videtur, haeremus, ubi vera lectio codd. auctoritate et sensus ratione se probat satis?

43. *Non tibi sunt tristes curae, nec luctus Osiri*] *vultus* ex uno Statii receptum erat a Broukh. reliqui omnes scripti et impressi *luctus*, quod Vir doctus minus convenire putabat, quia omnino cum luctu quaerebatur Osiris. Sed cum hic ei Bacchi plane persona induatur, *luctus* non minus ex ea positus intelligendus est, quam mox *chorus*, *serta*, *palla crocea*, *cista*. Omnino quoque dii ἀπενθεῖς, et luctus expertes, ut toties apud poetas. Verum etiam si *vultum* retineas, non tamen pro fronte adducta ac torva accipi poterit, nisi ex antecedentibus *tristis* repetas; nam ut simpliciter, *tibi vultus est*, eo sensu dicatur, fieri vix potest, et in tanta copia exemplorum a Broukhusio allatorum nullum est, ubi non aliquid adiectum sit, unde, qui vultus habitus intelligendus sit, appareat. v. c. in illo Cicer. *Si in repulsa Domitii vultum vidisses.* facile rei natura indicat, eum parum hilarem fuisse. *Vultus* etiam displicebat docto Britanno (Jortin *Tracts* p. 453. To. II.) in Obss. Misc. II. p. 245.

44. *Sed chorus*] Corvin. *torus*, ut ex uno Angl. notatum video. Idem Corvin. sic legit et distinguit: *Non tibi sint tristes c. l. Osiri: Sed — amor.* sc. tibi est. *et levis aptus Amor*] Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *levis et a.* forte pro *lenis et a.* Sic quoque emendare volebat Cl. Medebach p. 71. Mox v. 46. *quoque* pro *sed* Ed. Vicent. Lips. cum aliis vitiose. H. Etiam Zwic. 1. 2. *quoque*. W.

47. *dulcis tibia cantu*] Edd. Reg. Lep. et Lips. *dulcia*, quod merum vitium est. Fruterius, Dousa pater, et Guyetus corrigebant, *dulci tibia cantu*. (*dulci* Gothan. W.) Videri potest in vulgata casus ad proximum vocabulum accommodatus esse, quod saepissime factum. Sic in Lucan. I, 151.

Qualiter expressum ventis per nubila fulmen
Aetheris impulsi sonitu, mundique fragore
Emicuit.

In

In libris nonnullis erat, *impulſu ſonitu*, quod non debebat inducere virum doctum, ut nuper emendaret, *Aetheris impulſu ſonuit.* Quis enim tam argutas aures habeat, ut fulmen *ſonare* audiverit? Ipſe Lucanus *ſonitu* explicat, *mundi fragore.*

48. *levis — ciſta*] Broukh. mallet *brevis;* ſed *levis* eſſe debuit, cum vitilis ſeu viminea eſſet, et a virginibus, quas κανηφόρους vocabant, portaretur. Sic Ovid. V. Faſt. 218. *leves calathos* dixit.

49. *centum ludis Geniumque choreis Concelebra*] ita Broukh. e coniectura Statii repoſuit: ubique legitur *ludos,* (etiam in Zwic. 1. 2. Gothan. et Hamb. W.) in Guelf. 1. *ludes.* Sed illud *centum* parum placet. Guyetus coniiciebat: *et ſanctum ludo G.* Forte fuit: *et Genium ludo Geniumque choreis Concelebra,* figura inprimis Ovidio ſollenni. *Ludus* vero ſingulari numero recte. Valer. Argon. I, 251.

Dulcibus alloquiis ludoque educite noctem.

et v. 294.

Iamque mero ludoque modus.

Virg. Ge. III, 379.

Hic noctem ludo ducunt.

50. *et multo tempora funde mero*] Mira loquendi ratio, de qua Obſſ ad Eleg. 2, 3. disputatum eſt. Retuli hoc ad Oſirin, ut is ludis choreisque Genium concelebrando ſua ipſe tempora multo vino fundat, h. e. perfundat, ut adeo vino incaleſcat; rationemque formulae loquendi in hoc quaeſivi, quod vinum diffuſum per venas perfundere dici poteſt corpus et inprimis caput, adeoque tempora, quibus vini calor ac vis maxime ſentitur. Nec neceſſe eſt, poſt illa quae ſupra disputata sunt, aliquid addere. Analogia autem ſermonis in promtu eſt, qua primo *funditur vinum per vaſa,* tum *vino perfundi vas,* et poëtice *fundi vino vas* dici ſolet. Auctor doctiſſ. Obſſ. in Anacreont. p. 187. interpretationem meam vix uſu loquendi probari obſervat, monetque, ad Genii tempora haec ſpectare et de ipſo ſacro, quod Genio ſit, eſſe accipienda. Genio vino libari nemo dubitet: ſed vir doctus docere debebat, quomodo de vino libato hoc dici poſſit: *multo tempora funde mero* Genii. Vinum aut apponitur aut libatur in ara, ſeu foco infunditur, inſtillatur in ignem. Ungi Genii comam et corollis ornari ſatis conſtat;

an

an vero etiam hoc: fuiſſe eius caput vino adſperſum vel perfuſum? Hic mos aliquo exemplo, ſeu moris analogia doceri debebat. Ut ipſe Genius multo ſeu libato ſeu appoſito cum epulis vino tanquam inebriari dicatur, per ſe non male dictum eſſet; ſed hoc alienum a verborum ſenſu et iunctura; nam Oſiris is eſt, quem compellat poeta: *et celebra Genium et multo tempora funde mero:* quae ſane Oſiridis eſſe neceſſe eſt, non Genii, niſi contortiſſima ratione, ut ſit: *tempora Genii funde*, perfunde, *mero*, larga manu ei vina appone, ut eius caput vino perfundatur. Alioqui, quandoquidem ille epulis vinoque excipitur, non abſonum eſt, ſi ille largius ſe vino invitare dicatur: igitur et vino perfundi tempora. Atque ad hoc ipſum ducit alter locus inf. II, 2, 8. *Ipſe ſuos Genius adſit viſurus honores — atque ſatur libo ſit madeatque mero.* Neque enim hoc de honore Genio habito aliter accipi poteſt, quam ut nimio appoſito vino ille lautius ſe excipiat: ſic *madere, infusum*, βρέχεσθαι, de ebriis. De vino Genio largiter appoſito etiam Horatium agere III. Od. 17, 14. *cras Genium mero curabis*, dubitari nequit.

51. *Illius e nitido*] *e* Broukh. relicta Scaligerana editione tacite repoſuit; in qua erat *et*, ut in multis, quae ex Aldinis fluxere. (*illis et* Gothan. *illius et* Hamb. W.) Muretiana et Plantiniana iam *e* reſinxerant, et habet *e* Guelf. 1. 4. In Ven. excidit: etiam Regio. conf. inf. II, 2, 7. Idem poſſis ſequenti verſu putare accidiſſe, ut fuerit: *E capite et c.* nam pendebant e collo, unde *fuſae per colla coronae.* Ovid. II. Faſt. 739. Durum autem ad meum ſenſum, quod nunc de Genio agitur, et tamen mox iterum ad Oſirin redit oratio: *Sic venias hodierne.* Inſuave etiam τὸ *Illius.* Quid ſi itaque legatur:

Et Syria e nitido ſtilleat unguenta capillo,
Et capite et collo mollia ſerta geras.
Sic venias hodierne.

Ita omnia de uno Oſiride agunt.

53. *Sic venias hodierne*] Primum *Sic veniat hodierne* Venetae cum nonnullis apud Broukh. *Sic venies hodierne* Vicent. *Sic venias, hodierna tibi dum t. h. Liba* utraque Aldina: quod mutavit Muretus: *Sic venias hodierne, tibi dum t. h. tibi dem t.*] ita Statius e ſuis corrigebat, et ex ſuo libro tandem repoſuit Scaliger; etſi iam idem excuſum video in Ed. Vicent. et in Corvin. adde Guelf. 3. In plerisque

risque Edd. a Romana inde, *dum:* quod multo ſuavius eſt. In Guelf. 1. et 4. *Sic veniat hodierne tibi: dum.* Ed. Lipſ. *dum t. h. Libo, et M.* Quod vulgatum eſt, ſimile eſt ei, quod in Ovid. III. Triſt. 13. 17.

Micaque ſollenni turis in igne ſonet:
Libaque dem pro me genitale notantia tempus. H.

Zwic. 1. habet: *venies — dum.* Zwic. 2. *venies — dem.* Gothan. *dem* et *hodierno.* W.

54. *Liba et Mopſopio dulcia melle feram*] Sic etiam Regius. Broukh. e libris repoſuerat: *Libaque.* Heinſius corrigebat: *tibi dum turis honores Libem et Mopſopio dulcia melle favo,* quia in uno invenerat *dulcia mellis avo. Mella* eſt in plerisque, ſed ex culpa librarii propter vicinum *dulcia.* vide modo ad v. 47. Paſſeratius tamen inde faciebat: *Mopſopiae dulcia mella.* h. Atticae. Si quid mutandum, τὸ *dum* reducendum eſſe arbitror. Durum enim τὸ *dem,* etiamſi ita iungas: dem, dabo, tibi turis honores, ſic venias hodie; ut ſit obteſtationis formula. Verum novam et elegantem lectionem offert Guelf. 2. *tibi dem turis honorem, Libem et Mopſopio dulcia mella favo.* H. Verſu ſequent. Hamb. *fata* pro *facta.* W.

56. *circa ſtet veneranda ſenem*] reduxi hanc lectionem, ad quam etiam Vulpium procliviorem eſſe videbam, quod ea in editis ſcriptisque fere omnibus, etiam Regio, Guelf. et utraque Edd. eſſet, praeter unum Statii, tresque parum vetuſtos apud Broukh. quibus adde Corvin. in quibus *venerata,* quod primum praetulit Statius, et receptum tacite in Scaligerana. Sic quidem etiam ſup. Eleg. 5, 53. *et tantum venerata virum;* hic tamen parum aptum videtur, tum ex ſtructura verborum, tum ex ſententiae ratione; ſit enim ſenis maieſtas natorum et numero et ſpecie et dignitate auguſtior. Occupavit vero iſtos Codices hoc, quia in libris fere haec duo participia permutari ſolent: uti mox v. 63. pro *celebrande* duo Statiani, *celebrate.* At *veneranda,* modo non cum Douſa Praecid. c. 18. pro *venerans* accipias, peregregium h. l. eſt. v. Not.

57. *Nec taceat monumenta viae, quem Tuſcula tellus, Candida quem antiquo detinet Alba Lare*] *Nec taceant* e ſuo libro intulit Scaliger, ut nonnullos habere Statius narraverat, ſicque bini Anglicani cum Corviniano. Editum fuerat inde ab Aldinis: *Non taceam.* At in vett. edd. Ven. Vicent. et aliis, et in ſcriptis fere omnibus legitur

Nec

Nec taceat, haud dubie melius, ne ad *monumenta* referas, quod et Ayrman. §. 54. l. l. obſervaſſe videtur; et ortum *taceant* ex vicino plurali *monumenta*. *Quem* bis a Broukh. repoſitum ex vetuſtis Edd. priore loco haud dubie recte, neſcio an altero, in quo *que* ferri poterat, et ubique legitur. vulgo, *quae T. t. Candidaque*. Sed error ortus ex compendio litterarum: ſcriptum enim erat *q̄* et *q*; in Ed. Lipſ. *q̄ue* et altero loco *q̄*;. H. Verſus 57. et 58. Hamb. del. Leguntur infr. l. I. eleg. 8. poſt verſ. 12. et pr. *quem* eſt ibi *quam*, verſ. 57. et verſ. 58. *que*. *Que* h. verſ. habet etiam Hamb. et uterque Zwic. Verſ. 57. Zwic. 1. *qua*, Zwic. 2. *quae*. *Ne* pr. *nec* v. 57. Gothan. W.

61. *Te canet a.*] ita Broukh. ex uno Statii: alii *canit*. mox *e* a pleriſque abeſt. H. Zwic. 1. 2. *canit*. W.

ELEGIA VIII.

1. *Non ego celari poſſim*] Ita in Scaligerana excuſum, neſcio unde: nam Aldina ſec. et vulgatae inde edd. *poſſum* habebant. Sic et Corvin. Reg. et utraque Edd. cum multis codicibus, minus eleganter. Quidam, ut et Vicentina, *celare*. Edd. Ald. prima, et quae inde expreſſae, *Non ego celarim, poſſit*. perperam. In Guelf. 1. ab al. manu: *Nunc ego celare haud poſſum*. H. *Celari poſſum* Zwic. 1. *celare poſſum* Zwic. 2. et Hamb. Mox Zwic. 1. *amoris*, Zwic. 2. *amantis*. W.

ib. *nutus amantis*] unus Statii et Broukh. quidam, *amoris*. v. ad ſequ. Eleg. v. 1. mox Reg. *levia* cum aliis facili errore, et pro *cantus*, *carmen*.

4. *Praecinit*] unus Gebh. *premit et*, unde ille faciebat: *Promit et*. Sed *praecinit* bene adſtruxit Broukh.

5. *Perdocuit*] *praedocuit* Guelf. 3.

6. *non ſine verberibus*] Ed. Reg. Lep. cum duobus aliis apud Broukh. *vulneribus*. minus commode. Sed ſic ſaepe. v. ad Ovid. Met. IV, 726.

7. *disſimulare*] Ed. Lipſ. *disſimilare*. v. Burman. ad Ovid. III. Met. 158. Mox *urget* Corvin. ſolus: etſi perpetua varietate.

9. *Quid tibi nunc m.*] Pueri hi delicati, qualis Marathus erat, v. ſup. 4, 81., comam alebant, neque eam ponebant, aut togam virilem ſumebant, ut cives Romani; nam erant peregre advecti ex Aſia fere aut Syria. Quae adieci propter ea, quae Vulpius notavit ad h. l.

10. *mutatas dispoſuiſſe comas*] *Dispoſuiſſe* recte. v. ad Ovid. I. Am. 14, 35.

Quid male diſpoſitos quereris periiſſe capillos?

cf. inf. I, 9, 64. *depoſuiſſe* Guelf. 3. pro *mutatas* quidam *turbatas*, ſed hoc alio modo dicitur. v. Faſt. III, 16. ubi eſt, *turbatas reſtituitque comas.* illud eſt, aliter atque aliter compoſitas, *poſitu variatas*, ut idem dicit II. Met. 412.

11. *Quid ſucco ſplendente genas oneraſſe*] Ita concinnata haec ſunt a Scaligero. Ante legebatur: *Quid ſucô ſplendente genas ornaſſe.* Ita primum expreſſum video in Mureti editione, etſi nihil ab hoc monitum; petitum forte ex Pocchi vel Colotii varietate. Antea utraque Ald. cum aliis vett. *Quid ſuco ſ. comas ornare.* Sic quoque Corvin. Guelf. 1. 3. 4. et *ſucco* 2. *Succo* eſt etiam in Exc. Scalig. uno Palat. et uno Broukh. doctius quam *ſuco*, et ſaepe cum iſto permutatur. v. Heinſ. ad Claudian. in Ruſin. I, 208. Ovid. I. Triſt. 1, 8. Apud Albinov. II, 110.

Aeëtis ſuccis omniperita ſuis.

Sed iam alia quaeſtio eſt, quidnam ſententia verſus ex hac innovatione lucretur. Scaliger *ſuccum* de cruſta, ſputum ille appellat, ex madido pane exponit, cuius illitu genis ſplendorem conciliabant, ſcilicet partim facie noctu vel dum domi eſſent, ſiligineo hoc tectorio inducta, partim cute hoc ſmegmate attrita, emundata et polita. Laudat Iuvenal. VI, 472. ubi v. inde a v. 461. cf. de Othone ibid. Sat. II, 107. et Sueton. Oth. 12. unde apparet, etiam pro pſilothro illud fuiſſe et ad pilos tollendos valuiſſe. Fac haec omnia bene ſe habere: eo tamen non ducit epitheton *Succi ſplendentis*; quod multo magis ad fucum ducit, quo illito facies ſplendet. Calidius adeo recepta videtur Scaligerana immutatio, quam par erat. *Succus* recte ſe habet, ſed pro fuco ipſo docte poſitum. Reliqua legenda: *Quid ſucco ſplendente genas ornaſſe? Oneraſſe* eſt ex emendatione Scaligeri, ſed valde probabili; in libris *ornaſſe* vel *ornare*, quod cum *onerare* ſaepe variat. v. ad Ovid. Epiſt. 9, 103. Snakenb. ad Curt. VI, 6, 7. Pro *genas* quosdam libros, etiam Regium cum utraque Edd., frequentiſſima permutatione, v. Heinſ. ad Ovid. Epiſt. XI, 92. occupavit *comas*, haud dubie ex ſuperiori verſu; alias acciperem de more tingendi et inficiendi capillos. v. Propert. II, 14, 27. Lucian. Amor. c. 40. H. *ſuco* — *ornare* Zwic. 1. 2. *ſuco* Gothan. *ſuco* — *comas ornare* Hamb. W.

12.

12. *docta subsecuisse manu*] pauci *supposuisse*, sed tum esse deberet *doctae* — *manu*. Regius *succubuisse* ex v. 8. Nil muta. Ovid. VI. Fast. 230.

Non ungues ferro subsecuisse licet.

deinde, ut hic *ungues*, sic *barba docta manu resecta* dicitur Ovid. I. Art. 518.

14. *Ansaque compressos colligit arta pedes*] *Colligit* Broukh. e libris, in quibus Guelf. 3. superscripto tamen *a*. tanquam elegantius, praetulit; quod tamen iam in Vicentina expressum video; etiam in Corvin. Vulgo, etiam in Regio, *colligat*; legitur etiam *alligat*, ut in Ed. Rom. et in Venetis, Guelf. 1. 4. *Colligere* est contrahere, coërcere, in angustum cogere. v. Broukh. Regius etiam *comprensos* et *sinus* pro *pedes*, male; nam molles pueri sinus habebant laxos. v. ad El. 6, 40. In multis, etiam in Corvin., *arte* pro *arta*. In Edd. Ald. pr. et Colinaea aliisque ex Ald. pr. deductis adeo interpolatum est:

Arctaque constrictos cogit aluta pedes.

Mutavit altera Aldina: *Ansaque c. colligat arcta p.* et sic vulgatae ceterae. H. *Colligat* Gothan. et Hamb. Hoc etiam *comprenso*. W.

15. *Ipsa placet*] Ita Broukh. e duobus libris, et sic Ed. Lips. et Ald. pr. cum iis, quae inde ductae. vulgo, *illa*. H. Ita Zwic. 1. 2. Gothan. et Hamb. W.

17. *Num te pollentibus herbis*] Ita Broukh. ex doctorum virorum et antiqui usus auctoritate, quod herbae maleficae perpetuo epitheto *pollentes* et *potentes* dicuntur, h. e. efficaces. In libris et Edd. *pallentibus*, quod ab effectu esset explicandum, ut *venena pallentia* dici solent. In Guelf. 1. erat emendatum *pollentibus*, in 4. *pellentibus*. Apud Ovid. II. Art. 105. *pollentia* philtra, in uno est *pallentia*, ad quem loc. Burman. hanc Broukh. lectionem probat. H. Zwic. 1. et Hamburg. *pallentibus*. Zwic. 2. *palentibus*. In Gothan. deest hic versus. W.

19. *Cantus vicinis fruges traducit ab agris*] In nonnullis, etiam Corvin., *deducit*; sed illud verius, et tuentur Scaliger et Broukh. est enim, quod *fruges excantare* dicebatur. In XII. Tabb. *Qui fruges excantassit* h. incantamentis ex aliis in alios agros transtulerit, pellexerit. Ita legerat etiam Strozza pater, qui hunc locum ita expressit Erot. I. p. 110.

Carmine longinquos messem traducit in agros,
Et cantata suum deserit herba solum.

Fru-

Fruges eſt in plerisque: ſin quibusdam *ſegetes* vel *meſſes. ab arvis* Guelf. 3. pro var. lect. H. *frugem* Hamb. W.

20. *Cantus et iratae detinet anguis iter*] *irati* Corvin. ſed *iratae* ipſe Cariſius tuetur I. Inſt. Gr. Lipſius et Douſa malebant *irati — amnis*, ſed ſine libro. Deſigere adeo credebantur magae angues, quo minus ſe loco movere et dentem venenatum inſigere poſſent.

21. *Cantus et e curru Lunam deducere tentat*] Regius, *a curru.* unus Palat. *e curſu.* Romana Ed. et quae hinc fluxere, *e coelo.* porro *deducere lumina*, h. ſidera, multi, etiam Cyllenius in notis, habent, unde in Edd. 1487. 1500. et 1520. venit; factum forte ad illa Eleg. 2, 43. huius libri. etiam Guelf. 1. *e caelo deducere lumina.*

22. *Et faceret, ſi non aera repulſa ſonent*] ex ſermonis ratione debebat eſſe *ſonarent*, ſed videtur *faceret* in mendo eſſe. Regius exhibet: *et faciet;* rectius leges: *Et faciat.* Pro *repulſa* in uno Perreii erat *recurva*, et ſic in ſuo habebat Cyllenius, qui quaecunque vaſa convexa intelligebat; rectius accepiſſet de lituis aut tibia Phrygia; ſed pulſabantur in lunae deliquio cymbala inprimis, de quibus etiam Ovid. III. Met. 532.

— Aerane tantum
Aere repulſa valent?

ubi conf. Burman. Manil. I, 227.

Seroque in extremis quatiuntur gentibus aera.

26. *femori conſeruiſſe femur*] Statius ex Cariſio *femini* legebat; nam laudat ille ex Tibullo binis locis: *Implicuit ſemini;* atqui, inquit, Grammaticos alia Tibulli carmina, quae nunc deperdita ſint, habuiſſe, aliunde non conſtat. Memoriae vitio tribuit Cariſianam memorationem Broukh. At enim cum tot Tibulli elegias mancas et mutilas habeamus, potuit illud in loco tali legi, qui in libris extritus fuit. De *femine* cf. Heinſ. ad Aen. X, 788. Libri in Tibullo nil mutant. Sollenne autem illud *femur femori.* Ovid. III. Am. 7, 10. *ſupponere*, III. Am. 14, 22. *femori impoſitum ſuſtinuiſſe femur;* et inter leviores nequitias accumbentium ad menſam I. Am. 4, 43.

Nec ſemori committe femur, nec crure cohaere,
Nec tenerum duro cum pede iunge pedem.

Et ſic h. l. accipio. In Ed. Lipſ. pro *ſed* erat *te*. H. *Te* etiam Zwic. 1. at Zwic. 2. *ſed.* W.

28.

28. *Persequitur poenis tristia facta Venus*] Regius, Ed. Lipf. et Vicent. cum aliis libris ap. Broukh. *profequitur.* Sed dicimur aliquem *profequi* amore, benevolentia, laudibus, praemiis etc. poenis vero *perfequi,* h. ultum ire, vindicare. Permutatio alioqui eft fere follennis. v. ad Ovid. Met. IV, 151. ubi *perfequar extinctum* nimis atrox et vehemens pro amantis perfona. Unus habebat *profequar,* quod recte placebat Burmanno; nam et fequitur: *leti cauffa comesque tui.*

29. *Munera ne pofcas*] *neu* Guelf. 3. bene. — *Nec* Gothan.

30. *Ut foveas m.*] Ita Broukh. quod fententia poftulabat, ex uno antiquiffimo libro poft Heinfii emendationem Adverf. II, 15. repofuit; vulgo, *foveat.* H. Ita uterque Zwic., Gothan. Hamb. W.

31. *cui laevia fulgent ora*] Ed. Rom. cum Venetis et aliis *mollia,* ut Graecis μαλακὸν γένειον, ἁπαλὴ ὑπήνη, et forte placere poffit, quia opponitur *afpera barba.* Adiectum tamen *fulgent* vulgatum tuetur. In iisdem mox eft *hifpida barba,* a Mureto receptum, ut Ovidius *hirfutum* dixit.

35. *At Venus inveniet puero fuccumbere furtim*] *inveniet* Scaliger e fuo praeclare emendavit: in aliis, etiam in noftris, *invenit.* Idem *fuccumbere* e libro fuo, ut et alii habent, repofuit: noftri cum multis apud Broukh *concumbere,* frequenti lapfu. v. ad Ovid. V. Faft. 86. Etiam Zwic. 1. 2. Hamb.

36. *Dum tumet et teneros conferit usque finus*] pro *tumet,* quod et ipfum Scaligero debetur, libri fere *timet* noto errore; lib. Sfort. *tenet.* pro *usque* quidam *ipfe.* v. ad Eleg. 5, 71. Ed. Lipf. *ipfa.* pro *finus* Ed. Rom. *fimul* vitiofe. *conferit* fufpicor ex proximo *tumet* natum ac fuiffe veterem lectionem *conferere,* quo haud dubie afperitas iuncturae tolli poteft. H. Pro *teneros* male Hamb. *molles.* W.

37. *humida — Ofcula*] recte revocavit antiquam lectionem Vulpius, cum Broukh. ex coniectura Heinfii *uvida* repofuiffet, quia illud faepe pro hoc in libris fcribitur. Sed h. l. in omnibus eft *humida.* Pro *anhelanti* Lipf. Ed. cum Ed. principe Broukh. *anhelantim,* et unus Heinfii cum Ed. Reg. Lep. *anhelatim.* Ed. Roman. etiam *notam* habet. Duo haec difticha a v. 35—38. parum cum argumento et fententia ceterorum cohaerent, ut dubitem, an fedem fibi debitam teneant.

39. *Non lapis hanc gemmaeque iuvent, quae frigore sola Dormiat; et nulli sit cupienda viro*] *iuvent* est ex Scaligeri emendatione: vulgo ubique legitur *iuvant*. *Dormiat* Scaliger mutarat in *Dormiet*; sed illud constanter libri exhibent, et est *dormire sustinet*. Deinde illa commutatio casus: *Hanc non iuvent gemmae*, *et* (sc. haec) *sit cupienda nulli viro*, est ea quidem paullo durior, sed obvia etiam in optimis auctoribus. De sententiarum nexu v. ad v. 39. notam. *capienda* est in Sfort. et uno Gebhard. quod arripit vir doctus in Bibl. crit. I. I. p. 80.

41. *Cum vetus infecit cana senecta caput*] Ed. Rom. cum aliis apud Broukh. et cum Guelf. 1. 4. *curva*, male hoc quidem loco. *Iuventas* recte reposuit Broukh. e libris; vulgo *iuventa* vel *iuventus*. v. ad I, 4, 38. pro *vetus* Heins. Advers. III, 8. coniiciebat *vietum*. Hamb. *tarda*.

43. *Tum studium formae*] *Nunc st.* — *coma nunc* — *tollere nunc* Guelf. 2. eleganter. in plerisque etiam nostris adiectum *est*, quod Broukh. paucorum auctoritate omisit, quia iterum redit v. 45. Mox Ed. Rom. *coma cum mutatur* cum Guelf. 1. 4. Non *comam* mutari, sed colorem, aiebat Pierson ad Moeridem p. 263. et emendabat *fucatur*: non meminerat, se in poëta versari.

45. *Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos*] Broukh. hoc ordine, quem elegantiorem putabat, expressit: *Tollere tunc albos cura est*. Nil refert: sed vulgatum tuetur Propert. III, 25, (33) 13.

Vellere tum cupies albos a stirpe capillos.

Porro *tunc* miror nunc ubique edi ac legi, tribus scriptis exceptis, in quibus *tum*: idque Corvin. quoque tenet; melius utique. At Edit. Lips. et alii aliquot apud Broukh. *nunc*, quod elegans esset h. l. v. Burman. ad Ovid. I. Met. 321. nisi *tum* iam praecessisset.

46. *demta — pelle*] v. notam. Hoeufft Peric. p. 220. legit *sumta*. quid igitur est: *sumere pellem?*

48. *non tardo l.*] Ed. Lips. *nam*, male. v. notam. nisi scribas: *nam tacito labitur illa pede*. Ovid. II. Art. 670.

Iam veniet tacito curva senecta pede.

49. *Neu Marathum torque*] Ita iam correxerat Statius, sed in editis primum emendavit Scaliger, cum librorum nonnullorum suffragiis. v. inf. IV, 4, 11. vulgo: *Heu*

vel

vel *Seu M. torques.* In fine Regius cum Corvin. et al. addit: *est.*

ib. *puero quae gloria victo*] Ovid. III. Met. 655.

> — — — *quae gloria vestra est,*
> *Si puerum iuvenes, si multi fallitis unum?*

51. *non illi sontica caussa est*] ita diserte ubique legitur editum. Sed Cod. Reg. *rustica* et in margine *sontica* vel *fontica*, ut fere alii ap. Broukh. et Stat. cum Guelf. 3.

52. *Sed nimius luto corpora tingit amor*] *luto* est ex emendatione Scaligeri, nullis, ut videtur, libris subnixa, nisi quod Muretus sic e quibusdam veteribus iam maluerat; in scriptis fere legitur *luteo* vel *lutheo.* (Hamb. *luteo corpore.* W.) Sed et apud Nemesian. Cyneget 319.

> — — — *suarique rubescere luto.*

ita emendatum est, cum esset *luteo.* pro *tingit* in duobus Palat. et uno Broukh. *tangit,* quod Dousa maluit et recepit Broukh. tanquam exquisitius. *Tangere* v. c. *oleo, fimo,* dictum a veteribus esse eleganter pro *tingere,* docuere Viri docti laudati a Broukh. h. l. et a Burmanno ad Ovid. Epist. 19, 41. et sic etiam *pulsare* pro *tingere* reperiri, docuit Gronov. Obss. I, 13. cf. eund. III, 18. Dispar tamen huius loci ratio esse videtur; et cum saepe ea duo verba temere permutari sciam, cum Vulpio lectionem plurium librorum servavi. Regius etiam *corpore* habebat, item Guelf. 1. 2. a pr. m.

53. *Vel miser a.*] *Vel* revocavit Broukh., ut habent plerique, etiam nostri, et editi usque ad Muretum, qui dedit *Veh,* quod Plantin. Scalig. et reliquae retinent; in aliis *Vah* vel *Va.* Mihi optimum videtur cum Heinsio legere *Ah.* H. Nos recepimus *Vae.* W.

54. *querelas Concinit, et lacrimis omnia plena madent*] Collat. Colot. et unus Passeratii (nisi eadem intelligenda est) *Concinut.* Sed v. notam. *Conicit* etiam h. l. codd. scribunt, et vett. edd., ut Vicentina. Verum est, eam veterem esse scripturam, quam etiam in Virgilio nonnullis in locis Heinsius inferre volebat. Sed quorsum hoc? inprimis si eam non ubique recipimus nec recipere possumus. *omnia* languet. Pro *et* malim *ut.* H. Sanum est *et.* W.

55. *Quid me spernit? ait*] *spernit* Broukh. ex duobus bonae notae libris. vulgo: *spernis.* nec multum refert.

 Mox

Mox pro *vinci* unus cum quibusdam Edd. quae ex Ald. altera fluxere, *falli;* fed hoc fequenti verfu recurrit.

58. *ut nec dent*] Regius: *et.*

59. *Et poffim m.*] recte ita Broukh. e melioribus. Sic quoque aliquot vett. edd. ut Ven. 1475. Vicent. Vulgo editum, quod Regius cum aliis et Guelf. habent, *poffum,* et mox *abrepere:* ferrem, fi haberet *adrepere.* H. *poffum* etiam Hamb. et Gothan. W.

61. *Quid profunt artes*] Ita editum inde ab Ald. fec. At prima cum multis ap. Broukh. quibus adde Regium, *poffunt.* pro *fpernit* idem Regius vitiofe *premit.*

64. *Eft mihi nox multis evigilanda modis*] ita in Aldinis excufum eft; pro quo Muretus et Plantin. iterum reduxerant, quod in libris et ant. Edd. fere legitur, *multis malis,* inter multas aerumnas, dolores, fufpiria, curarum aeftus. Scaligerana recenfio iterum ad Aldinum exemplar concinnata, *modis* reduxit: idque tuetur Broukh. Sed ea, quae ille profufe magis quam copiofe congeffit, probant quidem amantium vigilias; non vero, quomodo quis aut uno aut pluribus aut omnibus modis vigilare poffit. Adiuvi tamen lectionem, quantum potui, in nota; etfi praefero *malis.* Ceterum lenius fluent hi verfus, fi ita refinxeris noviffimum:

Quid profunt artes, miferum fi fpernit amantem,
Et fugit ex ipfo faeva puella toro!
Vel quum promittit, fubito fed perfida fallit,
Et mihi nox multis eft vigilanda malis!

66. *tunc fonuiffe pedem*] hoc Scaliger recte repofuit e vetere fcriptura: noftri cum ceteris *pedes;* pro *fingo* Regius habebat: *fugio,* vitiofe. Poft v. 66. quatuor verfus ex Lib. II. El. 3, 75—78. huc revocaverat Scaliger, miro aufu, quem ut cuiquam probaret, vix expectare poterat.

68. *Et tua iam fletu lumina feffa tument*] bene *tument,* ut faepe genae *tumidae,* oculi *tumidi* ex fletu dicuntur. v. Heinf. ad Ovid. III. Am. 6, 79.; et fic apud Propert. I, 5, 16. reponendum puto:

Et tumor informem ducet in ora notam:

timori enim nullus locus eft, dum fodali fuos cafus narrat. Male in noftro duo Anglicani exhibebant: *tepent.* Mox 69. in Ed. Lipf. erat: *moveo faftidia Divis.*

71.

71. *miſeros ludebat amantes*] unus Schefferi *amores;* forte ex El. 2, 89. vel ſeq. El. v. 1. Eadem varietas ap. Propert. II, 25, 1. De voc. *ludebat a.* cf. Obſſ. ad I, 2, 89.

73. *lacrimas ſ. riſiſſe dolentis*] Ed. Rom. cum aliis ant. Edd. ap. Broukh. et duobus libris, item Guelf. 1. 4. *lacrimis*, quod poſſit ferri, ſive pro tertio caſu accipias, ut Virg. Aen. V, 358.

— — — *riſit pater optimus olli.*

ſive pro ſexto habeas, ut Hor. II. Sat. 3, 72. *malis ridentem alienis.*

76. *Quaecunque appoſita eſt ianua dura ſera*] *appoſita* bene e duobus libris emendatum a Broukh. vulgo *oppoſita*, ſollenni errore, de quo paſſim Heinſius ad Ovid. ut ad III. Am. 14, 10. Pro *dura* Ald. ſec. *firma*, ſicque Regius cum paucis ap. Broukh. forte ex El. 2, 6. Mox *ni* Broukh. e libb. conſenſu pro *niſi*.

ELEGIA IX.

1. *Miſeros laeſurus amores*] ita editum fuit inde ab Aldina ſec. Retractum tamen in Scaligerana editione *amantes*, quod Ald. pr. cum aliis habebat; idque recte iterum eiecit Broukh. paruitque libris, quibus noſtri accedunt. cf. ſup. El. V. 71. — Pro *miſeros* Ed. Rom. cum Brix. Vicent. etiam Venetis, Guelf. 1. 4. *teneros*, epitheto, quod Tibullus inprimis in deliciis habet; et Corvin. ſuavius etiam: *ſi teneros fueras. laeſurus* vero recte ſe habet, et defenditur a Broukh. v. ad I, 2, 91. et inf. v. 19. *violare* dixit. H. H. Voſſius *teneros*, in apographis quinque repertum, recepit, *amor tener* interpretans amor, ubi animus amantis ſenſibus teneris eſt plenus. Sed rationem dicendi exemplis firmatam non vidi; nih ſi quis Rupertii auctoritatem in Comment. ad Iuven. VI, 548. afferre velit. Verba *ſi fueras — amores* ſunt generaliter accipienda, nec ſupplendum *meos*. vid. Not. *miſer* epitheton eſt aptum *amori*, ut *infelix amor* I, 2, 4., praeſertim in verbis *laedere amores*. Et Tibullo, cuius animum etiamnum amore in puerum flagrantem prodit elegia, bene convenit fateri, ſe ex perfidia dolores percepiſſe vel miſerum fuiſſe. Clarius affectum animi oſtendit 45. *Tum miſer interii, ſtulte confiſus amari.* — *Teneros* manum emendatricem eius prodit, quem repetitio *miſeros* — *miſer* 3. male habebat; de qua vid. infra 67. W.

2. *Foedera per divos clam violanda dabas*] ita omnes libri, praeter unum Scaligeri, in quo erat *iam*, ab ipſo receptum; ſed recte a Broukh. ſpretum; eſt enim a ſocordia librarii, ut inf. IV, 6, 16.; et tuetur vulgatam *celat* in ſequenti verſu. In Ed. Lipſ. erat, *non violanda*, quod placere poſſit; et permutantur ſaepe inter ſe iſtae particulae. H. Pro *foedera* Hamb. *oſcula; clam* Zwic. 2. *non* Zwic. 1. correctio ab iis profecta, qui, verba *ſi fueras — amores* male intelligentes: ſi me fallere volebas, tautologiam ineſſe credebant. W.

3. Scriptum paſſim: *A miſeret, ſi q.* H. H. Voſſius disiuncte ſcripſit *et ſi* cum editionibus antiquioribus, ut ait, rhythmi cauſa, Statium hoc monuiſſe memorans; qui tamen habet: *et ſi quis*) Duo verba ſunt. Ex his equidem contrarium efficio, Statio *etſi* placuiſſe. Ceterum ubi *et ſi* vel potius *et, ſi* ſcribendum eſt, ibi conſtructio diverſa a noſtro loco. Vid. Cic. de Amic. 27. §. 104. Zwic. 1. *eſt ſi.* 2. *et ſi.* — *Ha* Goth. pro *Ah.* Ceterum *poena me ſequitur* dixiſſe Caeſarem B. G. 1, 4., annotaſſe iuvat. W.

6. *Numina — laedere veſtra*] cum var. lect. *ludere* Guelf. 3. Dan. Heinſ. ad Silium I, 9. *ludere* reponit; ſed vulgatam iam defendit Broukh. ad h. l. H. De permutatione verborum *ludere* et *laedere* vid. Obſſ. ad I, 2, 91. — Hamb. *formoſos.* Et I, 10, 43. *liceat* cum accuſ. c. infin. Pro *ſemel* Goth. *ſimul.* W.

9. *Lucra petituras*] ita tandem emendatum in Ald. ſec. (et propagatum a Mureto, qui adiecit: ſi nihil vitii ſubeſt, ſecundam ſyllabam produxit praeter conſuetudinem. Zwic. 1. 2. *petituros.* W.) At Ald. pr. *petiturus.* Venetae: *perituras.* Vicent. *petituros.* Sic et Corvin. Similes *corruptelae* in libb. ſcriptis Broukh. et in noſtris aliae. In ſeqq. Ald pr. *per freta patentia;* ſic ſcripti aut *per freta parentia* (Sic et apogr. Voſſ. 5. et Zwic. 2. W.); unde interpolatum in uno Angl. et aliis Statii *per vela patentia.* Sed iam Corradus in Quaeſtura p. 325. nov. ed. emendaverat *freta per parentia*, quod in Ald. ſec. receptum. (Ita et apographa ſeptem, at apogr. Voſſ. 1. Bern. et Mon. *freta per patentia.* W.) In Regio litura erat; ſed in Ed. Lipſ. excuſum eſt: *parentia per freta ventis*, ut et in aliis apud Broukh. nonnullis quoque editis, ut Colin. ultima (Add. Zw. 2. W.), deprehendimus. Sic *freta* in penultimo pede poſitum IV, 1, 194. Mox Regius alio ordine: *Muneribus captus meus eſt puer.*

12. *ver-*

12. *vertat*] *vertet* Guelf. 1. 4. et Ed. Rom.

13. *Iam mihi persolvet p.*] Ita legitur ex Ald. sec., cui accinunt veteres edd. et libri; Ald. pr. cum aliis, etiam Guelf. 3., habebat: *persolves*, quod Scaliger retraxerat, sed eiecit Broukh. Praeferam tamen hoc, omnino Tibulli genio consentaneum, ut alloquatur alios; etiam mutata subinde persona. H. Recepi *persolves* cum H. Vossio. Astipulatur Monac. Supra I, 7, 53. similis transitus ad personam secundam *Sic venias*. Idem sentit *Hand* Specim. Obss. in Catull. p. 31. — Pro lectione *persolvet* alii afferent auctoritatem maiorem codicum, terminationes *es* — *us* — *is* non suaviter se excipientes, nec personam tertiam commoto male convenire. W.

17. *ne pollue formam*] *fidem* male Corvin.

20. *Aspera — difficilisque*] Hac distinctione particularum *que* — *que* discrimen inter *asper* et *difficilis* fuisse, satis ostenditur; at viri docti fere in notis verba *asper*, *difficilis*, *durus* pro synonymis venditant. *Aspera* Venus est, cum eum, qui illam offenderit, malis amoris infelicis ulciscitur; quo sensu *Amor* VI, 2. *asper* appellatur; *difficilis* vero eadem audit, cum nullis neque precibus neque sacris se exorari sinit, ut animum reddat. Ita *difficilis* usurpatum I, 8, 27.

Nec tu difficilis puero tamen esse memento.

Add. Horat. Od. III, 7, 32. Hinc explica *ianua difficilis* I, 2, 7. — Ceterum de particulis *que* — *que* vid. Obss. ad I, 2, 29. — Vers. 19. Goth. *o vicus* pro *divitiis*; Guarn. *o vitiis*. Cum locutione *violavit amorem* compares verba Virgilii Aen. V, 5. *magnum amorem pollucre*. W.

27. *Nec tibi celandi spes sit, peccare paranti; Est Deus, occultos qui vetat esse dolos*] Prior versus tam inconcinnus est, ut vix Tibulli esse contenderem, nisi gratam hanc eius et isto molliori carminis genere dignam negligentiam ex aliis locis satis cognitam haberem, et in aliis, etiam multo diligentioribus, eiusmodi rhythmos deprehenderem. v. Propert. I, 17, 5. I, 20, 3. Ovid. II. Met. 398. VI. Fast. 553. Virg. IX. Aen. 634. et Aen. X, 554. qui nostro simillimus:

Tum caput orantis nequicquam, et multa parantis.

Alioqui facilis erat structura: *Celandi nec spes tibi sit, peccare paranti.* Leguntur autem hi versus ita, ut excusi sunt, ex

ex Scaligeri emendatione, in qua ille ſibi admodum placebat. Fundum habebat eclogarium ſeu excerpta e Tibullo loca, quae magnae vetuſtatis aiebat eſſe. *celandi* etiam in Palatinis legitur; ſed *ſpes ſit* in ſolo Scalig. *eſt deus* etiam in Statianis. Vulgo in libris et edd. etiam noſtris et Guelf. legebatur: *Nec tibi caelanti ſas ſit peccare, paranti Sit deus, occultos qui vetet eſſe dolos.* Niſi quod *vetat* legebatur usque ad Aldinam ſec. minus ſcite; nam ſermonis ratio poſtulat: *Eſt deus, qui vetet:* etſi, epicos poëtas ab eo receſſiſſe, paſſim obſerves. Iam ſi ex criticis praeceptis arbitrium feras, antiqua illa lectio, difficilior et plurium librorum, verior erit. At ſenſum commodum non habet? Enim vero ſic ſatis; modo *Nec fas ſit* h. l. teneas eſſe, *nec liceat, nec poſſis*, ut in illo Horatii IV. Od. 4, 22. *Nec ſcire fas eſt omnia.* cf. Burm. Ovid. II. Met. 57. Eleganter quoque dictum: *celanti ſas ſit peccare*, pro, *peccare celantem*, ita ut celet. Et tum ſenſus ſit: Nec puta, te ullo modo clam fallere poſſe: ſi tentes, erit deus, qui fraudem retegat. Hac vetere lectione tollitur etiam magna pars moleſti numeri ex hoc carmine, modo ſcite pronunties. Tollitur illa omnino lectione Guelf. 3. *Nec tibi celari fas ſit peccare paranti. Sit deus, occultos qui vetet eſſe dolos.* H. H. Voſſius dedit *celari fas ſit;* quod in apogr. Monac. et Voſſ. 4. At *celor* eſt aut res me celatur aut reticeor auctor rei, nec vidi, qui dixerit *celari* pro facta celare. — Nec vulgata a manu Tibulli mihi profecta eſſe videtur. *Spes ſit* eſt manifeſta correctio genuini *fas ſit.* Quid ſi *fas ſit*, fieri poſſit, poterit (cf. Obſſ. ad 63.), cum genitivo gerundii *celandi* pro infinitivo *celare* conſtructum ſtatuas? Tacitus quidem ſimiliter verba conſtruxit Ann. XV, 21. *maneat provincialibus potentiam ſuam tali modo oſtentandi.* Conf. Ern. ad Ann. II, 43. p. 202. *Celandi* Hamb. Goth. Bern. *celanti* reliqua apogr. cum Zwic. 1. et Corv. — *celantis*, ſed inducto *s*, Zwic. 2. *Spes* Voſſ. 1. 2. 3. Hamb. Zwic. 1. 2.; reliqua apogr. *fas* cum Guarn. et Corv. — *parenti* Hamb. Goth. — 24. *Eſt — vetat* Hamb. Voſſ. 4. Recte. Voſſ. 1. *vetet;* Voſſ. 2. Aſk. Monac. *Sit — vetet;* Bern. *Sit — vetat,* et Zwic. 2. ſed *ſit* recentiori manu in *ſcit* mutatum; Voſſ. 3. *Sic — vetat;* Voſſ. 5. cum Zwic. 1. *Scit — vetet,* et Goth. ſecundum H. Voſſium; at apogr. meum *ſit,* ſed in *ſat* correctum. W.

25. *Ipſe deus tacito permiſit lena miniſtro Ederet ut multo libera verba mero*] Ita reponere, aliquot quidem libris

bris adlicentibus, ausi sumus, cum ea lectio, si vel minus vera, tamen tolerabilior sit, quam illa a Scaligero e coniectura reposita. Quid enim est: *Ipse deo tacito permisit vela ministro?* Ipse Scaliger haec diserte explicare non potuit: dicit esse, *tradere libidini ac voluntati.* Broukhusius acutius etiam *tacitum dei ministrum* intelligit vinum, cuius vapore, tanquam velo quodam, acies mentis obnubitur. Nimis argute; verum ita centies solent critici, inprimis si emendationis lusui, aut pruritui, arrosis unguibus, indulgent. Vulpius vero *permittere vela ministro tacito* esse dicit, flagitii conscio et adiutori, qui sobrius os obsignatum habebat, ebrietatis opera potestatem loquendi facere. Metaphora illa *vela dare* satis quidem nota, sed alio positu, alio sensu. *Vela dare ingenio* dixit Ovidius Fast. III, 790. *desideriis addere vela* Rutilius I, 34. h. ea acuere, augere. Nemesian. Cyneget. 58.

— — *talique placet dare lintea curae.*

Sed quis dicat: *vela permittere alicui* pro instigare? Propertius quidem III, 17 (15) 1.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris:
Da mihi bacchato vela secunda, pater.

Sed ibi est dictum pro, *da furori meo vela,* pro quo, *mihi bacchanti* s. *bacchato,* estque nihil aliud, quam quod Ovid. ita extulit III. Fast. 790.

Mite, pater, caput huc placataque cornua vertas,
Et des ingenio vela secunda meo.

Vulgata lectio inde ab Aldinis erat: *permisit lene ministro.* In Codicibus mira varietas deprehenditur; legitur enim in plerisque *leva* (ut in Scaligeri libro, unde ille *vela* faciebat, et in aliis multis, etiam Regio et Ed. Rom.) *leve, lene. lena, sera, saepe.* Ita Guelf. 1. 2. 4. *lene.* 3. *laeva.* (Et Corv. *laeva* habet, at Ask. Voss. 2. 3. *leva.* Voss. 1. Bern. *leve,* Voss. 4. 5. Hamb. et Gothan. *lene;* Vindob. Monac. Goth. secundum H. Vossium *lena* cum Zwic. 2., at Zwic. 1. *sera.* *Laevia* et *lenia* Iupr. I, 8, 31. permutantur. W.) hoc tueri possis, *laeva l. leva verba:* sinistra, infausta. *Saepe,* quod Muretus malebat, satis commodum esset, nisi langueret sententia, et, unde ortum illud esset, appareret. Verissimum videtur *lena,* quod diserte expressum est in uno Statiano et Lipsii Exc., probatum etiam Statio, sed non bene instituta verborum interpretatione; ex quo reliquae aber-

aberrationes facile deduci poſſunt; *n* enim et *v* permutari saepiſſime, vel ex vocabulis *lenis* et *levis* notum eſt. Deus itaque (ſive Numen divinum omnino, ut v. 11.) ipſe permiſit, ut, etiamſi miniſter amoris obſtinate de perfidia domini taceret, lena tamen, dominae miniſtra, per ebrietatem illam vulgaret. Quae cum ad manum ſint, e libris petita, et ſententiis verbisque probabilia, quorſum tandem ad remota et multo minus probabilia aberramus? Quam longe remotae et abhorrentes ſunt a leni elegiae ſpiritu et mollitie coniecturae: *permiſit lora* (Sic Santenius Bibl. Crit. P. III. p. 81. coniecit. *E marg.*), *permiſit frena* (quod Huſchkio Ep. Crit. in Propert. p. 107. in mentem venit. *E marg.*)! In Statio te verſari putes. *Miniſter* vel ſimpliciter de puero, ut ſaepe, v. inf. III, 6, 57., vel de arbitro et lenone, cuius miniſterio utitur alter in negotiis hisce. Unus Stat. *magiſtro.* male. *Lenarum* quam frequens in talibus rebus uſus fuerit, ſatis notum; eae autem anus erant multibibae, quo nomine ſaepiſſime apud veteres male audiunt. vid. Ovid. I. Am. 8, 1. ſqq. III. Faſt. 765. *tacito miniſtro,* h. tacente, vulgare eſt. Ovid. III. ex P. I, 47.

— — — *tacito me, Fama queretur.*

libera verba deniquc ſunt, quum non amplius fide et prudentia vel metu domini lingua vincta tenetur, ne quid evulget. Male Cyllen. explicabat. H. Sententiae H. Voſſii, qui *laeva* dedit, repugnat uſus. Nemo *laeva* ſubſtantivi loco pro *ſtoliditas* uſurpavit, praeſertim in tali compoſitione: *permittere*, h. e. immittere, indere, *laeva.* Tolerabilius eſſet *laeva facere.* Nec fieri per Latinitatem poteſt, ut iungas *laeva libera verba.* W.

26. *Ederet ut*] Reg. cum Corvin. *et.* H. cum Voſſ. 2. — 28. pro *iuſſit* Hamb. *cogit;* pro *invitos* Aſk. *immites*, in marg. *invitos.* W.

30. *Nunc pudet*] Ed. Lipſ. *Non.* H. Zwic. 1. 2. — Voſſ. 4. Goth. *non.* — *pudor* pro *pudet* Goth. ſecundum H. Voſſium. Cum *nunc* repetitum ſit loco coniunctionis *et,* hinc factum, ut *pudet* in alterum membrum reiiceretur. Similis poſitura verborum I, 2, 41. 42. pronomine *is* repetito. W.

31. *Tunc mihi iurabas, nullo te d.*] Sic Guelf. 2. (Et Corv. W.), reliqui cum libb. ap. Broukh. *tu mihi,* et mox, *nullo tibi:* ſed Regius cum duobus Anglicanis Heinſii et Guelf. 3. pro var. lect. *nullius divitis auri pondere,*

dere. Sequenti verſu pro *vendere* Edit. Lipſ. cum Vicent. et Reg. Lep. *frangere*; et ſic multi ap. Broukh. Male. H. H. Voſſius recepit *Tu*, apogr. trium et Zwic. 1. et 2. (ſuperſcr. *tunc*) fide nixum; nam oppoſita ſibi eſſe: *Haec ego* — *Tu mihi.* Vulgaris continuandi ratio per *Tunc*, *τότε*, cum ego preces facerem, ſimplicitatem elegiae (cf. Obſſ. ad I, 6, 11.) Tibulli decet. — Ald. II. cum Mur. *tum.* — 32. *munere* pro *pondere* Hamb. — pro *vendere* Voſſ. 1. *perdere*, Zwic. 1. 2. *frangere.* Et dixerunt Latini *fidem frangere*, *amittere.* W.

33. *Campania terra*] *tota* Corvin. cum Exc. Perreii ap. Broukh. et Guelf. 2. cum altero pro var. lect. 3.

35. *Illis eriperes verbis mihi, ſidera coelo lucere*] Reg. *eriperet.* *Coelo* Broukh. repoſuit ex Vaticano Statii; vulgo legitur *coeli.* H. Statio *coelo* placebat, quod in Zwic. 1. 2. Monac. et Goth. ſecund. H. Voſſium, apogr. meum *celi.* — Hamb. *coeli.* Ad *coelo* comp. Virg. Ge. I, 6. *Eriperes lucere* h. e. extorqueres mihi, ut negarem lucere. Senſu et conſtructione diverſus eſt locus Horat. Sat. II, 2, 23.

> *Vix tamen eripiam, poſito pavone, velis quin*
> *Hoc potius quam gallina tergere palatum.* W.

eod. *et puras fulminis eſſe vias*] hanc tanquam veriſimillimam lectionem Regii Codicis, Guelf. 2. utriusque Edit. item Vicent. et maximae partis librorum apud Broukh., olim iam Statio probatam, repoſui, idque eo confidentius, quod *fulminis* etiam Vulpio probari videbam, quanquam diverſam interpretandi viam ingreditur. Poſt *ſidera* bene poterat *fulmen* memorari. *Fulminis vias* etiam Seneca dixit Thyeſte v. 358.

> *Quem non concutiet cadens*
> *Obliqui via fulminis.*

et Boethius in loco inde expreſſo, de Conſol. Metr. 4.

> *Aut celſas ſoliti ferire turres*
> *Ardentis via fulminis movebit.*

(Non male Statius comparavit Virg. Aen. V, 525.

> *Namque volans liquidis in nubibus arſit arundo,*
> *Signavitque viam flammis.* W.)

fulmen purum h. clarum, lucidum, bene dicitur, perpetuo ignis, flammae et luminis epitheto. Senſus igitur: mihi perſuaderes iis verbis, fulmen nullo igne lucere, ſed eſſe meram

meram caliginem: ſive, qua fulminis impetus eſt, aethera non illuſtrari, ſed tenebris obduci. Similibus verbis Lucanus dixit V, 630.

— — — nec fulgura currunt
Clara, ſed obſcurum nimboſus disſilit aether.

quod noſtro: *fulminis viae ſunt purae:* hoc illi, *fulgura currunt clara.* (*fulminis* in apographis quinque et Zwic. 1. 2. ſed in altero ſuperſcr. *fluminis,* et Guarn. W.) In Ed. Scalig. et aliis ante eum, inde ab Aldinis, etiam in libris, ut in eo, quo Cyllenius utebatur, in Guelf. 1. et pro var. lect. in 2. 3. (Add. Corv. W.) legitur, *fluminis,* ſollenni permutatione. v. ſup. ad el. 2, 46. Verum ita perit *τὸ ἀδύνατον,* quod his verſibus exprimi debet; non enim omnia flumina pura, clara et pellucida ſunt, ſed multa turbida et lutulenta. Nemo tamen interpretum in eo haeſit. Gallus ita vertit, ut ſibi ipſe repugnet. Coniiciebam quidem aliquando: *Illis eriperes verbis mihi — pronas fluminis eſſe vias,* h. prono alveo labi flumina, quod etiam proverbio apud noſtrates tritum eſt, ut dicamus alicui perſuadere, *flumina verſus fontes ſuos recurrere. Pronus* de fluviis frequens. Conſol. ad Liv. 250. ubi Tiberim adfatur, qui aquas retroegerat:

Vade age, et admiſſis labere pronus aquis.

Broukhuſius ex Vaticano Statii *ire* pro *eſſe* notatum, Statioque placuiſſe viderat, quod ſtatim cupide recepit, ut eſſet, *et puras fluminis ire vias.* Sed primum, quod de ſuperiori lectione monebamus, quodque etiam Vulpius vidit, *purae viae fluminis,* quae ſaepe etiam turbidae ſunt, offendunt; deinde operoſe quidem oſtendit, *flumina ire* dici, non vero id docuit, quomodo *viae fluminis ire* dicantur. Flumina *eunt vias, currunt vias,* ut Propert. I, 2, 12.

Et ſciat indociles currere lympha vias.

Sed viae ipſae ire non poſſunt. Neque in hac re probaſſe Broukhuſii acumen videtur amiciſſimus ei Burman. qui ad Lucan. V, 630. hunc locum ſic, ut nos ſcripſimus, laudat. Nihil vero novum *ire* et *eſſe* inter ſe permutari. Sic factum inf. III, 4, 54. et ad Ovid. II. Met. 78. H. Apographa octo *eſſe* cum Zwic. 1. 2. et Guarn. — In cod. Hamb. verſus 47. 48. 49. 50. poſt verſum 36. collocati ſunt. W.

39. *Quid faceres*] h. audes fidem fallere, cum tibi metuendum ſit, ne idem puella, quam amas, in te ſtatuat. Quid

Quid faceres, si puellam non amares, illoque a Nemesi metu vacares? Ita recte legitur in ed. Muret. et Plantin. recteque reduxit Broukhusius. Scaliger ex suo probabat: *Quid facerem?* uti et alii apud Broukh. et nostri tres cum Guelf. 1. habent, utque editum erat in Ald. sec. minus commode. Quidam apud eundem: *Quid faciam?* quod et in Ald. pr., vel *facias?* ut Ovid. III. Met. 204.

Quid faciat? repetatne domum?

Virg. Aen. IX, 399.

Quid faciat? qua vi iuvenem, quibus audeat armis
Eripere?

III. Met. 465.

Quid faciam? roger, anne rogem?

Sed *foret* requirit alterum: *Quid faceret?* Legitur etiam: *Quid dicam, quod ut ipse f.* prave. H. Ita Goth. teste apogr. meo, secundum H. Vossium *quid dicam quam ut.* H. Vossius recepit: *quid facerem,* quod exstat in Voss. 2. 4. et Hamb., hoc sensu: Quantopere te ulciscerer, *nisi fores* etc.? Nunc mihi optare satis est, ut illa levitate sua par tibi referat. Confert Terent. Eun. V, 6, 30. *Insigne aliquid facere alicui* h. e. malo aliquem afficere insigni. Sed primum desidero *in te* vel *tibi*; nec sententia placet. Quomodo enim hoc, quod ille amabat puellam, Tibullum ab ultione perfidiae eius retinere poterat? Quae spes similis perfidiae puellae suberat? Sensus vulgatae lectionis satis bonus: Tam perfide in me egisti, cum ipse puellam ames! Supplendum vero ad verba *quid faceres,* cum amore puellae flagrans sic fidem fefelleris. Plene Horatius Sat. I, 5, 58.

O, tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres, quum
Sic mutilus miniteris?

Apud Terent. Andr. I, 1, 85. *Quid, si ipse amasset?* etiam ipsum verbum *faceret* omissum est. Mala igitur distinctio apud Tacit. Histor. IV, 17. *Quid? si Galliae iugum exuant?* Distingue *Quid, si* et supple *fore.* Alioquoties apud Tacitum in hac erratum est formula. Ceterum ratio dicendi *quid facerem*, ubi *nisi* non sequitur, eorum est, qui facta priora defendunt, eaque necessaria fuisse demonstrare volunt. Virg. Ecl. I, 41. Ita *quid agerem* apud Terent. Ad. II, 2, 6. — *Quid agam* vel *quid faciam*

ii usur-

ii uſurpant, qui, quid agendum ſit, neſciunt. Conf. Aen. IV, 283. — *faceres* Voſſ. 3. 5. cum Monac. In Zwic. 1. 2. *faceres* aliena manu correctum in *facerem*. *faciam* in Voſſ. 1. Ask. Bern. Guarn. — *quid dicam* Vindob. W.

40. *Sit, precor, exemplo, ſit levis illa tuo*] Ita Broukh. ex emendatione Canteri repoſuit, cum etiam in Commelini libro eſſet: *Sic p. e. ſit*. In reliquis eſt, *Sed — ſit*, ut etiam in Ed. Rom. et Lipſ. vel *Sit — ſed*, ut habet Regius, et ut editum vulgo inde ab Aldo. *Sed — ſed — levis ipſa* Guelf. 3. Ovid. IV. ex P. 1, 8.

Sit, precor, officio non gravis ira pio. H.

Sit — ſit firmant Voſſ. 5. Ask. Vindob. Bern. Zwic. 1. 2. Cetera apogr. *Sed precor* aut *ſed levis* praebent. Corvin. *ſed — ſit*. Si cui *ſed levis* placeat, is comparet Obſſ. ad III, 5, 28. — In verſu 41. Corv. male diſtinxit *O quoties verbis*, Statius ſine cauſa *vobis* pro *verbis* coniecit. W.

44. *Et latuit clauſas poſt adoperta fores*] *Et* Broukh. e libris, Vulpio libente, repoſuit; ſicque Guelf. 2. pro var. lect. (Placuerat et Statio. *Sed* in Voſſ. 4. Bern. Hamb. Zwic. 1. 2. W.) vulgo, etiam in noſtris, *ſed*. Verum in interpretatione in diverſa abeunt Viri docti. Broukh. ita explicat: *Latuit, tanquam quae nollet reperiri, quum tamen id vel maxime cuperet,* et laudat notum locum Horatii I. Od. 9, 21. *Nunc et latentis* etc. Vulpius id non probat, *quia puellae, ita iocantes, non latent clauſis foribus.* Ipſe hoc modo intelligit: *Venit quidem ad colloquium puella me conciliante; ſed quum periculoſum eſſet reſerare fores et nos intro recipere, ſtetit ad fores clauſas, iisque adoperta, per aliquam rimam tecum ſermones miſcuit; quod loco magni muneris retuliſti acceptum, quum praeter ſpem veniſſet.* Haec quidem egregie Vir eloquentiſſimus. Verum, ſi poëta ita ſenſit, male poſuit *latuit*, male etiam *venit;* quomodo enim puella alicui *venire* poteſt dici, quae *poſt fores ſtat* vel potius *latet*. In Horatio *late di* verbum omnino iocum et luſum puellae, quae inſperantem et iam deſperantem amatorem ſubito gaudio obſtupeſacere volebat, involvere videtur; poteſt hoc, ſi placet, ad Tibullum transferri; itaque etiam ea *adoperta* h. pallio caput velata *latebat;* ut Liv. I, 26. *transmiſſo per viam tigillo, capite adoperto velut ſub iugum miſit i ven.m.* Nolim enim *foribus adopertam* intelligere, quod mihi pro Tibulli ſimplici-

plicitate nimis tragicum videtur. Suboritur tamen hic eadem difficultas, quomodo, si venit ad iuvenem, post fores latere potuerit, quae eius aedes ingrediebatur, cum forium valvas intro vertisse sciamus, et, qui post fores latere voluit, intra aedes esse debuerit. Viri docti non viderunt, de tali deductione puellae in aliam domum non esse cogitandum: de puellae domo intelligenda haec sunt, ad quam venerat puer, recipiendus a puella, quae e cubiculo per aedes progressa, puero veniente, post fores clausas latebat tantisper, ut eius dolorem et questus, cum exclusum se esse putaret, cognosceret. Hactenus accommodata esse possunt verba Horatii: *latentis proditor intimo puellae risus ab angulo*; etsi nec necesse est hoc inferre. *adoperta* est voc. ornans, *et illa latet post fores clausas*, expectans amatorem, ut eum recipiat. Nihil in his est, quod difficultatem habere possit. *Venisse* itaque dicitur *ei munere* Tibulli, quod is eam permoverat, ut ad fores procederet, unde amatorem in cubiculum perduceret. Eodem modo supra explicuimus locum alioqui obscurum El. 6, 59. 60. Et confer Virgil. Catal. I. p. 174. In Biblioth. crit. P. 3. p. 82. vir doctus emendat *valvas — foris*. Vellem adiectum esset, qua necessitate, et quo fructu; nam qui *post valvas foris* latet, et qui *post clausas fores* latet, latet uterque eodem modo. Nec in eo difficultas ulla erat, sed in ipsa re, quam poeta exponit. H. Allentior Heynio, nisi quod *adoperta* per se esse nequit *capite adoperto*. *adopertus* est absconditus, augetque notionem verbi *latuit*. Sic legitur *abditus latet*, et *patet apertus* I, 9. 58. — H. Vossius puellam *capite velato* ad amantis aedes venire, atque, foribus reseratis, ab insperante intromitti statuit. At nemo dixerit, ante fores adstantem *latere post fores*, easque *clausas*. W.

45. *Tum — amari*] Pro *tum*, ut otioso, H. Vossius *tam* de coniectura recepit. Vulgatum bonum: Tum quum opera mea usus es; et vere Tibullianum. — *amari*, quod et Corv. praebet, atque *amanti* in Zwic. manum prodit emendatricem offensi constructione verbi *confido*. Caes. B. Civ. II. c. 10. *confisi sunt se posse*. W.

46. *Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos*] Revocavit lectionem hanc Vulpius, cum Broukhusius et ante eum (non enim is primus mutavit) Scaliger edidissent: *Non poteram* cum interrogationis nota; quam lectionem etiam codices, sed pauciores, confirmant. Plures, etiam nostri, tuentur *Nam*, quod Vulpius ad vocem *stulte* praecedentis ver-

versus referri vult. Ego malim ita accipere, ut cum indignatione dictum sit pro *scilicet, nempe, enimvero,* ut in noto illo Virg. Ge. IV, 445.: *Nam quis te, iuvenum confidentissime, nostras Iussit adire domos?* Paullo ante in Regio *amare:* frustra. H. Virgilii locus, ubi *nam* in interrogatione positum, non est comparandus. H. Vossius lectiones codicum aspernatus de coniectura reposuit: *Ah! poteram ad laqueos cautior isse tuos! poteram* explicans possem. Sed compositio *possem isse* adversatur Latinae syntaxi. Praeteritum *isse* male convenit verbo *possem,* quod est: possem, si liceret. Coniunctivus imperfecti *possem, vellem,* absolute ita usurpatus significat, te rem fingere, quae fieri nequit. Dicendum igitur *possem ire,* in praeterito *potuissem ire.* At *poteram* habet modum rectum, ut 38. *tergebam* et 47. *canebam.* Similem errorem H. Vossii vid. I, 8, 55. in *poteram* notatum. Aeque superfluum est *isse* pro *esse.* Nam *ad* est adversus, Virg. Aen. II, 447. infr. X, 6. Ita *cautus ad* est cautus ad vitandum aliquid. Alio sensu Quinctil. VI, 1. a. med. dixit *cautiorem esse ad custodiam.* Denique *Nam* ab illo est eiectum, ut intolerabile. Equidem, quum nexus sententiarum sit: *stultitia perii; nam poteram cautior esse,* probationem ita adiectam quietae orationi Albii convenire sentio. Et ad *stulte* in primis refertur illud *nam;* qualis est coniunctio IV, 5, 17.

Optat idem iuvenis, quod nos, sed tectius *optat;*
Nam pudet haec illum dicere verba palam.

Pro *nam* apogr. duo *non.* Haec vocabula permixta I, 4, 10. Male Aldin. 1. *non* sine signo interrogationis. W.

48. *At me*] Nostri cum pluribus: *Et,* sicque Aldinae; Muretus primus dedit *At.* Eum secutus Plantin. H. Cum, quid *prius* fecerit, quoque animo *nunc* sit, exponat, verum est *At,* quod in Vindob. Ask. Zwic. 1. 2. Ad oppositionem Tibullum in primis *At,* cum pronomine coniunctum, usurpare, notatum est in Obss. I, 5, 19. Nihilominus tamen H. Vossius vim orationis augere voluit coniectura *ut — pudet!* recepta. Apogr. novem c. Guarn. *et.* cf. ad I, 6, 37. — V. 47. pro *quin* Zwic. 1. *quid.* W.

50. *Et*] Severiores uterentur *aut.* Nam ignis et aqua iunctim carmina delere nequeunt. At in locutione proverbiali tam accurate non distinguunt scriptores. Vers. 12. *ut deus illa in cinerem et liquidas munera vertat aquas* similiter

militer *et* usurpatum. Nec apud Virgilium Aen. X, 709. damnaverim *que*. — *doleat* Goth. W.

51. *Tu procul hinc absis*] Recte Vulpius antiquam lectionem, quae est omnium librorum et editionum, revocavit, cum Scaliger, sequente eum Broukh., ex Eclogariis suis recepisset: *Sit procul a nobis.* Sed v. de ea re ad II, 6, 19. (Scaligero et Voss. 3. refragatur auctoritas libr. Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. apogr. septem. Voss. 4. et 5. *Sit procul hinc absis.* W.) Iidem etiam exhibent: *formam cui.* (Ald. I. *cura est*, quod Statius in omnibus libris scriptis se reperisse testatur. Ald. II. cum Mur. aliis et Corv. *curae est.* Si *curae* Tibullo scribere placuisset, copulam, puto, omisisset. cf. Aen. IV, 59. W.) Sed fatendum est, totum distichon nec sententia nec loco, quem obtinet, satis se probare; resecto, egregie procedunt omnia. Assutum arbitror ex margine. H. Causas desidero. — *formam cui*, quod in Excerptis Scaligeri et Voss. 1. 3. 5. exstat, dedit H. Vossius. Assentior; vid. Obss. ad I, 6, 9. — Ceterum eidem editori *quoi* non esse rescriptum, miror. W.

53. *iuvenem lassaverit*] Corvin. et Ed. Rom. cum aliis *laxaverit.* v. sup. ad El. 6, 17.

57. *Semper sint externa tuo vestigia lecto*] Hunc ordinem, quem et Corvin. et Vicent. servant, et Muretus cum Plantin. habent, reduxit secundum libros Broukh., cum ante esset: *Sint externa tuo semper v.*, ut etiam in Ed. Rom. cum Venetis, utque Aldinae dederant cum Scaligero; sicque Guelf. 1. (Apographa omnia *Semper sint ext.* W.) Eadem ed. Rom. exhibet *hesterna vestigia.* Sed v. not. et Broukh. ad h. l. cf. ad II, 1, 12. Ed. Lips. vero *extrema* cum multis aliis, sollenni lapsu.

60. *vel plures emeruisse viros*] haec est antiqua lectio Aldinarum, quam male Muretus et Plantinus eiecerant, veterum editionum lectione substituta *quam plures.* Cum Broukh. ex uno Scaligeri recepisset: *nec plures*; recte e poetarum usu, qui amant altero membro *vel* pro *nec*; Vulpius revocavit veterem lectionem, quam servavimus; etsi et haec in paucis libris, adde his Guelf. 2. 3., est. (Accedunt apographa novem. W.) Plerisque cum nostris et Guelf. 1. 4. (Add. Corv. Zwic. 1. 2. et apogr. duo. — Ml. Schefferi *quem ples*, unde Columbus opinatur veram lectionem esse *quam proles.* Mirum commentum. W.) habent

habent *quam plures*, quod et contra grammaticam et contra ſenſum peccat; nam haec etiam de ſorore accipienda eſſe, oſtendunt tum ſequentia, in quibus iterum ebrietas et laſcivia ei exprobrantur, tum epitheton *laſciva;* et ut *quam* locum haberet, debebat eſſe *multos*, non *plures.* Sed volebant male ſeduli comparationem inferre, quia *plura* praeceſſerat; quare etiam alii, quos Muretus et Plantinus ſequuti ſunt, *haec meruiſſe* ſcripſerunt. H. *emeruiſſe viros* translatum mihi viſum eſt a locutione *emerere ſtipendia,* uti ſaepe verba a militia ad res amatorias, I, 1, 75. II, 3, 34. II, 6, 6. Alio ſenſu apud Ovid. Heroid. VI, 138. *Crimine dotata eſt, emeruitque virum.* W.

61. *Illam ſaepe ferunt convivia ducere Baccho*] Ita etiam Edit. Roman. Sed Lipſ. ac Vicent. cum plurimis ap. Broukh. *ferant,* nempe quia ſequitur *queat*, etiam in optandi modo poſitum. Sed Regius vitioſius etiam: *Illa ferunt ſemper c.* (Male Zwic. 1. 2. *ferant.* W.) Verſum ſequentem Ed. Rom. ita exhibet: *Dum rota Luciferum provocat orta diem.* Miror nemini in animum veniſſe, ut *Luciferum* de Sole ipſo acciperet, ut apud Homerum φαέθων Ἥλιος dictus eſt. H. *Luciferum* ſuperſcr. in Zwic. 2. W.

63. *Illa nulla queat m.*] Sic Regius cum potioribus, et Guelf. 2., ut recte repoſuit Scaliger. Sed Edd. Rom. Lipſ. cum ceteris editis omnibus *Illa queat nullam m.* vitioſe, quod etiam Dan. Heinſius ad Flacc. XI, 42. viderat. Mox Regius, *nocte.* H. Ex varietate *ferant*, quod in Florentino repertum placuit Statio, et *illa queat nullam,* quam lectionem idem Statius retinuit, dantque apogr. quatuor Corv. et Zwic. 1. 2. (hic etiam *querat*), ſatis apparet, viros doctos, quatuor hos verſus 61 — 64. ad uxorem male referentes, explicationem pleniorem ſententiae, 59. 60. propoſitae, in his quaeſiviſſe, deceptos nimirum coniunctivo *queat;* cui quum notionem optandi tribuerent, *ferant* et cetera reſinxerunt. Sed coniunctivus ad rem eloquendam uſurpatur, quam ita eſſe, ut pronuntias, ſola opinione et ſententia tua nititur. Ita *queat* ſignificat *poteſt, ut equidem puto*, vel *poterit,* ut apud Horatium Od. II, 12, 1. *nolis.*

Nolis longa ferae bella Numantiae
Aptari citharae modis.

Eiusmodi autem propoſitioni conditionem ineſſe patet; Graece dicunt ἐκ ἂν δύναιτο. Adiecta eſt illa conditio Catull. 61, 72. *non queat.* Infr. II, 6, 53. *vivas.* IV, 1, 46.

non

non queat et 100. *desit.* Sup. I, 2, 29. *eat*, et IX, 23. *fas sit.* Ubi illa conditio deest, ad indicativi futuri fere notionem accedit potestas coniunctivi ,ita usurpati. Conf. I, 8, 1. 59. *possim*, I, 7, 53. *dem*, IV, 1, 136. *sint*, Virg. Ecl. II, 34. *poeniteat*, V, 8. *certet.* Ex hac coniunctivi ratione pendet compositio infr. II, 1, 9. ubi vid. Not; ex eadem indicium ferendum est de I, 5, 29—34. ubi coniunctivi plures praesentis indicativos futuri excipiunt. W.

64. *Aut operum varias disposuisse vices*] *Aut*, quod iam Muretus et Plantin. ediderant, revocavit Broukh. Regio et utraque editione et Vicent. cum Corvin. suffragantibus. Scaliger reduxerat *atque*, quod in Aldinis erat. *Operum* vocabulum Broukh. ab re castrensi petitum putat, ubi opera varie disponuntur. Non bene tamen laudat locum Ovidii Art. II, 675., ubi de serioris aetatis puellis:

Adde, quod est illis operum prudentia maior.

Nam de nequitiae artibus versu abhinc quinto agitur 679. Burm. ad e. l., fortasse nimis timide, dubitat, *opera* plurali numero recte de Venere dici, et malit legere: *rerum prudentia maior.* Atqui *opera*, ἔργα sunt πράγματα, negotia, res, v. c. Ovid. Met. XII, 185 — *inter bellique domique Acta tot. Ac si quem potuit spatiosa senectus Spectatorem operum multorum reddere.* Est sane *multarum rerum.* Quorsum ergo mutabimus? Attamen h. l, ut alibi saepe, *opera* omnino pro singulari *opere* dicuntur, praesertim cum eius variae partes sint. Sic et Graeci plurali numero ἔργα. Homer. saepe, v. c. Odyss. λ, 245.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ᾽ ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα. H.

Et apographa exhibent *aut operum.* Ego tamen quum intelligere non possim, quomodo in tali puella *melius consumere noctem* et *melius operum disponere vices* differant, ut per *aut* disiungi possint, *atque* praeferendum duxi; nisi quis prius ad vigorem corporis et firmitatem referri malit, qua pluribus coitibus una nocte illa suffecerit, quomodo plures sustinuit Messalina, alterum ad artem fructum lasciviae modis et figuris variandi. Goth *At* — *vices* pro *Aut* — *vices.* — Ad *opera* conf. Horat. III, Od. 15, 3. *famosos labores.* W.

65. *At tua*] Reg. *aut.* Ferrem si *Et, Haec*, alicubi legeretur: Etiam tua coniux haec didicit. H. Vulgata *At* pro vera lectione habenda est. Tibullus se revocans, adulte-

ulteriis uxoris iam nunc corruptorem amati falli, certiſſimis ſignis probat. *At* in apographis novem et Zwic. 1. 2. *Ac* in Guarn. — Pro *movet* Ask. *trahit.* W.

67. *Tunc putas*] Ed. Rom. et Ven. cum aliis, Guelf. 2. *putes.* Mox cum Broukh. malim *componere*, quia *disponere* verſu adhinc tertio modo praeceſſit, et ad cultum illud alterum evidentius ac diſertius eſt. H. Sed Tibullus in repetitione verborum fugienda non adeo curioſus fuit, ut I, 1, 39. *antiquus*, 42. *antiquo.* I, 2, 35. *luminibus*, 38. *lumina.* 49. *tenet*, 53. *tenere.* I, 3, 63. *immixta*, 64. *miſcet.* I, 5, 54. et 58. *relicta.* I, 9, 1. *miſeros*, 3 *miſer*, multa alia exempla teſtantur; quae nollem viri docti coniecturis tentarent, praeſertim quum optimi pedestrium ſcriptorum eiusmodi repetitiones non reſpuant. Livius XXIV, 19. *Ubi quum multa ſuccedentes temere moenibus Romani milites acciperent vulnera, neque inceptis ſuccederet, Fabius omittendam rem parvam — cenſuit.* Excuſandus igitur et Virgilius Aen. I, 427. 429. *alta.* I, 504. *medios*, 505. *media.* XI, 35. *maeſtum*, 38. *maeſto.* XII, 853. *celerem*, 855. *celeri*, 859. *celeris.* Ge. II, 125. *tardus*, 126. *tardum.* Aen. III, 344 — 350. *fundebat* — *agnoſcit* — *fundit* — *agnoſco.* et multis aliis in locis. cf. Hermann. ad Eurip. H. F. 1279. W.

68. *Et tenues*] Broukh. recepit ex uno Florentino; vulgo *Ut.* H. Broukhuſium cum H. Voſſio ſecutus *Et* dedi, quod in apograph. novem. — Zwic. 1. 2. *aut.* — Probatur mutatio et re et loco. I, 8, 10.

Quid tibi nunc molles prodeſt coluiſſe capillos
Saepeque mutatas diſpoſuiſſe comas?

Apud Tacitum Germ. c. 7. nimis patienter tulerunt editores *Nec regibus infinita aut libera poteſtas* pro *ac libera*, quod in editionibus antiquis exſtat. Goth. *pectore.* W.

69. *Iſta haec perſuadet facies, auroque lacertos Vinciat et Tyrio prodeat apta ſinu*] Per ironiam haec dicta eſſe cum Vulpio exiſtimo. Scilicet iſthaec facies viri, (quam turpiſſimam fuiſſe neceſſe eſt) movebit ipſam, ut ſe ornet! Nempe ad *vinciat* ſupplendum: *ut.* Poſſunt etiam per interrogationem efferri, ut Scaliger fecit. (et ante eum Muretus. W.) At duriorem iuncturam effecit Broukh. nova diſtinctione: *Iſta haec perſuadet facies? — ſinu?* ut ſit: *Iſta facies perſuadet haec?* nimirum *diſponere crines et pectere.* Ita ſaltem lenius eſſet, ſi ſcriberes: *aurone lacertos vinciat?* ſc. talis mariti gratia? In Guelf. 2. pro var. lect. vel emend. *Quum vincit, tyrio prodit et apta ſinu.* H. Pro *iſta*

haec

haec Fea in Notis ad Horatium tentat *illita* h. e. fucata, quasi Romani fucum tantopere aversati sint. Vid. I, 8, 11. 46. Maior vis inest verbis *Ista haec* h. e. Tam deformis, tam tetra facies; modo ne quis construat *ista facies persuadet haec.* Nam post *haec* nequit abesse *ut.* *Persuadet* cum coniunctivo. vid. Sall. Iugurth. c. 35. *Huic Albinus persuadet, regnum ab Senatu petat.* — Aldin. I. *illa haec* Hamb. *capillos* pro *lacertos.* v. 71. Goth. *crudam* pro *cuidam.* W.

72. *remque domumque tuam*] Lipsius, adsentiente Broukh., emendat: *teque d.* ex Propert. II, 8, 14. (7, 38) nullo cum fructu ad Tibullum. Versu proximo *Nec* Broukh. revocavit e melioribus, pro *Non*, quod Ald. pr. habebat, et Scalig. iterum invexerat. Nam Ald. sec. cum secta sua *Nec* dudum habebat.

75. *Huic tamen accubuit*] Regius male *Nunc:* mox pro *hunc* Ed. Rom. *hinc* prave. H. De diversa relatione pronominis *huic* — *hunc* vid. Obss. ad I, 7, 3. Voss. 1. male *occubuit.* W.

77. Hoc et sequenti versu pro *aliis* Dousa Praecid. 4. malebat *alii;* non male; nam de uno mentio facta; et ita expressum in Edit. Graeviana. H. Basil. Tuscanellae 77. *alii*, 78. *aliis.* In Hamb. *alii* utroque versu; nec tamen praeferenda est haec lectio. Pluribus enim puerum se dedisse putat Tibullus; unum furtum deprehenderat. Pro *blanditias* Hamb. *ac itias.* v. 78. Goth. *denies*, ut ille solet *n* omittere in *vinctus* aliisque. W.

79. *Tunc flebis*] Reg. et Ed. Rom. *Tum.* Ed. Lips. *Tu.* H. *Tum* Zwic. 1. 2. — Hamb. *te* pro *me.* W.

80. *Et geret in gremio regna superba tuo*] Sic utraque editio Ven. Vicent. Corvin. et sic vulgg. (Ita Voss. 5. Ask. Zwic. 1. 2. W.); at Regius *in regno regna* cum plerisque ap. Broukh. (et cum Mureto. W.); unde ille et ante eum iam Nic. Heinsius et Guyetus, ambigue quidem, ingeniose tamen faciebant: *in regno sceptra:* nam *sceptra* et *regna* interdum permutata videas. Apud Ovid. IV. Fast. 594. *te coeli sceptra tenente* Heinsius e libris reposuit pro *regna.* Pro *regna* in tribus est *bella* (Et Vindob. *regno bella.* W.) a mala manu, et pro *geret* in duobus *reget*, sollenni lapsu. Vulgata recte se habet. *regna superba* etiam inf. IV, 5. 4. cf. Propert. IV, 7. 6. 50.; et omnino *regna* ac *regnare*, *potentia* res vulgata in re amatoria. *gerere regnum, imperium* saepe dicitur. H. Ask. *suo* pro *tuo;* male. W.

81. *At tua tum me*] male nostri cum plerisque: *dum.* emendatum est in Aldinis. At Corvin. etiam *At tu, dum*

 — *iu-*

— *iuvat.* H. Zwic. 1. 2. *dum* cum Guarn. Hamb. *poenae me.* Ex Goth. H. Vossius affert *Veneri ipsa*, apogr. meum *Veneri* dat. W.

82. *aurea palma*] Sic constanter scribitur pro *parma*, qui est clypeolus brevis, in quo hi versus signari ex more debebant. Sic etiam scriptum in Propertio. v. Broukh. ad h. l. et ad Propert. IV, 10, 40. Vulpius de manus aurea effigie accipit: Scaliger vero *lamna* emendat. In uno Broukh. interpolatum *picta tabella.*

ELEGIA X.

Pocchus et Perreius in codicibus suis secundi libri principium ad hac elegia constitui viderant, referrique haec ad Nemesis amorem. Etiam nos in vetere editione Vicentina a docto viro adscriptum hoc vidimus; atque in Guelf. 2. est: *Albii Tibulli poëtae ill.* (illustris) *de amoribus Nemesis liber II.* Elegia prima. H. Hunc codicem sibi constare ad II, 5, 39. notatum est. W.

1. *Protulit enses*] Heins. coniecerat *protudit:* ut *extundere* in illo Virgilii Georg. IV, 315.

Quis Deus hanc, Musae, quis nobis extudit artem?

Sed vulgata recte se habet. v. Broukh. et Vulp. Porro *qui fuit* Corvin.

3. *Tunc c.*] Regius hoc et sequente versu *tum*, bis quoque Corvin. H. Guarn. *tum praelia*, *tum brevior.* Goth. *et praelia*, male. Nam *synaloepham*, quam Virgilius in arsi tertia crebro neglexit, cf. Ecl. III, 5., negligere nusquam est ausus Tibullus. — 4. Zwic. 1. *tum*, 2. *tunc.* H. Vossius delevit *est;* male, ut ad I, 4, 4. docui. Verbum substantivum etiam ad priora membra pertinet, ut I, 3, 5—9. W.

5. *At nihil ille miser meruit*] Regius *An* cum aliis ap. Brouk. Guelf. 3. Scaligeri Eclogaria habebant: *Forsan et ille nihil meruit.* Sed v. inf. ad II, 6, 19. H. H. Vossius dedit *Ah nihil* ex Hamb. *Ha*, quasi inventori malum aliquod accidisset; vel pro illo poenas graviores deprecaretur. W.

8. *Faginus adstabat cum scyphus ante dapes*] Regius *dum s.* In Corvin. Guelf. 3. et paucis apud Broukh. *Fagineus stabat.* Sed et alterum bene dicitur. Virg. Ecl. 3, 36.

— pocula ponam
Fagina —

v. Broukh.

v. Broukh. Pro *dapes* in uno Colbert. *pedes;* fortaſſe ex v. 16. Suaviter Ovid. V. Faſt. 522. in reliqua ſimplicitate menſae

Terra rubens crater, pocula ſagus erant. H.

Receptam lectionem, quae et in Zwic. 1. 2., tuetur etiam uſus praepoſitionis *ad,* quae Graecorum particulae *παρὰ* in compoſitis *παρατίθημι, παράκειμαι, παρατείνω* reſpondet. Nos *daſtehen.* Virg. Aen. XII, 93. *aedibus adſtabat mediis haſta.* II, 328. *equus mediis in moenibus adſtans.* cf. III, 123. VII, 72. Ita *apponere* apud Tac. Ann. II, 31. *Appoſitum menſa lumen.* ita et *accumbere* (*daliegen*) uſurpatum apud Propert. I, 3, 3.

Qualis et accubuit primo Cepheia ſomno.

h. e. accubuit, cubuit in lecto. vid. Not. ad I, 5, 41. et *primo ſomno* eſt alto ſomno. cf. Aen. I, 470. Mirum ibi monſtrum finxerunt interpretes, qui *Andromedam* alto ſomno ſopitam una cum Perſeo concumbere faciunt. Add. Prop. II, 30, 36.

Biſtoniis olim rupibus adcubuit. W.

9. *Non arces, non vallus erat*] Statius et Guyetus malebant: *Non acies* ex eleg. 3, 47.; male, cum *vallus* (h. munitio ex vallis, ſive ſingulis ſtipitibus. v. Gronov. Obſſ. III, 18.) adiectus ſit, meliusque duo munimentorum genera iungantur. Alia correctio eſt Antonii de Rooy in Coniecturis criticis p. 94. *Non rabies, non ira fuit.* Varie ſententiam ornari poſſe, Ovidii exemplum declarat Met. I, 98—100.

Non tuba directi, non aeris cornua flexi,
Non galeae, non enſis erant; ſine militis uſu
Mollia ſecurae peragebant otia mentes. H.

Mitſcherlichius coniecit *aries,* quo inſtrumento oppugnatio urbium ſignificaretur, cum *vallus* ad munitionem ſpectaret. Senecae locus Hippol. 531—35. quem affert, nihil probat, et malam exhibet compoſitionem. W.

10. — *ſomnumque petebat Securus varius dux gregis inter oves*] albas puta, nigras, et maculoſas, inquit Vulpius, ut iam Cyllenius ſenſiſſe videtur. Sed vereor, ut *varius* ita accipi poſſit. *Variae oves* debent eſſe verſicolores. At hoc lanae vitium eſt habitum, ut ex veterum locis docuit Broukh., et tale vocabulum a poeta pro epitheto poni nequiit, cui praeſtantius genus commemorandum

dum erat. Itaque ad emendationem se convertit Vir doctissimus, et reiecto *niveas, vacuas,* (et quot non alia ovium epitheta tentari poterant?) denique Heinsii coniecturam amplexus est, qui legebat *saturas.* Esse hoc frequens in re pastoria vocabulum, copiose probat, et nemo negat; addam aliud: videri fere Petrarcham ita legisse in loco hinc expresso Ecloga II. Argus: *passim saturata iacebant Armenta et lenis pastores somnus habebat.* Et eadem fere ratione iuncta video in Calpurn. Ecl. 4, 37. *Per te secura saturi recubamus in umbra.* sed quam valde id a vulgata scriptura abeat, et quam multa alia minus a vulgata recedentia excogitari possint, unusquisque videt. Cur non coniecit *Securus tutas dux gregis inter oves?* Hoc consentaneum carminis indoli et poëtico mori. Esset etiam probabilis ratio, quomodo excidere potuisset vox, dum pro ea *securus securas* scriberetur et ex his ductibus *varias* eliceretur. Videri tamen sibi potest aliquis *varias,* quod deterius genus est ovium, tueri posse altero loco sup. El. 5, 24. ubi *musta candida* posuit, quae tamen etiam deteriora sunt. Sed non deterius modo, verum et otiosum atque etiam alienum ab h. l. coloris nomen est. Tum me aliud quid in hoc versu moratur. Omnes Interpretes *ducem gregis* de pastore intelligunt: at is est *magister, custos pecoris;* alterum vero, *dux gregis,* apud poëtas est perpetuum arietis vel hirci vel tauri epitheton. Ovid. I. Art. 325.

Hunc tamen implevit, vacca deceptus acerna,
Dux gregis.

V. Met. 327.

Duxque gregis, dixit, fit Iupiter.

III. Am. 13, 17. de hirco:

Duxque gregis cornu per tempora dura recurvo.

IV. Fast. 715.

E duce lanigeri pecoris, qui prodidit Hellen,
Sol abit.

VII. Met. 310.

— — qui vestras maximus aevo
Dux gregis inter oves, agnus medicamine fiet.

Propert. III, 11, 39.

Corniger Idaei vacuam pastoris in aulam
Dux aries saturas ipse reduxit oves.

(Adde

(Adde Statium Theb. V, 330. VII, 438. 9. Alia exempla v. apud Cerdam ad Georg. II, 125. Martyn. ad Virg. Ecl. 2, 23.) et ipſe noſter inf. II, 1, 57.

Huic datus, a pleno memorabile munus ovili,
Dux pecoris hircus.

Nonne itaque veriſimile et h. l. *ducem gregis* eſſe arietem? Unde mihi iuvenili impetu valde arridebat:

Securas aries dux gregis inter oves.

Cum enim ſemel ſcriptum eſſet *arias*, facile inde fieri potuit *varias*, et tum, ne bina eiusdem vocabuli eſſent epitheta, ſcribi *ſecurus*. Nempe inter aetatis primae, aureae dictae, munera et hoc erat, quod armenta, ſine metu a feris, libera vagabantur, unde Virgil. Ecl. 4, 21.

Ipſae lacte domum referent distenta capellae
Ubera, neç magnos metuent armenta leones.

quod ex Theocr. XXIV, 85. expreſſit. Ipſe noſter ſup. El. 3, 45.

— — — *ultroque ferebant*
Obuia ſecuris ubera lactis oves.

Eadem vero aetas praecipue a *ſecuritate* notatur. Ovid. I. Met. 100.

Mollia ſecurae peragebant otia mentes.

Severus in Aetna. v. 9.

Aurea ſecuri quis neſcit ſaecula regis?

Eſt tamen, quod in mea emendatione nunc diſplicet: primum quod *aries* otioſe abundat; tum quod poeta dignius erat phantaſma: *recubare paſtorem inter gregem*, quam *recubare arietem cum grege*. Calpurnius quoque, qui locum expreſſiſſe videtur, Ecl. I, 37. dixit:

— — — *licet omne vagetur,*
Securo cuſtode, pecus.

Et deprehendi interea unum locum, in quo *dux gregis* de paſtore dictum, in Culice 177.

— — — *cum videt ingens* (ſerpens)
Adverſum recubare ducem gregis.

Aliud exemplum indicavit Nodell Not. crit. p. 73. ex Ovid. Faſt. IV, 786. *cum duce purgat oves.* Add. Avien. Perieg. 1185.

1185. *Aut qui cornigeri ductor gregis arva pererrat, — Spreverit hos saltus.* Itaque manet hoc, corruptelam versus huius constare, medelae rationem fluctuare et esse incertam, ut saepissime in re critica factum videas, et fieri necesse est.

11. *Tunc mihi vita foret: vulgi nec tristia nossem Arma*] Sic omnes libri, nisi quod Reg. *non* pro *nec* (ut Muretus habet et Voss. 2. W.). *Vulgi arma* tamen quae sint, vix commode dicas. *Vulgus castrorum*, ut apud Lucan. IX, 217., alienum est. Explicat ea Vulpius, quibus vulgus utitur, vel quae vulgaribus hominibus, non sapientibus, conveniunt. Ad bella civilia refert Ayrman. in Vita Tibulli §. 7. Sed neutrum satisfacit, et haud dubie locus corruptus est. Broukh. ex Heinsii emendatione, admodum elegante, in quam tamen statim incidas, si de vulgari lectione dubitare coeperis, reposuit: *Tunc mihi vita foret dulcis; nec* —. *c* et *g* fere in libris permutantur. v. Gronov. Obss. II, 22. (*dulcis* praebent Voss. 3. et 5. W.) Mihi visum est, nomen amici nostri poëtae (v. IV, 1, 180.), cui fortasse Elegia inscripta erat, in eo vocabulo latere, et fuisse: *Tunc mihi vita foret! Valgi*; *nec tristia n.* sive intelligas *utinam*, sive particulam *si*. H. Locum explicui in minore editione, atque etiamnum ita intelligendum puto: si tunc mihi vita foret —. Hoc autem ita nunc intelligi velim: Si mihi vita fuisset et esset tunc, h. e. illo rerum statu, ubi bellum nullum erat. W.

12. *corde micante*] quidam *tremente*, quae, ut Broukh. docet, istius glossa est; occupavit tamen edd. nonnullas ex Ald. sec. mox pro *tubam* Ed. Lips. *comam*, quod vitium fortasse ex frequenti vocum *coma* et *iuba* permutatione natum. H. *comam* Zwic. 1. W.

15. *aluistis et idem, Cursarem v.*] Regius *idem* (pro *Idem*) cum aliis: mox *Cursantem.* Ceterum ex his verbis, Tibullum ruri fuisse eductum, colligebat Ayrman. in Vita Tib. §. 6. *Ex stipite* Hamb.

17. *Neu p.*] Reg. *nec.* H. Ita in Vaticano nonnullisque aliis ap. Stat. et Goth. W.

18. *Sic veteris sedes incoluistis avi*] *veteris* reposuit Broukh. e coniectura Fruterii, quam unus Vatic. confirmat. Adde nunc Guelf. 3. *veteris aedes.* Sed hoc iam exstat in Aldina sec. et iis, quae inde expressae sunt; nam in Ald. pr. erat *veteres aedes.* In libris fere est *veteres aedes* vel *sedes*, ut in nostris, variatione sollenni. v. Burm. ad Ovid. VI. Fast. 258. *Vetus avus* ut sup. I, 1, 42. *antiquus avus*, II, 1, 2. *priscus avus.* Sic et inf. II, 1, 27. ante Statium pro *veteris* erat *veteres.* H. *Veteres* Zwic. 1. 2. Hamb. W.

21. *Hic*

21. *Hic placatus erat*] quidam ap. Broukh. *pacatus.* quae frequens aberratio est. v. ad Ovid. IV. Met. 31. H. Cf. infra IV, 1, 14. W.

23. *liba ipse struebat*] *ipse* iam emendatum erat in edit. Mureti et hinc in Plantin. Neglectum cum esset a Scaligero, retraxit Broukh., cum emendationem doctorum virorum unus Vaticanus confirmaret. vulgo *ipsa,* quod in Guelf. 2. quoque emendatur. (Habet idem a man. prim. Zwic. 1. et 2. W.) Sequentem versum expressit Ovid. II. Fast. 652.

Porrigit incisos filia parva favos.

26. *Hostia erit plena rustica porcus hara*] *Hostia erit* Broukh. reposuit e libris: vulgo, etiam in nostris, scribitur et editur *Hostiaque e plena*, quod fecerat dubitare viros doctos, an locus integer esset. Itaque in Mureti, inde in Plantin. edit. asteriscus interpositus est. Pontani explentis locum versus adscripsit Broukh. Sed illud *e* subnatum partim ex scripturae compendio, partim ex interpretatione; addunt enim alii praepositionem. In Guelf. 2. corrigitur *Hostia de p.* (*Hostiaque e* Zwic. 1. 2. et Hamb. (*Quae est* Goth. W.) Pro *rustica*, quod ab Aldinis inde vulgatum, quodque e correctione habet Guelf. 2., nostri cum permultis *mystica* habent, quod Muretus recepit, et probarunt Turnebus, Marc. Donatus ad Liv. I, 24. Ge. Fabric. ad Virgil. Ge. I, 166. Scaliger, qui tamen non recepit, et nuper Theod. Sellius Spec. Obss. misc. c. 7. Quod si ex ea regula critica res diiudicanda est, qua lectio difficilior recipienda esse praecipitur, *mystica* utique legi debet. Verum cum facilis et frequens τῶ *mystica* et *rustica* permutatio sit: (sic sup. I, 1, 23. e Guarneriano notavit Vulpius *mystica pubes*; et inf. III, 6, 1. duo *rustica vitis.* adde Lindenbr. in Terent. Phorm. IV. p. 648.) cumque altera regula sit, eam lectionem esse praeferendam, quae poëtae genio et carminis generi convenientissima sit, ideo vulgatam, post Broukh. et Vulpium, retinui. Nam *porcus* esset *victima mystica* propterea, quia eius usus in sacris Cereris fuit, ut *mystica vannus* Virgilio, cuius instar in sacris Bacchi portabatur, et inf. III, 6, 1. *mystica vitis.* Sed neque ex alio Romano poeta id epitheton defendi potest: ex uno Aristophane Acharn. v. 747. laudant χοιρία μυστηρικὰ et 764. χοίρους μυστηρικὰς, ubi Schol. subiicit: ὅτι ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς Δήμητρος χοίρους θύεται. Sed id et graecum et in alia re. Et quid quaeso Cereris sacra ad Lares rusticos? At Sellius l. l. *my*-

l. l. *myſticam hoſtiam* eſſe ait pinguem, et qualem antiqui mortales diis ſuis offerre conſueverant; nam *myſtica* dici, quae ſint antiquiſſima. Id vero novum eſt, et ab uſu alienum; neque, quia Cereris ſacra, quae *myſteria* dicuntur, ſunt antiquiſſima, idcirco *myſticus* eſt antiquus. In Guelf. 2. locus interpolatus erat explendis ſententiis:

At nobis aerata, Lares, depellite tela,
Neu petat hoſtili miſſa ſagitta manu:
Neu gladio celer inſtet eques; proſit mihi et, aris
Quaeque tuli ſupplex munera, quaeque feram.
Thure pio caleantque foci, pinguisque trahatur
Hoſtia de plena ruſtica porcus hara.

27. *Hanc p.*] *Hanc*, monentibus iam Statio et Scaligero, repoſuit e libris Broukhuſius. et ſic Reg. cum utraque Ed. vulgo erat *Hunc.*

35. *Non ſeges eſt infra*] dictum, ut Graecis *κάτω, τὰ κάτω*, ἔνερθε. τἄνερθε. In Philopatride, qui Luciano vulgo tribuitur: *Σίγα τἄνερθε καὶ τὰ σιγῆς ἄξια*, quae tamen ibi ſenſum non faciunt commodum. Iambicum hoc forte leg. *Σίγα, τὰν, ἔρδε καὶ τὰ σ. Tace, amice, et perſice arcana haec.* H. Non commode Statius *τὰ κάτω* et *τὰ νέρθε* comparavit. W.

36. *Stygiae navita turpis aquae*] pertinaci errore omnes obtinent *puppis* pro *turpis*, praeter Exc. Colotii et unum Vatic., ex quo recepit Muret.; adde nunc Guelf. 3. et mox extruſum reduxit Broukh. In Exc. Lipſ. erat *navita pullus. navita triſtis* Burman. ſubſtituebat ex Aen. VI, 315. Quo tamen iure Tibullum cogimus Virgilianis uti? H. Zwic. 2. habet quidem *puppis*, ſed gloſſa refert horribilis. W.

37. *exeſisque genis*] eſt hoc ex emendatione Heinſii, quae tamen nimis a ſcriptura vulgata abire videtur, quae erat *percuſſis*, quod et noſtri ſervant. Scaliger e ſuo mutabat in *perſciſſis* et coniiciebat *perciſis*; ſed de luctus ligno hoc nunc non agitur. *perculſisque* unus Palat. *perciſſisque* vn. Broukh. *pertuſisque* coni. Livineii. Similis fere varietas ap. Horat. Epod. 5, 37. H. *Pereſis* ſuſpicabatur Goerenz. ex Tuſcul. III, 12, 26. W.

39. *Quam potius laudandus hic eſt*] *hic* correptum fecit locum mutationi in *et eſt* vel *et hic.*

40. *occulit* pro *occupat* Vincent. Speculo morali, non uno loco. Sed *occupat* eſt ſupervenit non ſentienti.

41. *ſe-*

41. *sectatur oves*] Reg. *sectatus* et v. 43. *sum*. Corvin. *et f.* Guelf. 2. *aut f.* Hamb. *ast*.

43. *candescere*] *canescere* Guelf. 2. cum altero pro var. lect.

46. *Duxit araturos sub iuga curva boves*] Broukh. quorundam, nec malorum, librorum lectionem *aratores*, ut elegantiorem et iam Doufis probatam, praetulit, fed Vulpius, fortaffe nimio cum faftidio, reiecit. Equidem hoc habeo, quod moneam, epico potius carmini convenire videri *aratores boves*. Deinde in tribus *iuga panda*, ut ap. Ovid. I. Am. 13, 16.

49. *Pace bidens vomerque vigent*] *nitent* Broukh. repofuit, cum in Exc. Scaligeri inveniffet *nitet*; vulgo *vigent* legitur. Sed Guarneri liber: *Pace nitens vomer viderit*. *Nitent* recte fe habet. Ovid. IV. Faft. 927.

Sarcula nunc durusque bidens et vomer aduncus,
Ruris opes, niteant.

Sed et hic Cyllenius, qui locum laudat, *vigeant* exhibet, fortaffe memoriae lapfu. Ceterum in fententiarum, quae fequuntur, nexu eft quod defideres. Vidit hoc vir doctus, qui transponere malebat difticha 51. 52. ante 49. 50. Ne tamen fic quidem omnis moleftia tollitur.

50. *in tenebris*] Reg. *in triviis*. Guelf. 2. *occupet*.

51. *Rufticus e lucoque vehit male fobrius ipfe*] *ipfe* Broukh. recepit e libris; vulgo, etiam noftri, *ipfo*, in duobus *uno*, quae forte iftius eft interpretatio, cum *ipfo plauftro* accipiendum fit pro *eodem plauftro* uxorem ac liberos vehi, nifi alterum hoc *uno* natum putes ex *udum* h. e. madidam, ebriam, cum fcriptum effet *uda* cum lineola. Porro viri docti quidam, ut Carrio ad Flacc. III, 293. Burth. ad Statii Theb. IX, 587. malebant *e luco revehit*; fed fruftra; eft enim ille particulae ufus, etiam ubi abeffe poterat, grata cum negligentia Tibullo frequens. Regius cum Ed. Lipf. etiam *luto* exhibet. et *e lutoque* fere legitur in vett. edd. ut Vicent. etiam Aldinis, donec in Muret. *e lucoque* (et a Statio. W.) receptum. In Vicent. etiam: *progeniemque domus*.

53. *sciffosque capillos*] Ed. Lipf. *fiffos*. v. ad el. 7, 21. At Corvin. h. l. memorabilem nec tamen alibi obviam lectionem habet: *fciffisque capillis Foemina perfractas effe fores queritur*. Maior quidem in vulgari et orationis nitor et numerorum laevor eft; fed ufu docti novimus, pentametros eiusmodi faepe a male fedulis Grammaticis ad vulgarem

garem modulum eſſe revocatos, cum tamen Tibullus et Propert. eos non reſpuant. H. Vid. Obſſ. II, 6, 20. W.

55. *ſubtuſa genas*] ſubverberata. Scaliger repoſuerat *ſuffuſa*, quod nonnulli ſcripti et Guelf. 3. pro var. lect. et edd. vett. ut Vicent. etiam Ed. Lipſ. habent; ſed tum ablativus adiectus eſſe debebat *lacrimis*. H. *ſuffuſa* Zwic. 1. 2. ſed ſchol. tumida. W.

58. *lentus*] *laetus* duo Gebh. et duo alii ap. Broukh. perpetua aberratio; tum *utrinque* Corvin.

59. *Ah lapis*] *at* Guelf. 2. H. cum libro Sfortiae. W.

60. *e caelo*] Reg. *et* cum aliis; mox *diripit.* v. Heinſ. ad III. Met. 52. hoc primus correxit Scaliger.

61. *e membris tenuem reſcindere veſtem*] ita repoſuit Broukh. ex emendatione Heinſii; vulgo eſt *perſcindere,* quod nimis violentum videbatur Broukhuſio, vel *praeſcindere,* quod etiam in Venetis, Guelf. 1. 3. legitur, quae varietas e ſcripturae compendio oritur; alterum quidem *praeſcindere* ſervari et poterat et debebat, ut veſtis in pectore ſciſſa intelligeretur, vt ap. Ovid. I. Am. 7, 47. H. *perſcindere,* quod inprimis amat Lucretius notante Goerenzio, eſt etiam in Zwic. 1. 2. et Gothan. W.

62. *ornatus disſoluiſſe comae*] ita Scaliger e libro ſuo, aliis apud Statium et Broukh. ſuffragantibus, repoſuit. *Ornatus* comae pexae et diſpoſitae proprie dicitur. v. Virgil. Aen. VII, 74. Vulgo, ut etiam in noſtris, et Guelf. 1. 4. *ornatas — comas,* ut Ovid. IV. Faſt. 309;

Cultus et ornatis varie prodiſſe capillis
Obfuit.

et Propert. I, 2, 1.

Quid iuvat ornato procedere, vita, capillo?

in parte Statianorum, uno Wittiano et Palatino, Guelf. 3. pro var. lect. erat *ornatus disſoluiſſe comis,* quod elegantius videri poteſt; at eleganti ſimplicitati elegorum convenientiſſimum erat vulgatum: *ornatas comas.* H. Etiam Zwic. 1. 2. *ornatas — comas,* quod probat Goerenzius. W.

64. *Quo tenera irato flere puella poteſt*] *Quoi,* pro *cui,* eſt ex emendatione Douſae receptum a Broukh.; vulgo *Quo;* et ſic Ed. Rom. cum Corvin. Guelf. 1. nec hoc in tali carmine erat ſpernendum. Sed Reg. cum Ed. Lipſ. *Quod. Flere* cum dativo, ut ap. Propert. I, 12, 15. et ſic *plorare* etiam infra legitur II, 5, 103. H. Quo irato h. e. qui cum iratus eſt. Cf. Tacit. Ann. II, 33.: et cuncta

cuncta ad rempublicam referri, *qua tenui* anguſtas civium domos. W.

68. *Perſluat et pomis candidus ante ſinus*] *Perpluat* ex Heinſii emendatione receperant Broukh. et Vulp. neque ego itaque mutare ſuſtinui. In Ed. Scalig. legebatur *praeſluat*, et ſic Reg. et alii apud Statium, cum Guelf. 3. In aliis, etiam in Corvin. Guelf. 1. 4. *perſluat*, ut utraque editio, et ea vulgata inde ab Aldinis erat lectio; in quibusdam, ut quoque in Guelf. 2., etiam *profluat*. Iam *pluere* et *fluere* ſaepe permutata videbis ap. Heinſ. ad Ovid. I. Met. 572. Broukh. ad Propert. II, 16, 8. Drakenb. ad Silium XII, 53. cf. Obſſ. Miſc. Vol. VIII. p. 263. nec aliter eſſet iudicium in Tibullo quoque inſtituendum, ſi lectionis ulla eſſet varietas. Nunc verendum eſt, ne poëtam elegantia aliqua, quam aut noluit aut non recordatus eſt, oneraverimus. Et ita centies paſſim in poëtis Graecis et Romanis factum ſuſpicor. At alterum illud miror nemini diſplicuiſſe, cum tam ieiune et otioſe dictum ſit: *veni, ſpicamque teneto.* Ut adeſſe iubeatur dea, formula ſollenni ſit; at reputa illud: *veni ac tene ſpicam.* Illuſtrari tamen poteſt e lib. II. El. 1, 3. 4. *Bacche, veni, dulcisque tuis e cornibus uva Pendeat, et ſpicis tempora cinge, Ceres.* Sunt haec adiuncta pro epithetis, et eam vim habent, ut tanquam praeſentes videas deos, attributis ſuis inſignes. H. *Perſluat* Hamb. et Zwic. 1. 2. Ac probat idem Goerenzius, laudans Cic. Fin. II, 35.: *Perpetuis voluptatibus perſluens*, quamquam ibi receptum ſit *perſruens*. W.

IN

IN LIBR. II.

ELEGIA I.

In Guelf. 2. haec inscripta est Elegia II. vide ad Eleg. X. libr. I. pr. in Guelf. 3. et 4. *de agri lustratione.*

1. *Quisquis ades, faveas*] ex emendatione Dousae fil. Not. c. 4. reposuit Broukh., cum Scaliger coniecturam suam recepisset: *Quisquis adest, faveat.* Ante eum edd. omnes: *Quisquis adest, valeat;* et sic Reg. Guelff. omnes cum Corvin. (Add. Guarn. Goth. Zwic. 1. 2. H. Vossius e Goth. affert: *ades, valeat;* in Hamb. *adest, valeas.* Vindob. *adest, faveas.* W.) nec *faveat* legitur nisi in quinque Anglic. Dousae correctionem firmat usus elegantior, et mox Eleg. 2, 2. *Quisquis ades, lingua, vir mulierque, fave.* cf. Ovid. XV. Met. 677. Similiter pro *es* in Reg. *est* inf. El. 3, 33. et saepe alibi.

2. *Traditus*] Verbum *tradere* de iis praecipue dici, qui sacra et religiones docent, exemplorum copia demonstratum ivit Broukhusius; sed illa significatione non opus est ad hunc locum, modo eam teneas, qua est *traditus* apud Caesarem de Bell. Gall. IV, 7. Comparabis graecum παραδοθείς. Caeterum *traditur* in Vind. est, et in Hamb. legitur *et* pr. *ut.* W.

5. *Luce sacra*] unus Matii: *Luce tua.* — v. 7. Hamb. *hunc.*

8. *stare boves capite*] In Exc. Scalig. *vertice stare boves,* profectum a sciolo, qui versum reddere volebat molliorem scilicet. v. ad II, 6, 20. Etsi idem e membrana affert Neap. ad Ovid. I. Fast. 663. H. Haud scio an Neapolis verbis: *membranae quaedam habent* Scaligeri Excerpta notaverit. Eidem addenti: utrumque admitti potest, non assentior. Nam vertex armentis non convenit. W.

10. *Lanificam pensis imposuisse manum*] Reg. *apposuisse.* Sed vulgata recte se habet. Ovid. Epist. IX, 76. de Hercule nente:

Rasilibus calathis imposuisse manum.

11. *Discedite ab aris, Quis tulit*] Ita primum emendatum legitur in Ed. Mureti, inde in Scaligeri, qui verba

discedite

difcedite ab aris parenthefi inclufit. Nam Ald. fec. et hinc profectae: *difcedat — cui* Sic Reg. quoque, Corvin. et Ed. Lipf. ac Vicent. et Reg. Lep. cum magna parte librorum ap. Bronkh. Guelf. 1. e correctione, 2. 3. 4. At Aldina pr. *discedite ab aris Cui* habebat: fic Venetae cum aliquod codd. *Cui* Guelff. omnes. H. Mureti fcripturam firmant Voff. 1. 2. 5. et Zwic. 1. 2. — Apographa tria *difcedite qui vel cui*; alia cum Guarin. *difcedat cui*. Equidem compofitionem *difcedite — cui* non tuear loco Catull. XXXI, 14. W.

12. *hefterna*] In parte codd. et in utraque Ald. *externa*; perpetua aberratio. cf. fupr. I, 9, 57. Etiam in Guelf. 1. 3. 4. et Hamb. — In Vindob. deeft *hefterna*; quam lectionem dederunt Muretus et Scaliger.

14. *Et manibus puris fumite fontis aquam*] *purae manus* non tantum a fordibus et illuvie, fed etiam a caede et fanguine intelligendae. Facile, quod et Broukhufio, in animum venire poteft *puri fontis*, quia fere *pura aqua*, *purus fons*, dici folet. Sed libri nil mutant, et tuetur vulgatam Ovid. V. Faft. 435.

Terque manus puras fontana perluit unda.

et ipfe Tibull. inf. III, 2, 16.

Perfufaeque pias ante liquore manus.

et conf. Burman. Sec. Anthol. Lat. lib. I. ep. 63, 6. p. 36. H. Vide etiam Burmannum ad Ovid. Met. IX, 701. locum Tibulli contra Marcilium defendentem, qui *puram — aquam* reponebat. Verum eft puras manus dici eius, qui neminem occidit. Ita apud Lucan. VII, 487. *puras fervare manus* eft nullum caedere pugnando. Eandem locutionem de eo qui neminem occidi iubet, ufurpavit Sueton. Tit. cap. 9. Hoc loco malim *puras manus* effe eius qui nullo fcelere flagitiove fe contaminavit, *καθαρός*. — 13. Apogr. duo (Hamb.) *placet*. W.

15. *ut eat.* Vir doctus Mifc. Obff. Vol. II. p. 246. (Jortin eft, *Tracts* T. II. p. 454.) comparat Virgil. Ge. I, 345. *Terque novas circum felix eat hoftia fruges.* Cum dilectu vocem effe pofitam, boni ominis cauffa. H. Apogr. unum dat *cervice* — unum *facer ignis*. — 16. Hamb. *vleas*. In Goth. deeft pentameter. W.

18. *Vos mala de noftris pellite limitibus*] Reg. Guelf. 1. 4. et Ed. Rom. cum aliis *luminibus*. Idem in marg. Goth. — liber Voffianus *luminibus*. Quidam etiam *tollite*. v. Burm. ad Ovid. Remed. 115. *tollite* Guelf. 2. H. Lectionem duorum

rum librorum *tollite* ipſam eſſe a manu Tibulli pronuntiant, et H. Voſſ. recepit; at ſcripturae auctoritate codicum firmatae, cui uſus loquendi et ſyntaxis favet, praeferendam eſſe nego. — Mala autem quae *de* loco pelluntur, huic iam ineſſe notabis. W.

20. *ſegnior agna*] Noſtri et Guelff. omnes cum aliis *tardior:* hoc bovis et tauri epitheton eſt. *ſegnior* primum receptum a Scaligero. H. Idque in libr. Ask. et Sfortian. repertum, ut exquiſitius praeferendum duxit H. Voſſius. Caeterum agna tarda eſt, quae celeritate et curſu caeteras non aequiparat. Epitheton hoc non eſſe ex iis, quibus *natura* agnarum notetur, et uſu loquendi et comparativo docetur. W.

21. *Tunc nitidus plenis confiſus ruſticus agris*] *nitidus* bene paſtus et ſaginatus. Notum Horatii illud Epiſt. I, 4, 15.

Me pinguem et nitidum bene curata cute viſes.

Plenos agros intelligunt ſemente facta veluti gravidos. Ovid. IV. Faſt. 634.

Telluri plenae victima plena datur.

ut ſit: tunc, cum fient ſacra pro frugibus, confiſus ruſticus novis frugibus plenis et magnam ſpem oſtendentibus ingeret etc. Sic Torrent. ad Horat. Epod. 2, 43. Salmaſ. ad Vopiſc. p. 361. Broukh. et Vulp. ad h. l. Sed primum ambarvalia fiebant vere, non multo poſt ſementem factam tempore, cum iam in herbis ſeges eſſet. vid. Virg. Ge. I. 340. Itaque non futurum eſſe poterat, ut agri ſemente pleni eſſent. Etiam ſementalia fiebant ante veris initia. v. Ovid. I. Faſt. 662. ſqq. Tum poëta tempus ſignificat poſt factam iam benignam meſſem; ait enim: *Tunc,* quando vero? nempe, *cum ſeges non eluſerit meſſem,* cum meſſis ſegeti reſponderit. Praeterea quo modo ſementi *confiſus* ruſticus dici poſſit, rei, quae non raro fallit? Scaliger, quo acumine erat, has difficultates ſenſiſſe videtur. *Profecto,* inquit, *hic eſt ſpurium neſcio quid in voce* agris. Ipſe de coniectura recepit *areis.* Ovid. V. Faſt. 263.

Si bene floruerint ſegetes, erit area dives.

In Luſib. liberis: Carm. 53.

Magnaque fecundis cum meſſibus area deſit.

Heinſius vero cum Guyeto *horreis* corrigebat; quod placere poteſt propter verba *plenis* et *confiſus* et *ſaturi,* idque Horatianum illud confirmare videtur: II. Ep. 1, 140.

Agrico-

Agricolae prisci, fortes, parvoque beati,
Condita post frumenta, levantes tempore festo
Corpus et ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum sociis operum pueris et coniuge fida,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus ac vino Genium, memorem brevis aevi.

Sed habet auris in hac lectione quod vix ferat, in primis in nitido hoc et elaboratiore carmine. Tum vero, quod gravissimum est, eodem sensu accipi *plenos agros* et dici posse putem tum, cum matura seges est, et cum iam demessa in agris relinquitur, ut arescat; et tum agricola habebat, quod diis gratias ageret. Omnino vero totius loci explanatio in eo consistit, ut intelligatur, pertinere haec etiam ad preces, quas poëta facit, pro eo, quod vulgo dicendum erat: O dii, date bonam messem et bonam feturam; sic messe facta agricola vobis sollenne sacrum ludosque agrestes magna cum laetitia instituet. Precibus finitis subiicit laetum eventus omen v. 25. II. Aperte de sacro, antequam fructus demetantur, faciendo agit, quod pro agrorum proventu hilariter offerendum bene in ambarvalibus fovet Tibullus. Sacrum ante messem faciendam intelligendum esse, docent verba *plenis agris*, quibus consilus iam tum, cum ad messem se erat accincturus, rusticus dici poterat. Sic Virgilius in Georg. I, 338 — 47. ambarvalia cum descripsisset, sacra etiam ante messem peragendam fieri iubet 347—50. ubi vid. Voss. p. 160. *nitidus* bene ornatus, II, 5, 7. W.

22. *Ingeret a. g. ligna*] Ita iam Muretus ediderat et ex eo Plantin. idque retraxit Broukh. e libris: alii, et Guelf. 1. 2. 4. cum utraque editione: *Ingerat*, quod Scaligerana iterum recoxerat.

24. *exstruet ante vasas*] *ante* puta, ante focum seu aram. Ita enim ante aram in herba solebat herus cum liberis et famulis discumbere et genio indulgere, exstructis adversus aestus vim umbraculis. inf. II, 5, 95.

Tunc operata Deo pubes discumbet in herba,
Arboris antiquae qua levis umbra cadit;
Aut e veste sua tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit et ante calix.
At sibi quisque dapes et festas exstruet alto
Cespitibus mensas cespitibusque torum.

Virgil. II. Ge. 527.

Ipſe dies agitat feſtos; fuſusque per herbam,
Ignis ubi in medio, et ſoçii cratera coronant,
Te libans, Lenaee, vocat.

Neque aliter fieri ſolitum domi circa focum et Lares. Columella XI, 1, 19. inter villici futuri praecepta: *conſueſcat ruſticos circa Lares domini focumque familiarem ſemper epulari, atque ipſe in conſpectu eorum ſimiliter epuletur.* Hinc poëtae. Martial. III. Epigr. 58.

Cingunt ſerenum lactei focum vernae,
Et larga feſtos lucet ad Lares ſilva.

Horat. III. Od. 17, 14.

— Çras Genium mero
Curabis et porco bimeſtri
Cum famulis operum ſolutis.

Idem Epod. 2, 65.

Poſitosque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares.

Propert. III, 5, 69. ſimpliciter dixit:

Viveret ante ſuos dulcis conviva penates.

Ceterum *ante* primum receptum a Scaligero e codd. Vulgo lectum ubique, etiam in Guelf. 1. 2. et e correct. in 3. *arte.* quod tuetur Burmann. ad Propert. II, 25, 50. v. ſup. ad I, 1, 14. H. Muret. *e virgis.* — *Arte* in quatuor libris, in quibus Cod. G., inventum repudiavit H. Voſſius, ſed verborum *ex virgis exſtruet* ſonum, et ſenſum: caſas in altum erigere, improbans lectionem Mſ. Bern. *conſtruat* in *conſtruet* mutatam recepit. At imagine eadem infr. II, 5, 99. non offenſus eſt, nec quisquam offendetur Liviana dictione libr. 25, c. 22.: *Ita tria praetoria circa Capuam erecta.* Ceterum ad rem ab Heynio illuſtratam facit imprimis Horat. Sat. II, 6, 65.:

O noctes coenaeque deum, quibus ipſe meique
Ante Larem proprium veſcor, vernasque procaces
Paſco libatis dapibus. W.

25. *felicibus extis*] Lipſ. Exc. *coeleſtibus.* Sed v. Broukh.

27. *fumoſos veteris proferte Falernos Conſulis*] Notabile utique eſt hoc genere dictos *Falernos*, non *Falerna* vina. Supplere ſolent h. l. *cados* ex ſequ. verſu; notavimus

mus idem genus masculinum apud Virgil. Ge. II, 98. in V. L. *Tmolius* et *Phanaeus* sc. οἶνος. Scaliger in prima editione exprimi curaverat:

> *Nunc mihi nunc fumos veteris proferte Falernos*
> *Consulis.*

In altera autem Statii correctionem recepit: *fumosum* — *Falernum*. Libri in vulgata consentiunt; de qua v. Not. etiam vett. edd., sed in Aldinis erat *veteres*. Muret. refinxerat *veteris proferte*, vid. eius edit. p. 59., quem secutus est editor Plantin. Et ita in libris esse Statius monuit. H. *Falernum*, ut apud Horat. I, 37, 14. *Mareoticum*. De *fumo* cf. Virg. Aen. IV, vers. 278. W.

31. *Sed, bene Messalam, sua quisque ad pocula dicat*] Ita recte distinxit Broukh. Vulpius distinctione sublata novam τῷ *bene dicite* cum quarto casu structuram intulit. Scaliger mallet, *Bene Messalae*. Sed utrumque dicitur: modo ellipsin recte expleas. v. Ovid. II. Fast. 637. In Corvin. mira varietas est: *Sed b. M. vocet ad sua pocula quisque.*

32. *Nomen et absentis singula verba sonent*] Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 194. malit *absenti*. Scilicet et hoc locum haberet: at nec minus alterum.

34. *Et magna intonsis gloria victor avis*] Ita Scaliger restituit, cum in Excerptis haberet, *abis:* vulgo ubique *ades* legitur. H. Etiam in Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

35. *Huc ades*] Ed. Lips. cum aliis *Nunc*, ut Zwic. 1. 2. Goth.

37. *his v. magistris*] Corvin. *queis v.* quod mollius ad meam aurem. H. *His* — *illi*. Non admodum amant veteres tales mutationes. Adi v. c. Sophocl. Antig. 296. W.

38. *Desuevit q. pellere glande famem*] *Desuevit* Broukh. e melioribus recte, vel Burmanno ad Lucan. V, 404. iudice, nec tamen reposuit, sed retraxit iterum, cum Scaliger veterem lectionem *destituit* rursus intulisset: nam Ald. pr. habebat: *destituat*. At sec. cum Mur. et ceteris *desuevit*. Sic et nostri, et Guelff. Hamb. *desivit*.

39. *primum*] *primi* unus Broukh.

40. *Exiguam viridi fronde operire domum*] *casam* Broukh. e libris nonnullis intulerat, ut iam Dousa pater et Gebhardus maluerant, tanquam quod magis conveniret, quam *domum*, quod vulgo legitur inde ab Aldinis, etiam in Reg. et Corvin. Guelff. Edit. Rom. ac Vicent. et Venetis. Hoc tamen verius, et eius interpretamentum *casa*

eſſe potuit; non vice verſa. Etiam poëta dignius. Itaque nec in ſimili loco Horatio diſplicuit III. Od. 1, 22.

> — *ſomnus agreſtium*
> *Lenis virorum non humiles domos*
> *Faſtidit.*

41. *primum d. feruntur*] Regius cum Ald. I. et Scal. — *Primi* Ald. II. et Muret. cum ſecta ſua et multi ap. Broukh. Sic et ante v. 39. quidam exhibebant. Mox Reg. *plauſtris.* H. *Primi* Hamb. Zwic. 1. 2. Goth. W.

43. *tunc inſita pomus*] Sic Broukh. ex Exc. Lipſ. Erant enim iam tum, inquit, arbores pomiferae, ſed ferae, quae inſitionis cura mitiores reddebantur. Perperam vero hoc a viro docto diſputatum, ſi quid unquam. Nec enim ad prima vitae mitioris initia inſitio retrahi poteſt, ſed exquiſitiorem vitae cultum expectare id inventum debuit; tum vero ignorare non poterat, quod ex vitae communis uſu tenemus, arbores etiam ſilveſtres ſatione et cura in mitium arborum cenſum primum veniſſe. Revocavi itaque vulgatam lectionem omnium ſcriptorum et editorum: *conſita.*

45. *Aurea tunc p.*] Reg. *Antea*, quod vitium et alii habent. Corvin. tum Ed. Lipſ. *nunc.*

46. *Mixtaque ſecuro ſobria lympha mero eſt*] Verſus mire concinnus. Expectabam tamen aliud vini epitheton, quam quod *ſecurum* ſit: quippe quod τῷ *ſobria* non reſpondet. *Eſt* a Broukh. tacente in finem verſus reiectum; vulgo in medio legitur; idque ſuavius.

48. *annua terra*] Guelf. 1. Ed. Rom. cum Brix. et Venetis *aurea.* Legitur etiam in libris *arida:* ſicque Corvin. Guelf. 3.

49. *apis ingerit alveo*] Ed. Lipſ. et Corvin. cum aliis *ingerat*, et *alvo. vernos flores* coni. olim Fruterius. *rure verno* iungere mavult Doering.

51. *Agricola aſſiduo primum ſatiatus aratro*] *Satiatus* h. l. eſſe dicunt taedio laboris et operis confectum. Vulpius etiam metaphoram appellat ſatis uſitatam. Sed *ſatiari* dicimur rebus, quae nobis gratae iucundaeque vel ſunt vel videntur, quas ante cupide appetiveramus, quibus expleti ſumus, et quarum copia vel nimio uſu faſtidium contraximus; non autem *miſeriis*, *laboribus* et *aerumnis*, niſi de iis ita diſſeritur, tanquam aliquam voluptatem afferant. v. c. Stat. II. Silv. I, 14.

Nemo

Nemo vetat: satiare malis, aegrumque dolorem
Libertate doma; iam flendi expleta voluptas?

Si itaque *satiatus* h. l. a Tibullo est, nove illud pro *fessus*, *lassatus* dixit: forte ad graecam formam. Nam et hic *ἄδειν*, *ἅσαι*, est *satiare*; *ἀδεῖν* autem aut taedio aut aerumna confici; ut toties apud Homerum, *καμάτῳ ἀδδηκότες*; *ἠδὲ καὶ ὕπνῳ*, *oppressi*. Dicas, *aratro* ablativum esse instrumenti, cuius ope et adminiculo se satiarit, ut cibis potuque replere se potuerit, quia assiduus in agri cultura fuerat; sed hoc multo durius foret. Scaliger coniiciebat *lassatus*; in duobus ap. Broukh. erat *defessus*, sed vereor, ne ex glossa sit. H. Sed primum *satiatus* ad res quoque, quas nequaquam appetivimus, translatum esse, docet Tacit. Hist. III, 66.: Ipsum sane senem et prosperis adversisque satiatum. Deinde rusticis aratrum iucundum esse quis neget? Virgilius certe Aen. VII, 635. dixit, *huc omnis aratri cessit amor.* Haec causa est, cur *assiduo* adiecerit Tibullus. Itaque neque coniectura Scaligeri *lassatus* neque lectione duorum codicum apud Broukhusium *defessus* opus est, quae vereor ne ex glossa sit. W.

53. *Et satur arenti primum est modulatus avena Carmen, ut ornatos diceret ante deos*] Vulpius coniectura admodum elegante mallet *meditatus:* vult enim Tibullus significare, eum diu exercuisse carmen, quod in frequenti sacro postea caneret. Sic ipse Tibullus inf. III, 4, 71.

Sed perlucenti cantus meditabar avena.

Et est ista frequens variatio. v. ad Virgil. Ecl. 10, 51. ubi duo: *meditabor* exhibent, et Burman. ad Ovid. Met. XI, 154. Pro *diceret*, quod primum correctum a Mureto, est qui in Guelf. 2., vulgaris lectio erat *duceret*. quod et Scaliger tuebatur. Verum est hoc gravius, et carminis heroici, ut late docet Broukh., atque etiam de poetis fere adhibetur, qui componunt, non de iis, qui recitant; tum etiam versu tertio *duxit* recurrit, quo nomine ea lectio displicebat Heinsio Advers. II, 15. H. *duceret* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

56. *Primus inexperta duxit ab arte choros*] Scaliger legendum coniecit *ab arce*, ut ἄστυ Atheniensium intelligeretur: sed nimis docte, et recte a Broukh. reprehensus. In edd. inde ab Aldinis vulgo legebatur *ab urbe*, quod ex Venetis cum Cyllenii Commento excusis profectum est; casu putabam factum; sed video *ab urbe* etiam legi in Guelf. 1. Nam nec Romana, unde illas ductas deprehendi, illud habet,

bet, nec alius ullus liber: omnes enim conſentiunt in lectione *ab arte,* quam Muretus recte reduxit, et exhibet Scaliger.

57. *a pleno*] Correctum *e* in Guelf. 2. H. Virgil. Eclog. I, 8.:

Saepe tener noſtris ab ovilibus imbuet agnus,

ibiq. Burm. add. Ovid. Metamorph. VIII, 410. W.

58. *Dux pecoris, hircus: duxerat hircus oves*] datus hircus tanquam praemium. Ultima addita debent intelligi, quod animal ἡγεμονικὸν iure datum fuerit ei, qui reliquis praeſtaret. Si tamen dicendum, quod res eſt, hoc hemiſtichium vix genuinum, certe Tibullo parum dignum eſt. Niſi totum diſtichon, quod cenſeo factum, ex margine irrepſit: meminerat aliquis Horatianum:

Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum.

Heinſius emendarat, *hirtas duxerat hircus oves;* quod cupide amplexus eſt Broukh. Sed neque ſic res conficitur. *Duxerat* ex Mureti coniectura recepit Scaliger. In libris et Edd. antiquis (Ald. 1. 2. Muret.) legitur *auxerat;* quod eſſet accipiendum de fetura, hirco ovibus admiſſo. in Guelf. 2. *hauſerat.* In Guelf. 1. emendaverat aliquis *dux erat hircus ovis.* H. Syllabas natura breves produci ante litteram h notant Burmann. ad Antholog. Lat. T. 2. p. 605. et laudati Voſſio libr. II. Art. Gramm. cap. 15. p. 219. Sed hemiſtichium non eſt Tibulli, ſi aures tritas habeo conſuetudine legendi Tibullum. W.

59. *primam — coronam* Broukh. dedit, nec apparet, qua auctoritate. Itaque revocavi lectionem Edd. et codd. *primum.* H. Cf. I, 1, 39. W.

64. *et a. p. verſat*] *ut — verſet* Corvin. cum binis Anglic.

65. *Atque aliqua aſſiduae textis operata Minervae Cantat*] ita hunc verſum conſtituit Broukh. cum legeretur: *aſſidue textrix operata, Minervam Cantat:* quae lectio neſcio an mutari debuerit. *Textis* iam Fruterius et Guyetus coniecerant. *Minervae* erat in tribus libris. De interpretatione v. Not. nam Broukh. eam parum commode expedit. H. Lenz. p. 187. probat emendationem Broukhuſii; *aſſidue textrix* eſſe vulgarius. Cf. Ovid. Faſt. 4, 699. *aſſiduis* et Iacobs Antholog. P. 2. p. 133. Animadv. Probat Forcellinius *textis Minervae,* et *textis* oſtendit eſſe dativum. W.

66. ap-

66. *applauso tela sonat latere*] Male Scaliger *sonant*, quod aliquot libri, ut Guelf. 2. a pr. m., habent, ut *tela* instrumenta textoria essent. *Applauso*, Heinsio probatum, Broukhusius ex codd. et antiquis Edd. reposuit; et sic Lips. At Rom. cum Regio, Guelf. 1. 2. 4. et Corvin. *appulso*, quod vulgo in edd. (Ald. I. II. Scal.) legitur, varietate sollenni. Sic *pectora plausa* ap. Virg. XII. Aen. 86. ubi etiam in aliis *pulsa*. cf. Heins. c. l. et ad Ovid. II. Met. 867. Scaliger malit *applauso*. Muretus ediderat *a pulso t. s. latere*. In uno Angl. legebatur: *pectine tela sonat*, ut Virgil. Ciri 179.

Non Libyco molles plauduntur pectine telae.

et Vossius ad Cat. p. 249. ex uno laudat: *pectine lana sonat*. Utrumque natum videtur ex eo, quod quis *pectore tela sonat* scripsisset, versus molliendi caussa. v. ad v. 8. *Tela* autem iugum sive transversus ille cylindrus, super quem stamen demittitur, esse non potest; id enim latere pulsari nequit, ne ex antiqua quidem texendi ratione, cum ad perpendiculum extensa essent stamina, unde Ovidio *pendula tela* et *stantes telae* dicuntur. Intelligo potius sive ipsum opus, quod texitur, seu, quod malim, bacillum transversum, qui amicitur tela quae detexi incipit; hoc iugum a texentis fluctuante corpore attingi solet, ut strepitus fiat. *Latus* vero sensu ampliori, pro corpore, ut quando *latus flagellis* caedi dicitur.

67. *Ipse interque greges, interque a.*] Hanc lectionem Broukh. e potioribus libris sex recte induxit. Suffragatur Vindob. Alii, etiam nostri, et edd. omnes, *Ipse quoque inter agros*, eo sensu, ut sit, *in agris*. (Idem dant plurima apograph. H. Voss. Bern. *ipse quoque inter greges*. Voss. 3. et Ask. *ipse interque agros*. Voss. 1. *ipseque inter agros*. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *ipse quoque inter agros*. Pr. *equas* Voss. 5. *aquas*. W.) Ut nunc legitur, *greges*, *armenta* et *equae* ita distinguuntur, ut *armenta* boum intelligenda sint, exclusis equis. Ceterum hic locus, etiam Vulpio iudice, est elegantissimus.

69. *indocto — arcu*] Ed. Lips. *indomito*, ex sup. versu.

73. *opes*] *opus* Guelf. 1. et Ask.

74. *Iratae* absolute, notandum.

76. *Ad iuvenem tenebris s.*] non *in tenebris*, quod et est in Guelf. 2. Etiam Ovidius sine praepositione I. Am. 6, 10. Catal. Poët. p. 200. Scal. de puella:

Intrepidos tenebris ponere docta pedes. H.

Te-

Tenebris nimirum tum tempus noctis designat, ut I, 6, 59. Add. Virg. Georg. III, 401. et Cic. Philipp. II, 30. Nil obstat Tacit. Hist. I, 84. W.

78. *Explorat caecas cui manus ante vias*] Ovid. II. Fast. 336.

Et praefert cautas subsequiturque manus.

cui explicandum *cum ei*, ut fere mox El. 2, 6. IV, 1, 184. nisi malis reponere *dum:* et permutantur haec duo ap. Ovid. III. Met. 91. Videtur tamen ex genio Poëtae legendum vel *sed*, (v. I, 3, 77. II, 4, 24. II, 5, 66. III, 5, 29. Ita *cui* et *sed* variant ap. Ovid. II. Met. 412. et alibi.) vel, quod malim, *et:*

Explorat caecas et manus ante vias.

82. *Et procul ardentes, hinc procul, abde faces*] *procul* altero loco e suo libro reposuit Scaliger, cui et alii duo accedunt. Vulgo *precor* est. Sic etiam infra III, 6, 52. *ite a me seria verba procul.* Etiam in *abde* aberrari *adde* facile expectes. In Ed. Rom. ita hic versus legitur:

Et procul ardentem hinc precor abde facem.

83. *Vos celebrem cantate deum*] olim in Aldina pr. atque hinc in Edd. inde ductis lectum fuit: *Vos celebrem cantate deum, p. v. voce Palem.* Sed iam emendavit P. Bembus et Ald. II. Muret. et Scalig. ediderunt *palam. celerem* deum emendavit Burmann. At sensus docere legentem potest, accommodatius esse invocanti ad laudes, si sint eius, qui iam clarus, insignis, multis carminibus celebratus est. Sic iterum IV, 4, 23. Ceterum ambiguum esse potest, sitne interpungendum: *pecorique vocate; Voce palam pecori, clam s.* H. Vix puto. Ovid. Heroid. X, 34. Hinc intellige Catull. 64, 139. nec crede eius poetae interpr. Catull. 63, 49. simile exemplum. W.

86. *Obstrepit*] Edd. vett. e Ven. 1475. ductae, Brix. Reg. Vic. Lips. *obstrepet.* In eadem distichon excidit; et sic continuatur: *et Phrygio sidera fulva choro.*

87. *iam Nox iungit*] Reg. cum quibusdam aliis *nam.* In Corvin. *Ludite iam: Nox.*

88. *Matris lascivo sidera fulva choro*] Codd. pars, Ed. Rom. cum Vicent. it. Ald. pr. *Martis.* v. Stat. et Muret. et *toro,* sollenni errore.

89. *fuscis circumdatus alis*] Ita reposuit Broukh. e libris. v. inf. III, 4, 55. Vulgo legitur *fulvis,* quod et nostri tenent, etiam Guelf. 1. 3. 4. at Guelf. 2. ut iam alii, et Heins. ad Silium III, 682. et ad Ovid. III. Met. 273.

con-

coniecerant, *furvis*, et hoc equidem praeferam: ex quo natum quoque vitiosum *fulvis*. Unus Statii, *nigris*.

90. *incerto somnia nigra pede*] haec lectio est in permultis antiquis libris. adde Guelf. 2. 3. et Edd. inde ab Aldinis. Bis tamen, aiunt, idem dicitur, h. e. idem epitheton bis adhibetur, si non verbo, attamen vi verbi: *fuscis circumdatus alis somnus*, et *nigra somnia*. Heinsius itaque in Adversar. et ad Ovid. III. Met. 273. emendabat *somnia pigra*. Jacobs Animadvers. p. 35. *nixa*. In multis, ut etiam in nostris et Guelf. 1. 4. et in tota secta edit. Venetae 1475. sunt *somnia vana*, in uno *mera*, unde Broukh. ingeniose et eleganter reposuit *vara*, quia dixerat, *incerto pede* ferri. Vulpius tamen pro Tibulli simplicitate nimis hoc reconditum esse arbitratur. Nimirum merae argutiae sunt, quicquid viri docti commenti sunt. Decebat elegos, repeti idem epitheton, quod rei proprium est, niger Somnus, nigra Somnia. Variavit tamen poëta: quid praeterea desideramus? *Somnia vara* sane propius accedere videntur ad priscam symbolicam doctrinam veterum, etiam in anaglyphis arcae Cypseliae adumbratam, qua Nox duo puellos amplexu tenet, διεστραμμένους (κατὰ) τοὺς πόδας. Satis liquido, arbitror, demonstratum est alio loco (*Ueber den Kasten des Cypselus* etc. p. 24. sqq. Gotting. 1770.), esse hos pedes distortos, non vero transversim sibi implexos, et quidem extrorsum; adeoque valgos, non *varos*, qui incurvi sunt; quo ipso tota subtilitas Broukhusianae emendationis et Lessingianae disputationis corruit. Sed omne hoc quicquid est symbolici neglexit aetas serior eademque elegantior; et Somnia alata, rectis pedibus iuvenes, praetulit. De commentis nostratium super face inversa, quam Somnus aut Mors tenere dicitur, nihil attinet h. l. dicere. Si Heliotropium gemma in Regio Museo Gall. apud Mariett. n. LX. a vetere artifice profectum est, de quo tamen dubito, Morpheus et reliqui Ὄνειροι iuvenili et venusta forma sunt. Vulgari tamen usu Morpheus est senex barbatus: quod docent anaglypha in Mus. Capit. To. III. tab. 24. Winckelm. Mon. ined. tab. 110. Additae capiti alae papilionis: qua de re multa disputata sunt a doct. Visconti ad To. I. p. 59. et al.

ELEGIA II.

1. *Dicamus bona verba, venit natalis, ad aras*] Ita distinxit Broukh., ut voluit Gronovius ad Liv. 28, 43., et

et iam ante eum Muretus in Scholiis ad h. l. Vulgo erat: *Dicamus bona verba: venit natalis ad aras;* quod ferri posſet, ſiquidem *Natalis* ſive Genius ſive alius deus eſt, pro natali die poëtae dictus. v. IV, 5, 19.

At tu, Natalis, quoniam, deus, omnia ſentis.

Adeunt autem dii et accedunt ad aras et ſacra ſua apud poëtas ſaepiſſime. Et Ovid. V. Triſt. 5, 13.

Optime Natalis, quamvis procul abſumus, opto,
Candidus huc venias.

De ara ſtructa dixerat. Corvin. diſtinxit, ut iam Torrentius fecerat: — *venit natalis: ad aras Quisquis ades.* fortaſſe hoc unice verum; adeſſe ad aram, ſacro intereſſe. In Ed. Rom. eſt, *ad aram.* Ceterum elegantem huius Elegiae imitationem videre potes apud Sannazar. II. Eleg. 3. H. Diſtinctionem vulgarem *venit Natalis ad aras* revocavit H. Voſſius; nam qui ſingeret Genium venire, eum ad aram venire cogitare. Sed eiusmodi interpoſita amant poetae; Virg. Eclog. III, 76. et III, 54. et IV, 48. — *ad aras* autem ſimiliter ap. Virg. Georg. II, 193.: inflavit quum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. — Muretus: „Natalem aut ſuum aut Cerinthi celebrat." in Guarn. inſcriptum: „ad Cornutum de votivo ſacrificio ſui natalis." Ipſe iam olim docui, ad Cerinthi natalem hoc carmen eſſe referendum, non vero ad puellae ab eo amatae. Primum enim Genius, ut Cerinthum votorum compotem reddat, oratur v. 9., ut I, 7, 55. in gratiam Meſſalae fiunt vota. Deinde in natali puellae veriſimile eſt non Genium ſed Iunonem natalem ad ſacra vocaturum fuiſſe poetam, quod fecit IV, 6. — Ceterum Natalis a Genio memorato diſtinguendus eſſe non videtur; nam idem, quem Cerinthus ſidum uxoris amorem rogat 5—11., Genius et Natalis 21. dicitur. Ita IV, 5, 9. Genius et 19. Natalis eundem deum notant, cf. I, 7, 49. 63. Nec denique verba *Venit Natalis* et *Genius adſit* ſibi pugnant, uti ſupra docui in Notis. W.

5. *Genius adſit*] Sic legitur conſtanter, praeter tres ſcriptos, et Guelf. 3. in quibus *adſit Genius,* interpolate. H. Cum Ask. hunc verborum ordinem daret, H. Voſſ. recepit, et metri cauſſa, de quo vid. ad I, 7, 61. W.

6. *mollia ſerta*] Ed. Rom. cum aliis, etiam Aldinis, *ſlorea;* fortaſſe ex I, 1, 12. *Mollia* reduxit Muretus, et Scaliger; idquè ſe tuetur ex I, 7, 52.

7. *Illius puro deſtillent tempora nardo*] *deſtillent* recte emendavit Broukh. vulgo (exceptis Venetis, Guelf. 1.) eſt, *diſtil-*

diſtillent. Heinſ. ad Ovid. Ep. XV, 76. et in Adverſariis ex Horat. II. Od. 11, 16. legebat: *Illius Aſſyria* vel *et Syria.* In duobus libris ap. Broukh. *pura — nardo*, quo genere extulit Horat. l. l. v. ad Ovid. III. Art. 443. In aliquot libris ap. eundem *et* inſeritur: *Illius et puro d.* forte ex I, 7, 51. In uno: *Illius e puro;* ſicque Ed. Vicent. cum utraque Aldina.

9. *Cerinthe*] nomen adoleſcentis delicati et pulchri. cf. Schol. Horat. I. Sat. 2, 81. v. Vulp. ad IV, 2. p. 309. Ita editum eſt inde a Venetis et Aldinis et Muret., etſi vitioſe ſcriptum *Cherinte*, cum Κήρινθος ſit. Scalig. hic et in libro quarto ubique veram ſcripturam dedit. In aliis ſcriptis, etiam Guelf. 2., et in ſecta, a Ven. 1475. ducta, eſt *Cornute*, quod fuit cognomen Sulpiciae et Caeciliae gentis. Id recepit hic et ſequente Elegia Broukh. quem v. h. l.; ſed ſatis manifeſta ea depravatio eſt vocis *Cerinthe.* Nam multi habent *Cherinthe*, *Cheryute*, *Chorinthe*, *Cherinne*. cf. Bentl. ad Horat. l. c. In Reg. et Ed. Lipſ. inſcriptio eſt: ad *Cherinthum*, et tamen in poetae verbis, *Cornute*. At ſequ. Eleg. in Reg. et inſcriptio et primus verſus *Cornutum* praefert. Mox pro *rogabis* fortaſſe cum Guyeto legendum *rogaris.* Ovid. II. Met. 102.

> *Ne dubita, dabitur, Stygias iuravimus undas,*
> *Quodcunque optaris.*

10. *adnuet*] ita Broukh. ex Exc. Lipſii, et emendatione Heinſii. vulgo *annuit.*

15. *felicibus Indis*] Ita Broukh. e libris, adde Guelf. 1. ut iam coniecerat Fruterius I. Veriſ. 13. Vulgo, etiam in noſtris, *undis.* Editum tamen iam in Brix. et Venetis cum Cyllenii Commento erat *Indis.* Conf. Burman. Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 256.

17. *Viden' ut trepidantibus advolet alis*] *Viden' ut* eſt ex emendatione Guyeti et Heinſii, cui locum videntur dediſſe verba II, 1, 25.

> *Eventura precor: viden' ut felicibus extis*
> *Significet placidos nuntia fibra deos.*

Certe inde firmari poteſt. Vulgo ubique legitur *Utinam*, contra ſenſum. *Trepidantibus* Broukh. e libris quibusdam, tanquam convenientius volatui tam parvi dei, recepit: cum eſſet vulgo, *ſtrepitantibus*, quod et noſtri habent. Cauſſa parum iuſta; bona tamen emendatio: eſt enim hoc poetis frequentatum. *Trepidare* eſt verbum motus celeris et magnae

magnae agilitatis ac feſtinationis. v. Broukh. et Gronov. ad Liv. XXVII, 1. *Trepidante penna* dixerat Ovidius I. Met. 506. H. *Utinam* etiam Zwic. 1. 2. Hamb. quod reſtitui. Emendationem Guyeti et Heinſii *viden' ut*, quam editores receperant, ipſa verba 21. *Hac venias, Natalis, avi*, non ferunt, ut iam olim docui. Cogita vero poetam, qui iam 10. dixerat *adnuet ille, roga*, ſacra facientem verbis *vota cadunt* affirmare, votum Cerinthi, quod verſibus 11—16. expoſuerat, ratum fore. Quidni igitur preces addere potuit, ut Amor faveret, ipſeque veniens vinculis coniugium confirmaret? Sic quidem verſus *Hac venias, Natalis, avi* commodum habet ſenſum, cum *hac avi* ad Amorem, quem venire optat, et *venias* ad Genium venturum (vid. not. ad 1.) referatur. W.

21. *Hac venias, Natalis, avi, prolemque miniſtres*] haec eſt emendatio Heinſii a Broukh. primum recepta, cum ante legeretur: *Huc veniat natalis avis, p. miniſtret,* quod libri habent, ut Guelf. 1. 3. 4. quodque Scaliger de cornice, reprehenſus ob id a Broukhuſio, at Vulpius de Cupidine explicat. *floremque m.* lapſus eſt Guelf. 4. Pro *Huc* in multis legitur *hic*, vel *haec*, ut in Ed. Lipſ. et Guelf. 2. *Veniat* in plerisque, praeter paucos, in quibus *veniet*, ut in eadem editione; ſed *venias* et *miniſtres* ab Heinſio eſt. *Avis* vero conſtanter legitur. Suſpicabar latere *avos*, ut eſſet: *Sic venias, Natalis, avis.* aut:

Hic veniat natalis avis, prolemque miniſtret.

h. magnis natu vobis etiam prole parata, ut avorum nomine appellemini, hic natalis redeat: ita ut *ante tuos pedes* ſint Cerinthi. *Avi* complectuntur avum et aviam, ut *reges* regem et reginam. cf. Bentl. ad Horat. I. Sat. 5, 100. *Venire* pro redire, ut ſup. I, 7, 64. Ovid. V. Triſt. 5, 14. In Corvin. legitur:

Hic veniat natalis: avus prolemque miniſtret:

ſenſu parum expedito. Ut nunc ſe res habet, totum diſtichum pro panno aſſuto habendum eſſe videtur: aut melior medicina eſt expectanda. Videas quidem, quid auctor dicere voluerit, at oratio nimis ſalebroſa eſt, nec minus in Heinſiana correctione. Sane non diſſimile eſt Ovidii illud Met. VI, 433. ubi de bubone:

Hac ave ſunt iuncti Procne Tereusque: parentes
Hac ave ſunt facti.

ſed h. l. quid eſt *Hac ave venias Natalis?* quo augurio? et venerat iam Natalis v. 1. et quomodo is *nunc* veniens prolem miniſtret?

22. *Lu-*

22. *Ludat et*] malim *Ludat ut:* Veni, o Natalis, et coniugium fauſta prole fecunda, quae ante focum tuum discurrat: ut ſup. I, 10, 10.

Curſarem veſtros cum tener ante pedes.

ELEGIA III.

Carmina plura diverſa in unam Elegiam confluxiſſe dubitari vix poteſt. A principio usque ad v. 32. molliſſimi procedunt verſus, argumenti quoque et ſententiarum vinculo coniuncti. Quae hinc ſequuntur, aliena ſunt, temere quidem a Scaligero in Eleg. ſextam huius libri reiecta: nam ibi locum ſuum non magis tuentur, quam hic; ſeiungenda tamen, ut fecimus, a ceteris, ſtatuendumque, eſſe hoc fragmentum alterius elegiae, quod male hoc loco inſertum eſt, ſeu caſu, ſeu quod ſimile initium verſus *At tibi dura Ceres* v. 61. fraudem fecit. Quae hinc v. 61. ſequuntur, commode illa quidem cum prioribus illis iungi poſſunt, ut tamen nolim praeſtare lacunam nullam factam, nec altero carmine hoc idem tractatum argumentum, cuius reliquiae iſti verſus ſint: *At tibi dura Ceres.* H. Equidem ſigna lacunarum ſuſtuli, nec reliqui niſi ſemel in fine, ubi aperte nonnulla exciderunt. W.

1. *Cerinthe*] Eadem varietas h. l. quae ſupra, ut in aliis (Ald. 1. 2. Muret. et Scalig. Zwic. 2. Goth. Hamb.) *Cornute* ſit, quod Broukh. retinuit. v. ad ſup. Eleg. v. 9. Ordinem verborum Broukh. e libris reſinxit: eumque habebant edd. vett. a Veneta 1475. profectae. At vulgata per Aldinas lectio inde ab Ed. Rom. *Rura tenent, C. meam,* erat. Ceterum eleganti imitatione hunc locum, ut alia noſtri Poëtae, expreſſit Strozza F. I. Amor. 2.

2. *eheu*] noſtri, cum aliis: *heu heu.* (Zwic. 1. 2. Hamb. Goth.)

3. *laetos — agros*] *laetos* Muretus e libris veteribus reponendum cenſuit, Scaliger recepit: eſt quoque in Guelf. 2. Vulgo lectum quod habent noſtri cum aliis, *latos,* ſollenni errore. v. Burm. ad Ovid. Epiſt. XII, 46. At Vicent. *notos — agros.* Tum unus Statii: *Miſcet Amor.* (*Latos* Goth. Hamb. Zwic. 1.; *notos* Zwic. 2.)

5. *quum dominam adſpicerem*] noſtri cum aliis (Zw. 1. 2. Goth. Hamb.) hoc ordine: *quum adſpicerem dominam.* Eſt is etiam in vett. Edd. etiam Vicent. et ſic numeri melius variantur, ne ſemper idem tenor et eadem inciſio redeat. Pro *quum* autem ſollennius eſt *dum* h. dummodo.

6. va-

6. *valido — bidente*] Cyllenius in ſuo legerat *calido*, eſt ſic in aliis quibusdam ap. Broukh. *Valido* recte tuetur Broukh. quia in opere faciundo firma ac ponderoſa inſtrumenta requiruntur. v. Plin. XVIII, 6. cf. Ovid. I. Am. 13, 15. Eadem varietas apud Lucret. VI, 748. Lucan. IV, 511. ubi v. Burm. et Tibull. IV, 5, 10.

7. *curvum ſectarer aratrum*] Cyllen. in ſuo habebat *curvus*. Sed *curvum, incurvum, uncum, aduncum*, perpetuum vomeris et aratri epitheton eſt. v. h. l. Broukh. et Burm. ad Ovid. II. Met. 286.

9. *quod Sol*] *quum* Corvin. ex compendio litterarum, *quam* Guelf. 2.

10. *Laederet aut t.*] *aut*, quod Guelf. 3. habet, legitur inde ab Aldina ſec. et Mureto, alii (Ald. I. Scal.) cum noſtris *et*. Ed. Rom. etiam *Luderet*. v. ad I, 2, 89. mox v. 12. Ed. Lipſ. *profuerint*. Guelf. 3. cum Ald. I. *profuerantve*.

14. *Quicquid erat medicae, vicerat, artis, Amor*] Poſt hunc verſum in Edd. ante Scalig. et in libris, inter hos in Guelf. 1. 2. 3., duo diſticha inſeruntur:

Ipſe deus ſolitus ſtabulis expellere vaccas,
Et potum paſtas ducere fluminibus.
Et miſcere novo docuiſſe coagula lacte,
Lacteus et miſtus obriguiſſe liquor.

Eſt in iis magna lectionis varietas: pro *expellere* duo Statiani *depellere* habebant. Sed illud bene: nam et Graeci ἐξελαύνειν, v. c. Lucian. Diſſ. cum Heſiodo c. 4. et Ovid. II. Met. 843.

— expulſi iam dudum monte iuvenci
Littora iuſſa petunt.

ubi in uno *excuſſi*, cuius vulgata lectio gloſſa eſſe poteſt. Nam *excuti* pro expelli. Virg. Aen. VII, 299.

Quin etiam patria excuſſos infeſta per undas
Auſa ſequi.

Ad eundem Naſonis locum Douſa hunc Tibulli verſum laudat, quem ſe in eo non reperiſſe mirabatur Burmannus. Virgilius in Culice v. 44. *propellere* dixit:

Propulit e ſtabulis ad pabula laeta capellas
Paſtor.

In minori verſu pro *paſtas*, quod vulgo legitur, et Ed. Rom. cum Venetis ſervat, aliae Edd. Vicent. Lipſ. item libri

libri apud Statium (et Zwic. 1. 2. Goth. Hamb.) *feſſas* habent. In Guelf. 3. eſt quoque *mixtis.* Verſum hunc minorem Auriſpae eſſe, in vetere libro ad marginem adſcriptum viderat Muretus. De homine hoc v. praef. In Statianis et in Regio et Guelf. 3. hic pentameter ita exhibetur:

Creditur ad mulctram conſtituiſſe prius.

leg. *pecus,* quod et unus Palat. exhibebat. In Regii margine adſcriptum erat, *Seneca,* de quo v. Praef. In Guelf. 3. adſcriptus erat in margine alter: *Et potum feſſas ducere fluminibus.* Ordo etiam verſuum perturbatus erat in Statianis. In aliis libris, quos Muretus viderat, alia ex interpolatione ita legebatur:

In nemora, et paſtas inde referre domum.

in Guarneriano vero:

Ipſe ad umbroſas ducere fertur aquas.

Tandem verſum alibi non viſum offert Corvin.

Cogere cum parvum matre ſimul vitulum.

In tertio verſu *miſcere coagula lacte* dictum, ut apud Gallum ſuppoſitium Eleg. 5, 38.

Non ſic lac tenerum permixta coagula reddunt.

Nempe *coagulum,* ſive id, quod ad lac denſandum utimur, cum lacte miſcetur. In ultimo *mixtus* vel *miſtus,* Muretus emendabat *miſtis;* alius vir doctus *muſtis:* at Auratus *e miſtis* inde faciebat. v. Douſa Praecid. c. 6. Quatuor hos verſus, ut barbaros et ſpurios, primus eiecit Scaliger, cum in Ald. ſec. et a Mureto tantum de pentametro: *Et potum paſtas,* monitum eſſet, eum pro ſpurio haberi. Et in libris vacare eius locum, notatum video a viro docto ad marginem edit. Vicent. quam in manibus habeo. Ab eadem manu novam Pontani interpolationem adſcriptam video: *Ipſe deus — vaccas In nemora, et paſtas inde referre domum.*

Ipſe et ſpumanti fertur mulctralia ſucco
Impleſſe expreſſis primus ab abietibus.

Et miſcere etc. Ultima non ſatis intelligo: forte voluit mulctralia abiegna, excıſis ab abietibus. Niſi corrupta ea ſunt. Idque ipſa res probat. Nam in Guelf. 2. haec ipſa interpolatio occurrit; prior pentameter *In nemus et paſtas inde*

inde referre domum in ipſo carmine, reliqui duo verſus in margine; omnes ita, ut ſerius acceſſiſſe intelligas. Ultimus verſus eſt: *Impleſſe expreſſis fertur ab uberibus.* Mihi videtur primus: *Ipſe deus ſolitus ſtabulis expellere vaccas*, antiquior et ab ipſa Tibulli manu eſſe, ſed minor verſus, cum ille excidiſſet, ab aliis aliter ſuppletus eſſe; et libidine latius graſſante, cum quis duo pentametros in ſuo libro haberet, alius hexameter, atque adeo aliud etiam diſtichon adiectum eſſe. cf. ſup. ad I, 2, 24.

15. *detexta eſt*] unus Broukh. cum Guelf. 4. in marg. *texta eſt de v.*

17. *O quoties illo*] in multis *Ah.* Ovid. IV. ex P. 1, 9.

O quoties ego ſum libris mihi viſus in iſtis
Impius, in nullo quod legerere loco.
O quoties, aliud vellem cum ſcribere, nomen
Rettulit in ceras inſcia dextra tuum.

Ald. 1. 2. cum Muret. v. 17. et 19. *Ah.*

18. *erubuiſſe caput.* mirum vitium Guelf. 4.

19. *caneret dum*] Si accurate ſcribitur, debet eſſe *cum.* Oudendorp ad Frontin. I, 5, 2. ferendum *dum* eſſe putabat, ſi eſſet, *quam diu.*

22. *e templis*] Ita legitur inde ab Ald. ſec. At prima cum aliis vett. edd. et codd. inter quos Reg. et Corvin. cum Ed. Lipſ. et Vicent. *a templis.* (Ald. I. et Scalig. *e*, Ald. II. et Muret. *a.*)

26. *ille*] *ipſe* Guelf. 1. H. *Crinemque ſolutum* Hamb. W.

27. *Pytho*] Noſtri cum aliis, et vett. edd. *Phiton.* ex more. Eſt *Πυθὼ* vel *Πυθών.* v. ad Apollod. Not. p. 44. ſq. De *Delo* vide Exerc. de Delo in Miſc. Obſſ. Vol. VII. p. 89. In verſu ſup. Ed. Rom. *ipſe* pro *ille.*

31. *cui ſua cura puella*] Ita inde ab Aldo legitur. a Scaligero additum *eſt.* Ed. Rom. et Lipſ. cum aliis, etiam Venetis, Guelf. 1. et 4. *cui nunc cura puellae.* Ovid. I. Am. 9, 43.

Impulit ignavum formoſae cura puellae.

et ſaepe alibi; cf. ſup. I, 9, 41. In Thuan. *ſed ſi cui cura puellae.* Guyetus et Broukh. coniiciebant: *cui ſua cara puella eſt*, ex III, 2, 1. Sed *cura* recte ſe habet; eſt enim amor, ut perſaepe. Virgil. Ge. IV, 354.

— — ipſe tibi, tua maxima cura,
Triſtis Ariſtaeus.

Idem

Idem vocabulum loco suo exulat ap. Ovid. III. Met. 156. ubi nunc *sacra Dianae vallis* legitur. H. *Sed si cui cura* Goth. *cura* Hamb. Caeterum aliud est appositio, *mea cura*, ut Virg. Ecl. X, 22, *tua cura Lycoris*, aliud praedicatum *ille est mihi cura*, ut Virg. Eclog. X, 37: *Phyllis est mihi furor.* Add. Ovid. Heroid. XVI, 96. Virgil. Aen. IV, 347. W.

35. *At tu, quisquis is es, cui tristi fronte Cupido Imperitat, n.*] In Reg. *tu* deest. In eodem *est tristi cui f.* et mox *Imperat. at n.* quod Aldinae retinebant cum Ed. Lips. Vicent. et aliis, ut Guelf. 2. Etiam Corvin. Ed. Rom. *Imperat, at:* alii cum Guelf. 3. *Imperat in,* quod Broukhusio placebat: quae merae sunt aberrationes ex *Imperitat,* quod Muretus reduxit. H. Perperam Hamb. *est* pr. *es.* Caeterum signa lacunae sustuli ante vers 35. Verba *quam sine amore deus* transitum praebent ad sequentia, vid. ad I, 2, 64. Tibullus nihil esse tristius quam sine amore degere, effatus, in memoriam sortis suae miserae redit, quam avaritiae puellae suae debebat, et quicunque amore parum secundo conflictetur, hunc monet, eam invaluisse consuetudinem, ut non amore sed avaritia impulsae puellae sui usum concederent. W.

36. *Praeda tamen multis est operata malis*] *adoperta* tres libri habent apud Broukh. Guelf. 2. quod Dousa probabat Praecid. c. 6. et dedit Muret. perperam: nam fere confuderunt librarii haec duo verba. Sic inf. El. 5, 95. pro *operata* liber Broukh. *adoperta,* liber Guarner. *et operta.* Eadem varietas in insigni loco Ovid. III. Fast. 261. Etiam Vulpius de veritate vulgatae lectionis dubitabat; sed v. Not.

37. *Praeda feras acies cinxit discordibus armis*] recte Vulpius revocavit antiquam lectionem. Broukh. e duobus libris et Heinsii auctoritate Advers. II, 9. receperat *acuit crudelibus armis.* Quod ad *acuit* attinet, illud sane saepe eleganter dicitur, ut ipse Broukh. multis exemplis docet; sed hic locum non habet propter adiectum *armis discordibus.* Verbis, dictis, et similibus, *acuere* dicimur, non *armis;* hoc Broukhusium ipsa illa exempla docere poterant. *Armis* melius convenit τὸ *cinxit.* Virg. Aen. XI, 536.

— *nostris nequicquam cingitur armis.*

cingit Muretina ed. *tinxit* vn. Statii; alius *finxit.* Porro pro *discordibus* ab eodem Broukhusio repositum erat e quibusdam, quod et Regius cum Corvin. exhibet, *crudelibus;*

 illud

illud tamen haud dubie et pulcrius h. l. et exquisitius. H. Lenzius praefert *acuit* h. e. instigavit ad arma. W.

38. *Hinc cruor, hinc caedes, mors propiorque venit*] Revocavi antiquam lectionem, *cruor,* qui fere cum caede iungitur. Ovid. VI. Fast 599.

Hinc cruor, hinc caedes.

Trist. I, 10, 32.

Quam cruor et caedes, bellaque semper habent.

cf. et nostrum I, 3, 49. Broukh. non bene *caedem* post *cruorem* memorari putabat, nisi illam pro *vulnere* positam acciperes, et hinc lectionem quorumdam librorum, quae et Regii est, *furor* recipiebat. Ed. Lips. cum iis, quae ex Ven. 1475. fluxere, etiam aliquot scripti, *amor:* forte depravatum ex *cruor:* nisi putes fuisse: *Hinc amor, heu, caedis.* Virgil. Aen. VII, 461.

Saevit amor ferri et scelerata insania belli.

Ovid. XIII. Met. 768.

Caedis amor, feritasque, sitisque immensa cruoris
Cessant —

Deinde pro *mors propiorque venit* Exc. Scalig. habebant *morsque propinqua venit:* male. sup. I, 10, 4.

Tunc brevior dirae mortis aperta via est.

venit, ut Asclepiades in Anthol. III, 25, 66. in Erinnam:

— *εἰ δ' Ἀΐδας μοι*
Μὴ ταχὺς ἦλθε, τίς ἂν ταλίκον ἔσχ' ὄνομα;

40. *Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus*] In Exc. Scal. hic versus sic legitur: *Cum tribuit dubiae bellica rostra rati.* Sed v. ad II, 6, 20. At Ed. Lips. cum Vicent. et Guelf. 4. *tum.* quod longe praeferendum arbitror.

41. *Praedator cupit immensos obsidere campos*] recte revocavit Broukhus. antiquam lectionem, iam Statio probatam, et a Mureto receptam, cum Scaliger ex suo reposuisset *obsistere,* quod iam in Aldinis fuerat. Nostri vulgatam tuentur. Virgil. Aen. VII, 333.

— *neu connubiis ambire Latinum*
Aeneadae possint, Italosve obsidere fines.

(Statius apte comparavit Virgil. Aen. III, 400:

Et Sallentinos obsedit milite campos
Lyctius Idomeneus. W.)

Eadem

Eadem varietas inter *confiſtere* et *confidere* inf. IV, 1, 151. Notabile autem, *campos*, non *ſaltu*, hic memorari, cum de paſcuis agatur.

42. *Ut multo innumeram iugere paſcat ovem*] hanc ſcripturam Broukh. ex anterioribus Edd. et Codd. revocavit, et convenit ea elegorum ſimplicitati. Supplendum vero, *in iugere*, ut *paſtae monte capellae* ap. Ovid. III. Met. 408. ubi v. Burman. At Scaliger ex Exc. ſuis et libro repoſuit: *Ut multa innumera iugera paſcat ove.* Hanc Heinſius Adverſ. II, 14. probat, et fere meliores libri, omnes Statiani, etiam Regius cum Corvin. Guelf. 3. appoſita altera pro var. lect. tuentur; et videri poteſt exquiſitior; eſt enim *paſcere* tum *depaſcere*, ut inf. 5, 25. (Sed diverſa eſt conſtructio in verbis *paſcebant Palatia vaccae*, ut IV, 1, 186. Dicitur apud Demoſth. pr. Cor. p. 279. ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἀμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν βοσκήμασι νέμουσι, et p. 278. κατανέμουσιν. Apud Latinos vereor ut exemplis poſſit probari conſtructio, quam Voſſius recepit: *Ut mille innumera iugera paſcat ove.* Apud Martialem quidem X, 58, 9. *iugera paſcimus agri*, longe alio ſenſu. W.) Facile tamen apparet, cum, ut librariorum in his verbis mos eſt, v. II, 4, 12. III, 3, 9. 4, 78., pro *iugere* ſcriptum eſſet *iugera*, exinde reliqua mutata eſſe. Nec numeri verſus ad aurem grati ſunt. De caſu *iugere* v. Cic. Verr. III, 47. fin. H. et Forcell. ſub v. *iugerum*. W.

43. *Cui lapis externus curae eſt; urbique tumultus Portatur validis mille columna iugis*] Broukh. poſt Gebhardum interrogationis ſignum poſt *curae eſt* et poſt *iugis* poſuerat, et idcirco *Quid lapis e.* repoſuerat e libris aliquot; et ſic Ed. Lipſ. Sed intempeſtiva eſt h. l. interrogatio et ſenſum abruptum facit, ut iam notavit Markland. ad Stat. Silv. I, 4, 53. p. 57. Dicuntur haec omnia adhuc de *praedatore*. Paullo duriorem facere iuncturam τὸ *Cui*, fatendum eſt. Puta pro eo *Huic* poſitum eſſe. Tum *urbique tumultus* Broukh. ex aliquot ant. Edd, inter quas et Lipſ. eſt, repoſuit, tanquam exquiſitius; epico tamen carmini accommodatius, quam elegis. Ante ex Ald. ſec. legebatur, quod et Corvin. et Guelf. 2. 3. Muret. Scalig. habent: *urbisque tumultu, Portatur*; in Ald. pr. et in pluribus veteribus, etiam Ed. Rom. Vicent. Ven. adde Guelf. 1. 4. eſt *urbisque tumultus*; in Reg. *urbisque tumulti*. Porro *validis mille columna iugis* eſt a Statio et Scaligero ex ant. libris et edd. emendatum, cum inde ab Aldina pr. eſſet editum: *multa columna*, ne ſcilicet *mille columna* eſſet di-

 ctum.

ctum. Heinſ. in Adverſ. I, 4. inde faciebat *fulta.* pro *validis* in Ed. Rom. *variis.*

45. *lentus ut intra Negligat*] h. e. non curet. Reg. *inter.* Ed. Lipſ. cum aliquot ap. Broukh. *et.* Tum *intus* Guelf. 3. pro var. lect.

47. *At tibi l.*] Scaliger ex Exc. ſuis: *At mihi.* Sed v. Not. cf. Broukh. h. l.

53. *Illa gerat v.*] Noſtri cum aliis *gerit.* male. et mox Ed. Rom. *ſunt.* Tum *f. Caea* Vicent. *f. Cea* Gryph. 1534. In Mureti contextu quidem *foemina Cea* exſtat, at in ſcholiis p. 53. verba *femina Coa* explicanda ponuntur. Ipſe argumentis utriusque ſcripturae expoſitis, addit: „ego nihil temere aſſeveraverim." Sed ex loco El. 4, 29. apparet, Muretum ad lectionem *Cea* proniorem fuiſſe.

54. *auratas dispoſuitque vias*] Ayrman. in Vit. Tib. §. 14. legebat, *auratis — viis;* ſed ſic deberet *diſtinxit, discrevit,* vel ſimile verbum eſſe.

55. *comites fuſci*] *fuſcae quas* Guelf. 2. ex emendatione.

59. *Regnum ipſe tenet.* Luculentius eſſet *ille, iſte. quem ſaepe coëgit Barbara gypſatos ferre catasta pedes*] *quem* (quod etiam in Zwic. 2.) Statio e ſuis monente repoſuit Muretus; ante legebatur *quo* inde ab Aldina pr.; nam veteres edd. *quem* exhibent. Ed. Lipſ. *qui.* Guelf. 3. *ipſa — quoi.* Tum *gypſatos* diſerte cum ceteris Ed. Rom. et Lipſ. ſed Regius cum Corvin. *luxatos,* ut alii, vitioſe. H. *Nota loquor,* h. quae amantes loqui et optare in vulgus notum eſt, h. e. vana loquor, cf. I, 5, 67.; add. Propert. III, 10, 61. et Oratores ſe corrigentes: Quamquam quid loquor? ut eſt ap. Cic. Cat. I, 9. — Mox iterum lacunae ſigna delevi. Nam quum ſe his monitis atque votis nihil valere intelligeret, ad imprecationem ruris et vitae ruſticae eum abripi de ſpe ſua deſperantem quis miretur? Locum ſimillimum vid. I, 5, 67—69. W.

61. *At tibi, dura Ceres, Nemeſin quae abducis ab urbe*] *Ceres* ex emendatione Heinſii certiſſima recepit Broukh. vulgo ubique legitur *dura ſeges,* aberratione ſollenni, v. Ovid. I. Am. 15, 12. et ibi Burm. I. Faſt. 688. et in e. l. Heinſ. quae tamen variis virorum doctorum coniecturis locum dedit. *Nemeſim* fere omnes habent. *Nemeſin* intulit Scaliger et Broukh. Porro *quae ducis* utraque Aldina. At Muretus iterum invexit e vett. edd., ut Vicent. Lipſ., *qui abducis:* ortum illud ex *quia ducis,* quod in Rom. et Venetis et Guelf. 1. 4. eſt. Eadem aberratio in ſcriptis

apud

apud Stat. et Broukh. Porro *quae abducis* Scaliger e vet. libro recepit: quod firmant Guelf. 2. 3. Mox pro *terra* aliquot *certa*, et v. 63. Ed. Rom. Guelf. 1. 4. *Et ubi B. t.* perperam.

64. *devotos*] Reg. *devotis.*

66. *abdere*] al. *addere. non tanti fint* Guelf. 2. *tua dona* Guelf. 3. pro V. L.

67. Vim addes, fi interpunxeris: *O valeant fruges! ne fint modo rure puellae, Glans alat.*

69. *et passim femper amarunt*] Ed. Rom. *ut p. f. amarent;* ut habet quoque Guelf. 1. 4. mox unus Stat. *Quis docuit, fulcos nos habuiffe fatos,* male.

71. *Tum q.*] Reg. *Tunc* cum aliis. Mox *aperta* Colbert. fed *aperte,* palam, iam vidimus v. 29.

72. *valle*] Corvin. *nocte.*

73. *nulla exclufura volentes Ianua*] *volentes* explicant *amantes;* fed hi fimpliciter ita appellari vix poffunt, quanquam *velle* amatorium vocabulum effe concedo. Meliori iure poni poteft ap. Propert. III, 22, (23) 17. ex Broukh. emendatione. Ait Broukh., in nonnullis effe *dolentes.* Immo vero nullum librum fcriptum vel excufum aliam lectionem praebere vidi et audivi; nec in alia, praeterquam in Scaligerana, exaratum eft *volentes,* quae editio non fatis fedulo curata eft; ut omnino dubitem, in ullo libro ita legi. At enim *dolentes* amatores exclufi optime dicuntur, cum omnino amoris vocabulum fit. Propert. III, 6, (8) 23.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem.

cf. Burman. ad Ovid. I. Am. 3, 18. fup. I, 8, 73.

Saepe etiam lacrimas fertur rififfe dolentis.

76. *** *Horrida villofa corpora vefte tegant*] Valde hic turbant libri: hexametrum enim alii alium exhibent, Hamb. et Goth. habent:

Detur ut accedam dominae provelle loquarque.

Plerique, quibus adde Corvin. Guelf. 1. 3., ita legunt:

Ah pereant artes, et mollia iura colendi.

alii vero:

O utinam veteri peragrantes more puellae.

Multi cum Guelf. 3. habent utrumque, unde putarunt Interpretes, pentametrum medium excidiffe, atque ita videas factum in Ald. fec. et quae hinc ductae funt, et hos fecutus

ſecutus eſt Vulpius. Scaliger, quem Aldus iam in pr. edit. anteverterat, poſteriori ſublato primum retinuit: *Ah pereant a.* et mox pro *tegant* poſuit *tegam.* Hunc ſequitur, ut ſemper fere, Broukh. et pro iſta ſententia ſtat Ed. Rom. et quae inde fluxere. In Ed. Lipſ. Reg. Lep. et in Cod. Guarn. Zwic. 1. et Exc. Lipſii et Guelf. 4. loco utriusque alius hexameter legitur:

Mos, precor, ille redi; patientur rurſus ut olim.

ſaltem, ut in Guarn., *patienter,* in Exc. Lipſ. *patientes;* interpolatorem prodit barbara dictio; niſi forte a prima manu fuit, *ſpatientur.* v. Ovid. II. Am. 2, 3. Haec diverſitas ſuſpicionem iniicere poterat, verum hexametrum excidiſſe, et eius loco illos tres importune inculcatos eſſe. cf. ſup. ad I, 2, 24. Et ſunt ſane iſti inſititii ita comparati, ut facile ſe prodant, cuiates ſint. *peragrare* enim, nullo nomine adiecto, barbare pro ruſticari, ruri degere, dictum. *mollia iura colendi* etiam inſolentius dicta: licet accipias pro legibus, h. modis in inſtruendo cultu et ornatu. *Lex* enim ita dici ſolet. Ovid. Epiſt. XV, 73.

Ecce iacent collo ſparſi ſine lege capilli.

cf. Broukh. ad h. l. Sed quid *mollia iura* ſunt? an ut opponantur horrido et aſpero cultui? In Ed. Rom. et Venetis, adde Guelf. 1., *mollia rura* leguntur; et Heinſius coni. *m. rura colenti;* lenius eſſet: *mollis cura colendi.* nam *cura* de ornatu proprium. v. Gronov. Obſ. I, 23. Omnem vero dubitationem eximit Regius, qui utrumque verſum exhibet, et illum: *Ah pereant a.* et alterum: *O utinam v.* ſed priori in margine adſcriptum eſt: *Seneca ſupplevit ſic,* et poſteriori: *Philelſus vero ſic.* Reliqui itaque vacuum locum hexametro, quippe qui dudum ante eos, quos habemus, libros ſcriptos periit. Addam nunc porro aliam interpolationem ex Vicentina editione, ut habet etiam Zwic. 2.

Ha pereant artes et mollia iura colendi,
Abditur in ſolis ſi qua puella locis.
O utinam veteri peragrantes more puellae
Horrida villoſa corpora veſte tegant.

In margine editionis Vicent. adſcripſerat vir doctus aliam concinnationem Pontani:

O valeant cultus et tinctae murice lanae!

Atque ea legitur in ipſo carmine in Guelf. 2. Ceterum duo haec diſticha a Scaligero in L. I. El. 8. poſt v. 66. reiecti fue-

ſuerant. Verſus 77. 78. alienos et a me haberi iam profeſſus ſum. Saltem prior: *Nunc ſi clauſa mea eſt, ſi copia nulla videndi*, a mala manu venit.

77. *ſi copia nulla videndi*] Noſtri cum aliis ap. Broukh. *copia rara:* et haec eſt omnium librorum et edd. lectio. *nulla* ex Scaligeri correctione profectum; quod et ipſe in tali ſententia requiro.

78. *in laxa quid iuvat eſſe toga*] haec ſunt ex emendatione Heinſii recepta a Broukh. *eſſe in toga*, ut *eſſe in Tyriis*, *in Cois*, quae ſaepe apud poëtas occurrunt, et paſſim illuſtrata ſunt a viris doctis, v. c. ad Silium II, 131. Vulgo legitur: *laxam q. i. eſſe togam?* H. Add. Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. quod reſtitui. W.

ELEGIA IV.

1. *Hic mihi ſ.*] Reg. et Corvin. Guelf. 1. 2. 3. cum aliis *Sic*. Ed. Lipſ. *Dic*, ut ſolet in vocabulis initialibus. In vulgg. ſcriptum erat *Sic*, usque ad Scalig. et habet illud ſubitaneum impetum, qui non ingratus ſit, ut dolore tacito victus poëta tandem in verba erumpat. Tum *d. parari* unus Broukh. alius *d. peractam*. H. *Hic* dant quinque apographa H. Voſſ. et ſext. a prim. man. Hamb. *ſic*. *Paratam* male Burmannus ad Propert. I, 9, 25. intelligit eam, quae non ſineret eſſe moram, ſi quis adire vellet. Nam Nemeſin ad amorem non eſſe paratam, id ipſum queritur Tibullus. Senſus loci non obſcurus. Sprengel p. 138. emendat:

Heu! mihi ſervitium video dominamque paratam
Iam mihi (libertas illa paterna vale!)
Servitium heu! triſte datur.

Sed nulla neceſſitas locum mutandi, nec ſolet Tibullus ſententias hoc modo interponere. W.

4. *vincla remittit Amor*] *remittit* repoſitum a Vulpio, ut vulgatum erat usque ad Scaligerum. Et ſic antt. Edd. etiam Rom. et aliquot libri, in his Guelf. 1. Recte utique; quia et reliqua verba hoc numero poſita. Scaliger *remittet* invexerat, ut habent libri nonnulli, etiam Corvin H. *Remittit* quatuor apographa H. Voſſ. Zwic. 2. *Remittet* Zwic. 1. Goth. et ſex apogr. H. Voſſ. unum *remiſit*. H. Voſſius recepit *ut* — *remittat*, *ut* in *et* corruptum dicens, et conſtructionem putat hanc: *ſic teneor catenis*, *ut* caet. Nobis haec non viſa ſunt apta. W.

5. *Et*,

5. *Et, ſeu quid merui, ſeu quid peccavimus, urit*] Ita vulgo legitur, neque quicquam in illis Interpretes offenſi ſunt, cum tamen neque ſenſus, neque mos loquendi ſibi conſtet. Ex orationis lege poſt *ſeu merui quid* eſſe debet, *ſeu bene, recte ſeci;* ſed *merere* ſimpliciter poſitum potius in peiorem partem ſumitur. Propert. I, 18, 9.

Quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?

Noſter I, 2, 83.

Non ego, ſi merui, dubitem procumbere templis.

Ovid. Epiſt. VII, 71.

Quicquid id eſt, totum merui.

Faſt. IV, 239.

Voxque fuit, Merui: meritas dem ſanguine poenas.

Met. II, 279.

Si placet hoc, meruique, quid o tua fulmina ceſſant?

merui quid et *quid peccavimus* erunt itaque idem: quod non viderat Douſa Praecid c. 7. ſed videbat Heinſius, qui emendabat, *ſeu nil peccavimus.* Melius tamen priori loco poneretur: *ſeu nil merui, ſeu quid peccavimus.* ut I, 10, 5. *At nihil ille miſer meruit; Non* etc. Offendit tamen adhuc ſubita iſta numeri mutatio: *ſeu merui, ſeu peccavimus.* quamvis eius exempla forte reperiri poſſint. Dubito itaque, an legi debeat:

Et ſeu quid metuit, ſeu quid peccavimus, urit.

h. Amor in me ſaevit, tanquam nexum, ſeu quid vere commiſi, deliqui, ſeu quid ſuſpicatur tantum et metuit de me, ne forte vinculis ruptis aufugere et me ipſius imperio ſubducere tentem. Vides, ita nihil purius eſſe illo verſu. Sed in Ed. Rom. plane alia lectio conſpicitur; pro *merui* enim exhibet *Veneri.* Ita vero multa ſunt mutanda, ut ſententia eliciatur. An forte ſcriptum erat:

Et ſaevit Veneris, ſi quid peccavimus, ira.

ira ſaevit, ut Ovid. XIV. Met. 193.

— O ſi quis referat mihi caſus Ulixen,
Aut aliquem e ſociis, in quem mea ſaeviat ira.

ib. *ſeu quid peccavimus, urit*] ultima vox, iam Statio e ſcriptis probata, a Scaligero repoſita fuit, cum in vulgg. eſſet *uror*, quod etiam Ed. Rom. praefert. At Vicent.

cent. et Reg. Lep. cum Ven. 1475. et aliis *urit:* hoc et in Corvin. H. Vindobon. *Heu, heu quid merui.* Unus Voff. *faevi* pro altero *feu*, et *urrit.* *Peccamus* Hamb. — Caeterum Heynii de hoc loco iudicium probans Slothouver in Act. Soc. Traj. T. 3. p. 148. corrigit *meruit* hoc fenfu: *five mea domina quid meruit, five ego peccavi, urer.* Quod ferri nequit. Ad *urit*, quod etiam H. Voff. apogr. habent, fupplend. Amor — Verfu fequent. *Uror io!* iungendum effe, monet H. Voff., ut ap. Ovid. Art. III, 724. — Sprengel p. 138. emendat: *faeve puelle;* nam Amori tribui faces, non puellae. Noftram fententiam vid. fupra in Not. ad h. l. W.

7. *dolores*] Corvin. *labores.* H. *Poffem.* Grammatica ratio poftulabat hoc, ut olim monui; unde nunc recepi praeeunte H. Voffio, quem vide. Idem *mallem gelidis* fcripfit verf. feq. omiffo *in* fine codicum auctoritate. W.

9. In Ask. eft *cautex.* W.

10. *Naufraga quam vafti tunderet unda maris*] Tuebatur hanc lectionem Vulpius propter fonum maris mugitum exprimentem, quod admodum leve argumentum effe arbitror, cum Broukhufius ex aliquot libris pofuiffet *ira maris,* quod elegantius dici, et faepe ab altero pulfum effe loco, vel ex Ovidio conftat, Epift. XVIII, 2. ubi v. Burm. et Met. XI, 729. ubi v. Heinf. cf. etiam ad I. Met. 330. et Mifc. Obff. Vol. II. p. 246. (eft is Jortin *Tracts* Vol. II. p. 456.) Servavi tamen *unda,* quia ea mihi mellus *cautem tundere* dici videbatur, quam *ira,* et inprimis quia pro elegorum humilitate nimis gravis et epica vox: *iram maris naufragam tundere cautes.* Porro pro *vafti maris* Exc. Lipfii et Codex Guarner. *vitrei* exhibent, male, inprimis cum de irato et turbato mari fermo fit. H. *Ira maris* recepit H. Voff. W.

11. *et noctis amarior umbra eft*] cf. Propert. IV, 3, 29. Docte imitatus eft M. Anton. Flaminius ad Hieron. Fracaftorium:

Ipfa fed mihi lux amara, et atrae
Noctis tempora funt amariora
Felle, et Theffaliae malis venenis.

Haec forte viro docto in Actis Soc. Traj. p. 192. obiecerunt coniecturam parum probam: *Lux et amara die; fed noctis amarior umbra eft.* H. *Ora* pr. *umbra* perperam unus Voff. *Eft* non legitur in Venet. W.

12. *Omnia iam t.*] *nam* Broukh. ex libro Italico et Exc. Lipfii: adde Guelf. 3. a m. fec. vulgo *nam.* deinde Ed.

Ed. Lipf. *tempore* follenni lapfu librariorum in his cafibus: exemplum v. ad II, 3, 42. H. *Iam* habent quatuor apogr. Voff. et Bern. *Nam* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *Tempore* in Ask. a pr. m. Mox pr. *usque* quart. ap. Voff. *atque*. W.

15. *fi nil prodeftis*] Broukh. ex uno Florentino, et a m. fec. in Guelf. 3. vulgo *fi non p.* H. *Si nil* habent Voff. 2. 3. 4. 5. Monacenf. et Vindob. *Non* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

17. *et, qualis, ubi orbem Complevit, verfis Luna recurrit equis*] Ed. Rom. vitiofe, *equalis,* ut erat in Statii libris. In Venetis et Guelf. 1. *nec q.* — Reg. cum aliis quibusdam codd., etiam Guelf. 1., *ut orbem C.;* fic etiam Venetae et Aldinae. Primus Scaliger e libris edidit *ubi.* vid. Broukh. Idem Regius mox elegantius *recurrat* cum quatuor aliis apud Broukhufium, et Corvin. Sicque iam editum fuerat in Ald. fec. et inde expreffis, add. Muret., male a Scaligero defertum; itaque revocavi pro altero *recurrit.* Ed. Bafil. *recurret,* vitio typogr. H. *Recurrit* Zwic. 1. *Recurrat* Zwic. 2. Ask. et unus Voff. — *Aequalis* Goth. perperam et quatuor apogr. Voff. — Pro *ubi* H. Voff. reduxit *ut.* W.

21. *At mihi*] *aut* Guelf. 3. Monac. *Taceam* Goth.

23. *Aut rapiam fufpenfa facris infignia fanis*] Scaliger e fuis Exc. repofuerat, *fufpenfa focis infignia facris,* et fic etiam alii libri apud Broukhufium. Sed *infignia,* h. donaria, reponebantur in fanis, non in locis privatis. cf. I, 2, 82. Heinfius pro *focis* coniiciebat *tholis,* ut Virgil. Aen. IX, 406.

Si qua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit, fi qua ipfe meis venatibus auxi,
Sufpendive tholo, aut facra ad faftigia fixi.

Noftri vulgatam fervant, quam recte revocavit Broukh. quem vide. H. *Sacris fanis* plerique ap. H. Voff. *focis facris* Ask. *donis* Hamb. W.

24. *Sed Venus ante alios eft violanda mihi*] ante alios fc. deos. Sic codd. et Guelf. 2. iam editum erat in Aldina utraque, ficque e libro fuo emendabat Muretus pro eo, quod in Venetis erat, etiam in Ed. Bafil. et in libris Guarner. et Regio, Guelf. 1. *ante alias.* cf. III, 4, 93. et 6, 32. Sic ap. Terent. *illarum quisquam.* v. Ciofan. ad Ovid. I. Met. 507. Mox v. 27. de fcriptura *zmaragdos* vide fup. ad I, 1, 51. H. *Et* pr. *eft* Goth. W.

28. *Tinguit* Voff. 1. 2. 3. 5. W.

29. *Hic dat avaritiae cauſſas et Coa puellis Veſtis*] Valde turbaverat hunc locum et interpunctione, et mutato τῷ *et Coa* in *hinc Coa*, (quod duo Anglic. habebant: adde nunc Corvin.) Broukhuſius; quamquam fatendum eſt, neque vulgatam lectionem eſſe ſatis expeditam. Douſa Praecid. c. 7. legebat: *Hinc dat a. cauſſas et C. p. V. et a.* hocque habet Guelf. 3. Heinſius vero, *Sic dat.* Poſſis eſt: *Nunc dat.* Pro *cauſſas* vero, quod et in noſtris eſt, Broukh. e Statianis, Colbertino, uno Palatino et uno ſuo receperat *ſtimulos.* At id ab interpolatore eſt profectum; et recte Vulpius vulgatam revocavit; *cauſſas* intelligebat προφάσεις, excuſationes. Mihi etiam haec vera lectio videtur, ſed *cauſſas* accipio ſemina, ſive eas res, unde aliquid ſuboritur; ut ſit, hinc oritur, movetur, alitur, avaritia. Ovid. II. Am. 17. extr.

Ingenio cauſſas tu dabis una meo.

IV. Faſt. 96. de Venere:

Illa ſatis cauſſas arboribusque dedit.

Huius interpretamentum eſt *ſtimulos*, quod tamen omnem vim vocabuli non exhaurit: non enim modo incendunt et acuunt cupiditatem puellarum iſta luxus inſtrumenta, ſed unica avaritiae cauſſa et origo ſunt. Propert. III, 11, 3.

Certa quidem tantis cauſſa et manifeſta ruinis:
Luxuriae nimium libera facta via eſt.

Pro *Coa* ed. Vicentina *Cea*, ſollenni errore, cf. Obſſ. ad II, 3, 53.: alii *Choa.* Sed eſt Κῶς ex Κόος, (quae et Κόως eſt et Κώως) unde Κῷος, etiam Κώϊος. At ἡ Κέως et ἡ Κεία, *Ceos* et *Cea*, diverſa inſula eſt, ut dudum docuere viri docti. Apud Vincent. in Speculo doctrin. VI. c. 75. verſus ſic excitatur:

Praebet avaritiae cauſſas pretioſa potentum
Veſtis et —

Primum voc. *Praebet* non male, ad duritiem tollendam. H. *Hic dat avaritiae cauſſas* hab. ſex apogr. Voſſ. et ſept. a pr. m. Ask. *cauſſam.* Pr. *hic* duo *hinc* ap. Voſſ. un. *hac*, un. *nec*, un. *hic et.* Pr. *et Coa* Hamb. *hinc Coa*, quod recepit H. Voſſius. Nos retinuimus *et*, iure, ut videtur. Locis ſupra in Notis allatis adde inprimis Ovid. Amor. III, 10, 9: *Sed glandem quercus, oracula prima, ferebant, Haec erat et teneri ceſpitis herba, cibus.* W.

30. *a rubro lucida concha mari*] *a* Broukh. ex codd. (adde Guelf. 2.) autt. Edd. et ſic Lipſ. ac Venetae. At e

Ro-

Romana plane excidit. In principe tamen Ed. 1472. Vicent. et in Aldinis ceterisque vulgg. extat altera lectio *e rubrò*, quam et Regius servat, et Corvin. H. *E* habent sept. apogr. Voss. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *e rubro lucido*. Recepit *e* Voss. Ego retinui *a*, vid. II, 1, 57. W.

31. *hinc clavim ianua sensit*] *clavim* Scaliger e Charisio: in libris est *clavem*. cf. Heins. ad Aen. I, 120. *sensit* Statius recte tuebatur e libris; in Ald. sec. mutatum erat in *sentit*. Sic Regius. H. *Clavim* agnoscit hic etiam Forcellinius, quod recepi cum H. Vossio. W.

33. *Sed pretium si g.*] ad verbum fere reddidit versum Antipater, ut Muretus indicavit, Anthol. VII, 161. (in Brunck. Analect. II. p. 109. H.)

> Ἢν μὲν γὰρ τὸ χάραγμα φέρῃς, φίλος· οὔτε θυρωρὸς
> Ἐν ποσὶν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεται·
> Ἢν δ' ἑτέρως ἔλθῃς, καὶ ὁ Κέρβερος.

cf. in hanc sententiam Propert. III, 11, 1. sqq. 9. sq. Ovid. III. Am. 8, 63. 64. H. *Vincta* est in Bern. Hamb. *via*. W.

34. *canis ipse*] Corvin. *ipsa* sollenni poëtarum elegantia, et Voss. 3. *clausis* pr. *canis* Vindob.

36. *multis addidit ille malis*] vulgo legebatur: *attulit ipse*, ut etiam Ed. Lips. exhibet; Rom. cum Guelf. 1. 2. *attulit ille*, et habent *ille* etiam alii nonnulli. In Exc. Lipsii erat *abdidit*, quod et unus Broukhusii et Colbertinus habebant: hinc Dousa faciebat *addidit*, quod integrum in Excerptis Italicis Heinsii invenerat Broukh. et recepit. Praefert etiam Regius, sed supra adscriptum *abdidit*, quod probarem, nisi de forma, quae latere nequit, ageretur. In Guelf. 3. in marg. *abdidit* vel *addidit*. H. Vers. 35. *Heu quicunque* defendit Hulsbh. p. 21. *Avaris* emendat Sprengel pr. *avarae*, et v. 36. *quantis* pr. *multis*, pag. 138. *Abdidit* Voss. 2. 4.; hic etiam *ipse*, et *ille* in marg. Permulti ap Voss. habent *attulit ipse*, accedunt Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *Apertulit ille* unus. Ioan. H. Vossius recepit *abdidit*, quod explicat occultavit vel obscuravit; ut pulchritudinis splendor avaritia dicatur obscurari. Nos tamen retinuimus *addidit*, ut unice verum. Sensus enim hic est: Poeta exsecratus avaritiae auctores et avaritiam ipsam, nunc queritur pulchritudinem avaritiae additam, quae per se bonum egregium, tamen his malis addita, nova caussa fiat doloris et malorum. W.

37. *Hinc fletus rixaeque sonant*] Ed. Rom. cum aliis, Guelf. 1. *hinc rixae fletusque s.* H. Atque hoc recepit I. H. Vos-

I. H. Vossius. Quod nos retinuimus, agnoscit etiam Forcellinius. W.

38. *ut infamis hic deus esset Amor*] parum suaviter haec dicta: nam *hic deus* prorsus otiosum vacat; quanquam similia fere illa inf. III, 4. 50.

Quodque deus vero Cynthius ore ferant.

Lectio haec vulgata est ab Aldo; Edd. antiquae omnes habent *hinc*. nec hoc satis comte; feram tamen tanquam Elegorum negligenti orationi consentaneum: ut hinc Amor esset infamis, male audiret propterea. Procederet lenior oratio, si *sic* scriptum esset: Fecit, ut sic Amor esset deus infamis. Broukh. coniiciebat: *ut infamis nunc deus erret Amor.* Potest in *hic deus* latere aliquod Amoris epitheton, quod tamen non invenio. H. I. H. Vossius Heins. secutus *sic* scripsit pro *hic*, quod in libris est. Equidem mutare nihil ausus sum; sententiam tamen meam cognosces ex Obss. ad I, 4, 44. Caeterum de consecutione temporum, ne te offendat *esset*, adi Cicer. d. Offic. I, 8, 3: *Quibus rebus effectum est, ut infinita pecuniae cupiditas esset.* Caeterum Hamb. *esse*. W.

39. *quae pretio victos excludis amantes*] Ed. Lips. *qui*. Ed. Rom. cum Brix. et Venetis, Guelf. 1. *abducis*, ex El. 3, 61. H. *Qui* Monac. *excludis victos* Bern. In Goth. deest versus. W.

40. *Diripiant*] reposuit Broukh. e libris: quibus adde Corvin. Guelf. 3. in marg. v. sup. I, 6, 54. Vulgo legitur *Eripiant*. In Rom. Brix. et Venetis, Guelf. 1. pro *partas* legitur *positas*. cf. Broukh. Mox v. 42. *Neu g.* Ed. Brix. cum Venetis. H. Pleriq. ap. Voss. *eripiant*, aut *erripiant*, aut *eripiat*. Hamb. *deripiant*. W.

41. *Tum* recepit H. Voss. ex uno cod. Unus Voss. *post*. *lecti* pr. *laeti* Hamb. *opem* Goth. pr. *aquam*. W.

43. *Seu veniet tibi mors, nec erit, qui l.*] *veniet* recte revocavit olim vulgatum Vulpius, et sic nostri cum melioribus, pro *veniat*, quod novavit Scaliger, e codice puto, nam sic et est in Guelf. 2. Ceterum parum concinnus hic versus videbatur Broukh.; itaque refingebat: *Seu tibi mors veniat.* Elegantius erat aurium iudicium Vulpio, qui iure tuetur vulgatam; placent enim tales horriduli modi antiquis poetis, cf. inf. ad El. 6, 20., et, in quo rei cardo versatur, valent ii ad variandos numeros, qui alias in Elegis sunt uno eodemque tenore molesti. Pro *nec erit* idem Broukh. ex Dousae et Scaligeri coniectura reposuerat *neque sit*, quia fuerat *diripiant*, *spectent*, *addat.* Sed observandum erat, sequi

ſequi ſtatim *flebitur*, *dabit*, *dicet:* et *neque erit* eſſe pro *non erit*. H. De particula *ſeu* vid. not. ad 1, 6, 33. — *Neque erit* ſcripſerat Heyn. in exemplari ſuo, et ſic Ald. 2. et Muret. At Ald. 1. cum Scal. Vulp. *nec erit,* ut habent Zwic. 1. 2. et quinque apograph. Voſſ. (in his Hamb.) Hoc praetuli cum H. Voſſio. W.

44. *moeſtas munus in exſequias*] In Exc. Lipſii et Pocchi et in uno Heinſii erat, *m. Manibus exequias*, non male, ſiquidem, inhumatum iacere, infauſtiſſimum; poteſt quoque ſic erroris ratio facilius perſpici, quam ex altero hoc. H. Sprengel p. 137. emendat: *moeſtis munus ab exſequiis,* h. e. munus exſequiarum. Ita aberrant, qui regulas grammaticas non tenent accurate. Senſum indicavimus ſupra in Notis. In Goth. eſt *obſequias*. W.

45. *At bona quae, nec avara, fuit*] Diſtinctio eſt a Douſa P. et praetulit eam vulgari Broukh. quae erat: *At bona, quae n.* H. Senſus: At quae bona, non aſpera, nec avara fuit. — *Flebitur*. cf. Terent. And. I, 1, 102. W.

47. *ſenior vates* Vindob. in margin. *Veteratus* perp. Goth. W.

49. *dicet*] *dicat* Guelf. 2. Unus Voſſ. *licet*. Ask. *valideque,* ſed verum in marg.

51—52. *Tamen* pr. *quidem* 3. 5. Voſſ. — *quid proſunt* Ask., in marg. *proſunt quid. quid poſſunt* Vind. — *Dolendus*. Goth. pr. *colendus*. W.

54. Se non ſolum, ut bona ſua vendat, a ſe eſſe impetraturum, ſed etiam ad aſperrima quaeque ſubeunda paratiſſimum fore teſtatur Tibullus. Ita Heynius ſenſum et contextum bene conſtituit. Signa igitur lacunae delevi. Caeterum H. Voſſius *imperium* intelligit dura dominae iuſſa, et *ire ſub imperium* dicit eſſe ſubire, ut ire ſub iuga, ſub furcam. Igitur ſic: ſubite imperium dominae, Lares, ſubite titulum. W.

55. *Quicquid habet Circe*] Videntur haec abrupta et hiulca eſſe, neque ſatis inter ſe nexa et coniuncta cohaerere: itaque tria haec diſticha aliquando fragmentum alterius elegiae eſſe arbitrabar: atque etiamnum ita arbitror. Non enim niſi ſidiculis adhibitis extorqueas aliquem ſententiarum nexum, ut dicere velle videatur Tibullus: non modo bona mea vendere et diſperdere puellae cauſſa in animum inducam, ſed etiam extrema quaeque male perferre; hoc ſcilicet proverbialiter ut exprimat: ſe vel teterrima

terrima venena eſſe epoturum, ſi modo Nemeſis amorem ſibi conciliare poſſit, fere ut Propertius, cum aemulo ſuo Gallo ultima a puella ſua mala minatur, dixit I. El. 5, 5.

Infelix, properas ultima noſſe mala,
Et miſer ignotos veſtigia ferre per ignes.
Et bibere e tota toxica Theſſalia.

Idem II, 1, 53.

Seu mihi ſint tangenda novercae pocula Phaedrae,
Pocula privigno non nocitura ſuo:
Seu mihi Circaeo pereundum gramine: ſive
Colchis Iolciacis urat ahena focis:
Una meos quoniam praedata eſt femina ſenſus,
Ex hac ducentur funera noſtra domo.

cf. alium locum II, 19, 9. ſqq.

56. *Quicquid et herbarum Theſſala terra gerit*] *gerere* eſt *ferre*, ut Virgil. Ge. II, 122. adde Ovid. XI. Met. 615. Scaliger tamen malebat *genit.* In multis eſt *dedit*, et ſic utraque editio cum aliis ante Aldum. H. *Quidque* bis Zwic. 1. W.

57. *ubi indomitis gregibus Venus afflat amores*] ne putes, melius eſſe *indomitos — amores*, quanquam et hoc bene dicitur: *equorum* illud eſt perpetuum epitheton. v. Ovid. V. Triſt. 4, 16. H. *Stillas* Zwic. 1. verſ. 58. — *Hyppomonis* Goth. W.

60. *Mille alias herbas miſceat illa, bibam*] Ieiunum hoc, ſi quid aliud: *Mille* alias *herbas*. Cui forte putes facile ſuccurri poſſe, ſi legas: *malas herbas*, ſollenni epitheto, ut ſup. I, 2, 51. Sed multo magis diſplicent *herbae* poſt v. 56. *quicquid et herbarum.* Deberent itaque ſaltem *mali ſucci* ſequi, qui latius patent: *Mille malos ſuccos miſceat illa, bibam.* Inf. III, 5, 9. *Nec mea mortiferis infecit pocula ſuccis Dextera.* H. *Ille* Hamb. pr. *illa.* Sprengel p. 138. emendat *aliis pluris* pr. *alias herbas*, perperam. W.

ELEGIA V.

1. *novus — ſacerdos*] Colligebat ex nomine hoc, ſatis tenui et infirmo argumento, Ayrman. in Vit. Tib. §. 61. Quindecimviros quaedam ſacra Apollini Palatino feciſſe. Augures etiam *ſacerdotes* erant, neque tamen peculiaris ſacra quaedam ſollennia faciendi cura eis incumbebat. Illud tamen verum, Quindecimviros ſacrum aliquod Apollinare

pu-

publice fecisse, unde etiam *Quindecimviri sacris faciundis* appellati. v. Liv. X, 8.

3. *impellere pollice chordas*] Ed. Lipf. cum aliquot antt. Edd. ap. Broukh. *conchas*, male. Ovid. X. Met. 145.

Ut satis impulsas tentavit pollice chordas.

In Regio hic cum tribus proximis versibus exulabat, incuria librarii, quem repetitum τὸ *veni* deceperat. H. Ask. *vitales;* unus Voss. *cordas*, unde *conchas* ortum. W.

4. *Nunc precor ad laudes flectere verba meas*] Habent haec difficultatem, quam non animadverterunt Interpretes. *Laudes* intelligendae haud dubie Messalini, non Apollinis: *meas*, quia a Tibullo celebrantur. *Flectere verba* recte de cantu exposuit Statius: ut Ovidius dixit *flectere vocem* II. Am. 4, 25. Seneca in loco, quem Broukh. ex nostro expressum putat, Agamemn. 330. *leviore lyra flectere carmen simplex.* et supra I, 7, 37. *voces inflectere cantu*, ubi v. Broukh. et sic Graeci κάμπτειν dicunt. v. Salmaf. Exerc. Plin. p. 85. Sed quid erit, *flectere verba ad laudes meas?* ad verbum debet esse, canere ad carmen Tibulli, quod in laudes Messalae scribit. Sed in hoc commodus sensus non est; non enim dignum deo, ut ipse carmine celebret Messalinum; si dicas esse pro canere laudes Messalae, quas et ipse paro, simul me canente; ut Ovid. V. Trist. 3, 4.

Et dicunt laudes ad tua vina tuas.

Statius ita exposuit: *Orat Phoebum, ut ad laudes suas, quas Messalino dicet, cantum flectat, id est, ut eius carmen sit hoc tempore:* quod non satis intelligo. Vulpius aliam viam ingressus est, et ita interpretatur: *nempe mihi te laudaturo verba, quae poëtam deceant, suppeditare; verba flexilia et metro accommodata*, ut adeo *verba flectere* sit ea temperare, redigere ad numeros: et *ad laudes meas*, ut hinc illud carmen existat, quod animo agito. Sed etiam in his aliquid impediti et iniucundi est: etsi illud melius se habet, quod deus adiuvat poëtam laudes Messalini parantem; non ipse eas canit. In multis libris pro *verba* legitur *plectra;* sed *plectra moveri, duci*, non *flecti* dicuntur: et ferrem utique, si libri haberent: *Nunc precor ad laudes plectra movere meas.* tum iam dixerat, *impellere pollice chordas*, et in hoc versu de cantu et voce dici aliquid debet; nam Phoebum cum *cithara* et *carminibus* venire rogaverat: et decorum erat deo, regere poëtae cantum modis citharae suae s. accinendo fidibus. Duo Italici, *ad laudes — tuas;* accommodatius

modatius foret, *suas* h. quae ex istis verbis compositis existant, vel debitas. v. Heins. ad Ovid. Epist. VII, 152. Sic etiam peccatum videtur in Eleg. in Maecen. Obit. (vulgo Albinov. Eleg. II.) 142.

— — *tellus levis ossa teneto,*
Pendula librato pondus et ipsa suum.

h. sustineat suspensum, ne te premat; vulgo, *tuum*. In libro Martii et Guelf. 3. sed cum var. lect. *laudes — tuas*. *ad laudis flectere verba modos* erat, et *modos* etiam exhibebant Exc. Lipsii. *Ad modos verba flectere*, h. canere, optime dictum esset. Ovid. III. Fast. 388.

Iam dederat Saliis —
Armaque et ad certos verba canenda modos.

VI. Fast. 692.

Et canere ad veteres verba iocosa modos.

Sed tum pro *laudes* reponendum foret epitheton *Latios* vel *laetos* aut aliud simile. Quomodo vulgata expedienda sit, vide nunc in Nota. H. Ask. *puer* pr. *precor*. Monac. *laudis — modos*. Un. Voss. ad *meas* annotat in marg. *al. modos*. I. H. Voss. scripsit: *Nunc opus ad laudes flectere verba modis*. Tibullum dicturum fuisse, *tu, precor, impellas*; itaque quod Ursinus viderit in uno, *opus*, recipiendum fuisse. Denique, *ad laudes flectere verba meas*, et, *ad laudis flectere verba modos*, corruptas esse lectiones pro eo quod ipse reposuerit. Interpretatur autem sic: numeros et verba metiri lyrae modis, accommodare lyrae modis. W.

6. *ad sacra veni*] Ed. Ven. 1475. Reg. Lep. Vicent. Lips. cum aliquot codd. *templa*, forte ex v. 1. H. v. 6. *devictus* tria apogr. Voss. (Goth.). un. *cumulat curas*, duo *tumulat*, *tumulant*, un. *luras*, un. *mea sacra* (Hamb.). tria apogr. *templa*, et ita etiam Zwic. 1. 2. W.

8. *vestem Sepositam*] Ita legitur inde ab Ald. sec.; Edd. Lips. et Rom. Reg. Lep. Vicent. cum Ald. pr. et codd. aliquot *Depositam*, male. v. not. Eadem varietas ap. Ovid. II. Met. 41. III. Met. 310. Tum *et longas* Corvin. cum aliquot apud Broukh. et vs. 9 *Q. te referunt*, etiam cum aliis nonnullis. H. Un. Voss. *sepposita*m. *et* pr. *nunc* Hamb. *depositam* Zwic. 1. 2. W.

9. 10. unus Voss. *fugatum*, un. in marg. *fugasse*; un. *continuisse*. W.

11. *tibi debitus augur*] *debitus* Scaliger e suo libro reposuerat: in ceteris omnibus legitur *deditus*, quod Vulpius

 revo-

revocavit, me quidem invito. Eſt enim hoc pedeſtri orationi conſentaneum; alterum vero elegans, quia ars auguralis atque adeo augures Apollini *debentur*. Similis varietas eſt ſup. I, 2, 97. ubi v. Stat. cf. ad Ovid. Ibin 184. H. *Eventum* Hamb. *Deditus* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *Debitus* 2. 4. Voſſ. Vind. Ask. ſupraſcr. *d.* W.

15. *fruſtrata Sibylla eſt*] *eſt* etiam a noſtris abeſt, et ab Ald. I.

16. *ſenis pedibus*] Neſcio, in quas editiones Fabricius Bibl. Gr. T. I. p. 193. inciderit, cum vulgo *ſaevis* perperam legi dicat, ipſe *ſacris* corrigens, et *ſenis* pro emendatione Scaligeri habeat, quae tamen vulgata lectio eſt. *Abdita ſacris pedibus* referebat ad Apollinis ſtatuam.

18. *ipſe, precor, quid canat illa, doce*] *quid* eſt ex emendatione Heinſii receptum a Broukhuſio; (*quid* iam apud Muretum exſtat. W.) vulgo, *quod.* Guelf. 2. *quos canit.* Corruptio orta ex compendio ſcripturae *qd.* Malim tamen vel ſic legi: *quae canat illa.* In Regio a prima manu *ille* erat, et in ſequenti pro *haec*, *hic*, in Ed. Lipſ. vero *Nec.* (Oblitus eram in Nota ad v. 19. expungere vitium, quod reliqueram e prima editione: „ab Erythris Aeolidis." Immo *Ioniae* ſcribendum eſt. Copioſe actum eſt de his a Salmaſio inf. iam ad v. 67. laudato. Omnino tota nota erat retractanda: quod nunc feci in tertia hac editione.) H. H. Voſſ. ſcripſit *quoi canat*, h. e. cui canat, perperam. *Quod* hab. Zwic. 1. 2. Hamb. et plures Voſſ. Contra ſex apogr. ap. Voſſ. *quid*, quod retinui. Verſ. 17. pr. *tangere*, Ask. *dicere*, pr. *chartas*, Vind. *comas*, at in marg. verum. W.

20. *raptos — Lares*] ita emendavit, ex hiſtoriae ratione, Scaliger, uno et altero libro ſuccinente. Secundum illud Virg. Aen. I, 378.

> *Sum pius Aeneas, raptos qui ex hoſte Penates*
> *Claſſe veho mecum.*

vulgo, *captos.* Erant tamen *capti* tum Penates, cum Aeneas eos deportandos capiebat. Verum et apud Virgil. ſunt *rapti ex hoſte.* H. pr. *ille*, Goth. *ipſe.* *Raptos* Vind. et 1. 2. 3. Voſſ. caeteri *raptos*, ut et Zwic. 1. 2. *captos deos* Hamb. *deos* etiam Vind. *campos* Goth. W.

21. *Nec ſore cr.*] Ita Broukh. e libris, iam Statio monente, repoſuit, et ſic noſtri cum Guelf. 4. et tota vett. edd. ſecta a Ven. 1475. ducta exhibent. In paucis codd. et in editionibus vulgatis inde a Venetis et Aldinis erat *Haec*, ortum ex ſcriptura *Hec.* Ceterum notanda eſt ſtructura verborum,

bonum, *postquam dicitur sustinuisse* (pro *sustinuerat*) *nec credebat*, h. et cum non crederet. H. *Nec fere* habent apogr. H. Voss. et Zwic. 1.; Zwic. 2. *haec*, sed correctum in *nec*. W.

23. sqq. Iam ab hoc inde loco episodium sequitur ἐν παρενθέσει a nobis nunc inclusum: quo multum lucis huic loco affundi putamus: ut subsequatur v. 39. Sibyllae vaticinium, cuius narrationem praestruxerat usque ad v. 22.

23. *nondum firmaverat urbis Moenia*] *firmaverat* revocavit Scaliger, ut plerique libri habent, utque etiam ante eum in Aldina sec. et ductis hinc editionibus legebatur. Sic quoque Vicent. et Rom. et Lips. Muretus pro hoc reposuerat id, quod alii legunt, etiam Regius cum Corvin et Guelf. 3. pro var. lect. *fundaverat*, quod quidem et ipsum bonum. Virg. Aen. VII, 410.

— — quam dicitur urbem
Acrisionaeis Danaë fundasse colonis.

Utrumque bene se habet. Ergo retinere praestat, quod semel tenemus. In Venetis et Ald. pr. erat *firmaverat*. H. *Firmaverat* Voss. 1.; *fundaverat* Vind.; *formaverat* caeteri ap. H. Voss. H. Vossius recepit *firmaverat*. W.

27. *suberat Pan ilicis umbrae*] Guelf. 1. Ed. Rom. cum aliis ante Muretum *umbram*, quod exquisitius. quidam *umbra*, nec id male. *umbrae* praeter codd. tuentur profectae edd. ex Ven. 1475. H. *Umbrae* sex apogr. H. Voss. W.

30. *silvestri fistula sacra deo*] quidam *facta*, quod Passeratius tuebatur, et depravatius in Florentino, *fata*.

32. *Nam calamus cera iungitur usque minor*] Hinc recte Statius ad I, 1, 64. p. 22. 23. apud Virg. Ecl. III, 26. vulgatam defendit, ubi videndus Heinsius, coll II, 7. Sed *Nam* parum opportunum est h. l. Heinsius malebat *Dum*. Mollius est ac melius: *Et calamus*. Sic quoque correxisse video virum doctum in vet. Ed. Vicent.; sicque lego in Guelf. 2. H. Hoc cum Vossio recepi. W.

34. *pulsa — aqua*] Ita emendavit, post alios, Scaliger, idque libri quidam cum Corvin tuentur; eorum tamen maior pars *pulla*. (Et sex, quibus Vossius usus est, apographa, et Zwic. 1. 2.; quod verum iudicat esse Goerenz, Nota adscripta hac: „pullus color est niger ex luto sordibusque natus. Sic nigricans aqua paludosa velabri." W.) *Pulsam*, intellige, remis. v. Propert. IV, 2, 8. Ovid. IV. ex P. 10, 33. cf. Broukh. h. l.

 35. *gre-*

35. *gregis ditis placitura magiſtro*] Vulpius, offenſus ſono, revocaverat *diti*, ut etiam Heinſius malucrat, et eſt in Ed. Plant. et Douſae: a Mureto repoſitum; id quod primo loco memorandum erat; nec aliter Corvin. etſi in nullo alio ſcripto eam occurrere Broukh. viderat. Sed vulgatam lectionem retineo, quae et elegantior eſt. Pro *placitura* Ed. Rom. *pharitura*; et probaverat Paſſerat. ex libris *paritura*: adde edd. Ven. et Guelf. 1. male. nam ad celebranda ſollennia, non ad partum edendum, venerat. vid. v. 36. Regius tamen in eandem ſententiam mox v. 37. *cum qua foecunda.* Idem h. l. cum uno Statii, *magiſtris.* Poterat contenta eſſe *uno.* H. Vind. *miniſtris*, non minus falſum quam *magiſtris.* H. Voſſius recepit *diti* et pro *placitura* emendavit *pia cura*, quemadmodum infr. IV, 11, 1. vulgatur *placiture* pro *pia cura*, quod ibi ex Urſini libro repoſuit Broukhuſius. Elegans eſt haec emendatio, ſed nullo libro ſuffragante in textum inferri non poterat. More antiquo puella paſtorem ſuum adit, vid. Heyn. ad Virg. Eclog. III, 66. 67., ac quum de honeſtae puellae honeſto amore ſermo ſit, non video, cur *placitura* aliter interpretemur quam caetera verba iubent, vocabulum per ſe minime inhoneſtum. W.

36. *feſta v. p. die eſt*] *eſt* tacite in finem reiecit Broukh. Vulgo ubique ponitur poſt *feſta*. v. II, 1, 46. H. *Eſt* in fine verſus habent 1. 2 3. Voſſ. Hoc recepi ſecutus Guyetum, Broukhuſium, Vulpium. W.

37. *fecundi r. munera ruris*] Ludicrum eſt, quod Vicent. exhibet: *facundi munera iuris Caſeus.* Caſeis paſci ICtis noſtris vix ſollenne eſt: forte nec alterum illud, ut facundi homines ſint.

39. Ab hoc verſu libri et editiones veteres cum Ald. pr. (nam ſecunda aſteriſcum tantum et ſpatium vacuum interpoſuit) et Plantin. novae elegiae initium faciunt, et in Guelf. 2. eſt *Elegia ſeptima* Sibyllae vaticinium. v. ſup. ad lib. I, 10. pr. Factum improbavit Scaliger et iam ante Cyllenius; primus autem iunxit ſuperioribus Muretus. Ignoſcendum vero erat veteri errori, cum non ſtatim in oculos incurreret, redire orationem ad v. 22. H. Novae elegiae initium eſt etiam in Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. et pleriſque, quibus H. Voſſius uſus eſt. W.

40. *Troia — ſacra*] ita repoſuit, tanquam emendatius et doctius, quia graecum eſt, Broukh. ex uno Bodleiano pro *Troica*. v. Heinſ. ad Ovid. Epiſt. I, 28. Bentlei. ad Horat. III. Od. 3, 32. (Add. Burmann. ad Anthol. P. Vet. T. I. p. 35. et hab. hic 2. Voſſ. Bern. Aſk. W.)

41. *Iu-*

41. *Iupiter*] Scribasne *Iuppiter*, an non, nil refert. Ipso tono duplicanda est littera.

42. *Lares*] Exc. Lipsii *deos*. Malim hoc: sed Lares pro Penatibus etiam v. 20. vidimus. H. Hamb. et 5. Voss. *deos*, sed h. in marg. *al. Lares. errantis* prim. Voss. W.

45. *Volitans* ex uno Statii recepit H. Vossius. Non secutus sum. W.

47. *lucent Rutulis*] Reg. *Rutulis lucent*. Miror vero, a nemine Interpretum notatum esse, haec ab reliquorum vel Poetarum vel Historicorum fide paullum discedere. Non enim Rutulorum castra ab Troianis, sed horum ab istis oppugnata fuere. v. Aen. IX. Nisi Ardeam intelligas, quam ab Aenea incendio deletam memorat Ovid. Met. XIV, 573. cf. Dionys. I. p. 51. s. (Vide notam.) H. Vid. Not. supra. W.

49. *murusque Lavini*] Si a Lavinia, et non a Lavino aliquo, dicta esse debet ista urbs, *Lavini* casus secundus erit a *Lavinium* contractus, ut scribendum sit *Lavinî*; nisi etiam *Lavinum* dixere veteres. Iuven. Sat. XII, 71. de Alba:

— *novercali sedes praelata Lavino.*

unde forte Aen. I, 2. *Lavina litora* defendas. Et ipsa Latini filia *Λαβίνα* est ap. Dionys. I, 59. Sunt tamen *Lavinia littora* consensu virorum doctorum probata; unde et scribitur Aen. I, 258.

— *promissa Lavinî*
Moenia —

Ovid. XV. Met. 727.

Sacrasque Lavinî — sedes.

Sic *Numicus* et *Numicius*. In Exc. Perreii et Pocchi duobusque Italicis legitur:

Ante oculos Laurens castris murisque Latini est.

Cum vitiose scriptum esset *muris*; etiam *castris* interpolasse videntur, pro *castrum murusque L.* Ita *murus Latini* per appositionem esset *Laurens castrum*. Similis varietas inter *Lavinus* et *Latinus* ap. Virgil. I. Aen. 270. VI, 84. Alia seu varietas seu corruptela occurrit in permutatis: *Lavinium* et *Lanuvium*; in doctis quoque scriptoribus, ut in Aeliano H. N. XI, 16.

53. *Concubitusque tuos furtim*] h. e. qui furtim sunt, furtivos; quem usum adverbiorum in ellipsi verbi substanti-

tivi, nisi si qua temporis aut loci notationem haberent, negans Vossius *datos* pr. *tuos* de coniectura intulit. Hoc iuris cui solis adverbiis temporis aut loci sit datum, cum una omnium sit natura, demonstrare et exemplum rationis loquendi: *dare concubitum* afferre erat viri docti. *Super* quidem adiective positum est apud Virgil. Aen. III, 489:

O mihi sola mei super Astyanactis imago.

Sed scripturae integritatem tuetur satis Livii locus XXV, 33: Id quidem cavendum semper Romanis ducibus erit, exemplaque haec vere pro documentis habenda, ne ita externis credant auxiliis, ut non plus sui roboris *suarumque proprie virium* in castris habeant. Ex hoc loco apparet, adverbia post pronomina possessiva adiectivorum instar fuisse posita. Neque vero hoc quisquam, puto, opponet, apud Livium *proprie* inter *suarum* et *virium* collocatum esse, hic autem substantivum praecedere. Non una fuit veterum in talibus ratio. Caeterum Ald. 1. 2. *victas* vitiose pro *vittas*. W.

54. *ad* abest a Zwic. 1. 2. H. Vossius coniecit *ripis*. afferens Virg. Aen. X, 806. Ovid. Trist. V, 1, 11. — Idem v. 55. ex uno recepit *septem de montibus*. W.

56. *hic magnae iam locus urbis erit*] Regius *nam*, sed in litura, et Guelf. 3. pro var. lect. Legebat ita Muretus et editiones ex eo ductae, ut Plantin.

57. *terris s. regendis*] Guelf. 3. *rebus s.* alterum in marg. H. I. H. Vossius *rebus* recepit e duobus. Retinui *terris*. W.

58. *prospicit*] Guelf. 2. *respicit*.

61. *tum se*] Nostri, *tunc*. Sicque ante Scalig. ubique, nisi quod Ald. pr. *nunc*. hoc et Guelf. 3. superscr. *tunc*. H. *Tum* quinque apogr. H. Vossii; *tunc* Zwic. 1. 2. Hamb. *nunc* Goth. W.

62. *sibi dicet Vos bene tam longa consuluisse via*] *longa via* est ex emendatione Scaligeri, vulgo *longam — viam* legitur. Idem hoc distichon ante v. 43. posuerat. H. *longa via* habet Voss. 1. at Goth. *longam* (sic) *viam*, ut et Zwic. 1. 2. Hamb. W.

63. *laurus*] Broukh. e libris; sic et in nostris, et Guelf. 1. 3. 4. vulgo, *lauros*, quod Aldinae intulere. Eadem varietas inf. v. 117. III, 4, 23. Mox corrupte *noscat* pro *vescar* Guelf. 2.

66. *Iactavit fusa sed caput ante coma*] Ita Scaliger emendaverat, et sic in Exc. Perreii. vulgo, *fusas et caput ante comas*. errori locum dedisse videri potest *ante*, quod non

non videbant hic absolute poni, ut mos Tibullo. v. sup. ad 1, 14. Enimvero *sed* parum opportunum est ad sententiam; tum *ante* non minus alienum, et molestum. Itaque revocavi communem lectionem, quae tantum interpretatione commoda eget: sunt comae fusae ante caput: quae orationis tenuitas in Elegis bene ferri potest. H. H. Vossius scripsit: *Iactat diffusa dum caput ante coma.* Equidem nihil mutavi, quum recepta defendi possit. Caeterum lacunae signa cur deleverim post hunc versum, vid. Not. supra. W.

67. *Quicquid Amalthea — dixit*] Non facile apparet, unde haec pendeant. Muretus, quem Vulpius sequitur, ad v. 18. refert: *ipse, precor, quid canat illa, doce*, ut nunc addat, non tantum doce eum, quid Cumana dicat, verum etiam, quid Amalthea et reliquae Sibyllae. Sed id elumbe est, et nimis contorte fit et coacte; nec minus molestum est, quod olim putabam factu opus esse, iungere proxima: *Haec vates, ea Sibylla, cecinit, quicquid Amalthea et reliquae dixerunt:* et distinguere:

Haec cecinit vates, (sed te sibi, Phoebe, vocavit,
Iactavit fusa sed caput ante coma.)
Quicquid Amalthea, quicquid Marmessia dixit etc.

Enimvero manifesta res est, excidisse hic nonnulla, quibus aditus parabatur ad ea, quae sequuntur. Cum a versu inde 71. recitet ostenta ac prodigia a Sibyllis praedicta, et vere sub poëtae aetatem observata, quae deinde (v. 79.) sublata et eliminata ut sint precatur, melioraque omina arcessit: suspicor poetam progressum esse ad eam Sibyllinorum librorum partem, qua prodigia eorumque procurationes exponebantur; quae ut inde discerentur, quoties prodigia et ostenta nuntiata erant, plerumque caussa erat, cur Decemviri iuberentur a Senatu inspicere libros, si quid in iis occurreret, praesentibus casibus simile aut quod iis medendis adhiberi posset. Nam deorum placandorum rationes et ritus constituebant potiorem disciplinae religionum partem. v. Plutarch. Fab. Max. p. 176. B. Sed praeter illos libros erant illo tempore adhuc multa alia oracula Sibyllina, eaque, ut ex h. l. apparet, ceteris Sibyllis attribui solita, quae et ipsa in prodigiis praedicendis versarentur: cuius generis etiam multa sunt in suppositītiis nostris libris Sibyll. Orac III. et IV. et al. Incredibile enim est, quantopere humanum genus per totum terrarum orbem attonitum fuerit et captum

vati-

vaticiniis per haec tempora. Itaque Augustus, cum Lepido mortuo Pontificatum maximum susciperet, supra duo millia volumina fatidicorum librorum Graeci Latinique generis contracta undique cremavit, ac solos retinuit Sibyllinos: ut apud Sueton. c. 31. narratur: adde Tacit. VI, 12. cf ad argumentum Ecl. IV. Virgilii. Tibullus igitur et illa prodigia, quae in libris Sibyllinis exposita et sub belli civilis initia vulgata fuerant, (Lucan. I, 564.) et quae a ceteris Sibyllis praedicta ferebantur, et sub illa quoque tempora hominum oculis oblata fuerant, deprecatur et averruncat: *haec fuerint olim* etc. v. 79. Sunt adeo illa a v. 71—79. in parentheſi accipienda; quam etiam appinxissem: nisi obscurum foret, quo ordine superiora cum iis, quae exciderunt, coniuncta fuerint. Potuit enim in iis hoc commemorare, libros illos praeter Cumanam aliarum Sibyllarum oracula continere: quod Varro olim docuerat. v. Lactant. I, 6, 7. Ceterum in *Amalthea* ultima recte produci poterat. Alioqui suspicari liceret, fuisse: *Amalthee*, ex Ἀμαλθείη, ionice scripto nomine. Eam alibi memoratam non memini; praeterquam a Lactantio I, 6, 10. *Septimam Cumanam nomine Amaltheam, quae ab aliis Demophile vel Herophile nominatur; eamque novem libros attulisse ad Tarquinium Priscum* etc. Similia sunt ap. Ioannem Lydum nuper a Nic. Schow editum p. 79. At Tibullus diversas facit *Amaltheam* et *Herophilen*. — Porro *Mermessia* scriptum est Salmasii auctoritate Exerc. Plin. p. 78. (alt. ed. To. I. p. 55.) a Broukhusio ex Μερμησσὸς, quae Stephano Byz. Troadis urbs est, et apud Suidam κώμη Μαρμισσὸς, περὶ τὴν πολίχνην Γεργίτιον, adeoque sub Ida monte. Tradit de ea accurate Pausan. X, 12. ubi de hac Sibylla agit, sed ille bis terve *Marpesum* scribit vel *Marpessum*: uti etiam in codicum parte apud Lactant. I, 6, 12. Nec aliter h. l. res se habet: ubique legitur: *Marpesia*. (in Scal. legitur *Marpessia*, it. in Ask. W.) Necdum adeo exploratum satis, an Salmasii auctoritati cedendum et h. l. *Mermessia* rescribendum sit. Etsi enim proclive est, potuisse Marpessum, nobilem in Paro insula montem, obscuriori nomini substitui: potuit tamen nec minus ipso pronuntiandi usu Marmessus in Marpessus deflexa esse. Ait quidem Statius, in quibusdam veteribus libris esse *Marmesia*, et cum fuerit in Marinesso, agri Troiani vico, nata Sibylla, legendum esse *Marinesia* vel *Marinessia*; sed videtur bonus homo Lactantii codices respexisse, non suos: nam ibi res ita prorsus se habet. v. ib. Intpp. H. Zw. 1.

Mar-

Marsepia, Zwic. 2. *Marpesia*, ut et Goth. Hamb. *Mermessia* hab. Voss. 2. W.

68. *Herophile Phoebo grataque quod monuit*] *Herophile* primum video expressum in Plantin. tum in Scalig.; quod verum est: *Ἡροφίλη*. v. Pausan X, 12. qui omnino de ea videndus. Ante legebatur a Mureto *Eryphile*. Ald. utraque *Heryphile*; Venetae *Heriphile*, ut quoque Rom. Lips. et ceterae; Vicent. *Eriphyle*. Nec minor discrepantia in scriptis. In Regio *Eriphile*, in Corvin. *Heripaile*. Similia v. in Var. Lect. ap. Broukh. in Guelf. et in Var. Lect. ad Lactant. l. l. Porro reduxi veterem lectionem *grataque quod monuit*, tanquam suaviorem, quae non modo in parte scriptorum, etiam Guelf. 1. 3., verum etiam in plerisque vett. edd. erat, et in ipsa Ald. pr.; nec mutata fuit nisi in Ald. sec. Muret. et Scalig. Caussa varietatis in promtu est ex compendio scripturae *qd.* et extrito *q.* H. I. Hen. Vossius scripsit: *Herophile Phoebo grata quod admonuit*; non ferens ille particulam *que* longius remotam, quamquam saepius legerat. Idem tamen etiam aliam emendationem proponit hanc: Herophile, Demo grataque quod monuit. Caeterum *admonuit* est in pluribus. W.

69. *Quasque Albuna sacras Tiberis per flumina sortes Portarit sicco perlueritque sinu*] *Albuna* sive *Albunea* fuit una Sibyllarum. Horum versuum commentarius, ut in nota dixi, est Lactantii locus I, 6, 12. *Decimam, Tiburtem, nomine Albuneam, quae Tiburi colitur, ut Dea, iuxta ripas amnis Anienis: cuius in gurgite simulacrum eius inventum esse dicitur, tenens in manu librum, cuius sortes Senatus in Capitolium transtulerit.* Convenit fere cum Tibullo, (ex quo recte *sortes* defendebat Bunemannus, cum vulgo *sacra* legatur,) nisi quod *Anienem* pro *Tiberi* ponat, quorum tamen ille in hunc se immittit, et de Sibyllae imagine ea commemorat, quae de ipsa Albunea per fluvium ingressa Tibullus meminit. Scaliger quidem haec refert ad Sibyllam, quae libros fatidicos ad Tarquinium detulit: at ista Cumana fuit, quae et Amalthea vocatur, non Albunea. *Quasque*, quod est in multis libris, etiam Guelff., et editionibus, non modo vulgatis ab Aldo inde, verum etiam Rom. et Lips. ac Venetis, recte revocavit Vulpius: cum Scaliger e suo reposuisset *Quodque*, quod etsi in binis aliis libris est, et in ed. Vicent. forte et aliis, nullum sensum hic efficit, nisi cum Heinsio et uno Florentino in *quodque* mutes. *Albuna* est ex emendatione Scaligeri, ad quam iam devenerant Pontanus et Statius;

tius; ubique vulgo, etiam in noſtris, *Albana.* I. Lud. Braſſicanus legebat:

Quasque Albana ſacras Tiburs per flumina ſortes
Portarit.

et Anienem intelligebat: at Turnebus ipſam Sibyllam, ut *Albana* ea eſſet. Lipſii Exc. habebant:

Quasque Aniena ſacras Tiburs per flumina ſortes
Portarit.

quod ſunt amplexi Gyraldus To. II. Opp. p. 113. et Guilielmius: et hoc ipſe verum arbitror, maxime Lactantii verbis, quibus ad Anienem, non ad Tiberim, illa fabula refertur, commotus. Saltem *Tiburs,* Tiburtina, unice verum eſſe cenſeo, tanquam nomen Sibyllae gentile, ut modo *Mermeſſia.* Hoc exhibent praeterea duo Italici cum Ald. pr. facile autem in *Tibris, Thybris,* vel *Tiberis* mutari potuit. *Aniena flumina,* ut Propert. I, 20, 8. *unda Aniena* et III, 14, 4. *Nympha Aniena:* hoc depravatum primum in *Aniana,* quod in tribus eſt, *Aulena, Albana,* quae aberrationes in variantibus Broukh. videri poſſunt. In Reg. etiam vitio *ſacris* ſcriptum erat. Ceterum de *Sibylla Tiburtina* legi poteſt Franc. Martii Hiſtoria Tiburtina Lib. V. p. 62. ed. Haverk. et recuſa in Theſ. Ital. Graev. T. VIII. P. IV. Sed mirabere viri credulitatem. Quod *Albuneam Nympham* pro eadem cum ea habent viri docti, neſcio an alia auctoritate nitatur, praeterquam Lactantii loco laudato, I. Inſt. 6, 12. et Suidae in *Σίβυλλαι.* Virgilius Fauni oraculum ſub Albuneae fontem et lucum in Tiburtino agro memoravit libr. VII. Aen. 81. ſqq ubi vide notam. Sumit hoc vir doctus, Ioſ. Roccus Vulpius in vet. Lat. prof. T. X P. I. p. 183. et praeterea comminiſcitur, Albuneae Sibyllae oraculum illo in luco fuiſſe, et per ſortes proprie dictas iaci ſolitas conſulentibus reſponſa data. Inde miro modo verſus hos concinnavit:

Quotque Albuna ſacras Tiberis per flumina ſortes
Portavit ſicco provoluïtque ſinu.

quae ita interpretatur: Albuneam ſeu Albunam oracula ſortibus iactis edidiſſe iuxta Anienis ripas, qui in Tiberim decurrit; eo quaſi flumine Romam devectas ac deportatas fuiſſe ſortes, hoc eſt Romam nuntiatas; *provolviſſe* eam ſortes, quippe ſinu ſuo comprehenſas indeque in humum devolutas. Quae omnia quam longe a criticis rationibus recedant, facile quis-

quisque videt. cf. Exc. VI. ad lib. VII. Aen. In minori versu *perluerit* erat superiorum edd. lectio; in quibusdam est *pertulerit*; quod et Muretus malebat cum Statio. Docet ipsa res intelligendum esse, librum, in quo sortes sive vaticinia conscripta essent, quemque sinu, ut mos erat, illa portaret, siccum permansisse; *sicco sinu* igitur, quo sicci libri servarentur, ut El. 6, 46. *occulto sinu*, quo tabellae occultantur. Iam si *perluerit* legitur: dicendum esset, fuisse quidem librum *aquis perlutum*, nec tamen maduisse, sed siccum mansisse: ita ut res inter prodigia et miracula referri posset. Ceterum *portarit* et *perluerit* pro indicativis modis posita videntur: nam ordo: *Haec vates cecinit*, *quicquid* — *admonuit*, *quasque sortes Albuna portarit*. Nisi rectius erit legere: *portarat sicco perlueratque sinu*, vel *portarit sicco perluit atque sinu*. Secundum haec omnia, qui locus sit τοῦ *perluere* in re sicca, non satis assequor. Maneoque adeo in hoc, ut perlatas sicco sinu sortes accipiam; nec idem esse *portari perferrique*; nam non omnia quae portantur, gestanturque, etiam perferuntur: potuit adeo poeta synonyma cumulare. In Lactantii loco est, *sortes eius a Senatu in Capitolium translatas fuisse*. Ceterum nullus dubito, requiri h. l. *portarit* et *pertulit*, uti *monuit* et *dixit* antecesserat: adeoque versum ita constituendum puto:

Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes
Portarit, sicco pertulit inque sinu. H.

I. Hen. Vossius scripsit:

Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes
Portarit, sicco praelueritque sinu.

Equidem ut in loco ambiguo nihil mutavi; hoc tamen video, *praeluerit* neminem fore qui probet. *Albana* hab. Zw. 1. 2. Goth. Hamb. *Tiburis* Zwic. 1., *Tyburis* Zwic. 2. *Perlueritque* Goth. Ac *perluere* esse penitus madefacere, maleque *pertulerit* h. l. legi, contendit Burm. Anth. Lat. T. II. p. 572. — Pro *sinu* Hamb. *pede*. W.

71. *Hae f. d.*] ita Guelf. 3. editum inde ab Aldo: at vett. edd. una cum codd. *Haec*, vitiose: etiam *comitem*.

72. *Mullus ut*] ita correctum in Guelf. 2. sicque emendatum in Muret., quod Statius e libris (adde Guelf. 3. 4.) probaverat pro eo, quod vulgatum erat *Multus et*. In uno Statii: *Plurimus*. Mox *in terris* et *in terra* unus et alter. *decideret* est ex Scaligeri emendatione, et ex correctione in Guelf. 1.; in libris et Edd. *depluerit*. H. Quamquam apud Virgil.

Virgil. Aen. X, 807. et Lucret. VI, 630. legitur *pluit in terris*, praeter alia tamen vel compositum *depluere* lectionem *in terris* probari vetat. Nec de caeteris quidquam mutandum puto. Particula *que* verbo ita, pluribus vocabulis interpositis, addita est I, 6, 54. I, 3, 38. (cf. Obff. ad I, 10, 51.) — *deplueretque* Monac. Vind. et 3 Vossii; *deplueritque* Goth. Hamb. Zwic. 1. 2.; iidem quatuor habent *et* pro *ut*. W.

73. *arma — crepitantia*] Ita reposuit, iam Heinsio emendante, Broukhusius e libris, adde Guelf. 3. pro var. lect. vett. edd. a Ven. 1475. profectas, etiam Vicent. quia *crepare* et *crepitare* armorum proprium est. cf. Burm. ad Ovid. XV. Met. 783. ante erat *strepitantia*, quod et in Ed. Rom. visitur, et Guelff. et Hamb. Idem *concinuisse*.

75. *Solem defectum lumine*] *lumina*, tanquam exquisitius dictum, ex uno libro receperat Broukh. H. *Phoebum* Hamb. *Defessum* Ask. at in marg. *defectum*. Quint. Voss. *lumina*. W.

76. *nubilus annus*] Ed. Lips. cum aliis apud Broukh. etiam Corvin. *amnis* exhibent. Possis Tiberim intelligere, ut inf. IV, 4, 8.

In pelagus rapidis devehat amnis aquis.

et dicitur ille *nubilus* etiam Ovidio XIV. Met. 447.

— — — — nubilus umbra
In mare cum flava prorumpit Thybris arena.

Sed *equi* obstant, et ipsa ratio: *annus* recte se habet; nam *totius paene anni pallore continuo* iste defectus Solis post mortem Caesaris notabilis erat. Plin. II, 30. Eadem varietas inf. IV, 8, 4. et Propert I, 15, 30. H. *Nubibus* secund. et quint. Voss. *annis* Ask. a man. prim. *lugere* Mon. pr. *iungere*. W.

77. *lacrimas fudisse tepentes*]. unus Heinsii et Guarner. *repentes*. Ita Ald. I. Pendent vero haec adhuc a voce *ferunt* in v. 73. Nam continuare orationem *annus vidit fudisse* importunum esset. Itaque incommode distichon interiectum structuram et sensum dirimit. Enimvero disticha haec duo inter se loco mutata sunt, et ita collocari debent:

Atque tubas atque arma ferunt crepitantia caelo
Audita, et lucos praecinuisse fugam:
Et simulacra deum lacrimas fudisse tepentes,
Fataque vocales praecinuisse boves.
Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos.

78. vo-

78. *vocales — boves*] Unus Statii, *deos.* Sed frequentes ſunt boves vocales, ut in re litteraria, ſic inter prodigia veterum. *facta* Guelf. 4. H. *Patentes* 1. Voſſ. *ſudaſſe* in marg. Bern. et 3. Voſſ. — Caeterum etiam per hoc diſtichon regnat ſubſtantivum *annus*, monente Voſſio. W.

79. *aec fuerint olim*] eſt ex emendatione Broukh. cum eſſet in Scalig. ed. *fuerunt*, in ceteris autem edd. et in ſcriptis *fuerant.* H. *Fuerint* eſt etiam in Mon. et un. Voſſii. *fuerant* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. — *Mitis* Zwic. 1., *mittis* Zwic. 2. *iam tu* Hamb. W.

81. *Et ſuccenſa ſacris crepitet bene laurea flammis*] *et* repoſuit e libris, poſt Muretum et Statium, Broukhuſius. Vulgo, *ut*, quod et Ed Rom. exhibet: *et* adſcriptum in marg. Guelf. 3. Tum Edd. Venetae et Guelf. 1. *at.* Romana etiam *trepidet*, male. Ovid. IV. Faſt. 742.

Et crepet in mediis laurus aduſta focis.

In Guelf. 2. ſuperſcriptum eſt *En — crepitat.* eleganter. H. *Et* novem apogr. H. Voſſii. W.

82. *Omine quo felix et ſacer annus erit*] *erit* repoſuit Broukh. e libris et edd. Vicent. et ceteris huius ſectae, pro *eat*, quod vulgo legitur, et in Regio, Corvin. et Guelf. extat, idem ſine dubio mutaturus illud in hoc, ſi alterum reperiſſet vulgatum; nam eſt *eat* poetis ſollenne et exquiſitius: ut ſtatim initio Faſt. I, 26.

Auſpice te felix totus ut annus eat.

Similis variatio ap. Ovid. II. Met. 703. Idem tamen IV ex P. 4, 17.

Conſule Pompeio, quo non tibi carior alter,
Candidus et felix proximus annus erit.

Porro pro *Omine* Ed. Lipſ. *Nomine*, at Regius: *Omnis quo felix et ſacer omnis eat:* ferrem, ſi eſſet, *annus eat.* H. *Eat* recepit H. Voſſius. Hoc, non *erit*, legitur etiam in Hamb. W.

83. *Laurus, io, bona ſigna dedit*] *Io* ex Heinſii emendatione recepit Broukh., cum in vulgg. inde ab Aldina ſec. et in antt. Edd. e Ven. 1475. profectis, it. in codd. parte, ut Corvin., eſſet, *Laurus ubi.* In Ed. Rom. et quae hinc fluxere, *Ut laurus:* in Ed. Aldi pr. *At laurus* erat: quod Scaligerana repetiit, nec adeo verum, Colinaeanam ſolam ſic exhibere; expreſſit ea ſolummodo Ald. pr. ut et Scaligeranae Ald. prima ſubſtrata fuit pro exemplo. Hoc ferri poterat; nil enim obeſt, *at* mox iterum ſequi. v. ſup. I, 9, 55. 65. 81.

65. 81. Eſt tamen *io* haud dubie venuſtius: etſi verius eſſe ſtatuere licet *Ut laurus,* quod et habent Guelf. 1. et 4. H. *Laurus uti* recepit H. Voſſius, quum *ubi* ſit in plerisque, etiam Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. W.

84. *Distendet ſpicis horrea plena Ceres*] Sic e codd., in quibus Guelff. omnes, recte legitur inde ab Ald. ſec. Regius: *Deſcendet;* Ed. Lipſ. *Diſcendet;* liber Guarner. *Disſentet,* quaſi velit, *distentet;* quod libri quidam exhibent cum Edd. Rom. Lipſ. Venetis et Ald. pr. Eaedem cum aliis et Guelf. 1. in ſequ. verſu *feriat.* Sed vulgata recte. Notum ex Aen. I, 433. de apibus:

— — *dulci distendunt nectare cellas.*

Manil. I, 840. *dolia procero distenta utero* dixit. Sever Aetn. 266. cum noſtro comparandus:

Horrea uti ſaturent, tumeant et dolia muſto,
Plenaque deſecto ſurgant foenilia campo.

Inde etiam *tumere, turgere* dicuntur res, quae multa intra ſe continent; denique etiam *rumpi;* ut Ge. I, 49.

Illius inmenſae ruperunt horrea meſſes.

Confirmat voc. *distendere* etiam Heinſ. ad Ecl. 9, 31. Virgilii:

Sic cytiſo paſtae distendant ubera vaccae.

85. *feriet*] Guelf. 1. 4. *ferial,* ut 3. Voſſ. et Ask. Zwic. 1. 2.

86. *deficiantque*] tacite recepit Broukh. e libris: adde edd. vett. ut Ven. pr. Vicent. Vulgo, *deficiuntque.* ſic quoque Guelf. 1. 4. nec debebat hoc deſeri. Calcat ruſticus uvas, dum dolia expreſſo muſto vix ſufficiunt. Regius cum Ed. Lipſ. et aliis *deficient.* H. *Deficientque* recepit H. Voſſius. Plerique *deficiantque,* etiam Zwic. 1. 2. Praeplacet ſane futurum. W.

87. *At m.*] Regius et Corvin. cum aliis *ac.* Guelf. 3. in marg. *Et.* Mox Ed. Rom. *palida.* *Palilia* ſcripſit Muret. ante erat in Aldinis, etiam in Venetis, *Parilia.* Utraque ſcriptura occurrit: utraque uſu firmata. cf. Heinſ. ad Ovid. Faſt. IV, 721. Neminem in vſ. minore maluiſſe miror: *a ſtabulis hinc procul eſte, lupi.* H. I. H. Voſſius hic quoque *tum* recepit. Nos unice probamus: *tunc procul* caet. W.

89. *ſtipulae ſollennis* Guelf. 1. et 3. ſic erit: *leves acervos* iungendum. ſed *ſollennis* malo eſſe pro — *es.* H. *ſolennis* Zwic. 1. 2. et quinque apograph. H. Voſſii (ut Goth.).

Portus

Portus duo ap. H. Vossium (in his Goth.). Caeterum punctum revocavimus cum H. Vossio post *su ras.* Nam Palilibus vota faciebant pro ovibus, non pro matronis earumque foecunditate. Describitur felix annus. W.

91. *natus parenti Oscula comprensis auribus eripiet*] *comprensis* Gyraldus, Livineius aliique emendarant; e codd. Statius praetulerat, quibus accedunt alii apud Broukh., et Guelf. 2. (et quinque, quibus H. Vossius usus est, apographa. W.) Vulgo ubique legitur *compressis*, quam Scaliger antiquam scribendi rationem esse dicit pro *comprensis*. *auribus* in Regio in litura scriptum erat; nempe legebatur olim absurde, *naribus*, ex Aldina pr. (*naribus* Goth. qui et *cum pressit.* W.) Ceterum putes, potius *parentem nato comprensis auribus oscula eripere debere*, quam hunc illi; ne tamen aliquid noves, cogitandum est de osculi genere, quo alter alterius aures apprehendat. Plutarchus de audiendo: *Πολλοὶ τὰ μικρὰ παιδία καταφιλοῦντες αὐτοί τε τῶν ὤτων ἅπτονται, καὶ αὐτοῖς τοῦτο ποιεῖν κελεύουσι.* Pollux X, 100. *εἰδέναι δὲ οὐ φαῦλον, ὅτι χύτρα καὶ φιλήματος εἶδος ἦν, ὁπότε τὰ παιδία φιλοῖεν τῶν ὤτων ἐπιλαμβανόμενα.* ultima male accipiebantur; recte: *quando pueri, prehensis alterius auribus, osculantur.* v. Intpp. ad e. l. it. ad Aristaen. I. Epist. 24. Lucian. D. Meretr. 3. et qui laudantur a Kempio de Osculis Diss. 25. Sect. 35. et a Stat. Broukh. et Vulpio ad h. l. Nam ipsam rem copiose illustrarunt; quid difficultatis in verbis sit, non curant.

93. *parvo advigilare nepoti*] haec perquam dulcia et iucunda. Broukh. e tribus libris malebat *vigilare:* sed id verbum cum tertio casu iunctum paullo aliter dicitur; nempe, assiduam operam et curam alicui rei impendere, ut *studiis, famae vigilare.* Mox pro *balba* Regius *bella.* Forte etiam leg. *asserere verba*, v. II, 3, 4. II. prim. Voss. *te dedit*; quart. *credebit*, mutat. *al. pigebit*, in marg. *taedebit. Vigilare* Ask. in marg. *advigilare.* W.

95. *pulses discumbet in herba, Arboris antiquae qua levis umbra cadit*] *cadit* e codd. in quibus Guelf. 2. 3. recte Broukh. post Statium restituit pro *cadet*, quod et in Ed. Rom. Vicent. et aliis, etiam in Corvin. erat. Sed insignior adhuc altera varietas in his verbis est. Pocchi et Perreri ac Colot. Exc. var. lect. exhibebant:

— — — *discumbet in umbra*
Arboris antiquae; qua levis unda cadit.

Nihil in hac lectione reprehendendum: neque tamen minus vulgata elegans est. *Levis umbra* perpetuo epitheto dicitur, puto,

puto, quia foliis et fronde arborum leviter ab aura motis ipſa umbra micat et contremiſcit. Eſt etiam pro vulgata, praeter Virgil. I. Ge. 339.

— — —. — — annua magnae
Sacra refer Cereri, laetis operatus in herbis.

Ovidius III. Faſt. 525. qui totum hunc noſtri locum illuſtrat in feſto Annae Perennae:

Plebs venit, ac, virides paſſim disiecta per herbas,
Potat; et accumbit cum pare quisque ſua.
Sub Iove pars durat: pauci tentoria ponunt:
Sunt, quibus e ramo frondea facta caſa eſt.
Pars ibi pro rigidis calamos ſtatuere columnis:
Deſuper extentas impoſuere togas.

Forte illa altera lectio nata ex I, 1, 27.

Sed Canis aeſtivos ortus vitare ſub umbra
Arboris, ad rivos praetereuntis aquae.

aut ſcripſerat aliquis primum bis *umbra,* et tunc alter, ut nunc eſt, refinxit. H. *Operata* Bern. in text. et in marg. *al. operta. Diſcumbit* Goth. Pr. *herba* Hamb. perperam *umbra.* Ask. *unda.* W.

97. *Aut e veſte ſua tendent umbracula ſertis Vincta*] Haec eſt Scaligeri correctio ex eius libro: adde Guelf. 2. Sic tamen iam excuſum video in Ed. Vicent. Ven. pr. forte et aliis huius ſectae. At in Romana: *Aut cum veſte ſua.* quod et eſt in codd. ut Guelf. 1. 4. Iam Cyllenius in ſuo habuerat: *Aut cum veſte ſacris tendent umbracula ſertis Vincta,* unde in Edd. Venetas, quae cum eius Commento excuſae ſunt, inde in Ald. *e veſte ſacris* venit: quae etiam in Guelf. 3. marg. obvia vulgata erat lectio ante Scaligerum; et videtur haec verior lectio eſſe, dum intelligas *ſacras* h. feſtas. Itaque et v. ſeq. placet vulgata, quae plerorumque librorum eſt, lectio, *ipſe: coronatus ſtabit et ipſe calix.* ultima ſunt quoque in Guelff. Broukh. e quatuor libris repoſuit, quod nunc eſt, *ſtabit et ante.* Regius praeterea legit: *tendet umbracula,* ut ánte eſt, *pubes diſcumbet.* Mutatum forte dicas ab iis, qui caeſuram non viderant. Sed eſt alterum poëtico ſermone dignius. H. *E veſte ſua* habent octo, quibus H. Voſſ. uſus eſt, apogr. *ſacris* male Goth. et Bern., et Ask. in marg. *ipſe* Zwic. 1. 2. et novem apogr. H. Voſſii (in quib. Hamb. Goth.). *ante* tamen Ask. W.

99. *exſtruet*] Ed. Rom. *exſtruat,* cum aliis, quae inde fluxere, et codd. pars; ut Guelf. 1. 2. (cum altero adſcripto)

ſcripto) 4. Mox pro *alte* in ſcriptis quibusdam eſſe *ante* Scaliger teſtatur. H. *Aut tibi* Goth. *et* Hamb. Pr. *alte* un. H. Voſſ. *alter* corrupt. W.

101. *Ingere — maledicta puellae*] Vulpius mallet *mala multa*, quia ita Plautus aliquoties dixit. Libri nil mutant, niſi quod in uno cui accedit Guelf. 3. *mala dicta*. Miror virum doctum in hoc haeſiſſe. Catull. 102. *Credis me potuiſſe meae maledicere vitae?* h. puellae. Ovid. II. Art. 533. *Nec male dicta puta nec verbera ferre puellae Turpe*, h. convicia. Sunt haec *mala verba* ſup. I, 10, 57. Horatius quoque *ingerere convicia* dixit I. Sat. 5, 12. Mox *votis velle*, ut ſup. I, 8. extr. *votis cupere*.

102. *velit*] Broukh. ait vulgatas habere *volet*. ego nusquam vidi. Mox pro *ſuae* Regius *ſerae*. H. Verſ. 103. H. Voſſ. ſcripit *ſam* pr. *Nam*. W.

105. *pereantque arcus*] particulam inſeruit Broukh. ex uno Sfortiano. Habebat et Regius. H. *Pereant* ſine *que* etiam Zwic. 1. 2. Hamb. at Goth. *pereantque*. Pr. *modo* Ask. *nec* a pr. man. W.

107. H. Voſſ. recepit *ſua tela* e duobus. Hoc cum vi dictum putat, pr. ſaeva ſua tela. W.

108. *ars — illa*] *iſta* Guelf. 2. 3. H. *Iſta* habent ſept. apud Broukh., et quinq. ap. Henr. Voſſ. qui recepit. W.

109. *iaceo cum ſaucius annum*] ita Scaliger emendavit pro eo quod erat, *taceo*. Superſcriptum tamen in Guelf. 3. *iaceo*. (et habent tria apogr. ap. Henr. Voſſium. *toceo* Zw. 1. 2. W.) *Annum* vero intelligo *per totum annum*, ut Propert. I, 1, 7.

Et mihi iam toto furor hic non deficit anno.

Eſt tamen in eo aliquid, quod minus iuvat. Forte leg. *iaceo cum ſaucius arcu*. nam de telis Cupidinis egerat. Ovid. II. Am. 1, 7.

Atque aliquis iuvenum, quo nunc ego, ſaucius arcu.

110. *Et faveo morbo, tam iuvat ipſe dolor*] *tam* eſt ex emendatione Broukh. vulgo *cum*; in uno Statii erat *tum*. Praeſtet *dum iuvat ipſe dolor*. Guelf. 2. *cum iuvet* pro var. lect. vel correctione. Guarner. *cum dedit ipſe dolor*, forte ex v. 108. H. *Tam* Monac. et prim. Voſſ. W.

111. *Vixque cano Nemeſim, ſine qua verſus mihi nullus V.*] Priora verba tum per ſe languida ſunt, tum veritati repugnant, cum amanti poetae nihil prius ſit amatae puellae laudibus; tum vero etiam cum ſequentibus verbis non

 ſatis

ſatis conveniunt. *Tò vixque* an in libris ſit, invenire nequeo: primum apparuit in Ald. ſec. tum in Muret. et Scal. In libris et ant. Edd. etiam Rom. et Lipſ. legitur *Usque*, quod ſententiae utique accommodatius eſt; tamen et ipſum habet, quod minus placet. Nec magis placet coniectura longius repetita: *Urit amor Nemeſis*, in Biblioth. crit. P. III. p. 86. Omnino totum diſtichon verſificatoris lucernam redolet. Poſt v. 112. Scal. ex ſequ. Elegia v. 15—18. huc migrare iuſſerat. H. *Usque* Zwic. 1. 2. Goth. et hoc cum H. Voſſio nunc recepi. W.

112. *iuſtos pedes*] Colbert. *iunctos*. Guelf. 2. *reperiſſe*. H. Idem in duob. ap. Broukh. et in Ask. quod recepit H. Voſſius. W.

115. *Ut M. celebrem*] In multis, etiam Ald. pr. Guelf. 3. *Et M. celebrem.* Emendatum in Ald. ſec. *Ut M. celebres* Guelf. 1. *Et M. celebres* Guelf. 4.

116. *oppida victa feret*] Corvin. Reg. et Ed. Lipſ. *ferent.* Rom. cum Guelf. 1. 4. *ferant;* in al. *geret*, *gerent.*

117. *Ipſe gerens laurus*] Pighius ad a. 758. ita laudat: *Ipſe parens lauros. laurum* in Ven. *lauros* in aliis, et Guelf. 2. mox pro *canet* Scaliger *canam* e coniectura repoſuerat: in quod et ipſe incidi, quodque et nunc verum eſſe arbitror; ſi modo illa: *Ipſe gerens* aliquam vim habere debent. Alioqui interpunctionem muto: *cum — victa feret Ipſe gerens laurus: lauro d. a. Miles — canet.* Habet tamen prius illud aliquid ſuavius et Tibulli genio accommodatum: dummodo animo teneas, Tibullum ipſum militiae comitem eſſe velle: *Ipſe, miles, canam.* Ita forte conveniat poëtae rus amanti *laurus agreſtis:* cuius epitheti dilectum alioqui non habeo unde ducam. Poteſt vero etiam poëta, etſi is carmine quoque victorem celebrare poſſit, Io Triumphe! clamare: quod docebit Horat. IV. Carm. 2, 49. 50. Et Tibullus iam interfuerat pompae Meſſalae triumphantis ſup. I, 7, 7. 9. *At te victrices lauros — Nec ſine me eſt tibi partus honos.* Iam merus luſus eſt, mutare haec velle, ut ſcribatur: *Ipſe geret laurus* ſcilicet Meſſalinus. Poſſit ſane et hoc ſcribi: ſed de hoc, quod in animum venire poſſit, non quaeritur in recenſione poëtae; tenendum eſt, quod aut carminis lex aut ſententia et orationis genus et proprietas, aut criticum iudicium poſtulat. H. Mirus eſt hic H. Voſſius, qui *laurus* ut exquiſitius convenire putat duci, *laurum* militi. Caeterum de interpunctione mutata vid. ſupr. in Not. W.

119. *pia det ſpectacula turbae*] Eleg. ad Liv. 31.

Iam veniet: iam me gratantem turba videbit.

quod

quod minus bene Vir doctus mutare nuper volebat in *gratantum turba:* nam ipſe poeta explicat *gratantem* verſu ſequenti:

Iam mihi pro Druſo dona ferenda meo. II.

Codices nonnulli apud Broukh. et Stat. exhibent *tum,* (ut etiam Zw. 1. 2.) quod Statius mollius eſſe iudicavit, Broukh. et Vulpius dederunt. Secutus eſt H. Voſſius. W.

120. Noluit ergo poëta id, quod alicui in mentem veniat: *Et plaudat* (ſ. *plaudant* ſc. turba) *c. p. patri.*

ELEGIA VI.

1. *Caſtra Macer ſequitur*] Colb. et Colot. *Venus,* depravatio ex corruptela *mater,* quae in aliis eſt, nata. Ed. Lipſ. *mr.*

2. *Sit comes et collo fortiter arma gerat? Et — cum telis ad latus ire volet*] Tutiſſimum eſſe putavi, librorum omnium lectionem, ſuſpectam licet, exhibere, cum in nulla Virorum doctorum emendatione acquieſcere liceret; tantum interrogationis notam addidi eo ſenſu: *an comes eſſe debet? et calo Macri?* In hoc uno variant libri, quod pro *gerat* exhibent *ferat,* ut in Reg. et Ed. Rom. eſt. Turbat quidem permutatio modorum, cum poſt *ſit* et *gerat* ſequatur *ire volet;* cui facile mederi poſſis, ſi legas, *velit:* nec tamen ea aut per ſe adeo inſolens aut in h. l. ingrata ac dura eſſe videtur. Ceterum duplex huius loci emendatio eſt, alia Scaligeri, alia Mureti. Ille legit: *Si comes, et c. f. a. geret, Et — ire volet: Ure quaeſo* etc. continuato ſenſu usque ad *otia liquit,* et ad Macrum omnia refert, contorta et impedita ratione. Melius Broukh. ſervavit quidem Scaligeranam emendationem, de puero tamen Amore intelligit, tenero illo et ad viae laborem perferendum minus idoneo. *Si* et *ſit* permutari, nil novum, v. IV, 1, 16. et extat etiam illud in uno Broukh. To *erit* tamen ἀπροσωπηθὲν in prioribus verbis: *Si comes,* minus gratum eſt; forte lenius: *Si comes e collo fortiter arma geret.* v. ſup. ad I, 7, 52. Muretus contra vitium ineſſe putabat τῷ *ire,* et reponebat, *ad latus ille volet,* ut adeo *volet* ſit a *volare. Ille* in *ire* degenerare potuit, cum uno lambda *ile* ſcriberetur, (ut ex *illa, ira* effictum eſt in Propert. III, 21, 22.

Nam quantum ferro, tantum pietate, potentes
Stamus, victrices temperat illa manus.

 illa

illa ſc. pietas, quod aperte ſenſus loci redarguit.) Hanc emendationem ſecutae ſunt Edd. Paſſeratii, Traiectina et Vulpii. Sed primum ſententia abrupta et minus commoda eſt; poſt interrogationem: quid fiet tenero Amori? parum urbane ſubiicitur: *Sit comes* etc. Deinde vocabulum *ille* plane otioſum eſt et importune repetitum. Tandem, quod graviſſimum eſt, ſi collo arma gerit fortiter, parum accommodatum eſt alterum, ut ad latus volet. Heinſius coniiciebat: *ad latus usque volet.* Hisce omnibus Broukhuſiana lectio praeferenda eſſet, niſi vulgatam ſatis bene expedire liceret. v. not. H. De *ferat* et *gerat* vid. Obſſ. ad I, 5, 54. W.

3. *ſeu longa virum terrae via* — In Guelf. 2. *terret.* H. Hinc defendas Propert. II, 27, 6. (20, 64.). *Viae* Hamb. et *velit* pr. *volet.* W.

6. *Atque iterum erronem ſub tua ſigna voco*] pro *iterum* unus Statii *verum,* unde Paſſeratius *veterem* faciebat; pro *erronem* unus Palat. cum Ed. Rom. *exterrem* vitioſe, ſed natum ex *errorem,* quod et Ed. Lipſ. habet; tres Gebh. *heroem* inde finxerant. Ovid. Epiſt. XV, 53.

At vos erronem tellure remittite noſtrum.

Heinſ. porro et Broukh. eleganti coniectura malebant, *ſub ſua ſigna;* pro *ſigna* Regius *iuga.* Guelf. 2. *luſtra.* H. H. Voſſium male habuit et ſonus *iterum erronem* et uſus adverbii, cum *iterum* pr. retro dictum ſit. At enim Macer amori operam dederat, ſub ſigna vocatus erat Amoris; iam poſtquam illa deſeruerat, *iterum* ſub ea vocatur. Cf. locum ap. Virg. Georg. IV, 495. *Iterum* igitur eſt ſecunda vice. De ſono alibi dixi. — Caeterum Burmann. in Anth. Lat. T. 2. p. 662. ſcribit: *errones* in rebus amatoriis dicuntur transfugae et deſultores. Non recte. Nam Macer non alium ſecutus eſt amorem, ſed amori valedixit. — De vocabulo *ferus* vid. Not. ſupra. Pro hoc eſt *puer* in Ask. *linquit* un. Voſſ. W.

7. *parces*] unus Florent. Statii, *parcis,* forte verius. male hinc Paſſerat. fecerat: *parſis* h. peperceris. Guelf. 3. *parcas* cum altero *es* ſuperſcripto. mox Ed. Rom. cum Venetis *eris.* H. *Parcas* recep. H. Voſſ. In Goth. *parcus.* Mon. *parcas.* W.

8. *Ipſe levem galea qui ſibi portet aquam*] Revocavi lectionem omnium fere librorum et Edd. quae e Ven. 1475. fluxere, quae et verſum concinniorem reddit. *Aquae* epitheton *levis* convenire h. l. negat Broukh. quia *leves aquae* ſint *celeres.* At debebat Vir doctus reputare, ſaepe addi nominibus epitheta, quae eis propria et perpetua ſint, quanquam

quam non adeo magnam vim in eo pofitu, quem occupant, habeant. Etiam Ovid. I. Art. 761. celeritatem aquarum non praecipue exprimere voluit, cum ait:

Utque leves Proteus modo fe tenuabit in undas.

Statius *levem aquam* interpretatur vilem: et fic Propertio conveniret III, 13, 17.

Vilem ieiunae faepe negavit aquam.

Unus Statii cum Guelf. 2. habebat *levi galea;* hoc receperat Broukh. et explicabat *gregariam, nulla crifta infignem,* quae tamen non fatis bene ita dici videtur. Porro *potet,* quod in Guelf. 1. 4. eft, Cyllenius in libro fuo habuerat, quod inde Edd. Venetas cum Cyllenii commento et reliquas ante Scaligerum obfedit, cumque illud a Scaligero eiectum effet, iterum Broukhuf. reduxerat. Laudabant Propert. III, 12, (10) 8.

Potabis galea feffus Araxis aquam.

et iterum *potet* defendebat Burman. ad Propert. (Burman. ad Propert. p. 605. verum dixit effe: *Ipfe levi galea qui fibi potet aquam.* Ne tamen permoveat te credita elegantia verbi *potare* cum ablativo iuncti, ut eam emendando inferre coneris. W.) Non animadvertebant viri docti, *qui fibi potet* effe ieiunum et barbarum. Propertium imitatus effe videtur Auctor Elegiae in Maecenatis obitum, editae vulgo fub nomine Albinov., II, 58. ubi Bacchum alloquitur:

Potafti galea dulce levante merum.

quid *levante* hic fit, non habeo dicere; *iuvante* arguit poëtam follicitum de verfu explendo. Legebam *levate* h. recreate, refecte, vel *levande.* Praeftat tamen Rutgerfii emendatio *galea — iubante,* quam vid. ap. Burman. Sec. in Antholog. Lat. To. I. p. 265., quo loco vir doctiffimus iuveniles meos conatus magna cum humanitate excepit; et ad Propert. pag. 605. Ceterum *portet* cum adfcripto *portat* eft in Guelf. 2. H. *Levem aquam* Horat. epod. 16, 47. Retinuit etiam H. Voff. W.

10. *et mihi facta tuba eft*] Laudant Ovidii I. Trift. III, 83.

Et mihi facta via eft, et me capit ultima tellus.

In nonnullis eft *grata tuba*, a Mureto receptum, quod tamen minus commodum videtur. Sed volebat ac debebat dicere, etiam ego militiae idoneus fum: etiam mihi caftra,

et

et labores castrenses, accommodati sunt. Posuit pro his signum vigiliarum, pugnae, profectionis. H. Iterum abiecit *est* H. Vossius contra librorum auctoritatem. Tu vide Obss. ad I, 4, 4. Non fecisset Vossius, si antithetorum rationem animadvertisset. cf. III, 6, 30. W.

11. *magna locuto*] in nonnullis erat, *loquenti*. H. *Verba locuto* Hamb. *loquuto* Monac. *loquenti* Ask. W.

12. *fortia verba*] in Italicis Heinsii *grandia* ex interpretatione. H. Recepit H. Vossius. *Membra* Bern. a m. prim. W.

14. *pes tamen ipse redit*] Post hunc versum Scaliger ex Eleg. III. huius libri XIV. disticha, a v. 33. ad v. 60. retraxerat: satis pro lubitu et imperio. Nihil enim est, quod eorum vinculum aliquod efficiat, quam quod Macer *castra* sequitur, et nunc in his insertis *castra* sint in poëtae domo. De avaritia puellae in superioribus ne vestigium quidem erat. H. *Inde* pr. *ipse* Ask. *quom* pr. *cum* Hamb. — De vers. 13. vid. Huschkium pag. 37. W.

15. *tua tela, sagittas*] etiam Ovidius hoc σχῆμα habet II. Met. 616.

— — — *temeraria tela, sagittas.* H.

Rectius comparaveris Virgil. Eclog. III, 3.

Infelix o semper, oves, pecus!

et Georg. IV, 246.: *Aut dirum, tineae, genus.* — Adde Propert. IV, 1, 11. et Mart. XI, 6, 1. Tibull. infr. III, 6, 7. W.

16. *Ilicet*] Broukh. ex emendatione Heinsii et Schefferi libro reposuit. Vulgo, *Si licet*, vel *Scilicet*. H. *Scilicet* Ald. 1. 2. et Muretus, qui *si licet* legendum putat, quod tacite recepit Scaliger. *Ilicet* quint. Voss. et Vind. *Silicet* tert. Voss. *scilicet* octo, quibus H. Vossius usus est, apogr. (Hamb. Goth.) idem Zwic. 1. 2. Goerenz. adscripserat haec: „Vera lectio videtur. Nam additur in explicatione apud poetas saepissime, Ovid. Amor. III, 11, 11. Ponitur etiam cum reticentia (mimice dictum), h. e. quas meo cum dolore expertus sum.“ W.

17. *dira precari*] Reg. et Corvin. cum aliis *dura* sollenni permutatione. Vulgata recte se habet. v. inf. v. 53. H. *Dura* Bern. W.

19. *Iam mala finissem leto: sed*] Scaliger in Excerptis suis invenerat: *Finirent multi leto mala:* quod ille cupide amplexus est, atque adeo novae inde elegiae initium fecit. Sed Excerpta ista, ut sunt alias egregia, imponere ei non debe-

debebant in hac parte, cum non uno loco vulgatae lectioni *gnomen substituant*, ut solemus facere in iis, quae vel memoriae vel usus caussa ex libris excerpimus et in sententias absolutas convertere malumus. Sic III, 3, 11. ubi vulgo:

Nam grave quid prodest pondus mihi divitis auri?

in illis:

Quid prodesse potest pondus mihi divitis auri?

Supra I, 9, 51. in vulgatis erat:

Tu procul hinc absis, formam cui vendere cura est.

Scaliger ex iisdem Eclogis reposuerat:

Sit procul a nobis, formam cui vendere cura est.

Similia v. I, 10, 5. III, 3, 11. 6, 45. 46. Hoc autem loco, etiamsi omnes ad unum codd. praeferrent illam unius libri lectionem, praeferrem vulgatam, quippe poeta digniorem, cui sui animi sensus exponendi erat, non vulgaris sententia protrudenda. Vitae sic taedium etiam infra profitetur El. 2. lib. III. v. 7. 8. Pro *finissem* in uno Heinsii *forissem*, et in Guarneriano lectum *data fuissem*; quae aberrationes sunt manus librarii. — Olim non *leto* h. l. lectum fuisse, levis est Burm. opinio, Anthol. Lat. T. I. p. 532.

20. *et fore cras semper ait melius*] Fortasse non omnium cum pace ita reposui, cum nunc quidem pueris regula illa inculcetur, pentametrum disyllaba voce claudi debere. Esse tamen hos numeros, hunc verborum ordinem ab ipso Tibullo, quovis pignore ausim contendere, si vel nulli libri exhibeant. Sunt enim hi modi, qui, praesertim si ad Nasonianos exigas, horridiores videntur, ipsi in deliciis; idque merito, ut varientur modi pentametri, qui taedium facit et aures male habet, cum semper eodem casu sonoque redeat. Statim hac ipsa elegia v. 32.

Et madefacta meis serta feram lacrimis.

III, 6, 10.

Neve neget quisquam me duce se comitem.

et v. 48.

Iunonemque suam, perque suam Venerem.

Atqui componi poterat: *per Veneremque suam*; *me duce neve neget*. (Coniunctio *neve* facit, ut versum ita componi posse negem: *Quisquam se comitem me duce neve neget*. W.) Alia

ex-

exempla congessit Broukh. ad II, 3, 40. (apud ipsum II, 6, 22. p. 280.) ubi recte vulgatam defendit.

Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.

cum Scaliger e suis Excerptis laudaret:

Cum tribuit dubiae bellica rostra rati.

Et tamen idem Broukh. III, 6, 48. ubi est, *perque suam Venerem*, malebat, *per Veneremque suam.* In iisdem Excerptis ita interpolatus pentameter II, 1, 8.

Plena coronato vertice stare boves.

cum in vulgatis sit: *stare boves capite.* Libro I. eleg. 1, 50. ubi legitur:

Qui maris et tristes ferre potest pluvias.

eadem supposuerant:

Qui maris et caeli nubila ferre potest.

Porro I, 5, 62.

Primus, et in tenero fixus erit latere.

interpolarant:

Primus, et in duro limine fixus erit.

Hic editiones omnes a Romana inde et Cyllenianis, quas vocant, ita hunc versum struxerunt:

Spes fovet, et melius cras fore, semper ait.

At in libris, ut etiam in Regio et Exc. Guarnerianis, nec non in Corvin., item in Guelf. 2. (adscripto pro var. lect. altero) ii, quos posuimus, numeri sunt. Duo Statiani propiorem vero ordinem exhibebant:

— et semper cras fore ait melius. H.

I. H. Vossius recepit: *Et melius cras fore semper ait;* ut et Zwic. 1. 2. Quod apud nos in textu legitur, habebant decem, quibus H. Voss. usus est, apogr. Bern. *forte* pr. *fore* a pr. m. tert. Voss. *erit* pr. *ait.* Denique quod habent duo Statiani, est etiam in Goth. et probaverat Dousa. W.

21. *Spes* litera maiuscula scribendum esse censet Burm. Anthol. Lat. T. I. p. 537., quem secutus sum. — V. 22. pr. *reddat* quint. Voss. *reddit.* W.

24. *Quum tenues hamos abdidit ante cibus*] Mireris Heinsium tentasse:

Cum tenues hamis subdidit ante cibos.

cum

cum Ovid. Remed. 210. etiam dixerit:

Abdere supremis aera recurva cibis.

Met. XV, 476.

Nec celato cibis uncos fallacibus hamos.

Burmann. ad Propert. II, 23, 50. et hic ingerit suum *arte*. H. Idem probavit H. Vossius. Non secutus sum. W.

26. *sed canit*] Regius, *et*. Pro *crura* in Venetis *cornua* est: in aliis *arma*: in Guelf. 1. *cornua*.

28. *dura puella*] Guelf. 2. et unus Statii: *bella*. Laudi liber, *lenta* ex v. 36. Eodem modo mox pro *parva* unus *sancta*, ex v. 31. H. *Lenta* recepit H. Vossius. *Non vincas pura* tert. Voss. W.

29. *sub tenera humo*] Guelf. 1. *sub terra*. inscite. In Biblioth. crit. P. III. p. 87. coni. *sub tenui*. quod sane et ipsum ferri potest. Sed quorsum per lusum mutamus quod bonum esse ipsi fatemur? Centies *tener* pro *mollis* ponitur: sunt *teneri capilli, medullae, uvae* — et quae propiora sunt ei de quo agitur: Ovid. II. Am. 16, 6. *in tenero fertilis herba solo*, III, 10, 10. *teneri cespitis herba*, Art. I, 299. *prata tenerrima*. In *tenero gramine* ludunt greges apud Horat. et saepe ap. alios. Quodsi in his inesse simul notionem dicas recentis herbae ac verni prati, laudabo Amor. III, 5, 16. *Cumque sua teneram coniuge pressit humum.* Ferri possunt haec per se nude posita; at in stricturis criticis invidiosi aliquid habent.

30. *Sic — quiescat*] Reg. *quiescit*, male. H. Idem quint. Voss. — *Parva* h. e. aetate tenera. Supra I, 10, 24. *filia parva*. Virg. Aen. XI, 575. de Camilla primos annos agente:

Spiculaque ex humero parvae suspendit et arcum. W.

32. *feram*] Ed. Lips. cum Ven. pr. et Reg. Lep. *gerat*; Vicentina *geram*. Sed *ferre* sollenne. H. Hamb. *geram*, idem Zwic. 1. cum gloss. *portem*. *gerat* Zwic. 2. W.

34. *Et mea cum muto fata querar cinere*] Sic in Epigr. Anytae XI. Collect. Wolf.

Πολλάκι τῷ δ' ὀλοφυδνὰ κόρας ἐπὶ σάματι κλεινά
Μάτηρ ὠκύμορον παῖδ' ἐβόασε, φίλαν
Ψυχὰν ἀγκαλέουσα Φιλαινίδος.

quae male de evocatione interpretatur Wolfius.

36. *sis mihi lenta*] Ald. sec. et hinc aliae (Muret.) *dura*, ex interpretatione. Potest vero hic versus dupliciter

con-

conſtrui: *Illius verbis veto, ut ſis mihi lenta:* quod exemplum eſſet ſtructurae huius verbi, quale ſe inveniſſe ullum negabat Perizon. ad Sanctii Minerv. p. 813. vel etiam: *Illius ut verbis* h. tanquam eius verbis. *veto ſis*, pro *ne ſis.* H. Sane *Illius ut verbis* eſt tanquam eius verbis; nam cum muto cinere querebatur. W.

37. *Ne tibi neglecti mittant mala ſomnia Manes*] Broukh. e duobus repoſuerat *nova ſomnia,* quia *novum* interdum eſt, quod forma ac modo inuſitato metum atque horrorem incutit. Sed ſenſus virum doctum monere debebat, eſſe id h. l. inſuave, et *mala ſomnia* ſunt triſtia, infauſta, ut *malum omen;* et *mittere Manes* dicuntur *ſomnia,* ut ap. Virgil. Aen. VI, 896. ubi de altera porta *falſa ad caelum mittunt inſomnia Manes* h. dii inferi. Pro *ne* Reg. cum Ed. Lipſ. *non*, Rom. *nunc.* Guelf. 1. 4. *nam.* H. *Nova ſomnia* recepit H. Voſſius, repertum etiam in 1. 2. 3. Voſſ. — *Nec* pr. *ne* Zwic. 1.; Zwic. 2. *non.* W.

41. *Deſino*] quidam ſcripti: *deſine,* male. v. Heinſ. ad Ovid. Ep. XVIII, 203.

42. *Non ego ſum tanti, ploret ut illa ſemel*] Hoc vero molliſſimum, et animi ad exquiſitum humanitatis ſenſum facti. Formula quidem ipſa etiam alibi obvia. Ovid. II. Triſt. 209.

Nam non ſum tanti, ut renovem tua vulnera, Caeſar.

et IV. ex P. 6, 11. 12.

— — cauſſamque ego, Maxime, mortis,
Nec fueram tanti, me reor eſſe tuae.

Quae ſequuntur 43. 44. ſunt negligenter ſcripta, ſed affectui dicentis accommodata. H. *Nec* alteram cauſſam affert, cur dolorem praebere Deliae nolit, ut I, 9, 23. — *Dignus ſum* cum infinitivo dictum, h. e. quippiam feci, propter quod dignus ſim poena. E Graecis translatum. W.

45. *Lena necat miſerum Phryne*] *necat* Broukh. repoſuit ex coniectura Pontani, Fruterii et aliquot libris Heinſii Italicis; niſi in his ipſa Pontani emendatio recepta fuerat; vulgo *vetat*, et interpolatius adhuc Exc. Perreii et Pocchi, *Lena vetat miſerum recipi.* Fortaſſe idem mendum eſt in Propert. II, 18, 46.

Quanta illum toto verſant ſuſpiria lecto?
Cum recipi, quem non noverit illa, vetat?

nullo vel exiguo ſenſu. Legebam: *Quam recipi, quem non noverit ille, necat!* h. Quam necat, urit, recipi forte a puella,

puella, quae venire negavit, alium non notum sibi. *ille* etiam in Regio erat. Ceterum, ut ad Tibullum revertar, *Phryne* Muretus de coniectura recepit, quem secutus est Scaliger: libri scribunt *phirne, phyrne, furne.* H. Sex apogr. apud H. Voss. habent *Phryne*, alia *Phyrne* (Hamb.); Zwic. 1. *firme*, 2. *phirne*; unum *hirne.* Goth. autem *Phyne.* Pr. *furtimque* un. ap. H. Voss. *miserumque.* *Vetat* novem apogr. H. Vossii (Hamb. Goth.), quod recepit. — Vers. sequente *occultans* Vindob. unus Voss. *portat.* Ask. *positus*, unde conicit H. Vossius, Tibullum scripsisse: *occultans positas.* W.

47. *a limine duro*] hoc Broukh. e melioribus: et sic vett. edd. at e parte codd. in quibus Guelf. 2. ab Aldo receptum *diro* vulgg. obsedit; donec Broukh. alterum reduxit. *e duro* Guelf. 1. H. *diro* Goth. et Hamb. W.

49. *Saepe ubi nox promissa mihi est*] quidam scripti, et cum iis Corvin. hoc ordine: *nox mihi promissa est.* In Reg. *permissa*, male. Ovid. II. Art. 523.

Clausa tibi fuerit promissa ianua nocte. H.

Mihi promissa est Goth. et Hamb. H. Vossius scripsit, *promissa mihi*, sine *est*, unum apographum secutus. W.

50. *extimuisse*] tres *pertimuisse.*

51. *tunc mens mihi p.*] multi cum edd. vett. Vicent. Reg. Lep. et similibus, *sed mens*, unde Heinsius *et* faciebat. Rom. Ed. cum ceteris usque ad Scaligerum, quod et Guelff. 1. 4. habent, *mens mea*, quod iam Statius e libb. correxit. H. *sed mens* etiam Zwic. 1. 2. ortum, ut Heinsius suspicatur, e particula *et* ad explicandum locum apposita. Caeterum H. Voss. bis scripsit *tum.* Tu vide Obss. ad I, 1, 21. W.

52. *teneatve*] *teneatque* Reg. cum uno Broukh. *tenere* quo sensu accipiendum sit, facile assequare: cf. I, 5, 39. et ibi Broukh. Nescio an *modos* necesse sit ad figuras ac σχήματα referre. v. Ovid. II. Art. 680. et Vulp. ad h. l.

53. *precor diras*] Ed. Lips. et Reg. Lep. cum Vicent. *dure.* Guelf. 3. *dirae*, sed adscriptum *as.* mox Heins. coni. *fati anxia*, ut Silius IX, 350. parum bene. v. notam. *vives* malunt Hoeufft Peric. p. 222. et Wyngarden Act. Soc. Trai. p. 193. H. Interpunctionem ante hunc versum exegi ad I, 3, 90. 91. *Vires* mavult etiam Valken. in Catull. Callim. p. 143. et Handius p. 57. Vulgatam cum Heynio et Vossio retinui. Ad *anxia vivas* compar. Plaut. Trinum. II, 2. W.

IN LIBR. III.

ELEGIA I.

1. In Guelf. 2. adſcriptum: Hic liber eſt de amoribus Lygdami et Neaerae. Etenim Tibullus amavit ſolam Deliam et Nemeſin, quod Ovidius oſtendit. Et hic ipſe facit Lygdami mentionem. De his v. Vitam poëtae.

2. *Exoriens noſtris hinc ſuit annus avis*] Servavi merito *hinc*, quod Scaliger, ſequente eius auctoritatem Broukhuſio, ex ſuo repoſuerat, licet Vulpius vulgatam retinuerit *hic fuit*. Mox Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *Ut vaga*. H. *Hinc* duo Voſſii, Ask. Monac. Bern. — Verſ. ſequent. *ut* pr. *et* recepit H. Voſſius. Non ſecutus ſum. W.

6. *Neaera*] Fuiſſe commune perfidarum puellarum nomen Romae, poſt alios opinabatur Ayrmann. Vit. Tib. §. 79., quod iam ex parte refellit Broukh. ad h. l. Potuit Prudentius, ad quem provocat, nomine hoc pro quacunque amica vel puella uti; nec tamen propterea communi uſu hoc obtinuit. Amicam Neaeram etiam Horatius habuit. *ſeu fallor*. ſi accurate agas, eſt, *fallor*, pro *ſi fallor; eſt* enim: *ſeu mea, ſeu tamen cara*. H. Non aſſentior. Altera pars particulae *ſeu*, coniunctio conditionalis *ſi*, ad fallor, altera diſiunctiva *ve* ad cara N. t. pertinet, ut apud Horat. Sat. II, 1, 57.:

Seu me tranquilla ſenectus
Exſpectat, ſeu Mors atris circumvolat alis;
Dives, inops, Romae, ſeu Fors ita iuſſerit, exſul;
Quisquis erit vitae ſcribam color.

Praeiverat Terentius And. I, 2, 19.:

Dehinc poſtulo, ſive aequum eſt, te oro.

Caeterum verſ. 7. deeſt in Goth. W.

8. *verſibus — meis*] Muretus correxit et edidit: *tuis*. Scilicet commentus ille erat dialogum hunc eſſe poëtae cum Muſis: quaerere poëtam ex iis, quid mittere pro munere Neaerae debeat? reſpondere illas vſſ. 7 15. Tum poetam hortari Muſas, ut ipſae librum perferant pro munere miſſum. Sane commento elegantia ſua non deeſt. Sed

Sed quaeritur: an Tibullus talem dialogum instituere voluerit? an debuerit? Dicam quid Muretus sequutus sit. In vs. 12. vulgo legitur: *Indicet ut nomen littera facta tuum.* Explicatu difficile erat, cuius nomen hoc esset. Si *puellae*, debebat esse *eius*, saltem *suum*, ut et unus liber habet; si *Tibulli*, tum superiora ita erant accommodanda, ut Muretus fecit, ut et altero loco *tuis* reponeret. Iam si de tota caussa constituendum est: videtur mihi Mureti ratio in Elegiae genium non cadere, saltem a simplicitate et munditie Tibulli esse alienior.

10. *Pumex et c. tondeat*] Ita bene correxere Muret. et Scaliger: firmat illud Guelf. 2. In libris fere *Pumicet et*, ut Ald. 1. 2. Zwic. 1. vel *Punicet et*, in Guelf. 1. *pumiceque et*, ortum ex scriptura *Pumix*. (quam Latinos pro pumex usurpare solitos, quamque Tibullo reddendam esse censet Scaliger. Caeterum lectio *pumiceque* correctorem prodit. W.) *Pumex* tamen diserte in multis antiquis visitur. Statius, qui habet *Pumicet — arte*, ad lectionem *pumicet* defendendam et explicandam multa comminiscitur. Deinde etiam hic nonnulli *arte* pro *ante*. (v. ad II, 1, 24.) quod et Ald. sec. intulerat, iterum eiecit Muretus; idque habet Guelf. 3. e correctione. H. I. H. Vossius recepit Heinsii coniecturam:

Pumice quae canas tondeat ante comas,

tondeat pro tondeatur dictum esse statuens. Novimus sane locos, qualis hic apud Virgilium Ecl. I, 29.:

Candidior postquam tondenti barba cadebat:

sed docendum erat, etiam membranam recte dici *tondere* pro *tonderi*, h. e. non homines tantum, sed etiam res. W.

12. *Indicet ut nomen littera facta meum*] Ed. Bas. et. Edd. quaedam *pacta*, quod tuetur Dousa Praecid. c. 10. Schwarzius, ut iam Livineius, coniicit, *picta*. Guelf. 4. *sancta*. Sed vulgata recte. v. Ovid. Epist. V, 2. *Non est Ista Mycenaea littera facta manu.* cf. Broukh. *Meum*, quod pro var. lect. Guelf. 3. habet, Broukh. e nonnullis reposuit: vulgo legebatur, id quod plerique, etiam nostri, cum Guelff. habent, *tuum*; quod si ita intelligitur, ut inscriptus liber sit Neaerae, ex inchoata structura debebat esse *eius*; nam poeta Musas allocutus erat, et de puella, tanquam tertia persona, agit. Sed vide paullo ante ad v. 8. Mox v. 13. legerem *geminae:* nam frontes libri mediae inter bacilli cornua sunt: v. not. iunctura tamen ad-

admodum ingrata ſic exiſtit. Verbo, locum non expedio. H. H. Voſſius *litera pacta* recepit, h. l. titulus primae paginae adglutinatus. Deinde *tuum,* ut verſ. 8. *tuis*, probavit, quia Muſas loqui ſtatuit cum aliis. *Tuum* hic etiam Goth. et Hamb. — *Pingatur* Goth. pr. *pingantur*. W.

14. *Sic etenim*] Broukh. e libris revocavit, cum iam in Ald. ſec. et Mur. ita correctum eſſet; ſed retractum erat in Scaligerana, *etiam,* quod eſt in Rom. et Cylleniaenis et Ald. pr. Guelf. 1. 4. H. *Sic tenerae* ſcripſit H. Voſſ. de coniectura pro *Sic etenim.* — Vindob. *pingere*, at in marg. *mittere.* W.

16. *Caſtaliamque umbram*] Guelf. 2. adſcr. ab alia manu *undam.* H. *Caſtalium numen* quart. Voſſ. in marg. *Caſtaliamque umbram.* Quint. Voſſ. *pieridosque.* W.

18. *Sicut erit*] ante Statium et Muretum etiam legebatur, *Sicut erat.* Habent tamen alterum vett. edd. ante Aldum. — *deſluit* Guelf. 1. H. Recepit H. Voſſ. W.

19. *Illa mihi referet*] Hoc Scaliger edidit, et ſic libri plerique, etiam Regius cum Corvin. At alii, in his Guelf. 1. et 4. cum antiquis Edd. inde a Romana, licet Cyllenius aliter in notis habeat, et Aldinae (Ald. I. *refert*) ceteraeque usque ad Scaligerum, *referat*, et hoc mihi magis placet: adeoque nunc reduxi. H. *Referet* tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.). Probo cum Voſſio et recepi. W.

20. *An minor an toto pectore deciderim*] Viri docti ad emendanda haec certatim operam ſuam contulere. Habuere igitur ſenſum aliquem corruptelae? ſed qua in re? At Broukh. nihil ſubodoratur: tres, inquit, in amore gradus egregie vides conſtitui. Scilicet puerile hoc eſt et ab affectus veritate alienum, ludere in gradibus his conſtituendis: et huius rei ſenſum aliquem habuiſſe videntur viri docti qui emendarunt. Pontanus olim legebat: *An maneam, an;* frigida ſententia. Heinſius: *anne amer.* Ayrmann. in Vita Tibulli §. 86. *Aut minor, an.* Statius in Vatic. viderat *e toto* et hinc coniectabat: *et t.* Immo vero ratio ita ſcribere iubet: *An minor*, *et* (vel *ac*) *toto pectore deciderim?* Hactenus bene. Verum ſupereſt altera quaeſtio: an Tibullus vere ita ſcripſerit? Quid? ſi ei ludere placuit? reprehendendus forte in eo eſt: verum tamen de ſcripturae veritate nunc quaeritur. Iam autem probabile adeo ſit, eum luſiſſe: nam ſi ſcripſerat: *An minor et,* male ſequitur *toto* pectore. Multo putidius eſt illud inf. IV, 1, 201. 2.

Quid! tibi ſi verſus noſter totusve minusve
Vel bene ſit notus, ſummo vel inerret in ore.

An vero plauderemus Catullo in illo:

Virginitas non tota tua eſt: ex parte parentum eſt:
Tertia pars matri etc.

Poſt iſta omnia memorabilis ſe offert lectio in Guelf. 2. *An maneam.* ut ſit: *An maneam: an toto pectore deciderim.* H. Videtur *eſt* poſt cura verſ. 19. librario debere ellipſin male explicanti. H. Voſſius de coniectura ſcripſit:

noſtri ſit mutua cura.

Goth. *toto an.* W.

21. *Sed primum nympham longa donate ſalute*] Mira hic ſcripturae varietas. *Nympham*, praeter nonnullos libros, multae veteres editiones habent, inter has Veneta Broukh. princeps, et quas hinc profectas ſaepe dixi, Reg. Lep. Lipſ. Vicent. inde Aldinae, Mur. et ceterae vulgg. At Romana, et quae hinc venere, tum magna pars librorum cum Corvin. *meritam:* quod Scaliger ex ſuo primum recepit, et defendit Broukhuſius. Difficile eſt dicere, quomodo alterum ex altero ortum ſit. Sed ſunt alia monſtra lectionis. In libro Laudi, et uno Angl. *marathum*, in Exc. Lipſii *myrtum*, Thuan. *myreum*, in Regio *myrthum*, quae forte ex *meritam* depravata eſſe vix ſuſpicer, niſi et ſup. I, 6, 82. pro *merito* Regius haberet *myrtho*. *Meritam* tamen mihi quidem hic ſine ulla vi eſſe videtur; itaque cum Vulpio *nympham* amplector, ut ſit pro nupta, ſponſa, ex Graecorum more, quanquam Broukh. id aegre pati videtur. Sed v. Burman. ad Ovid. Epiſt. I, 27. Meziriac. in Comment. gall. ad e. l. p. 59. Spanhem. ad Iuliani Impp. p. 736. et alios, quos laudat Wolf. ad Praxillae Carm. p. 76.

Παρθένε τὰν κεφαλὰν, τὰδ' ἔνερθε νύμφα.

cf. Spanhem. ad Callim. p. 104. 105. nec adeo improbabilis corruptelae cauſſa ex *nymfam*, *myrtum* et ſic porro. Sollennius nomen erat *domina*. Pro *Sed primum* Santen. ad Propert. p. 917. malit *Et p.* — *longa ſalute* Scaliger reſtituit e libris; vulgg. alii, ut Ald. 1. 2. cum Muret., cum noſtris *larga*. H. *Meritam larga donate ſalute* recepit H. Voſſius. *Meritam* eſt etiam in Hamb. et ſecund. Voſſ. *meritum* in Ask. *larga* hab. Goth. Secutus ſum H. Voſſium. Ac *meritam* probat etiam Forcellinius, quem vid.

vid. voc. *nympha*. *Larga salus* autem dictum videtur ut *plurima* et *plenissima* salus, Lucil. ap. Non. cap. 7. nr. 34. W.

22. *submisso — sono*] est tenui et exili, qualis verecundiae et pudoris, vel etiam reverentiae signum est: v. Ovid. VII. Met. 90. IV. ex P. 4, 42. neque tamen propterea *submissus* Latinis idem notat, quod nobis in nostro Galloteutonico sermone, ut contendit Vir doctus in Obss. Misc. T. II. p. 35. Vetus poëta in Catalect. Scalig. p. 202.

Delia non aliter secreta silentia noctis
Submissa ac tenui rumpere voce solet.

23. *Haec tibi vir quondam, nunc frater, casta Neaera*] Vox *quondam* de futuro tempore recte accipiunt Lipsius II. Var. Lect. 1. Statius ad h. l. et Vulpius; exigunt id etiam sequentia. Sperabat ei aliquando matrimonio iungi et maritum fore, cum nunc amator eius et concubinus esset, qui honesto vocabulo *fratres* dicebantur, ut constat e Martiale (v. c. II, 4. X, 64.) et Petronio. cf. Intpp. ad Minuc. Felic. c. 9. Contarenus Var. Lect. c. 23. *quondam* contra de praeterito explicabat, et *fratrem* de pudico amore, alias *castam* dici non posse. Piget argutiarum, quasi non amica amatoris saltem respectu casta esse nequeat et casta dici. cf. sup. I, 6, 67. Videtur tamen in eam sententiam discedere Broukh. qui operose probat *fratrem* pro *amico* dici; sed ex exemplis apparet quidem, illud vocabulum fuisse in compellationibus blandientium et in affectus testificatione, cf. Pricaeum ad Apulei. I. p. 44. non vero simpliciter poni pro *amico*, ut possim dicere: *Misi hoc fratri meo* pro *amico meo*. H. Pr. *haec* hab. Goth. *nec*. Pr. *casta* Monac. *cara*. Pr. *Neaera* un. Voss. *Neaere*. Nunc de constructione verborum monendum est. Plena oratio fuisset: Haec tibi mittit Tibullus, vir quodam, nunc frater. Sic apud Tacitum Ann. I, 20.: *Quippe Rufus, diu manipularis, dein centurio, mox castris praefectus, antiquam militiam revocabat.* Atque amat Tacitus hunc usum adverbiorum. Iam vides, quid notandum insit huic loco, in quo versamur. Nempe omissum est substantivum regens, quale *Rufus*, *Tibullus*, servata appositione cum adverbiis. Atque in hanc rem comparabis Propert. II, 28, 61.:

Redde etiam excubias divae nunc, ante iuvencae. W.

24. *et accipias*] Ed. Rom. et hinc ortae cum Ald. pr. Guelf. 1. 4. *ut*.

25. *ca-*

25. *caram magis esse*] Reg. *magis caram*, deberet saltem, *mage caram*. H. Mon. *Se...* Un. Voss. *causam* pr. *caram*. Bern. *sibi* pr. *tibi*. — *Comma* hab. v. 26. 27. Ald. 1. et Scal. add. Hamb. W.

28. *pallida Ditis aqua*] Regius, *dulcis*. Guelf. 3. 4. *aufert*. H. *Spes* pr. *spem* Ask. Pr. *ditis* h. *dictis* Hamb. W.

ELEGIA II.

1. *Qui primus*] ita Broukh. cum potioribus, etiam vett. edd. Vulgo inde ab Ald. lectum *primum*. mox pro *carumque* nonnulli *carumve*, ut et Guelf. 1. e correct. 3. alii cum edd. Ven. pr. Reg. Lep. Vicent. *caraeque puellae*. H. *Carumve* quart. Voss. Monac. *Caramve* Hamb. quod reposuit H. Vossius. *Quis* pr. *Qui* Ask. *Primus* omnia apogr. H. Vossii. *Caraeque* Zwic. 1. 2. W.

3. *Durus et ille fuit*] boni aliquot libri repetunt, *Ferreus ille fuit*. Nec tamen hoc poetae *ubique* sequuntur; nec bene carebimus vocula *et*. *Durior ille fuit* coni. Hoeufft Peric. p. 222. H. Santenius ad iterationem reponendam proclivis fuit. vid. Bibl. Crit. p. 73. Sed primum quae ille apposuit exempla, diversissima sunt inter se, neque ullum huic loco simile; deinde h. l. repetitioni non est locus, quum poeta ad alterum factum durum procedat. W.

4. *erepta coniuge*] Regius, *exempta*, quod ex compendio scripturae natum. Sic ap. Cic. Verr. II, 55. pro *empta* libros invaluerat *erepta*, cum esset scriptum *epta*. cf. Gronov. Obss. I, 12. *Erepta* recte se habet, sive a rivali, cui se dederat, *praerepta*, sic enim fere dicitur. Propert. II, 25, 2.

Cur quisquam faciem dominae iam credat Amori?
Sic erepta mihi pene puella fuit.

II, 7, 1.

Eripitur nobis iam pridem cara puella.

sive quocunque alio discidio; putem tamen peregre abiisse, nam proxima Elegia v. 25. 26. 27. *reditus* mentionem facit. Nolim enim haec cum Vulpio de reditu in gratiam accipere. H. I. H. Vossius suspicatur: *tantum qui* pr. *qui tantum*. Nihil tentandum, quum libri non varient. W.

5. *Non ego firmus in hoc*] Exc. Porchi antiqua et duo Italici, *fortis*, quod quidem bene constantiam in quacunque re et proposito exprimit, et sollenne est: (Sulpicia Sat. v. 6.

— — nec qui pede fractus eodem
Fortiter irasci didicit duce Clazomenio.

 quae

quae non dubito de Iambo Scazonte intelligere; *pede fractus* eſt debilitatus, claudus;) ſed in noſtro *fortis* eſt interpretatio vulgatae. *Firmus* eſt fortis, qui diſceſſum puellae aequo animo ferre poteſt. Ea varietas ſatis frequens eſt. v. Heinſ. ad Ovid. III. Faſt. 279. Burman. ad Met. VII, 457. Gronov. ad Liv. XXIII, 27. Non autem *firmus in hoc* eſt, ea in re; ſed *ad hoc.*

eod. *non haec patientia noſtro Ingenio*] haec lectio antiquiſſimarum editionum a Romana inde eſt. Eſt etiam in Regio et Corvin. At Pocchus et Perreius in Exc. ſuis notaverant, deberi eam Iov. Pontano: nam in libris antiquis legi: *non hoc patiemur et aequo Ingenio.* Videtur tamen vulgata vera eſſe, ſive ex libris, ſive ex ingenioſa emendatione profecta ſit. Fuerat enim *patiencia* corrupta forte in hunc modum:

— — *non hoc patiemur nro.*

unde in uno Broukh. eſt *non haec patiemur e noſtro.* inde e correctione invaſit libros et Edd. Ven. pr. eiusque ſectam: *patiemur et aequo Ingenio.* In uno Statii alia ratione mederi voluerant vulneri, ſcribendo: *non hoc noſtro patiemur I.* H. *Non haec patientia noſtro ingenio* hab. octo, quibus H. Voſſius uſus eſt, apográpha. Prim. Voſſ. *Non hoc patiemur e noſtro.* Goth. *noſtro patiemur.* Vind. *Non haec patiemur, et aequo.* W.

7. *Nec mihi vera loqui pudor eſt*] Ita emendatum in Ald. ſec. et a Broukh. ex libris repetitum firmatumque, cum Scaliger ex Ald. pr. retraxiſſet: *Haec mihi verba loqui.* Hoc edd. vett. habebant ex Ven. pr. alterum edd. e Rom. deductae. *Haec* etiam Reg. et pro *vera* habet *nunc.* Error ortus ex ſcriptura *hec*, quae et in nonnullis eſt. H. Pro *vera* ſecund. Voſſ. *tunc*, quint. *verba*, ut Goth. — *Haec mihi* Zwic. 1. 2. W.

7. *vitaeque fateri Tot mala perpeſſae taedia nata meae*] Ita Broukh. poſt Muretum e potioribus reſtituit, cum Scaliger e ſuo *taedia nota* poſuiſſet: quod et in Guelf. 2. eſt. In Edd. inde ab Aldinis vulgatum erat *perpeſſae tot ſupereſſe meae.* Sic in uno Statii, etiam in Regio. At *taedia nata* in Corvin. et ſic in vett. edd. ante Aldum ubique legebatur. H. *tot ſupereſſe* monet H. Voſſ. ortum eſſe oſcitantia librariorum ex verbis *tot* — *perpeſſae. Taedia nota* tert. Voſſ. W.

9. *Ergo quum*] Rom. et inde aliae Edd. cum Guelf. 1. 2. et al. codd. *Ergo ego,* quod, ne in re triſti tot dactylis

ctylis decurrat verſus, poſt Statium ſuſtulit Broukh. H. *Ergo* ſine *ego* omnia apogr. H. Voſſii. *Quom* Hamb. Tert. Voſſ. *quo*, idem *et umbram*. *Super* ſex apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1.; Zwic. 2. *ſuper*, ſed correct. alia man. Pro *nigra* duo Voſſ. *magna*. W.

10. *ſuper — teget*] Reg. et Corvin. Guelf. 7. cum Ed. Lipſ. Vicent. et aliis *ſupra*. H. *Super — teget*, ut apud Catull. 61, 29.: *Lympha ſpecus ſuper irrigat*, et infr. IV, 1, 23. *claudi ſuper caelo*. W.

11. *longos veniat* Ask. quint. Voſſ. *veniet*. Vind. *caſta Neaera*. W.

13. *carae matris comitata dolore*] hinc Ovid. in noſtri epicedio, III. Am. 9, 51.

Hinc ſoror in partem miſera cum matre doloris
Venit.

quem locum Cyllen. ſup. ad I. Eleg. 3. ſic laudat: *mixti cum matre doloris*. H. *Moereat et genero* Monac. W.

15. *Praefatae ante meos manes animamque precatae Perfuſaeque*] Iam ſuperioribus temporibus de hoc loco disceptatum fuit. Libri fere exhibent *animamque rogatae* vel *rogate*; ſic et in vett. edd. et in Aldd. donec Muretus *precatae* ſubſtituit. Hoc *rogatae* ἐρωτήσασαι pro activo extuliſſe Tibullum volebat I. H. Pantan. ad Macrob. V. Saturn. 7. Cyllenius id inuſitato modo fieri videns inclinat in alteram lectionem *precatae*: addit tamen, alios imperandi modo accepiſſe, *animamque rogate*. Statius, qui *rogatae* in omnibus ſuis inveneras, hinc faciebat *togatae*, perquam infeliciter proſtituens amicam Tibulli (etſi ſic legitur in Guelf. 2. *togatae*, ſuperſcr. *rogate*); at Scaliger et coniecit et recepit *rigatae*, ut cum ſequentibus coniungatur, *rigatae perfuſaeque — manus*; ita tamen duo eandem plane rem ſignificantia verba coniunguntur. Recte itaque ab eo diſceſſit Broukh. et recepit *animamque precatae*, quod ſane inter cetera minimam reprehenſionem habet: ut tamen nec in eo acquieſcere liceat: nam primum poſt, *praefatae manes*, quid eſt, et quomodo differt: *animam precatae?* an eſt ſalvere iubere animam? et alterum: Manes praefari, h. e. affari, nomine compellare mortuum Tibullum? ut in illo: *ter magna voce ciemus*. Optime ſic locum expedias. Sed manet difficultas, quomodo notum hoc vocabulum *precatae* in *rogatae* in maiore codicum numero abire potuerit. (Participia *precantes* et *rogantes* confuſa in libris notavit Burmann. ad Anthol. P. V. p. 150. W.)

 Itaque

Itaque *precatae* ex interpretatione vel correctione eſſe videtur, quanquam et Heinſ. ad Ovid. Faſt. VI, 303.

> — *inde precando*
> *Affamur Veſtam.*

ita legi debere contendat. Si illud ab initio fuiſſet, nemo profecto in id incidiſſet, ut *rogatae* reponeret. *Precatae* adeo non minus ab emendatrice manu proveniſſe videtur ac *rogantes,* quod in Colbertino, duobus Palat. et in Ed. Rom. eſt. In Regio et Corvin. etiam *rogate,* unde ſuſpicari poſſis fuiſſe *animaque rogata.* Haec tamen omnia corrupta eſſe olim putabam ex

> *Praefatae ante meos Manes animamque vagantem.*

Diſtingueret ita *Manes,* qui in inferis ſunt, ab *anima vagante.* Erat enim antiqua ſuperſtitio, non modo, donec corpus compoſitum et ſepultum eſſet iuſtorumque honorem accepiſſet, animam ad loca infera non admitti, nec quieti dari; quae nota res eſt; verum etiam, variis de cauſſis idolum aliquod, ab umbra et Manibus diverſum, quod tamen et umbram et animam craſſius vocabant, (vid. Heinſ. Adverſ. I, 2.) aliquantum temporis circa tumulum ſuum vagari (vide tamen Heyn ad Virg. Aen. VI, 149. p. 755. W.); id eſſe, quod interdum viſum obiiciat, *Larvarum* et *Lemurum* nomine etiam notatum, quodque inferiis datis laetetur. v. Faſt. II, 565. qui ipſe inferiarum ferendarum mos eam opinionem aut gignere aut alere debuit: niſi enim adeſſet anima, quae honore inferiarum gauderet, quorſum in eo laborandum erat? etſi mox ipſa Platonicorum aliorumque philoſophorum placita ad eandem ſuperſtitionem fulciendam arceſſita ſunt: v. Macrob. in S. Scip. I, 9. cf. Daviſ. ad Cic. Tuſc. I, 12. Inprimis vero immatura morte raptorum animas circa funera ſua oberrare, neque diſcidium ſuum ferre poſſe opinati ſunt. Statius II. Silv. 1, 22. de pueri Glauciae funere:

> *Plorantemque animam ſupra ſua ſunera vidi.*

ubi v. Gevart. et Barth. *Vagari* vero de anima dictum ob levitatem, ut *volare.* v. Ovid. III. Triſt. 3, 63.

> *Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras.*

VII. Met. 611.

> *Qui lacriment, deſunt: indefletaeque vagantur*
> *Natarum matrumque animae iuvenumque ſenumque.*

Hac-

Hactenus igitur correctio *animamque vagantem* arridere poterat: fateor tamen mihi nunc eam minus probari; cum versus numeri et orationis structura vix eo ducant, et ipsa notio illa vagantis animae longius petita esse videatur. Manendum itaque in lectione seu emendatione: *animamque precatae;* ut in nota explicuimus, et dicendum *rogatae* l. *rogate* ortum esse ex compendio scripturae *animamq.precate.* Initio versus *praefatae* superscriptum est *ertae* in Guelf. 1. H. Pr. *precatae* Zw. 2. *rogate,* Zw. 1. idem supersc. at *rogantes.* *Rogate* etiam Goth. et plura apogr. H. Voss. alia *rogatae* apud eundem, ut Hamb. unus Voss. *precate* in marg. *Praefuctae* pr. *praefatae* hab. Goth. Hamb. H. Vossius malit *animamque rogando,* ut Ovid. Fast. VI, 303. *precando affamur Vestam.* Burm. iun. eo inclinabat, ut *animam precari* explicandum censeret ut *ventos petere rogo* ap. Propert. IV, 7, 31. W.

17. *Pars, quae sola mei superabit corporis, ossa*] Bernart. ad Stat. II. Silv. 6, 90. *superabunt.* Ed. Rom. *Pars quoque.* H. *Pars quoque* sex apogr. H. Voss. (Goth. Hamb.) et Zwic. 1. 2. *Quae incinctae* Goth. *iniunctae* quart. Voss. *legent* octo apogr. H. Voss. (Goth.) et Zwic. 1. 2. In Zwic. 1. correct. tamen *legant.* W.

18. 19. *legant — spargant*] Nostri cum Guelff. aliis, *legent, spargent* male, nam sequitur *parent.* Procedit autem iunctura verborum: *Praefatae, precatae et perfusae legant, et spargant, mox etiam parent fundere, posthaec tollere.* H. *Spargent* sept. apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. *Spargant* Zwic. 2. Uterq. sine variet. v. 20. *parent.* *Perfusa* pr. *collecta* duo apogr. H. Voss. W.

21. *Posthaec carbaseis humorem tollere velis*] Est hoc tantum in Edd. aliquot ex emendatione Mureti: libri et Edd. ant. fere *carbaseis — ventis.* Hi tamen qui sint, difficile dictu est. Scaliger post Cyllenium intelligit ventos carbaseae vestis agitatione excitatos. Broukh. potius *ventos* vela tenuissima explicari debere contendit. Sed cum hoc in tenui carmine fieri nequeat, recte cum Heinsio retinuit *velis,* quod et in uno Italico est, et pro quo saepe alterum libros invasit. v. Burman. ad Ovid. VII. Met. 491. Epist. X, 149. In uno Colb. est *vittis,* quomodo et Statius ab aliis lectum fuisse notat, ut forte hinc *ventis* ortum fuerit. In Vicent. video esse *vinclis.* Regius etiam, *Posthac.* H. Zwic. 1. *vinclis al. ventis* superscr. et glossa: „velamentis et pannis albis. Venti non sunt carbasei, sed vela carbasea impellunt venti.“ Zwic. 2. *ventis* superscr. „*alias*

„*alias vinclis;* hoc velantibus et candidis pannis. nam carbasus species est velamenti in citeriore Hispania, unde vela carbasia dicuntur." Goth. et Hamb. *ventis. carbasas* Hamb. — H. Vossius coniecit *carbaseis villis* pr. carbasis villosis dictum, et recepit. W.

23. *Illuc*] Broukh. recte reposuit post Passeratium pro vulgato *illic.* Tum Corvin. *mittet.* H. *Illic* Zw. 1. 2.; ille adscr. gloss. marg. „Panchaia teste Servio sabeorum regio est, ubi thus nascitur." *illic* etiam Hamb. et Goth. et recepit H. Vossius. *Illic* refert hic vir ad domum marmoream, *eodem* ad ossa. W.

eod. *dives Panchaïa — pinguis et Assyria*] Ante Broukh. utroque loco legebatur *dives; dives Panchaïa* et *dives et Assyria,* ingrata repetitione. Sic vett. etiam edd. et codd. pars. Libri aliquot, duo Statiani, tres Italici, cum uno Wittiano, quibus accedit Regius, Guelf. 3. pro var. lect. exhibent *pinguis et Assyria:* quod iam Muretus ediderat. Broukh. tamen epitheton hoc *Panchaïae* potius convenire iudicabat, propter myrrham et alia unguenta, quae hinc mittuntur, et quia etiam Virgil. Ge. II, 139. *pinguem Panchaïam* dixit: idcirco, commutatis epithetis, *pinguis Panchaïa et dives Assyria* reposuit. In quo eum temere a libris discessisse arbitror. Quidni enim et *Assyria* h. e. Syria aeque pinguis dici possit, quum amomum, balsamum et mille unguentorum genera inde mitterentur, partim in ea nata, partim in mercatum eo adducta, et *Panchaïa dives,* ob copiosum proventum talium rerum? Ipse noster sup. I, 3. *Assyrios — odores* memoraverat, et ex altera parte *Panchaïa dives amomo* ap. Ovid. X. Met. 307. Ipse noster infra IV, 2, 18. *dives Arabs* et Horat. II. Od. 12, 24. *plenas Arabum domos.* H. *Dives et* pr. *pinguis et* Goth. Zwic. 1. ut in un. Voss. *pinguis* tert. Voss. et Zwic. 2. Bis *dives* Vind. prim. et quart. Voss. et Ask. *mittet* Bern. *funduntur* v. 25. quart. Voss. W.

26. *componi versus in ossa*] in duobus Statii *componi carmen,* cum ridiculo errore *versus* accepisset librarius pro στίχοις. H. Mon. *hic* pr. *sic.* Vind. *hos:* sc. versus. W.

27. *Sed tr.*] Ed. Basil. *Sic.* Mox Rom. Ed. cum Brix. ac Venetis et Guelf. 1. 2. 4. et uno Statii *casum.* H. Deest hoc distichon in tert. Voss. — pr. *haec* Goth. *hic.* W.

29. *dolor huic et cura Neaerae*] h. amor, desiderium Neaerae. Hoc iam Muretus reposuerat. Vulgo legebatur: *dolor huic et caussa Neaera.* Scaliger male captato archaismo resingebat: *caussa Neaerae,* ut esset pro ipsa *Neaera*

aera

aera dictum: ſed iam a Gronov. Obſſ. II, 9. reprehenſus. Nata eſt haec lectio ex ſcripturae compendio *ea*, ut videas in Edd. Lipſ. et Rom. Sic etiam factum inf. IV, 10, 6. cf. Lipſ. ad Senec. III. de Ira c. 10. Extat quoque *cura* diſerte in aliquot Italicis apud Broukh. (eſt in prim. et quart. Voſſ. et in Ask. — Zwic. 1. *ea neaera*; Zwic. 2. *eā neera*. W.) Regius etiam *hunc* vitioſe. in Guelf. 2. *cura neaera* ſuperſc. *cura*. Sunt ſimilia verba illis matris Ulyſſis apud Homer. Odyſſ. λ, 201.

Ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,
Σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.

ELEGIA III.

1. *caelum votis impleſſe*] Regius *flammis*, ſicque ed. Vicent. Ceterum in his continuanda erat ſententia a v. 1. ad v. 10. Itaque ſic interpunxi. H. *Votis caelum* Bern. *Votis* Zwic. 2.; *flammis* tert. Voſſ. et Zwic. 1., c. gl. *ſacrificiis*. *tura tuliſſe* Statius, non apparet unde. W.

3. *marmorei prodirem e limine tecti*] Douſa Praecid. c. 11. ex uno libro et ant. Edd., quae quales fuerint, reperire nequeo, *templi*; ſed recte reiecit Broukh. Ita Burman. ſprevit *templa* in Ovid. I. Met. 170. Regius *a limine*. a Corvin. praepoſitio abeſt, me volente. H. Recepit H. Voſſius, comparans Ovid. Am. III, 11, 13. W.

5. *renoventur* Ask. at in marg. *renovarent*. Hamb. *renocantur*. Goth. *revocarent*. W.

7. *Sed tecum ut longae ſociarem gaudia vitae*] h. communibus vitae gaudiis tecum fruerer. Scaliger e ſuo nimis argute repoſuerat *ſatiarem*. quod etiam erat in Thuan. et vett. edd. Brix. ac Venetis, Guelf. 1. 4. etiam ed. Commelin. Ald. pr. cum aliis vitioſe, *ſociarent*: quod et in Regio erat. H. *Sociarent* ſec. Voſſ. et Goth. *Sociarem et* Ask. I. Schrader. coniecerat: *Si tecum haud longae*. Non probanda haec. W.

9. *praemenſae defunctus tempora lucis*] Ita in Aldinis et hinc expreſſis editum erat; idque recte retraxit Broukh. ſecutus libros et Edd. vett. quarum tamen multae, etiam Romana, *permenſae*, ex ſcripturae compendio ſcilicet. (*Per* et *prae* permutata in compoſ. I, 10, 68. W.) In ſcriptis quoque *tempore*, quaſi *defunctus* cum quarto caſu iungi non poſſet. Scaliger vero poſt Muretum et Plantin. id, quod in aliis, v. c. Regio, Corvin., ut *permenſe* — *tempore* eſt in Guelf. 3.

Guelf. 3. et 4. ſed in iſtis ſuperſcriptum *o* eſt, tuebatur: *permenſo defunctus tempore lucis. permenſum eſſe vitae tempora, ſpatia*, per ſe eleganter dici non neges. Nemeſian. Ecl. I, 19.

Quem nunc, emeritae permenſum tempora vitae,
Secreti pars orbis habet mundusque piorum.

cf. Broukh. Sed et *permenſum* paſſive dici, et *defunctum* inſuper addi, iuxta durum eſt. Tale autem erat doctiſſimi viri ingenium, ut vel ſilices concoqueret, modo recondita aliqua doctiina adſperſi eſſent. H. *Praemenſae* quinque apogr. H. Voſſ. un. *praemenſo. permenſae* un. H. Voſſ. et Zwic. 1. 2. *permenſo* tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.) *tempora* ſept. apogr. H. Voſſ., *tempore* quatuor (Hamb.). *defunctis* Hamb. H. Voſſius recepit: *tempore.* Sane *defuncta corpora vita* dixit Virg. Georg. 4, 475., et *ſuis temporibus defuncta* Horat. Ep. II, 1, 21., ac videtur Tibullus etiam ita ſcripſiſſe. Agnoſcit tamen accuſativum Forcellinius. — *Tum, cum* Statius vidit in duobus, quod recepi; vid. Obſſ. ad I, 1, 21. W.

10. *cogerer ire rate*] Ed. Lipſ. cum aliis *cogeret.* Broukhuſius litterae caninae frequentia offendebatur. Ceterum ex h. l. confirmari poteſt Scaligeri emendatio in Sever. Aetna v. 79.

Mentitique rates Stygias, undasque canesque.

vulgo legitur: *Mentiti vates.* H. *Iterate* pr. *ire rate* Goth. W.

11. *Nam grave quid prodeſt pondus*] Scaligeri Exc. et Vincent. in Speculo doctrin. VI, 73. *Quid prodeſſe poteſt, p.* v. ad II, 6, 19.

12. *Arvaque ſi findant*] Unus Angl. *ſcindant*, perpetua variatione. Baſil. Ed. ſecund. *fundant*, (ſic enim Ask., tert. Voſſ. et Mon. W.) et Vincent. l. c. *Prataque ſi ſfundant.* v. I, 7, 21.

13. *domus — Phrygiis innixa columnis*] unus Colbert. *ſubnixa.* Ovid. III. ex P. 2, 49.

Templa manent hodie, vaſtis innixa columnis.

Sed et ibi unus *ſubnixa.* H. *Immixta* tert. Voſſ. W.

14. *Trenara* ſecund. Voſſ. *hriſte* idem. prim. *thariſce,* Hamb. *Charyſte.* W.

16. *marmoreumque ſolum*] Hunc locum ob oculos habuit Auctor Epigrammatis in Catal. Ed. Scalig. p. 191.

Quod tua mille domus ſolidas habet alta columnas,
Quod tua marmoreo ianua poſte nitet;
Aurea quod ſummo ſplendent laquearia tecto,
Imum cruſta tegit quod pretioſa locum.

ubi

ubi legendum *solum* pro *locum;* quod etiam repositum est a Burm. Sec. in Anthol. Lat. lib. III. ep. 70. T. I. p. 511.

17. 18. *Eritkreo* et *eritheo* duo Voss. un. pr. *Sidonio* hab. *sic brinio.* H. Vossius suspicatur, Tibullum scripsisse: *Quid vel Erythraeo* caet. atque adeo recepit, contra omnium librorum auctoritatem. W.

19. *Et quae p.*] Scaliger in prima editione leg. putabat, *Est quae.*

eod. *in illis Invidia est: falso p.*] Ita Scaliger restituit ex Exc. suis, quibus alii libri Italici, cum his Guelf. 2. accedunt: nisi hi ex Pontani correctione ita habent; nam eum sic emendasse, in margine vet. ed. manu notatum video. (Idem Vind. et tert. Voss. W.) Plerique, ut etiam Regius et Corvin. Guelf. 1. 3. 4. *in illis Invida quae,* sicque Edd. veteres et Aldinae et hinc vulgatae: in ed. Lips. *que.* Potest adeo hactenus vulgata orta videri ex omisso *est:* et legitur quoque *in illis Invidia: falso,* in uno Gebhardi, et Ed. Rom. unde olim putabam, eam veram esse lectionem; productionem syllabae autem insolentem omni depravationi locum dedisse. Solent enim *que* inserere librarii, cum syllaba vacat. v. mox El. 4, 10. Nec tamen satis placet: invidiam esse aliqua in re. Etsi alioqui lapsus proclivis. Itaque ad id redeo, quod olim proposui: *Et quae p. populus miratur, et illis Invidet: heu falso plurima vulgus amat!* H. *illa* secund. Voss. *invidiaque* Bern. *invidia quae* Goth. id. *volnus.* In Hamb. deest distichon. W.

21. *Non opibus mentes hominum curaeque levantur*] quatuor Gebh. duo Broukh. *homini.* H. *homini* Ald. 1. 2. cum Mureto; prim. Voss. et Bern. *hominis* Ask. *Non hominum mentes opibus* quint. Voss. W.

22. *Nam fortuna sua tempora lege gerit*] *gerit* Broukh. e libris, h. e. ministrat. In aliis, etiam in Regio, Guelf. 2. *regit;* quod mihi magis placet: ut etiam hoc in illud mutarem, ubi libri alterum solum haberent. Vulgatum etiam illud dudum est in edd. Mureti et Scalig. Itaque reduxi. Sallust. Iug. 109. iam a Vulpio laudatus, *Humanarum rerum Fortuna pleraque regit.* Res humanae in poeta sunt *tempora,* casus. Ceterum sollennis est variatio. v. sup. ad I, 9, 80. et Heins. in Claudian. II. in Eutrop. 562. H. *regit* Ask. *gerit* Zwic. 1. 2. Hamb. — *suas — gerit* Goth. In tert. Voss. deest hic versus. W.

24. *At sine te*] plures, *Et.* Heinsius: *Si sine te, regum m.* H. *velim* Goth. et libr. Broukh. quod recepit II. Vossius. *Et sine* Zw. 1. 2. Hamb. Goth. et plur. apud H. Vos-

H. Voffium. Equidem hoc recepi; vid. fimilem iuncturam I, 8, 34. W.

25. *quae te poterit mihi reddere*] Regius, *poterit quae nunc mihi r.* H. *te* deeft in Goth. *potuit* Hamb. H. Voff. fcripfit: *mihi te poterit quae.* W.

28. *averfa — aure*] male utraque Ed. cum codd. parte, ut Guelf. 2. *adverfa.* v. Heinf. ad Ovid. Epp. VII, 4. H. *At fibi* v. 27. Hamb. *At mihi* Ask. *Duplici* quart. Voff. at in marg. *dulci.* — *moventur* quint. Voff. et Bern. a pr. man. — *adverfa* v. 28. duo Voff. *averfa* Zw. 2. *adverfa* Zw. 1., fed inducta *d* lineâ, laudatque gloffator ad marg. Virg. *averfa deae mens.* W.

29. *Nec me regna iuvent, nec*] Regius, *Non — non L. iuvent,* quod exquifitius, dudum dederat Ald. fec., Muret. Statius, Pafferat. Cantabrig. Antea legebatur *iuvant,* quod Scaliger iteravit ex Ald. pr. In libb. fcriptis utrumque legitur. H. *iuvant* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *Nec* prim. loco Hamb. et duo Voff. *annis* Hamb. W.

31. *Haec alii cupiant*] libri nonnulli cum Regio *capiant,* unde vir doctus ap. Broukh. faciebat: *Haec alios capiant.* Vincent. Spec. doctrin. l. l. *Hoc alii cupiunt,* et mox

32. *fecuro vitae munere.* H. *cura* pr. *cara* prim. Voff. W.

34. *Cypria*] Regius, *Cyprida.*

35. *Aut fi fata negant reditum*] nonnulli, in his Guelf. 2. e correct. *At,* et hoc praeferam. At fi illa non redierit, mori praeftat. Deinde Regius cum Ed. Rom. et Brix. *reditus,* quo numero amant efferre Latini. v. ad I, 3, 13. H. *Ad fi* tert. Voff. *facta* Hamb. *reducem* quart. Voff. pr. *reditum.* W.

eod. — *triftesque forores*] Heinfius coniiciebat, *Stygiaeque.* cf. Burman. ad Grat. Cyneg. 477. vel *trinae,* quod etiam in mentem venerat Ayrmanno, vel etiam *vitaeque f. Stamina.* v. in Vit. Tib. §. 84. At v. not.

36. *quaeque futura canunt*] vid. fup. I, 7, 1. In omnibus libris et Edd. eft *neunt,* quod Scaliger pro *nent* antique dictum effe contendit. *neent* Guelf. 3. *Canunt* emendavit Heinf. ad Ovid. Epift. XVII, 194., opinans, errorem ex fimilitudine inter ultimam praecedentis et primam proxime fequentis vocis fyllabam ortum, et primum fcriptum fuiffe, *futura nunt.* H. *Canunt* recte Monac. *neunt* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *nount* quart. Voff. edit. Lipf. *neant.* *futamina* pr. *ftamina* Hamb. W.

38. *Dives in ignava luridus Orcus aqua*] pro *Dives* in nonnullis *Ditis, Dius, Divis.* Ayrman. Vit. Tib. §. 84. legebat:

gebat: *Me vocet in v. — paludem Dis et in ignavam l. O. aquam.* quod nervo caret. in Ed. Venet. 1475. *ignaram.* Deinde Ed. Rom. *ortus* et Regius *Orchus;* fcribebant enim olim feriores hoc et fimilia, ut *pulcher*, cum adfpiratione; fono gutturali a barbaris populis adfcito: v. Broukh. h. l. et Salmaf. in notis ad Eufeb. Chron. editis ab Henr Leonh. Schurzfleifch. in Biblioth. Vinar. p. 140. H. v. 37. *ad vaftos* fcripf. H. Voff. pr. *me* prim. Voff. *at.* — *et ignava* Vind. *ignara* Ask. *lividus* Bern. *Orchus* quart. Voff. W.

ELEGIA IV.

Multa funt in hoc carmine, quae feveriori iudici difplicere poffint. In exordio nonnulla funt perplexe dicta et iterum iterumque retractata. Si forte haec librariorum fraudi debentur, in Apollinis tamen defcriptione copiam earum rerum, quas brevius narratas malis, poetae vix pro egregio invento annumeres: uti nec illud ipfum, quod Apolline res digna eft vifa, a quo poëtae nuntiaretur puellae perfidia, et quidem tam operofe ac copiofe. Quod fub fin. dicere poëtico more volebat, Neaeram non effe puellam fine humanitatis fenfu natam, vide, quo cum faftidio legentis, et in ipfo ornatu ieiune, extulit vff. 83-93. cum vf. 85. 86. fatis fuperque effent. Verbo, otiofa rerum ac verborum copia laborare videtur totum carmen; etfi fint alia in eo Tibullo digna, nec dubitare liceat, Tibullum eius effe auctorem.

1. *nec fint infomnia vera*] in Corvin. Guelf. 3. a pr. m. ac multis, etiam in Edd. ant. Ven. pr. et reliquis, Lipf. *mihi fomnia*, in Rom. et eius fecta et in Guelf. 4. *mea fomnia*. orta ex fcripturae compendio, quale eft in Regio *m'* facto ex *in. ferant* Guelf. 1. a pr. m. H. *Mihi fomnia* etiam fex apogr. H. Voff. (Hamb.) pr. *infomnia.* W.

2. *extrema — nocte*] Ita Scal. ex fuo correxit, et fic Regius; vulgo *hefterna*, natum ex *efterna* vel *externa*, quod etiam alii habent; aberrationes follennes. v. I, 9, 37. II, 1, 18. Catull. ad Manlium 99. ubi v. Santen. Propert. I, 13, 5. II, extr. 39. et III, 6, 1. ubi non e mera Beroaldi coniectura eft in vulgatis *hefterna;* nam et Regius hoc exhibet. item Ovid. V. Faft. 506. cf. Heinf. Adverf. II, 15. *extrema* recte fe habet, fi cogites inf. v. 21. fub orientem diem fomnium oblatum. Ovid. Epift. XIX, 195.

— *fub auroram, iam dormitante lucerna,*
Somnia quo cerni tempore vera folent.

Pro

Pro *peſſima* in Scal. Ed. ut et in Guelf. 3. *proxima,* quod ortum eſſe videtur ex ſcriptura, qualis eſt in Guarner. *pexima.* H. *extrema* Vind. W.

3. 4. *Ite procul, vanum falſumque avertite viſum: Deſinite in vobis quaerere velle fidem*] Haec niſi omnino a mala manu profecta ſunt, vera ut ſint et incorrupta, vehementer dubito: certe ſententiam commodam inde non efficias. Primum illud ſatis contortum et durum eſt, quod nunc *inſomnia* alloqui Poëta intelligendus eſt. *Avertere viſum, omen,* eſt, illud averruncare, depellere; id vero inſomnia non faciunt. Minoris verſus faciunt hunc ordinem: *Deſinite velle me quaerere fidem in vobis,* ut ſit, *Ne exigite, ut vobis fidem habeam.* Sed omnia haec dura et ieiuna ſunt. Verum quidem eſt, nos haec ita concinnata habere ex correctione Scaligeri, qui *vanum* ex uno libro, cui aliquot alii adſtipulantur, etiam Corvin. *vobis* vero ſine libro refinxit: ſed correctio tanti non erat, ut reciperetur. Nec tamen vulgata lectio habet in quo expoliendo operae pretium facias. Editum ubique erat id, quod in maiore parte librorum, etiam Guelff. legitur: *Ite procul, vani:* erunt adeo hi coniectores, ſomniorum interpretes, arioli: enimvero hos tam abſolute *vanos* appellari qua ratione et exemplo dicas? Tum *avertite viſum* an eſſe poteſt, auferte, tollite, ne mihi tam multa de eo memorate? Verum etiamſi haec licere putes; etiamſi pro *vani* reſcribas *vates;* tamen totius verſus ſententia ieiuna et Tibullo indigna eſt. Nec minus in altero verſu: *In vobis* eſt ex correctione Scaligeri; nam libri et Edd. *in votis* habent, utrumque inconcinne, et nullo ſenſu idoneo. *deſine et in votis* Guelf. 1. Statius coniiciebat *inventis,* vel *invitis,* Muretus, *in vanis,* unus Italicus, *in ſomnis,* Guyetus, *in nobis,* Heinſius, *in veris.* Paſſerat. *Deſinite iis vates,* vel *hinc vobis,* ſed ad Propert. I, 3, 28. aſſentitur Mureto. Ego malo ſilere, quam afferre, quae nec mihi ipſi ſatisfaciunt. Quod Broukh. ait, docuiſſe Schottum Obſſ. II, 13. deſumta haec eſſe e Sophoclis Electra, vanum eſt. Nam verba forte nonnulla conveniunt, ſententia diverſa eſt: aut nulla veritas ineſt ſomniis vaticiniisque, aut hoc ſomnium exitum habebit.

Ἤτοι μαντεῖαι βροτῶν
Οὐκ εἰσὶν ἐν δεινοῖς ὀνείροις,
Οὐδ' ἐν θεσφάτοις,
Εἰ μὴ τόδε φάσμα νυκτὸς
Εὖ κατασχήσει.

Verſus ſunt ex Electra 501. ſqq. Poſſunt ſententia Tibullianae propiores videri apud Petron. 104. et Claudian. XXVIII.

ſed

ſed nihil inde in rem noſtram convertere licet; et conſultius eſt, verſus ab indocto interpolatore profectos relinquere intactos. H. *vani* etiam Zwic. 1. 2. Goth. — *in votis* v. 4. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *in notis* Bern. I. H. Voſſius coniecit et recepit: *Ite procul, Somni*, caet. pr. *ſomnia* dictum, ut Ovid. Rem 555.; deinde: *Deſinite in vanis*, ſecutus Muretum ſcripſit. Equidem, ut in re dubia, nihil mutavi. Sunt tamen nonnulla monenda. *Avertere viſum* ſomnia recte dicuntur, quandoquidem ſomniis viſus tribui poteſt. Horat. Sat. I, 5, 84.: *tum immundo ſomnia viſu nocturnam veſtem maculant.* Adde ſimil. Liv. III, 5. *portentaque alia aut obverſa oculis aut varias exterritis oſtentavere species.* Virg. Aen. XI, 271.:

Nunc etiam horribili viſu portenta ſequuntur.

Aeneid. XII, 245.:

Dat ſignum caelo, quo non praeſentius ullum
Turbarit mentis Italas, monſtroque feſellit.

Quodſi *ſignum* fallit *monſtro*, *ſomnia* etiam avertere poſſunt *viſum.* — Difficultatem habent in primis verba *in vobis* a Scaligero de coniectura illata. Thierſchius legendum putabat *in nobis* hac ſententia: nolite ſperare me fidem vobis habiturum. Iam pergit, quare illis fidem habere non poſſit: *Divi vera monent.* Lenzius mavult: *deſinite et vobis.* Fortaſſe nunquam haec res ad liquidum poterit perduci. Hoc tamen videbis, mendi notas delendas fuiſſe; verſibus enim his ſublatis verba *Di — quies* cum ſequentibus non cohaerent. W.

5. *venturae nuntia ſortis*] Regius, *mortis.*

6. *vera manent* Guelf. 2. at emendat alia manus *monent.* H. Deeſt in Goth. hic verſus. W.

8. *Vana* pr. *falſa* de coniectura ſcripſit H. Voſſius, quia moleſtum ſit *falſa* poſt *fallaci.* Ac loco ſuo turbatum vocabulum *vana* comparere in ſequenti verſu, ubi multi *vanum* habent pr. *natum.* Non ſequutus ſum. W.

9. *Et vanum ventura hominum genus omina noctis*] Ita refinxit Scaliger ex ſuo: accedentibus tamen aliquot aliis in Var. Lect. ap. Broukh. Guelf. 2. a m. pr. prol avere Broukh. et Vulp. Vellem ſenſum quoque expoſuiſſent viri docti. Scaliger quidem, qui contortiſſima amabat, modo docta eſſent, ſomnia, inquit, iubent pavidas mentes falſa timere. et vani homines noctis omina mola falſa deveneranţur. Sed quam ieiuna ſententia haec ſit, docere opus non eſt. Quid autem *ventura omina noctis* ſint, plane praeteriit. Voluitne eſſe eventura? quaſi certum eventum habitura? id vero latine

latine vix dicitur. *omina ventura* non esse possunt, nisi futura, quae aliquando existent, ut v. 5. *sors ventura,* quae aliquando homini eveniet, continget. At illa nemo expiat, neque futura omina quisquam curat, contentus expiare praesentia. Tum omnino sic nemo loquitur: verum *ominibus* dicimus *ventura significari,* ut Claudian. II. Laud. Stilic. 216.

Ominibus ventura notant.

Varietas lectionis hic plane mira est. Ante Scaligerum in Edd. erat, *natum in curas,* quod a Mureto erat receptum; et sic Corvin. sic Regius, Guelf. 3. et aliquot libri ap. Broukh. cum edd. ant. ex Ven. pr. profectis. Ed. Lips. cum paucis, *natum in curam,* unus Vatic. *nata in curas hominum gens.* Exc. Lipsii, Perreii, cum aliquot aliis: *vanum in curas,* quod placeret, si ita quenquam loqui scirem; hinc deterius unus et alter, *vatum, varium, tantum.* Ante Muretum Edd. Ald. dederant *vanum metuens,* quod et Venetae et ipsa Romana habet, cum Guelf. 1. 4. et ex emend. 2. E ceteris libris unus Stat. *tantum metuens,* unus Broukh. *natum metuens,* unus Heinsii *vatum metuens.* E quibus id, quod primo loco posuimus, *natum in curas,* probabilissimum videtur, etiam Heinsii et nuper Nodelli (Not. crit. p. 74.) iudicio, neque id cum Vulpio pro Tibulli simplicitate nimis argutum putem, cum sit ex medio petita sententia. Coniiciebam aliquando: *navum in curas,* ut Ovid. *Inque meas poenas ingeniosus eram.* Sed quorsum argutamur in loco, qui nunquam habebit quod satis placeat? *Omnia* pro *omina* passim legi, vix opus est, ut moneam; quoniam sollennis lapsus est. Pro *Et* aliquot libri et Guelf. 2. ex emendatione, *At,* recte. Itaque revocavi iterum lectionem a Mureto olim repositam. H. *At natum in curas* recte est in Monacens. et Vind. praeterea in prim. et quart. Voss. qui tamen *Et* habent pr. *At.* Quint. Voss. in marg. *natum in curas hominis.* Tert. *Et... incurram hominis.* Bern. *Et natum maturas;* e quib. omnibus vera lectio elucet quodammodo. Zwic. 1. *Et natum,* sed superscr. *al. metuens.* Goth. *Et tuum metuens.* Zw. 2. *Et vanum in curam.* Hamb. *Et varium ventura.* In Ask. et quint. Voss. *Et vanum ventura.* Prim. Voss. *Et natum metuens.* — Pr. *farre* Bern. *ferre.* Pr. *placant* tert. Voss. *placeant.* W.

10. *Farre pio placant*] Ed. Lips. *pioque placent:*

11. *Et tamen, utcunque est, sive illi vera moneri, Mendaci somno credere sive volent*] Ita locus constitutus erat in Al-

Aldinis, hinc in Scalig. et ceteris: sunt tamen codices, quibus auctoribus id factum; accedit Corvin. Etiam in his aliquid ambigui et obscuri est: *sive illi*, n. hominum genus, *volunt vera moneri*, n. a Diis, per exta, vid. v. 5. vel, ut Vulpius explicat, a me, qui vanam dico rem esse somnia. Quid tamen haec omnia ad rem, de qua agitur? Etiam hic per Scaligeranam recensionem melior lectio iterum ex editis loco est depulsa, in quam coniectando ipse incideram et facile alius quisque: non *moneri* ut scribas, sed *monenti.* Ita Muretus ediderat; ita legitur in edd. vett. et quidem utriusque sectae; adde libros aliquot apud Statium et Broukh. et Guelff. omnes. Hoc itaque reduxi: *sive illi vera monenti, Mendaci somno c.* Opponuntur, quod obvium est, *mendax somnus*, et *vera monens* seu deus seu aruspex. Reg. et Ed. Rom. etiam *utrumque;* et in hac *est* abest. H. *Sed tamen* Guyet. probabat in trib. cod. repertum. Recepit II. Vossius, quem secutus sum. — *Moneri* est in Zwic., Hamb. aliisque ap. H. Voss. qui recepit. — Pro *utcunque* est *utrumque* in Ask. et Goth. W.

12. *volent*] in Guelf. 3. superscr. *velint.* H. Id. Ask. et Goth. W.

13. *efficiet* Bern. *efficiant* Mon. *luscina* Goth. W

14. *praetimuisse velit*] ex emendatione Gebhardi recepit Broukh. et confirmat Regius cum Corvin. vulgo *pertimuisse.* Sic modo sup. Eleg. v. 9. *permensae* et *praemensae.* Orta vitia e compendiis litterarum. H. *Praetimuisse* est etiam in Mon. et prim. ac secund. Voss. *pertimuisse* autem Goth. et Hamb. W.

15. *Si m.*] Ed. Lipf. *Sic*, cum aliis. H. *Sic* Zwic., Goth. alia ap. H. Voss. apogr. Pro *laesit* Goth *laedit.* Pr. *nec* nonnull. *non.* W.

17. *Iam Nox aetherium nigris emensa quadrigis Mundum*] *emensa* restituit Muretus (praecesserat ed. Basil. ann. 15 o. W.); firmatur per Guelf. 3. Ed. Lipf. et Rom. cum Venetis et Aldd. corrupte, *emersa:* quod et codd. habent, ut Guelf. 1. 4. *dimensa* 2. H. *Emensa* est etiam in Mon secund. Voss. Ask. Laud. quint. Voss. in marg. Idem in Zw. 1., superscr *al. emersa*, quod hab. Zw. 2. cum Goth. W.

18. *caeruleo lavet at amne rotas*] Scaliger tacite e suo, et post eum Broukh. receperant *caeruleas*, non male, si libri alterum non tuerentur. Praestat tamen *caeruleo amne* hactenus, ut *amnis* habeat aliquid adiunctum, quod Oceani notionem propius adducat. In Guelf. 3. *lethaeo* pro var. lect.

lect. quod ex ſuperiore carmine obverſatum erat librario. H. *caeruleas* etiam ſecund. Voſſ. perperam. W.

20. *ſollicitas deficit ante domos*] Heinſ. ad Ovid. II. Met. 382. malit *deficit ille domos*, ſed hoc eſſet *deſerit*. v. Broukh. Tentaverat quoque *deſit is ante domos*. Sed nil eſt, quod diſpliceat in vulgata. H. *Deficere* dii dicuntur qui mortales auxilio non iuvant, ut Virg. Aen. VI, 196.:

Tuque o dubiis ne defice rebus.

domus Goth. *ſolicitus* Bern. *Somnus* II. Voſſ. iunxit cum *deficit*. W.

21. *cum ſummo Phoebus proſpexit ab ortu*] Olim me male habuerat *ſummus ortus* in hoc verſu. Nam ſi, aiebam, idem, qui *primus ortus*, eſt, inde Sol, tanquam ex alto, *proſpicere* dici non poteſt. Sin vero de Sole iam altum tenente accipias, tum *ortus* non amplius eſt. Libri nil mutant; in nonnullis, etiam Guelf. 1. 4. eſt *ſomno*, natum ex ſcriptura, quae in Ed. Rom. eſt *ſomo*, unde Venetae *ſono*. Nunc video, Markland. ad Stat. II. Silv. 2, 45. p. 90. ingenioſam coniecturam propoſuiſſe: *cum ſummo Phoebus proſpexit ab Oeta*. Veteres poëtae, ex antiquiore aliquo carmine, quod in tractibus illis, qui ſub Oeta ſunt, ſcriptum erat, retinuerunt hunc formulam, ut ab Oeta ortum Heſperi (habebatur autem is a Locris in praecipuo cultu, et in numis Locrorum frequenter viſitur) mox etiam Solis repeterent. cf. Virgil. Ecl. VIII, 30. Culex 202. et ibi not. Senec. Herc. fur. 132.

Iam caeruleis evectus equis
Titan ſummo proſpicit Oeta.

ubi etiam ante Gronovium legebatur *ſummum proſpicit Oetam*. cf. Voſſius ad Catull. p. 151. Quod ſi itaque Tibullus etiam h. l. *ab Oeta* poſuit, eleganter haud dubie loquutus eſt. Sed an tam eleganter loqui voluerit, aut debuerit, alia eſt quaeſtio. Nam *ab ortu* bonum et ipſum eſt. Vid. not. H. *ab Oeta* ſine dubio ſpernendum eſt, nec quidquam mutandum. *ſuſpexit* Bern. *tum ſumme phoebi* tert. Voſſ. W.

22. *Preſſit languentis lumina ſera quies*] In nonnullis ſcriptis, etiam Regio, *lumina feſſa*. et pro var. lect. Guelf. 3. *feſta*. Ovid. Epiſt. XIX, 56.

— *ſubit furtim lumina feſſa ſopor.*

etiam ſup. I, 8, 72. *lumina feſſa*, ſed in alia re. Propert. I, 3, 45.

Dum me iucundis laſſam ſopor impulit alis.

Sic Vaticanus et alii cum Regio. Broukh. poſt Heinſium probavit *lapſam*. Sed *labi* dicuntur oculi, non is, qui ſomno op-

opprimitur. Verum in nostri loco *sera quies* vera est lectio, quia cum sole oriente demum veniebat. Valer. Flacc. I, 48.

— *serus fessos sopor alligat artus.* H.

fessa Vind. *languentes lumina victa* Hamb. *sera* perp. un. Voss. W.

23. *lauro* Zwic. 1. 2. Hamb. *lauru* Vind. Ask. Bern. *Et visus* Bern. W.

25. 26. *Non illo quicquam formosius ulla priorum Aetas, humanum nec videt illud opus*] Versus haud dubie corrupti; tacent tamen Scaliger et Broukhusius. Sed Vulpius vulnus vidit et indicavit. Secundum cum Iac. Grainger, doctus Britannus, transpositum locum putabat, et referebat ad lyrae descriptionem post v. 37. 38. *Artis opus rarae.* Nec minus tamen ibi languet et friget. Quoquo versum te vertas, nihil efficis, nec libri iuvant; unus Stat. *nec fuit*, et unus Broukh. *nec valet.* Heinsius coniiciebat, *nec dedit.* An forte:

Non vidit quicquam formosius ulla priorum
Aetas: humanum nec fuit illud opus.

Opus humanum h. homine natus, ut *opus* saepe. *illud* pro *ille* propter *opus.* *Vidit* vero primo versu extrusum erat a glossa *ilio.* Forte etiam *formosius ulla priusve*, ut saepe. Ovid. Epist. XIX, 69.

A Veneris facie non est prior ulla tuave.

Sed videtur loqui de heroum illa aetate. Propert. I, 4, 7.

Et quascunque tulit formosi temporis aetas;
Cynthia non illas nomen habere sinet.

Etsi autem sic satis commode legi possit; melius etiam:

Non illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum aut vidit habetve genus;

tamen operam parum in loco impensam nunc arbitror; est enim satis probabile, distichon hoc esse suppostitium. H. Pr. *videt* etiam Goth. *fuit.* Hinc H. Voss. scripsit:

Non illo vidit formosius ulla priorum
Aetas (humanum nec fuit illud) opus.

In quo vel parenthesis ista mihi non placet. Melius haud dubie Heynius coniecit: *Non vidit quidquam* caet. W.

28. *Stillabat Syrio myrtea rore coma*] Cui non in animum veniat *myrrhea* legere vel ex Horatio! Inhibui tamen

 im-

impetum. *Myrtea coma* edita erat ab Aldo: eam Scaliger tuetur: et ſic magna pars librorum, etiam noſtri, cum edd. vett. Vicent. Ven. pr.; moneri tamen poteſt illud, Apollini fere *flavum* et *aureum* tribui capillum, non facile fuſcum et nigricantem; in aliis, etiam Guelf. 1. 3. 4. et a m. ſec. 2. *myrrhea,* quod Muretus recepit, et olim Cyllen. tuebatur. Eadem diverſitas in Horat. III. Od. 14, 22. *myrrheum nodo cohibente crinem.* ubi v. Intpp. Eſſet myrrhea coma, *myrrha perfuſa, myrrha madida,* ut Ovid. III. Met. 555. *madidus myrrha crinis*, ſed tum paullo inſuavius inſuper adderetur *Syrio rore.* Cum igitur *myrteus* ſ. *murteus* color alibi quoque occurrat, quod Scaliger ad h. l. docuit, praeferenda haec lectio videtur. *Syrio* ex emendatione doctorum virorum repoſuit Broukh. vulgo, *Tyrio.* cf. inf. Eleg. 6, 63. quoniam in unguentis Syriae mentio frequens et Aſſyriae (ut ſup. I, 3, 7.) occurrit, non Tyri. Pro *Stillabat* unus Broukh. *Spirabat:* legebat etiam ita e ſcriptis Ge. Fabricius ad Terent. I. Adelph. 2. unde in edit. Plantin. fuit receptum. Caſus tamen ſextus ſic forte non bene additus eſſet; quanquam et ſic Graeci in πνέειν. In Epigr. edit. olim a Reiskio Miſc. Lipſ. nov. Vol. IX. p. 461. μύροισιν ἔτι πνείοντες — ςέφανοι. Vulgatam operoſe defendit Heinſ. ad Ovid. Epiſt. XV, 76. H. Recepi *Spirabat,* repertum etiam in Vind. Eadem ſtructura eſt ap. Virg. Aen. I, 417.: *arae ſertis recentibus halant.* — *Syrio* etiam in Ask. Bern. Vind. — *Myrrea* Mon. In Zwic. 2. ſic ſcriptum, ut vel *mirthea,* vel *mirrhea* legi poſſit. Zwic. 1. *myrtea,* ſed gloſſ. interl. „*vel nardo unguentata vel mirra ſuaviſſima eius ſpecie.*" Forcellinius *myrtea coma* agnoſcit, explicans *myrto coronata,* quod tamen fieri nequit. Etiam I. H. Voſſius *myrtea* retinuit, ſtatuit autem, eandem eſſe quae flava, aurea alibi audit. Obſtat tamen Iſidor. l. 12. c. 1. myrteum colorem dicens eſſe qui eſt preſſus in purpura, h. e. ſubniger aut fuſcus ſine ſplendore. W.

32. *ore rubente*] coni. vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 193. *flore* rubente. quis hoc probet? aut ſi probet, quae neceſſitas mutationem ſuadere poteſt? H. H. Voſſ. *tota rubore* de coniectura ſcripſit, comparans Ovid. Her. XXI, 112.:

Senſi me totis erubuiſſe genis.

Non ſequutus ſum. W.

33. *Et* Zwic. 1. 2., Goth. al. ap. Voſſ. W.

34. *ut autumno*] Broukh. emendavit *ut;* cum in ſcriptis et editis eſſet *et.* Etiam ante, *et quum c.* edd. vett. Lipſ. Venetae: it. Corvin. et al. Alii *Aut cum,* quod praeferam,

feram, sequente *et autumno*. H. *Ut autumno* Mon. Bern. secund. Voss. et comparat I. H. Vossius Virg. Georg. IV, 261. *et* perperam Goth. Zwic. 1. 2.; hic etiam *rubente*. W.

35. *talis illudere palma*] Cyllenius *alludere* in suo habuerat, quod explicat talos percutere spiris crispulosis. Est sane hoc magis frequentatum in hac re. Statius Theb. IX, 334.

— *extremis alludunt aequora plantis.*

Propertius *ferire* dixit III, 15, 32. cf. Heins. Advers. II, 10. Dicendum adeo, Tibullum exquisitius vocabulum maluisse *illudere* aut novasse hoc. Pro *imu* aberratum in Guelf. 2. *Iamque*. H. *Alludere* Zw. 1., at Zw. 2. *illudere*. — Versum sequentem satis defendit Huschk. p. 21. W.

39. *Hanc — plectro modulatus eburno*] Nemo, puto, dixit, *modulari lyram*, sed carmen, sonos, verba; est enim *modulari*, modos componere, exercere. Itaque legendum: *Hac — modulatus* sc. lyra. ut *arundine* Ovid. XI. Met. 154.

Et leve cerata modulatur arundine carmen.

Et tendit eo Regius, in quo *Ac*. Nisi malis *moderatus*; dicimus enim *moderari lyram*. Horat. I. Od. 24, 13.

Quodsi Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem. H.

Modulatus verum est sine dubio, vid. Not. supra. Adde Horat. Od. I, 32, 3. seq.

— — *Age dic latinum,*
barbite, carmen,
Lesbio primum modulate civi. W.

40. *ore sonante*] Ed. Rom. cum Venetis et scriptis nonnullis, in quibus Guelf. 1. 4., *ore canente*. Est hoc quod Propert. II, 31, 5. in signo Apollinis Palatini: *visus marmoreus tacita carmen hiare lyra.*

42. *dulci tristia verba modo*] Sunt haec a Broukh. Vulgo, *tristi dulcia*, scripti et excusi, contra loci sensum: non enim valde iucunda erat verborum Phoebi sententia. In nonnullis, *dulci dulcia*. Pro *modo* Regius cum aliqui et aliis scriptis *sono*, sollenni varietate. v. Burm. ad Ovid. XIV. Met. 429. H. *tristi dulcia* est in Mon. et Bern. Perperam *dulci dulcia* Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. *Sono* Vind. tert. Voss. meo. W.

45. *proles Semelae*] Ita Broukh. e libris; et sic Regius. Vulgo, *proles Semeles*. H. Hoc reduximus, et praebent

 Zwic. 1.

Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. cf. Obff. ad I, 2, 54. H. Voff. tenuit *Semelae*, ut eft in Bern. et tert. Voff. W.

47. *aevique futuri*] *cuiusq. f.* Guelf. 2. H. *Dedit — pater* pr. *pater — dedit* quint. Voff. W.

50. *Quodque Deus vero Cynthius ore feram*] Recte ita ex ingenio emendavit Broukh., cum vulgo parum latine effet, *ferat;* Deus enim illa ex fua perfona loquitur. Saepe fic in libris peccatum, et a viris doctis correctum: v. c. Aen. V, 355. ubi v. Burm. Porro Regius *quidve*, Guarner. cum aliis et edd. vett. Ven. pr. Vicent. Lipf. *quidque*. H. *Quidque* Ask. Bern. Hamb. Zwic. 1. 2.; *quidve* fecund. Voff. Scripfit *quid dicam* et *quidque feram* H. Voffius. In Vind. legitur hoc loco verf. 72., ver. eft tamen in marg. — Verf. fequent. eft *cura* pr. *cara* in tert. Voff. W.

55. *quum te fufco Somnus velavit amictu*] Somni alas, *amictus* vocabulo, poft Cyllenium intelligit Vulpius. Alis quidem amplecti Somnus dicitur, quos opprimit. Silius X, 355.

> — — — — *quatit inde foporas*
> *Devexo capiti pennas, oculisque quietem*
> *Irrorat.*

et ante v. 345.

> — *nec pofco, ut mollibus alis*
> *Des victum mihi, Somne, Iovem.*

Propert. I, 3, 45.

> *Dum me iucundis laffam fopor impulit alis.*

et fic faepe apud poëtas. *Alae* tamen *amictus* Somni dici vix poffunt. Quare nova imagine Somnus hic amictu fuo obnubere dicitur, quorum oculos vincit. cf. not.

56. *fallit imaginibus*] nonnulli fcripti, et pro var. lect. Guelf. 3. *ludit*, forte ex v. 7. H. *ludit* Vind. quod recepit H. Voffius, afferens locum Virgil. Aen. I, 411.: *Quid natum — falfis Ludis imaginibus?* Sed quidni librarius hunc ipfum verfum memoria tenens fcripferit *ludit*, pro eo quod eft in reliquis omnibus? Idem vir doctus etiam *vanis nocturnum* coniecit et recepit pro lectione vulgata *vanum nocturnis*, negans hoc recte latine dici. Dixit Virg. Aen. X, 631. *aut ego veri vana feror*, ubi Heynius: „*vanus* eft qui fibi vana et inania perfuadet.“ Talis autem etiam *falli* poteft. Quare iure, opinor, retinui vulgatum. W.

59. *Diverfasque tuis agitat mens impia curas*] *tuis* ex emendatione Lipfii repofuit Broukh. Vulgo legitur: *Diverfasque*

ſusque ſuas, ubi *ſuas* otioſum eſt, licet exponas: *agitat curas ſuas diverſas,* n. a tuis. Muretus et Douſa Praecid. c. 11. legebant: *Diverſasque ſuis* h. propinquis. Deinde Guelf. 1. 4. Ed. Rom. et hinc aliae, *mens anxia.* Ayrman. Vit. Tib. §. 85. legebat:

Diverſasque tuis agitat minus anxia curas.

ut ſit, *promiſſi mutui, perpetuique amoris, et iureiurando pacti, immemor, minus de ſervanda fide ſolicita.* quod parum placere poteſt. H. Reduxi *ſuas*, ut hab. et Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. W.

63. *mens eſt mutabilis illis*] *illis* poſt Scaligerum Broukh. e libris, quibus accedunt Regius, Guelf. 2. a pr. m. et 3. et Ed. Rom. ut ad univerſum ſexum referatur. Monuerat iam Ge. Fabricius e tribus libris. Vulgo *illi*. H. Etiam in Zwic. 1. 2. W.

64. *cum multa brachia tende prece*] *prece* Broukh. ex aliquot bonis libris, etiam Guelf. 2., repoſuit. cf. v 76. vulgo, etiam in noſtris, *fide* legitur, quaſi dici poſſet *cum multa fide* h. multum implorando eius fidem. Eadem varietas III, 6, 46. *Cum prece* dixit etiam Ovid. Epiſt. II, 18. et ſup. III, 3, 2. *cum multa prece*. H. *Prece* etiam Monac. *fide* Zw. 1. 2. Goth. alia ap. H. Voſſ. W.

65. *Saevus Amor docuit validos tentare labores, Saevus Amor docuit verbera ſaeva pati*] Ita reſtituit Scaliger ex libro Cuiacii pervetuſto, quod hic incipit, cui accedebant Pocchi et Perreii Exc. vetuſta, et nunc Corvin. (fuit iam ita in marg. Gryph. et accedit tert. Voſſ. W.) *Tentare labores* eſt experiri, *tolerare,* nam quae ſubimus, aggredimur, adeoque mox experimur, dicimur *tentare;* nec malim iungere: *tentare pati labores.* At *validi labores* fere ut *validus bidens* II, 3, 6. *validae habenae* IV, 1, 115. quae validas vires et robur exigunt. *Verbera ſaeva,* quanquam bene dicuntur, v. I, 6, 37., hic tamen offendunt propter triplicem eiusdem nominis repetitionem. Forte leg. *verbera lenta.* Ante Scaligerum legebatur: *dominae fera verba minantis, Saevus Amor docuit verbera poſſe pati.* Sic etiam noſtri et Guelf. 1. 3. 4. cum plerisque (etiam Zwic., Hamb. — in Goth. deeſt hic verſ. W.). duo Statiani et duo Anglicani, *fera bella minantis.* Eius loco duo Broukhuſii, alter quidem pro varia lectione, hunc verſum exhibebant:

Te victum placidumque tuae monſtrato puellae.

at duo Heinſii cum Guelf. 2.

Flere nec ante pedes pudeat, dominamque vocare.

quod

quod tamen iam Perreius a Pontano esse effictum monuerat. Ex his intelligitur, defuisse ei exemplari, unde manu scripti fluxere, hemistichium hexametri et varie esse suppletum. In minori versu autem nihil mutari debebat: *verbera posse pati* prorsus Tibullianum est: itaque nunc restitui. H. *Verbera saeva* est in 1. 2. 3. Voss. et 2. Voss. *sceus* pr. *scaevus*, quod etiam habet Hamb. W.

67. *niveos — iuvencos*] hos maluit Broukh. ex aliquot libris, quibus Regius, Guelf. 1. 3. e corr. 4. et Ed. Rom. cum Venetis accedunt, quam *niveas — iuvencas*, quia etiam II, 3, 11. *tauros* pavisse Apollo memoratur; quod sane leve est. Paullo pluris refert in Eleg. in Maecen. Obit. 88. emendare:

Fudit Aloïdas postquam dominator Olympi,
Dicitur in nitidum procubuisse bovem.

vulgo, *in nitidam — bovem:* at sic male bono Iovi fuisset, Europam aggressuro. *procubuisse* est mutatum fuisse, et exprimit simul actum. Ita quoque nunc edidit Burman. Sec. Anthol. To. I. p. 271. H. *niveos — iuvencos* quatuor cod. H. Voss. et Zwic. 2. *niveas — iuvencas* Zw., Goth. Hamb. — *Me quoque* Vind. pr. *Me quondam.* W.

68. *f. ficta*] duo *facta* ap. Broukh.

71. *cantus*] multi et Guelf. 2. *cantum.* Istud amat noster. vid. vers. 40. H. *Cantum* Zwic., Hamb. al. ap. H. Voss. Pro *Sed* quint. Voss. *si*, at verum in marg. W.

74. *Immitem dominum*] ita Broukh. ex uno Bodleiano, (etiam in duob. Voss. W.) ut sit ipse Amor. vulgo legitur *dominam*, sed sic idem bis credebat dici; nimis forte argute. Nam *immitem dominam* bene interpretari poterat per abstractum *coniugium ferum*, amorem aerumnosum puellae ferae ac superbae. Contra vero qui *immitem dominum* dixerat, debebat *servitium* subiungere, non coniugium. Itaque Broukh. lectionem iterum expuli. Paullo ante pro *ferre* Ed. Rom. *forte* cum uno Palatino, Guelf. 1. 4.; et *nescit* vitiose Ald.

78. *nostro nomine*] Regius *tempore*, Ed. Lips. cum aliis ant. Edd. *nomina*, sollenni lapsu. v. ad II, 3, 42. H. *nomina* et in Mon. — *ille* Goth. W.

80. *Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse. Felix hoc, alium desine velle virum*] *Felix hoc* primus Muretus ex ant. libro restituit: et sic liber Cuiacii cum aliis. Vulgo, etiam in Guelff., *ac*, in nonnullis *ergo*, in Regio *ast.* Sed diverso modo interpungitur. Muretus cum Vossio de construct. libro ult.

ult. c. 14. p. 56. *Hoc t. — ipse Felix. hoc alium d.* h. alium ab hoc, quam hunc. ut Horat. I. Epist. 16, 20.

Neve putes alium sapiente bonoque beatum.

Scaliger vero: — *ipse, Felix hoc. alium d.* ut ad formulam veterem in conditione conventa nuptiarum alludatur: *Feliciter! felix hoc sit!* Broukh. et Vulpius, ut praefiximus, distinguunt, ut sit: *Felix hoc* scil. coniugio vel viro. Ovid. IV. ex P. 11, 22.

Coniugio felix iam potes esse novo.

Possit et ita explicari: *Hoc tibi coniugium p. D. ipse, Felix hoc; alium d. v. v.* ut sit *Felix hoc* sc. coniugium, non aliud itidem; repetitione non ingrata. Propert. II, 2, 35.

Haec tibi contulerunt caelestia munera divi:
Haec tibi; ne matrem forte dedisse putes.

Placeat licet alii aliud; mihi maxime probatur Mureti ratio, nam non coniugium simpliciter cum Tibullo, sed cum hoc uno felix, cum aliis non item, promittit. H. *Felix ac* Zwic. 1. 2. Goth.; *hac* Hamb. Sed *hoc* etiam quint. Voss. W.

81. *defluxit pectore somnus*] Aliquot codd. cum Reg. et Corvin. Guelf. 2. 3. item vett. edd. Ven. pr. Lips. Vicent. et aliae *corpore,* perpetua fere varietate. v. ad Ovid. II. Met. 362. 606. 663. III, 178. XIII, 664. et saepe alibi. Propert. IV, 7, 64. et sup. III, 1, 20. Sed hic *pectore*, quod ex Ald. pr. retraxerat Scaliger, cum in sec. *corpore* correctum esset, quod ceterae edd. sequuti erant, tuetur Broukh. et Vulp. Virgil. Aen. IX, 326.

— — *toto proflabat pectore somnum.*

Culic. 159.

Stratus humi dulcem capiebat corde quietem.

ibid. 205.

Cuius ut intravit levior per corpora somnus,
Languidaque effuso requierunt membra sopore.

ubi dubites, an *pectora* reponendum sit: altero tamen versu haud dubie legendum *infuso*. In nostro etiam *deflexit* Ed. Lips. cum aliis, vitiose. H. *Corpore* sept apogr. II. Voss. (Goth.). *deflexit* tert. Voss. et Zwic. H. Vossius mavult *corpore.* W.

82. *Ah, ego non possum*] Regius et Ed. Rom. cum nonnullis aliis, item Guelf. 1. 3. *ne possim,* non male. (immo vero

vero haud dubie vere. Eſt enim Tibullianum hoc: *ne poſſim videre*, pro, *ne videam.* Eſt et haec lectio iam in Ald. ſec. recepta, et a Muret. Stat. Pulmann. Paſſerat., et male iterum a Scaligero expulſa. Eandem tuetur codd. pars apud Broukh. it. Corvin. In Vicent. *non poſſim.*) H. *ne poſſim* quatuor apogr. H. Voſſ. W.

83. *Nec tibi crediderim votis contraria vota*] eſſe ſcil. ex v. ſequ. ne *nec tua* malis. *Votis* vero intelligendum vel meis, de optato amore, vel iſtis tuis priſtinis. Forte tamen repetitio haec, parum ſuavis, a poëta noſtro non eſt, ſed fuit olim: *noſtris contraria vota.* Duo Statiani, cum uno Angl. et Thuaneo, *Non ego crediderim*, non male. H. Atque ſic etiam in Goth. quod H. Voſſ. recepit. W.

84. *pectore ineſſe tuo*] In Scaligerana et Broukhuſiana *pectori*, quod et Regius cum Guelf. 1. habet. Sed illud et lenius, et exquiſitioris ſtructurae; itaque recte revocatum a Vulpio, cum iam ante in omnibus edd. vulgatum eſſet. H. *Pectori* hab. etiam Hamb. et alia duo apogr. H. Voſſ. qui hoc recte recepit. *meo* Ask. at in marg. *tuo.* W.

85. *Nam te non* recepit H. Voſſ. e Goth. et Thuan. — v. 86. Hamb. *flammas* et *ſuo* pr. *fero.* Bern. *vomens.* W.

87. *Nec conſanguinea redimitus terga caterva*] Captavit hanc lectionem tanquam magis reconditam et exquiſitam Broukh. quam offerebant duo Statiani, duo Broukh. recentiores, liber Laudi, tres Anglicani, adde Guelf. 1. 2., et Cyllenius in notis, ac Venetae hinc correctae; (nam Ed. Rom. vulgatam exhibet.) Mihi tamen hoc in ea minus placet, quod nullum ſubiectum expreſſum eſt, ſed ἔξωθεν intelligendus *canis* vel *Cerberus;* quanquam fatendum eſt, *catervam conſanguineam* eleganter dici de ſerpentibus centum, uno ſatu cum ipſo editis, qui eius collo inhaerebant. Potiores editiones et libri etiam Guelf. 2. 3. exhibent: *Nec canis anguinea;* et videri debet ex compendio ſcripturae $\overline{ca}$ natum eſſe $\overline{co}$. Certe in ea lectione nihil eſt, quod diſplicere debeat. Ita *anguineas comas* Meduſae dixit Ovid. IV. Triſt. 7, 12. et de Cerbero auctor Culic. 220.

Anguibus hinc atque hinc horrent cui colla reflexis. H.

Canis anguinea habet etiam Ask. Mon. quart. Voſſ. Zwic. 1.; quod recepit H. Voſſius. Sed forma *anguineus* ſuſpecta eſt, ut Catull. 64, 193. non *anguineo,* ſed *anguino* ſecundum libros meliores legendum eſſe praecipit Voſſius. add. Broukhuſ. ad Propert. IV, 8, 10. et Forcellinium h. voc. Quare haec qui-

quidem lectio a nobis recipi non potuit. — *cathena* et *trigeminum* quart. Voff. W.

89. *Scyllave virgineam canibus fubcincta figuram*] ita poft Statium e libris repofuit Scaliger, cum legeretur vulgo *fubnixta, fubmifla, fummifla,* ut etiam eft in Corvin. Guelff. omn., tum in Ed. Rom. et Lipf. et Vicent. aliisque cum Ven. pr. In caeteris magna varietas, quae tamen ex illo orta videtur. Legitur enim *fubmicta, fubmixa, fubnixa,* ut in Regio, et fic Cyllen. legerat, unde illud in Venetas venit, *commixta,* (unde Heinfius faciebat, *commiffa*) *comitata, redimita.* Sed *fuccinctam* et alii dixere. v. Broukh. Notum Virgilii Ecl. 6, 75.

Candida fuccinctam latrantibus inguina monftris.

Unde habet auctor Ciris v. 59. ad quae loca vide. *Scyllaque* vulgo male. H. *fuccincta* etiam Vind. Bern. Goth. *fubmixta* Hamb. *Scylluque* Zwic. 1. Hamb. Goth. at *Scyllave* Vind. Bern. — *virgineum* 1. Voff. Mox *correptam* Ask. at. in marg. *conceptam.* Hamb. *fcaeva* et *dedit.* W.

91. *Syrtis*] Regius *Syrtes.* H. *horrendaque* Zwic. un. Voff. *orendave.* — *Sithyae* un. Voff. W.

92. *duris*] hoc Scaliger reduxit, quod iam erat in Ald. fec. In pr. et Muret. ac Plant. legebatur *diris,* quod eft in Guelf. 1. 4. H. *et culta diris* 3. Voff. W.

93. *ante alias omnes mitiffima mater*] Sic Muret. emendavit, male defertus a Scaligero, cum vulgo legeretur in Aldinis, quod et Vicent. habet, et Lipf., forte et aliae, *ante alios.* v. fup. II, 4, 24. *alias* tamen iam Rom. et Venetae habuere. H. Conftructionem et pofituram verborum egregie illuftrat Virg. Aen. I, 347.:

Pygmalion, fcelere ante alios immanior omnis.

In codd. Goth. Hamb. Voff. 5. *omnes alias* deterius. Sic I, 2, 59. *cetera omnia.* Bern. *longe* pr. *omnes.* Pro *et* in Goth. *fed,* quod, ut I, 7, 44—46. repetitum, Voffio vividius vifum eft. Caeter. add. Virg. Aen. IV, 141. W.

95. *crudelia fomnia*] Lipf. *crudelis.* (et Zwic. 2.)

96. *Et iubeat tepidos irrita ferre notos*] Edd. vett. Ven. pr. Vincent. et fic libri fcripti. cf. inf. III, 6, 33. At Lipf. cum maiori parte librorum *impia.* cf. mox Eleg. 6, 50. et v. Broukh. H. Verf. 95 et 96. defunt in Hamb. *Nec* pr. *haec* Voff. 3. *irrita* Mon. et tria Voff. alia *impia,* ut Goth. Zwic. 1. 2. *nodos* duo apogr. H. Voff. W.

ELE-

E L E G I A V.

1. *Vos t.*] Ita demum emendatum a Mureto, ut diſerte in Guelf. 4. et in Guelf. 2. a manu docta cum interpretatione: *Dum vos loca plena voluptatum frequentatis, ego interim aegroto.* Vulgo edebatur et paſſim legitur, *Nos,* quoniam male ſuppletum erat ſpatium vacuum, ut ſolet in libris, in fronte relictum. Mox Ed. Rom. *que e fontibus.* Unus Statii et unus Broukh. pro varia lectione *montibus,* quod Broukhuſio et Mariano de Etruria metropoli c. X. probabatur, qui aquas has Tibulli in iſto tractu a Viterbio ad Faliſcos usque, qui thermarum plenus eſt, ad montem Ciminum, quaerebat. Fuere viri docti, qui Tibullum de ipſis Campaniae Baiis loqui contenderent, et quidem iam Statii tempore neſcio quis, nuper autem Marcellus de Venutis (*Deſcrizzione delle prime ſcoperte dell' Ercolano* p. 24.), Ant. Cocchius (*de' Bagni di Piſa*) et alii, cum ipſo Vulpio. Hi adeo *fontes Etruſcos* inde dictos poëtae arbitrati ſunt, quod Etruſci olim omnem iſtam oram Campaniae tenuiſſe feruntur, ut ex Dionyſ. Halic. aliisque ſatis conſtat. Enimvero vix ea ſententia commode defendi poteſt: nam nimis longe petita ea eſſet Baiarum in Campania deſignatio, eaque obſcura et incerta, cum multo magis ad Etruriam animum revocaret, et redit infra *Tuſca lympha;* tandem et illud quis ferat: Baias dici *maximam Baiarum,* aut maximam undam lymphis Baiarum? cum Campaniae illae Baiae uno et proprio nomine Baiae ſint, non communi et appellativo. Laudarunt pro ſua ſententia locum Lucretii VI, 747. ubi de Avernis agit:

Is lacus eſt Cumas apud Etruſcos et montes.

Sed qui bonam Lucretii editionem inſpexerit, non lectionem, ſed interpolationem eam eſſe, totumque verſum gravi ſuſpicione fraudis laborare videbit. (Egeram in priore editione de h. l. copioſius quam conſentaneum erat; reſcidi itaque nunc ea, quae aliena a loci interpretatione ſeu criſi erant, adieci alia magis conſilio noſtro reſpondentia, et emendavi cetera foedis typographicis vitiis obſcurata) H. *Vos* etiam Ask. *Nos* Hamb. et Zw. 1., gloſſ. interl. adſcr. „*me Tibullum aegrotum.*" Zwic. 2. *hos.* *Nos teret* — *unda* / *umbra* pr. Voſſ. tert. *Nos* — *manatque e fortibus una. que e* Voſſ. 5. pr. *quae.* H. Voſſius recepit *montibus* pro *fontibus,* aptius eſſe iudicans, quod cum uno Statii et uno Broukhuſ. in marg. habet Voſſ. 5. W.

3. *Nunc*

3. *Nunc autem ſacris Baiarum maxima lymphis*] Quid interpretando in h. l. effici poſſit, in notis expertus ſum, declaravique, rationem eſſe ineundam ſaltem hanc, ut *unda* dicatur eſſe *maxima lymphis* (per lymphas) *ſacris Baiarum;* praeſtantiſſimam eſſe eam aut clariſſimam propter lymphas Baiarum h. fontes ſalubres. Qui ſenſum habet moroſiorem, videbit etiam haec languere, et ieiunam eſſe undam maximam lymphis etc. In libris nulla eſt varietas, praeterquam in *maxima*, quod, ut alibi quoque, *munia, moenia, numina*, ſcribitur. Scioppius et Heinſius ad emendationem loci confugerunt, legeruntque: *ſacris Baiarum proxima lymphis.* Verum eſt, hoc Latinum magis eſſe; eſſe emendationem propterea probabilem, quoniam *maximus* et *proximus* ſaepe permutantur (v. Burman. ad Lucan. X, 408. ad Ovid. II. Met. 323. ad Paterc. II, 36. 127. Iuſtin. XIV, 4. et al.). *unda proxima lymphis Baiarum* bene diceretur proxima dignitate, conditione et praeſtantia: ut inf. IV, 1, 80. *propior non alter Homero,* Ovid. Met. XII, 398. *Pectoraque artificum laudatis proxima ſignis,* Propert. I, 20, 6. *proximus ardor Hylae,* pro puero, qui forma non inferior eſſet Hyla, Virgil. Ecl. VII, 22. *proxima Phoebi Verſibus ille facit.* Etiam Cic. ad Attic. II, 6. *proxima eſt illi municipio haec Antiatium civitas.* Hactenus bene. Nec comparatio aquarum ſalubrium cum Baiis Campanis infrequens. v. Freher. ad Auſonii Moſellam 212. At illud ſi ſubiunxero, iacere ſententiam, et orationem eſſe pedeſtri propiorem: habebone et ſic, qui mecum faciant? Ita tamen res ſe habet; ad meum ſaltem ſenſum. Ferrem, ſi *Baiarum illa aemula* eſſet.

Aliam emendationem Franc. Marianus (de Etruria metropoli Ro. 1728. 4. cap. X.) propoſuerat, ut non *Baiarum,* ſed *Caiarum* legendum eſſe contenderet; eas eſſe aquas calidas in agro Viterbienſi, non procul a celebribus thermis; *Bullicano* dictis, nunc *delle Donne* appellari, adiacere vallem *delle Caie* dictam. Affirmare hoc idem vidi alios Italos ſcriptores, Caias veterum thermas in iis locis fuiſſe. Quae res primum mirationem fecit; cum ſimilem in vetere ſcriptore memorationem non meminiſſem; tandem intellexi, ex Annianis fraudibus (fol. 81. ed. Aſcens. 1515.) totum hoc commentum et hanc totam de Caiis thermis doctrinam manaſſe. Marianus quidem ad Strabonis veterem editionem 1472. provocat, in qua *Caias* aquas diſerte legerit expreſſas, ubi nunc *Baiae* legantur. (locus eſt lib. V. p. 347. ſupra laudatus.) Eſt ea verſio vetus latina

ſaepius

ſaepius recuſa, in qua vitio typothetae factum videtur, ut Caiae excuderentur. Sunt porro tot alia perperam a Mariano, parum accurate docto homine, in hac disputatione tradita, ut ea ſigillatim perſequi pigeat. Verbo: abiicienda tota eſt Caiarum aquarum memoratio.

Nunc ſi ſecundum haec disputata adiiciendum aliquid de meo eſt, primum totum locum interpolatum et duo verſus a mala manu inſertos eſſe cenſeo. Nam et per ſe inepta et abſurda eſt illa interpoſita ſententia: *Unda ſub aeſtivum non adeunda Canem,* et a loco aliena, et multo magis a poëtae affectu: illa porro: *Nunc autem ſacris Baiarum maxima lymphis* indoctum interpolatorem ex ſeriore aevo manifeſte produnt. Locum interpolationi fecit procul dubio interpretamentum, verſui: *Quum ſe purpureo vere remittit humus*, adſcriptum: *Unda ſub aeſtivum non adeunda Canem.* Reliqua attemperata ex vſſ. 29. 30. Iam duobus his verſibus eiectis nihil amplius eſt, quod in loco nos teneat:

Vos tenet, Etruſcis manat quae fontibus unda,
Dum ſe purpureo vere remittit hiems.
At mihi etc.

Quae cum ita ſe habeant, nolo otium conſumere in ariolationibus, quae in v. 3. emaculando afferri poſſent. Ceterum reſpexiſſe Tibullum videtur civis noſter Ge. Fabricius in Itin. Patav. p. 36.

Non dicam calidos fontes et olentia ſulfur
Balnea; Baianis *hic* certat Tuſcia thermis.

et Martialis IV. epigr. 57.

Dum nos blanda tenent laſcivi ſtagna Lucrini,
Et quae pumiceis fontibus antra calent.

Eſt etiam aliquid ſimile in Propertii lib. III. eleg. 18. (Scalig. 16. pr.) II. *Maxima,* ut in textu legitur, dicendum eſt pro *maior* eſſe poſitum. Egit de hoc loco *Weichert* in praefatione ad Melam p. XII. et contra me pag. 140., et Boiſſonad. (ad Greg. Corinth. pag. 114.): *maxima* dici pro *maior,* coll. Daviſ. ad Max. Tyr. 23. Beck. ad Ariſtoph. Av. p. 502. T. V. Schweigh. ad Polyb. T. VII. p. 12. Hermann. ad Viger. p. 718. ed. 2. Ad Tibulli uſum illuſtrandum confert Mel. III. c. 7. §. 2. Ipſe malim *proxima.* I. H. Voſſius ſcripſit:

Nunc aequans ſacris Baiarum munia lymphis,

com-

comparans Horat. Od. II, 5, 2.: *munia comparis aequare*, ablativos autem *sacris lymphis* illustrans ex Ovid. Met. XI, 626.:

Somnia, quae veras aequent imitamine formas. W.

4. *Cum se purpureo vere remittit hiems*] Nostri cum maiori parte librorum *humus*, et haec fere *remitti*, laxari, vere dicitur. v. quos Broukh. laudat. adde Ovid. IV. Fast. 126.

Vere nitent terrae, vere remissus ager.

Epist. 2, 123.

Sive die laxatur humus, seu frigida lucent
Sidera.

ubi v. Heins. et Burm. Sed ut noster, etiam Lucanus I, 17. iam Statio laudatus:

— *bruma rigens ac nescia vere remitti.*

Sicque χειμῶνος ἀνέντος ap. Theocr. XVIII, 27. ex illustratione Eichstädtii in Quaestion. philol. Spec. p. 26. Ausus quoque Io. Secundus Basior. carm. 16.

Cum se dura remittit
Primis bruma favoniis.

verbo, utrumque bene se habet; teneat itaque locum, quod semel eum occupavit. H. *humus*, quod hab. Ald. 2. Muret. Stat. Pulmann. et octo apogr. H. Voss., recepit idem vir doctus, comparans Ovid. Fast. IV, 126.:

Vere nitent terrae, vere remissus ager.

hiems e prim. Ald. recepit Scaliger, sequuti sunt Broukh. Vulpius, Heynius. W.

5. *At*] in scriptis et vett. edd. *Ah.* H. *Tisiphone* est in Ask. *iram* pr. *horam* in Hamb. W.

7. *nulli temeranda virorum Audax laudandae sacra docere deae*] Proserpinae sacra, quae ei cum matre Cerere communia erant, intelligunt Muretus, Scaliger et Vulpius. Eam *laudandam* appellari epitheto, quod Graecorum ἐπαινήν exprimat; uti etiam veteres grammatici ex parte vocem hanc exponunt; perperam, cum ab αἰνὸς ductum, adeoque dea terribilis, δεινή, sit. Enimvero haec mysteria Cereris non tam maribus, quam omnino non initiatis inspicere interdictum erat. Broukhusius ex eo, quod *temerare sacra* potissimum ii, *qui irrumpunt, quo iis ire nefas, et vident, quae non licet*, dicuntur: (de quo conf. Heins. ad Ovid. II. ex P. 2, 27.) hinc, inquam, colligit, sacra potius alia quaedam Cereris, viris penitus interdicta, debere intelligi. Eiusmodi tamen, praeterquam

quam apud Catanenſes, in Cic. Verr. V, 45. invenire nulla potuit. At debent hic ſacra, quae apud Romanos in uſu fuere, et omnino aliquid notae religionis notari; itaque de ſacris ſive Veſtae, *non adeundis viro*, ut Ovid. VI. Faſt. 450. ait, ſive Bonae Deae, quae *maribus non adeunda* ſup. I, 6, 22. vocabat, accipienda haec ſunt, quae qui violaſſet, non modo oculis orbabatur, ſed etiam, ut omnino ſacrilegi, aliis corporis animique poenis afficiebatur. v. Cic. de Haruſp. Reſp. c. 11. *Laudandam* vocat *deam*, quia bona; ut contra *illaudatus Buſiris*, quia crudelis et ſaevus. In Exc. Perreii et uno Vatic. legitur *celandae — deae*, quod probabat Broukh. neſcio an iure. Verendum enim, ne a docta interpolatione illud ſit. Porro *virorum* a Scaligero ex unius libri litura emendatum eſt: vulgo ubique legitur *deorum*, varietate eadem, quae ap. Ovid. XV. Met. 104. reperitur, quod vitium non nuper demum Tibullum obſedit, cum iam ſit in Cuiaciano; in Exc. Colotii *piorum* legebatur, quod a manu non indocta eſſe poteſt. (praefert Burm. ad Anthol. Lat. T. 2. p. 23. W.) Porro Regius *ſacra nocere*, vitio etiam alibi obvio: niſi forte olim fuit, *noſcere ſacra:* certe hoc, vel *diſcere ſacra,* magis videtur convenire ei, qui *ſacra perurget*, ut Severus Aetn. 226. loquitur, ſive ad ſacra, quae videri nefas erat, irrumpit. Heinſius coniiciebat, *ſacra ſubire.* Sed *ſacra docere* de eo intelligendum, qui, quae impie vidit, mox etiam evulgat. H. *virorum* eſt in Vindob. Ask. Voſſ. 1. 5. et 3. in marg. idem in Zwic. 2. ac recte hoc unice probandum dixit H. Voſſius. *deorum* Goth. (ſic!) et Zwic. — *tentanda* Hamb. *laudanda* Voſſ. 3. *docere* Ask. *dea* Voſſ. 1. idem *ulli.* Caeterum H. Voſſ. de coniectura ſcripſit *cernere* pr. *docere,* ut eſt ap. Ovid. Met. III, 710:

Oculis illum cernentem ſacra profanis. W.

10. *tetra venena*] vulgo legebatur *certa venena,* ut etiam eſt in noſtris, et Guelff. Scaliger in antiquo Cuiacii libro invenerat *trita,* probatum Heinſio: ipſe tamen repoſuit *tetra,* quod eſt etiam in uno Statii, Sfortiano et binis aliis: et pro var. lect. in Guelf. 2. Eadem varietas videri poteſt apud Propert. II, 13, 70. Porro *dedi* editum erat in Ald. ſec. et hinc profectis. H. *certa* hab. ſept. apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. 2. recepit H. Voſſius. *tetra* tria apogr. H. Voſſ. un. *creta.* W.

11. *Nec nos ſacrilegos templis admovimus ignes*] Hanc lectionem, quae fuit ante Scaligerum, et in quam magna pars

pars librorum, etiam Corvin. Guelf. 2. ex emendat. et Ed. Vicent. conspirat, recte reduxit Broukh. Proxime ab ea abit Ed. Rom. in qua, *Nec nos facrilegi — ignes.* In permultis *facrilegi templis admovimus aegros*, etiam in Cuiaciano, legebatur; quod Vulpius qualicunque modo ut interpretetur allaborat. At Scaliger inde miram concinnaverat lectionem: *Nec nos facrilegi templis admovimus ergo.* In Guelf. 4. et Venetis edd. *facrilegos aegros* legitur; in libro Cyllenii vero praeterea erat *facrile is templis*, quod e Guarneriano Vulpius, et e duobus notavit Statius. At ea variatio, *igne* et *aegros*, turbare adeo Interpretes non debebat; vide Heinf. ad Ovid. II Met. 372. et VII, 535. ubi acutiffimus vir pro *igni* repofuit *aegre*. Vitiofa pronuntiatio et fcriptio *egnes* facile fraudem facere potuit. Pro *admovimus* alii, etiam Regius et Guelf. 2. cum Ed. Lipfienfi, in qua praeterea *agros*, quod et Guelf. 1. habet et 2., exaratum erat, *amovimus*; duo adeo *damnavimus*. Vulgatum recte fe habet. Petron. c. 133.

> — — — *non fanguine trifti*
> *Perfufus venio; non templis impius hoftis*
> *Admovi dextram.*

In vocabulo *facrilegus* argutantur omnes fere Interpretes. *Sacrilegium*, inprimis poetis, dicitur id omne, quo facra, quocunque modo, dicto factove, violantur. 11. *ignes*, quae lectio eft Ald. 1. 2., habent etiam Vind. Monac. Voff. 4. in marg. probata etiam H. Voff. *agros* Zwic. 2. et Hamb. caeteri *aegros*. *facrilegis* Hamb. duo apogr. H. Voff. *facrilegi*, feptem *amovimus*. W.

12. *ulla nefunda* ex uno libro recepit H. Voff. comparans Tib. I, 6, 42. et Ovid. Trift. III, 9, 16. Non fecutus fum. vid. Not. fupra. W.

13. *infanae meditantes iurgia linguae*] Haec erat vulgata lectio inde ab Aldinis; et fic vett. edd. utriusque fectae cum codd. parte; nec quicquam in ea eft, quod fperni aut displicere poffit; omnia proprie fic dicuntur; iurgia, lingua in iurgiis, infana iurgia. Propert. III, 6, 2.

> *Vocis et infanae tot maledicta meae.*

Broukhuf. tamen fubftituerat emendationem Lipfii *infana mente*; ex loco fup. II, 6, 18. *infana mente nefanda loqui*, captatam; quandoquidem in multis libris *infanae mentis* legitur, et in Corvin. Guelf. 2. 3. (cum *linguae* in marg.) etiam in Ed. Lipf. vetere, forte et Ven. pr. Scilicet aberratio

ratio haec erat; quam emendatione corrigere, et veram alteram librorum lectionem negligere bonus criticus non debet. Legitur quoque vulgo in ſcriptis et edd. *meditantis;* correxit Ald. ſec. H. *inſanae — linguae* etiam Vind. Monac. et Voſſ. 5. ſuperſcr. *mentis; mentis* (ſic!) Goth. id. *meditantis* cum aliis libr. W.

14. *Impia in adverſos ſolvimus ora deos*] Regius a prima manu, *movimus:* ſed hoc alio modo dicitur. *Solvere* et *reſolvere ora* frequens de loquentibus. Ovid. IX. Met. 426.

— — donec ſua Iupiter ora
Solvit.

cf. Vulp. ad h. l. Porro *averſos* h. *iratos* Broukhuſius ex emendatione temere intulerat. Loquitur poëta de impio furore deos conviciandi; faciunt id ira inſani; at quando? quamobrem? quando adverſam fortunam, adverſos caſus experti ſunt, adeoque *deos* habuere *adverſos*, infeſtos. Qui *averſos deos* habuit, ut preces non exauditas, vota non rata eſſe ſentiat, is contriſtatur.

15. *Saepe quidem cani* Vincent. Specul. doctrin. VI, 100. et mox

16. *Saepe venit tacito* —. H. Verſ. 15. *nudum* pr. *nondum* Voſſ. 1. 3. Caeterum comparat I. H. Voſſius Lucan. V, 456.: *laeſum nube diem.* W.

16. *tardo — pede*] Unus Broukh. *tacito,* quod interpolatum ex Ovid. II. Art. 670.

Iam veniet tacito curva ſenecta pede.

17. *Natalem noſtri primum v.*] Ita Broukh. e libris. Vulgo, etiam Guelff., a Romana inde, *primo noſtrum.* Regius cum aliis', *primo noſtri.* Ed. Baſil. *prima — noſtrum.* H. *primo noſtrum* Zwic. et ſept. apogr. H. Voſſ. (Goth.). *prius noſtrum* Hamb. alii ap. H. Voſſ. *noſtrum primo* et *primo noſtri;* ſed *noſtri primum* eſt in Voſſ. 3. Mox *quom — facto* Hamb. W.

18. *Cum cecidit ſato Conſul uterque pari*] Ex hoc verſu olim viri docti docuerant, Tibullum natum eſſe A. V. C. 711. quo Hirtius et Panſa Coſſ. in praelio ad Mutinam ceciderunt, adeoque eodem anno cum Ovidio, qui IV. Triſt. 10, 6. iisdem verbis de ſe teſtatur:

Editus hic ego ſum; nec non, ut tempora noris,
Cum cecidit ſato Conſul uterque pari.

Cum

Cum tamen hic ipse Tibullum, *se maiorem*, appellet alio loco, (IV. Tr. 10, 51. 52.) cumque etiam ex aliis argumentis doceri possit, nostrum multo ante natum fuisse, Dousa et Broukh. id quod etiam subolebat Scaligero, ex Ovidio pentametrum in hunc locum venisse censuerunt, cum eum aliquis, quod verus exciderat, in marginem appinxisset. Mihi probabilius fit, totum distichon a mala manu venisse, quippe quod importune sententiam interrumpit. In eam sententiam iam cessere Guyetus et Vulpius. Ayrmannus in Vita Tibulli §. 97. 98. pentametrum ex Ovidio tantum immutatum esse contendebat, et a Tibullo scriptum:

Cum cessit fato Consul uterque pari.

ut indicetur annus V. C. 705. in quem ipse nostri natales collocat, et in quo Claudius Marcellus et Cornelius Lentulus Coss. cum Pompeio ex urbe Italiaque cedere, adventu Caesaris, coacti sunt. Sed *cedere* absolute ita dictum obscuram faceret orationem, et languent illa: *fato — pari.* Omnino vir ille doctus parum felix est in emendando poeta. H. De his versibus videndus est H. Vossius in praefation. version. quam edidit, germanic. et in notis criticis ad hunc locum. — Consultius duxi delere mendi signa ab Heynio huic disticho apposita. W.

19. *crescentibus uvis*] Alius forte doctius epitheton posuisset: v. c. *variantibus*, aut simile. At Tibullus illud maluit: quod et apud Ovidium occurrit loco hinc, ut videtur, expresso II. Am. 14, 23.

Quid plenam fraudas vitem crescentibus uvis?
Pomaque crudeli vellis acerba manu?

21. *pallentes undas*] Ita Broukh. retraxit, quod iam Muretus ediderat, et ex antiquis edd. Ven. pr. Vicent. et al. cum potiori parte librorum, ut sup. III, 1. extr. *pallida Ditis aqua.* In vulgg. erat *umbras*, quod a Romana inde propagatum est, et etiam in Regio, Guelf. 1. 4 visitur; varietate satis frequenti. v. inf. IV, 1, 68. Ovid. III. Met. 272. 665. *stygias undas*, ubi in aliis *umbras*. Doctius vero *undae* ponebantur in his quam *umbrae*. H. *umbras* etiam quat. apogr. H. Voss. (Hamb.) perperam. Voss. 1. superscr. *undas*. — Vers. anteced. *manu — mala* ordine inverso Ask. W.

24. *Lethaeam*] male scribebatur *Letheam:* est Ληθαῖος. Callimach. in Del. 234. ὅτε οἱ Ληθαῖον ἐπὶ πτερὸν ὕπνος ἐρείδει.

27. *vano nequicquam terrear aestu*] alii, ut Ed. Lips. Guelf. 1. 4. *terreat* sollenni lapsu in his passivis. Unus

 Stat.

Stat. cum Guelf. 3. *torrear*, quod arridere poſſit, cum de ſebri proprie dicatur. Ovid. Ep. XX. 169.

— — — *torrentur febribus artus.*

Sed noſter *terretur aeſtu*, quod is ipſi *nigram denuntiat horam*. Itaque vult *aeſtum vanum* eſſe, h. eius minas vanas, irritas. cf. El. 4, 13.

28. *ter quinos ſed — dies*] Regius *bis quinos*. pro *ſed* aliqui et Guelf. 3. cum altero in marg. *iam*. H. *iam* etiam Monac. Non tamen dubitandum eſt *ſed* eſſe verum, quamquam in medio demum verſu poſitum. Ovid. Amor. I, 5, 14:

Pugnabat tunica ſed tamen illa tegi.

cf. ad I, 9, 40. W.

29. *At vobis Tuſcae celebrantur numina lymphae*] Revocavi antiquam lectionem, quam et Guelf. 2. habet, veriorem ea, quam ſuppoſuerant. *Numina* eſt in omnibus fere Codd. et Edd. praeterquam quod in Regio *munera*, lapſu ſollenni: v. Heinſ. ad Ovid. I. Met. 411. etſi per ſe non male dicta eſſent *munera lymphae*. In Colbertino erat *carmine*, et in Thuaneo *carmina*; in quo latere veram lectionem putavit Broukh. et repoſuit *gramina*; et ſane *carmina* et *gramina* haud raro permutantur. v. Heinſ. ad Claudian. I. in Rufin. 151. Sed primum vulgata non habebat, cur immutaretur unius vel alterius libri vitioſa ſcriptura; deinde, ſi de exercitiis ante lavationem interpreteris, (in quam rem male Broukh. loca affert, quae de campo Martio, non de balneis valetudinis tuendae cauſſa frequentatis agunt) in ea re Poëtae libentius ſingulari numero *gramen* utuntur. Horat. III, 7, 26. *gramine Martio.* Ovid. VI. Met. 237. *ludos in gramine Campi.* Tandem inſolens et ingratum eſt, ubi de *aquarum virtute* quaeritur, ut ſit in fontibus ſalubribus, *gramina* memorari. Unde tamen *carmine* in illum librum veniſſe dicemus? nempe eſt illud interpolatoris, cui in animum illud veniebat propter *τὸ celebrantur.* Similem errorem notavimus ſup. ad III, 2, 26. Sed et permutantur interdum *numen*, *nomen* et *carmen*. cf. inf. IV, 1, 27. Heinſius pro *numina* coniiciebat *flumina*. Porro pro *lymphae*, quod eſt in noſtris et in plerisque aliorum, Broukh. ex uno ſuo, uno Anglicano et aliquot Edd. *nymphae* receperat. Pro *At vobis*, quod Muretus correxit, et libri habent, vulgatae ante eum edd. inde a vett. Edd. Rom. et Ven. pr. legebant *atque mihi*, interpolatum, ut vitioſae ſcripturae *Nos tenet* conveniret. In Reg. erat *At nobis*; idem in Guelf. 1. in li-

tura. *Et nobis* in Guelf. 2. H. *Atque mihi* etiam in Zw. 1. 2. Plur. ap. H. Voff. *et, nobis, nymphae.* W.

32. *feu nos f. f. volent*] Tacite hoc repofuit Broukh. ex uno Statii; vulgo *velint.* Cyllenius in fuo legerat *non — velint.* H. *velint* fex apogr. H. Voff. et Zwic. hoc recepit H. Voff. idem fuspicatur: *memores o vivite noftri,* quia in Colbertin. et Voff. 1. eft *quoque.* W.

34. *mixta*] a Broukh. vulgo *mifta*, praeter Ald. pr.

ELEGIA VI.

Hac Elegia agitatio ifta et aeftus animi amore faucii, ab affectu taedioque in diverfas partes distracti, et inter confilium furoremque fluctuantis mira arte expreffa eft. Et hinc eft, quod faepe fententia abrupta effe et parum cum ceteris cohaerere videtur. Imitatus eft Sannazar. II. Eleg. 5. Recte autem Muretus hanc elegiam continuavit cum altera, quae in vett. edd. et in libris a v. 33. orditur; idem probavit Scaliger, qui tamen miro iudicio Saturam quandam συμποσιακῶν ἀστεϊσμάτων in hoc carmine agnofcebat.

1. *myftica*] duo fcripti ap. Broukh. *ruftica*, ut fup. variatum vidimus I, 10, 26. In ed. Vicent. eft *candida vitis.* H. *Candida* etiam Zw. 2. fed fuperfcr. *al. myftica.* W.

2. *Semper; fic hedera tempora vincta geras*] Ante Scaligerum vulgo lectum, quod pauciores tamen libri habent: *Sic hedera femper. Geras* Broukh. repofuit e tribus libris; his adde Guelf. 2. in ceteris *feras,* quod vulgo ubique editum erat. Deinde Statius in fuis habuiffe videtur *cornua*, quod Broukh. propterea improbat, quia cornua Bacchi fere uvis, at crines hedera revincti fuerint: de quo tamen dubito. Certe Ovid. III. Met. 666.

Ipfe racemiferis frontem circumdatus uvis.

Statius V. Theb. 269.

— — non illo quidem turgentia fertis
Tempora, nec flava crinem diftinxerat uva.

ubi meliores *diftrinxerat.* Sed *tempora* fervabimus propter librorum confenfum. H. *Sic hedera femper* perperam et Hamb. Zw. 1. 2. *geras* quatuor apogr. H. Voff. *feras* Goth. Zw. 1. 2. Caeterum *cornua* recepit H. Voffius W.

3. *parvus medicande dolorem*] *Medicande* Broukh. ex emendatione Ach. Statii recepit: ubique vulgo *medicando.*

 Male

Male olim credebant gerundia in o corripi posse; contra quem errorem disputat Broukh. h. l. Perizon. ad Sanct. Heins. ad Ovid. Ep. IX, 125. et nuper novis exemplis declaravit Burmann. Sec. Anthol. Tom. I. p. 298. Tom. II. pag. 722. Ceterum in hoc versu facilitatem Tibulli desidero, quin ne sensum quidem idoneum verbis inesse video; et quod de Ariadne huc advocant, nimis longe petitum est Corruptum et male ex litura restitutum versum esse manifestum sit. Ad sensum debet hoc:

Aufer et indomitum succo medicante dolorem,

aut simile quid legi. Sin propius insistendum est verborum ac litterarum vestigiis, legere praestat:

Aufer et ipse meum, pater, et medicare dolorem.

Wacker. Medebach. in Amoen. p. 72. nuper emendare vidimus:

Adfer et ipse merum, pater, et medicare dolorem. H.

Medicande est in prim. Voss. *medicando* in Hamb. Goth. Zw. 1. 2. Pr. *et ipse* prim. Voss. *nuncque. Laborem* Bern. pr. *dolorem.* Caeterum emendationibus in hoc versu opus non esse, vidit etiam H. Vossius. W.

4. *tuo cecidit munere victus amor*] *numine* Guelf. 3. cum altero in marg. *Cadere* dicuntur *victi.* Broukhusius tamen malebat *cessit* h. victus abiit, ut saepe poëtae de amore. Heinsius, *cedit.* H. *Victus arax* Ask. ex Eleg. I, 8, 4. at in marg. *amor.* Caeterum *cecidit* satis defenditur loco Catulli in Notis allato. Ac saepe iunxerunt veteres verba *victus cadit*, ut Valer. Flacc. I, 300: *victa gravi ceciderunt lumina somno.* W.

5. *Care puer*] Mitscherlichius, cui frigida visa est lectio librorum *care,* corrigit: *Larga, puer, madeant* caet., ad Horat. Od. Tom I p. 457. Non secutus sum. Puer, quem alloquitur Tibullus, ei in deliciis fuit. W.

6. *I, nobis prona funde Falerna manu*] *I* est ex emendatione Scaligeri, quam Exc. Perreii confirmant. vulgo *et. prona manus* exprimit τὸ *vergere.* Male Statius probabat unius sui *plena.* H. *I* est etiam in Vindobon. *et* Zw. 1. 2. Hamb. Goth. qui etiam *generosa* habet vers. anteced. W.

7. *durum, curae, genus*] Regius, *curae, durum genus* (male, vid. ad II, 6, 15. W.), et un. Statii cum Guelf. 2. *dirum.* H. Hoc recepit H. Vossius; graviorem esse vocem, auri-

auribusque magis placere quam: *durum, curae.* Sed nihil mutandum eſt. W.

8. *Fulſerit hic niveis*] Regius c. Guelf. 2. 3. *fulxerit,* unus Statii *fluxerit,* quod ille male cum Horat. IV. Od. 1, 10. comparat. Pro *hic* Regius *et.* Porro Exc. Lipſii *nitidis.* v. ſup ad I, 7. 8. H. *Fulſerat* Ask. at in marg. *fulſerit. et* pr. *hic* Voſſ. 4. *fulxerit* Mon. *niveis altilibus* Voſſ. 5. Caeterum *fulſerit* eſt pr. ſurrexerit, ſed notione felicitatis adiecta. Catull. VIII, 3.:

Fulſere quondam candidi tibi ſoles,
Quum ventitabas, quo puella ducebat.

Ac *fulgere* in primis de *ſole* et *die* uſurpatum eſt. Adde praeterea Soph. Ai. v. 699:

Νῦν, ὦ Ζεῦ, πάρα λευκὸν εὐ-
άμερον πελάσαι φάος
θοᾶν ὠκυάλων νεῶν.

Ac ſaepius occurrit *λευκὸν ἦμαρ,* ut Aeſch. Perſ. 299. alibi, cui reſpondet latinum *candidus.* — Verba *alitibus niveis* intelligit H. Voſſius perperam de cycnis niveis ad currum dei iunctis. W.

10. *Neve neget quisquam me duce ſe comitem*] Hinc tuearis illa Ovidii I. Art. 127.

Si qua repugnarat nimium, comitemque negarat,
Sublatam cupido vir tulit ipſe ſinu.

Heinſius malebat: *nimiumque negarat.*

11. *Aut ſi quis vini certamen mite recuſat*] *Recuſat* tacite, relicto Scaligero, qui ex Ald. pr. *recuſet,* quod et nonnulli ſcripti et edd. vett. Ven. pr. Vicent. Reg. Lep. habebant, repetierat, recepit Broukh. cum iam in Ald. ſec. et inde ductis ita eſſet emendatum. Etiam libri firmant id, et inter hos Regius ac Corvin. Guelf. 1. 2. 4. et vett. edd. ex Romana ductae. Nonnulli etiam ſcripti cum edd. Ald. ſec. et quae hinc fluxere, *At ſi quis,* quod ipſe praefero; et pro *mite* duo *dulce,* minus bene; nam *mite* appellat illud certamen, ut ab illo feroci cum ſcyphis, quod Thracum eſt, diſtinguat. H. *recuſet* etiam Zw. 1. 2. tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.) perperam. *At quisquam* pr. *Aut ſi quis* Goth. — *cepto modo* pr. *tecto dolo* Voſſ. 3. W.

13. *Ille facit dites animos deus*] Nihil eſt in antecedentibus, unde appareat, quem *deum* hic ſignificet. Intelligunt fere Interpretes Bacchum. Enimvero, ut huic egre-

gie

gie convenit illud, *facere eum dites animos,* v. Horat. I. Epist. 15, 19. III. Od. 21, 18. I. Od. 18, 5. atque etiam sic satis illud, *domare* eum *tigres* et *leones;* ita reliqua vix in Bacchum, vel eius munus, vinum, cadunt: ut sub dominae arbitrium mittat, ut mollia corda det; et subiicitur v. 7. *Haec Amor et maiora valet,* quae quorsum referas, non est; nec illud durius παρένθετον interpretatione sua lenire potuit Vulpius. Commodius haec dicta accipies de Amore: *Is ferocem contudit et dominae sub arbitrium misit; is etiam indomitas feras, leones et tigres, mansuetas reddidit.* Auctor Ciris 135.

— ille etiam Poenos domitare leones,
Et validas docuit victas mansuescere tigres.

Idem iis mollia corda dedit: hoc enim proprium de amore. v. Burmann. ad Sulpic. Sat. v. 7. ubi in verbis:

Cetera quin etiam, quot denique millia lusi,

emendat *mollia.* Sed legendum praeterea videtur, *quondam quae mollia lusi.* Scriptum erat *que* et pro *quot* in Aldina est *quo,* ex litterarum compendiis. At Amor *dites animos non facit.* Forte itaque legendum, *mites animos,* quod reliquorum versuum sententia postulare videtur, et Lipsii Exc. olim exhibebant. Nisi haec admittas, et amantis aestum, quo nihil satis diserte eloquitur, cogites: dicendum, aliquot disticha in medio excidisse. H. De Amore hic agi non dubium. *mites* recepit H. Vossius et idem probaverat Mitscherl. ad Horat. T. I. p. 388. Me retinuit repetitum pronomen *ille — ille,* quo res diversae significantur, vid. Obss. ad I, 3, 11. p. 61., et cf. 1, 2, 19. 20. — Caeterum cf. de potentia Amoris egregium locum Soph. Antig. v. 781. — Vers. 14. *contulit* Voss. 3. *contundit* Mon. *mittit* Goth. W.

15. *Armeniae tigres et fulvas ille leaenas Vicit*] *Armeniae* est ex emendatione Broukh. pro *Armenias,* ne sola, inquit, tigrium feritas a patria notetur. Et sic notavi ex Ed. Lips. Sed mihi nulla ex parte placet ista lectio, nam et sic alterum vocabulum sine epitheto relinquitur, et istam aequalitatem, quam Vir doctissimus exigit, nemo in Poëta desiderat. Nam et Ovidius in eundem modum dixit XV. Met. 86.

Armeniaeque tigres iracundique leones.

Amant vero doctiores Poëtae adiective efferre *Armeniam tigrim.* v. Met. VIII, 121. Propert. I, 9, 19. Itaque etiam h. l.

h. l. *Armenias tigres* reſtitui; in vett. edd. Ven. pr. Vicent. et al. *Armeniasque* erat. Porro nonnulli: *fulvos — leones*. H. *Armeniasque tigres* Vind. Voſſ. 3. 5. et Zw. quod recepit H. Voſſ. nec improbo. Comparat ille Horat. A. P. 393. Ovid. Met. VIII, 121. et XV, 86. *Armeniae* Voſſ. 2. *fulvos — leones* etiam Goth. et recepit H. Voſſ. W.

17. *Haec Amor et maiora valet*] Tacite hoc Broukh. ex uno Statiano repoſuit pro *volet*, quod nullum ſenſum habet. In Sfortiae libro *dedit*. H. *Valet* eſt in Ask. et Voſſ. 1. 2. *volet* Zw. Hamb. Goth. idem hab. *Bacchum*. Mox *quem noſtrum* recepit H. Voſſ. e libro Urſin. et Voſſ. 3. W.

19. *nec torvus Liber in illis*] *In illis* recepit Broukh. quia ſic maxima pars librorum. Accedunt Regius et Ed. Rom. Vulgo *in illos* ubique editum: ſic quoque Corvin. Guelf. 1. 4. Sed nota eſt iſta caſuum cum hac praepoſitione iunctorum varietas et inconſtantia. Porro Ed. Rom. *non torvus* cum duobus Italicis. Diſtichon hoc 19. 20. ab interpolatore profectum, qui, quae ſentiebat, rite verbis reddere haud pollebat. Dicere voluit: Amori et Libero bene inter ſe convenire. *qui ſe*, debet amorem ſpectare. Ut nunc legitur, ſententia eſt: Liber propitius eſt illis qui ſe et vina colunt; hiatque ſententia in iſtis: *Convenit ex aequo:* inter utrumque deum. H. *non* pr. *nec* Voſſ. 3. *in illos* Zw. 1. 2. at *in illis* omnia apogr. ap. H. Voſſ. W.

20. *quique una*] Regius *quisque* cum aliis ap. Stat. at Ed. Rom. *qui ſe cunque una*. H. *quisque* Voſſ. 3. 4. *cunque* Voſſ. 1. H. Voſſ. ſuſpicatur: *Qui ſua ſecuri vina iocosa colunt*. W.

21. *Iam venit iratus nimium nimiumque ſeveris*] ultimam vocem ex elegantiſſima emendatione Livineii et Guilielmi recepit Broukh. Vulgo *ſeverus*. Iungenda vero, *iratus nimium nimiumque*. Ad ſententiam faciunt iſta Horatii I. Od. 18, 3.

Siccis omnia nam dura Deus propoſuit.

Pro *iam* in Statianis *nam* et *non venit:* hoc et aberrat Guelf. 2. 3. Hoc etiam in Corvin. Ferrem, ſi codices darent: *At venit*. H. *Non* octo apogr. ap. H. Voſſ. *iam* Vind. *quom* Hamb. *convenit* Mon. e verſ. anteced. *nam* recepit H. Voſſ. *ſeveris* Bern. W.

22. *Qui timet irati numina magna, bibat*] *numina magna* perpetuo deorum epitheto, v. I, 2, 79. III, 4, 16. Broukh. nimis docte eo refert, quod deos iratos maiores ſolito apparere crediderunt veteres. Deorum ſpecies ſemper erat magna,

gna, augusta et veneranda, quaeque metum horroremque incutere mortalibus posset. Eam deponebant, si inter homines degere; resumebant, si maiestatem suam qualicunque ex caussa, non modo ad terrorem iniiciendum, ostendere volebant. Ita apud Virgil. Aen. II, 589. Venus se Aeneae ea specie offert, *qualis videri Caelicolis et quanta solet:* an ut terreret? ut iram minis ostenderet? non, sed ut tum animum eius confirmaret, tum iis, quae ei praeceptura erat, dignitatem conciliaret. cf. ad Virg. Aen. I. Exc. XIII. H. *bibat* Zwic. 2. *bibet* Zwic. 1. W.

23. *Quales his poenas qualis quantusque minetur*] Ita egregie e Cuiacii libro optimo restituit Scaliger; sic enim de deorum forma augusta Poëtae. v. Virg. Aen. II, 589. modo laudatum. Ovid. III. Met. 284. de Iove:

> — — *quantusque et qualis ab alta*
> *Iunone excipitur.*

alia loca v. ap. Vulpium. Ante Scaligerum ex Ald. sec. legebatur: *Quales h. p. deus hic quantumque*, et sic Corvin. sic quoque Ven. pr. et ceterae; *quales — quaecunque* in Guelf. 2. in aliis, ut in Regio, Guelf. 1. 5. *quantasque*, et sic Heinsius emendabat, quod iam Ald. pr. exhibuit, adstipulante scriptorum parte. Ed. Romana cum Brix. et Cyllenianis, quas vocant, *Quales his poenas quantas deus hisce minetur:* hoc est in Guelf. 4. H. Vera lectio a Scaligero restituta est etiam in Vind. et Voss. 3. caeteri omnes aberrant. W.

24. *Cadmeae matris praeda cruenta*] In libro Schefferi, *turba cruenta. Cadmeae*, Καδμείας. H. *Mea* pr. *praeda* Hamb. *turba* Voss. 5. at verum in marg. W.

25. *Illaque, si qua est, Q.*] Nolo referre varias Interpretum hariolationes. Statius et Dousa cum Scaligero ad Agaven referebant: Broukh. recte ad Neaeram; sed *si qua est* videtur accipere: si modo illa mortalis est, non dea; quibus nihil alienius a loco dici poterat. Omitto alias interpretationes: nulla est, cui non aliquid coacti adspersum sit. Hoc idem monerem in alia ratione, si quis eam proponeret, ut *si qua est*, sc. ira Bacchi, suppleretur. Sed simplicissimum est dicere: *Si qua est* h. si quidem vivit Neaera, si modo superat et vescitur aura: ut contra, *nulla est* pro *periit.* Nempe Neaera, Tibullo deserto, cum alio amatore degebat, ut ex Eleg. 4, 57. et inf. hac Eleg. v. 60. apparet; atque adeo cum eo peregre abierat, ut ex Eleg. 3, 25. sqq. potest probari. Hinc inf. v. 53., quod nunc rivali licebat,

longos

longos dies et longas noctes cum ea confumere optat. Ed. Rom. cum Cyllenianis, it. in mſ. Guelf. 1. *ſi qua,* omiſſo *eſt.* Muretus in vett. invenerat *ſic qua:* et legebat, *ſicca.* H. *Impia* pr. *illaque* recepit H. Voſſ. repertum in marg. Gryph. ann. 1573. W.

25. *hic ſit*] *hinc* Guelf. 1. 4.

26. *ſentiat*] *ſentiet* Guelf. 1. 2.

27. *temeraria vota*] Cyllenius in ſuo videtur habuiſſe *contraria vota*, forte ex Eleg. 4, 83. H. *ha* pr. *ah* Hamb. et *aereae*, cum Voſſ. 4. Voſſ. 1. *aeriaeque*. Goth. confuſ. *Aeriae et nubes mei ſupereſt tibi aura neera.* W.

30. *ſint candida ſata tua*] Ed. Rom. cum aliis, perpetuo errore, *facta*. Nonnullae *vota*. cf. Burman. ad Ovid. II. ex P. 11, 26.

31. *ſecurae reddamus tempora menſae*] Duo Anglic. *corpora*, quod natum ex compendio *tpa*. Unus Colb. *pocula*.

32. *Venit poſt multos una ſerena dies*] *poſt multos* n. triſtes, nubilos, quod aſſumendum ex epitheto *ſerena*. Porro codd. pars, in his Guelf. 1. 2. 3. et in litura 4. et edd. vett. cum a Ven. pr. profectae tum Lipſ. Cyllen. *poſt multas*, quod et Muretus retraxit. Accedit Cyllen. Sed Grammatici obſervant, plurale vocis *dies* eſſe maſculini generis; quamvis contra illud disputet Io. Schulzius Florum Sparſion. p. 33. Similiter, etſi forte diverſo modo, cum ὁ θεὸς abſolute pro numine utriusque ſexus dici ſoleat, diverſa genera iungebantur ſup. II, 4, 24.

Sed Venus ante alios eſt violanda mihi.

At III, 4, 93. librariorum errore ſcriptum et male editum erat:

Et longe ante alios omnes mitiſſima mater. H.

multas recepit H. Voſſ. repertum etiam in tribus Voſſ. et Goth. add. Zwic. 1. 2. W.

33. *Hei mihi d.*] Vincent. Specul. doctrin. l. l. *Heu quam* et mox 35. 36. *Non non.* Libri et edd. ante Muretum et Scaligerum hic ſeptimae Elegiae initium faciebant, cum tamen ipſo ſententiarum ordine haec iuncturam mutuo deſiderarent. In Corvin. hic eſt initium Elegiae XXIV. H. *mutari* pr. *imitari* Voſſ. 5. *ſic* pr. *hei* Hamb. — Caeterum novum carmen diſtinguunt etiam Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — Mox v. 35. *Non bene* Voſſ. 4. W.

41. *Sic cecinit pro te*] Broukh. malit, *haec.* Regius, *Sed,* et mox *portae,* vitioſe. H. *Sed* recepit H. Voſſ. hoc ſenſu:

ſenſu: Vir te decepit, ſed vir etiam te defendit. Hoc tamen alienum eſt ab hoc loco; nam ut quondam Catullus virorum perfidiam Theſei exemplo probaverat, ita ipſe a feminarum perfidia ſibi nunc caveant viri, graviter monet Tibullus. Unde mihi placet *ſed,* hoc ſenſu: Sed pro te dixit iam Catullus. W.

43. *felix, quicunque*] Lipſ. Ed.-cum Ed. Venet. 1475. *quaecunque.* Paullo ante pro *nunc* Florent. Statii cum Guelf. 2. *ſic.* H. *ter quinque* Voſſ. 3. W.

44. *poſſe carere tuo*] Guilielmius malebat *cavere,* ut in nonnullis quoque legitur. Sed v. Not. *didicit poſſe carere ſuo,* ſententiae more, extulit Vincent. Specul. doctrin. VI, 37. et de eruditione regali I, 32. H. H. Voſſ. recepit: *poſſe cavere tuum,* e manuſcr. Falkenburg. *Dolorem* plures, ut Hamb. duo Voſſ. *dolores* Bern. Ac ſcriptum ſuſpicatus eſt H. Voſſius *dolorem* ab iis, qui in ſecundo verſu legiſſent *tuum.* W.

45. 46. *Nec vos aut capiant — Aut fallat blanda*] Hic iterum Scaliger excerptis ſuis nimis facilem aurem praebebat, in quibus idem, quod in Vincentii Speculo doctrin. VI, 92. erat: *Non vos decipiant — Nec capiat blanda.* v. ſup. ad II, 6, 19. Regius, *Nec vos.* Guarner. *Nec vox.* Sed expectabam, ut in ſcriptis legeretur *Ne vos.* Scilicet durum eſt nihil ſubiici illis: *Vos ego nunc moneo:* quid igitur mones? Quanto melius procedit oratio ſic:

Vos ego nunc moneo: (felix quicunque dolere
Alterius diſces poſſe carere tuo.)
Ne vos aut capiant etc.

Nunc videas, quid illud ſit, quod monet. H. *Ne vos* Voſſ. 3. perperam. Verum eſt *Nec vos.* W.

45. *pendentia brachia collo*] illuſtrat Burman. ad Ovid. I. Met. 485.

46. *Aut fallat blanda ſordida lingua prece*] *prece* Scal. ex Exc. ſuis bene repoſuit; vulgo, etiam in Guelff. *fide.* cf. ſup. Eleg. 4, 64. Deinde Heinſius, applaudente Broukh. malebat *ſubdola lingua.* Quod et ipſe malim. Locum tamen habet et alterum. v. Not. H. *Prece* recte Vind. *fide* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. W.

47. *Etſi — iurarit*] ex coniectura Douzae et uno Paſſeratii, adde Guelf. 3. in cuius marg. erat, recepit Broukh. Vulgo legitur *iuravit,* quod ferri poterat in poëta. In Colbert. et Corvin. *iurabit.* H. *iurarit* etiam in Vind. *iuravit* Zwic. 1. 2. et ſex apogr. H. Voſſ. add. Goth. *iurabit* tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.) W.

48. *per-*

48. *perque ſuam Venerem*] Broukh. malebat: *per Veneremque ſuam.* Sed v. ſup. ad II, 6, 20. H. Neque hanc emendationem patitur uſus verborum *perque — perque*, de quo vid. I, 4, 25. W.

49. *Nulla fides inerit*] Ed. Rom. et Brixiana cum Venetis, Guelf. 1. et unus Eboracenſis vetuſtiſſimus a manu ſec. *Nulla fides Veneri.* cf. ſup. I, 4, 21. et Intpp. ad Callim. Epigr. 26. H. *fuerit* pr. *inerit* ſcripſit de coniectura H. Voſſ. *meritis* pr. *inerit* Ask. Mox *Iuppiter* Zwic. W.

51. *Ergo quid toties*] Sic dudum editum in Ald. ſec. et reliquis. Et ſic Ed. Rom. cum ſequacibus. Male Scaliger retraxerat ex Ald. pr. *qui.* H. *Ergo ego* Voſſ. 4. *Ergo qui* Zwic. 1. 2. Hamb. plur. ap. H. Voſſ. at *quid* recte Mon. *quotiens* Goth. Pro *verba puellae* H. Voſſ. *vota puellae* de coniectura ſcripſit. W.

52. *ite a me, ſeria verba, procul*] Eſt et hoc repoſitum a Broukh. e Pocchi Exc. et Italicis Heinſii. Vulgo *precor.* Eadem varietas erat ſup. II, 1, 82. Porro liber Urſini *ſobria verba*, ut v. 36. *ebria.* Sed vulgatum recte. Sunt enim *ſeria* hic triſtia. H. *procul* etiam Voſſ. 1. W.

53. In Guelf. 1. 2. hinc initium ſit: *Elegia VIII. longas — noctes, longos — dies*] Poſſis hinc defendere Horatium I. Epiſt. 1, 21.

Ut nox longa, quibus mentitur amica; diesque
Longa videtur opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum.

contra Bentleii emendationem, qui repoſuit: *diesque Lenta videtur,* ne bis *longa* eſſet. Ceterum Viccnt. forte cum aliis: *Quam mallem.* tum Corvin. *tecum longas.* H. *tecum longas* plurim. codd. et Ald. 1. Scalig. Cantabr. Broukhuſ. Vulp. Sic etiam Zwic. 1. 2. Hamb. atque hoc recepit H. Voſſius. *longas tecum* Ald. 2. et Muret. Voſſ. 5. Ask. Bern. In pentametro H. Voſſ. malit: *longos tecum*, ſed hic codices et editiones non variant. Quodſi in pentametro *tecum longos* propter librorum conſenſum retinendum eſt, in hexametro *tecum longas* ferri non poſſe videtur; nimia fieret, ſi quid ſentio, vis vocabuli *tecum*, eaque huic loco non ſatis apta. Caeterum *mallem* eſt in Zwic. 1. at *vellem* in Zwic. 2. W.

55. *Perfida nec merito nobis, nec amica merenti*] Ita reſtitui nunc locum. Vulgata, quam vocabant, codicum lectio erat: *Perfida, nec merito nobis inimica: merenti Perfida.* Ita praeiverant Ald. pr. tum Muret. Plantin. Cum ſenſu

ſenſu idoneo haec carerent, mox: *Perfida, nec merito nobis inimica merenti,* Scaliger, et poſt Scaligerum diſtinxit Broukh. et hunc ſequutus Vulpius, ut ſit per archaiſmum *nobis merenti* pro *merentibus:* de quo cf. Heinſ. ad Aen. VI, 209. Sed primum hoc pro Tibulli elegantia nimis horridum; deinde non viderunt viri docti, vocem *merito* ſic non habere, quo referatur; niſi ſit *merenti merito,* quod putidum eſt. Ald. pr. et Statius diſtinguebant poſt *inimica, Perfida, nec merito nobis inimica, merenti Perfida:* ut et ex Corvin. expreſſum; ut *illam merenti atque immerito* aeque perfidam ſignificet; quod non minus durum. In Edd. Venet. 1475. Reg. Lep. Vicent. et noſtra Lipſ. legitur, *nec amica,* ut etiam notatum fuerat in Exc. Pocchi; unde longe meliorem lectionem efficies, ſi ita diſtinguas:

Perfida, nec merito, nobis; nec amica merenti;

h. mihi, haud ex merito, perfida, alteri viro, non merenti, amica; nam deſerto Tibullo alii ſe iunxit. Nunc *nec amica* iam in Ald. ſec. expreſſum video: etſi iterum Muretus ab ea diſceſſit. Cur non inſpiciebant eam viri docti? H. Vera lectio eſt etiam in Vind. Caeterum iunge *non amica,* h. e. abalienata a poeta. Fortius hoc eſt quam vox *perfida. merenti* h. e. digno cui amica ſis, quem ames. Igitur bis dixit poeta haec ſibi immerenti evenire, ſed verbis apte variatis. W.

57. *o lente miniſter*] Venetae et Ald. pr. *laete,* lapſu ſollenni. Poteſt autem hoc et cum et ſine interrogatione, ſaltem cum indignatione efferri.

58. *Marcia lympha*] Scriptura, quam ratio et uſus poſtulabant, eſt ex Codd. Wittianis Broukh. Vulgo, *Martia.* v. eund. ad Propert. III, 1, 52. H. *Temperat* Bern. W.

59. *Non ego, ſi fugiat noſtrae convivia menſae*] Regius, *Num,* forte, *Numne ego.* Ed. Rom. *Nonne ego;* ut cum interrogatione efferas. Deinde Broukh. vult, puellam ſe e convivio fuga proripere, quaſi itura ſit ad potiorem. Sed ex tota Elegia et ex ſuperioribus apparet, iras et diſcidium inter utrumque amantem, aliquo iam inde tempore, interceſſiſſe, et Neaeram peregre abiiſſe, et eſt adeo accipiendum, ſi non vult intereſſe meo convivio, ſed cum alio potius vivere. Porro unus Broukh. cum Corvin. *fugiet:* duo, *noſtrae fugiat,* unus Anglic. *noſtrae fugit;* et ſic noſter Regius; nec male, puto. *convivia menſae,* ut Ovid. I. Met. 165.

Foeda Lycaoniae referens convivia menſae.

vide

vide ibi Heinſium; nam in aliis eſt *coenae*. H. *noſtrae fugat* Voſſ. 5. Goth. quod recepit H. Voſſius. *fugit* Voſſ. 1. 4. — *cara* pr. *cana* verſ. ſequent. eſt in Goth. W.

61. *Sollicitus repetam — ſuſpiria*] Ovid. II. Met. 125.

Pectore ſollicito repetens ſuſpiria.

cf. XIII. Met. 139.

62. *Tu puer i*] *i* Scal. ex Exc. ſuis, etiam Statius ex coniectura; vulgo *et*. v. ſup. v. 6. Livineius et Muretus emendarant: *Tu puer huc*. Heinſ. *Huc, puer, huc*. alius mallet: *I puer i*. H. *Tu puer, i* eſt etiam in Vind. Mon. et Voſſ. 5. *et* pr. *i* Zwic. 1. 2. Goth. Statius ad I, 2, 1. p. 27. hunc locum ita citavit: *I puer, et* ſeq. W.

63. *Syrio — nardo*] Ita Broukh. ex nonnullis Statianis, Exc. Lipſii et Heinſii: vulgo, *Tyrio*. Sed *Syrium nardum* eſt a Syriis mercatoribus advectum. Plin. XII. ſ. 26. *In noſtro orbe proxime laudatur Syriacum.* An cum foliis et ſpicis ipſe frutex allatus fuerit, dubito. Unguentum ex eo confectum (cuius rationem vide ap. Plin. XIII. ſ. 2.) dictum et ipſum *Nardum*. Horat. II. Od. 11, 16. *Aſſyriam nardum* dixit. H. *Syrio — nardo* etiam Ask. Vind. et Voſſ. 5. — Zw. 1. 2. *Tyrio*, ut Hamb. *Tyria* Goth. H. Voſſius recepit *Syria — nardo*. W.

64. *implicuiſſe comas*] Ad finem huius Elegiae libri multi, in his Guelf. 1. 4. et ant. Edd. attexunt diſtichon: *Ne tibi ſim mea lux* etc. quod infra legitur IV, 12, 1. Primus eiecit Muretus. Statius etiam alterum diſtichon v. 63. 64. pro alieno habebat. Sed ut illud poëmation ſub finem libri attexi potuerit: neceſſe eſt olim codices fuiſſe, qui quartum librum non haberent: cuiusmodi libri memorantur quoque, v. c. in bibliotheca Medicea. Eadem res fidem facit, omnes, quos habemus, libros ſcriptos ex uno apographo fluxiſſe; nam omnes, quos vidimus vel audivimus, illud exemplum ſequuntur. H. *Debuerat* Voſſ. 5. Caeterum poëmation illud hoc loco legitur etiam in Zwic. 1. 2. Goth. non legitur hic in Voſſ. 4. et Monac., notante H. Voſſio. W.

IN LIBR. IV.

Haec inſcriptio in libris et Edd. ant. quotquot vidimus, non eſt: ſed ſtatim ſuperioribus Carmen ſequens attexitur. *Panegyricus Meſſalae* inſcribitur in Cuiac. et aliis. *de laudibus Meſſalae* in Guelf. 2. At in 3. *Albii Tibulli, poëtae excellentiſſ. liber quartus incipit: Laudes Meſſalae;* et in 4. *Albii Tibulli liber quartus.* In Corviniano continuatur Elegiarum numerus, et ſequitur nunc Elegia XXV. inſcite admodum. Titulis his nullam auctoritatem eſſe poſſe ſatis conſtat. H. Nec in Hamb. libri incipientis veſtigium. W.

CARMEN I.

Ieiunitas et exilitas huius Panegyrici in Meſſalam dubitare fecit viros doctos, an Tibulli eſſet, poëtae tam elegantis et ingenioſi. A libris conſtanter ipſi tribuitur; accuſanda itaque anguſta ſors naturae humanae, quod homo in elegia princeps, ad carmen heroicum non aeque idoneus fuit. Hoc eſt, quod veteres tam diligenter monebant, id ſibi quemque ſcriptionis genus, eam materiam, ſumere debere, quam ſuo ingenio convenientem, ſuis viribus aequam, maxime iudicaret. Huic praecepto cum non obtemperarent, multi viri, caeteroquin ſummi, turpiter ſe dederunt. Cicero, oratorum princeps, infimum inter poëtas locum vix tuetur; et quot vidimus ex noſtris poëtis, qui, quam certo aliquo carminum genere comparaſſent famam, deſtructum iverunt ipſi, quod ſe intempeſtive immiſcebant aliis, quibus minus pares eſſent? Si haec attendas, non plane eſt incredibile, ab ipſo Tibullo hoc carmen profectum eſſe; inprimis, ſi adoleſcens illud ſcripſit, ut poſt Scaligerum Vulpius recte exiſtimat; nam ex v. 121. ſqq. apparet, in ipſo conſulatu Meſſalae, qui incidit in annum V. C. 723. hoc carmen ſcriptum eſſe, et quidem in ipſo anni initio, ſi quidem in media anni parte ad bellum Actiacum cum Caeſare Meſſala profectus eſt. Hinc, cum eius res geſtas infra memorat, non ultra haec tempora deſcendere potuit. Si tamen altera ex parte hoc perpendas, ea aetate et iis temporibus ſcriptum putari

putari carmen illud, quibus, propter exquifitam hominum in litteris elegantiam, nihil nifi, quod cultiffimum et ingeniofiffimum effet, placere poffet, infcriptum effe porro homini eloquentiffimo et doctiffimo, qualis Meffala fuit, cuius benevolentiam tali carmine fibi quenquam conciliare potuiffe, vix probabile fit, fieri non poteft, quin vehementer addubites de auctore eius; inprimis cum novum non fit, tribui alicui ea, quae tantum aliquam cum ipfius oratione et fcriptionis genere fimilitudinem habent, ut in Luciano faepe factum effe, aliquando, fi meliori otio reddemur, docebimus; faepe etiam ea affingi, quae plane nihil cum ipfo commune habent. Id quod fere ea ex cauffa factum eft, quod, cum librarius aliquis libri exarati paginas aliquot adhuc vacuas haberet, particulam aliquam ex alio poëta vel fcriptore defcriptam, ne fpatium vacaret, appingeret Iam vero, qui ex eo exemplari illa defcribebant, ut fere erant homines indocti, ea raro, tanquam aliena, fecernebant, aut faltem vacuum tituli fpatium minio explendum relinquebant; quo factum eft, ut fenfim eiusdem auctoris ifta affuta haberentur. Hoc idem contigit Virgilio (v. To. IV. p 171. noftrae edit.), et contigiffe potuit Tibullo; inprimis cum in fine libri alii codices plura, alii pauciora adiecta habeant carmina, ut deinde videbimus. Accedit aliud, quod plura habemus eiusmodi carmina, ferioris aetatis fetus, quibus poëtica ars ad rhetoricas praeceptiunculas revocari coepit, ita ut carmina ad locos rhetoricos defcripta conderentur. Quod autem in declamationibus facere folebant, ut nobile ex vetere hiftoria nomen et factum proponerent, in quo iuvenile ingenium controverfiis forenfibus praeluderet, cum vel accufaret, vel defenderet, fuaderet, vel disfuaderet, idem inftituiffe videntur magiftri poëtices, ut ex vetere, Augufteo inprimis, faeculo, materiem exercitationis peterent, fuaeque praeceptionis exempla ipfi proponerent. In Anthologia Latina Burmanni Secundi carmina occurrunt plura, quae in hunc cenfum referenda funt, ut iam ad Catalecta Virgilii monuimus. Sunt nonnulla ex iis, in quibus ingenii vena eft non obfcura; alia orationis ornatu ac dignitate, inprimisque Latinitate, eminent; in omnibus fere lectionis bonorum poetarum, et imitationis, etfi plerumque permoleftae et ieiunae, veftigia extant plurima. Ita in Maecenatis obitum habemus elegiam, male olim Albinovano adfcriptam. Nec elegiam ad Valerium Meffalam, quae Virgilio perperam tribuitur, nifi inter Scholafticorum fubfellia natam effe arbitror. (Hanc rem diligentius excuffam vide apud

apud Heynium ad Virg. T. IV. pag. 189. W.) In laudatione autem et commendatione magnorum virorum inprimis se iactare debuerunt illorum hominum ingenia; et ex hoc genere habendum esse arbitror Tibullo perperam tributum hoc carmen panegyricum in Messalam. Est aliud in Pisonem, Lucano vulgo adscriptum, nuper Saleio Basso a Wernsdorf. P. L. M. To. IV. p. 236. quod si quis lecto illo altero perlegat, et, ut perlegat ac comparet, quisquis in his studiis otium collocat, auctor sum, adeo simile istius et sententiis et orationis colore deprehendet, ut ab eodem auctore utrumque profectum esse sibi facile persuadeat. Quicquid est, illud certe negari nequit, nimis tenue et ieiunum, sterile et parum ingeniosum, magis rhetoricum, quam poeticum, saepe puerile esse hoc Carmen. Auctor, cum illud rhetorices praeceptum teneret, laudationem comparatione institui debere, iuvenili more, ea praeceptione usus, digressionem taedii plenam de Ulyssis itineribus instituit, quasi ea quicquam laudi Messalae amplificandae inservirent. Latinitas sane satis pura: et hac una laus carminis huius continetur: sed poëtam facit ingenium. Versus vero plures asperi et duri intexti sunt. cf. Scalig. Hypercrit. p. 796. Barthius ad Statii Theb. II, 847. haec habet: — *panegyricus, quem vocant, quum tamen humilitatem affectet id carmen, et sit oppido quam simile Maniliano characteri, unde suspiciones nostras alibi proponimus;* quod utrum, et ubi praestiterit, ignoro. Ceterum lectio librorum est corruptissima; et constituta sunt pleraque e Scaligeri aliorumve correctione, morosa saepe et aspera.

1. *quanquam me cognita virtus Terret*] Tres Anglicani *vivida virtus*, ut de Messala accipiendum sit; quae lectio ex librarii errore nasci non potuit. Sic Virgil. V. Aen. 754. *bello vivida virtus.* Horat. IV. Od. 4, 10. *vividus impetus.* *Me* Scaliger ex Cuiac. reposuit; vulgo ubique, *mea.* alii ex interpolatione, *tua.* H. *me* est etiam in Mon. Vind. et Voss. 5. *mea vivida* Hamb. Unde H. Voss. probat: *me vivida virtus.* Sic Virgil. Aen. V, 754.:

Exigui numero, sed bello vivida virtus.

Equidem nihil mutavi. Ac ne quis ambiguum putet quod legitur in textu, notes velim hoc: *homo virtute cognitus,* aliaque his similia non nisi in bonam partem dicuntur, ut cognita virtus h. loco sine controversia sit Messalae. Ducit eodem vox *meritas* statim sequens. W.

2. *virtus Terret, ut i. nequeant subsistere vires*] Rom. Ed. *et.* *Nequeant* debetur Cuiaciano; sed et exhibent libri Scali-

Scaligeri et Colbertinus: vulgo ubique *valeant*, quod videtur latini sermonis naturae convenientius esse. Horat. I. Od. 2.

Terruit gentes, grave ne rediret
Saeculum Pyrrhae.

Davisius ad Cic. Tusc. II, 19. hoc exemplo probabat, posse latine dici, *vereor, ut id iam non ferat quisquam*, pro eo, quod dicimus, *vereor, ut id ferat.* Sed Perizon. ad Sanct. Min. p. 816. id negabat, et nostri locum ita explicandum esse censebat: *terreor adeo, eo usque, ut.* Mihi valde probabile fit, in hoc carmine, cuius nulla satis antiqua habemus exemplaria, *nequeant* barbaro librario deberi. In Guelf. 4. *et valeant* etiam testatur librariorum stuporem in assequendo sensu. H. *Ut valeant* praebent omnia apogr. H. Voss. (Hamb.) et Zwic. quod recepi, ut iam olim feceram in edit. min. Secutus est H. Voss. Corruptelae fons in librariorum stupore quaerendus videtur, qui nescirent, constructionem verbi *terrere* similem esse verbis *metuere, timere.* Horat. Od. I, 2. v. 5.

Terruit gentes, grave ne rediret seq.

Diversum est *terrere adeo, eo usque, ne.* W.

3. *At meritas si carmina laudes deficiant*] *At* Scaliger reposuit: cum a Mureto vulgatum esset, *Ac meritas si*, quod et duo Italici cum Pocchi Exc. exhibent; et in marg. Guelf. 2. Vulgo legitur: *Incipiam tamen a meritis; si carmina laudes Deficiant humiles, t.* vel *Deficiant, humilis t.* H. *a meritis* Zwic. et decem apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.). *Ac* verior mihi videtur esse lectio; certe aptior in illo sententiarum nexu, quamquam *At* habet quo defendi possit. *At* est etiam in Vind. — *Tantisque humilis* post Broukhusium probavit H. Vossius; non recte. Vim quandam in voce *humilis* esse sententia docet, nexus autem hic est: Si meritas carmina laudes deficiant, sim humilis conditor tantis actis, ac quidni sim, quum digne praeter te ipsum omnino nemo res tuas describere possit? — Pro *sim* Bern. *si. artis* Voss. 3. pr. *actis.* Pr. *chartis* Hamb. *factis.* W.

5. *Nec tua praeter te*] Utraque Ed. cum aliis, Guelf. 1. 3. 4. *te praeter.* Ed. Basil. etiam, *ne.* H. *te praeter* duo apogr. H. Voss. et Zw. Recepi cum H. Vossio. Comparat hic vir I. IV, 13, 3. Adde *te propter* I, 6, 57. et 65. I, 7, 25. II, 6, 35. *quam circum* I, 1, 23. I, 3, 68. W.

6. *Facta queat*] Ed. Rom. *queant.* Cyllenius legerat, *velit.*

7. *nec munera parva respueris*] Revocavit Broukh. plurium lectionem. Scaligerana: *carmina*, ut in uno Statii et

 Scali-

Scaligeri libro erat. cf. ad III, 5, 29. Pro *nec* alii *ne.* Unus Statii etiam *despueris.* H. *Nostra* pr. *parva* Hamb. W.

9. *Cres tulit*] Lipſ. Reg. Lep. *Chres.* In aliis, *Res, Tres, Tros, Cras tulit, Transtulit, Detulit.*

10. *puro*] *primo* Guelf. 2.

13. *Molorcheis — tectis*] *tectis* eſt ex certa Mureti emendatione, quam Ed. Lipſ. confirmat: et ſubierat Hercules caſam ſive tuguriolum Molorchi, cui forte vix exiguus agellus, nedum terrae erant. Nam vulgo legitur *terris,* unde Scaliger in prima editione faciebat *cerris* vel *gerris,* quae ſunt crates, quibus parietes tenuiorum agricolarum contexti erant. H. *tectis* etiam Voſſ. 4. Vind. Mon. *terris* Hamb. Goth. Poſt v. 13. ſequuntur in Voſſ. 5. v. 140 — 181., tum 98 — 139., tum 56 — 97., tum 14 — 55. W.

14. *Parvaque caeleſtes pacavit mica*] Exemplo Heinſii et aliorum, qui, quoties *parva* occurrit, coniiciunt *parca,* licet h. l. quoque coniicere *parca — mica.* Porro *pacavit:* quod et Guelf. 1. 2. a pr. m. item 3. habent. At Broukh. ex ant. Edd. malebat, *placavit,* quod ſaepe cum illo variat. v. Heinſ. ad Claudian. II. de Raptu Proſerp. 147. ad Ovid. IV. Met. 31. Et ſic Regius, Guelf. 4. Etiam et Ed. Rom. cum Veneta 1487. At Ed. anni 1500. *pacavit ſaepe,* 1491 et 1520. *pavit mica ſaepe,* quod ex commentario Cyllenii, qui ita in ſuo habuiſſe videtur, interpolarunt. Vulpius revocavit *pacavit,* nec multum refert. Quod tamen idem vir doctus ex Horat. II. Od. 14, 6. *Non ſi trecenis — places illacrimabilem Plutona tauris,* de voce *placare* obſervat, poſita de ſacrificio, quamvis dii illo non exorentur, id eo pertinet, quod ſaepe verba, actum notantia, tantum de conatu accipienda ſunt. H. *Pacavit* in apogr. H. Voſſ. omnibus. Revocavi tamen *placavit,* ſecutus Broukhuſium, cuius iudicium Eichſtadius etiam in Auctario critico ad Haberſ. Scholas de Horat. Epiſt. I, 2, 45. p. 217. probatum firmavit. — V. 15. Voſſ. 1. hab. *inaurata* et *omina* pr. *hoſtia.* W.

16. 17. Hi duo verſus tam ieiuni ſunt, ut vix videantur a vetere poëta proficiſci potuiſſe. H. *memor* abſolute dicitur ſaepe, aut beneficii vel gratiae aut iniuriae. Hinc *numen memor* apud Virg. Aen. IV, 521. et *memor umbra* Valer. Flacc. I, 826. — Caeterum *ſic quoque* eſt in Mon. W.

18. *Alter dicat opus*] *dicat,* quod iam Ald. ſec. intulerat, revocavit Broukh. e libris, in his eſt Guelf. 3. cum a Scaligero ex Ald. pr. retractum eſſet *dictet,* quod tamen nec ipſum habebat, cur ſperneret. Manil. II, 124.

Et tantum dictaſſet opus.

In

In aliis, ut Guelf. 1. 4. Vicent. Ed. Lipf. et Venetis (cum tamen in Rom. effet, *dicat*) legitur *dictat.* Regius, *ducat.* v. ad II, 1, 51. cf. Salmaf. ad Simmiae ovum v. 166. In nonnullis, ut Guelf 2., hoc ordine exhibetur: *Alter opus dicat.* H. *Dicat* quatuor apogr. H. Voff. *difcat* Goth. *dictat* quinq. apogr. H. Voff. (Hamb.) et Zwic. in Zwic. 2. gloff. interl. „conficit." W.

eod. *opus magni mirabile mundi*] Ed. Rom. et Venetae *memorabile,* ut alios libros legere teftatur Pafferatius: cum his Guelf. 1. 4. Varietas non infrequens. v. Burm. ad Ovid. IV. Met. 614.

19. *Qualis in immenfum defcenderit aëra tellus*] Varie haec leguntur; id, quod modo pofuimus, Broukh. repofuit aut potius revocavit, cum iam Ald. pr. fic haberet, ex multorum librorum auctoritate. In Guelf. 1. 3. 4. antiquis Edd. Romana, et quae hinc propagatae, item in Vicent. et Lipf. erat id, quod Ald. fec. retraxit:

Qualis in immenfo defcenderit aëre tellus.

in aliis, ut in Scalig.:

Qualis in immenfum defederit aëra tellus.

vel, quod Muretus repofuerat ante Scaligerum:

Qualis in immenfo defederit aëre tellus.

et fic etiam Regius cum Guelf. 2. quae lectio mihi prae reliquis placet, quanquam ifta Scaligeri exquifitior videri poteft. Sever. Aetn. 103.

— — — — *fors data caelo*
Prima, fequuta maris, defeditque infima tellus.

Ovid. V. Faft. 13. in eadem re:

Pondere terra fuo fubfedit, et aequora traxit.

I. Met. 30. dixerat *terram preffam gravitate fui.* MS. Schefferi habebat *defiderit.* Sic pro illo alterum, *defcendere,* occupavit libros ap. Virgil. Aen. III, 565. Ita olim dubitanter fcripfi. Nunc nullus dubito, veram lectionem effe:

Qualis in immenfo defederit aere tellus.

Eft enim perpetua fere illa librariorum in hac voce aberratio, ut *defcendere* fubftituant: v. Heinf. ad Aen. III, 565. et quos laudat ibid. Burm. Proprium autem eft, ut ea, quae pondere fuo deorfum feruntur, *fubfidere, defidere,* dicantur;

tur; adeoque etiam, ut tellus *defidat in aëre,* quo circumfufa fubfidit infimo loco. Sic inf. v. 151.

Nam circumfufo confidit in aëre tellus.

Scaligerana quidem lectio videri poteft elegantior: *in immenfum defederit aëra.* Sed ambiguam habet fententiam hoc; et in alterum confentit praeter Regium etiam Corvinianus; in promtu quoque eft, intelligere, unde illa lectio orta fit; cum enim femel fubftitutum effet *defcenderit,* mutare etiam neceffe vifum eft alterum *in aëra.* H.

Qualis in immenfo defederit aëre tellus

hab. Voff. 1, 4. et Ask. Caeteri *defcenderit* ap. H. Voff. (ut Hamb.) et Zwic. *immenfum aëra* Goth. W.

20. *Qualis et in curvum pontus confluxerit orbem*] Sic quoque Guelf. 2. 3. Multi, etiam Regius, *defluxerit;* forte fuit, *refluxerit,* ut *refluum mare* dicitur. Ed. Rom. *conflixerit,* Ven. 1500. *deflexerit,* interpolatum ex Cyllenii fcriptura; Ven. 1491. *conflexerit,* Ed. 1520. *confluxerit.* Similia in codd. H. *confluxerit* tria apogr. H. Voff. W.

21. *Et vagus a terris qua furgere nititur aër*] ut vulgo haec leguntur, nec bonum fenfum efficiunt, nec fatis latine dicta funt. Praeceſſerant: *defcenderit, confluxerit,* fequitur *fluat, claudantur,* et nunc in medio pofitum *nititur,* indicativo modo. Verum diftinctione iuvandus eft locus:

Qualis et in curvum pontus confluxerit orbem,
Et, vagus a terris qua furgere nititur, aër.

uterque, aër et pontus, in orbem confluxere. *qua,* qua parte; nifi verius, *qui. a terris* eft receptum a Broukh. ex Barthii Adv. III, 6. emendatione; vulgo, *e terris. vagus aër* eft mobilis. *furgere* dixit etiam Minuc. Octav. c. 5. *Sic exhalatis terrae vaporibus, nebulas femper adolefcere; quibus denfatis coactisque nubes altius furgere.* H. *e terris* etiam Zwic. 1.; *vagus terris* Zwic 2. H. Voff. *e* recepit. — *magnis* Voff. 5. fuperfcr. *vagus.* Goth. *quis* pr. *qua.* W.

22. *Huic ut contextus paffim fluat igneus aether*] Revocavimus lectionem, quae fuit ante Broukh. quae et in Guelf. 2. Edd. vett. confpicitur, nifi quod *ut* pro *et* ex Pocchi et Colotianis Exc. repofuimus. *Huic,* n. aëri, *contextus* dicitur aether, quia ei eft proximus. Ovid. I. Met. 28.

Proximus eft aër illi levitate locoque.

ante de aethere dixerat. Lucan. IX, 7.

Qua niger aftriferis connectitur axibus aër.

Aether igneus, ut Ovid. eod. loc. v. 26. *ignea convexi vis caeli. fluere* vero liquidae aetheris naturae accommodatum. v. Broukh.

Broukh. *passim fluere* est temere ferri, adeoque quaqua versus, in omnes partes: ita ut ad copiam interdum referri possit. Broukhusius tamen aliam lectionem concinnavit:

Hinc ut contextis passim fluat ignibus aether.

Hinc ex quinque libris reperit. *contextis* e duobus tantum Italis; reliqui, etiam qui *ignibus* legunt, ut Rom. Cyllenianae, Liber Guarner. Guelf. 1. 3. 4. *contextus* unanimi consensu tuentur: at Regius plane ita, ut vir doctus posuit, exhibet, praeterquam quod *et* retinet. *Ignes* tum essent sidera, quae eleganter *contexta* dicerentur, quibus aether distinctus sit. An Broukhus. ita *ignes* acceperit, ex eius verbis non liquet; omnino enim in interpretatione parum disertus esse solet. Sed in toto loco constituendo melior suppetit alia ratio: retinenda est copula, *et*, quam maior librorum pars tuetur, et ita interpungendum:

Qualis et in currum pontus resluxerit orbem;
Et, vagus a terris qui surgere nititur, aër
Huic et contextus passim fluat igneus aether;

ut ordo verborum sit: et qualis (quomodo) aër et contextus huic aether fluat passim. Atmosphaeram nostrae terrae bene illud exprimit: *aër, qui a terris surgere nititur,* qui altum petit. Ita omnia expeditissima sunt. Ambit autem caelum, tanquam deorum sedes, omnia, ipsumque aetherem, ut et alibi factum videas: v. c. apud Lucret. I, 1088. et 1094. H. Equidem quomodo hunc locum explicandum censeam, ipsa verborum distinctione indicavi. Agit poeta de quatuor elementis, ac postquam de terra et ponto sive aqua dixit, pergit ad aerem et ignem, quem dicit aëri contextum surgere in altum. Nam de igne agi, epitheton *igneus* nos monet. — Caeterum pr. *huic ut* est *hinc et* in duob. Voss. alii *huic et*, ut Hamb. Zwic. *fluit* Bern. W.

23. *claudantur ut omnia caelo*] Ovid. I. Met. 5.

— — *et, quod tegit omnia, caelum.*

24. *At. q.*] alii, *et.* Sic nostri. H. *At* est in Ask. Caeteri H. Vossii et nostri *Et.* W.

25. *Seu, quod spes abnuit, ultra*] Revocaveram hanc lectionem, quae est in Scaligerana, Broukhusiana, et omnibus anterioribus. Vulpius receperat lectionem quorundam

rundam librorum: *ſed quod ſpes abnuit ultro,* quaſi eſſet, ſtatim, protinus. Sed *ultra* eſſe putabam, ultra virtutem tuam. At hoc adulatoris eſt, inquit Vulpius. Sed et laudationis eſt, exſurgere, et verbis ornare res. Poſuiſſe noſtrum aiebam tria momenta, quae fere in omnibus rebus ſunt, ut vel ad modum, vel ultra modum, vel intra modum aliquid ſit. cf. Gronov. Obſſ. I, 10. Frigida haec eſſe fatebar. *ſeu quod ſpes abnuit ultro* Guelf. 1. et pro *abnuit, annuit* Guelf. 4. Ed. Rom. *Seu quod ſpes annuit, ultra.* Sic et Venet. 1500. at 1520. *ultra* mutavit in *ultro,* quod et in Vicent. expreſſum eſt. cf. inf. v. 201. 202. ubi ſane ſimilis verborum luſus occurrit:

Quod tibi ſi verſus noſter totusve minusve
Vel bene ſit notus, ſummo vel inerret in ore.

Nimis tamen ieiunum vel ſic eſt illud: *ſeu, quod ſpes abnuit, ultra.* Praetuli itaque in altera recenſione omnino alteram lectionem: *ſed quod ſpes abnuit ultro.* In duo membra conſtituuntur: Quodcunque meae Camenae poterunt audere: ſeu ut poſſint par tibi audere; h. carmen ſcribere, quod tuis factis dignum ſit; id quod tamen omnino ſperare non licet; ſeu ut pro laudibus tuis minus poſſint praeſtare; atque id ne locum habeat, omni ex parte verendum eſt; quicquid ſit, omne hoc tibi vovemus. H. *ſed quod ſpes abnuit ultro,* quod recte Heynius recepit, eſt etiam in Ask. et Bern. W.

26. *omne vovemus Hoc tibi*] Ita Scaliger e Cuiac. repoſuit. Et ſic plures, etiam Reg. Guelf. 2. et Ed. Lipſ. (cum Corvin.). Alii libri, in his Guelf. 1. 3. 4. et Edd. cum vulgatae inde ab Aldo, tum veteres Rom. Venetae, Vicent. et al. *movemus* habent: quod Paſſeratius probabat, ut eſſet, molimur. Aen. VII, 44.

Maius opus moveo. H.

vovemus habet etiam Zwic. 2. et unus ap. H. Voſſ. — *movemus* Zwic. 1. Vind. Mon. et tres Voſſ. Hoc recepit H. Voſſius. W.

27. *nec tanto careat mihi carmine charta*] Sic quoque Guelf. 2. 3. Putes adumbratum ex Horat. IV. Od. 9, 30.

— *Non ego te meis*
Chartis inornatum ſilebo.

Ceterum neſcio an *ne* praeſtet: ut ſit, dummodo tu mihi non illaudatus abeas; et eſt hoc in Guelf. 1. 3. 4. *Carmine*

mine Scaliger repoſuit ex Cuiaciano, et ſic plerique (etiam Corvin.) cum edd. vett. *tibi carmine* Guelf. 1 In ſuperioribus Edd inde ab Aldo erat *nomine*, quod et Regius habet, et praetulerim ipſe propter τὸ *tanto*. Unus Vatic. *pondere*. Omnino praeferenda lectio: *nomine*. Dicit enim, nolle ſe admittere, ut *charta*, carmen ſuum, (ut v. 5.) vacet a Meſſalae laudibus. H. *Pondere*, quod recepit H. Voſſius, eſt etiam in Goth. et in marg. Ask. Caeteri ap. H. Voſſ. (Hamb.) habent *carmine*, etiam Zw. Pro *charta* Bern. *meta* a prim. man. W.

28. *quamquam antiquae gentis ſuperant tibi laudes*] Aldina ſec. intulerat *ſuperent*. Regius *ſuperant gentis*.

30. *quid quaque index ſub imagine dicat*] Ita Scaliger reſtituit ex Cuiac. Corrupte vulgo, *quid qua index*, vel *index*. Ed. Rom. ſicut tres Statiani, *quidquam*; at Venetae cum Vicent. *quicquid index*. Quanto vero melius expreſſit iſtam ſententiam Saunazar. II. Eleg. 1, 27.

Maiorum tua non titulis innixa recumbit
Gloria, nec priſcis geſtit imaginibus;
Sed certat magnos virtute anteire parentes,
Aeternum et vera laude parare decus.
Nec tua facta olim titulo breve marmor habebit;
Immenſum magni carminis illud opus. H.

Quid quaque index eſt etiam in Voſſ. 3. Caeteri aberrant, etiam Zwic. 1. 2. in quib. *quiquid index* et *quid qua index*. Hamb. *quam index*. Goth. *quidquam*. W.

32. *Quam tibi maiores, maius decus ipſe futuris*] Ultima vox eſt repoſita a Broukh. e duobus libris, quibus accedit Regius et Guelf. 2.; et ſic Cyllenius legiſſe videtur; fuit quoque in Edd. Ald. ſec. et hinc transſcriptis. Scaliger vitioſam veterem lectionem reduxerat, *futurus*; quod paullo immodeſtius dictum videbatur Broukhuſio, quaſi maiores, tam illuſtris gentis, laudibus ſuis obſcurare Meſſala poſſet. Sed ſunt eiusmodi plura in laudem inurbane et inclementer dicta in hoc carmine. In Palatin. *in avis* pro *maius*.

33. *At tua non titulus capiet ſub nomine facta*] Sic vulgo: niſi quod Reg. et Ed. Lipſ. et aliae *titulis*. Correxit Ald. ſec. Deinde Pocchi et Lipſii Exc. cum duobus Italicis: *ſub ſtemmate*, quo alludebat Paſſeratii liber, in quo *temmate*. Eſt haec haud dubie vera lectio. In imaginum vicem ſubierant *ſtemmata*, de quibus v. Lipſium Elect. I, 29. Poſt *aeterno* a multis interpungitur, ut iungatur

gatur cum *nomine*. H. *nomine* perperam etiam in Zw. 1. 2. et in apogr. H. Voff. ut Hamb. *At — fed.* vide ad T. I, 5, 20. Obff. — Caeterum non fatisfaciunt quae Lipfius Elector. I. c. 29. difputavit. Ac vultus quidem maiorum cera expreffi quales fuerint, docet in primis Polybius lib. 6, cap. 53. et doctiffimus eius editor Schweighaeuferus T. 6. p. 392. feq. Ab his plane diverfa ftemmata. Plin. H. N. l. 35, 2.: „Apud maiores in atriis expreffi cera vultus fingulis difponebantur armariis, ut effent imagines quae comitarentur gentilitia funera. *Stemmata vero lineis discurrebant ad imagines pictas.*" Add. Senec. d. benef. l. 3. c. 28.: „Qui imagines in atrio exponunt et nomina familiae fuae longo ordine ac *multis ftemmatum illiguta flexuris* in parte prima aedium collocant caet." W.

36. *vincto pede*] alii *iuncto*. Male. v. ad I, 1, 64. H. Verba: *quique canent vincto pede quique foluto*, fubiectum continent verbi *convenient*; deinde in his: *cupidi componere laudes*, caufa eft, cur veniant. Perperam igitur H. Voffius *canant* recepit. — Zwic. *canunt. conveniuntque* Hamb. id. *iuncto pede.* Bern. *pedeque* fine *quique.* un. Voff. *quisque.* W.

37. *Quis potior, certamen erit*] *Potior* fc. in carmine. Sic Broukh. e libris: fic et Regius, Guelf. 3. cum Ed. Rom. Vulgo: *Quis potius.* at Ald. fec. *Queis potius;* ficque Scaliger. Itaque etiam Corvin. Deinde Ed. Rom. cum uno Broukh. et uno Gebh. *certamen eris.* Ferri poffet, fi effet: *Queis magnum certamen eris.* Paullo aliter ac in illo Virgilii:

Et certamen erat Corydon cum Thyrfide magnum.

Paullo poft pro *victor* eruditus Britannus (Jortin) in Mifcell. Obf. Vol. II. p. 247. malebat *victus,* recte reprehenfus a Batavis.

38. Un. Voff. *et,* un. *adfcribam.* W.

39. *Nam quis te maiora gerit caftrisve forove*] Ita univerfe de gente Valeria auctor panegyrici in Meffalam, in Catalect. Virg. 43. p. 193.

Caftra foro folitos, urbi praeponere caftra etc.

Nam quis te Scaliger ex Cuiac. repofuit; vulgo legitur: *Quisque tibi.* In nonnullis, ut in Regio, *Quis tibi nam,* vel *iam, Quis* vel *Qui te nam,* (*Quis te iam* Corvin.) Ed Rom. *Nec quisquam,* ut Doufa emendabat. Quae omnia inde nata, quod prima vox, *nam*, exciderat, ut non

non raro in libris factum. Sic sup. I, 1, 63. cum *flebis* omissa esset, Regius interpolarat: *Non tua sunt in me duro p.* cf. I, 2, 63. 9, 63. 10, 26. inf. v. 91. IV, 5, 1. et 13. Et in Ovid. I. Met. 15. vera lectio haud dubie est:

Utque erat et tellus illic, qua pontus et aër,
Sic erat instabilis tellus —

Cum primum vocabulum excidisset, tam putidae illae lectiones, quae vulgo circumferuntur, correctoribus vel librariis subnatae sunt. Eod. lib. v. 441. de Apolline Pythonem interimente:

Hunc Deus arcitenens et nunquam talibus armis
Ante, nisi in damis capreisque fugacibus, usus,
Mille gravem telis —
Perdidit.

Hic vero illa, *Deus arcitenens et nunquam talibus armis usus,* parum bene cohaerent. Fuisse puto:

Hunc Deus arcitenens, non unquam t.

Scriptum erat *n̄ unquam,* cum virgula transversa, quod cum pro una voce accepisset librarius, versui fulciendo supposuit particulam. Sed ut ad nostrum redeamus, in omnibus libris aiunt esse *chartisve forove.* Et sic nostri quoque habent, cum Guelff. 2. 3. Unde itaque vulgatam *castris* natam dicemus? Puto eam Cyllenio deberi, qui in commentariis suis ita praefixum habet, unde in Edd. Venetas venit. Vera tamen haud dubie est lectio *castris* eamque Corvin. et Guelf. 1. 4. quoque firmat. Eadem varietas in Culice v. 24.

In Guelf. 2. post vs. 38. sequuntur vss. 45. 46. 47. *Nam seu diversi — Non alius — Sit placanda —.* Nunc sequuntur: *Nec quisquam maiora gerit* — vss. 39. 40. sqq. Et post 44. *Instabilis* — sequitur 48. *Non Pylos.* H. *Quis te nam* H. Voss. sine librorum auctoritate. Apogr. H. Voss. habent alii *quisque tibi,* alii *quis tibi nam.* Hamb. *que tibi* pr. *quis te.* Zwic. 1. 2. *quisque. Castrisve,* quod cum Cyllenio hab. Ald. 1. 2., est etiam in Bern., et in Zwic. 1. superscr. Caeteri *chartisve* vel *cartisve.* W.

40. *Nec tamen hunc aut hunc*] Ita et Rom. Sed plerique, etiam Cuiac. *hic aut hic;* nempe omissa erat virgula. Nonnulli *haec aut haec,* forte pro *hic aut hac.* Ed. Col. *Nec tamen hunc veniet.* H. *Haec tamen* pr. *Nec tamen* Goth. *hic aut hic* omnia apogr. H. Voss. et Zwic. In Hamb. deest hic versus. W.

41. *Justa*

41. *Iusta pari premitur veluti cum pondere libra*] Prudent. Peristeph. IV, 11.

Quum Deus, dextram quatiens coruscam,
Nube subnixus veniet rubente,
Gentibus iustam *positurus* aequo Pondere libram.

44. *Instabilis natat alterno depressior orbe*] Ed. Vicent. Lips. cum aliis *compressior;* alii corrupte, *deprensior.* Deinde ex uno notatum viderat Broukh. *nutat,* unde malebat: *Alterno instabilis nutat.* Male. Elegans enim de omni motu incerto, fluctuante et tremulo, vocabulum est *natare;* et est ea sollennis permutatio, ut *nutare* librarii substituant. Sic in Curt. IV, 9, 20. *obstrepebat hinc metus; praeter hunc invicem natantium clamor;* in libris est *mutantium, nutantium;* hoc Snakenb. et Heusing. P. in Emendat. p. 218. probant, nescio quam bene; modo *natantium* explices fluctuantium. H. Sane *natare* est huc illuc ferri, nutare, vacillare. Translate de animo dixit fluctuante Horat. Sat. II. 7, 6:

Pars hominum vitiis gaudet constanter et urget
Propositum: pars multa natat, modo recta capessens,
Interdum pravis obnoxia.

Senec. Epist. 35.: Mutatio voluntatis indicat animum natare seq. W.

45. *diversi fremat inconstantia vulgi*] Unus Stat. *divisi.* v. Heins. ad Ovid. III. Met. 381. *diversum* est dissentiens, in diversas partes tractum. cf. Broukh. qui multipliciter variari lectionem in hoc versu ait. Nec tamen alia nobis occurrit, quam in Ed. Lips. *fremit* et *dives si,* mox: *sitque placanda.* H. *Diversi fremat* Zwic. 1. *dives si fremet* Zwic. 2. cum gloss. interl. *furiat.* Goth. *divisi* et *premat.* Hamb. *fremit.* alii *dimissi.* W.

48. *aut Ithace*] Rom. et Venetae, Guelf. 1. *atque.*

49. *Ulissem* Zw. 2. *Ulixem* Hamb. un. Voss. *Ulixens.* W.

51. *fertilibus — horis*] Barth. Advers. XVII, 4. *vertilibus* emendabat. perperam. v. not. Mox malo *decurreret.* et est hoc in Guelf. 2. 3. H. Bene iam Gronov. Diatr. c. 26. p. 265. defendit *fertilibus horis. — Decurreret* octo apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. quod recepit H. Vossius. Sed quum *vixerit* h. l. vim perfecti proprie dicti habeat nec pro aoristo positum sit, lectionem non mutavi. Hoc enim perfectum est in numero temporum prae-

praefentium et recte iungitur cum alio perfecto non minus quam cum tempore aliquo praefente. W.

52. *erraverit*] Bafil. *decurrerit* ex fup. verfu. H. *orbes* Goth. W.

53. *Qua maris extremis tellus excluditur undis*] *Excluditur* tacite recepit Broukh. ex Exc. Pocchi et Colotii, editionibusque Ven. et Reg Lep. Et fic Ed. Lipf. ac Vicent Vulgo, etiam Guelff. omnes *includitur*, quod hic praetulerim; nam fere *ambiri*, *cingi*, *coërceri*, *contineri*, mari dicitur tellus. At *excluditur*, nifi pro fimplici, *clauditur*, accipias, fenfum vix habet. *Extremae undae* funt ultra quas nil eft, quae ὁρίζουσι. Sever. Aetn. 94.

Quacunque immenfas terrae fe porrigit orbis,
Extremique maris curvis incingitur undis.

ubi *curvae undae* eleganter dictae, qui orbis in ea parte inclinatur; nifi de Oceano curvum littus ambiente accipere praeftat; ut fup. v. 20. *pontus in curvum orbem* confluxiffe dicebatur. In Fragm. de Navig. German. ap. Sen. Suafor. I.

— — — *extremaque littora mundi.*

verfus feptentrionem. Eleg. in Obit. Maecenat. II, 20.

— — — — — — *arenas*
Littore in extremo — quas fimul unda movet.

de Erythraeo loquitur; et eft etiam libris, *Littore Erythraeo,* fed illud vere. Forte etiam legendum, *quas tremula unda movet.* H. *Includitur* omnia apogr. H. Voffii (Hamb. Goth.), quod reftitui cum H. Voff. probatum etiam Heynio. — *externis* Hamb. W.

55. *Nec valuit Lotos coeptos avertere curfus*] *Nec* Broukh. e libris; ut refpondeant fibi copulae: *Ciconumque* — *Nec.* Vulgo, *Non.* *Lotos* deprompfit Scaliger ex divite penu, Cuiaciano libro, cui Colotii collationes et unus Heinfii accedunt. Vulgo, *Cyclops,* de quo demum v. feq. agitur. Duo Statii: *tempus;* eiusdem unus, *convertere curfus.* ut Guelf. 2. *Non valuit Cyclops tempus convertere curfus.* quam corrupte! Cuiacianus etiam *captos — curfus,* minus bene; etfi ferri poteft. H. *Nec* feptem apogr. H. Voff. *Non* Hamb. Goth. Zwic. 1. 2. *Cotos* hab. Ask. *Cyclops* Hamb. Goth. Zwic. 2. *Cclops* Zwic. 1. W.

56. *Ceffit*] valde languet hoc vocabulum, quanquam de eius veritate non dubito: eft enim, *Nec is valuit avertere curfum.*

57. *Victa*

57. *Victa Maroneo foedatus lumina vino*] *Victa* etiam Regius, Guelff. 1. 2. 4. Liber Laudi et unus Anglic. *Vincta*, quod hic non placet. v. ad I, 2, 2. Cyllenii liber *Iuncta*. v. ad I, 1, 64. Ed. Lipſ. Guelf. 3. cum aliis *Uncta*, forte *Uſta*. Sed hoc locum habere nequit, cum *victa Baccho lumina* iungi neceſſe ſit. *Una lumina* multo minus bene coniiciebat Barth. ap. Broukh. H. *Victa* Zwic. 1. *Uncta* tria apogr. H. Voſſ. (Goth.) un. hab. *unica marmoreo*, unde notat H. Voſſ. ortum eſſe *uncta* ex *unica*. W.

58. *Vexit ut Aeolios* corr. Burmann. ad Propert. p. 610. Ita vero putares, ſtatim ab Aeoli inſula tendiſſe Ulyſſem ad Laeſtrygones. H. *vexitque* Voſſ. 1. pr. *vexit et*. Bern. *texit*. Hamb. *vixit*. W.

59. *Incultos adiit*] Forte excidit copula *que*: *Incultosque adiit L.* H. Nihil deeſſe mihi viſum eſt. vid. Obſſ. I, 5, 23. W.

60. *Nobilis Artacie gelida quos irrigat unda*] Ed. Rom. *Attracie*, Lipſ. *Artatie*, Regius *Athracie*, Guelf. 2. a m. ſec. *Arſacie*. At Ἀρτακίη apud Homerum eſt; et ſic iam emendatum in Aldd. Tum vulgo legitur *gelidos*; *gelidae* Muretus, *gelida* Broukh. repoſuit ex Scaligeri emendatione et tribus libris; qui etiam emendarat ſic, ut e libro Mattii notavit Broukh., *mobilis Artacie*, quod eſſet rapidus, celer, ut Horat. I, 7, 14. cf. Burman. in Miſc. Obſſ. Vol. VIII. p. 405. Variat quoque in libris *Artacie* et *Artaciae*, utrumque bene: ut *unda* ſit vel ſextus vel primus caſus. Broukh. cum in Cuiacii libro inveniſſet *erigit*, hinc faciebat:

Mobilis Artacie gelida quo ſe exigit unda.

Heinſius vero in eo quaerebat: *egerit*. Sed natum puto illud ex ſcriptura *irigat*. H. *Atraciae* Ask. *Artaciae* Mon. Illatus genitivus eſt ab iis, qui verba *gelida unda* pro nominativis habebant. Hinc poſtea ortum *gelidos*, quod hab. quinq. apogr. H. Voſſ (Hamb. Goth.) Zwic. — *Antiphatemque* et *Arcadiae* Hamb. — Mox idem *clarae vertuntur*. W.

62. *Quamvis illa foret Solis genus*] Edd. Ven. 1475. et Reg. Lep. quibus accedit Lipſienſis, *illa ceres*, unde Barthius Adverſ. IX, 19. fecit, *illaceret*, et Broukh. recepit, *inliceret*. Sed aliud quid in iſta ſcriptura latere videtur; niſi ea mera librarii aberratio in certo ſcripturae charactere eſt. H. *illa foret* apogr. H. Voſſ. et Zwic. 1. quod mutandum non eſt. Zwic. 2. *ceres*. H. Voſſ. ſcripſit *illiceret*. — Ask. *ut herbis*. W.

63. *Aptaque*] Placuit igitur hoc poëtae? non: *Doctaque*. Sed et vſ. 82. *quis te tenet aptius artes?*

64. *Cim-*

64. *Cimmeriorum etiam obſcuras acceſſit ad arces*] *Cimmeriorum* emendavit Broukh. cum eſſet *Cimmerion* vel *Cimmerion;* ceteras depravationes memorare piget. Forte tamen noſter affectavit graecam flexionem. *Cimmerium* verum putabat Pierius ad Aen. I, 34. quo offenſi nonnulli cenſuerunt legendum: *Cimmerium obſcuras etiam conceſſit.* *Arces* eſt in omnibus libris. Editiones tamen ante Statium *oras* exhibent, quod non tam ex Brixiana tranſiit, ut Broukh. exiſtimat, ſed ex Cyllenii commentariis, qui illud in ſuo habuiſſe videtur. et eſt quoque in Guelf. 1. 4. Homerus Odyſſ. λ, 14. etiam *πόλιν* memorat. H. *Cimmeriorum* Voſſ. 1. et Ask. *Cimmerion* Zwic. 1. 2. uterque cum gloſſ. marg. „graece poſitus popillus." Recepit hoc H. Voſſ., cuius apograph. praebent *Cimmerion* (Hamb.) *Cimerion, Cymerion, Cymenion, Cymonion, Cymemon* (Goth.). — *aures* Goth. unde ort. *oras*. W.

65. *Quis nunquam candente dies apparuit ortu*] duo Italici, unus Gebhardi cum Ed. Rom. *aeſtu*. H. *Quis* Zwic. 1. c. gloſſ. interl. „quibus abl." Zwic. 2. idem, c. gloſſ. qbus. *Qui* un. Voſſ. *candente* duo Voſſ. et Mon. H. Voſſius recepit *aeſtu*, ſed *candente ortu* recte defendit Huſchk. p. 14. Ac cur non pro: *dies ſplendens apparuit*, dici poſſit: *dies apparuit ſplendente ortu?* W.

66. *Sive ſupra terras Phoebus, ſeu curreret infra*] Sic Ed. Lipſ. At plures libri, (cum Corvin.) *Seu ſupra*. Reg. Lep. et Vicent. *Sive ſuper*, eaque vulgata erat lectio ante Scalig. H. *ſuper — ſive* Goth. H. Voſſ. recepit *ſuper*. Male. cf. Virgil. Aen. IX, 553.: *et ſaltu ſupra venabula fertur.* Accedit h. l. oppoſitum *infra*. W.

67. *Vidit ut inferno Plutonis ſubdita regno M.*] Ita Broukh. ex Fruterii et Heinſii emendatione, iam Paſſeratio probata, reſtituit; et ſic diſerte Guelf. 3 etiam *ut*, porro cum aliis Regius, Guelf 4. et Rom. Ed. niſi quod *et* habent. Sed et id mendum ſublatum in Edd. Venetis ex Cyllenii commentariis, qui veram lectionem praefixerat; quae et in Vicent. erat. At 1520. *regna* exhibet. Vulgo inde ab Aldo legebatur:

Vidit ut inferno Plutoni ſubdita regna.

Sed et in libris, qui hoc tuentur, ut in Guelf. 1. eſt vel *et* vel *Plutonis*. Tentat quoque locum Columb. ad Anonym. de Ulyx. Error. p. 117. ſed parum ſcite. H. Sed in epiſtola ad Hanſ. p. 179. coniecit ut iam editum eſt. Caeterum exhibent incorruptum totum hoc diſtichon Voſſ. 1. 3. et Bern. —

Zwic. 1.

Zwic. 1. *subdita regno,* Zwic. 2. *subdita regna.* et pr. *ut* Hamb. et Goth. — Mſ. Schefferi: *Videt et — discurrerat undis.* Goth. *mediis — undis.* — *Undis* et Zwic. et plures ap. H. Voſſ. W.

68. *Magna deum proles levibus discurreret umbris*] Quorſum *levibus umbris* pertineat, non dixerim, et Broukhuſium cum Burmanno Sec. ad Propert. III, 11, 33. in his acquieſcere potuiſſe miror. Scilicet neuter interpretationem adiecit. Paſſeratius videtur accipere, *in forma umbrarum:* forte hoc modo: ut ipſi heroes ſint leves umbrae: adeoque habitum et formam umbrarum habent: atque ſic *discurrunt levibus umbris*, ut diceres aliquem *incedere forma humana.* Hoc ſi latine dici poſſet, conveniret Homero, Odyſſ. λ, 218. apud quem mater Ulyſſem edocet, in inferis tantum εἴδωλα corporum eſſe. Dicas omiſſum *in,* ut ſit, *in umbris,* h. *inter umbras,* inter animas; ad quam rationem propius unus Statii: *mediis — umbris.* Atqui etiam hoc duriſſimum eſt: *discurrere umbris,* pro, in umbris, et hoc, inter umbras. Poterat ſic ſaltem ſcribi: *Vidit ut — levibus discurrit in umbris.* Alia ratio, nam omnes inibimus vias, quas ingredi licet, eſſet haec, ut *umbris* ſit caſus ſeu inſtrumenti ſeu partis: heroës discurrere in locis inferis, *umbris,* quoad umbras; cum φρὴν, divinior pars (φρένες Il. ψ, 104.) in caelo ſit, Od. λ, 600. ſqq. (Inventa ſequentium aetatum ſunt Elyſius campus, Hadi confinis, multoque magis deſcenſus et aſcenſus in eum ex caelo: v. c. Quintus Cal. XIV, 223. ſqq. cf. Exc. VIII. ad Aen. VI.) ψυχὴ autem, animam animalem dicas, in Haden deſcendat: ut Heſiod. Scut. 151. Τῶν καὶ ψυχαὶ μὲν χθόνα δύνουσ᾽ Ἄϊδος εἴσω. Hic autem illa εἴδωλον, corporis priſtini ſimulacrum, eſt, umbrae ſimile. cf. Il. ψ, 65. ſqq. 72. Odyſſ. λ, 217. ſqq. et al. Noſtri cum multis aliis (etiam Corvin. Guelf. 1. et adſcripto altero 2. 3.) et vett. edd. ante Aldum *undis* habent, varietate, quae ſupra fuit III, 5, 21. Sed eae in locis inferis *pigrae* ſunt, nec *leves* dici poſſunt, quod *umbrarum* eſt epitheton, v. c. Senec. Oedip 552. Unus Broukh. habet, *magnis undis;* neque tamen in iis currunt umbrae. An legendum eſſe dicemus: *ut — Magna deûm proles levibus par curreret umbris.* σκιῇ εἴκελοι. ut Odyſſ. λ, 206. ταὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι. κ, 495. Praeſtat hoc, quam ſi *Mixta deum proles levibus discurreret umbris* coniicias: ut ſit: proles deum mixta umbris. Nam *magna deum proles* manifeſtum eſt Homericum illud θεῶν ἐρικύδεα τέκνα. cf. not. Ceterum ex h. l. conſtitui poſſe videtur alius locus Severi Aetn. 76. de poetis:

Sub

Sub terris nigros viderunt carmine Manes,
Atque inter cineres Ditis pallentia regna.

Forte legendum, *viderunt currere Manes;* nam *carmine,* licet de incantatione accipias, v. Senec. Oedip. 561., parum aptum eſt; niſi dicas, *viderunt carmine* eſſe: narrant in ſuis carminibus Manes et loca infera tanquam a ſe viſa. *Inter cineres* dicere videtur, quia, mactata pecude nigra, fiebat evocatio. v. Aen. VI, 253. Niſi Homerum Odyſſ. λ. reſpexit Severus, et legendum:

Atque in Cimmeriis Ditis pallentia regna. H.

Nobis Paſſeratii explicatio vera viſa eſt. W.

69. *Praeterutque cita Sirenum littora puppi*] Ed. Lipſ. *Praetereunt,* et Guarner. *erta* pr. *cita,* puto librarii vitio.

70. *Illum inter geminae nantem confinia mortis*] Ita Scaliger ex Cuiaciano correxit, ut ante eum fecerant viri docti. Accedunt duo Anglicani, Guelf. 3. Vulgo: *Illum tergeminae.* Ed. Colin. 1530. corruptior: *Illum per geminae.* At Edd. Rom. Brix. et Venetae cum duobus Italis, adde Guelf. 1. 4., *tergemini — montis;* quod non ſpernendum; nam erant duo ſcopuli, in quibus Scylla et Charybdis antra tenebant. v. Homer. Odyſſ. μ, 73. et inter hos σκοπέλους. ibid. 234. adeoque: *inter gemini confinia montis.* H. *tergeminae* quatuor apogr. H. Voſſ. (Hamb.) et Zwic. 1. 2. *illas te geminae* Bern. at quatuor apogr. H. Voſſ. *inter geminae.* H. Voſſ. recepit *per geminae.* — Cyllen. *tergemini montis,* ſed Claudian. XLIV, 70. dixit idem: *geminae confinia mortis.* — In Goth. deeſt hic verſus. W.

71. *Nec Scyllae ſaevo conterruit impetus ore*] Rom. Ed. et Cyllen. *ſcevo. Ore* Scaliger ex Cuiac. repoſuit: cui ſuffragantur Pocchi et Lipſii Exc. cum duobus Italis. In ceteris legitur *orbe,* variatione ſollenni. v. Heinſ. ad Ovid. XV. Met. 274. Explicabant hoc de verticibus maris. Sed recte *ore ſaevo,* quia homines ſex ex navi abreptos comedebat. H. *ore* quatuor apogr. H. Voſſ. caeter. *orbe,* ut Goth. Hamb. Zwic. — *ſcaevo* Hamb. ut ſemper. W.

72. *Quum canibus rabidas inter freta ſorberet undas*] Poſueram in prima editione verba, ut ſunt in editione Broukh. quamquam in iis offendebant illa: *inter freta,* et, *rabidas canibus undas. rabidas* ex libris, et Guelf. 2. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 36. at *ſorberet* ex Heinſii et Guyeti emendatione recte receptum cenſebam; nam ante eum a Romana inde, ut eſt in Regio quoque et Guelff., legebatur:

Quum canibus rapidas inter freta ſerperet undas.

quod

quod et Vulpius revocavit. Sed, ut ſerpere dici poſſit Scylla, quod duodecim pedes habuit, ita horum verborum ne conſtructio quidem idonea inſtitui poteſt. Hinc certatim viri docti emendatione iuvare locum ſtuduerunt. Paſſeratius legebat:

Quum canibus rabida ſubter freta ſerperet unda.

vel:

Quum canibus rapidas inter fera ſerperet undas.

Heinſius:

Quum canibus rabidas intorta reſorberet undas.

vel *intortis ferveret undas;* et in notis ad Ovid. II. Am. 16, 26. *raptas inter freta ſorberet undas;* in Adverſ. vero I, c. 13.

Quum canibus rabidas inter freta ferveret undas.

(quam correctionem, verbi *fervere* activo ſignificatu poſiti exemplum deſiderans, Schraderus improbavit ad Muſaeum p. 299. W.) Broukhuſius autem:

Quum canibus rabidas inter fera ferveret undas.

fera eſt in duobus Italicis, item in libro Schefferi et Guelf. 2. pro var. lect. Sic variatur inf. v. 124. Apud Valer. I, 74.

— — *ſuperet magis et freta iuſſa capeſſat?*

malim *fera iuſſa;* ut nunc video etiam conieciſſe Cruſium in Probab. Crit. p. 48. Quantum equidem aſſequor, latet fraus in vocibus: *inter freta.* In Edit. Ven. 1475 Reg. Lep. Vicent. et Lipſ. legitur: *ſic in freta ſerperet:* unde, puto, optime legemus:

Quum canibus rabidas ſuccincta reſorberet undas.

Probavit emendationem Burmann. Sec. ad Propert. p. 611. firmatque locis Ovid. Met. XIII, 730. ſq. Epiſt. XII, 125. ſq. *Canibus ſuccincta Scylla,* ut ſup. III, 4, 89., perpetuo fere epitheto. *reſorbere* proprie de vorticibus iſtis et fluctibus, ut Homerus ἀναῤῥοιβδεῖν. Minuc. Octav. c. 3. *nunc relabens ac veſtigia retrahens in ſeſe reſorberet fluctus.* Horat. II. Od. 7, 15.

Te rurſus in bellum reſorbens
Unda fretis tulit aeſtuoſis.

cf. Heinſ. ad Ovid. II. Am. 16, 26. vide etiam Ovid. Epiſt. XII, 125. Drakenb. ad Silium II, 307. Cruſius aliam emendationem propoſuit in Probab. Crit. c. 26.

Nec Scyllae ſaevo conterruit impete turbo,
Quae canibus rabidis infeſta reverberat undas.

Haec

Haec aliquantum a vulgata ſcriptura recedunt. Priorem verſum mutatum nolim. Poeta Scyllam hic tanquam monſtrum, Homero auctore, non tanquam turbinem et vorticoſam voraginem deſcribit. Hinc ei os bene tribuere poterat. Verſum 72. reliqui, ut olim editus legitur: quandoquidem nulla eſt certa emendatio, etſi recte fieri poteſt non uno modo. H. H. Voſſ. recepit *fera*, aſſentientibus quatuor apogr. — Zwic. 1. 2. *ſic in* pr. *inter* et *rapidas*. Goth. *manibus*. Bern. in margin. ab alia man. *Cum canibus rabidas intus freta ſeparat undas*. Equidem, ut in loco tam multis coniecturis vexato, nihil mutavi. Fortaſſe tamen *canibus freta* dictum eſt pr. *canibus adiuta*, h. e. canibus ſerperet. Vide quae monui ad Virg. Aen. IV, 245. Ac quum collocatio verborum: *rabidas inter ferret undas*, uſitata ſit, ſtatuendum eſt, *freta* audacius his eſſe interpoſitum, de qua re in tali carmine non ſim ſollicitus. W.

73 *ſuo conſumſit more*] h. ut ingenium ipſius erat. Regius, Ed. Rom. cum permultis, etiam Guelff. *in ore*, errore proclivi et frequenti: v. Heinſ. ad Ovid. Epiſt. X, 137. Similiter apud Propert. II, 1, 46.

Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.

in Regio *mea*. Cruſius in Prob. Crit. l. l. legebat:

Nec violenta ſua conſumſit morte Charybdis.

Heinſius iuvenis: *ſua c. mole*. Neutrum feliciter; etſi fatendum eſt, otioſum eſſe verſus fulcrum τὸ *ſuo more*. H. *in ore* etiam quatuor apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.) et Zw. 2. *more* Zwic 1. H Voſſius ſcripſit *in orbe* de coniectura. W.

75. *Vel ſi interrupto nudaret gurgite pontum*] Anglicani tres, *aequore*. Virgil. Aen. III, 421. de eadem Charybdi:

— atque imo barathri ter gurgite vaſtos
Sorbet in abruptum fluctus H.

Un. Voſſ. *nutaret*. Bern. *interrupta*. H. Voſſ. de coniectura recepit: *Vel ſi infra rupto* caet. quod quomodo intelligi velit, ex eius nota diſces ad hunc locum. W.

76. *violata — paſcua*] Rom. et quae inde propagatae, cum uno Anglic. Guelf. 1. 4. *violenta*. Correxit Muret. Eadem varietas erat I, 6, 47. H. Mox *calypſos* Hamb. W.

78. *Finis et erroris miſeri*] Ita dicendum, epitheton a miſero Ulyſſe translatum eſſe ad errores. Sed lectio haec a mera oſcitatione in Ed. Scalig. profecta, cum ſecundum codd. (in his eſt Guelf. 3. 4.) ex Ald. pr. repeti deberet *er-*

 rorum

rorum miseri. Hoc Ald. sec. emendatius dederat: *errorum misero;* hoc quoque Exc. Pocchi, et unus Broukh. cum Guelf. 1. et e corr. 2. tuentur. H. *Vinis et errorum misero,* quod ex Ald. 2. Muretus, Statius, alii receperunt, est etiam in Bern. et Ask. Caeteri aberrant. W.

79. *seu nostras inter sunt cognita terras*] Ed. Reg. Lep. Rom. cum Venetis, *intersunt.* Basil. *sint.* Ed. Lips. *nostris — terris.* Utrum ἐν τῇ ἔσω θαλάσσῃ Ulixes erraverit κατὰ Ἀρίσταρχον, an ἐν τῇ ἔξω κατὰ Κράτητα, est inter vanas grammaticorum quaestiones ap. Gellium XIV, 6. vix satis docte ita statuentem. H. *nostras intersunt* Zwic. 1. *nostris intersunt* Zwic. 2. *intersuit* Voss. 5. W.

81. *Sit labor illius, tua dum facundia maior*] *Sit labor illius* sc. maior. Ayrman. Vita Tibulli §. 25. corrigebat: *Sint.* Rutil. I, 274.

His et Praefecti nutu praetoria rexit;
Sed menti et linguae gloria maior inest.

82. *Iam te non alius belli tenet aptius artes*] Recte (etiam Burmanni Sec. ad Anthol. T. I. p. 297. iudicio) Broukh. ex Exc. Pocchi et duobus Anglic. *Iam;* vulgo *Nam.* porro Ed. Rom. cum aliis apud Broukh. adde Guelf. 3. *belli — artem.* H. *Iam* est etiam in text. edit. Passerat. et hab. idem Ask. Voss. 2. et Bern. *Nam* contra Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. al. W.

83. *tutam castris praeducere fossam*] *praeducere* emendatum a Mureto et Statio e libb. quibus accedit Guelf. 2. 3. Antea edebatur *deducere:* sic vulgo codd. In aliis, *producere, perducere:* sic inf. v. 89. variatur et 92. Regius, *praeponere.* Sed *praeducere* proprium in ea re. v. Obss. Misc. Vol. VIII. p. 333. H. *Praeducere* multi ap. H. Voss. *perducere* perperam Zwic. 1. 2. Goth. *producere* Voss. 4. *Quam deceat castris tutam* Hamb. *doceat* nonnull. W.

84. *adversos hosti defigere cervos*] vulgo in libris et Edd. ant. legitur *nervos,* quod de machinis bellicis accipiebant; in uno Statii *vernos.* Sed *cervos* ex Guellii ad Virgil. Ecl. 2, 29. emendatione recepit Scaliger; et sic in uno Ital. et in Ed. Rom. quanquam Cyllenius *nervos* praefixum habet; adde Corvin. *Cervos* legendum esse vidit etiam Marc. Donat. ad Liv. XLIV, 11. Regius porro *desingere* vitio sollenni. v. Heins. ad Ovid. IV. Met. 141. Epist. XI, 117. H. *cervos* Voss. 2. 3. 5. *nervos* quatuor ap. H. Voss. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. adiecta gloss. interl. „instrumenta bellica, ut balista, phalarica, scorpio, et alia." Zwic. 2. h. gloss. „vallos" Un. ap. H. Voss. *nervos,* un. *vernos.* W.

85. *ducte*

85. *ducto — vallo*] Heinſius mallet *ſtructo*, quia modo *praeducere*. Sed *ducere vallum* proprie dicitur.

86. *Montibus* Mon. — pr. *ut* un. Voſſ. *et*. — pr. *erumpat* Goth. *educat* ex antecedent. *ducto* corruptum. — Verſ. 87. *et* pr. *ut* Mon. et Hamb. — Pro *et arduus* hab. *et tardius* Zwic. 2. W.

88. *Laudis et aſſiduo vigeat certamine miles*] Broukh. ad laudationem caſtrenſem refert. v. ad I, 1, 75. Verum id coactum et anguſtum eſt, ut iam Vulpius vidit, nec cum antecedente ſermone convenit. Sed, ut fere Cyllenius olim explicuit, Meſſalam dicit optime noſſe, qui locus caſtris ponendis maxime idoneus ſit, ut et aquarum copia, et ſecuritas ab hoſte ſit, utque miles exercitationi campeſtri, in qua alter alteri praeſtare, laudis cupiditate accenſus, annititur, optime operam dare poſſit, cuius mox varia genera enumerat: *Quis tardamve ſudem* etc. Ad milites autem, non ad ipſum Meſſalam, quod vulgo faciunt Intpp., ſequentia quoque referenda: *Quis* ſc. inter milites. Ita v. 92. et 95. Heinſii emendatione carebimus, et totum locum ſic legemus, ut fere in libris eſt:

Laudis et aſſiduo vigeat certamine miles.
Quis tardamve ſudem melius, celeremve ſagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obvia pilo;
Aut quis equum celeremque arcto compeſcere freno
Poſſit, et effuſas tardo permittere habenas;
Inque vicem modo directo contendere curſu,
Seu libeat curvo brevius contendere gyro;
Quis, parma ſeu dextra velit ſeu laeva tueri,
Amplior, aut ſignata cita loca tangere funda.

Quod in his, quae breviter dicenda erant, tam copioſus eſt Tibullus, equidem haud laudabo, verum quaeritur nunc, quid poëta ſcripſerit. Ayrmannus in Vita Tibulli §. 29. totum locum aliter conſtituit, στιχοὶ τέλεια poſt v. 87. poſita, et nova ſententia a verbis: *Laudis ut* (ſic legit pro *et*) *aſſiduo vigeat c. miles. Quis t.* — ad v. 98. perducta: ita ut quaerat, *ut laudem militaris peritiae appetitudo ſemper in armis actuque ſint milites, quis Meſſala, eorum imperatore, laude illa, caſtrenſis ſcilicet exercitationis, prior ſit.* Mihi tamen ea ratio valde coacta eſſe videtur. H. *Laudis ut* recepit H. Voſſ. non male, ob novam ſententiam, quae hinc initium capit. Mox v. 89. *quos* Voſſ. 1. *tradam* Hamb. *celeremque* Bern. et Voſſ. 3. W.

90. *aut lento*] Regius, *et*. H. *et* pr. *aut* Goth. *perfrigerit* un. Voſſ. W.

91. *Aut quis equum celerem arctato compescere freno Possit*] pro *Aut* alii *At, Et, Ut.* In Guelf. 2. *Ecquis. arctato* Broukh. ex duobus Italicis et Ed. Brix. reposuit: vulgo *celeremve arcto.* Ita *celeremve — et tardo* vix bene sibi respondent, pro *aut tardo.* Idcirco *ve* vel *ne,* ut est in Guelf. 2., metri fulciendi caussa ex v. 89. interpositum esse videtur, cum primum erratum esset: *celerem arcto,* ut est in Ed. Rom. Ven. anni 1500. et 1520. et Guelf. 1. 4. de quo genere vid. ad v. 39. Ayrman. tamen l. l. praefert: *Et quis equum celeremque arcto c.* (et hoc quidem omnino verum esse arbitror: *celeremque — et tardo.*) In Regio erat: *celeremve arrepto.* Supra I, 4, 11. *angustis compescere equum habenis* vidimus. Burmannus, ut Valerii Flacci *angi* II, 386. explicaret, haec laudans, ita effert *armato compescere freno.* In quo Valerii Flacci loco iungendum est, *Terra iuvat brevis,* h. exigui campi pascua. Sic nulla emendatione egebimus. *In laevos orbes* ibidem *piger* equus *angitur,* h. e. longa desidia fractus, si quis insederit, vix ad naturalem flexum ei ille obtemperet. Alio consilio, ut ipse laevam tectam haberet, Mezentius obequitat Aeneam X, 885.

Ter circum adstantem laevos equitavit in orbes.

Deinde pro *Possit* Broukh. ex Heinsii emendatione receperat *Par sit.* Sed repetendum est in hoc et reliquis versibus *melius* ex v. 89. Quanto vero elegantius eandem sententiam expressit Ovid. Epist. 4, 79.

Sive ferocis equi luctantia colla recurvas;
Exiguo flexos miror in orbe pedes. H.

Et pr. *aut* Goth. Hamb. *Et quis aequum celeremve arcto* Zwic. 1., idem Zwic. 2. nisi quod *equum* scribit. Etiam in plerisq. H. Vossii *celeremve arcto* vel *arto* (hoc Hamb. Goth.). *celerem arcto* Bern. — Caeterum *arctato* probat etiam Forcellinius. De rhythmo autem comparat H. Vossius vers. Varii ap. Macrob. VI, 2.:

Qua velit ire; sed angusto prius orbe coercens —. W.

93. *directo contendere cursu*] *cursu,* quod et in Regio et Guelf. 3. est, ex undecim libris recepit Broukh. vulgo, ut in Guelf. 1. 2. 4., *passu,* frequenti aberratione. v. ad Ovid. I. Met. 532. H. *propellere* de coniectura scripsit H. Vossius. — *Inque vices* un. ap. H. Voss., tria apogr. *passu* (Hamb. Goth.) acced. Zwic. W.

94. *Seu libeat curvo melius contendere gyro*] Haec erat vulgata lectio. Quatuor Italici, *Nunc libeat,* non male, si

libeat ἐν τμήσει positum, et *si* omissum dicas. *Compellere* Broukh. ex coniectura reposuit, ne bis *contendere*, quod vulgo legitur, esset. An itaque veram lectionem habeamus, dubitare licet. Ex omnibus tamen, quae proprie in hac re dici solent: *flectere, ducere, agere, in gyrum*, nulla alia vox accommodatior est. Ayrman. l. l., ut eadem repetitio evitetur, legebat: *directo concurrere cursu*, et, *curvo levius contendere gyro*, ut certamen equestre gravius leviusque describatur; sed id parum apte. Porro *brevius* secundum Muretum, quem Scaliger iterum male deseruit, idem Broukh. e libris: et Guelf. 2. 3. sic Ed. Lips. Vicent. et aliae: vulgo *melius*. in nonnullis *levius*, quod Ayrman. praeferebat, qui etiam malebat *parvo gyro*. Cic. III. de Orat. c. 19. a Broukh. laudatus: *ex ingenti quodam oratorem immensoque campo in exiguum sane gyrum compellitis.* Seneca Thyest. 842. de Luna:

Vincetque sui fratris habenas.
Curvo brevius *limite currens.*

Ovid. Fast. VI, 586. *adductos intus agere equos* dixit. *Gyrus* proprie in equitatione. Virgil. Aen. X, 884.

— — *volatque*
Ingenti gyro..

Angustissimum gyrum dixit Plin. IX. ep. 26. cf. Broukh. inf. ad v. 207. (Nec aliter accipiendus, idemque hinc illustrandus est locus Carminis in Pison. 53. 54. — *et nunc cervice rotata Incipit effusos in gyrum carpere cursus*: h. ex effuso cursu equum revocare ad sedatiorem illum, saltem breviorem, qui fit in gyrum. ubi nunc conf. Wernsdorf. P. L. M. To. IV. p. 247. at in Propert. III, 12, 11. *Gyrum pulsat equis* bene emendat Schrader Emendatt. p. 179. *Circum pulsat equis.* ut: solum, campum. *Orbem* dixit Varius in fragm. apud Macrob. VI, 2.

Quem non ille sinit lentae moderator habenae,
Qua velit, ire; sed, angusto prius orbe coërcens,
Insultare docet campis, fingitque morando.)

Crusius in Prob. Crit. 26. legebat:

Seu libeat cursum medio convertere gyro. H.

Compellere. quod Broukhusius de coniectura reposuit, legitur in Voss. 1. 2. Bern. Vind. Mon. Nec probat H. Voss. qui *contendere* retinuit. — Idem suspicatur *an* pro *seu*. non probo. W.

95. *Quid?*

95. *Quid? parma seu dextra velis, seu laeva tueri — An prior?*] Ita ex Heinsii emendatione Broukh. reposuerat, cum Scaliger ex scriptis, quibus Regius et Guelf. 2. 3. succinit, et alii apud Broukh. cum Ed. Rom. (nisi quod in hac vitiose *parmam* est) edidisset: *Quis p. s. d. velit.* Atqui haec antiquior haud dubie vera est lectio, quam reduxi. Ante Scalig. vulgo cum scriptis legebatur: *Parma seu quos* vel *quis.* Corruptioni locum dederat omissum in principio versus pronomen *quis,* quod deinde parum commodo loco inserciebant: *Parma seu quis,* vel *quos.* Heinsii lectio plane inutilis est, si haec, ut debent, ad milites referuntur, qui certant, *quis* eorum *amplior sit,* h. praestantior, potior, quis melius teneat artem latus parma tuendi aut funda scopum feriendi. Nam et hoc legebatur in Scaligerana, ut est etiam in Regio, Edd. Vett. Vicent. Venetis et prima Aldina, (adde Corvin.). At Broukh. post Heinsium correxit: *An prior,* n. est? In Edd. ex Ald. sec. profectis ante Scaligerum a Romana inde *amplius* legebatur. Pro *parma* Lips. cum nonnullis corrupte *pervia.* Lectio, quam restitui, etiam in Corvin. diserte expressa est. H. *Quis parma seu dextra velit* — est in Mon. Bern. Ask. Voss. 4. *quis praemia seu* Voss. 3.; *quis premia seu* Voss. 5. superscr. *seu parma quis;* Zw. 1. *parma seu quis.* Zw. 2. *pervia seu quis,* ut Goth. et Voss. 2. *Pervia quis seu* Voss. 1. Caeterum recte accipiunt: *tueri dextra et laeva* pro: tueri dextram et laevam partem, sed latera male supplet Burm. ad Anthol. T. 2. p. 574. W.

96. *veniat gravis impetus hastae*] Ita Scaliger ex suis reposuit. Vulgo ubique legitur, *grandis venit.* Ed. Rom. etiam *hoste.* H. Edit. Gryph. ann. 1573. in marg. *veniat grandis.* Voss. 1. et Ask. *veniat gravis.* Caeteri *grandis venit,* ut Goth. Hamb. Zwic. W.

97. *aut signata cita loca tangere funda*] Regius *seu s. velit:* hoc et alii habent. Ed. Lips. *cito.* Ayrmann. in Vita Tib. §. 29. totum locum ita refingebat:

Quis parma seu dextra velit, seu laeva tueri,
Sive hac, sive illac grandem vehat impetus hastam,
Eminus aut signata cita loca tangere funda?

ut ad *Quis* ex superioribus subintelligatur, *melius te possit;* nam referebat ille cum aliis Intpp. haec ad Messalam. H. *Amplius* Hamb. et alius ap. H. Voss. *cito* Zwic. 2. alii *via, velit, velint. atque* Goth. pr. *aut,* duo ap. H. Voss. *seu.* Pr. *loca* duo *lora.* W.

98. *simul*

98. *ſimul a. venient — parant*] Revocavit Broukh. tacite lectionem ant. Edd. a Romana inde, et codd. Statius e ſuis *venient* maluerat; hoc etiam Guelf. 2. 3. cum Ed. Lipſ. Scaliger *veniant.* uterque *parent;* nec aliter Corvin. et Guelf. 2. 3. H. Un. ap. H. Voſſ. *diſcrimina* pr. *certamina.* W.

100. *Tunc tibi non deſit*] h. in promtu ſit. At Broukh. ex coniectura Heinſii et tribus libris *deſit.* Regius etiam *Tum.* H. *Deſit* Voſſ. 5. quod recepit H. Voſſius. Verſ. 99. Goth. *conſurgere.* W.

101. *Seu ſit opus, quadratum acies conſiſtat in agmen etc.*] Locus difficilis interpretatu, inprimis ex vetere lectione; v. 103.

Seu libeat duplicem ſeu iunctum cernere Martem.

Scaliger hic tria genera aciei inſtruendae, quadratum, duplex, pilatum, deſcribi putabat. Sed confundit Vir ſummus *agmen* et *aciem.* Neque Lipſius de Milit. Rom. IV. Dial. 6. ſe extricare potuit. Salmaſ. de Re milit. Roman. c. 7. et 10. *aciem ſimplicem* et *bipartitam* h. l. exprimi cenſebat; hanc duobus cornibus, nulla ut media acies ſit, conſtare, quae non aequaliter dirigantur in hoſtem, ſed quorum alterum, ut hoſti propius, ita prius manus conferat: hinc v. 103. *duplici ſeiunctim cernere* h. decernere *Marte,* emendabat; et dum *dexter,* ſive qui in dextro cornu eſt, ſiniſtrum hoſtium cornu, et vice verſa aggreditur, *tenet. Simplicem* vero eſſe eandem cum *quadrata,* cuius aequatae frontes ſint, ut omnes, qui in primo ordine ſtent, uno tempore ſe in hoſtem moveant: hoc in noſtro:

Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo,

h. ut ordines ſint aequali fronte. Schelius in Diſſ. Polyb. c. 11. Salmaſium confudiſſe vult *aciem ſimplicem, aciem quadratam,* et *agmen quadratum. Agmine quadrato* duci exercitum, cum frons et tergum in latum extenſa ſint inter quae intermiſceri poſſint iumenta; opponi autem *agmini pilato,* quod oblongum ſit, fronte anguſtiori: hoc uſos eſſe in anfractibus, ſilvis et aliis locis iniquis; illo in campo lato et plano. *Aciem* porro *ſimplicem* a *quadrata* diſtinguere Vegetium. Locus eſt I, 28. — *ut prima ſimplex extenta ſit acies, ne quos ſinus, quas curvaturas habeat, ut aequali legitimoque ſpatio miles diſtet a milite. Tunc praecipiendum, ut ſubito duplicent aciem, ita ut in ipſo impetu is, ad quem reſpondere ſolent, ordo ſervetur. Tertio praecipiendum, ut quadratam aciem repente conſtituant.* Ex quibus verbis omnes fere

fere ſuperiores interpretandi rationes evertuntur. Enimvero an Vegetii haec praecepta ad veterem Romanorum tacticen pertineant, quis docuit? Tum verſamur in poëta, non in tactico ſcriptore, cui omnes aciei formae deinceps accurate enarrandae erant. Sed poſuit ille e pluribus duas, alteram, quam *agminis quadrati* appellat, alteram, *qua binis cornibus in hoſtem ducitur:* adeoque prior non binis modo cornibus, ſed etiam media acie conſtare debuit. Atque ſic in Notis loci ſententiam conſtitutam videbis. — Tandem *agmen* eſt in Regio in litura, et videtur fuiſſe eius loco *orbem,* quod diſerte in Guelf. 1. et 4. Ed. Rom. legitur. Schelius l. l. ita haec laudat:

Seu ſit opus, acies quadratum ſiſtat in agmen.

102. *Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo*] In vulgg. inde ab Aldina ſec. Mur. et libris plurimis *inaequatis,* ut ſup. v. 43. quod Paſſeratius idem cum *aequatis* eſſe contendit. Edd. Rom. Reg. Lep. Vicent. cum Guelf. 1. 4. *in aequatis* diviſim; unde Ald. pr. fecit: *an aequatis.* Sed *ut aequatis* correxerat Statius, et ſic Ed. Scalig. et collat. Colot. dictum pro ſingulari, *fronte aequata,* h. e. recta, unde *acies recta, quadrata,* naſcitur. Pro *decurrat* (v. not.) Regius cum Rom. et aliis *concurrat,* nonnulli, *ſeu currat, conſiſtat.* H. H. Voſſius recepit *an,* ut alia forma agminis hoc verſu ſignificaretur. Non ſecutus ſum. *ut* Mon. *ut aequalis* Bern. *concurrat* quatuor apogr. H. Voſſ. (Goth.). W.

103. *Seu libeat duplici ſeiunctim cernere Marte*] Ita emendavit Salmaſ. de Re milit. Rom. c. 7. et Heinſius, qui et alias coniecturas afferebat; et iterum ad Virgil. Aen. XII, 709. *duplici ſeu iuncto.* Verum haec turbant ſententiam loci, non conſtituunt. Vulgo: *duplicem ſeu iunctum cernere Martem.* Nempe ex *ſeiunctim* factum primum *ſeiunctum,* quod in uno Wittiano et Eboracenſi eſt, hinc ortum *ſeu iunctum;* et hoc dedit locum mutando ablativo reliquorum nominum. Ed. Lipſ. etiam *ſeu victum,* Vicent. et aliae *ſeu vinctum.* v. ad I, 1, 64. Regius *ſeu iunctim,* quod ad veram lectionem propius ducit. Si oppoſita acies eſt una acie, et fronte aequata, neceſſe eſt, ut vi oppoſiti altera ſit acies, qua ſeiunctis cornibus pugnetur. Cruſius in Probab. Crit. c. 26. emendabat:

Seu libeat, duplicent, ſeu iungant cornua Martem.

Sed mentem viri docti aſſequi non poſſum. H. *Seu libeat duplicem ſeu iunctum cernere Martem* quatuor apogr. H. Voſſ.

Pr. *ſeu*

Pr. *seu iuncturn* quatuor *seu vinctum*, ut etiam in Zwic. 1. et Zwic. 2. nisi quod hic *matrem* habet cum Hamb. *seu iunctum* Hamb. *seu victuri* Goth. un. *se vinctum* W.

104. *Dexter uti laevum teneat dextrumque sinister*] Ita ex Cuiaciano et Exc. restituit Scaliger, vulgo:

Dextrique ut laevum teneat, dextrumque sinistra.

Statiani, unus Angl. cum Ed. Rom. et Guelf. 2. 3. *Dexterque ut l.* Regius cum Ed. Lipf. et Ald. pr. *Dexteraque ut.* Ed. Rom. mox: *dexteramque sinister.* Regius etiam cum Guelf. 2. 3. *sinister.* Tum pro *teneat* Salmaf. l. l. malebat *tentet*, h. aggrediatur: quod utique praeferendum censeo. H. Receptam lectionem praebet etiam Voff. 3. idem Voff. 4. et Mon. nisi quod habent *dexterque ut.* Caeteri longius aberrant omnes. W.

105. *sitque duplex geminis victoria castris*] Ita pro eo, quod vulgo est, *gemini v. casus*, Heinsius conieccerat Adv. III. 10. et ex uno Statiano, Colbertino, et Exc. Colotii reposuit Broukh. Consentit Ed. Rom. at expressae hinc Venet. 1500. *gemini v. casus*, et 1491. 1520. *geminis v. casus.* At Guelf. 1. 4. *geminis v. casus. Gemina castra* h. l. sunt cornua bina eiusdem exercitus, quatenus ille bipartita acie pugnavit. Crusius l. l. legebat:

Sitque duplex geminis victoria caussis.

Sane *caussa* et *casus* permutantur. v. Gronov. Obss. III, 14. sed tota sententia et ratio ab h. l. aliena. In votis habebam, ut peritissimus rei militaris Romanorum auctor, Nast, in suis antiqq. milit. Rom. hunc locum attigisset: qui praeclare de agmine quadrato egit p. 273. sqq. H. Recepta lectio est etiam in Voff. 3. Caeteri plerique *gemini — casus*, ut Goth. Hamb. Zwic. 2. *geniem — casus* Zwic. 1. alii *geminis — casus* et *gemina — casus.* W.

107. *Iapydiae*] Haec vera scriptura est. v. Drakenb. ad Liv. XLIII, 5, 3. Reimar. ad Dion. XLIX, 34. etsi et *Iapodes* et *Iapides* vulgo legantur. Primus Scaliger ex suis, quibus accedunt Guelff. 1. 2. 4. recepit: *Iapudiae:* vulgo circumferebatur *Iapygiae*, quae in Italia quaerenda erat. Regius: *hiapighae*, monstrose. Ed. Rom. *Iapudes*, at Cyllen. *Iapidiae*, et sic reliqui. *Iapygiae* Guelf. 3. H. *Iapydiae* est in Ask. Voff. 3. Zwic. 1. *Iapygie* Goth. *Iapigiae* Hamb. et Zwic. 2. W.

109. *Pannonius gelidas passim disiectus in Alpes*] Etiam Auctor Eleg. ad Liviam 390.

Summaque dispersi per iuga Pannonii.

quan-

quanquam ab Augusto in deditionem receptos memorat Dio; quod tamen utrumque locum habere potest. Videntur vero hic paullo latius accipiendi Pannonii. Nam Pannonii proprie iuxta Danubium, a Norico usque ad Mysiam, habitabant. v. Dio XLIX, 36. adeoque ab Alpibus paullo remotiores erant. Ayrman. in Vit. Tib. §. 35. ei rei occurrere putabat, si insereretur *et* post *passim*, ut per eos, *qui gelidas passim disiecti in Alpes fuerint, scilicet a natura, id est, qui passim Alpes incoluerint, intelligantur Salassi, vicinique et in Alpibus pariter habitantes populi, quos uno alterove post anno Messala proprio Marte devicit, Legatus ad eos Propraetore missus a Caesare.* Sed obscure ita Salassos a poëta declarari, multo magis mirationem faceret, quam quod eos omnino sileri videmus. Nec vero iis inter Iapydes, Pannonios et Arupinos locus bene esset, cum nimis remotae ab his eorum sedes fuerint: etsi verum est, eiusdem belli contagium ad utrosque pertinuisse. v. Dio l. c. 34. H. H. Vossius, verbis Ayrmanni, quem tamen non memorat, lectis, versum fecit hunc: *Pannonius, gelidaque Salassus tectus ab Alpe,* ac statim etiam in textum recepit, quam quidem audaciam mirari satis non possum. W.

110. *Testis Arupinas et pauper natus in armis*] In libb. et edd. ante Scaligerum legebatur *Arupinus:* a Romana inde, quam sequuntur Venetae et Aldinae. Sic quoque Guelf. 1. 4. At Scaliger ex Cuiac. *Arupinis* receperat, coniiciebat tamen legendum esse: *Arupinas,* ut gentile esset, quod reposuit Broukh. In libris mira varietas. Invenitur enim, *et Alpinis, et Arpinis, et Aprinis, et Hirpinis, Harapinus, et Hyrpinas, et Arpinas:* Ed. Lips. cum Vicent. forte et aliis, *in alpinis;* Regius, *et alpinis;* sed in margine *hirpinis* vel *arpinis.* Porro Ed. Rom. *in arvis* cum nonnullis aliis: quod Ayrman. §. 36. probabat, ut legeretur *Arupinis — in arvis.* Certe nondum satis certa fides singulis versus verbis esse videtur. H. H. Vossius scripsit: *Testis Arupinus pauperque et natus in armis,* quod recipi a nobis non potuit. Codices H. Voss. praebent *Arpinis, et Arpinis, in Arpinis, et Hirpinis, et Alpinas.* Zwic. *in Alpinis.* W.

112. *Pyliae miretur saecula famae*] In Edd. vett. post hunc alium legi versum notat Heinsius:

Namque senex longae peragit dum secula vitae.

et miratur, cur omiserint recentiores. Equidem non nisi in Ald. sec. et hinc deductis Statiana, Muret. Gryph. Bas. inveni; ab reliquis, quas vidi, etiam Rom. Venetis, Reg. Lep.

Lep. Vicent. Ald. pr. et hinc profectis, abeft, ut adeo is repofuerit, qui Aldinam fec. correxit. Poteft quidem in al is omiffus effe propter repetitionem verborum, *fecula famae*, et *fecula vitae*. Verum haud dubie eft pro infititio habendus. In Corvin. fic expreffus eft:

Namque f nex longe fpargit dum fecula famae. H.

Etiam in apogr. H. Voffii non exftat ille verfus, de quo Heynius dicit; H. Voffius reduxit eum mutatum et defendere conatur. At ut nunc legitur, ferri non poteft, necdum conftat, quomodo ortus fit. Caeterum Goth. pr. *terna — famae* hab. *teram — vitae*. Voff. 4. *mirentur*. Voff. 5. *nimis* pr. *minus*. W.

113. *revocaverit*] intell. ut, quamvis. In libris, ut in Guelf. 3., fere *renovaverat*. nonnulli cum Guelf. 2. *revocaverat*. Guelf. 1. 4. *renovaverit*, non male. v. ad Ovid. I. Met. 11. H. *Renovaverit* habent tria apogr. H. Voff. et Zwic. 1. quod verum. *renovaverat* fex apogr. H. Voff. (Hamb. Goth.) et Zwic. 2. — *Phoebus* pr. *Titan* Vind. — un. Voff. *foecundus*. W.

115. *Gaudet*] Broukh. repofuit ex emendatione Heinfii parum neceffaria; vulgo *Audet*. H. *gaudet* eft in Ask. et Goth. *audet* Hamb. et Zwic. 1. 2. quod placuit H. Voffio. Mon. *ludet*. W.

eod. *validisque fedet moderator habenis*] h. fortibus et firmis, quae equum moderantur, domant. Broukh. ex quinque libris, adde Guelf. 3. ex emendat., *validusque*: quod mihi arridebat in prima editione. Memineram fane illa Cic. de Orat. III. c. 41.

Erras, erras: nam te exultantem et praefidentem tibi
Reprimeat validae legum habenae, atque imperii infiftent iugo.

ubi vim habet epitheton eximiam, verum ex re et fententiarum nexu. Attamen etiam h. l. *validae habenae* elegantius dictae funt epitheto a valido feffore ita translato cf. fup. ad v. 78. Intelligitur etiam per fe, validas habenas indigere valido feffore, et effe equum validum regendum. H. H. Voffius de coniectura fcripfit: *fedens moderatur habenis*. Mihi monendum eft hoc: *moderator habenis* exquifite dictum eft. Sic *arbitrum effe* cum dativ. Valer. Flacc. I, 557.; *rectorem effe* ibid. 587. Adde Liv. 23, 10. et quae fupra diximus in Nota. W.

116. *non alias converfus terga domator*] Vocabulum *domator* fufpectum erat Scaligero, fagaciffimo viro: fed non, ut

ut Broukh. putat, propter formam: nam et *domitor* et *domator* dixere veteres; ſed primum, ſi debet eſſe πωλοδάμνης, et ἱπποδάμας, non ita nude poni, verum *equorum domator* adiiciendum erat, ut Virgil. Aen. VII, 189. *Picus equûm domitor*, et v. 691. *Meſſapus equûm domitor.* Deinde adhuc de Arupinate haec eſſent accipienda; et tamen videtur Poëta de alio populo nunc loqui velle. Pocchi Exc. habebant, *terga domata*, quaſi, quae nunc perdomita ſunt: duo Italici, *comata*, unde olim de Gallis hic agi volebant. Forte transpoſitio facta, et legendum:

— *non alias converſus Dalmata tergum.*

Dalmatae enim V. C. 720. cum rebellaſſent, primum ab Agrippa, deinde ab ipſo Auguſto perdomiti ſunt, multis et magnis tamen acceptis incommodis. v. praeter Appiani Illyrica, Dio XLIX, 38. et triumphavit poſtea de iis Caeſar, ib. LI, 27. Vellei. II, 90. *Dalmatia, XX. et CC. annos rebellis, ad confeſſionem pacata eſt imperii.* Livius Epit. 131. *Iapydas et Dalmatas et Pannonios ſubegit.* Ex quibus patet, eum aegre perdomari potuiſſe, hincque adeo *non alias converſum terga* dici, quod non ad vivum reſecandum. cf. v. 194. Conſol. ad Liv. 389.

— — *et tandem Dalmata ſupplex.*

Sic etiam de Iapydibus loquitur Appian. Illyr. p. 1205. *Iapodes, qui ultra Alpes incolunt, tunc primum Romanorum tulere iugum.* Ayrman. Vit. Tib. §. 36. ſic legebat:

Te duce non alias converſus terga domatur,
Libera Romanae et ſubiecit colla catenae.

Verum ita ad eundem Arupinatem referendum, et temporum inſuavis commutatio infertur. H. Monet H. Voſſius, vocabulum *domator* e verſu antecedente explicari commode poſſe; quare non videtur eſſe nimis dura ellipſis. W.

118. *Nec tamen his contentus eris*] Heinſ. in Adverſ. I, 2. malebat: *eas;* uti volebat *ire,* tanquam elegantius, ubique inferre pro *eſſe.*

120. *Quis* pleriq. codd. II. Voſſ., etiam Zwic. *Compertum* pr. *compertum eſt* ſcripſit H. Voſſius, ut ſolet, abiiciens *eſt.* W.

121. *Tyrio ſubtemine*] Noſtri cum multis minus accurata ſcriptura, *ſubtegmine.* v. ad Ovid. VI. Met. 56. Colbert. cum uno Broukh. *velamine.* H. Un. H. Voſſii *iam. quatuor ſub tegmine* cum Zwic., tres *ſubtegmine.* W.

122. *ori-*

122. *oriente die, duce fertilis anni*] Ed. Rom. *vertilis anni*, ut Barth. supra v. 51. pro *fertilibus horis* malebat *vertilibus*. Unus Stat. *artis* pro *anni*.

124. *Et fera discordes t. flumina venti*] pro *fera* Basil. *freta*, v. ad v. 72. Heinsius et hic *disfortes* malebat.

125. *egerunt flumina*] Regius *tenuerunt* ex sup. versu.

126. *Quin rapidum p. — undis*] In Regio ultima vox in litura erat scripta, et pro *Quin* idem *Cum*. H. Eandem permutationem vide I, 2, 24. Caeterum deest hic versus in Voss. 3. W.

127. *Nulla nec a.*] Ita Broukh. e libris, inter quos et Regius, ut iam emendarat Passerat. Vulgo *Ulla nec*. Statii unus, *nulla haec*, unde ille faciebat, *nulla hic*. Duplex haec negatio locum habet in repetitione alterius particulae; est enim quasi distinguendum, *Nulla, nec avis, nec quadrupes*. Unde valde dubito de veritate lectionis loci v. 164. H. *Nulla nec* est in tribus apogr. H. Voss. un. *nulla has*. Mox pr. *densas* un. *pensas*, et un. *depascitur* pr. *perlabitur*. W.

129. *Quin largita tuis sunt muta silentia votis*] Emendavit Broukh. *quum*. Est *cum* in uno Anglic. nec non in Regio et Ed. Lips. Sane parum placet vulgatum; nec magis tamen *cum*. — Porro vulgg. *multa silentia* parum commode. At *muta*, quod Heins. coniecerat, Broukh. recepit et Exc. Perreii et unus Anglic. habent, non raro ab altero pulsum est loco. v. ad Ovid. IV. Met. 433. *Muta silentia* ap. eund. VII. Met. 184. X, 53. (vid. Burm. ad Ovid. Met. II, 66.) *taciturna* II. Art. 505. *largita sunt* vel passive potest accipi, (Ita accipiendum esse Forcellin. in *largior* docuit. W.) vel ut neutro ea comprehendantur, quae antecessere, *flamina, flumina, mare, volucris, quadrupes*. H. *Quum* pr. *Quin* est etiam in Ask. Voss. 3. Goth. quod cum H. Voss. recepi, quum *quin* pro *sed* dictum non occurrat. Caeterum Goth. hab. *quum larga tuis s. b multa*. Voss. 3. *sint multa*. *multa* etiam Zwic. quatuor tamen *muta*. W.

130. *Iupiter ipse l.*] Miror neminem hic contactum pruritu corrigendi: *Iupiter ille*. v. ad I, 4, 23.

eod. *levi — curru*] propter celeritatem cursus: ut ἐλαφρὸς pro ὠκὺς, ταχύς. Dousa in Not. c. 7. suffragante Broukh. propterea dictum vult, quia Iovis currus alatus fuerit: et affert locum Macrob. Sat. I, 23. sed istud fuisse peculiare Platonis commentum, non commune antiquitatis, facile e loco apparet. Horatius quidem I. Od. 35, 8. et alii *volucrem* Iovis currum dixere, sed hoc est celerem; adeoque idem

idem ac *levem.* Alio respectu idem I. Od. 12, 58. *gravem* dixit:

Tu gravi curru quaties Olympum.

ob maiestatem insidentis. cf. Passerat. et Broukh.

131. *Iupiter ipse — Affuit*] Unus Ital. et Ed. Reg. Lep. *Affluit*, quod probabat Burman. Diss. de Iove Fulg. c. 9. p. 72. Nimis docte, etsi ita Deorum gressum (descendisse enim Iovem hic intelligere oportet) exprimebant. Sed potius id librarii vitium esse arbitror, cum et reliqua, *liquit, praebuit*, praeteriti sint temporis. H. *Afflait* etiam Zwic. et Voss. 2. 5. perperam. W.

132. *tuis precibus*] Reg. *suis.* H. *intentamque* Goth. et Voss. 4. *suis* Voss. 2. *aurem* Voss. 4. *aurae* Zwic. 1. sed gloss. interl. „attenta audientia." W.

134. *additus aris Laetior eluxit structos super ignis acervos*] *additus* est appositus, repositum a Broukh. ex superioribus Edd. nam Scaliger cum aliis, etiam Rom.

Cunctaque veraci capite annuit abditus aris.

legit et ad Iovem retulit. At sic debuisset saltem scribi: *abditus auris.* Pro *laetior*, quod inde ab Aldinis legitur, et ante eas in Vicent. exhibent Ed. Rom. cum Venetis et multis aliis, item scripti, in his Regius, Guelf. 1. 4. et a m. sec. 2. *purior*, quod illi recte Broukh. posthabuit, ut et illud, quod Mattius e suo libro probabat:

Purior elusit substratos ignis acervos.

stratos etiam unus Heinsii exhibebat, frequenti permutatione. v. Heins. ad Ovid. III. Met. 570. H. Interpunctione mutata sensum adiuvi, vid. Not. Goth. *abditus.* Ask. *aditus*, superscr. *b.* Mox *purior* pr. *laetior* Mon. Voss. 5. — Goth. *eludit.* In Bern. deest v. 134. W.

136. *non iidem tibi sint aliisque triumphi*] Diserte ita Guelf. 3. *sint* est in Scaligerana, ex Ald. pr. in aliis *sunt.* Permulti, etiam Regius, *Incipe nunc: iidem tibi sunt.* vel *Incipe: nunc iidem*, ut Ed. Rom. et Ven. 1491. 1500. at 1520. *non iidem*, Vicent. *Incipe nunc idem: tibi sunt aliique tr.* Sic quoque variant mss. Ita Guelf. 1. *Incipe! nunc idem tibi sint aliisque.* et *Incipe: nunc iidem tibi sunt aliique tr.* Eadem Rom. cum Lips. *triumphis*, propter vicinum *aliis.*

139. *Nec fera Theraeo tellus obsessa colono*] *te Tyrio* Scaliger pro eo, quod vulgo erat, *Rhoeteo*, vel *Rhetaeo*, emen-

emendavit, cum in Cuiac. effet, *te tereo.* Sed varietas fcripturae nimis infolens eft, quam ut a noto vocabulo *Tyrius* proficifci potuerit. Unus Statii *terreno,* alius cum Guelf. 2. *Threïcio,* unus Broukh. *tyreno,* unus Heinfii *tartareo,* (fic quoque Corvin.) fed plerique, ut in Cuiaciano, et Guelf. 3. *tetereo:* Reg. cum Ed. Lipf. *te terio,* Ed. Rom. Brix. cum Guelf. 4. *Nec fera tereo.* Vicent. Venetae cum Exc. Pocchi Guelf. 1. *thereo.* Ex quibus veram lectionem effe cenfeo, *Theraeo tellus obfeffa colono,* ut Africa et inprimis Cyrene intelligatur, cuius conditores ex infula Thera, Θήρῃ, duce Batto, profecti funt, ut late Herodot. IV, 1, 47. fqq. perfequitur. A vero non multum aberat Cyllenius, interpres non contemnendus. Pro *obfeffa* in Ed. Rom. et Ven. et Guelf. 1. 4. *poffeffa,* ut legit Heinfius. Sed v. ad II, 3, 41. H. *Theraeo* in marg. Gryph. Caeterum *tetereo* fept. apogr. Voff. un. *te Threco,* alii *tyreno, te Tyrio, tartareo,* mira librariorum ignorantia. W.

140. *Choaspes*] Ita repofuit Scaliger, quamvis in fuis haberet *Diaspes,* quod et in aliis, etiam Regio, eft. Nonnulli adeo, ut Ed. Lipf. *Dryafpes,* Guelf. 3. *Deiafpes.* Sed habent *Choafpes* boni libri, in his Guelf. 1. 2. Rom. Ed. *Cohafpes.* Cyllenius in fuo legerat, quod Guelf. 4. habet, *Coafpes.* Vicent. *Coafpis.* Ald. pr. *Choafpes,* quod mutavit Ald. fec. *Diafpes,* et hinc aliae. Salmaf. Polyh. p. 492. B. de h. l. disferens: *Diafpes corruptum ex Chuafpes, nam et Coafpes et Cuafpes in noftris libris h. l. reperi fcriptum. Factum Diafpes divaricatis cruribus τῶ u.* H. *Choaspes,* quod etiam in Zwic. 1., habet edit. Venet. ann. 1491. — pr. *lympha* Bern. *terra.* W.

141. *Cyri dementia Gyndes*] *Gyndes* diferte in Ed. Vicent. haud dubie et in aliis. *Gindes* in aliis, ut et in Guelf. 1. 4. tum Ed. Rom. et hinc Venetae, etiam Aldinae et hinc vulgatae. Correxerat tamen hoc ex Herodoteo Γύνδης (v. l. c. lib. I, 189.) iam Cyllenius; tandem emendavit Scaliger. At in libris fere legitur *Cydnus,* in uno et Guelf. 3. *Cyrus;* perperam. H. *Gyndes* Zwic. 1. *Gindes* Voff. 1. Hamb. *Cindus.* plures *cydnus,* et *cidnus,* etiam Zwic. 2. un. *ridnus.* Caeterum *Gyndes* legendum effe probaverat etiam Lipfius ad Tacit. Annal. XI, 10. afferens Senec. Ira 3, 21.: *Cyrus cum Babylonem oppugnaturus feftinaret ad bellum, Gyndem late fufum amnem vado tranfire tentavit,* et quae fequuntur. W.

141. *Radit Arecteos haud una per hoftia campos*] Ita ex Heinfii emendatione repofuit Broukh. contentus inutili illuftratione

ſtratione vocis *radere;* de ceteris tacet; ut ſaepe indigneris in difficultatibus ab eo te deſtitui, ad ea autem avocari, quae in phraſi et voce illuſtranda inutili copia effundit. In vulgg. Edd. legebatur: *Cretaeis ardens aut unda Cayſtria,* et inde a Mureto (id quod et vett. edd. et ſcripti habent) *Caryſtia campis,* quod intelligebant de aquis ad *Caryſtum* Euboeae urbem. Sed dicere non poterant, quorſum *Cretaeis campis* pertineret, et quomodo a Perſide in Euboeam transiiſſet uno ſaltu Poëta. Itaque Scaliger ex Cuiaciano reponebat:

Ardet Arectaeis aut unda perhoſpita campis.

hos in Babylonia a Strabone (lib. XVI. p. 1072. B. poſt Arbela eſt *Artacene,* aut potius *Aracene*) memorari, inque iis lacum ardentem; (εἶθ' ἡ τοῦ Νάφθα πηγὴ καὶ τὰ πυρά.) de eodem loqui Plinium L. II. c. 110. *Campus Babyloniae flagrans quadam veluti piſcina iugeri magnitudine.* Fuere tamen et ſunt plura in his terris loca bitumine liquido ſeu naphtha notabilia: de quibus narrant paſſim, qui ea loca adiere: ut in antiquae quoque Mediae terris, et nuper Reineggs in locis circa Baku; ille autem Plinii lacus Straboni XVI. p. 1078. B. memoratur tanquam urbi propinquus. Probabilius eſt, eſſe lacus noſtro homini memoratos eosdem, quos in Adiabene commemorat Anonym. Antiqq. Cpolit. lib. VI. n. 356. in Banduri Imp. Orient. T I. P. III. p. 124. *perhoſpitam* explicat ξενίζουσαν, miram, inſolentis naturae, dum Gallicum, *étrange,* in animo haberet: nam latine *unda hoſpita* eſt, vel quae intrari, nari, navigari etc. poteſt, vel quae aliunde advenit, ut Sever. Aetn. 128. *hoſpites fluvios* dixit, ubi v. Scaliger. Heinſius principio emendabat, ut etiam Scaliger maluerat,

Ardet Arecteos aut unda per hoſpita campos.

ut iungerentur, *per campos.* In quibus quidem *qua* commode ſubintelligi poteſt ex v. 140. contra quam Broukh. exiſtimat, ſed manet difficultas in τῷ *hoſpita,* quae forte tolli poſſit, ſi legas, *unda parum hoſpita,* quia omnia comburit iniecta. Itaque cum varie tentaſſet, (nam et *tardet,* et *ter hoſpita* coniiciebat) tandem probabiliorem propoſuit alteram illam emendationem Heinſius, quam recepit Broukh.

Radit Arectaeos haud una per oſtia campos.

(Nam cur antiquatam ſcripturam, *hoſtia,* nunc inducat, non video. malim repoſitum eſſe *Aractaeis* e Strabonis veſtigiis.) Sane quidem Gyndem per Artacenam decurriſſe nemo,

nemo, quantum memini, docuit. Eſt tamen haec correctio Heinſii feliciſſima. Parum feliciter cum Scaligero certans Aufonius Popma ad Vellei. II, 19. legebat:

Ardet Arectaeis unda par hoſpita campis.

ut eſſet *unda par campis*, bituminoſis et ipſis. Salmaſ. ad Solin. p. 840. Ed. Trai. ita emendabat:

Ardet Areccaeis aut unda perhoſpita campis.

ab *Arecca*, vel *Aracca*, Suſianae oppido; in ea autem regione erant naphthae fontes. v. Strabo XVI. p. 1078. *Ardet Arectaeis* corruptum fuiſſe in *Cretae.. arden*, quod eſt quoque in Guelf. 1. 2. 3. 4., vel *ardet* ſive *Crethus*, ut in Rom. et Ven., non miror: ſed ab eo nondum abduci me patiar, quo minus latere aliud quid credam in *unda Caryſtia*, *Caryſia*, *Cauria*, *Churiſtia*, *Cariſtina*, ut varie legitur in omnibus aliis praeter Cuiacianum; *Caryſtia* in Guelf. 1. *Chariſtia* 2. et 3. in quo emend. *cayſtria*. 4. *cariſtia*. Dicerem fuiſſe: *unda Acheruſia*: modo conſtaret, ardentes fontes eſſe dictos vel habitos Acheruſios. H. Omnes libri H. Voſſii et Zwic. pariter aberrant nec niſi notos errores praebent. H. Voſſius coniecit ex Herod. I, 189.: *Darnaeos raucus* caet. eamque emendationem etiam recepit. W.

143. *Tomyris*] Regius, *Tamyris*, ut alii ap. Broukh. Tum Schefferi liber, *Nec quid*. H. *Thamyris* plures etiam ap. H. Voſſ. et Zwic. gloſſ. interl. „regina". *novo* pr. *vago* Voſſ. 5. In Voſſ. 1. deeſt verſus. W.

144. *Impia nec ſ.*] Carrio ad Valer. Flacc. VI, 750. *Nec pia qui ſ.* ut ſit: Et qui non pia. H. *Impia vel* Mon. quod probat H. Voſſ. ſecutus Schraderum et recepit. W.

145. *Padaeus*] Ita et Regius. In aliis *Pachaeus*, *Phareus*, *Paletus*. Ed. Vicent. *bacchaeus*. Guelf. 3. *pacheus*. H. *Vicinus* et *arvaque* Goth. W.

146. *Hiſtrus*] eſt ex emendatione Broukh. vulgo, *Hebrus*, ad quem tamen nulli Getae habitant. Repoſui *Iſtrus*; nam aſpiratio ex leniorum librariorum more adhaeſit.

eod. *Moſynos*] e libris et anterioribus edd. in quibus *Moſinos* exaratum, revocavit Broukh. Scaliger e ſuis repoſuerat *Magynos*, qui et tum in aliis, tum in Regio ſunt. *maginos* habet Guelf. 1. 2. 4. *muſinos* 3. et in marg. *magino*. Valer. Flacc. V, 152. *Moſſynos* duplici ſibilo extulit, ad quem l. vide Intpp. (In *Moſynis* et in *Tanai* nemo haeſit. Atqui in eorum finibus nullus Tanais fuit: uti nec Getarum ſedes ad eum fuere, quos Ovidius adhuc infra Iſtrum colen-

 tes

tes reperiebat. Haberet forte locum *Hypanis* pro *Tanai*. Ita tamen *Moſyni* non magis expediuntur. Itaque ſuſpicor, poëtam aut Scythas ἁμαξοβίους per *Moſynoecos* h. e. *ligneis domibus utentes* declarare, aut omnino latius eo vocabulo pro barbaris Sarmatis vel Scythis uti voluiſſe.) H. Praeter notos iam ex aliis libros errores in H. Voſſii apographis occurr. etiam *Magios*, et *Moloſos*. Idem repoſuit *Hebrus* et in fine verſus: *atque Gelonos*. Nam aut nomen *Gelonos* aut *Agathyrſos* in iſtis librorum lectionibus latere, videri tamen ſibi illud probabilius. Iudicent alii! — Mox v. 147. in Voſſ. 1. *quis*, et v. 148. *adverſus* Bern. W.

151. *Nam circumfuſo conſidit in aere tellus*] *Conſidit* ex emendatione Heinſii recepit Broukh. Omnes vulgo Codd. et Edd. *conſiſtit*, quod damnatum nolim, cum de ſitu et loco, qui terrae aſſignatus eſt, bene accipi poſſit, ut Ovid. I. Met. 54.

> *Illic et nebulas, illic conſiſtere nubes*
> *Iuſſit.*

n. in aëre. Sed et ibi Heinſius malebat *conſidere*; et eſt ſane aberratio librariorum in his vocibus ſatis frequens. v. Heinſ. ad Ovid. I. Met. 307. II, 59. 632. verum intrudere ubique elegantiam aliquam, quam forte animo teneas, non eſt emendare corrupta, ſed mutare ea, quae et ipſa bona ac recta ſunt. H. *Conſidit* eſt in Ask. et videtur eodem ducere gloſſa, *pendebat*. Vid. Hand. ad Gronov. Diatr. T. I. p. 264. In Goth. apograph apud nos eſt *conſiſtit*. W.

152. *toto diſponitur orbe*] Ita Scaliger cum melioribus, ut iam legendum e ſuis monuerat Statius. Sic et Regius, Guelf. 2. 3. ac Corvin. cum Ed. Lipſ. ac Vicent. Antea ex Ald. ſec. legebatur *totos orbes*: ex Ald. pr. autem, *totus d. orbis*, non male, quod et Muretus ſervavit. Idem Ed. Rom. cum Venetis, et Guelf. 1.

153. *gelidae* Zwic. 1. W.

155. *incepto — liquore*] Guyetus mallet *incerto*, Heinſius *inſerto*, ut ap. Avienum. Etiam in Regio *incepto* notatum erat tanquam ſuſpectum. Sed v. Not.

156. *durata riget denſam in glaciemque nivemque*] Regius *denſa*. (*dura rigent* Bern. W.) Felicius haec expreſſit Fracaſtor. Syphil. I, 157.

> *Aſpice, ut, hibernus rapidos ubi flexit in Auſtrum*
> *Phoebus equos, noſtrumque videt depreſſior orbem,*
> *Bruma riget, duratque gelu, ſpargitque pruina*
> *Tellurem, et gelida glacie vaga flumina ſiſtit.*

157. *Quippe*

157. *Quippe ubi non unquam Titan superingerit ortus*] h. infert, infundit superne. Scaliger e suis (adde Corvin. Guelf. 2. 3) legit: *superegerit*, quod et ipsum placere potest: quasi sol versus polos non ascendere et eniti possit, quippe cum ibi mundus *consurgat* Ge. I, 241. Et sic Regius cum Ed. Rom. Passeratius hinc faciebat, *superexerit*. Pro *ubi* codd. ut Guelf. 1. 4. Ed. Rom cum suis traducibus *ibi*: mutavit Statius e libris. Etiam *nonnunquam* erat ante Muretum. H. *superegerit* septem apogr. H. Voss. (Goth. Hamb.) qui hoc recepit. un. *superegerat*. Lectionem, quae in textu est, probat Forcellinius et explicat: oriendo radios caloremque superinfundit. W.

159. *propior terris*] unus Angl. *terras*, quod exquisitius. v. Gronov. ad Liv. XXII, 40. et passim. *proprior* perpetuo usu librariorum multi et h. l. ut Guelf. 1.

160. *Seu celer hibernas properat decurrere luces*] Ita inde ab Aldo editur: sic et Vicent. Guelf. 2. 3. At Ed. Rom. cum Brix. et Venetis, it. Guelf. 1. 4. *properet deducere noctes*. Sic etiam liber Sfortiae ap. Statium, cum Exc. Colot. Et *noctes* etiam ex Eboracensi notavit Heinsius. cf. sup. I, 2, 29. Sed eas, quippe tam longas et tardas hiberno tempore, non *properat celer* nec *decurrere* nec *deducere*, h. adducere, Sol. Itaque praestat alterum. *Decurrere* etiam recte se habet. v. sup. v. 51. *dum terna — puerla fertilibus Titan decurrerit horis*. H. Un. Voss. *deducere*. un. *luce*. W.

161. *praesto tibi las conjungit aratro*] Ita Regius et Guelf. 1. 2. 3. cum Ed. Lips. et Rom. unde videtur in vulgatas venisse: quanquam Cyllenius legerat *cingit*, quod in libris ceteris fere est omnibus, et in ed. Vicent H. *cingit* novem apogr. H. Voss. (Goth. Hamb.) et Zwic. Hoc H. Voss. recepit. W.

162. *praebent nec*] *neque* Corvin. Guelf 2. Hamb.

164. *Nulla nec ex*] Unus Colbertinus habet *Illa*. Et sic inf. Carm. 13, 3. 4. Sed Graecum loquendi morem h. l. sequutus esse noster dicendus est. cf. sup. ad v. 127. Sic Cic. II. Verr. 24. *Debebat Lysiades nihil cui nemini nemini*, ubi v. Graev. et ad Attic. III, 7. Propert. II, 15, 32.

Absenti nemo ne nocuisse velit.

cf. inf. Carm. 7, 8.

eod. *ex[?] ias — partes*] Nonnulli ap. Broukh. *terras* ex interpretatione. H. *Ulla nec* Hamb. H. Vossius scripsit *nulla per*, esse enim et sonum ingratum *nec ex*, et grammaticam laesam, nisi ita legatur. De sono nihil dico, gramma-

 ticam

ticam vero quod attinet, ipſe ſupra v. 127. verum iudicat quod nunc expellit. W.

165. *interque rigentes*] Regius, Guarner. cum multis aliis *rigentem*, male. vid. v. 13. Illa autem forma, ut *inter*, *inter* repetatur, ubi ſollennis uſus et ipſa ratio unum tantum *inter* admittunt, paſſim iam a viris doctis obſervata eſt: inprimis Horatiana exempla Serm. I, 7, 11. 12. et Ep. I, 2, 11. 12. ubi v. Bentl. ad quae loca tuenda hic ipſe verſus e Tibullo affertur. H. *interque rigentem* etiam Mon. et Zwic. *uterque rigentem* Hamb. *vigentes* Goth. — Mox *noſtro eſt* un. Voſſ. W.

167. *Quas utrinque tenens ſimilis vicinia caeli*] Ex tribus libris temere ordinem mutavit Broukh. qui in omnibus reliquis eſt: *Quas ſimilis utrinque tenens*. Deinde Colbert. cum Ed. Mureti, Baſil. Plant. *ſimiles*, ex Ald. ſec. H. *Quas ſimiles* ſeptem apogr. H. Voſſ. (Goth. Hamb.) qui hoc recepit. Habent idem Zwic. 1. 2. Non habent Voſſ. 1. 2. 3. Vind. *uterque* Goth. alii *utrique*. W.

168 *vires necat aer*] ſollenni errore in omnibus fere libris et Edd. *negat*. H. Muretus notarat: quidam veteres libri *necat*; inde Statius: legendum fortaſſe *necat;* primus ſic edidit Scaliger. Idem in trib. apogr. H. Voſſ. qui tamen ſcripſit, *ut — necet*. W.

169. *per tempora vertitur annus*] *vertitur* poſt Muretum Scaliger repoſuit e Cuiac. et ſic Ed Rom. cum Ven. 1491. 1500. Codd. Guelf. 1. 2. At in reliquis omnibus *labitur*, quod tamen h. l. minus accommodatum. Contra recte *labitur* praetulerunt ap. Ovid. III. Art. 65.

— —. — *Cito pede labitur aetas*.

ubi liber Voſſii *volvitur*. Nam *tempus labitur*, celeriter praeterit, at mutatae anni viciſſitudines *vertuntur*. ut ſup. I, 8, 48. aetas *non tardo labitur illa pede*. H. *vertitur* quatuor apogr. H. Voſſ. caeteri *labitur* cum Zwic. W.

170. *Hinc et c.*] *Hinc* (propter temperatum aërem puta) Broukh. tacite e libris repoſuit, vulgo *hic:* quod ſtare poſſet, ſi idem ſuperiori verſui redderes, ut eſt in Ed. Rom. et Venetis. Paullo poſt pro *didicit* Regius *dedit*. H. *hinc* recte apogr. H. Voſſ. ut in edit. Lipſ. *ſubnectere* Voſſ. 5. W.

171. *lenta — vitis*] Eborac. vetuſtiſſimus liber *laeta*, perpetua variatione. Sed *lenta* verum, quia complectitur arborem capreolis, palmitibus, et per ramos aſcendit. H. Hamb. *laeta*. Bern. *letos*. un. Voſſ. *et celſos*. W.

172. *Ton-*

172. *Tonditurque seges maturos annua partes*] Duas metaphoras, nescio, an satis bene, confundit. Quanto simplicius illa II, 1, 48.

Deponit flavas annua terra comas.

173. *pontus confunditur aere*] Multi *confunditur*, etiam *contunditur*, ut sup. I, 7, 21. erratum Guelf. 2. pro var. lect. *confcinditur*. Cum de aratione ferro facta iam egisset, suspicari possis fuisse: *Ut ferro tellus*, subint. ita, *pontus confinditur aere*. H. Etiam H. Voss. sex apogr. *confunditur*. un. *contunditur*. W.

174. *structis exurgunt oppida muris*] Unus Statii, Colb. duo Broukh. *consurgunt*, ut variabant v. 161. hoc tamen h. l. malim. Ovid. XV. Met. 431.

Nunc quoque Dardaniam fama est consurgere Romam.

ubi unus Basil. *assurgere*. Regius exhibebat *exurgitat*, ut duo Statiani habebant, forte pro *exsuscitat*: nisi a stupore librarii profectum est. H. Quum un. Heinsii praebeat *estructis*, et Goth. *extinctis*, H. Voss. scripsit *exstructis*. W.

175. *per claros ierint tua facta triumphos*] Ita reposuit Scaliger, cum in suo invenisset *praeclaros ierint*. Vulgo ubique legitur: *praeclaros poscent* (in Guelf. 1. corrupte *possent*) *tua facta triumphos*, sententia plana et facili, quasi sibi debitos. Sed illa Cuiaciana lectio non aeque planum sensum habet. Broukh. quidem laudat similia loca, nec tamen interpretatur; alioqui vidisset, parum accommodata illa esse; alterum Ovidii III. Art. 87.

Ite per exemplum, genus o mortale, dearum.

Sed ibi est, *sequi exemplum*; alterum Statii Achill. I, 4.

— nos ire per omnem,
Sic amor est, heroa velis.

Verum hic est omnem historiam de Achille persequi, non aliquam particulam inde decerpere. Possint et alia loca afferri similia. Ovid. I. Fast. 15.

Adnue conanti per laudes ire tuorum.

h. recensere dies festos in honorem tuorum institutos. V. Trist. 9, 22.

Sic mea, lege data vincta atque inclusa, Thalia
Per titulum vetiti nominis ire cupit.

h. no-

h. nomen tuum commemorare, (*titulus nominis* eſt ſimpliciter nomen. II. ex P. I, 50.

Oppida ſub titulo nominis iſſe tui.)

II. Triſt. 168.

Utque tui faciunt, ſidus iuvenile, nepotes,
Per tua, perque ſui facta parentis eant.

h. imitentur. Conſol. ad Liviam 413.

Perque annos diuturnus eas fratrisque tuosque.

Ad nullum vero horum modum explicare poſſis hoc noſtri: *facta tua ierunt per claros triumphos*, niſi forte ut ſit, *habuerunt triumphos*, egiſti tu non unum triumphum. *fata*, quod in Regio et aliis eſt, commodiorem ſenſum habere putes: ut ſit: cum tu omnes victorias conſequutus ſis fato tibi debitas. Forte *ierint* ortum ex *mereant*, quod gloſſema fuit τοῦ *poſcent*. Si vero *facta* cum *triumphis* bene iunguntur, ut ex h. l. apparet, cur non et *acta* putemus iungi poſſe? Secus viſum viro docto, qui nuper in Probab. Crit. p. 8. apud Lucan. I, 121.

Tu nova ne veteres obſcurent acta triumphi.

parum opportune reponere voluit *arma;* poëta enim vult: res a Caeſare recenter geſtas, reportatas ab eo victorias et triumphos, officere poſſe veterum Pompeii triumphorum ſplendori et gloriae. H. *Ergo ubi per claros ierint ſua* Voſſ. 1. *Per claros poſcent* Goth. et Voſſ. 4. *poſcent* etiam Zwic. *tibi* Goth. pr. *ubi.* W.

176. *diceris magnus in orbe*] Regius, Ed. Rom. cum ſeptem ap. Broukh. Guelf. 3. *maximus orbe.* H. *Maximus orbe* Voſſ. 3. 4. 5. Mon. quod recepit H. Voſſius. Goth. *uterque. dic* Voſſ. 2. W.

177. *Non ego ſum ſatis* —] Similiter Auctor Panegyrici in Meſſalam in Catal. Scal. p. 92. (v. 55. Anthol. Burm. To. I. Ep. CXXII.)

Non noſtrum eſt, inquam, tantas attingere laudes.

178. *Ipſe mihi non ſi praeſcribat carmina Phoebus*] h. praecipiat, dictet. Rom. ed. cum aliis *perſcribat.* duo *praeſtabit.* H. *Praeſtabat* Voſſ. 1. in marg. *praeſtabit* Goth. quod recepit H. Voſſius. *ſcribat mea* Bern. *tonſae praeſcribat* Voſſ. 1. in text. *Perſcribat* Zwic. 1. al. *praeſtabat*, ſuperſcr. *praeſcribat*, Zwic. 2. — Caeterum *praeſtabit* a me recipi non potuit,

potuit, qui ſciam, *praeſtare carmina* pro *praebere carmina* nec dictum eſſe nec potuiſſe dici. W.

181. *Languida non noſter peragit labor otia, q.*] Sic omnes libri, ſcripti et editi, praeterquam quod in quatuor apud Broukh. et in Lipſ. Ed. eſt *pergit.* Broukh. tamen ex Exc. Lipſii repoſuerat: *Languida nam noſter p.* idque hoc modo interpretatur: *ideo Valgii humeros illi oneri ſubiicit, quod ipſe laborem refugiat, conſcius ſibi virium exiguarum, atque otium potius ſectetur, quamvis in re non lautiſſima:* quaſi vero bonus Tibullus alicui typographo operam addixiſſet, et panegyricum Meſſalae, ut panem lucraretur, ſcribendum ſuſcepiſſet. Apparere debebat Interpreti doctiſſimo, illud *quamvis* plane ſubſilientem et hiantem facere ſententiam; cui naevo etſi forte ita mederi poſſis, ut pro *quamvis* legatur *cum vis;* ut ſit: *cum vis Fortunae — me adverſa fatiget;* manet tamen hoc, *laborem* non poſſe dici *agere otia:* niſi velis interpretatione adiuvare lectionem, hactenus, ut *otia* accipias de luſibus, ludicris carminibus. Sed nec hoc bene fieri poteſt. Itaque potius duxi revocare antiquam lectionem: *Non labor noſter peragit otia languida,* in quibus tantum copula deſit: h. non tamen interea ceſſo canere laudes tuas, quamvis fortuna adverſa me avocare ab omni ſtudio debere videtur. Haec paullo melior, puto, interpretatio, quam illa, quam Achilles Statius in Not. ad h. l. propoſuit. Eſſet tamen ſententia apertior, ſi legeres:

Languida nec noſter —

ut *nec* ſit, *non tamen.* (et ſic in Corvin. legitur. Alias etiam praeſtaret: *nec — peraget.* ut v. 191. ſequitur: *deficient.*) H. Recepit H. Voſſ. *nec.* Quatuor Voſſ. et Zw. 2. *nam.* Caeterum *otia languida* ſunt, ubi languido h. e. exiguo ſtudio rem tractas. W.

182. *me adverſa fatiget*] Ed. Lipſ. cum uno Angl. et Ed. Ven. 1475 ac Vicent. *fatigat. me* a Regio abeſt. Inſerta vero illa, *ut mos eſt illi,* non parum languent: ſive ſit, ut ſolet *me* fatigare, vexare, ſive reſpectu aliorum: nam et eidem fortunae mos eſt aliquos fovere: ſi addidiſſet, *ut mos eſt illi affligere bonos,* aut ſimile, tum demum conſtaret ſententia. H. Scripſit H. Voſſ. de coniectura: *Fortuna, ut mos eſt, Muſis adverſa,* et recepit *fatigat. fatigat* Goth. Aſh. et Zwic. 1. 2.: uterque codex verba, *ut mos eſt illi,* parenth. ſignis includit. — In Voſſ. 5. deeſt hic verſus et ſequentes. Mox *tum* pr. *quum* Voſſ. 1., idem *utetur* cum Voſſ. 5. et Aſh. ubi *ret* ſuperſcr. Goth. *dotibus.* W.

184. *ſta-*

184. *flavi ditantes ordine sulci Horrea*] Ayrman. Vit. Tib. §. 7. et nuper Crusius in Probab. Crit. c. 26. corrigebant *distantes ordine sulci*, et sic memini, nescio quem, antiquorum Interpretum legere. Et proclivis utique ea est corruptio, viderique potest eo alludere *dictantes*, quod in duobus Gebhardi, Exc. Lipsii, uno Angl. et Regio est; sed nondum video, quid in vulgata reprehendi possit, et quantum illi correctio illa praestet: (in qua otiosum est ornamentum: *distantes ordine sulci:* inprimis cum iam potentius epitheton adsit: *flavi.*) Heinsius etiam *sulcos* tentabat: temere. Rutil. I, 199.

Interea Latiis consurgant horrea sulcis,

ubi *horrea* Burmanno minus bene in sulcis consurgere videntur. Ipse coniicit, *turgescant horrea.* Vir doctus in Misc. Obss. Vol. III. p. 369. *consurgant hordea,* vel *consurgat adorea.* Sed recte se habet vulgata. *horrea consurgere,* impleri dicuntur *sulcis* h. e. sulcorum proventu. Severus in Aetna 266.

Plenaque desecto surgant foenilia campo,

Scilicet *horrea* apud Rutilium sunt messes, segetes, ipsae fruges, quae in horreis conduntur, ut solent poëtae illas voces promiscue adhibere; eae surgunt, *consurgunt,* h. e. cumulantur, dum conduntur in horreis. In Tibullo si quid tentandum putarem, refingerem *ordine* in *horrea,* ut repetatur idem vocabulum: *ditantes horrea sulci, Horrea,* s. H. *Qui* Mon. *cum* Bern. *flavidi cantantes* Voss. 1. a prim. man. *dictantes* Voss. 2. et Bern. W.

185. *Horrea secundas ad deficientia messes*] ita emendatum est a Scaligero, cum vulgo in omnibus legatur: *secundis indeficientia mensis. Messis,* quod nimis facile in *mensis* depravari potuit, cf. sup. ad I, 1, 43. erat in Cuiaciano Sed neque *ad* necesse est reponere, modo distinguas: *secundas in deficientia messes* h. deficientia in messes, ut dicimus, *deficit pecunia in sumtus.* Praepositionis sic transmotae exempla v. ap. Gronov. Obss. III, 19. Heinsius varie tentabat locum, ut videndum apud Broukh. Ayrman. Vita Tib. §. 7. legit;

Horrea secundas et deficientia messes.

Quod etiam elegantius videri possit. vid. Heins. ad Ovid. I, Am. 8, 93. Crusius vero sic tentabat:

Horrea secundas nec deficientia messes.

Si

Si tamen reputes, in quo carmine verferis, in vulgata nil eft, cur pofthabeatur. Regius praeferebat:

Ordea fecundis indeficientia menfis.

Quod arridere poffit, modo non conftaret, *hordeum* in Italia fere quadrupedum fuiffe cibum. v. Plin. XVIII, 14. *fecundae meffes* bene dictae, ut fup. II, 5, 37. *fecundum rus.* In Lufib. liberis Carm. 53.

Magnaque fecundis cum meffibus area defit.

ubi *horrea* reponi non debent. v. fup. ad I, 5, 22. (cf. Burman Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 513. II. p. 527.) Rutilius in loco, quo noftrum expreffiffe videtur, I, 147.

Quin et fecundas tibi conferat Africa meffes.

ubi forte legendum *congerat,* ut nofter I, 1, 1. Lucan. VI, 521.

Semina fecundae fegetis calcata peruffit.

Severus in Aetna v. 13. *faturas meffes* dixit:

Annua fed faturae complerent horrea meffes. H.

Vera lectio in marg. Gryph. ann. 1573. — *Horrida fecundis et deficientia meffes* Goth. *Horrea, fecundas in deficientia meffes* Voll. 1. In Mon. deeft hic verfus et fequens W.

186. *Cuique pecus denfo pafcebant agmine colles*] In multis excufis effe *agmina* notat Pafferat. et notavi ipfe e Reg. Lep. Vicent. Venetis, Lipf. et Bafil. Inde ille faciebat:

Cuique pecu denfo pafcebant agmina colles.

Sed inducere ea aberratio, quae haud infrequens in his neutris eft, (vid. ad II, 3, 42.) cum non debebat, ut aliquid mutaret. Heinfius etiam corrigebat: *Cui pecoris,* ut effet *fatis pecoris.* Sed *pecus, fatis,* hic eft per appofitionem dictum; *pecus,* quantum fatis effet, ut faepiffime fit. H. Goth. *placebant — valles.* Ask. *ordine,* Mox *nimio* Bern. W.

188. *nam cura novatur, Cum*] Iunctura et copularum ufus parum opportunus effe videtur. Forte repetebatur a poeta *nunc: Nunc cura novatur.*

189. *Quum memor anteactos femper dolor admovet annos*] Magna eft lectionis varietas: in plerisque legitur; *Cum memor accitos femper dolor admonet annos.* Iam *admovet*

movet Broukh. e quindecim libris, quibus accenseas Ed. Lips. Vicent. Venetas cum Corvin. Guelf. 1. 4. et pro var. lect. 3. ut *admovere* sit *ante oculos ponere, atque ita in memoriam revocare, imagine vividissima.* Vulgo legebatur *admonet,* quod et ipsum bene dicitur de iis, quorum recordatio animum nostrum pungit. Ovid. XIV Met. 465.

Admonitu quamquam luctus renovantur amaro.

Rutil. I, 26.

Prodest admonitus saepe dolore labor.

Anteactos Scaliger reposuit e suis: legebatur vulgo, etiam in vett. edd. et parte codd. *accitos,* quod etiam in Regio est et Guelf. 1. 3. (cum Corvin.) at *anni acciti* sensum commodum non habent. Ed. Rom. cum uno Gebh. et duobus Italicis *attritos:* Reg. Lep. *accisos — annos,* ut olim Dousa Praecid. c. 12. emendabat, quod non displiceat, si *annum* accipias de proventu annuo ex agris, ut saepe. Notum illud Lucani III, 452.

Agricolae raptis annum flevere iuvencis.

Conveniret hoc ei, quod poëta, sibi tantum paterni agri esse ademtum, queritur. Sic *opes accisae* apud Horat. II. Sat. 2, 113.

— puer hunc ego parvus Ofellum
Integris opibus novi non latius usum
Quam nunc accisis.

res accisae apud Livium III, 10. ubi vide Intpp. et passim alibi: VIII, 11. *Latinorum etsi pariter adcisae copiae sint.* ubi unus *abcitae.* Modo constaret, *annos* plurali numero eo sensu poni. Res in vado esset, si *accisos agros* legeres. Apud Silium aeque importune libros occupavit *accitus.* II, 392.

Accitis velox populis, quis aegra lababat
Ambiguo sub Marte fides.

ubi ex sensus ratione *accisis* vel *attritis* post Barthium coniiciebat Heinsius. Ibid. VIII, 590.

Vos etiam accisae desolataeque virorum
Eridani gentes.

In libro Sfortiae erat: *Accito cum me,* interpolatum propter compendiosam scripturam τοῦ *memor,* quod in litura scriptum erat etiam in Regio. In duobus Statianis, uno

Broukh.

Broukh. unoquè Heinfii, etiam Guelf. 2. *accitus*, quorfum alludunt tres alii, in quibus *attritus*. Unde legi poffit:

Cum memori accitus femper dolor adderet annos.

accitus dolor h. arceffitus, quia eius recordationi immoratur animo, unde *memori* addidit, is *admoveret annos* h. fenectutem accelerat. *Memori* Heinfius etiam fcribere malebat in vulgata: fed in ea *memor dolor* eleganter dictus, quia confiftit in acerba recordatione iniuriarum militarium et rapinarum. v. Broukh. Pro *cum* malim *dum*. H. *accifos* recepit H. Voff. *accitos* pleriq. ap. H. Voff. (Hamb.) cum Zwic. 1. *attritos* Goth. *anteactos* Vind. idem in Gryph. — *dolor* Hamb. pr. *memor* un. *color* et *memor admoveret.* W.

190. *Spoliterque relictis*] Regius *fpolitae. relictus* Edd. Venetae cum multis ap. Broukh. etiam Guelff. omnes. At recte fe habet *relictis*. Cerda ad Aen. VI, 168. fupplet: annis; perperam. Sunt *relicta* ex facultatibus priftinis.

192. *Nec tibi Pierii folum*] Ordo eft a Broukh. ex uno Mattii. In ceteris omnibus: *Nec folum tibi Pierii.* H. Verus ordo verborum eft etiam in Voff. 1. 2. *tribuuntur* Voff. 3. Mox Hamb. *per te vel — aufum.* W.

195. *Pro te vel folus denfis fubfiftere turmis*] In aliis ordo: *denfis folus*, in Guarner. *pro te denfis vel folus. Subfiftere* eft fuftinere, excipere; et vel cum tertio vel cum quarto cafu iungitur. Graecum eft ὑποστῆναι. Regius, Guelf. 1. 4. cum Ed. Rom. et aliis Broukh. *obfiftere*, quod illius interpretamentum. v. Gronov. ad Liv. XXVII, 7. H. *denfis folus* recepit H. Voff. ut eft etiam in fex eius apogr. et Zwic. Non probo. — *obfiftere* Ask. fuperfcr. *fub.* In Voff. 1. 4. hic verfus legitur poft fequentem. In Goth. apogr. quod apud nos eft, fequens verfus legitur poft verf. 193. W.

196. *Vel parvum Aetnaeae corpus committere flammae*] Dictum debet effe, ut, *fe committere mari, tenebris* etc. unus Statii, *fubmittere*. forte leg. *immittere flammae*, pro in flammam. Catalect. Scalig. p. 91.

Saepe etiam denfos immittere corpus in hoftes.

et faepe apud optimum quemque. (Proprie dictum hoc quidem effet; fed vulgare, et alterum doctius. Propter productam brevem reiecit eandem coniecturam Burmannus Sec. in Anthol. To. I. p. 299. qui in Broukhufiana lectione acquiefcit.) Sed *parvum corpus* non ferebat Broukh. cum Horatius *ei formam a Diis datam* memoret. Itaque repofuit

ſuit *pavidum corpus*, et explicat de palpitatione cordis ad tam ingens periculum. Verum ita *cor pavidum* debebat dici, non *corpus*. *Parvum corpus* poteſt etiam eſſe gracile ac tenue, quale eſt adoleſcentium etiam elegantioris formae. v. Vulp. vel dicere potuit *parvum* ad elevandam rem, cuius iacturam facere velle ſe ſignificat. Sed ſunt tot alia in hoc carmine exiliter et putide dicta, ut in hoc praecipue offendi non debeamus. H. H. Voſſius promtus ad mutationes recepit *pavidum*, quod unice verum iudicat eſſe. W.

197. *Sum quodcunque*] Broukh. e libris: et ſic Regius cum Ed Rom. vulgo: *Dum q.* in libris Statii: *Sum quodcunque, tuus.* Corvin *Sum quodcunque, tuum.* N. Mox *noſtri ſit* idem ex Heinſii emendatione repoſuit, quam cum alii libri, tum noſtri et Guelf. 1. 4. confirmant: vulgo, *ſi*, inde ab Ald. ſec. H. *Dum* etiam Zwic. perperam. — *noſtri ſit* recepit H. Voſſ. W.

198. *ſi ſit modo*] Ed Lipſ. cum aliis, *ſi ſint.* Rom. cum Venetis, *ſic ſit.* H. Ask. ut Ed. Lipſ. — *nunc* pr. *non* Voſſ. 4. W.

199. *fama Gylippi*] Hunc potiſſimum a poëta memorari, eſt, quod mireris, cum neque eius virtus vel felicitas prae ceteris inſignis fuerit, neque ſatis ab aliis celebrata, neque etiam iuſta cum poëta ducis comparatio inſtituatur. Non enim cum Meſſala comparat *Gylippum*, ut vir doctus putabat. Cyllenius quosdam *Philippi* legere obſervat: quod et pro var. lect. in Guelf. 2. eſt. H. *mihi* Goth. pr. *ſit.* Ask *Galippi.* W.

200. *Poſſe Meleteas nec mallem vincere chartas*] *non mallem* Corvin *vincere* Scaliger e Cuiac. repoſuit. In reliquis fere omnibus *mittere* legitur, quod non poſſum adduci, ut credam ex lapſu vel correctione librarii eſſe, immo potius (etſi minus ſuave eſt) pro vera lectione habeo, eſt enim *emittere*, in vulgus edere. Senſus: Nec malim, id quod poëtae ſummam votorum explere poſſet, libros, qui cum Homericis certent, ſeu mittere ad te, ſeu publicare. Alias fere additur, *in turbam, in vulgus.* vide Gronov. Obſſ. I, 15. Sed et ſimpliciter dixit Auctor Ciris v. 92.

— — *cantus meditanti mittere certos,*

de ſuo poëmate loquitur. Sic dicimus, *vocem mittere,* et Graeci *ἱέναι φωνήν.* cf. Miſc. Obſſ. Vol. IV, 312. In duobus Italicis eſt *emittere,* quod uſitatius. Plin. I. Epiſt. 2.

Libelli,

Libelli, quos emisimus, dicuntur in manibus esse. In Guarner. *dimittere.* Abit in diversa Guelf. 3. *tangere* in marg. nescio an pro *attingere.* Porro Ed. Lips. *Melesigenas.* Μελιγειοι χαριτες etiam apud Graecos poetas occurrunt. H. *malim emittere* H. Voss. recepit. *vincere* Voss. 1. 3. *tangere* Voss. 2. Voss. 4. *mittere.* un. H. Voss. *Molotheas.* Zwic. 1. *Meletheas.* Zwic. 2. *Melesigenas.* un. H. Voss. *me letheus.* duo *tardas* (Goth.) W.

201. *Quod tibi si*] Rom. Ed *sit.* mox Guelf. 1. *et notus ne.*

202. *Vel bene sit notus*] Ita Broukh. e libris potioribus, ut et in Regio. Vulgo inde a Mureto: *vel bene si totus;* et in Aldinis, Rom. et Lips. ac Vicent. *si notus.* Ceterum hi duo versus omnium in toto hoc carmine ineptissimi sunt. cf. sup. ad III, 1, 19. 20.

eod. *summo vel inerret in ore*] Ita emendavit Muretus, recepit Scaliger, pro vulgari: *moeret.* Rom. et Lips. cum aliis, Guelf. 1. 4. *meret,* Reg. *moeret,* in quo explicando frustra sudat Guell. ad Aen. I, 737. tres Angl. *inhaeret,* Exc. Colot. et pro var. lect. Guelf. 2. cum 3. *inhaereat.* In libris Venetis excussis Passerat. esse ait, *vel haeret.* Corvin. *vel haereat ore.* Vicent. *inheret,* quae omnes sunt aberrationes librarii. Regius etiam *in orbe.* v. 71. H. *Inerret,* quod Statius in codice Vaticano viderat, dicitur etiam esse in Hamb. Caeteri aberrant. — *et bene* Goth. plures *si,* etiam Zwic. *notus* Voss. 1. a pr. man. W.

203. *statuent*] Guelf. 2. 3 *statuunt,* adscripto tamen *e.* H. *Nulla mihi finem statuent* scripsit H. Voss. mutato ordine pr. *statuent finem,* ex uno Angl. — Quatuor apogr. H. Voss. *statuunt,* duo *facta.* W.

204. *Quin etiam mea quum tumulus contexerit ossa*] Ita Broukh. reposuit e libris nonnullis, nescio quibus; secutus Muretum, qui ita iam ediderat; ante legebatur: *mea tunc tumulus cum texerit ossa,* et sic in Regio est, et in Corvin. Guelf. omnes. In duobus Italis:

Quin etiam tumulus mea cum contexerit ossa.

At Reg. Lep. cum Lips. edit. *mea tunc t. contexerit.* Rom. *mea p9 tumulus cum t.* an *mea post?* Cyllenius in notis praefixit: *Quin etiam cum tumulus pertexerit.* H. H. Voss. recepit lectionem duorum Italicor. Aberrationes in eius apograph. fuerunt hae: *mea quum* (*tunc, tum*) — *tumulus* (*cumulus, famulus*) — *contexerit* (*qui, quom, cum texerit*). Similiter Zwic. W.

205. *Seu*

205. *Seu matura dies celerem properat mihi mortem*] *celerem* Scaliger tacite ex Cuiaciano repoſuit; vulgo in omnibus legitur *fato*, quod ex librarii ingenio venire non potuit, nec loco pelli debebat. *Celerem* irrepſit interpretatione vocis *properare*, quae h. l. active poſita. Regius etiam, *properet*. Mox pro *manet* Ed. Rom. *tamen*. H. Recepi optimam lectionem codicum fere omnium, *fato*, pr. *celerem*. Ita etiam Hamb. Goth. Zwic. Burmann. tamen Anthol. T. 2. p. 506. ad lectionem *celerem* proclivis eſt. W.

206. *tamen mutata figura*] Sic repoſuit Broukh. iam olim illud probante Scaligero e ſuis, quibus Regius, Guelf. 1. 3. 4. cum Ed. Rom. et multis aliis ſuffragantur, et ſic etiam emendarat Statius. Vulgo *figuram* legebatur. Haec ex Pythagorae diſciplina petita eſſe recte obſervatum eſt ab Interpretibus: ſed quomodo haec cum ceteris vel ex ſtructurae vel ſenſus ratione cohaereant, nemo indicavit. Paſſeratius, qui adhuc *figuram* legebat, ſic explicat: *equi vitam mihi tribuet vita altera et longa aetas.* Sed *longa vita* non niſi de vita praeſentis aevi, qua utebatur, accipi poteſt. Scaliger, dum *figura* legit, addit, *ſeu figura finget me.* Rem plane expedire non audeo, ſed tamen mihi videtur locus ita conſtituendus eſſe, ut illa: *Seu matura dies — Longa manet ſeu vita* παρενθέτως dicta ſint: ſequentia vero iungenda cum ſuperioribus hoc ſenſu: *Quin etiam tum, cum mortuus et ſepultus ero, (ſive acerba ſive matura morte raptus) et (licet mortui) tamen figura mutata fuerit, (ſive ea me finget equum* h. *fingar equus vel taurus, vel volucris,) quandocunque humanae formae reddar, tuas laudes canere pergam.* Putide haec magis, quam argute dicta eſſe, negari nequit: et bene factum, quod poëta talis in hominem non rediit, et plura, quod minabatur, carmina condidit. Modeſtius certe Albinov. Eleg. 3, 21. vel quisquis auctor fuit,

Ipſe ego, quicquid ero cineres interque favillas,
Tunc quoque non potero non memor eſſe tui.

(Melius puto nunc locum eſſe conſtitutum ſola interpunctione mutata: *tamen, mutata figura Seu me.* ut ſit: tamen — ſubtexam carmina: ſeu figura mutata finget me etc.) H. *mutata figura* hab. etiam omnia apogr. H. Voſſii, praeter Voſſ. 1., cum quo faciunt Zw. W.

207. *Seu me finget equum rigidos percurrere campos Doctum*] *rigidi campi* hic parum apte memorari crediti ſunt;

ſunt; quidni tamen pro ſolo duro, ſolido, quo incedit equus, dicantur? Nihilominus tamen Statius coniecerat, *riguus*, quod et Heinſio aliquando placebat; qui *gyro* caſtigandum poſtea exiſtimavit, quod, tanquam praeclarum aliquod emblema, cupide inſeruit textui Broukhuſius. Sane a viro docto egregie demonſtratum eſt, *gyrum* eſſe proprium in diſciplina equeſtri vocabulum, ſed docere debuerat, quomodo *gyro* campum *percurrere* equus poſſit, alterum cum alteri repugnat, et cum in gyrum circumago equum, non percurro campum, multo minus hippodromum. Videtur quidem in eundem modum dixiſſe Statius III. Silv. 2, 125.

Iam tamen et turmas facili praevertere gyro
Fortis.

Sed eſt ibi de eo equitandi genere intelligendum, cum in orbem ire cogitur equus, quo reliquos ille excellebat. cf. Horat. III. Od. 7, 25. Cum itaque emendatione nihil profectum viderem, malui revocare lectionem vulgatam, toto hoc loco non indignam. *Campum* de hippodromo accipere, neceſſe non eſt. Ovid. II. Met. 663.

— — — *Iam latis currere campis*
Impetus eſt, in equam cognataque corpora vertor. H.

Quod Heinſius coniecit, Broukhuſius et Vulpius receperunt, *gyro percurrere campum*, eſt in Voſſ. 1. unde H. Voſſ. coniecit et recepit etiam: *gyros percurrere campo.* W.

208. *tardi pecoris ſim gloria taurus*] unus Stat. *tardus*. Ed. Lipſ. *ſum*, ſed praeſens coniunctivi hic vim futuri habet. H. Pro *tardi* H. Voſſ. de coniectura ſcripſit *torvi*, quia illud epitheton ei non placebat. Lege eius notam. Talia ut recipiantur, nemo a nobis poſtulet. *tardis* Bern. Pro *ſim* eſt *ſum* in Zwic. 2. W.

209. *volucri vehar aera penna*] Sic Broukh. tanquam concinnius, reſinxit ex Heinſii emendatione. Vulgo *volucris — pennis.* Sed quis quaeſo in hoc carmine exquiſitas elegantias venari ſuſtineat? Verum talis eſt pruritus ille, elegantiolas quas quis ex recenti lectione animo teneat, ubique inferendi, ut nullo cum iudicio, an opportune ſatis fiat, diſpici ſoleat. H. Reſtitui lectionem *volucris — pennis.* hab. etiam Zwic. 1. 2., niſi quod hic *vehat.* Zwic. 1. addit gloſſam: „mutatus in volucrem ducar per aërem.“ *volucri — penna* Voſſ. 1. *liquida volucri — pennis* Voſſ. 3. *aerem* Ask. *revolutus in aere pennis* Hamb. W.

210. *Quan-*

210. *Quandocunque hominem me longa receperit aetas*] Primum vocabulum ex Cuiaciano et uno Italico recepit Broukh. Vulgo legitur, *In quemcunque hominem.* In nonnullis *Quodcunque.* Nempe primum compendiosa scriptura errori locum dabat, ut scriberent, *quodcunque*; mox praepositionem praefigebant, ut versus constaret, vid. sup. ad v. 39. Tunc propter *hominem* fecerunt *quemcunque.* Ed. Basil. cum duobus Statii, et Guelf. 3. *In quaecunque.* Regius *In quodcunque hominum* cum multis aliis ap. Broukh. Porro pro *receperit* Broukh. ex Passeratii et Heinsii coniectura reposuerat *refecerit.* Quid si alius malit: *refinxerit?* Sed cur vulgatam non patiemur? *Longa aetas me recipiet, me habebit iterum, me videbit hominem*, nil habet, quo offendaris. *Habuit ea aetas praeclarum Imperatorem*, optimi auctores dixere. *Recipere* de μετεμψυχώσει etiam dixit Ovid. XV. Met. 159.

Morte carent animae, semperque priore relicta
Sede novis habitant domibus vivuntque receptae.

Scil. aliis corporibus, in quae transiere. Palatinus sextus Gebhardi exhibebat *retexerit*, non male, h. instaurarit, refecerit; nisi forte *revexerit* lectum fuit. H. Recepit H. Voss. *in quodcunque hominum*, ut est etiam in Ask. *In quodcunque hominem*, Voss. 3. *quemcunque hominem* tria apogr. H. Voss. (Goth.) cum Zwic. 2. duo *quaecunque* (Hamb.) cum Zwic. 1. duo alii *quamcunque.* W.

211. *Subtexam carmina*] unus Statii cum Guelf. 2. *nomina.* v. ad v. 27. Ceterum locum hunc propterea notandum puto, quod, si quidem, si non Tibulli, antiqui tamen poëtae, carmen est, monumenti loco esse potest, philosophiae Pythagoricae dogmata non plane illo tempore incelebrata Romae fuisse. Quanquam alioquin post Nigidium Figulum, qui philosophiam Pythagoricam renovasse videbatur, nemo, qui ei se dederit, memoratur. H. *subtextam* Zwic. cum gloss. interl. *componam.* W.

CARMEN II.

In Aldinis et aliis, quae hinc fluxerunt, edd. praescriptum est: *Laus Sulpitiae ad Martem.* Nec aliter fere vett. edd. In margine Vicentinae, quam habeo, adscriptum est a vetere manu: *Hic liber de amoribus Sulpiciae et Cherinthi inscribitur.* quod et Exc. Pocchi et Perreii habebant. *Sulpitia* in Ald. 1. 2. Scal. — *Sulpicia* Muret.

ret. II. Etiam in Zwic. 1. 2. inscribitur: *Laus Sulpiciae ad deum Martem.* In Goth. legitur hoc carmen post carmen III. huius libri. W.

2. *si sapis*] Ed. Ven. 1475. cum Reg. Lep. *si satis.* Rom. *se sapis. ipse venit.* H. H. Vossius de coniectura *e* eiecit post *spectatum.* Equidem, ut par erat, nihil mutavi. — *suspectum* Voss. 1. W.

3. *at tu*] Rom. *ignosce: ac tu.* In promtu erat scribere: *ignoscet, sed.* Verum in fine produci caesura brevem, obvia res est. H. Retinui *at* cum Heynio et H. Vossio. cf. similes locos, Ovid. Met. VII, 644. Met. III, 184. Met. IX, 789. ubi *habet* in quatuor codicibus. Est tamen *sed* in Hamb. W.

5. *exurere divos*] Rom. *exureret dives.* Cyllen. *Illius est o. quem vult* Guelf. 4. sic saltem *quem — divûm* esset. Lepidissimos hos versus cum aliorum locis comparat Broukh. Est etiam carmen similis elegantiae Nic. Archii adiectum Carminibus Fracastorii. H. *si quem vult urere Divûm* scripsit H. Vossius, haerens in voce *exurere,* cuius nimiam pro h. loco putat esse vim. At enim idem fere est in talibus urere et exurere. Petron. in Sat. c. 121. in carm.

nec enim minor ira rebellat
Pectore in hoc, leviorve exurit flamma medullas.

Caeterum Voss. 1. *est* pr. *ex.* W.

6. *geminas — lampadas*] Reg. cum aliis *lampades.* Rom. *gemmas,* ut supra IV, 1, 115. H. *lampades* etiam Voss. 5. et Hamb. W.

7. *Illam, quicquid agit, quoquo vestigia movit*] Versus hi propter insignem elegantiam laudati sunt ab Huetio, viro etsi iudicii non semper satis subtilis, tamen exquisitae et copiosae eruditionis, in Huetianis. Regius, *iamiam q.* Ed. Lips. cum nonnullis ap. Broukh. *quicquid vestigia,* male. Tum liber Witt. Laudi cum Exc. Lips. et Corvin. *vestigia flectit.* ut Ovid. I. Met. 372.

— — — *flectunt vestigia sanctae*
Ad delubra deae.

Forte etiam tempus hoc melius conveniret alteri *agit.* (nisi quod temporum permutatio doctiorem rationem redolet, ut passim ad Virgilium notatum est.) Ursini liber: *tendit,* unus Anglic. *monstrat.* Sed *vestigia movere* aeque bene dictum ac *pedes movere,* quod passim ap. Ovidium.

8. *subsequiturque decor*] Regius, *consequitur.* Respexit haec Fabius Inst. I, 11, extr. *Neque enim gestum oratoris*

toris componi ad ſimilitudinem ſaltationis volo, ſed ſubeſſe aliquid ex hac exercitatione puerili, unde nos non id agentes furtim decor ille diſcentibus traditus proſequatur.

9. *Seu ſolvit crines, fuſis decet eſſe capillis*] Ed. Rom. corrupte: *carnes: fuſit decet etiam c.* H. *fuſam decet eſſe capillos* H. Voſſius recepit e cod. Voſſ. 3. Non ſecutus ſum. W.

10. *ſeu comſit*] Ed. Rom. *ſe.* tum *comtisque eſt* Corvin. H. *veneranda venus* Ask. at in marg. *comis.* W.

11. *ſeu Tyria v. procedere palla*] Vulpius eleganter obſervat, in ſimilibus exemplis fere addi praepoſitionem, ut Catull. 68, 134.

Fulgebat crocina candidus in tunica.

Cic. de Divin. I, 52. *Caeſar cum purpurea veſte proceſſit.* Sed tamen et idem ille Or. in Piſ. c. 38. §. 92. *Nocte intempeſta, crepidatus, veſte ſervili, navem conſcendit.* Quod autem dictum: *voluit procedere*, pro, procedit, ita accipe, ſi placuit procedere. *praecedere* male Corvin. H. *Praecedere* Voſſ. 5. Mox *niveo* in Mon. — In Voſſ. 5. loco verſus 12. legitur is qui ultimus eſt in huius libri carmine VIII. Atque is etiam hic finem facit in illo codice. Reliqui verſus 12 — 24. reperiuntur infra in carmine III. poſt verſ. 18. W.

13. *aeterno — Olympo*] *externo* alii; vulgari lapſu. unus Broukh. unus Heinſii cum alio libro, *aetherio*, ut ap. Virgil. Aen. VI, 579. quod non diſplicet Heinſio et Vulpio; et ſic iam emendabat Statius. Supra III, 4, 17. *aetherius mundus* erat. Nec tamen, cur uni et alteri codici hic plus quam ceterorum conſenſui tribuendum ſit, idonea cauſſa eſt. Olympus bene *aeternus*, ſeu propter durationem ſuam, ſeu, quem dii aeterni inhabitant. Ita eodem fere modo *Olympus aeternus* dictus, quo *Olympus omnipotens*, qui nos tantopere exercuit, apud Virgil. Aen. X, 1. οὐρανὸς χαλκοῦς convenit. Porro in Ed. Rom. excuſum *Vertunus*. Scal. *Vortumnus*. cf. IV, 13, 7.

14. *mille decenter habet*] Ed. Rom. *decentis.* Douſa Praecid. c. 13. comparat illud Ovid. II. Am. 5, 44.

Spectabat terram: terram ſpectare decebat.
Moeſta erat in vultu: moeſta decenter erat.

Burman. ad Propert. IV, 2, 47. emendat *Mille habitus, formas mille decenter habet.* Hoc eſt variare verſum, non emendare. H. Bern. *venturus.* Voſſ. 1. et Hamb. *Mille hunc.* Voſſ. 5. *decentus.* W.

15. *digna*

15. *digna est, cui*] a Regio abest *est*.

16. *Vellera det sucis bis madefacta Tyros*] *sucis* pro *succis*, post Heinsii coniecturam, Broukh. Sed Vulpius revocaverat *succis*, quia illi tribuuntur conchyliis et ceteris piscibus, praesertim testa munitis. At idem ille *succus*, si imbuendo et tingendo inservit, *sucus* appellatur; et pro hoc, exquisitiori vocabulo, fere semper in libris illud reduxere librarii facili lapsu, cum fere *succus* scribatur, ut et h. l. in Rom. est. v. Heins. ad Claud. I. in Rufin. 208. ad Ovid. VI. Met. 268. I. Trist. 1, 5. cf. sup. ad I, 8, 11. *bis madefacta*, dibapha. Male Guelf. 3. *ter* a pr. m. H. Etiam Mon. *ter*, unde H. Voss. coniecit atque etiam recepit *permadefacta*. Caeterum *succis* etiam in H. Voss. apogr. omnibus. W.

17. *felicibus arvis*] unus Heinsii et alius Broukh. *herbis*. Ed. Rom. pro *metit*, *anetit*, mox *adoratae* — *segetis*, et, *rubror de l.* Venetae *ruber*. H. *Possidet atque* Mon. *unde* pr. *bene* in Voss. 1. deest *bene* in Voss. 5. *uvis* Voss. 4., at in marg. *arvis*. Vind. *herbis*. W.

19. *rubro de littore conchas*] Ita in vulgatis Edd. inde ab Aldina sec. et iam in Lips. legitur, et recte hoc susceptum est. Nam in libris, praeter unum Wittianum Broukhusii, et in vetustis Edd. Veneta 1475. Reg. Lep. Vicent. Romana, et Venetis hinc exscriptis, ubique *gemmas* conspicatur, male. Nam in mari margaritae, non gemmae leguntur. Noster supra II, 4, 30.

— a rubro lucida concha mari.

cf. Broukh. Pulcre imitatus est hos versus Sannazar. I. Eleg. 1, 53. H. *conchas* etiam in Voss. 5. a prim. man. at in reliquis apogr. H. Voss. *gemmas*, quod etiam in Zw. 1. 2. Hoc igitur H. Vossius recepit, laudans ille Broukhus. ad I, 9, 39. aliaque loca in notis criticis ad hunc locum et ad versionem suam. Caeterum *marmore* pr. *litore* Voss. 5. W.

20. *Proximus Eois — Eois equis*] *equis* Scaliger de coniectura recepit, cum vulgo sit *aquis*. Sup. II, 5, 56.

Solis et admotis inficit ignis equis.

ubi constanter *equis* legitur, praeter unum Broukh., in quo *aquis*. In Propertio IV, 3, 10.

Ustus et Eoo decolor Indus equo.

ex Broukh. emendatione exuditur, in Edd. superioribus erat, *Eoa — aqua*. Sic et apud Senec. Herc. fur. 132. de Sole

caeruleis evectus equis,

 duo

duo MSS. habent *aquis,* quod Gronov. pater mavult. H. Loca allata nihil probant nisi confusionem frequentem vocabulorum *aqua* et *equus.* Indi proximi Eois aquis sunt extremi Indi prope Oceanum Indicum, ubi, ut Catullus dicit XL, 3—4., litus longe resonante Eoa tunditur unda. Tamen retinui *equis,* quod nunc praebet Voss. 3. Usitata enim et proba est compositio, qualis haec: *Indus niger, proximus Eois equis.* Sic apud Catull. 63, 3: *opera silvis redimita loca;* et 70: *algida Idae nive amicta.* Add. Virgil. V, 21: *litora fida paterna.* W.

21. *festis — Kalendis*] Ed. Rom. *vestris.* mox Reg. Lep. et Lips. *superba,* vitiose. *superbus* pro simplici, qui habet lyram.

23. *Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos*] Versus Sulpiciae elegantia haud dignus, cum sententia, quae e trivio petita est, tum verborum iunctura. *Hoc sacrum, hae Kalendae Martiae, saepe celebrentur!* a puella? an a Musis? Disiungitur quoque versus ultimus a superioribus: *Hanc vos — Dignior est vestro:* dum alia sententia interponitur: *Hoc sollenne sacrum multos celebretur in annos.* Iam hic ipse versus varie legitur, ut interpolationem arguat. *celebretur* est vulgatarum Edd. inde ab Aldo lectio, quatuor saltem librorum, unius Gebhard. Witt. Ursin. et Anglicani, (quibus adde Guelf. 3.) auctoritate subnixa: quam revocatam esse a Broukhusio miror. Nam in libris fere, etiam in optimo Cuiaciano est, *hoc sumet,* in nonnullis *haec sumet, haec sumit, hoc sumat.* Unus Wittianus cum antiquissimo Eboracensi, *hoc sumet,* quod arridet, primo auditu, Regius, *hac sumet,* tres alii, *sumabit,* Ed. Ven. pr. et ceterae, ut Vicent. *hoc summet,* Ed. Rom. *firmabit,* (sed Venetae *hoc sumet*) Exc. Lipsii *hic servet;* ex quibus illud manifestum est, *celebrentur* veram lectionem esse non posse, unde enim istae variantes profectae essent? sed ad summum verae lectionis glossema. Salmas. ad Spartian. c. 13. p. 117. *multos hoc sumet* probabat, ut *sacra sumere* esset *suscipere, μυεῖσθαι,* quod recte improbat Broukh. Potest placere Scaligeri emendatio, *multos consumet,* vel *consummet, in annos. Con* quod scribebatur inverso circulo ' facile mutari potuit in *hoc. Consummare sacrum* est quidem proprie perficere. Seneca Herc. fur. 1039.

Nondum litasti, nate, consumma sacrum.

sed tamen, ut *litare,* universe pro, *sacrum facere,* poni potest. Huius interpretamentum appositum erat *celebret:* quod

quod alius, ita tamen, ut metro accommodaret, tanquam sibi notius, in textum recepit. Nec tamen vel sic expeditus locus, cum ex emendatione hac non minus quam ex vulgata non nisi ieiuna sententia exeat. Nisi totum distichon abiiciendum est tanquam ab inepto homine adiectum; ut sententia saltem esset idonea et carmini accommodata, dicendum erat: diem sollennem eiusmodi carmine celebrate, quod per multos annos memoretur et in laude sit: nec enim alia puella vestris carminibus dignior est. Ita leg. *multos celebrate per annos. Hoc sumet* arridere quidem possit, si illa Virgilii Ecl. 7, 44. reputes:

Bis senos cui nostra dies altaria fumant.

sed *fumare in multos annos* non bene diceretur. Neque placent Heinsii coniecturae: *Huic s. s. multos o duret in annos,* vel *Haec s. s. m. consummet in annos.* H. H. Vossii apogr. habent: *hoc* aut *haec sumet, hoc summet* (quod etiam in Zwic. 1. cum gloss. marg. „totis annis versetur"), *hoc sumetur, hoc sumet, celebretur.* H Vossius de coniectura scripsit ita: *Haec solenne sacrum multos ut sumat in annos.* Iungit autem hunc versum cum antecedenti verbo *cantate,* et *sacrum sumere* dictum statuit ut ap. Terent. Adelph. II, 4, 23. et V, 3, 8: *Hilarem hunc sumamus diem.* Mihi H. Vossii sententia vel ea de causa placere non potuit, quia *ut* haud dubie perperam illatum est; quare locum intactum reliqui. W.

24. *vestro — choro*] Ita correxit Ed. Ald. sec. pro eo, quod erat in pr. et quod vett. edd. et codd. fere habent, *nostro toro,* varietate frequenti. v. II, 1, 88. at h. l. aberratione: nam superbum esset poetam de se dicere:

Dignior est nostro nulla puella toro. H.

Tria apogr. H. Voss. *vestro,* duo *nostro choro* cum Zwic. alii item *nostro thoro,* aut *vestro thoro.* In Hamb. *nulli vestro.* W.

CARMEN III.

1. *Parce meo iuveni, seu quis bona pascua campi*] Eadem verborum iunctura erat supra I, 2, 53. Ed. Rom. *iuvenis. Seu qui* est in uno Italico, et sic emendabat Ayrman. Vit. Tib. §. 81. et praeferendum puto. Deinde unus Angl. *campis,* (cum Voss 1, 2, 5. et Ald. 1. 2. W.) unus Broukh. *carpis,* Ed. Rom. *capis.* H. *Seu quis aper,* ut supr. I, 2, 17: *seu quis iuvenis.* W.

3. *acuiſſe in praelia dentes*] Ita Scaliger ex Cuiaciano repoſuit. Vulgo, ſicque etiam Corvin. *in pectora,* vel *in pectore.* Ita aprum illa obteſtatur, ne in puerum irruat. *Ne tibi ſit.* In Guelf. 2. adſcriptum: *ne velis.* Saltem *Neve velis.* H. *Praelia* iam in marg. Gryph. ann. 1573. II. Voſſ. codd. dant *pectore.* Zwic. *pectora.* W.

5. *Sed procul abducit venandi Delia cura*] Haec eſt librorum et Edd. antiquarum lectio, ſatis commoda, modo non per appoſitionem dictum accipias, ſed *cura* ſexto caſu poſitum malis; ut iniquo animo ferat, Dianam iuvenem abducere a ſe ſtudio venandi. Scaliger legebat *devia cura,* quia in deviis ſaltibus venatur. Melius Heinſius *in devia:* quod Scaligerana lectione praeſtat, iuncturam tamen verborum habet moleſtam. Alterum idem vir ingenioſiſſimus propoſuit: *abducit venanti Delia curas* h. puellae amorem animo excutit, quod etiam Broukh. recepit. Ita recte ſequitur imprecatio in ſilvas; et ne putes, id minus latinum eſſe, ipſe Heinſius locum III. Rapt. Proſerp. 19. laudat;

Abduxere meas iterum mortalia curas.

ubi ſimilia attulere Intpp. otioſum tamen ſic *procul.* H. Voſſ. 1. 4. *venanti cura.* Voſſ. 5. *obducit venanti cura.* Voſſ. 3. *curam.* Lectiones fortaſſe non plane negligendae. W.

6. *O pereant ſilvae*] unus Italicus, *O valeant,* ut ſup. II, 3, 67.

O valeant fruges, ne ſint modo rure puellae.

conf. II, 6, 9. Sed et alterum noſtro frequens. I, 1, 51.

O quantum eſt auri pereat potiusque zmaragdi.

II, 4, 27.

O pereat, quicunque legit viridesque zmaragdos!

III, 4, 62.

Ah pereat, didicit fallere ſi qua virum!

II, 3, 75.

Ah pereant artes et mollia iura colendi!

7. *Quis furor eſt, quae mens*] Ita I, 10, 33.

Quis furor eſt atram bellis arceſſere mortem!

et Ovid. III. Art. 172.

Quis furor eſt cenſus corpore ferre ſuo?

Broukh.

Broukh. ex Dousae not. c. 7. et Heinsii Adv. I, 13. emendatione reposuerat, *Quis furor est, demens*, quod recte, unde venerat, abire iussit Vulpius. *quae mens* vi iuncturae cum altero: *Quis furor* est h. l. quae insania, et exprimit Graecorum *θυμός*. Ovid. III. Art. 713.

Quid tibi mentis erat, cum sic male sana lateres,
Procri? Quis attoniti pectoris ardor erat?

Horat. I. Epist. 2, 59.

— — — *Qui non moderabitur irae,*
Infectum volet esse, dolor quod suaserit et mens.

Ubi egregie scripturam receptam contra Stephanum, qui *amens* legebat, tuetur Bentleius. Porro Regius cum duobus Wittianis, uno Broukh. et Anglic. *Quis furor ô quae mens*, elegantius vulgata lectione. Colbert. vero, *Quis furor, aut quae mens*. Sed tamen et I, 10, 33. *Quis furor est atram bellis arcessere mortem!* H. *Quis furor o! quae mens* quatuor codd. Voss. *Quis furor est, o! quae mens* Mon. Goth. Illud H. Voss. recepit. — Pro *colles* idem vir doctus scripsit *saltus* de coniectura. Caeterum pr. *densos* Goth. *denso*, Voss. 2. *denso si.* Voss. 1. *callens*. -- *claudendo* Goth. pr. *claudentem*, Ask. *contentem*, in marg. *claudendo*. W.

8. *teneras laedere velle manus*; Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 193. coni. *vepre* ingeniose quidem, nec tamen probabiliter; nam usus verbi *velle* Tibullo est sollennis, et manus indaginem tendentis multis modis laedi possunt, non modo vepre.

10. *hamatis — rubis*] Ed. Rom. cum nonnullis scriptis, *armatis*, recte prae illo spretum a Broukh. Ovid. II. Met. 799.

Tangit, et hamatis praecordia sentibus implet. H.

De confusione verborum *armatus* et *hamatus* egit Burm. Anthol. T. I. p. 302. Voss. 1. *amatis*. Ask. *rubris*. W.

12. *geram* a pr. m. Guelph. 2. *Ipse* Ask. a pr. m. *torva* Goth.

13. *cervae*] Broukh. ex ingenio, pro vulgato *cervi*, reposuit, ne sibilus τοῦ *ι* ingratus offenderet; aut potius e more poetarum. *Quaerere* vestigia, ut Callim. Epigr. 33. διφῶν ἴχνια δορκαλίδος. H. *cervae* Bern. et Mon. quod retinuit H. Voss. Caeteri omnes *cervi*, etiam Hamb. Goth. Zw. 1. 2. Hoc reduximus. *Ipse* Ask. pr. *ipsa* a pr. man. W.

14. *et demum celeri ferrea vincla cani*] Ovid. VII Met. 769.

Copula detrahitur canibus.

et VIII.

et VIII. Met. 331. qui locus a Vulpio laudatus eſt: — *pars retia tendunt, Vincula pars adimunt canibus.* Propert. II, 15, 20. loco cum hoc comparando;

Incipiam captare feras, et reddere pinu
Cornua, et audaces ipſe monere canes.
Non tamen ut vaſtos auſim tentare leones.

Ubi non video, quid ſibi eruditiſſimus Broukh. cum ſua lectione unius Groningani libri, *temerare leones,* velit. *Temerare* ſemper notionem religionis habet: ſic *temeramus ſacra, thalamos,* et alia, quae non licita aggredimur. Contra *tentare feras* pro laceſſere, aggredi, bene dictum. Ortum autem *temerare* ex ſcriptura *temptare.*

15. *Sic, l.*] Ex Heinſii emendatione repoſuit Broukh. vulgo, *Si.* quod non ſpernendum erat. Mox Rom. *arguat.* H. *Sic* Voſſ. 2. 3. Caeteri *ſi,* ut Hamb. Zwic. 1. 2. Goth. *lux ſi.* Reduxi *ſi,* quod pro *etiamſi, licet* acceptum (Cic. Off. III, 8.) commodum praebet ſenſum. W.

17. In Corvin. turbatus ordo verſuum: nam 19. 20. ſunt ante 17. et 18. retracti.

18. Voſſ. 1. *da* pr. *ne.* Goth. *nam* et *turbat.* Zwic. 1. *turpet,* ſed correctum eadem, ut videtur, manu *turbet.* Voſſ. 2. 3. *cupide.* Voſſ. 5. *veniens cupida* a pr. m. W.

19. *Nunc*] Sic recte Broukh. e libb. pro vulgari: *Tunc.* H. *tunc* duo Voſſ. Goth. et Zwic. 1. *tunc me ſine* Hamb. W.

20. *Caſte puer, caſta retia tende manu*] Hanc lectionem revocavit Broukh. ex antiquis Edd. et ex uno Colbertino, adde nunc et Regium et Guelf. 2. Scaliger repoſuerat *tange,* quod eſt in plerisque et optimis libris, etiam in Ed. Ven. pr. Vicent. Rom. Lipſ. et Venetis: adde Corvin. et habet hoc quod placeat: cum caſtum eſſe velit puerum, dicere potuit: more ipſius deae caſtus maneas; et pro hoc: caſtus tange, tracta, retia. Cum tamen *retia* nulla res ſacra ſint, quam caſtis et puris manibus attingere fas ſit, vix locum habet; quanquam illud ex *tende* factum eſſe credere non poſſum. Forte utrumque corruptum ex voc. *pange,* quod iam viris doctis in mentem venit. *Pangere retia* eſt figere. Heinſius coniiciebat *pande,* quod cum *tendere* permutatum ap. Ovid. IV. Met. 512.

— — — *his retia pandite ſilvis.*

Porro Regius, *Caſta, puer, c. retia t.* H. *tange* octo apogr. H. Voſſ. qui hoc recepit. W.

21. *Et*

21. *Et quaecunque meo furtim subrepet amori*] *subrepet* Broukh. ex uno Statii tacitus recepit, ut et in Regio est, et iam Heinsius ex Schefferi libro emendabat; vulgo, *subrepit*. Ed. Rom. male, *quicunque*. Porro Scaliger e suis laudat *At quaecunque*. In nonnullis *Aut*; quod et Vicent. ed. habet, et praeferendum videtur; nisi *At* praestat scribere. H. *Aut* recepit H. Vossius. Tamen apogr. eius habent *Et*. un. *tuo*. un. *casto* pr *furtim* ex antecedent. *subrepet* sex apogr. H. Voss. Caeteri *suprepit*, cum Zwic. W.

22. *Iaciat in saevas diripienda feras*] Palat. quintus Gebh. *et saevis — feris*. H. Etiam Goth. perperam *et saevis*, quod arripuit H. Vossius. W.

eod. *concede parumper*] Broukhusii librorum unus, *parumper*.

24. *et celer in nostros ipse recurre sinus*] Iam notarunt viri docti, hinc esse effictum illud Ovidii Epist. 15, 93.

Huc ades, inque sinus formose relabere nostros. H.

Voss. 2. *nostro sinu*. Bern. *pedes* pr. *sinus*. W.

C A R M E N I V.

1. *Huc ades et tenerae morbos expelle puellae*] Ed. Lips. cum Reg. Lep. et Exc. Perreii ac Colotii, *Huc ades o*, non male. Deinde Livineius et Guyetus corrigebant, *depelle*, ut etiam est in uno Broukh. et Thuaneo. Hoc quidem usitatius. Ovid. Epist. 21, 175.

Turpe tibi est, illum caussas depellere leti.

et alibi. Sed et Horat. iam a Broukh. laudatus II. Epist. 2, 137.

Expulit helleboro morbum bilemque meraco. H.

o etiam Zwic. 2. perperam. *depelle* Voss. 5. Hoc recepit H. Vossius. Sed nonnisi invitus recepit vocabulum non contemnendum; ipse enim mavult *averte* ex Horat. Epist. II, 1, 136. Mox *superbe lyra* Goth. et Voss. 5. W.

3. *nec te iam*] Nescio unde *nec iam te* admissum fuerit. Est tamen in Guelf. 3. H. Idem in Voss. 5. et Mon. quod fortasse praeferendum. Reliqui tamen alterum. *Nec enim te* in marg. Gryph. *te iam* probat H. Vossius. — Vers. 4. et sequentes in Voss. 5. leguntur infra post v. 7. carminis VIII. W.

5. *ne*

5. *ne macies pallentes occupet artus*] *tabentes* ex emendatione Heinfii recepit Broukhufius. cf. Horat. III. Od. 27, 53. quia mox verfu proximo *pallida membra* in vulgatis edd. memorantur. Sed vide ad vf. fequ. Pro *ne* in nonnullis *neu*, quod commodiorem locum habet verfu fequ. H. *neu* etiam Muretus. *pallentes* Voff. 4. perperam. W.

6. *Neu notet informis pallida membra color*] Broukh. malit *fqualida* h. illuvie et paedore obfita, ut in morbis fieri folet. Sed hoc nimis grave et horridum pro culta puella. Tum *pallor* in morbis et febribus proprie dicitur. Ovid. Epift. 21, 15.

Quam tibi, nunc gracilem vix haec refcribere, quamque
Pallida vix cubito membra levare putas.

et v. 215.

Concidimus macie: color eft fine fanguine.

In Ed. Rom. legitur, *candida membra:* cui egregie opponitur *informis color.* Hoc fi fequamur, in fuperiori verfu aliena emendatione haud indigebimus. *infirmus* male Corvin. H. *Candida* nunc etiam in Ask. et Bern. repertum. Caeteri aberrant. Zwic. 1. *palida,* quia femper hic codex una *l* h. voc. utitur. W.

8. *devehat amnis*] eft ex Heinfii emendatione a Broukh. receptum. Vulgo legitur, *evehat.* H. *devehat* etiam Voff. 1. nam Goth. apogr. quod apud nos eft, *vehat amnus* habet. H. Voffius reduxit *evehat,* quod eft in caeteris omnibus, etiam Zwic. *annis equis* Voff. 3. W.

9. *quicunque fopores, Quicunque et cantus corpora feffa levant*] *fopores*, ὑπνωτικά, Broukh. ex optimo Wittiano, uno Angl. et Commel. repofuit. In Ed. Rom. fic, ut in uno Gebh. et Colot. Exc. *fopore* et mox *cantu.* Reliqui omnes cum praeftantiffimo Cuiaciano, etiam Corvin. tuentur *fapores,* quos vocant medici fuccos expreffim collectos, τοὺς χυλούς. cf. Scalig. ad h. l. Hos quidem ego hic convenientiores iudico; *fucci* enim *herbarum,* et *herbae* adeo ipfae, cum *cantu* fere coniunctim memorari folent tum in morbis levandis, tum omnino in re magica, ut modo IV, 1, 62. vidimus, ex qua fere peti folebant auxilia in morbis gravioribus. Praeterea poëta hic remedium potius, quo morbus tollatur, quam, quo fomnus, quod alias nec difficile factu effet, ad tempus adducatur, Phoebum rogare debere videtur. *Sapor* et *fopor* etiam permutata fup. I, 7, 35. In

Guelf. 2.

Guelf. 2. correctum *lepores*. H. *fapores* fex apogr. H. Voff. (Goth.) quod fecutus Heynii iudicium recepi cum H. Voffio. — *levat* Voff. 3. *levet* Goth. — Voff. 5. *levent*, quod arripuit H. Voffius. In marg. Gryph. ad *fiffa* legitur *noftra*. — Mox v. 11. Mon. *facta* pr. *fata*. — v. 12. Voff. 5. *cura*, fuperfcr. *pro*. — Bern. *miranda*. W.

13. *Interdum vovet*] In libro Laudi, follenni errore, *fovet*, quod miror Broukh. placere potuiffe, cum hic oppofitionis lex illud plane non ferat. H. Pro *vovet* Voff. 1. *movet*. Goth. *meret*. Zw. 1. *fovet*. Pro *quod* Hamb. *que*. W.

14. *Dicit in aeternos afpera verba Deos*] Ed. Rom. *Vicit*. Eadem cum Venetis, Brix. et uno Gebh. *impia verba*, ut I, 3, 52.

Non dicta in fanctos impia verba Deos.

et II, 5, 14.

Lingua in adverfos folvimus ora Deos.

cf. I, 2, 80. III, 4, 15. ex quibus locis aliquis illud effinxiffe videtur.

15. Quatuor fequentia difticha alii alio ordine exhibent. Vulpius eum, quo pofuimus, fervat, fecundum edd. ex Ald. fec. ductas, etiam Plantin. Scaligerana vero turbato ordine Aldinam pr. fequuta cum Rom. Venetis, Reg. Lep. et Vicent. ac Corvin. (fic codd. Guelf. omnes) in hunc modum:

Pone metum
At nunc tota
Phoebe fave
Nil opus eft.

Broukhufius Statium et eius libros fequutus ita:

Pone metum
At nunc tota
Nil opus eft
Phoebe fave. H.

Notante H. Voffio in antiquiffimis editionibus, etiam Aldina prima et fecunda, ordo fuit hic: *At nunc* — *Phoebe* — *Nil opus*. Hunc fequuntur etiam H. Voffii apogr. et Zw. uterque. In Goth. verf. 17. 18 et 20. defunt. Primus Muretus mutavit hunc ordinem, et ultimum diftichon: *Nil opus* — primo loco pofuit. Secuti funt Statius, Pulmannus, Tufcanella, Pafferatius, Gebhardus, Cantabrigienfis, Vulpius, Heynius. Statius quidem poftquam memoravit, in duobus e fuis

e ſuis diſtichon: *Nil opus* — poſt alterum: *Phoebe* — legi, addit: Itaque legendos et hoc loco puto ſimul ponendos; *Phoebe* —, *Iam celeber* — *Tum te felicem*. Non dixit diſertis verbis, diſtichon: *Nil opus* ante diſtichon: *Phoebe* — collocandum eſſe, quod tradidit falſo Broukhuſius. W.

15. *non laedit.* Guelf. 4. *non laeſit.*

16. *Tu modo ſemper ama*] Videtur τὸ *ſemper* ad noſtrum ſenſum paullo ieiunis poſitum eſſe, pro conſtanter.

19. *At nunc.* Malim *Et nunc:* Etiam nunc illa tota tua eſt; aut *Ac nunc*, quod et in Guelf. 3. legitur. Pro *candida* Heinſ. coniiciebat *languida*, ſatis languide. Pro *ſecum* Laud. *ſemper.* H. *At* unice verum. Oppoſita haec ſunt verſ. anteced. Neque *candida* mutandum, quippe aptiſſimum ſententiae. Similiter *violenta* I, 6, 47. Add. Virg. Aen. 4, 496. W.

20. *et fruſtra credula turba ſedet*] Cyllenius ita commentatur: *ante torum ſtat vel ante fores aedium.* Broukhuſius, Statium ſequutus, de amantibus fores ac limen obſidentibus accipit, ut I, 1, 56.

Et ſedeo duras ianitor ante fores.

Et ſolet ita id hominum genus inprimis aegrotante domina. Ovid. Epiſt. 20, 129.

Ne tamen ignorem, quid agas, ad limina crebro
Anxius huc illuc diſſimulanter eo.

Sed durum eſt *ante fores* extra orationem poëtae aſſumere. Vulpius de amantibus in deorum aedibus ſedentibus et pro domina vota facientibus intelligit, ut ſup. I, 3, 30. Mihi videbatur convenientiſſimum eſſe de turba amatorum accipere, qui aegrae puellae aſſiduo praeſto ſunt. Ovid. Epiſt. 21, 191. de ſponſo Cydippes:

Aſſidet ille quidem, quantum permittitur ipſi.

cf. Epiſt. 20, 134. Solent enim ſub officii nomine inviſere aegrotantes amatores et lecto aſſidere. *credula turba* eſt, quae ſe credit amari a puella; ſed ex omni parte placet, quod eſt in optimo Wittiano, duobus Anglic. et uno Statii, *ſedula turba*, quod belle exprimit officioſam operam, ſollicitam et ſaepe ineptam curam, diſcurſitationem, varia molimina amantium, dum miniſtrant medicamina, ſtragula admovent, effingunt manus vel digitos, tentant ſalientem pollice venam, et alia. In Ed. Rom. *garrula turba* expreſſa eſt. Poteſt et hoc locum habere in vera hominum vita; non vero in poëta.

Pro

Pro *ſedet* Eboracenſis cum alio *canit*. H. *Sedula* etiam in Bern. ſed nihil mutandum. W.

22. *In uno Corpore ſervato reſtituiſſe duos*] Regius cum duobus Italicis *ſervatos*, et hoc adeo ſuavius dictum videtur. Duxit hinc colorem Ovid. II. Am. 13, 15. iam a Broukh. laudatus:

Huc adhibe vultus, et in una parce duobus.

Sed et ſic Propert. II, 21, 41.

Sic non unius, quaeſo, miſerere duorum:
Vivam, ſi vivet: ſi cadet illa, cadam. H.

ſervatos Voſſ. 1. Sed nihil mutandum. Hamb. *ſanato*. Voſſ. 3. et *conſtituiſſe*. Caeterum adde Ovid. Her. XX, 234.:

Quid dubitas unam ferre duobus opem? W.

23. 24. *Iam celeber, iam laetus eris, cum debita reddet Certatim ſanctis laetus uterque focis*] In libris etiam in altero verſu *laetus uterque* legitur; e coniectura *lotus* emendarat Broukh. quod Vulpius ſervavit: ad meum tamen ſenſum dilutum illud et vapidum eſt. Melius Heinſius coniiciebat: *ſoſpes uterque*. Sed viri praeſtantiſſimi vocem *laetus* loco, unde non debebat, expuliſſe, quo non conveniebat, reliquiſſe videntur. *Vota ſolvimus laeti*, unde in monumentis frequens occurrit V. S. L. M. Igitur recte dictum erat in noſtro: — *cum debita reddet laetus uterque focis*. Contra *celeber* (ut *celeber deus*, κλυτός, II, 1, 83.) *laetusque* non bene iunguntur h. l. ubi de fama et celebritate, quam ſit ſibi comparaturus Deus, puella ſervata, agitur. Forte leg.

Iam celeber, iam clarus eris.

lapſus ab hoc ad illud facilis fuit et proclivis. Praeſtaret tamen: *Iam celeber, iam magnus eris*. Cyllenius in ſuo habuerat *tutus*, et addit: *quantum ad amorem rivalium procorumque*. Nempe ad Cerinthum haec referebat. H. Bene habet *laetus*. — Pro *reddet* H. Voſſius recepit *reddent* ex Hamb. *tutus eris* Voſſ. 1. *lecus* Bern. a pr. m. *erit* Goth. W.

25. *dicent pia turba*] Broukh. ita repoſuit pro *dicet*, quia ſic optimi ſcriptores, ſed contra libros eiusmodi loquenti rationes mutare non auſim. H. *Dicent* Voſſ. 1. 3. 4. Sed verum *dicet*. W.

26. *artes — tuas*] Rom. cum Venetis *ſuas* ut et Guelf. 1. Suaviter vero ad deos translatum videmus id, quod inter medicos forte locum habeat: inprimis ſi opiparum loſtrum acceſſerit. H. *Optabit* Voſſ. 2. W.

CAR-

CARMEN V.

1. *Qui mihi te, C. dies dedit, hic*] Ita Scaliger e Cuiac. restituit. Vulgo ubique legitur: *Est qui te, C. d.* ut iungendum foret: *Est hic dies mihi sanctus.* Sed corruptio nata inde, quod voc. *mihi* excidisset. cf. sup. ad IV, 1, 39. H. *Set qui te* Goth. H. Vossius cum Guyet. suspicatur scripsisse Tibullum *Et qui te.* Non tamen recepit. *Est qui te* etiam H. Voss. apographa et Zwic. uterque. — *mihi hic sanctus* Hamb. Mox *festas* Bern. *sanctos* Voss. 3. W.

4. *dederunt*] Nostri et Guelf. omnes cum aliis *dederant.* paullo ante Ed. Rom. cum Guarner. *puelle* h. *puellae.* H. *dederunt* quatuor apogr. H. Voss. *dederant* quatuor alia (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. tamen in Zwic. 1. superscript. „al. dederunt". Goth. *deerant.* W.

6. *de nobis*] Frustra quaesivi id, quod malim, *de nostro* sc. igni. Aut: *si tibi, qui nobis, mutuus ignis adest.* H. Voss. 5. *vobis.* Voss. 1. *Sim tibi nec nobis.* H. Vossius scripsit: *Si tibi nobiscum* de coniectura. Caeterum v. antecedent. *quod uxor* tria apogr. H. Voss. W.

7. *per te d.*] Ed. Lips. cum aliis *te per,* nonnulli *tua per.* Male. H. *tua per* Ald. 1. 2. Muret. *te per* Zwic. — Voss. 5. *verba,* sed superscr. *furta.* W.

9. *Magne Geni, cape*] Commune omnium deorum epitheton, Genii etiam, esse in lapidibus, docet Broukh. ad h. l. Est vero *Magne* ex correctione Scaligeri, quanquam iam in Gryph. 1546. ita inveni exaratum; vulgo *Mane Geni* in libris et Edd. etiam Corvin. legitur, quod ab antiquo voc. *Manus,* h sanctus, bonus, (v. Varr. de LL. V, 2.) ductum putandum; habetque hoc doctrinae speciem, modo in eo carmine nunc versaremur, ubi eruditae orationis aliqua laus esse posset. In Regio in margine appinxerat aliquis *ἀμφίβραχύς.* Nempe is ἀπὸ τοῦ *manere* esse crediderat, ut *manē Gĕ* eiusmodi pedem constitueret. At τὸ *manum* primam longam habere debet, ut *Manes,* quod inde deductum. Deinde quatuor Stat. Colb. Bodlei. Thuan. Rom. cum Ald. pr. *Mane veni.* quod in Venetis statim mutatum. Tres Italici cum Pocchi et Perreii Exc. *Alme Geni,* quo Lips. Exc. cum alio libro alludunt, in quibus *Al ne veni.* Videri potest adhuc aliquid latere, quod non assequor. *Alme Geni* tamen pro vera lectione habeo: nam et consentaneum hoc verbum Genio Natali, et in principio versus in corruptelam proclive fuit: *Alme* in *Mane.* Arguit autem haec duplex lectio, ex binis saltem fontibus nostros scriptos

huius

huius quarti libri fluxisse. H. *Mane* septem apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.): accedunt Zwic. 1. 2. quod recepit H. Voss. — *magne* quatuor codd. Vossii. — Pro *Geni* Goth. apogr. quod apud nos est, *ceni*. idem superscr. in Ask. et Zwic. 1. W.

eod. *cape dona libens*] recte quidem Genio tura dantur. vide I, 7, 53. II, 2, 3. probarique adeo hactenus vulgaris lectio poterat: *tura*, ut sit: *cape tura libens*. At libri aliud suadent; nam Exc. Lipsii *vota*. Uterque Wittianus, unus Heinsii, et duo Anglic., bonae notae libri, *cape dona*; quam veram esse lectionem, *tura* vero eius interpretamentum, dubitari vix potest, itaque revocandam esse duxi. cf. Burman. ad Ovid. Epist. 6, 77. Mox liber Heinsii *domusque faveto*. H. *dona* Voss. 3. 5. in hoc superscr. *thura*. W.

10. *Si modo, cum de me cogitat ille, calet*] extremum vocabulum est in multis vulgatis Edd., tribus Ital. et Exc. Pocchi; reliquos omnes occupavit *valet* et Ald. 1. 2.; ut sup. II, 3, 6. *calidus* et *validus* in libris variabat. Scaliger in Cuiacii libro invenerat *volet* (hoc sensu: amore uritur. cf. ad II, 3, 73.): hoc ille probavit, hoc recepit; non venuste. Nam *velle*, si amoris vocabulum est, paullo incestius et impurius ponitur, ut passim in Lusibus liberis. Neque Broukhusio *volet* placuit. *Calet*, quod Muretus dedit (et in Ask. legitur), vera lectio est, qua significantur subiti illi sanguinis animique motus, quotiescunque amatae puellae recordatio animum subit, aut repente mentio fit; adiectum autem est: *cum de me cogitat*.

11. *Quod si — suspirat*] in multis apud Broukh. Guelf. 2. a m. pr. *suspiret*. H. *suspiret* etiam Hamb. G... ...n. Voss. 2. Recepit hoc H. Voss. male. — *Qui si* Voss. 2. 3. W.

12. *Tu precor*] ex uno Italico emendavit Heinsius, recepit Broukh. vulgo, *Tunc*. Supra II, 3, 64.

Tu quoque devotos, Bacche, relinque lacus. H.

Tu quinque apograph. H. Voss. *Tunc* Hamb. Goth. Zwic. — H. Vossius scripsit *Tum*. W.

13. *Nec tu sis*] Sic etiam Regius et Guelf. 2. 3. cum Ed. Rom. in multis libris et in vulgg. Edd. ante Scalig. etiam in ant. edd. legitur: *Nec sis nunc*. Unus Cellb. *Et tu sis*, unus Broukh. *Nec tu sis*: nempe omissum *tu* illas turbas dedit, ut toties evenit. v. Obss. ad IV, 1, 50. H. *Nec tu sis* septem apogr. H. Voss. in Voss. 1 deest *tu*. Voss. 3. cum Zwic. Goth. *Nec sis nunc*. Mox pr. *cauta* Hamb. *cauta*. W.

16. *Nulla queat posthac nos soluisse dies*] Hoc placebat Statio e libris, et sic Scaliger rescripsit; nec aliter vett. edd. Regius,

Regius, ut liber Laud. cum duobus Anglic. apud Broukh. *disſoluiſſe;* nonnulli, *vos ſoluiſſe;* unus Stat. *quae ſoluiſſe;* Colbertinus *quam ſoluiſſe;* et ſic fuit in vulgg. Edd. inde ab Ald. I. II. et Mur., etiam in Romana; nunc et in Guelf 3. haud dubie vere; ideoque revocavimus. H. Veram lectionem *quam* dant Ask. Mon. Goth. Similem poſituram relativi vid. apud Iuv. II, 40: *Sed tamen unde Haec emis, hirſuto ſpirant opobalſamu collo Quae tibi?* Voſſ. 1. *quae,* 2. *qua,* in marg. *nos,* 3. *diſſoluiſſe.* Pro *queat* Voſſ. 3. *va et; poſt* pr. *poſthac* Bern. W.

17. *ſed tectius optat*] non tam invidiae et faſcinationis metu tacite vota concipit, de quo more ſupra ad II, 1, 84. aliquid monitum eſt, ſed prae pudore, ut v. ſequ. ipſe interpretatur. Niſi hoc mirum videatur, iuvenem verecundiorem eſſe puella. Sed apparet, Sulpiciam eum aetate, adeoque uſu et experientia, anteceſſiſſe, et, mitis Veneris ſacris initiatam, iam pudorem tenerae iſtius aetatis ineptum depoſuiſſe. (niſi quoque nobilitate generis eum longe praeceſſit. cf. ad pr. Eleg. II.) *Tectius* vero olim Muretus et iterum Broukh. e ſeptem bonis libris repoſuit: vulgo *tutius* legitur. H. *tectius* Voſſ. 4. caeteri *tutius.* Mox *Nam* vid. Obſſ. I, 9, 46. Pro *Nam* Voſſ. 3. *Non.* Pr. *haec* Voſſ. 1. cum Goth. *hic.* W.

19. *quoniam deus omnia ſentis*] Ita cum ſcribitur, accipi neceſſe eſt: quoniam omnia ſentis, tanquam deus. Praeſtat tamen iungere *Natalis deus,* adeoque interpungere: *At tu, Natalis, quoniam, deus, omnia ſentis.* ut ſit: At tu, Natalis deus, q.

20. *clamve palamve*] duo Broukh. *clamne palamne,* quod ille recepit. Sic Ovid. III. Met. 256.

> *Sola Iovis coniux non tam, culpetne probetne,*
> *Eloquitur.*

Sed et ibi in libris, *culpetve probetve.* H. *clamne palamne* Muretus, Pulmann. Paſſeratius. Ac conſentiunt cum duobus Broukhuſii Ask. Goth. Bern. In Mon. *clamne palamve.* Obſequutus Bentl. ad Horat. Sat. I, 2, 63. cum H. Voſſio recepi: *clamne palamne.* — Ask. *referat.* W.

CARMEN VI.

1. *Natalis Iuno*] Ed. Rom. *Natali.*

eod. *ſanctos cape turis honores*] hoc ex duobus, altero ſuo, altero Heinſii, admodum recentibus, repoſuit Broukh. Vulgo

Vulgo *turis acervos*, ut IV, 1, 34. cf. II, 5, 6. Sed tamen epitheton *sanctus* videtur accommodatius esse *honoribus*. *Turis honores* iam supra memorati, I, 7, 53. quia tus in Deorum honorem accenditur, et *honos* omne dicitur, quo mortales Deum veneramur. vide Broukh. ad h. l. *Capere* vero modo fuit Carm. V, 9. H. Vera lectio reposita a Broukhusio est etiam in Ask. Voss. 3. Goth. W.

2. *docta puella*] Epitheton hoc in puellis semper refertur ad studium artis poeticae, v. c. Ovid. II. Am. 4, 17. inquit Broukhusius. Sed ea ipsa exempla, quae affert, probant, illud interdum latius patere. Sic in Iuvenale Sat 6, 444. *docta*, quam describit, *mulier enthymemata torquet*, et *historias scit omnes*, Grammaticam etiam intelligit. Et illa Sempronia apud Sallust. Catil. 25. *litteris Graecis et Latinis docta fuit*; id vero ad philosophiam, historiam, et omnia, quae lectione addiscuntur, referendum; de poëtica arte ille demum subiungit: *ingenium eius haud absurdum; posse versus facere.* Sed h. l. ad poëtices studium, a quo puella non aliena fuisse videtur, referre et ipse malim, quam cum Vulpio ad sacrorum disciplinam, qua imbuta fuerit puella. *Doctus* enim simpliciter pro sacrarum rerum perito vix dici potest. Nec in hoc carmine de religionum studio agitur.

3. *Tota tibi est hodie*] Canterus et Demsterus ad Rosin., ut Vulpius notavit, *Lota* emendarunt, quod languere recte ille dicit. Guyetus cum Livineio et Ayrmanno in Vita Tibulli §. 81. legunt: *Tota tua est hodie.* Sed hi exquisitiora in trita et vulgaria mutant. Nam *tibi* eodem sensu dictum est. Mox Guarner. *ter se l.* H. Mox Ask. *suos*, superscr. *tuos.* W.

5. *ornandi caussas*] Reg. Ed. Lips. cum plerisque, etiam Ald. pr. *orandi*, male. H. Aberrant etiam Zwic. uterque, Hamb. Goth. Bern. — Mox Voss. 5. *et* pr. *est.* Goth. *enim* pr. *tamen.* W.

6. *cui placuisse*] Ven. 1500. *qui.*

7. *ne nox divellat amantes*] Ita Broukh. reposuit ex aliquot libris: et sic iam Muretus ediderat. In multis aliis, Ald. 1. 2., etiam in Ed. Lips. et Corvin. est, *ne nos*, quod eo alludit. Guelf. 3. *ne nos*, emendatum *nox*. Scaliger, nescio unde, legebat *ne quis*. Regius cum Ed. Rom. et octo libris ap. Broukh. etiam in Guelf. 1. 4. exhibent, *neve id*; Colot. Exc. *ne quid.* In Guelf. 2. *ne nos* cum var. lect. *ne quis. nec nox.* Ad sensum hoc accommodatissimum; sed est

 elumbe

elumbe et exile. Latet forte aliquid, nam vulgata ſatis ſibi non conſtat. H. Recepi *ne quid* cum H. Voſſio, poſtulante nexu ſententiarum. Primum enim quae anteceſſerunt eiusmodi ſunt, ut noctis mentio inopinata veniat nec tranſitus paratus ſit ad hanc notionem. Deinde etiam pentameter qui ſequitur cum particula *ſed* in fronte poſita ita refertur ad verba: *fave, ne* —, ut oppoſitio ſententiarum ſibi non conſtet retento vocabulo *nox*. Caeterum *nox* eſt in tribus apogr. H. Voſſii, in quatuor *nos* (Goth. Hamb.) et Zwic. 1. 2. In Ask. *neve*. In Voſſ. 3. 4. *neve id*. W.

8. *Sed iuveni q.*] Adverſativa hic videtur parum commoda eſſe. Melius *Et* legeris. H. Nunc non opus hoc. W.

9. *ulli — puellae*] Sic Ed. Rom. Venetae, Aldinae, Muret. et hinc ceterae cum libro Urſin. et Colbert. adde Guelf. 4. Ceteri maiore numero, etiam Corvin. *ulle* vel *ullae*, quod Scaliger repoſuerat. Nec dixeris, utrum hoc ex librarii inſcitia, an poëtae affectatione venerit. Certe rhythmum ingratum auribus verſui inferret. H. *Si* pr. *Sic* Voſſ. 3. cum Zwic. 1. *componas* Hamb. *ullae* etiam Zw. 1. 2., ſed ille in marg. *ulli*, hic addit gloſſ. interl. *alteri*. H. Voſſius, cui in erroribus *ullae, ulle, velle* latere videbatur *eſt* ſive *é*, ſcripſit: *ut nulli eſt* pr. *ulli non*, in quo neminem aſſentientem habebit. Caeterum *ullae* et *ulle* quinq. apogr. H. Voſſ. *illae* Voſſ. 1. W.

10. *cuiquam*] in nonnullis *cuidam*, male. H. *ut* pr. *aut* Voſſ. 2. *cuidam* Hamb. cum Ask. *ulli* pro eodem Goth. W.

11. *vigilans — cuſtos*] *Neu* utique malim. *At tu, ſancta, fave, ne — Neu poſſit*. Porro *vigilans* Broukh. ſine ulla librorum auctoritate mutarat in *vigilax*. Concedo, ſaepe hanc voculam in poëtis corruptam, et praeferendam eſſe, ubi libri variant. Sic ap. Ovid. II. Met. 779. ubi *vigilacibus excita curis* ex potioribus optime reſtituit Heinſius, quem vide. Sic et in ſimilibus non raro factum. In iisdem Metamorph. I, 333. *conchaeque ſonaci* haud dubie melius cum melioribus legitur, quam cum aliis *ſonanti*. Sed eiusmodi delicias contra omnium librorum conſenſum nec ulla alia idonea de cauſſa inferre non tutum duco. H. *Nec poſſit*. De *poſſit* cf. I, 8, 59. *Nec* mutandum non eſt. — *vigilax* nunc in Voſſ. 3. *vigilans cupidos* Voſſ. 5. — *deprehendere* Ald. 1. 2. Muret. Zwic. 1. 2. W.

12. *miniſtret*] Venetae *miniſter*. H. *miniſtrat* Voſſ. 5. Zwic. 1. W.

14. *ter tibi fit*] in plerisque ex more corruptum in *fit* vel *fic*. H. Ald. 1. 2. Muret. *fit*, ut Hamb. et duo Voff. *fic* Goth. et Zwic. 1. 2. *tibi* pr. *libo* Goth. W.

15 *Praecipit en natae mater ſtudioſa, quid optet*] *en* ex emendatione Heinſii repoſuit Broukh. pro *et*. Guelf. 2. *ut* pro var. lect. Poſſit et legi *ut* pro *utut*: de quo uſu cf. Gronov. Obſ. III, 6. ſed alterum longe praeſtat. *quid optet* ex Lipſ. Exc. et uno Heinſii recepit Broukh. vulgo, *quod optat* (Ald. 1. 2.), in nonnullis *quod optet* (Muret. et Scal.). Ayrmannus in Vita Tib. §. 70. ita legendum eſſe putat:

Praecinat et gnatae mater ſtudioſa quod optat,

et hanc unam ex praecipuis emendationibus ſuis eſſe ſibi perſuadet. Equidem, quam commodum ſenſum efficiat, non video. H. *en* nunc in Ask. idem *quid optet* cum Mon. Hamb. In Goth. apogr. quod apud nos eſt, *quod optat*. Caeteri ſimiliter aberrant. — Pro *en* Voſſ. 3. *ait*. Voſſ. 2. *mater natae*. W.

16. *Illa aliud tacita clam ſibi mente rogat*] Ita ex Heinſii emendatione repoſuit Broukh., cum in permultis, etiam Guelf. 2. et Ed. Lipſ., add. Mur., eſſet, *iam ſibi*. Scaliger ex Cuiaciano, cui Regius cum Ed. Rom. et Ald. 1. 2. et non pauci alii, in his Guelf. 1. 3. 4. accedunt, Vulpio vehementer probante, receperat *iam ſua*, ut eſſet, *iam ſui iuris, non ex praeſcripto matris*; hoc tamen a lepore nativo et ab omni ſimplicitate alienum eſt. Heinſiana lectio optime congruit cum ſuperſtitione illa tota, clam vota ſuſcipiendi. vid. ad II, 1, 84. et modo Carm. 5, 17. hinc et additum *tacita mente*. *Iam* vero et *clam* haud raro permutata. vid. ſup. ad I, 9, 2. *rogat* pro, vovet. H. *clam* dant Ask. et Voſſ. 4. cf. Tibull. I, 7, 60. I, 11, 34. Caeteri errant. W.

17. *Uritur, ut — urunt*] Broukhuſius Menagium (in Anti-Baillet T. II. p. 214.) memorat notaſſe noſtrum, quod paſſivo activum ſubiecerit. Rectius Ovidium dixiſſe Epiſt. 7, 23.

Uror ut inducto ceratae ſulſure taedae,

ſcil. *uruntur*. Ad grammaticam ſubtilitatem hoc accommodate monitum. Sed talium carminum leporem et ſuavitatem interdum haec ipſa grata negligentia cumulat. H. v. 18. Bern. *Ne liceat quisquam*. Voſſ. 3. *ſancta* pr. *ſana*. W.

19. *Sic iuveni gratis, veniet cum p. a.*] Sunt haec ex Heinſii emendatione, cum in vulgg. Edd. etiam Ald. 1. 2.

 Muret.

Muret. Rom. ſit: *Sit iuveni grata, adveniet.* Scaliger in ſuis invenerat *veniet,* unde legit: *Sic iuveni grata, veniet,* ut *grata* ſit pro *grata re,* et ſequ. verſu pro *adſit* e Cuiac. reponit *eſſet.* Sed ex ea lectione ſenſus commodus vix elici poteſt: nec multo commodior ex Heinſiana: tum in hac et epitheton *gratis iuveni* duram iuncturam habet, et corruptionis cauſſa et ratio nulla apparet. In Exc. Lipſii erat: *Sic i. grata ac veniet,* in Florent. Statii: *grata eſt veniet,* unde ille faciebat: *Sic iuveni gratum, veniet — iam vetus ut ſit amor.* Particula *ac* vel ſequenti verbo adhaeſit, ut fieret, *adveniet,* vel excidit, ut in Scaligeri libris et aliis veteribus, teſte Statio, item in Reg. Lep. Lipſ. et Regio. (adde Corvin.) At in Vicent. inde factum eſt: *Sic iuveni grata eveniet cum.* In iisdem *ſit, ſic, ſi* legitur. Guelf. 1. 4. *Sic iuveni grata adveniet — iam vetus adſit amor.* 2. *Si iuveni grata veniet — vetus eſſet amor.* cum var. lect. *ſit iuveni grata adveniet — ut ſit.* 3. *Si iuveni grata eſt, veniet cum — adſit amor.* Licet multa comminiſci. Mihi probabile fit, ſuperiora duo diſticha ſedem ſuam mutaſſe; praeceſſerat *Uritur* — tum *Praecipit — rogat.* Nunc ſubiiciuntur ipſae preces puellae: hoc optat, ut *ſit iuveni grata, ac, veniet cum proximus annus, Hic idem votis iam vetus adſit amor.* Ita omnia ſunt expedita nec lepore carent. *Voti* verſu ultimo intellige, quae puella proximo anno eadem die conceptura eſt: quibus *Amor* eleganter *adeſſe* fingitur. (Transmiſſa haec iam erant ad librarium, cum arguta et elegans emendatio mihi impertita eſt ab docto et ſollerti critico, Prof. *Herel;* nam ſuſpicatur, in var. lect. *Sit iuveni grata eſt,* latere veram lectionem: *Sternuit illa: ratum eſt.* petitum a ſuperſtitione ſatis nota.) H. Reſtitui locum ex Heynii ſententia, ut iam olim feceram in edit. minor. Secutus eſt H. Voſſius. — Zwic. 1. *grata eveniet.* Zwic. 2. *grata veniet.* In H. Voſſ. apograph. legebatur: *Sic iuveni grata eſt; ſic grata, veniet —; Si iuveni grata eſt, venit quom.* Plerique *Si iuveni grata, veniet quum* aut *quom;* un. *tum.* — Mox pr. *adſit* Hamb. *eſſet.* Bern. *veniet* corrupt. e verſ. anteced. W.

CARMEN VII.

1. 2. *Tandem venit Amor, qualem texiſſe pudore, Quam nudaſſe alicui, ſit mihi fama minor*] Ita Broukh. reſinxit: et *pudore* quidem, h. cum pudore, pudice, e decem libris, ut iam legebatur ante Scalig. et Statium. *minor* ex Exc. Colot.

ut

ut lenlus fit: *maiori fibi honori fore, fi furta fua palam fateatur, quam fi, ore ad pudorem compofito, dissimulet; fuiffe enim dignam cum digno.* Vulgo legebatur: — *qualem texiffe, pudori, Quam nudaffe alicui fit mihi fama magis;* quae forte, contra quam Broukh. putabat, aliquo modo explicari poffunt: Sit mihi magis pudori, talem amorem tegere velle, quam quanta mihi gloria eft, eum palam prae me ferre. ut ordo verborum fit: *fama, me eum amorem texiffe, fit mihi magis pudori, quam, me eum nudaffe alicui.* Neutram tamen lectionem fatis effe commodam fatendum eft; at nec multum praeftare Broukhufianam. *pudori* eft in potioribus numero, etiam in Reg. Corvin. Ed. Lipf. et Rom. Ald. 1. 2. Muret. Scal. Cyllenius in Commentariis praefixum quidem habet *pudore*, fed et is *pudori* in fuo habuiffe videtur, nam explicat: *ne fodalibus exponens miphamiffim*, quod operae corruperunt ex *inphamus fim.* Variat *pudore* et *pudori* etiam in Guelff. Pro *magis* in uno Broukh. erat *maior*, in Exc. Lipfii *prior.* Deinde quinque libri cum Regio, *Et nudaffe*, Colb. *Aut*, Scalig. *At*, forte *Ac nudaffe* eodem fenfu. Sed iam olim fubodoratus fum vitium latere in *fama.* Ipfa res poftulat *cura*, ut fit: *qualem texiffe pudore, Quam nudaffe alicui, fit mihi cura minor.* Minus fibi curae fore ait, ut amorem tegat, quam ut palam praedicet. Nam peccaffe iuvat. In *alicui* nulla eft varietas; etfi expectabam: *palam.* H. *texiffe pudore* in duobus etiam H. Voffii apogr. *fama minor* in Ask. — Voff. 3. *ceffiffe pudori.* Ask. *texiffe pudori, Et* —. Vind. *aut.* Hamb. *quem. fi* pr. *fit* Voff. 1. *magis* cum aliis Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. Origo errorum videtur quaerenda in voc. *quam*, quod comparativo *minor* praepofitum non intelligebant librarii. Sed vid. Not. fupra. W.

3. *meis Camenis*] Quis locus illis hic effet, miror neminem dubitaffe. Cytherea non carminibus, fed precibus ac votis exorari debuit. Et poterat proprie loqui puella:

Exorata meis illum Cytherea votis.

Sed v. Not.

4. *in noftrum d. finum*] Cum modo *meis C.* praeceſſerit, *in noftrum* parum commode fubiunctum videri poteft. Et pronum erat fubftituere: *in tenerum — finum*, vel fimile quid. Verum nihil eft movendum. Spectat enim hoc ad gratam negligentiam, qua totum hoc epigramma placet. Ita et v. 2. *alicui* paullo exilius dictum eft. Sed conveniunt

haec

haec lusibus inter rerum iucundarum sensum acriorem effusis. H. Vide supr. Not. W.

6. *non habuisse suam*] Scaliger ex Cuiac. (adde Guelf. 2. a sec. m.) posuerat *sua* n. gaudia. A puella expectabas: *si qua — suum*. H. Nihil mutandum. W.

8. *Ne legat id nemo, quam meus, ante, velim*] Ita vulgatae Edd. etiam veteres Vicent. Brix. Venetae, ut duplex negatio sit, more Graecorum. v. sup. ad IV, 1, 164. Sed libri valde variant. Duo Witt. duo Broukh. Laud. unus Angl. cum Regio: *Me legat id nemo*. Tres Ital. Colbert. Thuan. cum Ed. Rom. *Me legat ut nemo*, quod non inelegans esset; Exc. Perreii, *Me ut legat id nemo*, dum librarius utramque lectionem ante oculos habebat. Unus Heinsii et unus Angl. *Me legat id venio*. Quatuor Statiani, Wall. unus Broukh. unus Angl. Ed. Ven. 1475. Reg. Lep. *Me legat advenio*. Vides, quomodo aberratio alia aliam exceperit; omnes ostendunt, *id* verum esse. *Venio* factum ex *nemo*. *Me* ex *ne*. *Ne — nemo* pro ne quis, iam alibi notatum est. Porro in uno Angl. *esse* pro *ante*, et in Ed. Rom. *velint*. Molestum utique est *ante*, quod tamen facilem mutationem admittebat: *quam meus ille*. H. Obscurum est, quomodo Heynius hoc accipi voluerit. Si iunxit: *nemo quam meus ille*, h. sens. praeter amatum meum, ut videtur secundum explicationem in notis ab eo propositam, ferri hoc non potest, quia *nemo — quam* dici ita latine nequit. Si autem intellexit ita: *Ne quis legat, quam carus ille mihi sit*, haereo in verbis: *ne nemo legat*. Nam *ne nemo* idem est quod μὴ — μηδεὶς, recte significante Forcellinio voc. *nemo*. Atqui negatio talis cum vi repetita aliena videtur ab hoc loco, monente H. Vossio. Quae quum ita sint, cum H. Vossio recepi: *Me legat ut nemo*, ut legitur in edit. Rom. et in pluribus codicibus, quibus accedit quodammodo Voss. 4. praebens: *Me tegat ut nemo*. *Me* etiam Hamb. *me legat advenio* Zwic. 2. Atque etiam in pluribus H. Voss. apographis *ut nemo* in *id nemo*, *id venio*, *advenio* corruptum. *Ante*, quod legitur in codicibus, uno excepto, omnibus, retineo. W.

9. *Sic peccasse iuvat*] *Sic* ex Heinsii emendatione reposuit Broukh. Vulgo *Sed*, quod ferri poterat eo sensu: *Non clam agere et celare quicquam homines velim: Sed* etc. Immo vero ex proposita nostra interpretatione *Sed* requiritur. H. *Sic* in Voss 1. 2. W.

eod. *vultus componere famae Taedet*] Regius *cultus*, sollenni aberratione. vid. Burman. ad Ovid. II. Met. 425.

10. *Cum*

10. *Cum digno digna fuiſſe ferar*] Hanc ſententiam ita expreſſit Ovid. Epiſt. XVII, 49. iam a Vulpio laudatus:

Illa bene erravit, vitiumque auctore redemit.

cf. ſimilem locum in Catalect. Poet. Ed. Scalig. p. 201. *Nec pudeat quicquam* etc. H. *puella* pr. *fuiſſe* in Goth. et Voſſ. 4. *ferat* Voſſ. 5. Goth. W.

CARMEN VIII.

1. *qui r.*] Regius, *quid.* H. *rure modeſto* Voſſ. 1. W.

3. *an villa ſit apta puellae*] hoc e libris repoſuit, iam ex Scaligeri ſententia, Broukh. Sic etiam in Ed. Rom. Lipſ. et Vicent. Vulgo inde ab Ald. legitur *puellis.* Atqui de ſe tantum loquitur Sulpicia. Sed alter mos loquendi familiaris utique poetis, ut individuum et ſingularem numerum in pluralem docte mutent. H. *puellae* ſex apogr. H. Voſſii. Pr. *an* Goth. *nam.* Pro *villa* Voſſ. 4. *ulla.* W.

4. *Atque Eretino frigidus annus agro*] *Eretino* Exc. Pocchi cum duobus Italis, Guelf. 1. 4. et pro var. lect. 2. Ed. Rom. cum Venetis et Gryph. (adde Corvin.) et ſic iam correxerat Cyllenius, recepit primum Scaliger, qui etiam *annus* emendavit. Vulgo *Aretino frigidus amnis agro* legebatur: quod Salmaſius olim defendebat, etſi Broukhuſio aegre ferente. Argumentantur autem viri docti in hunc modum: *Aretium* nimis longinquum eſſe, quam ut puella ab urbe eo, animi cauſſa, deduci poſſit; *amnem,* quamvis frigidiſſimum, nil nocere. At *Eretum* fuiſſe vicum Sabinorum, in via Salaria, haud procul Tiberis ripa, in colle edito: totum autem illum tractum gelidiſſimum, utpote qui inter montes porrectus ſit. v. Martial. V. Epigr. 72. Puellam itaque conqueri, ſe in frigidiſſimum agrum abduci, idque hiberno tempore. Etſi haec in ſententiam adſciſcere neceſſe non eſt. Sufficit enim aerem illius tractus minus clementem eſſe. *Amnis* legitur eadem varietate, ac ſup. II, 5, 76. *Annus* diſerte expreſſus in duobus Anglicanis. Heinſius ex Thuaneo legebat: *frigidus Arnus,* et tum *Aretino* verum foret. Strabo V. 10. ὁ Ἄρνος ποταμὸς ἐξ Ἀῤῥητίου φέρεται. cf. Cluver. Ital. p. 461. Et haec lectio utique praeferenda. Eſt enim admodum docta. Solent quippe flumina ad locorum denotationem a poetis poni. Etſi amnis quoque eodem modo ac villa, res alias iucundiſſima, amatore abſente,

fente, ingrata effe poteft. H. Reftitui *Aretino* et *Arnus.* Quam lectionem Heynius doctiorem effe iudicat. Idem vifum eft H. Voffio. In apographis H. Voffii aliis *Arretino* (duplex rr in hoc vocabulo legitur etiam in veteribus Infcriptionibus apud Gruter. pag. 372. nr. 12. p. 520. nr. 3. p. 1028. nr. 2. p. 1029. nr. 7. add. Salluft. Cat. 36.), aliis *Aretino* eft. Hoc etiam Zwic. uterque agnofcit. — Septem apogr. H. Voff. *amnis* cum Zwic. 1. 2. un. *annis.* tria *annus.* W.

5. *nimium M. mei ftudiofe*] duo Ital. *minimum,* falfo. plus, quam puella vellet, officiofus erat, *empreffé.* Regius hunc verfum faciebat novi carminis initium, et infcribebat: *Queftio ad Meffalam.* Hoc adeo poffit pro epiftola (*Billet*) haberi, ceratis tabellis fcripta et ad Meffalam miffa.

6. *Non tempeftivae faepe propinque viae*] *qui faepe te accingis itineri intempeftivo; eft enim anni tempus afperrimum,* inquit Scaliger. Qua interpretatione nihil contortius vidi. Tum quid effe debet *propinque viae?* Saltem erat refingendum:

Non tempeftiva faepe propinque via,

h. itinere intempeftive fufcepto, faepe praeter fpem votumque ades. Verum et fic *propinque* friget. Si faltem effet *molefte.* In uno Statii erat *tuae,* unde ille faciebat *fugae.* Videtur inde legi poffe:

Non tempeftive faepe propinque tuae,

nimis puellae tuae moleftus affiduitate tua. *tempeftive* erat antiqua fcriptura, quae etiam *tempeftivae* effe poterat. *tuae* in *viae* facile mutatum. Apud Sever. in Aetna v. 135.

— — — *certis tibi pignora rebus*
Atque oculis haefura vias dabit ordine tellus.

recte Scaliger corrigebat, *oculis haefura tuis,* et in Lucretio e *fuis* facit *viis* Gronov. Obf. III, 19. At Ayrman. Vit. Tib. §. 82. fcribendum putabat:

Non tempeftivae fimque propinqua viae.

quod non intelligo. Pro *non* unus Broukh. *nec,* Colbert. *heu,* Guelf. 2. *neu.* Ed. Lipf. *propinquo.* Nihil horum omnium fatisfacit; nec tamen quicquam tuto nunc conftitui poteft, cum ignoremus omnia acta inter hos homines et gefta,

gesta, unde verborum sententia pendet. Alioqui plura coniectari possunt. Quid enim, si legamus: *quiescas Non tempestivam sic properare viam.* h. e. Desine iter importunum urgere. Totum iter intermissum esse, ex sequentibus Elegis intelligitur. H. Recepit H. Vossius: *Nec tempestive* seq. *Nec* Voss. 4. *heu* Hamb. *neu* Vind. — *tempestive* Mon. Hamb. Vind. — Equidem nihil mutavi. Precatur puella Messalam, ut paulum moretur. *Via* est iter, ut I, 4, 41. Add. I, 1, 52. et I, 3, 36. *Viae propinquus* dictum videtur, ut Graeci dicunt ἐγγὺς εἶναί τινος. Sensus igitur est: Noli me hodie abducere ex urbe, o nimium mei studiose Messala, saepe tu iter intempestivum suscepture, h. e. qui non semel mihi molestus fuisti itineribus intempestivis. W.

8. *Arbitrii quoniam non finis esse mei*] Ita Broukh. reposuit e libris, *quoniam* quidem e pluribus, *arbitrii mei* ex uno Italico. Vulgo legitur:

Arbitrio quamvis non finis esse meo.

In uno Statii erat *finit*, unde faciebat: *Arbitrio quamvis non finit esse meo*, Guyetus vero *suo*. Si quid mutare volebant, hac eundum erat, ut aut: *Arbitrii quum me*, aut doctius: *A. quin tu me finis esse mei* scriberent. Nam *quoniam*, *quamvis* ex compendio scripturae nata sunt. H. H. Vossii apographa omnia *arbitrio meo* et *finis* habent cum Zwic. 1. 2. *quoniam* tamen est in Voss. 1. 2. Caeteri *quamvis* tenent. H. Vossius trahens huc e carminis sequentis vers. secundo vocabulum *licet* in Cuiac. et Var. Lect. Vallii repertum scripsit ita: *Arbitrii quoniam non licet esse mei.* In quo neminem, puto, assentientem habebit. Equidem nihil mutavi, quum sensus huius versus obscurior sit. Si recte versum antecedentem, de quo perperam statuit H. Vossius, explicui supr. in Notis, sententiarum nexus est hic: Noli me iam abducere ex urbe et a Cerintho meo; abducta, tamen apud Cerinthum animum sensusque meos relinquo, *quoniam me non finis arbitrii mei esse.* Iam quomodo quaeso haec ultima verba cum antecedentibus cohaerent? Dubitanter dico, sed verum fortasse est *finit*, h. sens. quoniam Cerinthus me non finit esse arbitrii mei, h. e. quoniam ita teneor cogitatione Cerinthi, ut mei non sim arbitrii. W.

CARMEN IX.

Tibullum ad Messalam, qui Sulpiciam Romae commorari permiserat, scribere volunt Interpretes. Malim ipsi Sul-

Sulpiciae tribuere, et legere v. 4. *iam mihi;* quanquam ne ſic quidem omnia in eo Carmine plana et intellectu facilia ſunt. Nam et ignoramus cauſſas, quae ei ſcribendo locum dederint, tum videtur parvum maioris carminis fragmentum eſſe. Eſto igitur ſcriptum ab amico Sulpiciae ad alium amicum. v. Not. In libris fere inſcribitur Carmen hoc, *ad Toſtratum, Theoſtratum, Theſtratum, Theoratum, de eius natali die,* quod corruptum eſſe puto ex: *Tetraſtichon.* In Corvin. *Ad Voratum de natali die.* H. Videtur hoc carmen ex carmine antecedente illuſtrandum eſſe. Scribit poeta aut alius Cerintho, Sulpiciam in urbe eſſe manſuram, eiusque diem natalem iam hilariter celebrandum eſſe. Vide Heynium in Notis. — In Vindob. et Zwic. 1. hoc carmen ab antecedente non eſt ſeparatum. W.

2. *Natali Romae iam finis eſſe tuo*] Ita editum erat antea. Libri valde discrepant. Editi cum maiori parte, *non ſinit eſſe ſuo;* ſic quoque noſtri; nonnulli, in quibus Guelf. 2. *non ſinet,* Colb. Lipſii Exc. et unus Anglic. *ſinis,* duo Ital. *non ſinere,* duo alii, *nunc ſinit.* Praefero *nunc,* e quo *non* natum; et *ſinit eſſe ſuo:* ut ſubint. is qui puellam rus abduxerat. Cuiac. et Var. Lect. Wallii, *iam licet eſſe tuo,* quod Scaliger recepit. Broukh. reliquorum veſtigia ſequi maluit, et repoſuit, *iam ſinis.* Ayrman. Vita Tib. §. 82. tuetur, *iam ſinit,* n. Meſſala. Porro alii *tuo,* alii *ſuo,* unus *ſuae.* Regius, *non eſſe tuae.* Hoc diſtichon alio modo expedit Corviniana lectio, quam et Guelf. 3. agnoſcit, et 2. pro var. lect.

Scis, iter ex animo ſublatum triſte puellae
Natali Romae nos ſinet eſſe tuo.

Erit adeo ad ipſum Cerinthum exarata cera haec, et natalis Cerinthi; ſed is non poterat dici *inviſus.* Carm. 8, 1. H. Vera lectio eſt haud dubie *nos,* quod etiam in Mon. eſt. Idem probatur corrupta lectione *non,* quam praebent etiam octo apogr. H. Voſſii (Hamb. Goth.) cum Zwic. 1. 2. tria apud H. Voſſ. habent *nunc.* — *ſinet* tria eiusd. viri apogr. cum Mon. perperam probatum H. Voſſio. Sex apogr. apud eum habent *ſinit* (Hamb.) cum Zwic. quod verum. *ſinis* Vind. — Multi etiam *tuo* male. Caeterum natalis procul dubio eſt puellae. W.

3. *natalis*] alios legere *genialis* video adſcriptum in marg. ed. Vicent. quam in manibus habeo. Languet verſus, inprimis in *omnibus.* Sentientia eſſe debet: laetius et hilarius

rius nunc, quam ante, diem celebratum iri. H. *deus* Voss. 1. pr. *dies.* Caeterum H. Vossius arripuit illud *genialis,* de quo Heynius loquitur. W.

4. *Qui nec opinanti nunc tibi forte venit*] Frigent haec; fortasse quia ignoramus caussas carminis. Regius legit, *nec tibi forte.* Iam in multis, etiam Corvin. est *forte*, quae sollennis est permutatio. Ferrem, si esset: *nec opinata — forte.* nam ad urbem se diem celebraturos esse non speraverant. In uno Anglic. *forme.* Liber Ursini: *candidus usque venit.* Hinc refingi posset:

Cum nec opinanti candidus ille venit.

h. e. cum praeter omnem spem ille laetus faustusque advenerit. Verum hoc longius recedit a vulgatis, et probabile sit, cum lacuna esset, ab indocto homine distichon esse assutum. H. Voss. 4. 5. *nec tibi.* Voss. 1. *forme.* Ask. *velit,* superscr. *venit.* H. Vossius scripsit: *Qui nec opinanti candidus, ecce, venit.* — Equidem reduxi *nunc,* quod habent etiam nostri, Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. W.

CARMEN X.

Obscurum hoc Epigramma, et in eo tum exponendo, tum emendando non, nisi coniecturis, rem egerunt Interpretes. Conqueritur autem Sulpicia de tepore et securitate Cerinthi.

1. *securus multum quod iam tibi de me Promittis*] Ita ex Heinsii sententia locum constituit Broukh. ut iam Ayrman. in Vita Tib. §. 77. se coniecisse affirmat. *Tibi* erat in uno Angl. *Promittas,* quod proxime ad verum, vidi in Regio et Ed. Lips. Si *iam*, quod friget, in *tam* praeterea mutari posset, forte lectionis poenitendum esse non dicerem; ut sit *tam multum.* Vulgo legitur, *mihi de me Permittis,* quod non omnino spreverim: per te mihi licet, quidvis agere, cum quolibet vivere, cum alias amatores de puellarum moribus et consuetudine valde solliciti et curiosi sint: et tum *de me* iungendum cum *securus,* ut Cyllenius fecit. Ovid. II. Am. 19, 37.

— — *Formosae nimium secure puellae.*

Ita puella tantum id queritur, quod amator paullo remissior sit in amore parumque de eius fide sollicitus. In multis est, *per-*

permittas, in uno Angl. *permutas*. Pro *de me* in uno Angl. *crede*. Guelf. 1. *ſecuris*. 2. *mulctam*. H. *tibi* Voff. 1. 4. Hamb. Vind. *tride* Bern. *promittis* Voff. 2. 4. 5. Vind. H. Voffius recepit *promittas*. Nihil mutandum. Caeterum *gratum* ſine *eſt* Hamb. *ſecurum* Ask. a pr. m. *ſecuris* Vind. Zwic. W.

2. *ne male i.*] unus Stat. *nec*. Ed. Lipſ. *mala*. H. *mala* Voff. 5. Zwic. 2. W.

3. *Si tibi cura toga eſt potior*] ex emendatione Heinſii Broukh. refinxit. *Si* eſt in Guelf. 3. vulgo: *Sit tibi cura togae potior*; quod Ayrman. Vita Tib. §. 77. tuetur: et ferri poteſt, ſi ea verba ſeparatim conſideres: *Sit utique tibi cura ſcorti togati*. Melius tamen ſic ſequeretur *preſſique quaſillo ſcorti*: verum obſtat, quod ſubiicitur mox *filia*, nec locum habet *filiae*. Itaque praefero Heinſianam lectionem. Nempe *eſt* per compendium ſcriptum *ē* adhaeſit ultimae ſyllabae praecedenti. Et erat in uno Urſin. *toga* ſine *eſt*. H. Emendationem Heinſii confirmat Ask. plane ſic exhibens. Voff. 4. et Vind. *Sit tibi cura toga eſt*. Quinq. apogr. H. Voff. habent: *Si tibi cura togae*. W.

4. *ServI filia Sulpicia*. Miror nusquam legi *Sulpicii*.

5. 6. *quibus illa dolori eſt, Ne cedam ignoto maxima cura toro*] Legebatur inde ab Aldo: *Nec credam i. m. cura toro*. Sic et codd. niſi quod *cauſſa* in nonnullis, ut Guelf. 1. 2. 4 Emendavit Scalig. *Ne*. At *cedam* Broukh. e coniectura Statii repoſuit, vulgo *credam*. *Nec cedam* tamen in Corvin. et Guelf. 4. legitur. Eadem varietas Carm. 13, 17. ſup. I, 4, 40. et ap. Propert. I, 10, 11. *Cura* idem ex prioribus Edd. revocavit, et ex duobus ſcriptis. Scaliger receperat id, quod in ceteris omnibus, etiam in noſtris, Rom. Ven. Reg. Lep. Vicent. (Corvin. adde) legitur, *cauſſa*. vid. ſup. III, 2, 29. Sed neque ſic omnia ſibi conſtant: quid enim eſt, *curam eam eſſe dolori?* Emolli vimus quidem hoc interpretatione in notis. Melius tamen dicatur: *eam eſſe cauſſam maximam dolori*, nempe metui, ne puella alium amatorem ſequatur. Ieiunum tamen et hoc eſt. Si *ignoto toro* oppoſita videri debet *maxima cura*, de ipſa Sulpicia id accipiendum eſt, quae *cura*, amor, tot adoleſcentum nobiliſſimorum eſt, ut Horat. II. Carm. 8, 8. *Pulcrior multo iuvenumque prodis Publica cura*. Sed reliqua oratio huic conatui non ſatis reſpondet. Obſcura ſunt verba: *quibus illa dolori eſt*; poſſunt

poſſunt ea trahi ad *ſolliciti ſunt:* nec modo ut, quod vulgo faciunt, *illa maxima cura* iungatur, verum etiam ut *illa* ad ignobile ſcortum referatur, quod dolori hactenus eſſe poterat iuvenibus Sulpiciae ſtudioſis, quod huic illud praeferri a Cerintho videbant. Poſſunt quoque verba: *quibus illa dolori eſt* cum voc. *nobis* iungi: pro nobis, pro me, quibus illa togata puella dolori eſt, tanquam quae amori meo inſidiatur. Et hoc puto melius faciam. Tum *cura* corruptum eſſe ſuſpicari poſſis, et latere in eo *turba:* maxima turba ſc. amatorum iuvenum: ii ſolliciti ſunt pro nobis, ne poſthabear ignoto toro ſeu puellae. Enallage numeri, non inſolens, locum corruptelae dare potuit. Sin cui lubet vulgatae propius adhaereſcere, ille *nec* revocet, et locum ſic interpungat:

Solliciti ſunt pro nobis, quibus illa dolori eſt.
Nec cedam ignoto maxima cura toro.

Spreta a te habeor; at pro me ſolliciti ſunt iidem, qui dolent illam mihi a te praeferri. Nec ego, quae ipſis maxima cura ſum, poſthabita videbor vulgari puellae. Eſt vir elegantis ſenſus, mihique amiciſſimus, qui ſic accipiebat: Ne tibi, obſcuro homini, nubam. In *cedere toro* dictum eſſet pro, *in torum.* Quicquid eſt, illud apparet, velle eam amatorem ſuum pungere ſuſpicione, et ſollicitum reddere, ut metuat aliquid a rivalibus. Poteſt tamen et hoc diſtichon a ſeriore manu adiectum eſſe ad explendam lacunam. H. *Nec* reſtitui. Habent etiam duo apogr. H. Voſſii cum Zwic. un. *haec.* — *ne* octo ap. H. Voſſ. *cedam* Mon. et Voſſ. 3. — *cura* Voſſ. 1. 4. Mon. Hamb. et Ask. in marg. *iura* Goth. Caeteri *cauſa.* — De ſenſu loci, quid mihi videatur, expoſitum invenies in Notis. W.

C A R M E N X I.

1. *tuae pia cura puellae*] ,Ita Broukh. repoſuit ex Urſini libro: ut iam Heinſ. emendaverat ad Ovid. II. Triſt. 5, 14. Vulgo a Romana inde *placiture* legebatur: ut eſt in libb. nonnullis; etiam Guelf. 1. 2. pro var. lect. 4. *placitura* erat in Reg. Guelf. 3. et Ven. pr. Vicent. Lipſ. Edd. Deinde in quinque Italicis: *Morsne tibi Ch.* quod unde ſit, non aſſequor, niſi ex prava emendatione eſt. H. *pia cura* eſt etiam in Voſſ. 4. tamen decem apogr. H. Voſſ. perperam *placitura* cum. Zwic. 1. 2. Ask. ſuperſcr. *e.* W.

2. *Dum m.*] Heinſii et haec emendatio eſt; vulgo, *Qui.* Regius, *Quod.* H. *quod* adſcriptum iam in marg. Gryph. eſt etiam in Mon. Hamb. Ask. Voſſ. 2. 3. et hoc recepit H. Voſſius. *qui* ſuperſcr. in Ask. idem a pr. m. Zw. 1. 2. *qui me* Bern. *non* pr. *nunc* Mon. idem *color.* W.

4. *ſi quoque v. putem*] *ſic* vulgg. usque ad Scalig. qui *ſi* e libris petiit: adde Guelf. 2. H. *ſi* etiam in Bern. et Ask. Caeteri *ſic* tenent. — *Optatum* Voſſ. 1. et paulo ante *triſter.* W.

5. *nam mihi quid proſit*] *nam* Broukh. ex duobus libris et ſuperioribus Edd. revocavit. Scaliger poſt Statium repoſuerat e ſuis *Ah,* quod etiam in noſtris, etiam Guelf. eſt. Porro Rom. *prodeſt.* H. *nam* etiam Voſſ. 2. *prodeſt* Voſſ. 3. *proſint* Bern. *quod proſit* Mon. W.

eod. *ubi tu n.*] Ita Broukh. neſcio unde; vulgo *quid tu.* In uno Witt. et Guelf. 1. 3. 4. *quod tu,* ut Scaliger emendabat. In uno Heinſii *quam tu,* in Urſin. *nam tu,* in Corvin. *quid tu.* quatuor, *ſi tu,* ut Douſa Praec. 13. et Heinſius etiam coniecerant: ſicque Guelf. 2. pro var. lect. et hoc ubique praeſtabat. H. *quum* Bern. duo alia ap. H. Voſſium *quod,* qui ſcripſit: *quom tu;* ego reſtitui *quum.* Zwic. *quid.* W.

6. *lento pectore*] Ita recte Scaliger emendavit e ſuis, pro *laeto.* cf. Heinſ. ad Ovid. II. Triſt. 5, 14. vid. ſup. I, 10, 58. H. *lento* Ask. *leto* Zwic. 1. 2. *lecto* Bern. Plerique *laeto.* Hamb. *putes lateo corpore.* W.

C A R M E N   X I I.

Carmen hoc in libris et antiquis Edd. annexum fere ſuperiori eſt, nec ſeiunctum video ante Scaligerum. Idem, vel eius prius diſtichon, repetitum erat ſupra et adiectum Elegiae ſextae Libri III. H. Separatum eſt hoc carmen a praecedente in Voſſ. 4. In caeteris illi annexum eſt, etiam in Zwic. 1. 2. W.

1. *Ne tibi ſim, mea lux, aeque iam fervida cura*] *ſim* Muret. primus dedit, tum Scalig. Vulgg. cum noſtris *ſit. Nec ſit* Ed. Vicent. Lipſ. cum aliis ap. Broukh. et Guelf. 2. *Nec tibi ſim.* 3. *Nec tibi ſis. iam* Broukh. e libris et ant. Edd. repetiit; ſic etiam Lipſ. adde Guelf. 2. 3. Plures,

Plures, Ald. 1. 2. Muret. Scalig. *tam fervida.* H. Apographa H. Vossii alia *ne*, alia *nec. ne fim* Voss. 4. 5. *nec fim* Voss. 2. 3. supra, Bern. Hamb. hoc loco; Ask. utroque loco. Caeteri *fic*; Zwic. 1. 2. *fit*; Mon. *fis.* — *iam* Voss. 4., et Voss. 1. 5. h. l., Voss. 2. 3. supra. Habent etiam hic Bern. Hamb. Ask. Mon. — Pr. *fervida* Voss. 3. supr. *fecunda.* W.

2. *Ac videor*] Ita Broukh. e libris: adde Guelf. 2. *Ut video* Guelf. 1. 4. Antea, *Ut videor.* Guarner. et Reg. cum aliis, *Ac videas. Ac videar* Guelf. 3. Ed. Lipf. cum quatuor libris ap. Broukh. *At videas*, forte pro *videar.* H. *Ut videor* vel *video* Voss. 4. 5. Goth. Ask. *Ut* Zwic. 1. hic, et uterque supra, *ut video.* Unde H. Voss. recepit *ut videor.* Caeteri *at*, aut *ac.* Ms. Scheff. *Ac videas.* W.

3. *iuventa*] Reg. *fenecta*, male. H. Voss. 5. supra *quaecunque.* W.

4. *fatear*] unus Heinsii, Angl. cum Ed. fecund. Basil. *fateor.* Ed. Rom. *cuius ire fatear.* H. *fatear* Ask. h. l. at supra *fateor.* W.

5. *quod nocte*] duo Angl. *fub nocte.* Similis error ap. Ovid. IV. Met. 84. nisi putes fuisse:

Quam quod te hesterna folum fub nocte reliqui. H.

hesternam Bern. supr. Goth. *hesternae.* — *folam* Bern. Hamb. et Voss. 5. supra. — Pro *quod* h. l. Bern. et Voss. 3. *qui*; Voss. 2. *cum* supra. W.

CARMEN XIII.

Hoc carmen vere Albianum; quod tum mira elegantia, tum versus 13. persuadent. Loco suo excidisse, et ad pauculas illas libri tertii elegias referendum esse contendit Broukh. neque enim plures, quam tres, libros nostrum vulgasse; si tamen veteribus criticis fides habenda est.

1. *Nulla tuum nobis f.*] *nobis* emendarunt Muretus et Scaliger e suis; et sic omnes fere libri, etiam nostri, ipsa quoque Ed. Rom. et Corvin. In vulgatis tamen ante eos Edd. erat *titulis*, quod Cyllenium fontem et originem habet, qui id in Commentariis suis praefixum habet. Inde enim

enim propagatum est in Brix. Venetas omnes, Aldinas et reliquas. Unde vero ille illud hauſerit, nulla ratione aſſequi poſſum. H. *titulis* Voſſ. 1. Ac iudicat H. Voſſius, ortum hoc eſſe e nomine *Tibullo*, quo pronomen *nobis* explicuerit aliquis. Caeteri verum tenent. — *laetum* Voſſ. 1. W.

2. *hoc p. iuncta eſt foedere*] Regius, *pacta eſt*. Sed v. Not. H. *Vincta* Voſſ. 3. Ask. — *victa* Mon. — Pr. *Venus* Voſſ. 1. *bonus*. W.

3. *Tu mihi ſola places*] Maxima pars librorum, etiam edd. vett. *Tu modo;* et ſic repoſuit Scaliger. Broukh. tamen maluit, et recte, revocare *Tu mihi,* quod eſt in uno Scalig. uno Broukh. Ed. Rom. Venetis. adde Guelf. 1. et 4. ortus error ex compendio *m̃*. Ovid. I. Art. 42.

Elige, cui dicas: Tu mihi ſola places.

eod. — *nec iam te p.*] in aliis ordo, *nec te iam p.* Sententia vero eadem Terentii Eun. III, 3, 5.

Faciem pulcram! deleo omnes dehinc ex animo mulieres. H.

Mihi Voſſ. 1. 3. Ask. Ac legebatur ita inde a Cyllenio et Aldo in editionibus usque ad Scaligerum. W.

5. *utinam poſſis*] hoc Broukh. ex emendatione Heinſii et libris correxit: ſic et Ed. Rom. cum Ven. et Guelf. 1. 4. Vulgo, *poſſes.* Exprimit vero hic belliſſime ingenium amatoris meticuloſum et ſuſpicioſum, qui uritur rivalium invidioſis laudibus puellae ſuae. Verſatile autem et varium horum hominum ingenium eſt, maxime in votis quae faciunt. Adeoque hoc non alienum eſt, quod puellam ſolus habere, et, ne alius ſuo amori inſidietur, eam ſibi ſoli placere cupit; etſi idem puellae formam omnibus probatam eſſe velit. Broukh. cum aliis in his reprehendendis videtur paullo moroſior. Sententiam etiam aliis poëtis frequentatam paſſim memini. Vulpius laudabat Epigr. Callimachi 31.

Καλὸς ὁ παῖς, Ἀχελῶε, λίην καλός· οὐδέ τις οὐχὶ
Φησίν· ἐπισταίμην μοῦνος ἐγὼ τὰ καλά.

Sed in ea lectio emendatior aliter ſe habet: *εἰ δέ τις οὐχὶ φησὶν,* quod ſi quis neget hoc; habeat ſibi: et ego ſolus fruar eo quod pulcrum eſt. H. *Poſſis* etiam in Voſſ. 2. Bern.

Bern. Ask. in caeteris *possis*, etiam Zwic. 1. 2. — Mox pr. *tutus* Voss. 1. *tuus*. W.

7. *Nil opus invidia est*] *est* exulat e Regio. H. Nec legitur in Voss. 5. Quare H. Vossius more suo omisit. W.

8. *gaudeat ille*] Ed. Lips. cum multis aliis, etiam Corvin. Guelf. 2. 3. *ipse*. H. Idem in sex apographis H. Vossii, qui hoc recepit. Non probo. — Pr. *tacito* Hamb. *tanto*. W.

9. *Sic ego secretis possim bene vivere silvis*] *possim* Broukh. ex uno, cui nunc Ed. Lips. addo, reposuit. Supra I, 2, 71. *Ipse boves — possim iungere*. Vulgo, *possum*. *Sic* non facile videas, quicum commode coniungendum sit. Sententia postulat: *si tecum esse liceat*. Forte leg. *Tecum ego s.* ut Horat. in illo.

Tecum vivere amem: tecum obeam libens.

Scriptum erat, omissa, ut solet, prima littera, *ecū*, hinc factum *Sic*. Nolim vero cum *secretis silvis* h. l. comparare illa Horatii ad Albium I. Epist. 4, 4.

An tacitum silvas inter reptare salubres,

quae sane non possunt de amantium solitudine intelligi. H. *possim* Voss. 2. 3. Ask. Goth. Zwic. 1. Pr *bene* Voss. 1. *inde*. Ask. *me*, superscr. *bu*. — Mox *tuta* Goth pr. *trita*. In Mon. vers. 9 – 20. exciderunt. W.

12. *et in solis tu mihi turba locis*] pari elegantia Martialis a Vulpio laudatus XII, 21.

— — *Romam tu mihi sola facis.*

in a Lips. abest. forte: *et es solis*.

13. *mittatur*] Ed. Rom. *mutatur*, ut modo Carm. 10, 2. pro *permittas* nonnulli *permutas*. H. H. Vossius recepit: *et caelo* e Voss. 5. perperam. — Pro *nunc* Hamb. *hunc* et v. 14. *mutetur*. W.

15. *Haec tibi sancta tuae Iunonis numina testor*] Ita Scaliger edidit; sic ed. Vicent. et ipsa Ven. pr. In Exc. Pocchi et Perreii, tribus Ital. et uno Broukh. adde Corvin. *Per tibi*, ut Heinsius emendabat ad Ovid. III Am. 2, 61. et hoc praeferendum arbitror. Sed Broukh. vulgatae a Scaligero aliquam maiestatem inesse putabat, cum deam, quasi praesentem, testetur. Ante Scaligerum inde ab Aldo edebatur *Haec per s.* In multis, *Hoc tibi*, unus Broukh.

interpolatius: *Hoc tibi, per ſanctae;* duo, *Nec tibi,* quod natum ex *Haec.* Ed. Rom. totum verſum corrupte exhibet:

Hoc tibi ſancta tua iuvenis minima iura. H.

Recepi lectionem Heynio probatam: *Per tibi.* In H. Voſſ. apographis legitur *Haec tibi ſancta.* Voſſ. 3. *hoc.* Voſſ. 4. *ſancte.* — Pr. *iuro* Hamb. *viro,* Goth. *ravo,* quod in Ask. voc. *iuro* ſuperſcr. W.

16. *Quae ſola ante alios eſt mihi magna Deos*] *mihi* Scaliger repoſuit e ſuis, quibus multi alii, etiam vett. edd. Ven. pr. Vicent. Lipſ. ſuffragantur, ut Genium puellae ſuae dicat ſibi omnium Deorum eſſe maximum. Vulgo in aliis codd. et inde a Venetis et Aldd. legunt *tibi.* H. *mihi* etiam in Voſſ. 4. idem *alias.* Ask. *digna* pr. *magna.* W.

17. *heu heu mea pignora cedo*] Ita Scaliger repoſuit e ſuis et potiſſima librorum parte: adde Guelf. 2. cum var. lect. *cui,* et 4. In aliis et vulgg. ante eum legebatur: *heu cui mea pignora credo;* quod commode quidem exponi poteſt: quam verendum, ne tantum amoris mei pignus et argumentum (iusiurandum illud v. 15.) eiusmodi puellae crediderim, quae eo abutatur ad cruciandum me, cum me ſibi ſciat illigatum nodis irreſolubilibus. Tuebatur eam etiam Heinſius, qui laudabat illud Ovid. III. Art. 486.

Pignora nec iuveni credite veſtra novo.

quanquam hoc in re paullo diverſa. *Pignora credi* et *cedi* aeque bene dicuntur: et utrumque h. l. fere pari librorum auctoritate nititur. *Cedo* tamen videtur accommodatius eſſe, cum ea dimittat amator, quibus puellam contineri poſſe videbat. Niſi forte utrique praeſtat: *mea pignora prodo.* Hoc ſaltem poëtici ſermonis elegantia poſtulabat. *heu heu* in omnibus libris eſt, etiam in Edd. Rom. Venetis, Vicent. Lipſ. ut adeo non, niſi cum alterum *heu* omiſſum eſſet, ad explendum eius locum *heu cui* in Aldinam et hinc vulgatas venerit. In Corvin. eſt, *ſeu cui m. p. ſervo?* Ceterum Scaliger nimis docte *pignora cedere* accipiebat, ut eſſet *caedere, concidere ſibi ſua pignora;* quaſi ductum foret ab iſto capiendorum et concidendorum pignorum iure, de quo Cic. de Orat. III, 4, 1. H. *cedo* eſt etiam in Goth. Ask. Voſſ. 3. 4. — Voſſ. 5. *cede,* in marg. *credo.* Voſſ. 1. *divos.* Hamb. *prodo.* Unice verum eſt *cedo.* Explicat Statius: Hunc timorem ac dubitationem de me tuam tollo, et haec quaſi pignora cedo. W.

18. *prod-*

18. *proderat iste timor*] Praeclare Vulpius revocavit lectionem nonnullorum librorum, quae etiam est in Reg. et Ed. Lips. quamque sensus ratio exigit: ille timor et metus de mea fide et constantia proderat, cum te in officio contineret cum te in ordinem redigeret et coerceret, ne immoderate mea facilitate utereris. Scaliger id mutarat in *proderit*, quod sensum impeditum, vel nullum, reddit; et tamen Broukh. retinebat. In plerisque libris, etiam in Edd. vett. et vulgatis inde ab Aldd. *prodeat* legebatur. *prodeat iste tumor* Guelf. 3.

19. *nunc tu me audacius ures*] In Rom. Ed. *nunc tu vis auditus ures*, quae corrupta putarem ex: *nunc tu miserum acrius ures;* nisi esse natum appareret ex scriptura, *audatius*. In Vicent. est *nunc me tu*. H. Goth. *metu* pr. *tu me*. Zwic. 1. *me tu*. W.

21. *tuus usque manebo*] Rom. *mando*. H. Voss. 1. *tutus usque*. Voss. 3. *tutusque*. W.

22. *Nec fugiam notae servitium dominae*] *notae* est vel meae, vel cuius servitio assuetus sum. Colb. *nostrae*. Edd. Brix. et Venetae cum Guelf. 1. 4. *nocte*, quod est ex Rom. in qua corruptus hic versus in hunc modum:

Heu fugiam nocte servi ium prie.

Prie ortum ex compendio *dne* pro *dominae*. H. *faciam* Bern. pr. *fugiam*. — *nocte* pr. *notae* Goth. W.

23. *Sed V. f. confidam vinctus a. a.*] Reg. *Si V. Confidam* et *victus* multi vitiose habent. cf. sup. I, 2, 2. H. Pr. *Sed* Voss. 5. *Quod*. idem *confidam* cum Voss. 1. et Goth. — *consistam* Voss. 3. — *iunctus* Hamb. *victus* Goth. W.

24. *Haec n.*] Ed. Rom. *Nec*, mox omittit *que*. Possis quoque *iniustas* puellas h. l. desiderare: non *iniustos*; etsi hoc genus alterum complecti solet. H. *fovet* Voss. 1. W.

CARMEN XIV.

2. *surdis auribus esse velim*] Etiam Propert. II, 16, 13.

De te quodcunque, ad surdas mihi dicitur aures. H.

nostram crebro Hamb. W.

3. *Crimina non haec sunt nostro sine iacta dolore*] Regius cum aliis male *carmina*, quod Cyllenius de hoc tetrasticho

trasticho intelligebat. Nota varietas haec: v. Propert. I, 12, 1. In Catal. Vet. Poët. Ed. Scalig. p. 201.

Esse tibi videor demens, quod crimina nolim
Scribere patricio digna supercilio.

facile apparet, *carmina* legendum esse. (Restituit quoque Burman. Anthol. Lat. lib. III. ep. 193.) *iacta* ex coniectura Pontani et Heinsii reposuit Broukh. cum in libris ubique sit *facta:* cui lectioni locum dederat scriptura *Carmina.* Muretus et hinc vulgg. Edd. et Scalig. habent *ficta,* ut Propert. I, 12, 1.

Quid mihi desidiae non cessas fingere crimen.

Firmat id Statius e Florentino; cui accedit etiam unus Ital. Heinsii et, ut nunc video, Ed. Vicent. et haec lectio praeferenda est. Amator hic, qui tam mitem in modum irascitur, fictum esse crimen puellae sibi ipse persuadet. et *non sine dolore nostro,* est pro, in dolorem nostrum tantum, ut ego inde doleam. H. Hunc sensum quaerens etiam H. Vossius scripsit de coniectura: „Crimina non haec sunt nostro nisi ficta dolori." Primum enim voces *non sine* dicit non separari a scriptoribus, vocabulis aliis interpositis; sic ap. Tibull. I, 9, 6: *Non sine me tibi partus honos,* et ap. Horat. III, 4, 20: *Non sine dîs animosus infans.* Sed hoc quidem argumentum nihili est. Dixit Virgilius Aen. II, 777: *non* haec *sine numine divom Eveniunt.* Meliora sunt quae de sensu exponit. Tamen nihil mutavi. Caeterum in plerisque est *facta,* etiam Zwic. 2. alii habent *ficta,* ut Zwic. 1. — *iacta* nonnisi in Voss. 2. nam Goth. apogr. quod apud nos est, habet *facta.* — Voss. 1. *carmina.* — *non sunt haec* Goth. W.

4. *miserum*] Paullo audentius ex Barthii coniectura reposuerat Broukh. *Quid surdum torques?*

Caeterum in nonnullis libris scriptis carmen e Priapeis:

Villicus, aerari quondam, nunc cultor agelli.

subiicitur; sed id Tibulli non esse, verum ab antiquo lapide Patavii descriptum, erudite docuit Broukh. Addunt huic praeterea libri quidam scripti et editi aliud carmen Iambicum ex iisdem Lusibus liberis:

Quid hoc novi est? quid ira nuntiat deum?

(Ambo

(Ambo Scaligerana habet ante epigramma Domitii Marsi. W.) In Edit. Reg. Lep. post Carmen XIV. *Summa Vitae Albii Tibulli*, quae in Guarner. libro epitaphio Tibulli posterior est, et post Domitii Epigramma Epicedium Ovidii in Tibullum adnexum erat. Hoc et in multis aliis conspicitur. In Ed. Rom. item in Corvin. etiam *Summa Vitae Tibulli* Carmen XIV. sequebatur; ab hac Domitii Tetrastichon locum habebat: et tum hoc distichon:

Sub teneris annis tenerorum scriptor amorum
Decedens dura hac ecce Tibullus humo.

atque hoc alterum ex Ovidio:

Donec erunt ignes arcusque, Cupidinis arma,
Discentur numeri, culte Tibulle, tui.

(quae duo disticha absolvunt Guelf. ms. 1.) His subiecta erat Elegia Nasonis in Tibulli mortem ex III. Am. 9. quam excipiebat aliud Carmen:

(Hic) *iuvenis, quam pauper erat, tamen ecce Tibullus*
Vixit, et aeterno carmine nomen habet.
Quis numeret populos, urbes, regesque sepultos
Interea, quorum mortua fama iacet?
Felices igitur, tales quicunque per artes
Victurum toto ducitis orbe diem!
Huius ab exemplo, pueri iuvenesque Latini,
Serta coronatis nectite temporibus;
Atque opibus lucroque omni praeferte decorem,
Quem modo perpetuo Castalis unda dabit.
Et canere ardentes non turpe putetis amores;
Consulat aetati quisque animoque suis.

At aberat illud a Venetis. Etiam Guelf. 2. in carmine XIV. subsistit. At Guelf. 3. carmini XV. subiungit Vitam brevem: *Albius Tibullus eques R.* — In fine: *Albii Tib. liber quartus et ultimus finit.* Guelf. 4. sub finem Carm. XV. subtexit: *Sub teneris* — *Donec erunt* — *Memnona si mater* — *Iuvenis quam pauper erat* — In eodem *Castalis umbra* v. 10. In Regio carmini XIV. addita erant verba: *Albii Tibulli Elegiarum liber tertius et ultimus finitur. Epitaphium eiusdem.* In Ed. Lips. et libro Cyllenii ne hoc quidem subiungebatur. II. In plerisque codicibus post carmen XIV. annexum est nonnisi epigramma

ma Domitii Marſi; in aliis excipit hoc praeterea Summa Vitae Tibulli, quae in Mon. et Goth. praecedit. W.

CARMEN XV.

Iam ap. Pulman. iuxta verba: *Epitaphion Tibulli,* adſcriptum legitur in margine: *Epigramma Marſi de morte Tibulli.* — Mon. habet: *Sequitur Epitaphium Naſonis in Tibullum,* et in fin. Vitae Tibulli haec: *ut in epigrammate ſuo teſtatus eſt Naſo.* W.

Burmanni Anthol. Lat. inſertum hoc epigramma lib. II. ep. 226. p. 416.

1. Un. Statii *Me quoque.* — *aeque* in marg. Gryph. W.

2. *ad Elyſios.* In fin. Vitae Tibulli in cod. mſ. Bibliothecae Regiae exſtat *in Elyſios,* ut libri habent multi Tibull. I, 3, 58. vid. Burm. Anthol. p. 416. W.

3. *molles qui fleret amores*] Reg. *miſeros.* H. Voſſ. 1. *non.* Ask. et Goth. *elego.* Pr. *molles* Goth. *teneros,* Hamb. *miſeros,* Voſſ. 5. *miſeros al. molles.* W.

*) ΑΛΒΙΟΥ ΤΙΒΥΛΛΟΥ

ἐλεγιακὸν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης Φεδ. Μορέλλου Δ. Β. ἑρμηνεύσαντος.

Οἳ πρῶτοι κακόεργον ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν,
Νηλεὲς ἠδ' ἀτρεκὲς χάλκεον ἦτορ ἔχον.
Ἦ τότ' ἐπιχθονίοισι φόνος, πόλεμοί τε μάχαι τε
Κάτραπὸς ἐς θάνατον λευγαλέον γέγονε.
Οἳ δ' οὐκ ἦσαν γ' αἴτιοι· ἡμεῖς δ' ἐς κακὸν αὐτοῖς
Ἐτράπομεν πρὸς τοὺς θῆρας ἕτοιμον ὅπλον.
Ἦν δ' ἄτη χρυσοῖο μεγάνορος· οὐ πόλεμος γὰρ
Ἦν ὅτ' ἐν εἰλαπίναις φήγινος ἦε κάλυξ.
Οὐ τάφρος, οὐ πύργος γένεθ'· ὕπνου δῶρον ἔκηλος
Ποιμὴν εἰροπόκοις εἰν ὀΐεσσι λάβε.
Ζῆν τότε μοι φίλον ἦν· λαοῦ δ' οὐκ ἔντεα γνοίην
Μέρμερα, σάλπιγγος δ' οὐκ ἀΐοιμι τρέμων.

Νῦν

*) Iuvat hic subiicere Elegiam X. lib. I. a Fed. Morello graece versam et singulari plagula excusam, adeoque raram. Recusam vidi in edit. trium poetarum, Catulli, Tibulli et Propertii, a Claudio Morello cum commentariis variorum curata Paris. 1604. fol. Potest ea saltem adolescentibus, qui Graeca tentant, ad comparationem instituendam utilis esse.

Νῦν πρὸς φυλόπιδ' αἰνὴν ἕλκομαι· ἦ τάχα δή τις
    Δήϊος ἐν δόρυ μοι πηξόμενος φορέει.
Σώζετ' ἀτάρ με, θεοὶ πατρῷοι, θρεψάμενοί περ
    Ὁππότε παῖς γονάτων προὔδραμον ὑμετέρων.
Οὐκ αἰδώς, πολιοῖο τετύχθαι ἐκ στελέχους· ὡς
    Ναίετε ἀρχαίους μου προγόνοιο δόμους.
Ἔσχον δὴ τότε πίστιν ἀμείνω, εὖτε σεβασθεὶς
    Ἱδρύσθη ξύλινος πᾶς θεὸς ἐν τεμένει.
Ἔνθα θεῷ σταφυλὴν λείβων κεχαρισμένος ἦεν,
    Δούς τε κόμῃ στεφάνους ἀσταχύων ἱερῇ,
Εὐχωλῶν τε τυχών, ψαιστὸν φορέεσκε μὲν αὐτός,
    Κύτταρον εἶτα δ' ἔχουσ' ἦλθεν ὄπισθε κόρη.
Χάλκεα δ', ὦ μάκαρες πατρῷοι, ἀπείργετε κῆλα,
    Θῦμα δ' ἄγροικον σῦς ἐκ συφεοῖο καλοῦ.
Σὺν καθαρᾷ δ' ἐσθῆθ' ἕπομαι, κοφίνους τε δεθέντας
    Μυρσίνῃ φορέω, κακκεφαλήν τε δεθείς.
Ὧδ' ὑμῖν ἀδέοιμ'· αἰχμητὴς δὲ κρατερός τις
    Ἐχθρῶν ἡγεμόνας δόντος Ἄρηος ἕλοι.
Ὄφρα ἐμοὶ πίνονθ' ἑὰ φαίδιμα ἔργα κατειπὼν
    Ὁπλοφόρος στρατὸν ἐν δαιτὶ πότῳ τε γράφῃ.
Πορφύρεον πότμον προκαλεῖν πολέμῳ, μανί' ἄκρα.
    Οὗτος ἐπισκήπτει σιγαλέῳ πόδ' ἰών.
Οὐ καλὰ λήϊ' ἔνερθε πέλει, οὐ γουνὸς ἀλωῆς·
    Κέρβερος ἄρ, ναύτης τε Στυγός ἐστιν ἐκεῖ.

Ἐν-

Ἐνθάδε δρυπτοπάρειος καὶ τριχόκαυστος ἀλᾶται
Τειρόμενος δνοφερῷ χλωρὸς ὄχλος παρ' ἕλει.
Ζηλωτὸς δὲ πλέον κεῖνος, τὸν γ' ἀγλαόπαιδα
Λυσιμελὲς φθάνει γῆρας ἐν οἰκιδίῳ.
Ἕσπεται οὗτος ἑοῖς μήλοισιν, καὶ παῖς ἀμνοῖς,
Θερμὴν δ' ἐντύνει κοπτομένῳ ἄλοχος.
Τοῖος ἐγὼν εἴην, πολιοκρόταφός τε γενοίμην,
Ὡς ἀρχαῖ' εἰδὼς ἔργα λαλοῖμι γέρων.
Εἰρήνη δ' ἐν ἀγροῖς ναίοι. Εἰρήνη ἀγαστὴ
Ἦγεν ἀρωσόμενον ζευγάριον βοϊκόν.
Ἄμπελον εἰρήνη ἔθρεψε, χυλὸν δ' ἐνέθηκε
Βότρυϊ, ὄφρ' ἀσκὸς υἱεῖ ῥεῖσε πατρός.
Εἰρήνῃ σκαπάνη γ' ὕνις θάλλουσι, τὰ δ' ὅπλα
Αἰχμητοῦ εὐρὼς ἐν σκοτίᾳ κατέχει.
Οἰνοβαρὴς δ' ἀγρότης ἐξ ἄλσεος ἐννοσιφύλλου
Οἴκαδ' ἀμαξοφορεῖ τέκνα, δάμαρτά θ' ἑήν.
Θερμάνθη δὲ τότ' ἔργ' Ἀφροδίτης, μέμφετο κούρη
Κοφθεῖσάν τε κόμην, ῥηγνυμένας τε θύρας.
Κλαίει δ' ἥδε γ' ἐρυθροπάρηος. παρθενοπίπης
Αὐτὸς ὀδύρεθ' ἑὰς τόσσα σθένειν παλάμας.
Ἀγχιλότοξος ἔρως ἔριδος μεμαὼς κακοχάρτου
Ἐν μέσῳ ἀμφοτέρων ἕζεται, ἀτρέμας ὤν.
Ἢ λίθος ἠδὲ σίδηρος, ὃς ἣν ἐπλῆξε κορίσκην,
Οὐρανόθεν κεῖνος ἀθανάτους ἐρίει.

Ἀρχεῖ

Ἀρκεῖ δ' ἐκ μελέων μαλακὴν ἐσθῆτ' ἀποτμῆξαι,
    Ἀρκεῖ κρήδεμνον ἐκ κεφαλῆς ἀφελεῖν.
Δακρυχέουσαν ὁρᾷν ἅλις· ὃς γὰρ τρὶς μάκαρ, οὗπερ
    Ἁβρὰ χολωσαμένου δάκρυα χεῦσε κόρη.
Ὃς δ' ἀδικαῖσιν χερσὶν ἐπαίρεται, ἀσπίδ' ἴδ' αἰχμὴν
    Σχῶν, ἑκὰς ἔστω δὴ μειλιχίης Παφίης.
Δεῦρ' ἴθι πότνια Εἰρήνη· στάχυν ἐλθὲ δ' ἔχουσα,
    Καὶ μήλοις ἐρατοῖς κόλπος ἴδοιτο γέμων.

Argumentorum mythicorum, quae in Parergis docta Boehmii manu caelo ad Io. Dominici Fiorillo delineationes expressa sunt, notatio.

In Fronte Libri.

Expressa est haec Amoris arantis effigies ex gemma apud *Tassie Descriptive Catalogue of Gems*, To. II. pl. XLIII. No. 7132. Lusus Amorum sunt varii variis e caussis et fontibus ducti, omnes tamen ad delectandum comparati, partim arguti, aliqua ingenii assimilatione, ambiguitate, fallacia, spectati; partim sensu et affectu animi allegorico invento contacti et commoti. *Amor arator*, passim in gemmis obvius, est merus lusus, Amoris lascivientis pueri, ea quae in vita occurrunt, seria et studii gravioris, imitantis et affectantis. Memini quoque eum occurrere stimulo boves urgentem. Alius lusus est Amoris papilionem comburentis, torquentis: respectu aerumnarum curarumque amantium, quandoquidem vulgaris res est, animas per papiliones declarari, qui ex verme in insectum alatum transmutati evolant. Ineptum esset in his multum argutari et subtiliter exquirere, num in omnibus numeris τὸ ἀλληγορούμενον conveniat, si ad veram naturam, rationem et sermonem vulgarem revocetur: ita enim sublata foret omnis voluptas adspectus. Iam sculptores iunxere quoque ex binis diversis symbolis mythicis Amorem papiliones aratro iunctos agentem. Tolerantur labores, vexatur animus aerumnis, laboribus et molestiis, quarum genus est aratio. Impellitur necessitate et studio ad subeundum gravem laborem; si puella in agro versatur, amator, qui eius adspectu frui vult, non recusat ipsum laborem arandi, ut ea potiatur; arator Amor est ipse affectus animi, quo impellitur amator ad tolerandam aerumnam. Haec sufficiant ad interpretationem, iam per se ἀμουσίαν aliquam redolentem. Sentienda haec sunt, non enarranda.

Ante Lib. I.

Phoebe fave, novus ingreditur tua templa sacerdos.

Tripus e marmore cum cortina, ut pro ara esset; ornatus contextus est ex attributis Apollinis. Effossus in ruinis Ostiensibus ad Tiberim a 1775. et repositus in Museo Vaticano Pio-Clementino absportatus est in Museum Napoleonis. V. *Monumens antiques par Piroli* To. IV. pl. XIII.

Ante Lib. II.

I, X, 23. *atque aliquis voti compos liba ipse ferebat*
Postque comes purum filia parva favum.

In hoc anaglypho sane non filia, sed puer, fert poma: res tamen ipsa non est diversa. Sub platano fit sacrum: adstat ipsa Ceres ad aram, ita efficta, ut propitio numine pia vota probare dea videatur. Si solito more sacrum esset ab artifice redditum, ante signum deae sacrum fieret. Verum satis apparet, sacrum mysticum expressum esse ad morem sacrorum Bacchicorum ea aetate,

qua

qua religiones Cereris et Bacchi paffim permiftae effent. Is qui facrum facit, Sileni habitu incedit; puer Fauni habitu apportat poma in vanno; ara eft fatis affabre facta et ornata; adftat aedicula, quae in vera vita fignum deae adftans exhibuiffet. Umbraculum eft, quale a noftro poëta alio loco defcribitur *), et faepe occurrit in anaglyphis et picturis. Dea Ceres eft Iunonis habitu exhibita, ut fymbolico ritu declararet Naturam rerum potentem, inprimisque generandi foecunditatem, appofito quoque cuniculo. Supra umbraculum eminet columna, cui impofitum effe diptychon videtur; res notabilis, nondum obfervata in monumentis, five ut formulam precum declaret, five leges facri innuat arcani; in vaforum picturis fimilia occurrere memini. Primum hoc anaglyphum vulgatum eft ex Mufeo Napoleonis: *Les Monumens antiques du Mufée Napoléon, deffinés et gravés par Thomas Piroli avec une explication* (quam tamen in nonnullis haud fequimur) *par Mr. Louis Petit-Radel, publiés par F. et P. Piranefi, frères.* 1804. ubi v. To. II. No. XII.

Ante Lib. III.

II, 1, 67. *Ipfe interque greges interque armenta Cupido*
Illic indocto primum fe exercuit arcu.

Cupidinis arcum tendentis figna extant plura. Ex nobiliffimis eft, quod exhibitum eft, olim in Mufeo Capitolino pofitum (Muf. Cap. To. III. Tab. 24. fi fides habenda eft exemplo ibi aere expreffo), nunc in Mufeum Napoleonis translatum. Quod in altero crure pro ornamento effe videtur, fculptori recentiori debetur, qui truncum pueri elegantiffimum integritati reftituere voluit, cum defiderarentur crura cum dextro femore et manu dextra; capite quoque antiquo quidem, forte tamen ex alia ftatua repofito. Marmor eft III pedum et X digitorum. Elegans eft eius delineatio in *Cours hiftorique et élémentaire de Peinture ou Galerie complète du Mufée Napoléon* apud Filhol To. V. pl. 342. praeferenda alteri in *Monumens antiques du Mufée Napoléon deffinés et gravés par Thomas Piroli. To. I. pl.* 63.

Ante Lib. IV.

Pars quae fola mei fuperabit corporis, offa —
Atque in marmorea ponere ficca domo. III, 2, 17 — 22.

Sarcophagus e marmore ad formam arae fabrefactus, in quo cineres repofiti fuerant P. Fundanii, teftante titulo, in exemplo delineato omiffo. Ex villa Matthaeiorum in Mufeum Vaticanum translatus migravit in Mufeum Napoleonis. v. *Monumens antiques par Piroli.* Tom. IV. Tab. 41.

*) II, 5, 97. *aut e vefte fua tendent umbracula fertis vincta.*

INDEX

I N D E X

IN CARMINA ET VERSVS DIVERSARVM EDITIONVM.

NVMERORVM DIVERSITAS ILLATA PER SCALIGERI ET BROVKHVSII TRANSPOSITAS CARMINVM PARTES.

Edd. vulgatae et codd.	*Scalig. et Broukhus.*
Lib. I.	
Eleg. I, 1. 2. 3. 4. Quem labor	Eleg. I, 1. 2. 45. 46.
5. 6.	3. 4.
7. 8. 9. 10.	9. 10. 7. 8.
11. 12.	15. 15.
13. 14.	17. 18.
15. 16.	19. 20.
17. 18.	21. 22.
19. 20.	23. 24.
21. 22.	25. 26.
23. 24.	27. 28.
25. 26. 27. 28.	47. 47. 49. 50.
29. 30. 31. 32.	9. 10. 11. 12.
33. 34.	33. 34.
35. 36.	13. 14.
37. 38. 39. 40.	29. 30. 31. 32.
41 — 50.	35 — 44.
51 — 58.	51 — 58.
59 — 78. f.	73 — 92. f.
El. II, 1 — 64.	El. II, 1 — 64.
65 — 70.	El. I, 67 — 72.
71 — 78.	59 — 66.
79 — 98. f.	El. V, 37 ad f.
El. III, 1 — 94. f.	El. III, 1 — 94. f.
El. IV, 1 — 8.	El. IV, 1 — 8.
9 — 14.	69 — 74.
15 — 38.	11 — 34.
39. 40.	9. 10.

Edd.

Edd. vulgatae et codd.	*Scalig. et Broukhus.*
Lib. I.	
41 — 74.	35 — 68.
75 — 84. f.	75 — 84. f.
El. V, 1 — 36.	El. V, 1 — 36.
37 — 68.	VI, 1 — 32.
69. 70.	VI. 33. 34.
71 — 76. f.	VII, 33 — 38.
El. VI, 1 — 32.	VII, 1 — 32.
33 — 86. f.	39 — 92. f.
El. VII, 1 ad f.	VIII, 1 — ad f.
El. VIII, 1 — 66.	IX, 1 — 66.
67. ad f.	71 — ad f.
El. IX, 1 — ad f.	X, 1 — ad f.
X, 1 — ad f.	XI, 1 — ad f.
Lib. II.	
Eleg. I, 1.	El. I.
II.	II.
III, 1 — 32.	III, 1 — 32.
33 — 60.	VI, 15 — 42.
61 — 74.	III, 33 — 46.
75 — 78.	[lib. I, IX, 67 — 70.]
79. 80.	II, III, 47. 48.
IV.	IV.
V, 1 — 42.	V, 1 — 42.
43 — 60.	45 — 62.
61. 62.	43. 44.
63 — 112.	63 — 112.
113 — 122. f.	117 — 127.
VI, 1 — 14.	VI, 1 — 14.
15 — 18.	V, 113 — 116.
19 — 54. f.	VII. 1 — 36. f.
Lib. III.	
El. I.	El. I.
II.	II.
III.	III.
IV.	IV.
V.	V.
VI.	VI.
Lib. IV.	
I.	I.
II — XV.	II — XV.

INDEX

IN NVMEROS ELEGIARVM TIBVLLI ET VERSVVM

EX EDITIONIBVS SCALIGERI ET BROVKHVSII COMPARATIONE CVM NVMERIS CODD. ET EDD. EX IIS FACTARVM.

Edd. ex Scalig. et Broukhuf. interpolatione.	*Edd. ad fidem codd.*
Lib. I.	
El. I, 1. 2.	1. 2.
3. 4.	5. 6.
5. 6.	9. 10.
7. 8.	7. 8.
9. 10. 11. 12.	29. 30. 31. 32.
13. 14.	35. 36.
15—28.	11—24.
29—32.	37—44.
33. 34.	53. 54.
35—44.	41—50.
45—46.	3. 4.
47—50.	25—28.
51—58.	51—58.
59—66.	El. II, 71—78.
67—72.	65—70.
73—92. f.	59—78. f.
El. II, 1—64.	El. II, 1—64.
III, 1—94. f.	III. 1—94. f.
IV, 1—8.	IV, 1—8.
9. 10.	39. 40.
11—34.	15—38.
35—68.	41—74.
69—74.	9—14.
75—84. f.	75—84. f.
V, 1—36.	V, 1—36.
37—56. ad f.	[El. II, 79—98.]
VI, 1—32.	V, 37—68.
33. 34.	69. 70.
VII, 1—32.	VI, 1—32.

Edd.

Edd. ex Scalig. et Broukhus. interpolatione.	*Edd. ad fidem codd.*
Lib. I.	
33—38.	[ex El. V, 71—76. f.]
39—92. f.	VI, 33—86. f.
VIII, 1—ad f.	VII, 1— ad f.
IX, 1—66.	VIII, 1—66.
67—70.	[lib. II. El. III, 75—78.]
71 ad f.	VIII. 67 ad f.
El. X, 1 ad f.	IX, 1 ad f.
XI, 1 ad f.	X, 1 ad f.
Lib. II.	
I.	El. I.
II.	II.
III, 1—32.	III, 1—32.
33—46.	61—74.
47. 48. f.	79. 80.
IV.	IV.
V, 1—42.	V, 1—42.
43. 44.	61. 62.
45—62.	43—60.
63—112.	63—112.
113—116.	VI, 15—18.
117—126. f.	V, 113—122. f.
VI, 1—14.	VI, 1—14.
15—42. f.	II. III, 33—60.
VII, 1—36. f.	VI, 19—54.
Lib. III.	
El. I.	El. I.
II.	II.
III.	III.
IV.	IV.
V.	V.
VI.	VI.
Lib. IV.	
I.	I.
II—XV.	II—XV.

INDEX VERBORVM

IN

TIBVLLVM. *)

*) Confectus opera et induſtria Langeri, Luneburgenſis, iuvenis bonae ſpei et indolis; fortunam induſtria emendantis.

atto-

B.

C.

caelo

cogno-

4, 1,

con-

cru-

Cypria

 h. non

non

dies

fopo-

E.

epulas

expreſſa

fixiffe

G.

H.

habe-

hoſti-

im-

Iove

legit

medica

metit

tiaus

Mufae

niger

O.

or–

gem

pro-

pul-

rebus

rugas

ſene-

ſubre-

T.

ficca

tur-

vel-

victi

volu-

LIPSIAE

IMPRESSIT FRIDER. CHRIST. GVIL. VOGEL.

CORRIGENDA.

In carminibus Tibulli animadvertimus haec:

Libr. I, Eleg. I, v. 36. leg. *Palem*, v. 57. leg. *adſitis*, v. 51. leg. *ſmaragdi*.

Eleg. II, v. 80. leg. *poſſit*.

Eleg. V, v. 40. leg. *admonuit*.

Eleg. VIII, v. 54. leg. *plena*.

Libr. II, Eleg. IV, v. 71. leg. *praebebat*.

Eleg. V, v. 34. leg. *vada*.

Libr. III, Eleg. V, v. 30. leg. *pellitur*.

Libr. IV, Carm. I, v. 65. leg. *Quis*, idem legendum v. 120. Carm. XIII, v. 7. leg. *procul*.